Нова



Ч. 1.

хата

М. Бутович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вилачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол. В Америці й Канаді:
Піврічна передплата . . 9.50 „ річна передплата . . . 3 дол.
Чвертьрічна передплата . 5.— „ В Чехословаччині:
Ціна поодинокого числа . 1.80 „ річна передплата . . . 85 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ ЖУРНАЛУ НА РІК 1931—1932.

З днем 1. жовтня 1931 року, починається пятий рік існування одинокого популярно-наукового місячника

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“

На рік 12 чисел. Кожне число по 32 сторінки вел. чвірки. Хто бачив і передплачував названий журнал, не потребує рекомендації.

Журнал **подає** всебічний погляд на ріжні ділянки науки й життя; **вияснює** всі важні питання науки й життя в доступний спосіб; **подає** звістки про найновіші й найважніші досягнення, здобутки й винаходи в науці й техніці; **творить** багате джерело для доповнення й поширення знання, для самоосвіти, для викладів і грімких читань в читальнях і кооперативах; **містить** пребагатий ілюстраційний матеріял, який **робить наглядними й оживляє** поодинокі статті журналу.

Журнал „ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“ повинен находитися в кожній українській хаті, кожній українській читальні, кооперативі, освітній і культурній установі!

Журнал повинні передплачувати всі, що займаються освітньою і культурною роботою в народі, перш за все наше Учительство й Духовенство, а далі всі інші звання, як Адвокати, Лікарі, Інженіри, Промисловці, Торговці, приватні й державні Урядовці.

Два рази влаштована анкета між читачами й передплатниками „Життя і Знання“ виказує велике значіння і роботу журналу. Редакція старається виконувати всі оправдані домагання своїх читачів і передплатників.

Умови передплати.

Передплата на рік в краю і Чехословаччині виносить 18.00 зол., на 6 місяців 9.00 зол., на 3 місяці 5.00 зол., поодиноке число коштує 2.00 зол.

На терені Ромунії передплата приймається у п. Дмитра Геродота і виносить на 3 місяці 150 л., на 6 міс. 275 л. і на рік лише 500 леїв.

За кордоном на рік виносить 4 ам. дол., на 6 міс. 3 дол. на 3 міс. 1.20 ам. дол., поодиноке число коштує 0.35 ам. дол.

Для членів Т-ва „Просвіта“ за кордоном 3 ам. дол.

Комплети II., III. і IV. річників можна замовляти по ціні: 18.00 зол. за брошурований і 23.00 зол. за опр. в півполотно зі золотими витисками на фронті і хребті.

Просимо присилати передплату.

При кожночасній зміні адреси необхідно подавати давню адресу.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:
ЛЬВІВ, РИНОК 10, ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“.

ВИДАВНИЦТВО „ІЗМАРАҐ“

Львів, вул. Косцюшка ч. 5, поручає на свята нововидану люксусову книжку

Михайла Рудницького

ОЧІ ТА УСТА

Фронтіспіс і 20 ініціялів — кольорова ґрафіка ПАВЛА КОВЖУНА. — Тільки 100 примірників на японському папері в чепурній оправі — ціна 5 зол.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 46—47.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 12.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 12.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 12.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 3.

„Учительське Слово“, — орган Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 18.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 12.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 12.

„Шлях виховання й навчання“, — педагогічно-методичний місячник, ч. 12.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 3—4.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 3-4.

До цього числа долучуємо таблицю науки кроїв.

Почтоту оплату оплачено гуртом

Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. **ЛЬВІВ, СІЧЕНЬ 1931.** **Ч. 1.**

З М І С Т: О. Ver: Дідусь. С. Русова: М. К. Заньковецька. А. Польгар: Поворот. У справі народньої ноші. О. К.: Знову на лещетах. З. Мірна: Мирова Конференція. Е. Вербицька: На організаційні теми. На спомин про Лію де Путті. Л. Б.: Виставка аматорської світлини. М. Нижанківська: Тріо сестер Левицьких. Н. К.: Дещо про завіски. Ріжні вісти. Листування Редакції. Косметичні поради. О. Заклинська: Приписи.

Ілюстрації: Зимові забави. М. Заньковецька. Сорочка в Новосілці Костюковій. Молодиця в Новосілці. В. Паньків: Лещетарка. На сніжному спаді. Лія де Путті. Завіска на широке вікно. Завіска на вузьке вікно. Яр. Савка: Портретна студія. Ст. Дмоховський: Смерть велитня.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА АН УРСР № Ж. 2097

О. VER

ДІДУСЬ

Коли біленький сніг покриє світ і коли в хаті розноситься запах ялинки, — нагадую собі свого сивого, доброго дідуся. Бо Різдво — це свято дітей, свято споминів, свято казки. Бо Різдво — це радість дітей, а дідусь — їх великий приятель. І коли бачу радість дітей — нагадую собі дідуся...

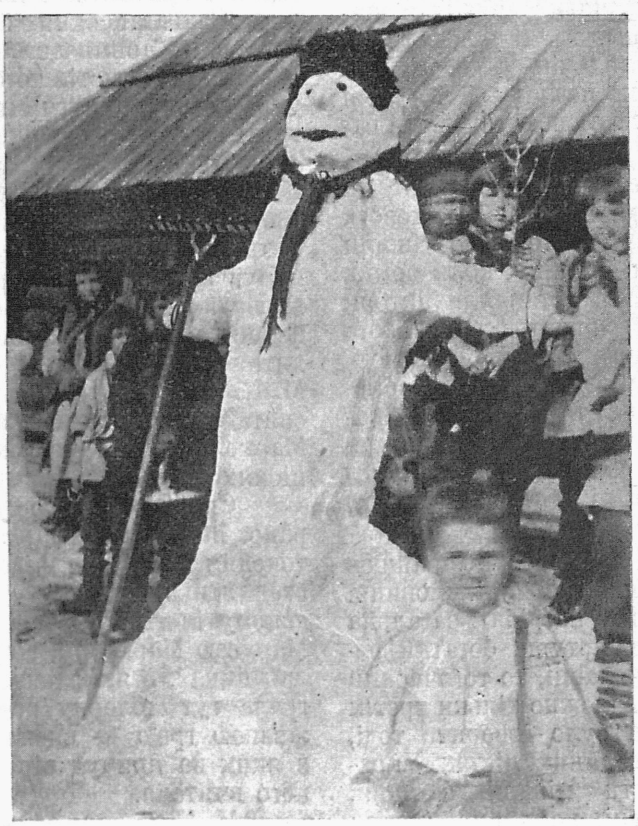
Бувало з'їдуться до дідуся внуки. Ясноволосі та темні, щебетливі та тихі, — в дідуся спора громадка внучат. Одні з бабунею в кухні звиваються, а другі — між ними й я — посідають біля дідуся й випитують його про всяку всячину. А дідусь ввічливо, з незвичайною терпеливістю й розумінням діточих сердець з прихильним усміхом, наївних питань громадки вислухує та дивні дива розказує. Кожна його відповідь — новість для нас, незвичайна, цікава новість, чаром казки прибрана. Дідусь вміє розказувати, а діточа уява вміє за ним працювати!

„Дідусю, чи є на світі така велика риба, як наш дім?"

„Є, Люсю, є й більша. В океанах...".

„Що це таке океан?" — не дає прийти до слова цікава громадка.

А дідусь так гарно починає... Від джерела, ріки, моря до океанів, — від творення світів, земель, вод, — про темряву й світло, про боротьбу і рух до творення життя, на зверх спокійного та безнастанно кипучого життя...



ЗИМОВІ ЗАБАВИ.
Світлина власність Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка.

І здається мені, малій дівчинці, з задуманими темними очима, що в снігу, в городі щось дивного коїться: За вікном таке життя, що аж лячно. Сніг ворушиться, в ньому граються Морозні Іскорки, в лискучих суконках. Між галузям високих смерек справляють собі пир. Вітрець до танцю приспівує, колише їх, гойдає. Місяць їм присвічує, по його промінню спішать світляною дорогою в незнано-чарівну країну...

Але ось величезна риба залягла цілий город. (Дідусь про китів, рекінів розказує). Вискочила з океану й лежить тепер у городі, закрила собою величезний простір, від нашого вікна аж до Народнього Дому. Щастя, що домів не повалила! Лякаюся: Це не звичайна риба! То вже певно якийсь смок. Риба замінилася в крокодиля й дістала великі крила. Бє, лопоче костистими крильми в наше вікно! Богдан так задивився в вікно. Він певно також бачить це страховище.

„Дідусю! — грімко, палко починає Богдан. — Я хочу смока поконати! Купи мені гострий меч, дідусю! Дідусю! Я хочу по морю гуляти,

хочу громів слухати, хочу на грізних, дужих хвилях колихатися! Хочу на китів полювати...

Я слухаю з одушевленням Богданових палких слів. Який він відважний, той братчик мій! Я не маю найменшої охоти рухатися з тепленької хати, хочу сидіти біля дідуся, притулитися тихенько... Бо світ такий страшний! Стільки в ньому грози! — А Богдан! О, Богдан!!!

Вижидаємо першої зірки. В хаті пахне ялинка, на дворі іскриться пушистий сніг. Моя уява працює. Громадка дітей дідуся розпитує. Дідусь розказує:

Планети. Цікаво, цікаво! Нове поняття, нове слово: астрономія. Ми ждемо зірки, — зірка планета.

„А чи на місяці живуть люди?"

З усміхом, ввічливо, терпеливо, приступно й цікаво пояснює дідусь, розвязує ставлені дітворою проблєми.

Я вже на місяці. Я — Люся, лялька Наталка, паяц Смішко й песик Чуйко. Як тут чудово! Стрічаємо людей, цілих у золоті. Все блестить, ясніє, все золоте. Одначе приходжу до рішення, що це нецікаво. Мати золоту суконку — так, це чудово, але все-все-все — золоте.... Ні, ні...

Марійка думає інакше. Вона з одушевленням змальовує дідусеві, якби це було чудово: Золотий стіл, золота підлога, золоті стіни, золоте вікно...

„Золотий твій ніс!" — сміється з погордою Богдан. Але й до того жарту навязуючи, вміє наш дідусь щось незвичайного розказати: Про короля, що дістав таку чародійну власть, що все, чого він тільки діткнув, ставало золотом.

Веселі оклики захоплення при початку казки, — але понура мовчанка залягла хату при кінці. Дітвора посумніла. Важко над глибокою проблємою призадумалась, над питанням: „Прокляття золота".

А дідусь дальше розказує. Дітям не дає сумувати. Про дивний рід карликів — Нібелюнґів, про шапку-невидимку! З важкого питання: „Прокляття-Золото-Гріш", перейшли діти скоро в чарівний, казочний світ карликів, лицарів, побідників...

А з великими побідниками ожили козаки, гетьмани... Зароївся степ жупанами, козаки на бистрих конях прокляту Татарву рубають...

Заблищали очі Богдана. Якась велика постанова в юному серці дозріває...

Бабуня покликала накривати стіл. Внесли в хату пахуче сіно...

...Коли вносять у хату сіно, коли покрие землю пушистий сніг, коли в хаті пахне ялинка й радіють діти, коли в очах мами оживають сльозами любі, казочні спомини, — нагадую собі всі казки моїх дитинних літ, що розказав мені їх сивий, добрий дідусь...

СОФІЯ РУСОВА.

МАРІЯ К. ЗАНЬКОВЕЦЬКА

I.

З усіх родів мистецтва найбільший вплив має на маси — театральне мистецтво. Живе слово спливає зі сцени на слухачів, природні картини, що відзеркалюють правдиве або уроєне життя, ділають на їхню уяву. Ніодин мистець не має стільки живого звязку з широкою публикою, як актор. Від нього й тільки від нього залежить тут, чи пірве він глядачів за собою, безпосередно відчуває він успіх чи невдачу і все нові й нові відтінки може він уносити в свою гру в тій самій ролі.

Довгий час були перші театральні вистави на Україні пройняті реліґійним змістом. Сухою мовою, перемішаною польськими словами вони мало тішили глядачів і тільки тоді оживляли публику, коли поміж актами серіозної реліґійної драми, вставляли актори т. зв. „інтермедії", себто веселі сценки з народнього побуту на Україні, віддані чисто народньою мовою. У них проявлявся живий народній гумор. Ці інтермедії складали й розносили по краю учні Київської Академії протягом цілого XVII століття. Традиція їхня перетривала й XVIII століття, аж поки не з'явився, навязуючи до них, Котляревський зі своєю „Наталкою Полтавкою".

Український театр 70-их і 80-их років знайшов для своєї праці можливо найменше корисні умовини. Коли для розвитку кожного театру потрібні: загальна свобода розвитку національної культури, богатий репертуар і талановиті артисти-виконавці, то тогочасний український театр розпоряджав належно тільки третім услівям. Про свободу не можна було говорити тоді, коли заборонено було грати в великих містах України, коли примушували давати мішані вистави, себто пєси українські й російські, коли видумували раз-у-раз нові перешкоди, щоби припинити або заборонити його розвій. Другою умовою, що сприяла розвоєві театрального мистецтва, ріжноманітним репертуаром, він теж не міг похвалитися. Цілими роками повторювано ті самі пєси з селянського побуту, що й позбавляло артистів можливости проявити вповні свій драматичний талант. Але чим міг перш усього пишатися український театр того часу, це були його талановиті артисти, які, не дбаючи про славу на світових сценах, присвятили йому всі свої сили. Кропивницький, Саксаганський, Садовський, Заньковецька, Затиркевич-Карпинська, Карпенко-Карий це громада прегарних артистів того часу, яка при кращих умовах українського життя могла би дати українському театрові всесвітню славу.

II.

М. К. Заньковецька народилася 22-го лютого 1860 р. в селі Заньках біля Ніжина на Чернигівщині. Батько її, Константин Адасовський походив із козачого роду, мати була росіянка. Хоч виховання Марії провадилося російською мовою, проте сільське окруження, звичаї та співи, глибоко вбилися в память її дитинства та лишили свій слід на завжди. Вчилася М. К. в російських школах Ніжина та Чернигова, але свята й вакації проводила вона у свого дядька Ол. І. Марковича, що дуже кохався в українських народніх піснях та навчив цінити їх і молоденьку Марію.

Сценічні здібности проявилися в Марії К. дуже рано. Жива й весела, дуже спостережлива до свого оточення, вона вже малою дівчинкою була здатна представляти з себе другу людину. Живучи в чернигівському інституті, вона зложила зі своєю товаришкою Марусею Маркович, жартівливу пєсу „Шалабан і Шалабаниха", в якій висміяла всіх своїх учителів. М. К. грала тут головну ролю та захоплювала товаришок жвавою грою — сценами обурення, гніву, істерики, в яких на причуд вірно передала вдачу дружини одного вчителя.

М. К. була любимцем учителя літератури М. А. Вербицького. Коли вона при кінцевому іспиті прегарно продеклямувала монольоґ із Антиґони, він став переконувати її, щоби вона поступила в театральну школу. Одначе з цим не хотіли погодитись батьки її

й М. К. обмежилася аматорськими представленнями в Заньках, де вернула, покінчивши школу. Незабаром вийшла вона заміж і виїхала з чоловіком до Бендер (Бесарабія). Але мрія про театр її не покидає, серед місцевої інтеліґенції орґанізує вона постійний аматорський гурток. Підчас цієї праці зустрічає М. Садовського, який відбуває тут військову службу. За його порадою ставлять вони „Наталку Полтавку" й оце перший раз М. К. знакомиться з українською пєсою.

За деякий час М. К. переїзджає з чоловіком у Фінляндію і в консерваторії в Гельсінґфорсі вже систематично вчиться співати. Вона починає виступати в концертах і вечірках, на неї звертають увагу мистецькі круги. І саме тоді, коли гельсінґфорський театр пропонує їй працю у себе, дістає вона листа від М. Садовського, який закликає її до української трупи, зорґанізованої Кропивницьким. Випадок чи призначення? В цей переломовий момент, на початку своєї карієри, М. К. бачить перед собою два шляхи й не вагається піти важчим і прикрішим, куди її тягне любов до близького й рідного. В осені 1882 р. дебютує вона в Єлисаветграді та великий успіх звязує українській сцені, почали переконувати її, щоби вона вже з ним не розлучається.

III.

Дальше її життя повне прикрощів та невигод. Постійні інтриґи за кулісами, заздрощі товаришок, які звали її насмішкувато „королевою з Сандвічевих островів" за її світську поведінку, нераз їй затроювали існування. Але її привязання до українського театру та горяче кохання до великого нашого артиста М. Садовського перемогло всі ці перешкоди. М. Заньковецька глибоко переживала особисті події. Її жива вдача заставляла її віддавати в привязанні всю безмежну ніжність і посвяту, до якої вона була здібна в даний мент. Зате перемінювалась вона в люту тигрицю, коли хтось із її близьких викликав чимнебудь в неї зневіру або підозріння. Це приводило її постійно в пекучі конфлікти з її довкіллям та спричинювало їй богато терпіння. І на сцені вміла вона глибоко переживати всі емоції своїх героїнь, отих чужих їй жінок і дівчат. Часто вона ще на пробах щиро плакала, вдумуючись у траґізм їхнього переживання. Вона ставала справді тою наймичкою, тою нещасною дівчиною, обдуреною в своїому коханні, вона інстинктовно виявляла їхні почування тими рухами, тим голосом, яким вони й самі говорилиб, рухались і жилиб. Підчас гри ставала пєса для неї реальним життям, подією, яка стрінула її саму й поразила до глибини душі. Скільки сліз пролито в театрі на виставах Заньковецької, скільки разів вирівалося хлипання тут і там посеред салі! Памятаю одного разу, коли поруч мене сидів автор „Безталанної" і дивився, як Заньковецька виводить на його очах Софію. Скінчився акт, впала завіса, посипались оплески. А автор, з очима повними сліз, питав мене:

„Невже це я змалював оцю Софію? Яж не міг уявити собі такої сильної появи, яку я здається лише намітив кількома рисами".

Так, Заньковецька вміла оживити й бліді нариси характерів і утворити ту постать, яка лежала в глибині творчости автора.

В одному петербурзькому часописі писали: „Талант М. К. Заньковецької висунув би її на перше місце на кожній світовій сцені. Треба тільки розлучитися з українськими Ґалями та Оксанами і акторку чекає широке поле праці та невміруща всесвітня слава". (С. Петерб. Ведомости 1886, 336).

Але М. К. спокійно ставилася до таких закликів. „Як хочете, а я ніколи не зраджу своїх Галь та Оксан", говорила вона критикам, „тому, що я перш усього українська артистка". І вона старалася оживити сцену, витаючи радо кожну нову українську пєсу. Але в 80-тих роках, в часах страшного царського гнету, дуже мало їх виходило. Тому й приходилося переїзджати постійно з місця на місце із невеличким репертуаром, часто грати без відповідного ансамблю і в невідповідній обстановці.



МАРІЯ К. ЗАНЬКОВЕЦЬКА В РОЛІ „ЦИҐАНКИ АЗИ".
Світлина власність Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка.

В 1905 р. їде М. К. до Галичини з трупою М. Садовського. Ця подорож стає новим тріюмфом немолодої вже артистки. В 1908 р. святкували в Київі 25-літній ювилей її сценічної праці і урочистість цього ювилею набрала значіння національного свята. В 1909 р. вона виходить із трупи М. Садовського й далі лише час від часу гостює в кількох виставах. Вже майже старенькою жінкою виступає вона в 1923 р. в новій для неї галузі драматичного мистецтва, в фільмі революційного змісту „Остап Бандура" і тут виявляє в кількох сценках свою надзвичайну, художню міміку.

Але заслуга Заньковецької не лежить лише в мистецькій вартости її гри. Її постать повинна бути для пізніших поколінь також символом свідомого й рішучого борця за наше Відродження. В ті часи, коли наше слово лунало тільки на сцені, вона надала йому художнього змісту й піднесла понад рівень отих банальних комедій, на які зійшли були „інтермедії" XVII. в. В часах найбільшого гнету й зневіри вона показала своїому й ворожому громадянству, що не можна в нас убити „живучого слова".

Прага, 1931 р.

АЛЬФРЕД ПОЛЬҐАР.

ПОВОРОТ

Полонений вже довший час не діставав вістки з дому; його мучили лячні уяви, що там може діятися. Сторожа дратувала його: „У вас усе пішло шкереберть!" Ну, і звісно, казав собі полонений, що тут дивного? Всі чоловіки пішли на війну, в поле, в неволю, в касарню, в землю...

Дома він був білєтовим кондуктором від трамваю. Отже в деякій мірі відпочивав тепер не лише від війни, але й від мирних часів. Цеж була мука, а не праця. Дванадцять, або й більше годин на день у трамваю, все на ногах, протискатися поміж розбалакану голоту й пишну міщанську юрбу. Кожному обірванцеві бурмотіти „дякую" за тих два сотики здачі, дбати, щоби пяний не випав з возу, щоби жінки не вискакували в руху, а діти, що вилазять на лавки, щоби не вибили шиб.

А вечером, коли йому жінка стягнула чоботи, принесла пів літри пива й готову набиту люльку, тоді він повним правом довго й смачно стогнав. Повним правом міг він сказати, коли жінка нарікала на тяжкі часи або не набила люльки як слід: „Хиба ти знаєш, що це таке труд? А відвічальність? А тягар заробітку на моїх плечах?"

Це була мука й кервавиця, певно. Але зате вечірній відпочинок у вигідному кріслі смакував особливо. Так, дванадцять годин був він невільником, але потім дванадцять годин паном. Витерпівши рабство, діставав моральну нагороду: в погляді, яким дивилася на нього жінка й дитина. І як вони слухали його, коли він зітхаючи розказував про свої пригоди з контрольорами й пасажирами.

Тоді сказав хлопчина: „Я також хочу бути кондуктором".

Полонений зітхнув: як добре всетаки було дома.

І часто думав він так із тугою й неспокоєм.

Потім пережив ще як тріснула російська земля, як провалилися століття і як страшний крутіж розкинув людей по всіх усюдах. Він був поміж тими, яких вир перекинув через границю.

І він знову обняв жінку й дитину. І розказував про переживання свого трьохлітнього вигнання. І як усі полонені, що вернули домів, скоро покінчив своє оповідання. Три роки здавалися йому як одна страшенно розтягнена година. Що може статися особливого за одну годину? Коли він так вечером вертав до дому зі своєї їзди трамваєм, звичайно більше вмів розказувати, як тепер по трьох роках неволі.

Потім стала жінка оповідати. Ох, як тяжко їм жилося, відколи він поїхав! Тепер вона сама стала кондукторкою й їздить трамваєм десять годин на день. В службовій шапці, держить вона щипці в посинілих від зимна пальцях. І зле тепер з харчем. Пиво видають лише одну годину в неділю вечером. Але це не пиво, а гірка жовта вода.

„Так? Білєтарка в трамваю? А багато їх?"

„Кілька соток уже буде".

Ну, так, цеж війна! Чоловіки пішли на війну, а жінки їх заступають. Він це розуміє зовсім добре.

Але чого він не розумів, це те, що йому здавалося, що земля під ним ніби тісто й він не може зробити кроку, щоби не загрязнути.

Перед ліжком стояли капці: знак його гідности як батька родини й його святого права на відпочинок.

Жінка підійшла до них і натягнула їх на ноги. Вона сіла за стіл, зітхнула й почала розказувати про одного пана, що пробував їхати на перебитий квіток і не хотів скорше висісти, аж поки вона не закликала поліцая. І про одного настирливого контрольора. І що сьогодня здержали рух трамваїв на три чверти години. І все ще про пригоди, працю й боротьбу кондукторів.

„Раз на Сибірі було 45 степенів морозу", сказав він. „Наш стійковий мав сліпого пса, що вмів відріжнити німця від австрійця. Німців він хапався кусати".

„А в Петербурзі білєтарі одягають у трамваях грубезні кожухи. Лиш кінець носа визирає звідти".

Жінка спустила голову на груди й заснула.

Втомлена. Очевидно.

Він глянув на неї й важка хвиля немилого почування проплила крізь його серце. Він знав уже тепер, чому йому здавалося, що земля ніби тісто, так що він не важився гаразд поставити ногу.

Його обікрали, коли був у неволі. Вкрали його гідність, мужеську виїмковість. Вкрали його авреолю праці. Щоправда це авреоля з терням, але все таки авреоля. Провалилося його царство. Так як російське. Він не мав більше права жадати підлеглости, капців, побожних поглядів, набитої люльки, пошани, кухля пива. Капітал його значіння пропав. Не дав більше відсотків у формі респекту й пошани. Його чоловіча гідність, ніби невидимий одяг жреця, що вимагає послуг, спочиває тепер на плечах жінки.

Йому здавалося, неначе він приловив її на зраді з найращим своїм приятелем. З другом, якому він був зобовязаний як власному „я".

Пірваний гнівом, кинувся він до сплячої й потермосив її за рамена, так що її голова, сперта на лівому рамени, перекотилася на праве.

„Принеси мені люльку! Ти!"

Вона лише застогнала трохи зпросоння й забурмотіла: „Наперід висідати!"

Мало що не заплакав, такий вхопив його нерозумний жаль за себе самого.

І серце в нього защеміло, як часто в Сибірі — з туги й неспокою.

Перевід з німецького. — С.



У СПРАВІ НАРОДНЬОЇ НОШІ

Народня ноша Покуття й близького Поділля ще мало досліджена. Досі зібрано систематично матеріяли про Гуцульщину, куди в першу чергу була звернена увага дослідників. А наше півд. Поділля богате в невідомі й своєрідні скарби: густі мозольні вишивки, яких субтельна краса лежить у двох, а найбільше трьох, красках, майстерні тканини на темному тлі на горботки, крайки й торбини. Тут схрещуються впливи спокійного на краски Поділля й золотом перетиканих буковинських вишивок та дають важкі й пишні зразки народньої творчости.

Користаючи з матеріялу, який придбали ми завдяки нашій минулорічній анкеті, поміщуємо тут опис народньої ноші в селі Новосілці Костюковій, заліщицького повіту. Всі дані про народню ношу та поміщені світлини завдячуємо п. Марії Полянській зі Львова, яка не пощадила заходів та відгукнулася оцим вірним та обширним звідомленням на нашу анкету.

НАРОДНЯ НОША В НОВОСІЛЦІ КОСТЮКОВІЙ, ПОВ. ЗАЛІЩИКИ.

Правдиву, старовинну народню ношу можна в Новосілці бачити тільки в старих баб; дівчата й молодиці вже багато дечого з неї відкинули й перемінили. Особливо цікаво спостерігати це в неділю, коли все жіноцтво, нарядившися в найкращу одіж, спішить до церкви. Сільські матрони строго придержуються давних звичаїв та йдуть повагом у своїх старосвіцьких намітках та писаних кожухах. Молодиці одягаються пестріше і здалека вже рябіють яркими відтінками їхні густо наморщені спідниці. А вже нічого й говорити про дівчат, які заквітчають себе позолоченим квіттям, аж у очах миготить.

Тому й сільська матрона говорить із обуренням про своїх дочок, що модернізують свою ношу спідницями, черевиками і т. д. Вона гордить усяким „фантям", купленим у жидівській крамниці. З гордістю відчиняє свої скрині і любується творами своєї праці, розгортаючи стародавні сорочки, горботки, крайки.

В Новосілці Костюковій є три роди сорочок: „сьвіточна", „багрова" й „буддинка". Найбільше уваги присвячує селянка „сьвіточній" сорочці. Вона вшита з найкращого конопляного полотна (лену там не сіють) і складається зі станку, плечик, рукавів і підтички. Своїм кроєм і вишиттям нагадує вона тип буковинських сорочок, який докладно описаний в ч. 1. „Н. Х." за 1928 р.

Станок складається з трьох ширин полотна, зложених до купи. Сягає звичайно до пояса, де пришивають до нього „підтичку". Ширина станку на горі й при поясі однакова. У станку роблять три врізи, на переді один доволі довгий для пазухи, а з боків два на рукави. Горішний рубець станку є цілий розрізаний, його наморщують. Обкидають перш усього густо чорними нитками (при святочних сорочках вишивають також невеличкий зикзачок), а потім стягають на міцну конопляну нитку. Цей виріз біля шиї, т. зв. „ошийок", завязують шнурочком з тої самої нитки та викінчують кутасиком із „бавни".

Рукав складається з рівного перегнутого кусника полотна і невеликого клинця „ильтички", якого вставляють під пахою, щоби можна свобідно піднімати руку. До горішнього краю рукава є пришиті плечика, о половину, або й третину вужчі як рукав. Плечика, це чотирокутний кусник полотна, густо вишиваний. Щойно по вишитті пришивають його до вишитого вже рукава вужчим краєм, а ширшими краями притикає він до станку (гл. світлина ч. 1). Другий вужчий край наморщується біля шиї разом зі станком.

Плечики зашиває вишивальниця густо чорною бавною, ніби килим. Цей спосіб вишивання називають „колодочки" (густі півхрестики). Коли їм добре приглянутись, можна побачити на них ріжні взори, як „копитать" у формі копита, або „кучері", або „прості", лінії, які йдуть рядочками. Вони виступають при



Рис. ч. 1. „Сьвіточна" сорочка в Новосілці Костюковій. „Крупчинка" чорна в червоні кучерки. Широкі вишивані „заплічки". Плечики нашиті „лілітками".

світлі через ріжні напрями стібів. Вишивка на плечиках є обведена широкою лінією, яка є на зовні закінчена дрібнесенькими зубцями.

Взагалі викінчують новосільські жінки кожну вишивку дрібненькими зубцями, тому що рівна лінія була би для них занадто різкою. Це стає зрозумілим, коли зважити, що їхні вишивки густі й темні та вони хочуть сполучити їх при помочі зубців із білим тлом полотна.

Безпосередно з плечиками лучиться рукав. На ньому в горішній частині, рівнобіжно до плечик є уміщений рядок вишивки, т. зв. „крупчинка", широка на 5-15 цм., в геометричному орнаменті, що відзначається взором і краскою від плечиків та долішньої частини рукавів. На святочній сорочці крупчинка є чорна в червоні кучері (розсунена подвійна свастика).

Рукавами називають у селі частину, яка сягає від крупчинки аж до чиколонка та є покрита вузь-

кими, скісними рядками вишивки. Вони йдуть скосом від крупчинки аж до місця, де рукав є приморщений.

Одначе тут треба завважити, що ці вузькі ряди вишивок ідуть деколи прямовісно від крупчинки аж до краю рукава. Трапляється це на „буддинках", або у старших жінок, які вже не хочуть дуже пишно вдягатися. Видно, що скісна форма прикраси вважається більше пишною й парадною.

Станок є рівнож прикрашений вишивкою. Через плечі й пазуху аж до пояса тягнуться вузькі ряди вишивок, звані „заплічки"; через рамена „бесаги". Орнамент їх подібний або такий самий як на рукавах, з тою лише ріжницею, що тут вони тягнуться рівно, а там скісно.



Рис. ч. 2. Молодиця з Новосілки в перемітці й горботці.

Одначе й ці вишивки не виказують рівного, різкого відграничення: вони біжуть звичайно зикзаком або теж і дрібненькими зубцями врізуються в полотно. Всі ці вишивки виконані здебільшого чорною краскою, яка тільки на „крупчинці" перетикана червоною. Молодиці й дівчата вишивають іноді вишневою, або кукурудзяною.

Пазуха так само обведена вузьким узором; вона сягає до самого пояса.

Коли станок викінчений і злучений із плечиками і рукавами, пришивають до нього підтичку, яка звичайно буває з гіршого полотна. Долішний край підтички звичайно викінчений „циркою", себто вузькою „завиванкою" ,а на „світочних" сорочках є прикрашений і вузеньким зикзакуватим орнаментом.

„Багрова" сорочка не така пишна. Її вишивають не „бавною", як святочну, а „заполочю". Тим то й ріжниться вона головно від святочної, бо впрочім крій її та вишивки зовсім подібні. Крупчинка на цій сорочці буває жовто-кукурудзяна або ціла червона.

„Буддинку" кроють і шиють на взір чоловічих сорочок на Великій Україні. Станок утворений із перегнутого кусника полотна, виріз для шиї невеличкий і неморщений. Рукави й пазуха вишивані та скроєні подібно як при „сьвіточній" сорочці, тільки плечики тут відпадають. Полотно буває гірше як при святочній сорочці й вишивана вона значно скромніше. Її вдягають на будень при роботі.

В давнину носили в Новосілці вовняні горботки домашньої роботи. Це є прямокутник, витканий із тонких вовняних ниток. Середина горботки була чорна, оба краї, які заходили на перід мали на чорному тлі вузенькі червоні й жовті пасочки. Кругом була горботка обведена двома вузькими червоними пасочками, розмежованими чорною краскою тла. Горботку вперізують туго крайкою. Звичайно підпинають оба краї горботки, щоби вона підчас ходу й роботи не перешкаджала (гл. світлина 2).

Тепер уже в молодиць і дівчат розповсюднилася спідниця. Її шиють із темно-синього, вишневого або чорного шевйоту і густо складають або навіть плісують. У висоті колін вона обведена тричі червоною стяжечкою.

Стан уперізують крайкою домашньої роботи. Вона ткана подібно як горботка, тільки міцніше та густіше. Буває гладка чорна, або на чорному тлі вузькі червоні пасочки. Часто й вишивають якийсь коліровий взір на темному тлі крайки, який припадає звичайно при вперізуванні на перід стану.

Убір голови змінився протягом останнього часу. Зникли передовсім перемітки, які зберегли досі тільки деякі сільські матрони. Їх треба дуже вміло й штучно вивязувати, так що вишивані кінці припадають якраз на послідний вузол вязання й закривають його ззаду (гл. світлина ч. 2).

Тепер молодиці здебільшого завязують голову хустками.

Ззаду голови на волоссі приміщує вона „кичку", це є півколесо, зроблене з вишневих прутиків. На кичку приходить чорна, краями квітчаста хустина, яку завязують дуже старанно по молодицьки. Попід бородою підвязує молодиця другу квітчасту хустку, яка завязується в вузол на чубку голови. Кінці цієї платини звисають на плечі. Зпереду вигладжують молодиці трохи волосся „чівку', яку запускають соком із вишні (дерева), так що воно прибирає твердої форми й лискучого вигляду.

Дівчата носять подібні хустки, тільки частіше жовтої краски. Літом вони ходять простоволосі. Їхня зачіска дуже складна і теж зазнала багато перемін в послідному часі. Давніше збирали вони все волосся на тімю й обплітали ним дві „ковбаски" з волічки. Виплітали дві тугі коси, закінчені червоною волічкою, які складали ззаду округ голови. Тепер уже закинули цю зачіску й придержуються її тільки при обрядах, весіллях, похоронах. Сучасна дівчина зачісується в „періжки", себто заплітає волосся у безліч дрібненьких кіс від самого чола й лучить їх потім у велику косу. На неділю до церкви квітчає голову квіткою й прикрашує ґерданом.

Як сказано, зачісується вона по стародавньому на весілля. Тоді квітчається вінцем із позочолених квітів, ґерданом, а над чолом нанизує кучеряве пір'я з качура, як стародавню обрядову прикрасу, яка ще трапляється інколи на Поділлі.

Намисто в Новосілці небогате. Здебільшого носять ґердани (пять разів), обтяжені срібними дукачами та австрійськими монетами. До шлюбу вбирають правдиві коралі, які ще збереглися в деяких родинах. Намиста шкляного чи фабричного носять дуже мало.

(Докінчення на ст. 12).

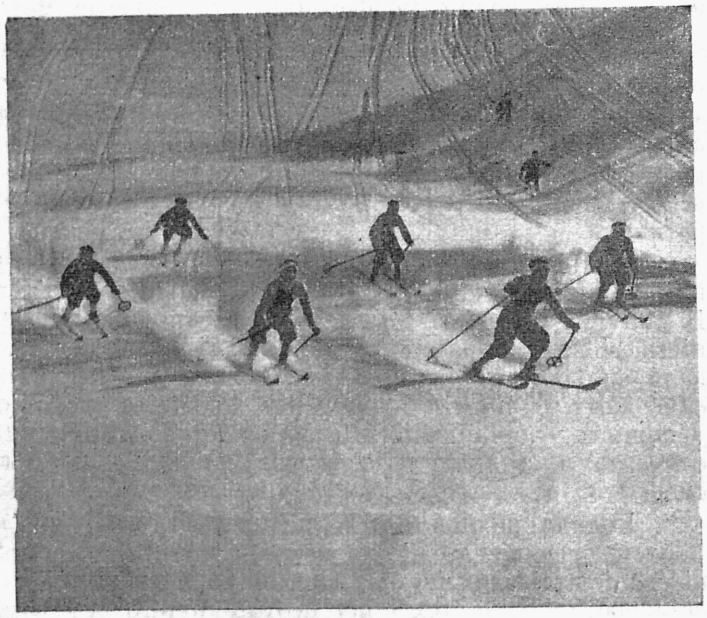
ЗНОВУ НА ЛЕЩЕТАХ

Морозний воздух вдаряє в обличча, коли вперше цього року навантаживши лещета, шукаємо сніжної площі. Радісно бється серце, при завязуванні й заразом стискається від нечайного переляку: а що, коли наш торічний досвід змела довга павза так, як і сніг усі ці стежки й доріжки? А що, коли все наше вміння буде неначе ця біла площа перед нами, гладке й ненарушене? Від напруження тремтять злегка коліна, коли перший наш крок суне нас туди, в цю непорочно білу чистоту.

Але ні! Вже перший крок переконує нас, що воно не так погано з нами. Дещо лишилося з торічної зими. Прокляте оце тремтіння! злостимося в дусі, і чого це так хвилюватись? Кроки наші непевні, уривчасті. Але вже це переходить, уже чуємо під дошками легку пушисту, сніжну верству, яка для вправного лещетаря те саме, що для їздця сідло на вогнистому коні. Ні! Всего не забули! Так як і найсильніша заверуха не завіє телеґрафічних стовпів, так і наші відомости, придбані торік, виринають поволи з забуття. Всеж таки не можна це порівнати з торічною зимою! думаємо. Коли ми навіть не вміли привязати ноги і при кождому спаді хотіли спиратися на палицю.

Ні, нас уже не лякають спади. Вже й з'їдемо його без великих труднощів та без ям, які лишаються по всяких невдалих скоках. Ступаємо вже певнішим кроком. Одним словом ми вже не немовлятка на сніжній площі, ми в лещетарстві ходимо принайменше до другої кляси. Для акробатики початкуючих товаришок маємо співчуваючий усміх.

А що скаже наш торічний учитель? Он затемнів його синій светр перед нами. „За мною!" гукає. Вже й простягнулися дві рівні рівнесенькі лінії за його дошками. За ним! кажемо собі. Ось горбок, який він здобуває. За ним!



На сніжному спаді.

Ми вже вміємо розбиратися в його рухах. Вони не такі прості, ні! Коли ми шукали, хитаючись певности, коли ми розпучливо зупинялись перед кожним спадом, о тоді ми й не звертали уваги на ні всі дрібниці; він здавався нам чудотворцем і для нас це була безнадійна справа. Але тепер! Вже знаємо, чому він так ступає, чому так підпирається, вже й таке бачимо, що він і не казав нам. Як уміло й ощадно обходитися зі своїми силами! Як послуговатися рухами, які надто не напружують мязів! Як дихати правильно, щоби не забракло воздуху при злеті! Послідних двайцять метрів підбігаємо скорими кроками.



Із виставки Укр. Фот. Т-ва:
Вол. Паньків: ЛЕЩЕТАРКА

Провідник уже на верху. Щойно тепер обертається і всміхається щиро. „Он як' Не забули, як бачу того, що я навчив торік!"

Швидко, швидко бється серце й гаряча хвиля крови розливається по обличчі. Похвалив! Хвилинку хочеться розказати йому про свій страх, але нема часу. „Тепер в долину!" гукає. „Але обережно, спад небезпечний!

Знову заблестіли в сонці дві рівні лінії. Синій светр зник уже в клубах снігового пороху. Знову треба їхати за ним, хоч і не бачимо перед собою його сильветки, тільки дві рівні, рівні лінії тягнуть прочуттям чогось незнаного й небезпечного. Скорість усе збільшується й білий слід каже нам забути про все що діється кругом. Кілька закрутів, гострих як і воздух, який прорізуємо. На радощах промайнула думка: невже це ми летимо оцим спадом, з якого злетіли стільки разів у сніг минулого року? Нараз вривається слід. Скорше чим встигли подумати й задержатися перед ровом, вже лежимо в ньому. „Ось, ще й не подумала, а вже лежу!" дорікаємо собі. І лишній раз наказуємо: нічого, нічогісінько не можна думати зайвого, тільки про дорогу, яка лежить перед нами.

Встаємо поволи. За ровом стоїть темносиній светр і шкірить зуби. „От, за скоро похвалив!" Але йдемо далі. Знову слід перед нами, але вже гостро слідимо за ним і не думаємо нічого. Коби лише знову якийсь скок! Щоби доказати, що його теж уміємо! Он, знову рів! Але ми вже приготовані. Палиці підняти перед себе, упертися в рамена, підтягнути коліна до бороди й летіти. Летіти воздухом кілька хвилин, але цей лет хотіли би продовжити ще, таке прегарне почування дає освободження від землі, вільности в просторі. Знову чекає нас синій светр і блеск його зубів цим разом радісний, привітний. Перший скок (щоправда найпростіший) нам удався. Вчитель вдоволений, а учень ще більше.

А тепер до праці! Біла площа чекає! Там можемо вправляти дальші скоки, яких є непереглядна скількість. Може вдасться нам навчитися цього року скок із поворотом?

Н. М.

З. МІРНА.

МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЛЮТІМ 1932 Р. В ЖЕНЕВІ

В лютім 1932 р. збереться в Женеві Мирова Конференція, яка займеться обговоренням справи міжнароднього роззброєння. Щоб конференція ця досягла хоч якогобудь успіху, треба до неї підготовити громадянство, треба утворити громадську опінію, прихильну до ідеї роззброєння, треба, щоб громадянство вимагало від своїх делеґатів осудження війни, як з'явища, що не приносить користи не лише переможеному, але й переможцеві. Треба, щоби делеґати підтримували думку, що всі конфлікти міжнароднього характеру мають вирішуватися не війною, а мирними переговорами; що війна віджила вже свій вік, бо її не будуть вести одні військові сили проти других, лише літаки та отруйні задушливі ґази, які руйнуватимуть і нівечитимуть мирне населення ворожого краю.

Хтож підготує в такому напрямі громадську думку? До цієї праці з великим завзяттям і безмежною відданістю взялися ріжні мирові організації, влаштуванням лекцій, пропаґандою мирових ідей, збиранням підписів на листах за роззброєння, влаштуванням мирових маніфестацій і т. п. В конференції візьме участь приблизно 5000 відпоручників. Обговорюватимуть там питання як матеріяльного, так і морального роззброєння. Те лихо, яке принесла за собою остання війна, ті жертви, те пониження рівня людськости, яке наступило по ній, все це розбудило совість, відновило повагу до людини, до її життя, породило етичний імператив у відношеннях між народами. У людства з'явилася потреба організації міжнародніх взаємин на нових правних і моральних основах. З'явилася потреба мирного співжиття народів і співпраці на демократичних підставах.

Чого може досягти така конференція? Можна бути цілком задоволеним її вислідом, коли, як каже лорд Сесіль, конференція досягне зниження озброєння на 25 відс.; або навіть коли перший етап роззброєння виявиться тільки припиненням сучасного озброєння, яке нині в кілька разів перевищує зброєння передвоєнне.

Часто доводиться чути, що припинення війни неможливе, що війни існують споконвіку. Алеж споконвіку також велася боротьба проти війни, споконвіку також кращі люде намагалися іншим способом полагоджувати міжнародні конфлікти. А головне те, що оце вперше існує на світі міжнародня інституція, як Ліґа Націй, що має своїм завданням якраз розвязувати міжнародні конфлікти мирними шляхами. Правда, інституція ця ще за слаба, ще не має належної сили й авторитету, але-ж сам факт, що вона повстала, що вона вже існує, подає нам надію, що незабаром прийде час повного її тріюмфу. І щасливі будучі покоління, з жахом і огидою згадуватимуть про наші страшні, для них вже тоді минулі часи, коли міжнародні суперечки вирішувалися не мирними переговорами, а жахливими руйнуючими війнами. Часто доводиться чути також, що війни виховують кращі прикмети людської душі, патріотизм, відвагу, героїзм. Але на жаль, війна направляє ці чесноти лише на найнижчі акти вбивства й руйнування. І без війни кожна мати може виховати душу своєї дитини в героїчному напрямі, лише має направити всі такі високі пориви молодої істоти на почуття солідарности між людьми, любови до свого ближнього, на добро й красу в житті.

Коли-б конференція про роззброєння не мала ніяких реальних наслідків, то вона все-ж таки матиме велике значіння, бо на ній будуть обговорювати такі справи, яких досі не вільно було торкатися, справи армії, справи інтенсивности озброєння тої чи іншої країни. Установлять міжнародню контролю над армією. Отже, коли-б конференція не принесла мате-

---

Е. ВЕРБИЦЬКА.

НА ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ТЕМИ

У стремлінню за краще завтра людство опановує землю, воду і воздух. У стремлінню за краще завтра омотує землю сітками водопроводів, телеґрафів, телефонів, радія — поборює простір, зближає до себе народи. Людство йде нестримним кроком вперід, іде збірно, організовано, доцільно. Хоч виходить із ріжних орієнтацій, хоч творить ріжні уґруповання, то все таки його ціль це поправа життя-буття як не сучасного, то принайменше будучого покоління. В тім цілий змисл життя.

На поступ у людському житті складаються ріжні чинники як праця — чинник, що зробив чоловіка паном землі, ініціятива — незаспокоєна потреба все кращих форм існування, зорганізованість — доцільне розділення праці між поодиноких людей і здатність саможертви — здібність працювати для вищих цілей як своя власна користь — праця для других.

Коли придивимося тим усім чинникам, то одним чи не найважнішим є зорганізованість.

Зрізничковане людське життя спричинило ріжні напрями в організуванні. Певні уґруповання людей творили програми, яка форма правління булаб найдоґіднішою і найсправедливішою. Щоби здійснити свою програму вони старалися захопити владу в державі і в цей спосіб зорганізували симпатики даної програми політичні партії. Боротьба за кращі умовини праці покликала до життя професійні організації, боротьба за свобідний розвій кожного народу, за знесення національного гнету витворила національний рух, а боротьба за самостійне економічне становище, за усунення визиску в дорозі обміну створила рух кооперативний.

Зорганізованість-солідарність, як каже визначний економіст Шарль Жід це гасло нашого століття. В минулому столітті таким гаслом були слова: вільність, рівність і братерство. Але вільність заквестіонували фільософи, рівність природники, а братерство само життя. Таким кличем у цім столітті є слово солідарність — організація. Дезорганізація між ріжними елєментами, з яких складається індівід — це його смерть.

Колиж придивимося до життя нашого народу, до його положення, то ці всі потреби на працю, зорганізованість, ініціятиву і працю в користь нашої суспільности більші, чим в когонебудь другого. Але сама праця, ініціятива, жертвенність, без зорганізованости, принесе для нашої суспільности малу користь. Якщо другі народи стоять вище від нас, то лише тому, що вони багато більше над собою працювали і вони багато краще зорганізовані.

Перед кожною працею мусить бути поставлена ціль, а це — всесторонне опанування нашого життя, бо тільки тоді можлива наша независимість.

Нема в людини місця на культуру, бажання піднести свій духовий рівень, якщо в неї нема що їсти,

ріяльного роззброєння, вона принесе здвиг в людському думанню, вона покладе початок можливости втілення мирової теорії в життя й політичну практику. В політику проникнуть ідеї демократичности, гуманности, етики. Отже, конференція досягне принайменше того, що називається моральним роззброєнням.

Успіху конференції про роззброєння сприятиме той факт, що до конференції вже зголосилося багато жінок. Не тільки через свою чутливість жінка виступає проти війни більше як чоловік, але й через те, що через війну жінки несуть найбільш страждань. Ми не маємо тут на увазі тих війн, які вели народи при нападах на їх край, для охорони своєї батьківщини, коли жінка благословляла й посилала на війну і свого чоловіка, і свого брата, і свою дитину; коли самі жінки бралися за меч для порятунку і своєї, і свого народу гідности. Ми кажемо лише про теперішні війни, де справу вже не вирішуватиме ні великий патріотизм, ні особиста хоробрість, вирішуватиме лише літак з отруйним ґазом в небі та бомба з окопу. Проти такої війни жінка застерігатиме й оборонятиме все людство, якому вона дає життя. І з почуття властивої жінці любови до всього живого, і з почуття матери, що оберігає свою дитину, і з почуття свідомої громадянки, що шукає кращих шляхів до щастя для своєї батьківщини, жінки-відпоручниці на конференції будуть без сумніву обстоювати велику ідею роззброєння народів. Жінки на конференції працюватимуть не лише в делеґаціях, але і в виконавчих органах. Так само працюють жінки і в Лізі Націй. А своїм стремлінням до миру, до мирного полагодження дражливих справ, жінки в Лізі Націй дають такий напрям обговоренні міжнародніх справ, який вселює в нас надію, що недалеко вже той час, коли страшні цифри військових бюджетів повернуть держави на цілі освіти, культури й соціяльної опіки.

якщо ціле її єство заняте лише буденщиною, якщо вона живе лише, щоби здобути собі прожиток. Цілу її істоту шарпають дрібні клопоти, обертають у нівець її здібности, придавлюють мозок. Із того бездонного трагізму здається немає виходу, якщо вона зорганізованістю — спільним свідомим стремлінням до поправи свого положення сама собі не порадить у лихові.

Підставою розвитку народу — сильна економічна підстава народу.

Ми мусимо зуміти витворити громадське майно і вміло ним орудувати.

Засіб до цього кооперація — а її ціль, усунути визиск мас посторонніми елєментами.

Цею працею однак крім цього, що ми осягнемо базу для розвитку народу і дамо працю тепер безробітним одиницям, ми ще придбаємо й інші добра.

Через свою належно зорганізовану працю ми навчимося працювати для нашої суспільности, навчимося бути відвічальности за громадську роботу, навчимося завідувати громадським майном і скріпимо наші взаємини найсильнішими, бо ідейними звязками.

На кооперативнім конґресі у Відні (1930 р.) сказано що три четвертини майна цілого світа мають у своїм розпорядженні жінки. Колиж розпоряджаємо такою частиною майна нашого народу, то мусимо вміти нею господарити і бути за нього відвічальними перед будучим поколінням.

Колиж ще до того стоїть перед нами так велика ціль, то чи вільно нам до неї не йти?

НА СПОМИН ПРО ЛІЮ ДЕ ПУТТІ

Сухо промайнула часописна вістка, що Лія де Путті померла. Не викликала великого шуму, як колись смерть Валентіна. Тільки декуди появилися згодом невеличкі додатки: мовляв, не своєю смертю згинула вона, а наложила на себе руку.

Що можна про це сказати? Хто може розмежувати в сензаційному гаморі преси границю між правдою, реклямою а сензацією? Знаємо тільки, що вже не побачимо більше цієї невеличкої постаті на ніякому екрані. Давно вже й не бачили її нігде, бо вона в послідному часі мало виступала. Але всі ще памятаємо її котячо-звинні рухи в „Індійському гробовці", або прегарну креацію молодої танечниці в „Варієте". Тому



Лія де Путті в найкращому її фільмі „Варієте".

й не можемо поминути мовчанкою передвчасної втрати цієї артистки, яку дивна примха судьби засудила на безділля.

Її родове прізвище було справді „де Путті", як воно й екзотично не виглядало би. Її вітчина це Мадярщина; дехто твердить навіть, що наше рідне Закарпаття. Можливо, що й вона, як богато інших, потонула в чужомовному морю та збогатила своїми здібностями іншу, нерідну культуру.

Молода Лія мріяла про карієру танечниці. Одного дня зворохобилася проти опіки родичів та мужа, покинула родинний круг і пішла танцювати. Без систематичної школи не могла вона зараз же придбати слави. Виступала в Будапешті, в Букарешті та інших европейських столицях. В Берліні завважив Джон Май її ориґінальну появу й сейчас заанґажував її до свого фільму „Індійський гробовець".

Це був місток до її світової слави. По ньому стрибнула вона у фільмовий світ і погрузла в праці. Кілька менших фільмів „Уфи" показало її в відмінних ролях, де вона виявила свій справжній глибокий талант. Але найбільшим її успіхом став великий фільм „Уфи" „Варієте", в якому вона одним махом станула поруч Янінґса на вершинах світової слави. І хоч фільм цей тепер призабувся, як усі й найкращі фільмові креації, зате він у свому часі напричуд довго держався на екранах і вертав все знову до одушевленої публики.

Він і промостив Лії дорогу до Америки. Вона грала тут кілька разів у Парамавнті. Важке нещастя, що трапилося їй підчас гри, на довгий час прикувало її до постелі. „Представте собі, ніхто не хотів вірити, що я справді боролася зі смертю", розказує Лія в своїй біоґрафії. „Всім здавалося, що це тільки примха реклями заставила мене щезнути з екрану на якийсь час!"

Вона вертає до Німеччини й тут виступає в менших фільмах. Одначе це її не вдоволяє, вона знову вертає до Голлівуду. Довший час не чули ми нічого про неї, як і не бачили нових її креацій. Аж тепер з'явилася нечайно невеличка, суха вістка про її смерть.

„Цей пестрий світ — це моє життя. Зовсім не можу собі уявити, що я могла би себе добре почувати в якомусь іншому середовищі", каже вона на запит, чи могла би розлучитися з фільмом. Може в цьому й лежить глибший зміст, який пояснює нам неодин її вчинок? *(л).*

Виставка аматорської світлини

Саме перед роком писали ми про першу виставку нашої аматорської світлини, дивуючись, що оце тільки перший раз ми можемо навести підсумок нашої праці на цьому полі. А от уже й друга виставка прийшла за першою, знак що наші світливці не спочивають, а працюють над початим ділом.

Теперішня виставка нова вже й під оглядом вартости та якости виставлених експонатів. Далеко кращий перегляд дають усі побільшені світлини, на білому однаковому тлі. Уміщені невисоко, поділені строго після авторів.

Перед веде як звичайно О. Балицький своїми настроєвими картинами, в яких прекрасно віддає гру світла й тіней. Але тут уже бачимо й таких, що дорівнюють йому, коли не технікою, то добором сюжету. Р. Совяковський дав кілька цікавих портретних студій і особливо гарних краєвидів, як „В жнива", „Берізки", „Дорога". Цікаві портретні студії виставив також Ярослав Савка, зберігаючи живо питомий вираз обличча. Його „Портретну студію" подаємо тут у репродукції.

Прегарні зразки лемківських церков подав у своїх світлинах Ол. Пежанський. Окрім цих зразків та декілька світлин М. Нижанківської і О. Шепаровичівної не маємо на виставці ні сліду народнього побуту, який дає незвичайно богато цікавого матеріялу для мистецької світлини.

Із жінок взяли участь у виставці цього разу М. Ганицька, рядом світлин із життя звірячого. М. Нижанківська дала гарну світлину з народнього побуту „Зупинка". Так само добре підхоплений цей момент у світлинах О. Шепаровичівної „В полі" й „Наймичка".

Не бракує тут і нецікавих претенсіональних сцен, як Р. Лятишевського „Квіти", або М. Лятишевського „Мертва натура". Але виставку покидаємо з почуттям приємного вдоволення, що почате діло лежить у вмілих руках та швидко посувається вперід. *Л. Б.*

З КОНЦЕРТОВОЇ САЛІ

ТРІО СЕСТЕР ЛЕВИЦЬКИХ.

Українські музичні круги міста Львова очікували з правдивим зацікавленням перший український камерний концерт. Тріо сестер Левицьких внесло в одноманітний концертовий сезон, своєрідний,ясний дух. Хотіло воно показати нам ті здобутки культурно-музичного світу, які в інших народів вважаються вже самозрозумілими і тільки в нас являються проблисками, ніби ще запозиченими з іншого, досі мало знаного нам світу.

Камерна музика це щось інтимне, субтельне, в собі замкнене. Її ділянкою, її полем попису, це культурна родина інтеліґента. В німецьких родинах грати тріо вважається так само зрозумілим, як прочитати добру книжку. Педантичність, точність і солідність їх підготовки і виконання викликалиб згірдний усміх здивования на устах українця. Але тільки та витревалість і послідовність у виконанні дають викінчений образ цієї субтельности й інтимности в грі. Не лише ті грають, що мають талант, не лише ті слухають, що музикальні.

Так — слухати музики, її пізнавати, її любити, цього можна навчитися, але це вимагає постійної, послідовної праці над самим собою, вглиблення в свої власні думки і провідного духу, котрий повчив би нас зрозуміти усю красу і велич музики.

І власне тут зробили сестри Левицькі перелім, який стане великою їх заслугою. Вони хотіли навчити нас слухати творів вищих катеґорій. Концерт їх відбувся 7. грудня м. р. у великій салі Лисенка. Виконавцями були: п. Галя Левицька-Крушельницька, п. Стефа Левицька і п. Марійка Левицька-Юзьвякова. Виконано трія Шумана ґ-моль, Бетовена ес-дур, Барвінського а-моль. Тому, що концертантки не стояли на одному технічному рівні, домінував фортепян. А камерна музика вимагає більш менш рівнорядного обслуговування всіх інструментів. Також певна недостача розмаху й верви в грі скрипки причинилася до того, що перше тріо вийшло дещо нескристалізовано. (Мабуть виконавці ще не розігралися). Вже тріо Бетовена мало богато щасливих моментів. Не дивлячись на ті недостачі, дуже успішно пройшло тріо Барвінського. Видно, що в тім творі скупчилася вся увага й всі зусилля виконавців. Челло затратило свою давню боязливість, вибилося на верх, скрипка розігралась і розмахнулась повним розгоном.

Та, думаю, що причиною успіху концертанток у творі Барвінського, як і в цілому концерті була солідна праця над ділом. Точність і сердечність підготовки та виконання. Це в першій мірі заслуга п. Галі Левицької-Крушельницької. Вона перебрала музичний провід і вивязалась із труднощів, звязаних із тим, наскрізь вдоволяючо.

Тому слід щиро привітати молоде тріо на концертовій естраді і побажати йому від нас, жінок, їм, жінкам, повного успіху в дальшій праці. Можна побажати собі, щоб камерна музика знайшла наслідників в українських родинах. *М. Нижанківська.*

ДЕЩО ПРО ЗАВІСКИ

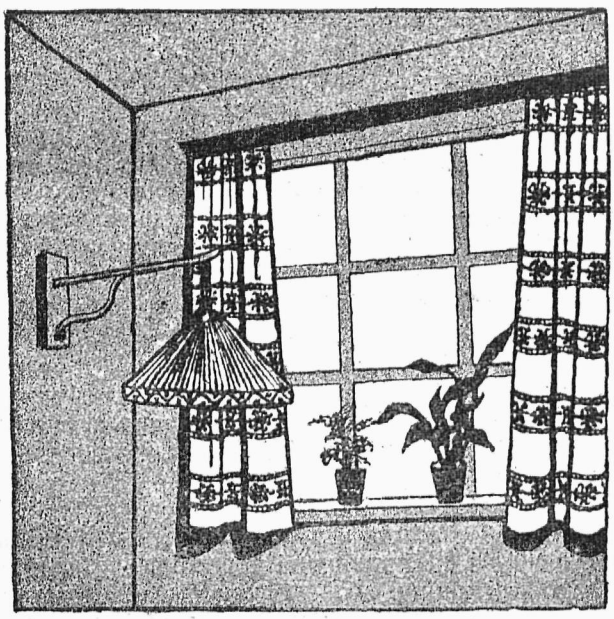
Які низькі й широкі вікна будують у нових домах! Здавалось би, що вони менше впускають світла як високі й вузькі їхні попередники. Зате ні, вони хапають кожній соняшний луч своєю широкою поверхнею і посилають його в найдальший куток кімнати. Вони широкі й привітні неначе мило всміхнене обличчя. Якіж до них придумати завіски?

Ми-ж знаємо, що сучасний архітект будує хату з таким наміром, щоби впустити до неї як найбільше світла й сонця. До цього достроюється й нутро хати: ясні стіни, що найкраще відбивають світло, легкі прозірчасті тканини. І тут ми вже й дійшли до модерних завісок. Щось веселе, приємне, прозоре й легке, легке. Необхідно.

Пригадую з часів свого дитинства гостину в одної знакомої бабуні. В „сальоні" з важкими плюшевими меблями панував сумерк; плюшеві стори пропускали по середині вузьку смугу притьмленого світла. Бабуня все хоріла й говорила слабим голосом про якісь нещастя, що трапилися комусь у родині. Зітхаючи, гладила вона мою голову. З важким почуттям страху покидала я гостину й згодом набрала переконання, що це так у хорих буває: важкі плюшеві меблі, суворі стори... І раз, коли я знову ввійшла в якийсь такий „зачарований" сальон, спитала нишком маму, хто тут є хорий?

Бачите, дитяча уява примітивно заговорила. Важкий сумерк притьмленого дня звязався в уяві з недугою бабуні і в цьому знайшов собі пояснення для дивно суворого, для моєї діточої вдачі, окруження.

Але це вражіння не лише діточе. Воно загальне. В ясну привітну кімнату входите мимоволі зі всміхненим обличчам. І люди, що тут живуть, видаються



Ч. 1. Завіска на широке, модерне вікно, украшена вишивкою в ніжних, молошних відтінках.

простими, привітними. Неначе вони позбулися зайвого, неприроднього церемоніялу минулого століття й тому і в їхній хаті набрала обстановка простішого, діловитого вигляду.

Вигляд завісок залежить у великій мірі від форми вікна. Для широких модерних вікон придумали легку й приємну розвязку. Прозірчастий матеріял зібраний на колірових кільцях зсувається або розсувається на металевій тичці модерних карнішів (гл. рис. ч. 1). Звичайно завіски ці недовгі, сягають тільки до підвіконника і не мають поперечниці. Матеріял — це тусор, маркізета, етаміна. В спеціяльних маґазинах продають також узірчастий матеріял на такі завіски, ніжноколірові смуги, лінії та зикзаки, які можна зручно підібрати до краски меблів або мальовила кімнати. А наші вишивки? Отут мають вони широке по-



Ч. 2. Завіска на вузьке, довге вікно прикрашена мережками сіро-голубої краски.

ле! Вузькі смуги можуть перетинати поземо тло завіски, або великі пестрі китички засипати ціле її поле. Можна вдоволитися також скромною мережкою, яка дуже ніжно пропускає соняшне світло.

Давна стора не зникла ще зовсім із сучасного помешкання. Вона тільки змаліла і звелася до вузької рамки, що облямовує вікно з трьох сторін. Стала також більше привітною й не може вже лякати сучасних дітей своєю приналежністю до хворої людини. Звичайно буває це завіска з квітчастої матерії, що береже в собі другу легку заслону з білої сітки, тюлю, батисту. Має поперечницю або може її не мати й сягає трохи довше підвіконника.

На світлині ч. 2. бачимо зразок такої завіски з приміненням наших вишивок. Вона виконана з грубого сирого шовку або й сільського полотна і прикрашена вирізуванням (мережаним узором) блакитносірої краски. Мережка відбирає матеріялу суцільність і надає йому прозорости, а блакитносіра краска, питома для давних вишивок на Великій Україні, оживляє злегка одноманітне тло. Мережкою є викінчена й прикрашена також батистова середина цієї завіски.

Таких можливостей приміпення наших вишивок маємо дуже богато. Широка народня творчість зродила важку низинну вишивку і ніжну химерну галузку й пестру повну китичку. До кожної обстановки, до кожного тла маємо і можемо знайти своєрідну прикрасу.

Н. К.

ВИСТАВКА УКР. НАР. МИСТЕЦВА В ДРОГОБИЧІ

На запрошення філії Союзу Українок у Дрогобичі — кооператива Укр. Народ. Мистецтво влаштувала там виставку із співучастю пп. О. О. Кульчицьких. Відкриття виставки відбулося дня 29. листопада, о год. 11.30 вполудне при численній участи гостей. Присутніх привитала голова філії п. Левицька та в коротких словах з'ясувала ціль вистави. Реферат І. Ґурґули про приміненння народніх прикрас, подавав особливі прикмети людових прикрас та способи їх вихіснування. Директор-справник кооперативи п. І. Павликовська у своїй промові вказала на ціль та способи праці кооп. „Укр. Нар. Мистецтво" у Львові, а опісля опроваджувала присутніх по виставі.

Виставлені предмети із приміненими народніми вишивками дали змогу піднести ріжнородність і багатство української народньої вишивки та виказали багаті способи й можливости її примінення до одягу й предметів новітньої хатньої обстановки.

Предмети уложено реґіональними ґрупами на тлі артистичних килимів пп. Кульчицьких та ориґінальних людових тканин. Для порівнання й зображення способу використання людової вишивки — у кожній ґрупі находилися характеристичні ориґінальні предмети: сорочки, перемітки, бавниці, цілі одяги в природній величині або в поменшенні.

На тлі килимів із квітчастими мотивами розложено предмети з приміненням велико-українських гаптів та мережок. Предмети ці сильно виріжнялися від прикрашених галицькими вишивками, що ніжному доборові красок із відтінків синьої й жовтої великоукраїнських вишивок протиставили пестроту красок із перевагою червоної та чорної. Предмети з галицькими вишивками уложено ґрупами по околипям. І так ґуцульські низинні вишивки та побіч розложені покутські на тлі тканих фот, горботок і ґеометричних килимів творили окрему споріднену ґрупу. Від них різко відбивали предмети прикрашені взорами із Сокальщини та Яворівщини.

Розложення предметів по стилеві їх прикрас було дуже доцільне й корисне. Воно давало змогу відразу охопити основну ріжницю між поодинокими округами в характері їхніх прикрас під оглядом добору красок, рисунку, техніки, способу розміщення...

Багатство та ріжнородність прикрас і ріжні способи їх примінення могли задоволити кожного та промовити до індивідуального смаку. І тому не дивно, що вистава перейшла з великим успіхом.

Зокрема слід підчеркнути, що громадянство Дрогобича підійшло до цього діла з належним зрозумінням. На цьому місці складає Управа кооперативи щиру подяку Виділові Т-ва „Бесіда" в Дрогобичі за безкорисне відступлення салі, а Виділові Т-ва „Союз Українок" за щиру й безкорисну допомогу при влаштуванні виставки.

ГОТОВІ ЦЕРКОВНІ ХОРУГВИ
З ВИШИВАНИМИ ОБРАЗАМИ
НА ТОНКОМУ ЛЯННОМУ ПОЛОТНІ
МОЖНА НАБУТИ В КРАМНИЦІ КООП.
„Українське Народнє Мистецтво"
У ЛЬВОВІ, ВУЛИЦЯ КОСЦЮШКА Ч. 1.

ПРО БЕҐОНІЇ

Ця широко розповсюджена й загально відома квітка стала практичним і правдивим другом господині. Вона не лише росте й розвивається без великого піклування, але й також прикрашує незвичайно декоративно собою цілу кімнату. Великі її листки рудаво-зелені, або сріблисто-сірі встають плоско до світла неначе великі тарелі і в їхньому рисунку знаходимо на причуд богато ріжноманітности.

Знаємо в огородництві три роди беґоній, листкову, цвітисту й кущевату. Найбільше всім відома й поширена „Begoniahybrida" — листкова беґонія — як її звуть по латині. Її листки, широкі й поморщені на краях, плекають тепер у ріжних відтінках, і в них, а властиво в їх декоративній вартости лежить уся краса квітки. Беґонія дуже невибаглива що до місця; вона вдоволена також півтемною кімнатою. Найкращим місцем для неї це вікно положене до сходу, де вона може черпати проміння раннього сонця. Не любить вона зміняти своє місце й тяжко привикає до іншого; вона-ж направляє увесь свій ріст у напрямку соняшного проміння і важко їй зміняти потім свій напрямок. Найбільше відповідною землею для неї — це легка поживна земля з перегнилого листя. Добре домішати туди дрібних кусників деревного вугля або обрізків кінських копит, які незвичайно легко перетворюються в гній. Поливати треба її рівномірно, але не занадто богато. Зимою, в грудні або січні можна перестати підливати на 4—5 тижнів, щоби дозволити рослині відпочати трохи від невпинного росту.

Розмножується вона розділюванням пня. Ці бічні гони приймаються легко, коли встромити їх у глибину 4—6 цм. в легку поживну землю. Там вони розпускають бічні ніжні корінчики, які в головній мірі достачають їм поживу. *О. П.*

(Докінчення зі ст. 6).

В новішому часі дівчата прикріплюють до намиста бинди, що звисають на плечі.

Старші жінки носять лише кілька рядків чорних або темносиніх пацьорок та великий хрест по середині.

Ідучи до церкви несе дівчина в руці „платинку", себто вишивану хусточку, в яку завиває чотки або квіти. Платинки ці вишивають подібними взорами як на сорочках. В часі війни, коли не було вовняних хусток, вишивали ґаздині й хустки на голову, та тепер закинули це.

Верхна одіж складається з сердака й кожуха. Сердак роблять із домашнього битого сукна і прикрашують дуже мало. Тільки на переді приміщують ряд червоних або синіх кутасиків. Сердак довгополий, сягає до колін.

Зимою вбирає селянка кожух із овечих шкір. Він прикрашений коміром з хутра молоденького ягняти. Пояс, переди і краї викінчені чорнобілими „лапцями" (зубцями) зі шкіри, або „смушками". Кожух часто прикрашений кучерями з червоного або зеленого сапяну. Кожух буває такої самої довжини, що й сердак.

Обув у Новосілці звичайна, шевської роботи. Давніше носили чоботи і їх ще носять до горботок. До спідниць носять жінки чорні або брунатні високі черевики з відповідними панчохами.

На загал можна сказати, що новосілчане любуються в темних відтінках, люблять „чорнобриве", як вони це називають. Цей контрастовий чорно-білий одяг свідчить не лише про уподобання села, але також про старий, цілими віками удосконалений мистецький смак і хист цієї частини Поділля.

РІЖНІ ВІСТИ

Українське Товариство Прихильників Мистецтва. Основане перед двома роками Українське Товариство Прихильників Мистецтва у Львові, як ми мали змогу бачити, розвиває незвичайно поважну громадянську й культурну діяльність.

Звязки цього Т-ва з мистецьким рухом усіх західних земель та заграницею, — дозволяють розвинути діяльність Т-ва на міру, досі в нас не бачену. Змагання до всецілої централізації цілого мистецького руху не може остоятися без зацікавлення з боку українського громадянства, якому дорога справа культури та мистецтва.

Українське Товариство Прихильників Мистецтва, розбудовуючи себе орґанізаційно, в ім'я централізації обєднує в собі сьогодня пластиків усякого авторамєнту, письменників, музиків, теоретиків мистецтва в усіх його виявах, загалом усіх, хто мистецтвом цікавиться та в ньому працює. Розраховуючи свою діяльність не тільки на Львів, але на всі Західні Землі та всі (по змозі) мистецькі середовища світа, — Товариство закладає (покищо тільки) на всій Галицькій Волості свої філії. Згодом видаватиме Товариство свій журнал, як одно зі своїх чергових завдань.

Уважаємо, що Українська Суспільність, для якої українська культура та мистецтво є справою першорядної ваги, відкликнеться гідно на те, чим гарне й сильне наше життя.

Для інформації подаємо адресу:
Українське Товариство Прихильників Мистецтва, Львів, Набеляка ч. 39.

Визначна суспільна діячка Джейн Адамс, якої сімдесятьлітні уродини святкувала торік ціла Америка, одержала в цьому році нагороду Нобля за успішну діяльність у користь світового мира.

Загальні Збори Союзу Українок. У днях 4. і 5. грудня 1931 відбулися у Львові Звичайні Загальні Збори краєвого товариства „Союзу Українок". Велику салю „Бесіди" заповнили відпоручниці Філій та члени Т-ва. Перший день нарад заняли звіти членів Виділу та відпоручниць із поодиноких філій. Другого дня працювали комісії, статутова, фінансова та комісія-матка.

Із резолюцій ухвалених Заг. Зборами слід відмітити резолюції господарські та резолюції в справі охорони професійних інтересів нашого жіноцтва:

Резолюції в справі оборони професійних інтересів українського працюючого жіноцтва.

1. Загальні Збори Союзу Українок стверджують з жалем, що теперішня господарська кріза і безробіття відбиваються незвичайно діймаючо на українському жіноцтві, яке становить величезний відсоток безробітних серед української працюючої інтеліґенції та паде в першій лінії жертвою редукцій з посад і знижки платень. — Щоби повести плянову акцію в обороні інтересів українських приватних службовиків і учительок, Загальні Збори порішають створити при Головному Виділі окремий реферат оборони професійних інтересів жіноцтва.

2. Загальні Збори застерігаються рішучо проти цього, щоби постанова Головної Ради Союзу Українських Приватних Службовиків („Супруга") з дня 16. листопада ц. р., яка каже, що: „необхідно виступати проти держання на посадах осіб, яких подруги мають посади, що дають їм можливість прожиття з родиною" не стала в практиці оружжям проти праці замужньої жінки і не була використовувана як покришка для звільнювання з посад замужніх жінок.



Із виставки Укр. Фот. Т-ва.:
Яр. Савка: ПОРТРЕТНА СТУДІЯ.

3. Загальні Збори Союзу Українок осуджують різко зарядження Президії і Головної Управи „Рідної Школи", яким знижено замужнім учителькам „Рідної Школи" їх платню о 25% та протестують проти цього як проти постанови яскраво несправедливої і недоцільної.

4. Загальні Збори Союзу Українок осуджують різко становище професійної організації учителів „Рідної Школи", що не станула в обороні своїх покривджених товаришок, а одобрила ухвалу Президії „Рідної Школи" в справі редукції платень замужнім учителькам.

До нового Виділу ввійшли: п. Мілєна Рудницька як голова, пп. Ол. Шепарович, Круківна, Ів. Блажкевичева, Ол. Кисілевська, Єзерська, М. Колтунюкова, О. Туринівна, Д-р Д. Дзеровичева, М. Цегельська, А. Палій, Д-р Рибачківна, І. Ґурґулівна, Опишкевичева, Н. Макарушкова, Кл. Авдикович-Глинська. До Контр Комісії вибрано пп. Федорчакову, Морозову, Витковицьку.

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувший лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та *лікарської косметики*

ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½—10, 18—18. в косметиці від 10—11 і 16—18, в неділі і свята від 10—11. Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Криотерапія. Сепараткові ждальні.

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 22, III. ПОВ.

(біля „Народної Гостинниці").

Вінда до вжитку. — Телефон 38-90.

Дітвора Української Захоронки при вул. Руській під проводом учительки п. Яворської віддала честь і покліи поляглим Січовим Стрільцям дня 29. листопада 1931 р. В великій кімнаті Захоронки зійшлися родичі й діти, щоби послухати деклямацій та співів невеличкої громади наших найменших.

Всі точки випали як найкраще. Найбільше зворушливою хвилиною було, коли в інсценізації пісні „Їхав стрілець..." заспівав на сцені невеличкий хлопчик у стрілецькому вбранні „Прощай родино, прощай хатино!". Окрім того виведено ритмічні вправи „Журавлі". Поміж малими декляматорами слід згадати Н. Нельца, який дуже вміло продеклямував „О краю мій". Присутні діти вислухали свята з належною повагою, а неодна сльоза покотилася по обличчі дорослих на згадку нашого недавно минулого.

І так закінчилося оце перше свято, в якому наші найменші пошанували память поляглих борців за свободу. *І. Ф.*

Стінний календар „Рідної Школи" на 1932 рік розсилаємо з цим числом. Цей календар прикрашений вінетою артиста Фартуха, що алеґоричнo представляє благодатний вплив „Рідної Школи" та перемогу світла над темнотою. Заразом розсилаємо почтові складанки „Рідної Школи", якими прохаємо присилати добровільні датки за одержаний календар. У кого з ріжними часописями назбиралося кілька календарів, — зволить роздати їх своїм знайомим і спонукати до присилки добровільного датку „Рідній Школі".

Усім нашим прихильницях та передплатницям бажаємо веселих Різдвяних Свят та щасливого Нового Року!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Редакція „Женскі Свет", Любляна. Листа одержали. Статтю й світлини надішлемо незабаром.

Єлисавета Зінченко, Рівне. За листа й проєкти дякуємо. Рисунок піде в черговому числі. Дальше в листі.

Марія Лапчукова, Соколів. Буковинські взори дуже цікаві. Прохаємо надсилати їх більше до поміщення.

УКРАЇНСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ.

Вже появилися дальші чергові зшитки, ч. 13 і 14 „Української Загальної Енцикльопедії („Книги Знання") — продовження гасел під „к" і частина гасел під „л". Багатий, цінний матеріял, відомости з усіх галузей знання, створених людиною — з минулого і теперішнього — нашого і чужих народів. — Цінні для кожного відомости доповнені відповідними ілюстраціями. — Опрацьовання дуже дбайливе. Миле вражіння залишає естетичний зовнішний вигляд.



Усі ці прикмети так цінного у нас видання заслуговують на піддержку, цієї єдиної й так потрібної нам книги, всіми кругами суспільности. Поява кожного нового зшитка „Української Загальної Енцикльопедії" — це велике збогачення нашого надбання.



Так велика і цінна праця найде в нашому громадянстві не тільки моральне, але й реальне признання, що дасть можливість дальшої праці для продовження цього видання.

„Книга Знання" — нехай не бракує в жадній українській родині!

ДЕЩО ПРО ПЕРЕРІБКУ.



Практичні й ощадні господині здавна вже примінюють звичай, переробляти знищені або немодні річи. Одначе перерібка має й богато противниць, які твердять, що відсвіження зужитої сукні або плаща коштує часто більше, або майже стільки, що й купно нової. Із цим твердженням треба погодитися, коли одяг дуже знищений, вимагає богато нового матеріялу, або мода перерібці не сприяє.

Але в теперішніх часах не можемо брати цього під розвагу. Звісно, коли треба докуповувати до сукні кілька метрів шовку чи мережева, тоді краще оплатиться справити собі нову. Але коли матеріял сукні ще добрий, а вона лежить у шафі лише тому, що немодна, сміло можемо взятися за її перерібку. Теперішня-ж мода припускає безліч комбінацій, ставить поруч себе дві відмінні краски, прикриває болєрками, любується в блюзках... А важке економічне лихоліття заставляє нас обмежувати свої видатки на нову ґардеробу, тому й сягаємо за старою.

На рисунку бачимо перероблену візитову суконку, на яку зложилися дві старі шовкові сукні. Спідничку творить чорний гладкий шовк на горі й на придолі викінчений зубами. Чорна шовкова сукня дуже часто висить у шафі, вже трохи немодна й неношена. Верх цієї суконки додамо з іншого матеріялу. Може це бути друга сукня колірова, яка послужить нам до цієї комбінації. Або й докупити можна білого шовку, коли старого матеріялу нема під рукою.

Оцей спосіб перерібки напроваджує нас на нові можливости. Мода сприяє тепер блюзці; загально відомо, що блюзка запанувала на полудне, а навіть показується також вечером. Отже тут уже маємо розвязку: зі старої шовкової чорної сукні маємо довгу модну спідничку, до неї пошиємо пишну, колірову блюзку й візитовий наш стрій готовий.

На рис. ч. 2 бачимо зручно перероблену, а зглядно продовжену суконку для дівчинки. Відомо, що діточі суконки перестають носити через те, що діти швидко з них виростають. Тому й треба придумувати всяких способів, щоби їх зручно

продовжувати й поширювати. Верх суконки можна відтяти; і так звичайно рукави бувають за тісні та тріскають у швах. Верх вставляємо новий та лучимо зі спідничкою зикзаковою лінією, яку ще й прикрашуємо вишивкою, щоби вона не за різко відбивала. Верх може бути цілком відмінної краски, або може й подібної в іншому відтінку. Щоби получити його краще зі спідничкою, треба прикрасити комір і манжети кусниками матерії зі спідниці; на рисунку бачимо, як воно зручно переведено.

В такий самий спосіб можна переробити стару мамину спідницю на суконку для дівчинки. Розпороти її, випрати, перевернути на лівий бік і докупити відповідного матеріялу. Придбаємо таким способом практичну суконку невеликим коштом.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБОК.

В попередньому числі „Н. Х." зайшла прикра помилка: На стор. 11-ій уміщено **обернено** образок „Трьохдільна шафа". На цю похибку, в якій завинила друкарня, звертаємо увагу наших читачок.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Іванна Яців, Голешів. Послідна Ваша вплата з вересня до нас не дійшла. Реклямуємо в П. К. О. Всі дальші вплати годяться.

Д-р Е. Дурделло.

КОСМЕТИЧНІ ПОРАДИ.

Мати: Правдоподібно справа у т. зв. бородавках молодечого віку. Домашніми середниками не можна усунути. Лікується їх відповідними мастями й уживанням арсену. Прошу звернутися до місцевого лікаря по відповідні рецепти.

Буковинка: Шампони дуже висушують шкіру на голові і волосся та подражнюють у цей спосіб товщеві залози до інтенсивнішої продукції шкірного товщу. Тим вони й шкідливі. — Крім „Нівеа" є ще інші перетовщені мила, пр. деякі роди Марсейського мила, чеське мило „Наяда" і т. д., але їх годі у нас дістати, згл. ще тяжче, чим „Нівеа".

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Із першим числом 1932 р. вступаємо в осьмий рік видання. Звертаємо увагу на те, що в часах матеріяльної скрути особливо прикро відбивається неточність передплатниць на праці видавництва. Щоби задержати рівновагу, мусить видавництво раз-у-раз упоминати, а то й стягати належність примусово.

Тому прохаємо Вас не допускати до таких прикрих та гострих мір, а сплачувати належність хочби й місячними ратами. На опасці визначуємо Вашу залеглість до кінця 1931 р.

Не читайте журналу даром!

ХТО ПОРАДИТЬ?

Від якогось часу жовкне моя аравкарія. Боюся, що згубить долішне листя, а мені цього дуже жаль, бо воно так поволи росте! Як цьому зарадити? *Господиня.*

Якось давніше читала я, що шкода білити на зиму овочеві дерева, тому, що воно все одно не помагає. Чи це правда? *Господиня.*

На весні або в літі думаю перемалювати своє помешкання. Маю один покій дуже темний, який хотіла-б я помалювати відповідною краскою, щоби видавався яснішим. Радили мені помалювати стіни ясно-жовтою краскою. Чи це поможе? *Гануся.*

З НАШОГО ДОСВІДУ.

Вдячній. Попробуйте посадити в осени у скриночках невеличкі смерічки. Вони тяжко приймаються, але зате можна їх завжди обновити новими, бо такі трьохлітні деревинки можна викопати влісі. Коли живете в місті, можете замовити собі їх у сільських баб, що привозять ярину на ринок. Очевидно, цього року вже за пізно це зробити. *О. Г.*

О. С. Старих шовкових панчіх можете зужити на обведення вішака, як було написано в ч. 12 „Н. Х." 1931 р. у статті „Порядок у шафі". С.



Із виставки Укр. Фот. Т-ва:
Ст. Дмоховський: СМЕРТЬ ВЕЛИТНЯ

Ользі К. Меблі до двохкімнатного помешкання треба дуже вміло й доцільно підбирати. Коли їх за богато, легко можна викликати вражіння напханих кімнат. При доборі меблів треба рішитися на такі засади: ділимо помешкання на їдальню й спальню, або влаштовуємо окремо кімнату господаря й господині дому.

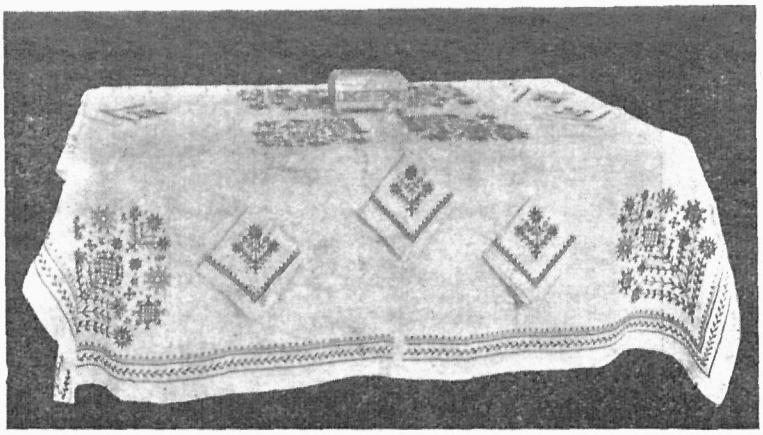
До їдальні належить тепер: стіл, чотири або шість крісел, низький креденс, інколи менший столик або вітріна. Візьміть докладно під увагу те, що в даним випадку необхідне.

Модерна спальня може мати два ліжка, або дві лежанки, які на ніч перемінюються в ліжка. Не знаю, що Вам буде більше відповідати. Тільки треба памятати, що спальня з ліжками має характер спальної кімнати, в якій може стояти тоалетний столик із дзеркалом і всяке інше тоалетове приладдя. В кімнаті з лежанками вже цього не може бути, тому, що тоді спальня стає в день мешкальною кімнатою. Шафу роблять тепер одну, широку, трьохдільну і часто приміщують дзеркало в нутрі дверий, щоби заступити так недостачу тоалетного столика. Окрім того належать до спальні низькі нічні столики, незалежно від того, чи це спальня з ліжками чи з лежанками.

Модні тепер також комоди, які колись вживали наші бабуні. Доволі високі, містять у собі засувки й полички на білля й інші дрібнички гардероби.

Одначе коли держатися другої засади, а саме влаштувати окремо кімнату господині й господаря дому, треба зректися строгого поділу помешкання на спальню й їдальню. Тоді буде одна й друга кімната мешкальним покоєм. *М. К.*

Підгірянці. Поміж званнями, які сучасність витворила для жінки, має косметика найбільшу майбутність. В Америці працюють тисячі жінок у цьому фаху і все ще він може прийняти богато нових сил. І в нас є вже великий попит за добре кваліфікованими силами, які могли би працювати й добре заробляти, прим. в літі в ріжних купелевих місцевостях. Одначе треба звертати увагу на добре вишколення, бо лише тоді можна успішно побороти чужу конкуренцію. Колиб Ви цікавилися тим, можу подати Вам адресу доброї косметичної школи у Відні, якої дипльом важний в цілому світі. *Практична.*



Ч. 1.

Ч. 1. Обрус із білого сільського полотна, прикрашений ориґінальною яворівською вишивкою. Великі галузисті мотиви, взяті з яворівської хустини, уміщені в чотирьох кутах обруса. Вони виконані настилюванням (гладдю), та яворівським шнурочком у чорній і червоній красці. Ті самі мотиви уміщені по середині обруса. Вони зложені тут гострими кінцями до купи, так що творять великий середущий мотив, властиву прикрасу обруса. Вузьке сільське полотно лучене по середині мережкою з білих ниток.

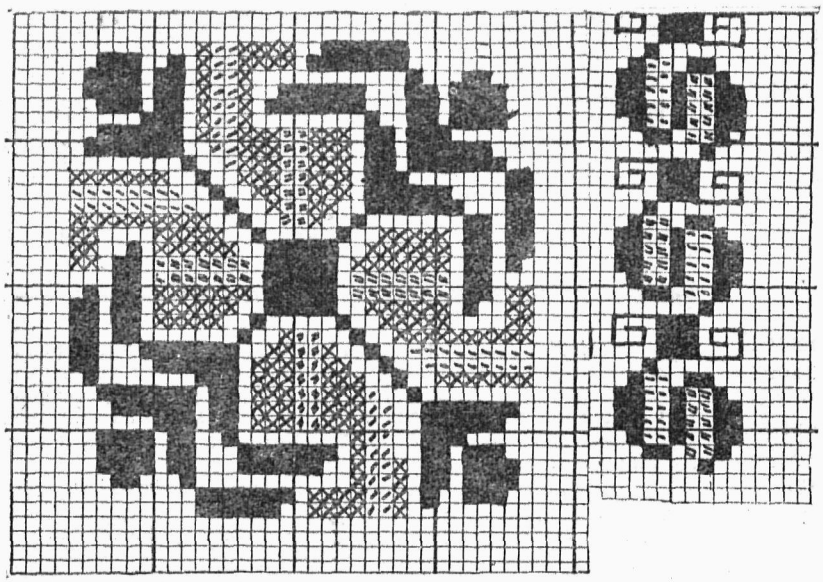
Кругом обрус обведений кількома рядками вишивки, відповідної до головних мотивів. Це є мотиви галузисті, яворівські шнурочки й цятки. Одночасно викінчують вони також широкий, заложений рубець обруса.

До цього обруса належить шість серветок. Вони прикрашені невеличкою квіткою, взятою з вершка великого мотиву. Краєм серветки біжить вузенький взір, який викінчує також її рубець.

До вишивання вживати ниток Cotton Perlé в клубках або мотках марки C. M. S.: чорна ч. 371, червона ч. 547.

Ниток марки D M. C. чорна ч. 310, червона ч. 321.

Взір можна замовити в адміністрації журналу за надісланням 3.50 зол.

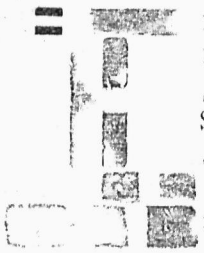


Ч. 2.

Ч. 2. Взір до доріжки ч. 3. Краски: ■ чорна, ×× червона, |||| синя, |||| жовта.

Ч. 3. Ориґінальна доріжка, виконана на домашньому лляному полотні. Довкруги доріжка викінчена вузенькою вишивкою, (що заступає обмітку). У відступі 2 цм. від цього взору приміщений довкруги вузький взірчик, що повторяється потім при сполуці середущих квадратних мотивів. До вишивання вживати ниток марки C. M. S.: чорна ч. 371, червона 547, синя ч. 424, жовта 431,

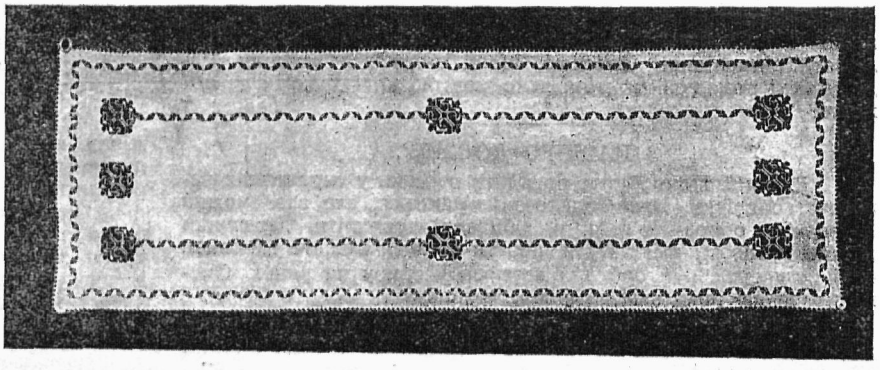
Марки D. M. C.: чорна ч. 310, червона ч. 321, синя ч. 796, жовта ч. 742.



ВІД НИТОК!
ЗАЛЕЖИТЬ
КРАСА
ВИШИВОК!

Тому вживайте лише ниток C. M. S., бо вони не линяють від сонця і воздуху!

FABRIK-MARKE SEMPER BENE



Ч. 3.

РОБОТИ

Ч. 4. Вишивана блюзка з білого бурунчуку. Перід блюзки прикращений вишивкою в ориґінальний спосіб. Широкий взір ч. 5., примінений на переді блюзки, неначе би обрамовував пазуху. Стилізований взір виконаний у двох красках, яснобрунатній і рожевій хрестиками, півхрестиками й настилуванням (гладдю).

Вузький мотив із взору ч. 5. примінений також на рукавах, манжетах і комірчику. Комірчик застібується на переді на ґудзик. Взір на блюзці вишиваний шовком. Одначе можна вживати до нього також нитоk Муліне.

Ч. 5. Взір до блюзки ч. 4. Краски: ■ ■ яснобрунатна, ‖ ‖ ‖ рожева.

Ч. 6. Доріжка з білого лянного полотна, прикрашена буковинським узором. Мотиви, вишивані дуже дрібно, біжуть краєм серветки у віддаленні 2 цм. один від другого. Краєм викінчена доріжка широкою буковинською мережкою. Взір можна замовити в адміністрації журналу за надісланням 1.50 зол.



Ч. 4.

Жінки, купуйте лише в своїй крамниці!

У КРАМНИЦІ КООП.

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

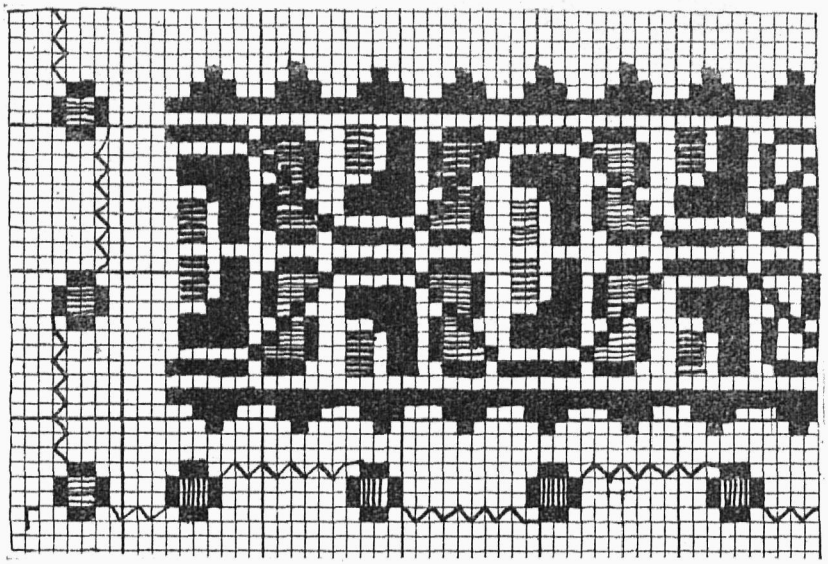
при вул. Косцюшка ч. 1.

можна дістати:

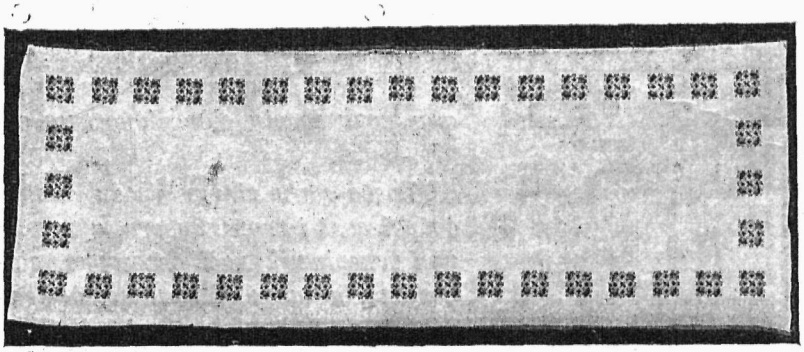
Машиновий шовк до шиття, марки „Прогрес“ у всіх красках по 15 с.

Бавовна до цирования й латання панчіх у всіх красках по 20 сот.

Голки ріжної величини до шиття й вишивання.



Ч. 5.



Ч. 6.

ГРУБИЙ СИРИЙ ШОВК

пригожий на церковні фелони можна дістати

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

в ціні 16 00 зол. за метер.



Ч. 1. Гладкий плащ із грубого вовняного матеріялу.
Ч. 2. Зимовий плащ із сірого матеріялу у чорну кліточку. Комір і манщети з кримського хутра.

МОДА Й ОЩАДНІСТЬ

Фінансова скрута й ідучі з нею конечні ощадности найшли відгук теж у жіночій моді.

Вовна, яка нещодавно мала применення тільки в спортових - передполудневих сукнях, дістала тепер привілей т. зв. візитової сукні. Модні вовняні матеріяли є в одній красці, ткані в скісні пружки, або плетені на взір трикоту. Краска вовняної сукні неодмінно темна, чорна, брунатна й зелена. Зелена у відтінках: краски темної фляшки, краски мірту і краски ясно-зеленої морської води. Брунатна у відтінях: муринської шкіри, краски доспілого каштана, краски сильно випеченого хліба.

На підставі тих красок мода дозволяє на дуже цікаві зіставлення. Бачимо при чорній сукні брунатні прикраси; брунатне при чорнім може доходити навіть до відтінку товченої цегли. До чорної спідниці зелена блюза, або при брунатній сукні зелений комір виглядає модно-оригінально і дуже гарно.

Другим типом практичних суконь є сукні зі шовку, які можна вживати як візитові і вечірні. Модні, довгі, долиною широкі рукави можна при шовковій сукні зладити до відпинання і на випадок потреби перемінити візитову сукню у вечірну. Чорна тафтова сукня, прибрана долиною малими старосвітськими фальбанками, має на раменах накидку (пелеринку), яку можна відіпнути з рамен і припняти у пасі. Вона творить тоді рід туніки, а глибоко витята на плечах сукня перемінюється у стилеву вечірну тоалету.

Візитова сукня з чорної жоржети викінчена на горі рожевою жоржетою має коротенький жакетик, що ледви сягає до пояса; без жакетика стає вона зовсім відповідною на вечір.

Треба мати тільки трохи смаку, доброї волі і терпеливости, а можна при теперішній моді все гарно, відповідно, а що найважніше, дешево вбратися. *І. Б.*



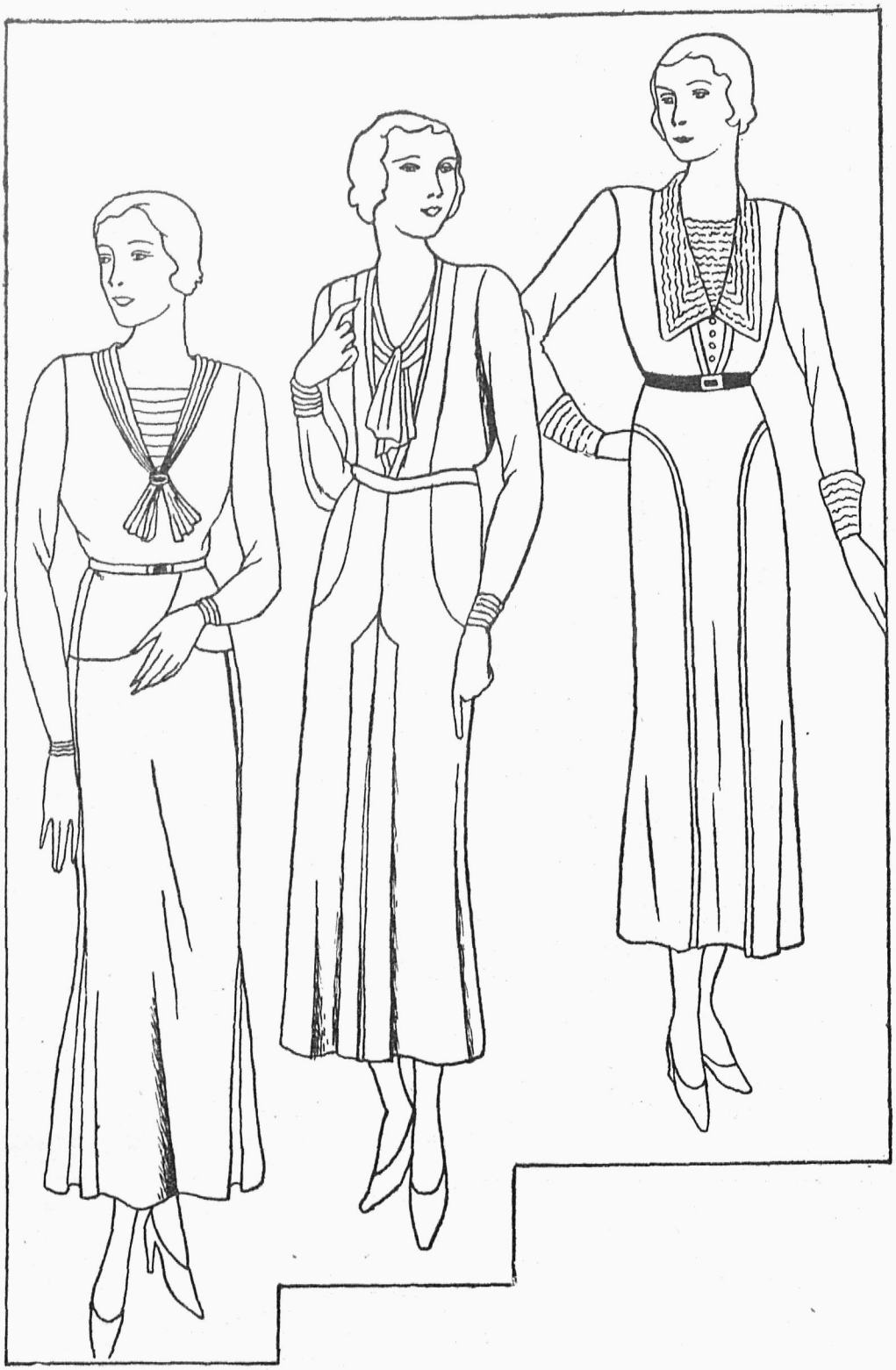
Ч. 1. Візитова сукня з ясної крепсатини. Довга блюзка виконана з лискучої сторони, спідничка з матової. Спідничка плісована. Потрібно: 3.90 м. шовку, широкого на 130 цм.

Ч. 2. Сукня без рукавів з елеґантним болєрком. Виконана з голубого шовку. Потрібно 4.50 м. шовку, широкого на 1 м.

Ч. 3. Елеґантна сукня з шовку й мережева. Модель добре надається на перерібку або комбінацію. Потрібно: 4.10 м. шовку і 1 м. мережева.

Ч. 4. Візитова сукня з чорного й білого шовку. Так само можна добре зужити дві старі шовкові сукні для такої перерібки. Потрібно: 4.10 м. темного шовку, а 1.50 ясного шовку.





Ч. 1. Лещетарський костюм для молодої дівчини.
Ч. 2. Візитова сукня з чорного шовку. Блюзка тісно прилягає щоби сукня не поширювалася на боках.
Ч. 3. Спортова сукня з вовняної жоржети, прикрашена білим жаботом.
Ч. 4. Скромна сукня з темнозеленої вовняної матерії. Спідничка поширена дзвоновим кроєм.

НА ВІДВІДИНИ



1798



1798а



4325

171

Ч. 1798. Модний жакет із вовняного велюру. Рукави скроєні раґляново і прикрашені хутром біля ліктя. Потрібно 1.90 м. матеріялу широкого на 130 цм. і 1.60 шовку на підшивку, широкого на 1 м.

Ч. 171. Чорна вовняна сукня зі срібними ґудзиками і білим піковим комірчиком. Потрібно 3.60 м. матеріялу, широкого на 1 м.

Ч. 4325. Сукня з вишневого оксамиту. Комірчик із жовтавої жоржети. Потрібно 2.60 м. матеріялу, широкого на 130 цм.

Ч. 176. Довга блюзка з білого крепсатену, чорна оксамитна спідничка. Потрібно: 1.50 м. шовку, широкого на 1 м. і 2 м. оксамиту, широкого на 90 цм.

В СЕЗОНІ КАРНАВАЛУ

ПРЕҐАРНІ ШОВКОВІ МАТЕРІЇ
НА БАЛЕВІ Й ВЕЧІРНІ СУКНІ

поручає фірма

Стахевич і Абрисовський

ЛЬВІВ, РИНОК 32.



Ч. 1. Елеґантна суконка з голубого матеріялу Kaska Спідничка уложена кругом у складки.
Ч. 2. Темносиня спідничка, плетена безрукава камізелька.
Ч. 3. Гладка суконка з сірого матеріялу в легку зелену кліточку. Біла пікова камізелька.
Ч. 4. Шкільна суконка з темносинього вовняного матеріялу.

Хто може відступити поодинокі числа „Нової Хати“ з 1927 року?
Зголошення надсилати;
Адміністрація „Нової Хати“ Львів, Ринок ч. 39.





Ч. 1. Святочна суконка для 10-літньої дівчинки. Спідничка поширена 4-ма складками.
Ч. 2. Темносиня спідничка в беж кліточку. Вовняна блюзка в красці беж.
Ч. 3. Темносиня суконка з білою камізелькою.
Ч. 4. Біла флянелева блюзка, легко вишивана. Темносиня складана спідничка.
Ч. 5. Плетений пульовер, складана спідничка в красці беж.

„LA DAME"

одинока українська електрична робітня

перворядного жіночого й мужеського білля

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 6.

виконує: французькі пліси, мережки, ручні й машинові закладки, гапти, ручні й машинові, батики, відбивання взорів, моноґрами, лапання очок, підроблювання панчіх і т. п.

Для провінції порта **не числиться** тим, що покликуються на це оголошення.

Парижкі пліси, гапти, мережки, моноґрами відбитки взорів

М. КОЗЛОВСЬКА

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 22, І. пов.

КРАМНИЦЯ: ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ Ч. 28

Оказійно можна купити в крамниці „У. Н. М." фелон із образом св. Йосифа вишиваний після взору ч. 3, „Н. Х.", 1929 р.

ОСИПА ЗАКЛИНСЬКА.

Як дешево прибрати ялинку?

Надходять Різдвяні Свята. Кожна мати думає вже про ялинку, яку хотіла би і в нинішних важких часах дітям прибрати. Не можна-ж їм відмовити цієї радости, яка лишається світлим спомином на все життя. Тому й треба шукати способів, щоби ялинка не коштувала богато, а виглядала чепурно, пишно.

В давніших річниках „Нової Хати“ описано прикраси різдвяні, які повинні бути на українській ялинці. Козак, дівчина, дід, чумак, все те можна зладити з дешевого приладдя, паперу, горіхів, позлітки, яблок. Старші діти візьмуться за це з приємністю, але й кожна мати радо забавиться такими дрібничками, коли лише їй час дозволить.

Цукорків можна купити в „Новій Фортуні“, які появилися в окремому опакованні на Різдво. Одначе всякий, що боїться цього видатку, може зладити їх дома. Готові загорнути в колірову бібулку й розвішати на ялинці поруч із іншими прикрасами.

Так само можна зладити відповідне печиво для ялинки. Медяникове тісто покроїти ріжними бляшаними формами, (коники, серця, песики, льви, рибки та всякі інші постаті милі діточому серцю) і склицею вирисувати на них усякі взірці, намиси, монограми. Бляшані форми зладить нам кожний бляхар з пасочка тонкої бляхи за невелику оплату.

ПРИПИСИ

Приписи на цукорки.

Заварити 1/4 кґ. цукру з 1/2 шклянкою води, щоби розчин тягнувся. Уважати, щоби не переварити. Всипати до того жменю січених оріхів. Вилляти на густу, горячу кашу на кружок, намочений водою або на мармурову плиту. Поки горяче, розплескати ножем, грубо на пів пальця. Вирізувати чотирокутні або круглі цукорки. Коли застигнуть, перевертати кожний на другий бік, щоби висох і завивати в бібулки.

Чоколядові цукорки.

Зварити густий сируп. Всипати до того потерту чоколяду або кілька ложочок какао. Вилляти горячий розчин на глибокий таріль і мішати хвилину ложкою або шклянкою аж зачне густіти. Вилляти на кружок і так поступати, як із попереднім. Колиби цукор почав за скоро тверднути, то підляти теплою водою і мішати дальше, аж відповідно згусне. Треба набрати вправи.

Дешеві медянички.

Пів шклянки меду, або й трохи більше, заварити з товченим корінням (гвоздиками, цинамоном, цитриновою шкіркою). Додати трошки анижу. Вилляти в макітру і розтирати макогоном, додаючи до того 15 дкґ. цукру, троє яєць, кусень масла (1 ложка). Добре те все розтерти. Як уже гарно згусне, додати до того 60 дкґ. муки і пів ложки поташу. Виробити з того тверде тісто, як на крухий періг. Розтачати і викроювати довільні форми. Спечені медівнички мастити склицею. Склицю можна зафарбувати на темно какаовим порошком, а на рожево алькермесом (з аптики).

Склицю (люкер) можна робити двояко. Або цукрову муку розтирати з водою, аж загусне і тим мастити медянички, або терти білок із мілким цукром, аж буде густий і тоді мастити. Ці медяники з білковою склицею поставити на 5—10 мінут до теплої рури і все дотикатися, чи вже засохли. (Склицю вливаємо в паперову трубку з вузеньким отвором. Через отвір виливається склиця і пишемо нею як пером).

Цукрові медяники.

Взяти 60 дкґ. житньої найкращої муки, додати до цього потовченого всякого коріння і 2 дкґ. какао. 25 дкґ. цукру заварити з водою і вимішати з тою мукою, додаючи ще двоє яєць і ложку чищеної соди. Тісто повинно бути тверде. Можна його лишити з одного дня на другий, щоби відпочало. Посипати мукою стільницю, розтачати тісто і викроювати довільні форми. Бляху помастити товщем, посипати легко мукою. Медянички не ставляти тісно, бо підростають. Печи, аж будуть рожеві.

Оріхові цукорки.

Посікти 30 дкґ. ліскових оріхів, а потім стовчи їх у моздірі з одним або двома білками на кашу. До того дати 40 або 50 дкґ. цукрової муки і зробити тверде тісто. Розділити на дві части. До першої додати 2 малі таблички тертої чоколяди, до другої 2 ложки руму. З білого тіста можна робити осередки, з темного листочки. Таким способом можна зліплювати квіти, зірки, звірятка.

Цукорки другі.

Взяти 18 дкґ. цукрової муки, до того додати ложку мармеляди з дикої рожі, 5 дкґ. змелених міґдалів (обираних) і трохи цитринового соку. Зробити з того тверде тісто і виробляти всякі форми. Опісля нехай висохне в сухім місци.

Подала О. Заклинська.

Пумпернікель.

3 яйці мішати з 3/4 фунта цукру чверть години, додати пів палочки товченої ванілії, ложочку амоняку в порошку, 1/4 фунта грубо порізаних нечищених міґдалів і 1 фунт ґрисікової муки. Вимісити, розтачати на вузькі палочки і спекти на блясі, помащеній маслом. Горячі ще покроїти на менші кусники.

Коврига.

Присмажити в рурі 3 кварти житньої муки, всипати її в горячу макітру і залляти горнятком горячого молока, до якого треба додати до запаху якесь коріння. Вимішати й вибити, а коли вистигне, вляти півтора дека поташу, знову сильно вибити і відложити на годину в якесь тепле місце. Потім накладати на бляху, намочивши руки в пиві з медом. Зверху помастити ковригу також тим пивом, повтикати міґдали і спекти.

Старинні медянички.

Всипати в миску 5 кварт житньої муки, домішати всякого коріння, залляти 4 квартами горячого, прирумяненого меду і зараз додати велику чарку доброго руму. Бити тісто аж поки не буде відставати. Тоді виробити з тіста медянички і спекти на блясі посипаній мукою, а коли прохолонуть, висушити ще в рурі. Можна покрити чеколядовою склицею.

Мармурова бабка.

Взяти 6 яєць, 3/4 фунта цукру, 1/4 фунта десерового масла, 1/2 фунта ґрисікової муки і шкірку стерту з одної цитрини. Терти пів години. Взяти дві ложки цього тіста, домішати до нього 1/2 плитки тертої чеколяди і 1 яйце.

Тортівницю вимазати маслом, посипати просіяною булочкою ,положити половину білого тіста, потім верству чеколядового і знову білого і спекти. Можна домішати до нього порошок до печення.

Торт оріховий.

Втерти 12 дека цукру, 6 жовтків, 9 дека мелених ліскових оріхів, 8 дека ґрисікової муки, шкірка з 1/2 цитрини. Потім додати сніг зі 6 білків. Тісто вилляти до добре намазаної й мукою посипаної форми й пекти. Коли прохолоне, розрізати його, натерти якоюсь доброю мармелядою і зложити на ново. Полляти склицею з 25 дека цукру-мучки, ложки води і ложки цитринового соку.

Торт каштановий.

25 дека масла терти з 25 дека цукру і 3 жовтками, додати чотири втерті гіркі міґдали, шкірки з цитрини, 75 дека варених і перепущених через сито каштанів, сніг із 10 білків. Вляти тісто до форми й пекти злегка. Покривати чеколядовою склицею.

Торт міґдаловий.

Замісити 14 дека масла, 14 дека муки, 14 дека мелених міґдалів, 14 дека цукру, 3 жовтка, чарку руму і шкірку з пів цитрини. Спекти три кружки, переложити начинкою і покрити склицею.

Подала О. Винницька.

ЗНАМЕНИТУ МУШТАРДУ НА СВЯТА

ДІСТАНЕТЕ У ФАБРИЦІ МУШТАРДИ

І. ЖУРАВСЬКОГО

ЛЬВІВ, УЛ. НА БЛОНЄ Ч. 12. — Тел. 26-44.

Ціле окруження зверне на Вас свою увагу, коли навчитеся підносити і піддержувати ефект Вашої краси. Всіх тайн косметики довідаєтеся з одинокого на україн. мові

КОСМЕТИЧНОГО ПІДРУЧНИКА.

Потрібний молодим і старим, жінкам і мущинам, в місті і на селі. Учить загальних порад гігієнічних і косметичних способів, щоби не втратити краси. В книжці 66 малюнків. — Користаймо зі зниженої ціни 4 зол.

ВИДАВНИЦТВО М. МАТВІЙЧУКА, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ БЛЯХАРСЬКА 8, І. п.

У крамниці коопер. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1

МОЖНА ДІСТАТИ:

Сільське, тонке полотно домашнього виробу догідне на занавіси, доріжки, суконки, широке на 75 цм по . . . . . 3.— зол. за м.
Бурунчук, тонкого виробу догідний на суконки, занавіси, серветки, широкий на 75 цм. по . . . . . 5— зол. за м.
Канвове полотно (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, пригоже на фелони, портієри, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 16.— і 18.— зол. за м. (залежно від краски і якости).
Сирий шовк краєвого виробу, догідний на літні костюми й вишивані сорочки, широкий на 100 цм., по . . . . . 16.— зол. за м.
Лянне полотно чеське, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
Нитки до вишивання, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:

Cotton Perlé	в клубках	60 сот.
„	„ в мотках	42 „
C. M. S.	в мотках	22 „
Mouliné Meridian	в мотках	16 „

Числа красок подані у відділі Ручних робіт.

Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
Товар висилаємо за післяплатою або за попередним надісланням готівки.

В наведених цінах невчислені кошти посилки.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! **ЧИТАЙТЕ!**

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Чвертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

Адреса: **„КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.**
Чекове конто 150.153.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Žinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телефон ч. 19.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ І МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ, ЗАНАВІСИ, КАПИ, БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ, ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ, СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ, ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ, ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народне Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

„ВОГНІ”

часопис для української молоді.

Містить цікаві оповідання, спомини, новини.

Для спортових вістей окремий додаток!

Передплата: в краю річно 5.50 зол., піврічно 3.00 зол. Поодиноке число 50 сот. — Закордоном 10 зол. річно.

Адреса: **Львів, вулиця Гродзіцьких ч. 4., III. пов.**
Гроші слати складанками П. К. О. ч. 101.423.

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖУРНАЛИК

„СВІТ ДИТИНИ“

якого не повинно бракувати ні в одній українській хаті, де є діти!

Добірний духовний корм для розуму й серця дітий, — — цікаві ілюстрації, загадки, оповідання. — —

МАМИ, ПАМЯТАЙТЕ ПРО ЦЕ!

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1931:

квартально 3 зол.; піврічно 6 зол.; річно 12 зол.
Для Америки й Канади 1.50 дол.
Для Чехословаччини 50.— кор.
Для Румунії 240.— леїв.

Замовлення слати на адресу:
ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“,
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 3.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., І. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

Ночь



Ч. 2

Хата

М. Бетович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол. В Америці й Канаді:
Піврічна передплата . . 9.50 „ річна передплата . . . 3 дол.
Чвертьрічна передплата . 5.— „ В Чехословаччині:
Ціна поодинокого числа . 1.80 „ річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЯК НАЙДЕШЕВШЕ ЗДОБУТИ ОСВІТУ?

ЗЛОЖІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ НА РІК **1932**

на ВИДАННЯ **„САМООСВІТИ“**

за **3·50** зол. річно

12 книжочок на рік — це 12 зрозумілих популярних викладів з ріжних галузей знання по програмі народніх університетів.

На 1931 рік дотепер появилися такі книжки:

13. **Опис землі.** Наука ґеоґрафії. ч. I. Ціна 40 ґр. (з пересилкою 50 ґр.). — 14—15. **Які є народи і держави на землі?** Наука ґеоґрафії ч. II. Ціна 70 ґр. (з пеерс. 80 ґр.). — 16. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап. (Сконфісковано!). — 17. **Причини світової війни.** Історія світової війни ч. I. Ціна 45 ґр. (з пер. 55 ґр.). — 18. **Про світову господарську кризу.** (Чому тепер є господарська скрута?) Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 19. **Як провадилася світова війна?** Історія світової війни ч. II. Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 20. **Основи життя.** Наука про те, з яких малих клітин складається кожне живе тіло. Ціна 40 ґр. (з пер. 50 ґр.). — 21. **Атляс „Самоосвіти“.** *Збірник мап, статистичних образів і краєвидів.* Нове видання по конфіскаті. Ціна 60 ґр. (з перес. 70 ґр.). — 22. **Про найстарші часи людського життя на землі.** I. Наука про те, що таке історія. II. Про найдавніше життя людей, про початки культури та суспільного життя (з 15 образками). Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — До кінця року появляться: 23. **Велика Україна в огнях.** Історія української революції. Часть IV. — 24. **Всесвітна історія.** Частина I. — 25. **Як повстав теперішній вигляд землі?** (Наука ґеольоґії).

Хто купує тепер всі книжки за 1931 рік разом, той платить тільки 4.50 зол. разом із почтовою пеерсилкою. — Хто купує тепер всі книжки за роки 1930—1931 разом, той платить тільки 8 зол. разом із почтовою пересилкою.

КОЖНОГО МІСЯЦЯ ВИХОДИТЬ ОДНА КНИЖКА!

Гроші шліть на адресу: „Центробанк“ Львів, Ринок 10, з дописком на переказі: „Для Самоосвіти“.

СЕКУНДАР ЗАГАЛЬНОГО ШПИТАЛЮ У ЛЬВОВІ

Д-Р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ

спец. жіночих хоріб і акушерії,
ординує від год. 3—5 попол.

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ДОМАҐАЛІЧІВ 2/II.
(бічна Охронок).

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 3—6.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 1.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 1.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 1.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 4.

„Учительське Слово“, — орґан Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 20—22.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 1.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 1.

„Шлях виховання й навчання“, — педаґоґічно-методичний місячник, ч. 1.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 5—6.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 3-4.

До цього числа долучуємо таблицю науки кроїв.

Почтоту оплату оплачено гуртом

Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. **ЛЬВІВ, ЛЮТИЙ 1932.** **Ч. 2.**

ЗМІСТ: М. Підгірянка: Сніг порошить... І. Блажкевичева: В гостях у О. Кобилянської. О. Рейтер: Жінка в монгольському праві. М. Шарп: Інтерлюдія в Гайд парку. О. Залізняк: Нова лявреатка Нобля. О. П.: Цвитучі кактуси. Е. Вербицька: За вищі форми існування. М. Нижанківська: Концерт модерної музики. В. Жуковецька: Мистецька культура дитини. О. Заклинська: Чистота кухні. Ріжні вісти. Хто порадить. З нашого досвіду. Приписи. — ІЛЮСТРАЦІЇ: В гостях у О. Кобилянської. Молоді монголки. Мешканка Манджурії. Джейн Адамс. Кактус mamillaria. Кактус Echinopsis. І. Іванець: Гуцульська комора. Модерна кухня.

МАРІЙКА ПІДГІРЯНКА.

СНІГ ПОРОШИТЬ

Сніг порошить тихі ночі,
Сніг цілує мої вії...
Може то лише цілунки
Такі білі та дівочі,
Що закрили мої очі
Чаром давніх літ?

Сніг пилинок сипле рої,
Дрібні зорі, срібні перли.
Може то лиш слова Твої,
Що невимовлені вмерли...
Може то лиш слова Твої
Сріблять мені світ?

Сніг порошить, лік приносить...
Стою, тону в срібних хвилях,
Замкну очі... мить і... досить —
Розкіш любого знесилля
Пестощів Твоїх...

Сон за дійсність стати мусить.
За бажання тільки туга...
Слова Твої світ заглушить,
Поцілунки візьме друга...
Ах, порошить сніг...

В ГОСТЯХ У ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

З творами Ольги Кобилянської знакома я від раннього молодости. З її повісти „Земля" знала цілі уступи на память. Сама я читала її лише два рази. Але попри це приходилося читати її в голос в читальні та на сходинах. Скільки разів зійшлися до мене сільські подруги з куделями на вечерниці, стільки разів просили читати їм „Землю", яку в читальні тяжко було зарвати. Ходила з рук до рук. Тож „читай! Читай!" налягають на мене бувало пряхи. І я читаю нераз поза північ.

В хаті тишина... лиш веретена фуркотять. Але нікого сон не береться. Заслухалися...

Особисто познакомилася я з Ольгою Кобилянською щойно 2. січня 1928 року на святі, яке в честь її 40-літнього Ювилею уладила Коломия.

Їхала я туди з незнаними досі почуваннями в душі. Моя тверда з природи вдача дивувалася неспокою та дрожанню, яким наповняла мою душу непевність: „може не приїде?!" „Приїде! Приїде! Чомуж би не мала приїхати?"... вспокоювала я сама себе так, як успокоюють малих дітей.

„Ануж: кордон, недомагання, сніговія... Зима страшна"... дошкулює дальше неспокій.

Але на щастя потяг мчиться і ось я в Коломиї.

„Є? Приїхала?" — питаюся знакомих зараз на двірці

„Приїхала!" — відповідають втішно.

Усіх думки при Ній, усі захоплені Її святом, тож без прізвища знають, про кого питаю.

Стрінулися ми у редакторки „Жіночої Долі", п. Кисілевської за чаєм.

Щастя получене з гордістю пянило мене: Я сиділа біля Неї, говорила з Нею, любувалася поглядом Її ласкавих очей.

Вихована в твердій школі життя, від дитинства позбавлена материнських пестощів, нескора до плачу, при Її боці я таяла мов лід.

Упоювалася незнаним мені досі почуванням якогось дивного чару.

Ювилейне свято. Повніська саля. Чекаємо приходу Її. Входить. Грімке „Слава" і слідують привіти.

Коли прийшла черга на мене, я в нестямі вийшла на естраду, щоб Авторці „Землі" поклонитися від широких ланів Поділля.

І сповнила я вложений на мене обовязок щиро, як ніколи. Ціла моя душа кланялася Їй в кожному моєму слові.

І лиш одно мені в тямці: коли скінчила я говорити, побачила нечайно, що ціла саля тоне в сльозах, а Вона також втирає свої ласкаві очі.

Покликала мене до себе, посадила побіч і не позволила віддалитися, доки твердий обовязок не покликав мене до від'їзду.

Вернула я домів з почуттям утиску Її руки, пяна від несподіваних, щасливих переживань.

II.

А там вивязалася між нами переписка. Кожний листок, кожну карточку ховала я, як святощі.

У червні ц. р. дістаю з Дорни-Ватри листа від п. Кисілевської з дописком: „Щиренько здоровлю і прошу, як буде можливо, в вересні загостити до мене до Чернівців. — Ваша О. Кобилянська".

І знову мрію про щастя, про країну чару, якою мусить бути довкілля Ольги Кобилянської.

Але цим разом виринає марево кордону, що ним розмежовано нашу земленьку.

Та переконуюся, що чар має свою питому силу. Здається мені ,що то під його впливом щезли всі труднощі. І я при допомозі добрих людей їду в вересні до Чернівців.

Мчиться потяг від сторони Поділля via Ходорів, Галич, Станиславів, Коломия

Не беруся описувати околиць, що ними проведена залізнича лінія. Бо хиба разом з Грінченком прийшлося би сказати:

„Убогії ниви, убогії села,
Убогий обшарпаний люд, —
Сумні ці картини, сумні-невеселі
А інших не найдеш ти тут!"

І пригадуються слова Кобилянської, вложені в уста „Царівни": „Коли подумаю, скільки в нас праці потрібно, скільки сили й науки, який цей час короткий, в якому можна щось зробити, то приходиться хиба збожеволіти".

А як вірно жаліє І. Франко:

„А праці цеї, Мамо, в нас так мало...

„Лежить облогом лан широкий Твій..."

Ой, обліг, бо обліг. Колиж вийдуть плуги на нього?...

Коломия!

І я обтрясаюся з прикрих міркувань.

Всідає п. Кисілевська та більший гурт прочан на відпуст до Чернівців. Мене вчислили до них і маленька карточка з нумерком заступила всякі дозволи й візи. За годину Заболотів, а там наші Неполоківці, теперішне Ghica Voda. Границя...

Перегляд документів і клунків. У мене не дивляться ні на одно, ні друге. А я тішуся. Бо й це утверджує мене в переконанні, що я їду під крилами чару.

Чернівці.

На двірці очікують нас представниці „Жіночої Громади". Голова, п. Гузарева, дає нам китиці чудових білих гвоздиків.

П. Кисілевська долучує свої до китиці з улюблених О. Кобилянською далій, яку везе для Неї. А мені якось так дивно з китицею...

Люблю цвіти, але на квітнику. І жаль мені, що через мене стяли ці пахучі гвоздики. Позбавили їх життя.

Але й вони підуть у дарі Ользі Кобилянській.

III.

У вечірну тиху годину вступили ми в Її пороги.

Якось так свійсько, так спокійно, так добре в гостях у Кобилянської, неначе в затишку коло рідної мами.

Знали, що приїдемо. Підождали з вечерою. Привиталися, обмилися з дороги і сіли при столі разом із родиною нашої Великої Письменниці.

Сиджу напротив Неї, упиваюся кожним Її словом, кожним поглядом ласкавих, коханий очей.

З приємністю стверджую, що три роки часу від коли ми не бачилися пройшли безслідно по Небуденній Людині. А може навіть тепер виглядає свіжіше і здоровіше наслідком цьогорічного сонішного лікування.

Тай жури дещо відсунулося від Неї. Врешті має свою вигідну, соняшну хату. Живе в родинному кружку, який творить вихована нею небога Галя зі своїм

чоловіком, д-ром Панчуком і синком шестилітком, який є любимцем „бабуні".

І тому побіч ліжка О. Кобилянської стоїть ліжечко внучка. Вона рада, що хатню тишу звеселяє діточий щебет, та пильно слідкує за розвоєм фізичних і духових сил хлопяти.

Радію, що наша велика Письменниця, якої „шлях то самота", живе в родиннім довкіллю, окружена любовю і пошаною, та має змогу віддатися спокійній праці. Лише здається, що ззовні все хтось заколочує цей спокій.

Але не дивниця, тому що всякий хто з наших заїде до Чернівців, уважає своїм обовязком поклонитися Авторці „Землі".

Також буковинські землячки не забувають Її.

А Вона кожного радо витає, для кожного має ласкаве слово.

Мною заволоділо бажання вдоволити Її кожним словом. І досягнула я найвищого в житті признання у виді цілунку, що його зложила по скінченій промові на моїм чолі О. Кобилянська.

По з'їзді відлучили мене від Неї. Обід, сходини в „Захоронці", чайний вечір в „Народнім Домі". Також і слідуючі дні побуту в Чернівцях прийшлося „розміняти на дрібні".

Ніяк було відмовити проф. Линецькому та не скористати з його запросин позування до портрету. Забрало воно майже ціле передполудне понеділка.

Обідали в домі О. Кобилянської. Її вихованиця, що тепер стала щирою опікункою і підпорою нашої Письменниці, неоцінена Галя, скільки разів повертали ми до привітливого затишку на Одобеску, брала на себе всі обовязки біблійної Марти. За її плечима ми „ізбравши благую часть" любувалися кожною хвили-



В ГОСТЯХ У ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ.
Зліва: пп. І. Блажкевичева, Ольга Кобилянська, Олена Кисілевська, О. Гузарева.

Поважна віком, завжди молода душею, живо інтересується широким світом, а на живчику українського життя тримає чуйну руку.

Слабе здоровля не дозволяє Їй брати участи в громадянській роботі, але все таки в Чернівцях нічого не діється без покрову Ольги Кобилянської. Під Її проводом відбувся також з'їзд жінок, скликаний на слідуючий день, себто 13. вересня 1931 р.

З живим зацікавленям слідкувала я за нарадами цього з'їзду. Подивляла палкість слова буковинців. Лише побажати-б, щоби в парі з ними пішли також і діла. Зі вступного слова п. Гузаревої глибоко вбилися мені в память слова:

„Замало взивати населення, щоб не кидало рідної ноші, замало дати почин до прикрашування одежі та хатньої обстанови народніми вишивками. Але треба подбати, щоби матеріяли, з яких шиється народню ношу, якими виконується народні взори, були виробом рук цьогож народу та дали йому варстати праці".

Патріотичний привіт від редакції „Самостійної Думки" виголосила п. Сидонія Никорович. Редакторка „Жіночої Долі" п. Кисілевська реферує про орґанізацію жіноцтва, а мені присудили обговорити завдання жінки в кооперації.

І так прийшлося мені взяти слово на з'їзді під головуванням О. Кобилянської.

ною, що її судилося пережити в товаристві достойної господині.

На жаль, цих хвилин було дуже обмаль. Пополудні треба було зайти до дівочого інституту. Його вихованиці вже давно запрошують до себе О. К.

Їдемо туди. Познакомлюємося з настоятелькою п. Поповичь. Оглядаємо чистенькі привітливі кімнати, де замешкало дві десятки дівчат. Настоятелька жаліється на недостачу купальні.

Спільний чай, а там гутірка з інститутками. Мимоволі переносимося думкою в свої школярські часи.

Найменша інститутка вводить із кухні помічницю.

„Глядіть, — каже їй — це та Ольга Кобилянська, що її гарні повістки ви мені читали".

Зворушливий настрій. Побулиб довше, так боїмося змучити О. Кобилянську. Дорожимо Її нічним відпочинком.

Розійшлися, умовившись, що завтра зробимо спільну світлину. Дома дістаю від п. Кобилянської до перегляду перші аркуші її останньої повісти „Апостол черні".

„Що ще зроблю з цею повістю, справді не знаю. Радо друкувалаб у Галичині, але тамошні обставини не дають змоги зробити цього. А то мені тепер так скупо і глупо живеться. Ще маю довги за зреставру-

вання хати сплатити, а дещо і в банку. А все те, що мені належиться, я Бог зна коли одержу.

Що з моїми новельками „Чорні й білі листки", котрі ще в маю чи червні вислала на руки д. Студинського до Львова, не маю найменшої відомости".

Читала я до пізної ночі „Апостола Чорні", подивляючи глибоке зрозуміння людської душі авторкою.

„Відки Ви так до подробиць знаєте людей?" — позволяю собі спитати.

„Це так само з себе виринає і стає де треба" — відказує О. Кобилянська в своїй питомій простоті й щирости.

А коли я знову насмілилася спитати: звідки у тої „шовкової" Кобилянської з її ніжною душею є сила малювати такі жахливі картини, як „Але Господь мовчить", дістала відповідь:

„Я простолюд дуже розумію, а ще більше люблю. Без любови і зацікавлення ним, не моглаб я праці з народнього життя малювати".

У вівторок рано спільна знимка, а там обовязкові для всіх приїзжих до Чернівців оглядини митрополичої резиденції.

Чудова будівля. Стелі вироблені на взір великих гуцульських тарелів. З усего найкраще склепіння копули в катедральній каплиці. Годі очей відірвати.

З жалем думаю про недалекий від'їзд. Вступаю до Ольги Кобилянської вже з картою їзди.

Прямо негодую на себе, що замість трьох днів перебула я з Нею заледви кілька годин. Тай то завжди в чиїйсь присутности. Чомуж так мало часу мали ми виключно для себе?

Багато недоговореного остало в душі. „Nach Tropfen zählt man Glück", кажу собі на розраду.

І з покорою йду на стрічу розлуці.

Перед від'їздом дістаю цінний дарунок: авторський примірник „Але Господь мовчить" з допискою: „На спогад і в подяку за Твій побут у мене, дорога жінко, І. Б., від Ольги Кобилянської".

Немов зі святині виходжу з домівки, в якій працює наша жрекиня краси.

Як мати благословить вона мене в дорогу та обіцяє весною відвідати наше галицьке Поділля.

А я беру з собою цю обіцянку приїзду, як дорогий гостинець.

Дай, Боже, щасливо діждати та повитати дорогу Гостю.

Лиш ці кордони, ці кордони...

IV.

В місяць опісля прислала мені нашу спільну світлину. Пише О. Кобилянська м. і. про телеґраму з Праги, якою звістили Їй, що з приводу десятилітнього існування українського університету тамже, заіменовано Її почесним доктором: „Це мене в першій хвилі і врадувало і зворушило. Та сегодня, коли ось Вам пишу про це, насувається мені усміх на уста. Нащо мені докторського титулу?... Я так мало честилюбива, і ціла моя дійсна втіха чи вдоволення з праці є те, коли зачую, що врадувала когось із читачів і він радо сягає і за другою моєю працею. Але гарно, що не забули за стару трудовницю".

Денисів, у листопаді 1931.

Іванна Блажкевич.

ОЛЕНА РЕЙТЕР.

ЖІНКА В МОНГОЛЬСЬКОМУ ЗВИЧАЄВОМУ ПРАВІ

Віддавна заселюють Монголію хижацькі племена мандрівних народів. Нераз у своїх мандрівках, пошукуючи кращих пасовиск для своєї худоби, одинокого свого богацтва, починали ці народи жорстокі війни між собою. Нераз також обєднувалися в грізні держави, які щоправда розпадалися так само швидко як і народжувалися, але за недовгий час свого існування побіджували не лише народи середньої Азії, але завойовували й цілу Азію, а навіть европейські землі.

Таку державу створили наприклад у III. столітті перед Христом Гун-ну (Гунни), які своєю появою в Европі мали неабиякий вплив на культурне життя европейських народів.

Давний переказ каже, що в Монголії народився від бурого вовка та сизої лані предок славного Темуґіна. В кінці XII. століття обєднав Темуґін монгольські племена і створив міцну державу, страшну своєю військовою силою та войовничими нахилами.

Ми знаємо його під найменням Чінґіз-Хана. Чінґіз-Ханові підлягали Сибір та Хіни, Туркестан, Ірак, Бухара і богато інших земель, а року 1224 війська Чінґіз-Ханові напали й на Україну.

Панування Чінґіз-Ханове, а пізніше синів його було найбільш блискучою добою в історії монгольських народів.

Обєднати й панувати над такою кількістю народів міг Чінґіз-Хан завдяки твердій військовій орґанізації, яку він завів у своїй армії.

Перед Чінґіз-Ханом окремі монгольські племена керувалися в житті своїми місцевими звичаями. Обєднання монгольських племен спричинилося до заведення загально-монгольського права, побудованого на місцевому праві звичаєвому. Творцем цього першого писаного монгольського кодексу вважають звичайно Чінґіз-Хана, якому взагалі надають якостей не лише великого побідника, але й мудрого, державного мужа.

Історик того часу, майже сучасник Чінґіз-Ханів, перз Рашід-Еддін, пише, що після великих перемог над ворогами, Чінґіз-Хан скликав 1206 року „велике зібрання і в подяку за цю велику благодать (перемогу), повелів добрі й міцні накази (асаки) і сів на ханський престіл".

Аса, асак — значить закон. Очевидно аса було закріпленням та обєднанням тодішніх законів монгольського права звичаєвого. Аса Чінґіз-Хана, а також і деякі його навчання, що збереглися до цього часу свідчать про дійсно велику мудрість цього дикого завойовника. Так між іншим аса забороняє брехню, крадіжку, зраду, навчає шанувати старших та жебраків, милувати країни, які добровільно скорилися переможцям, звільняти їх від податку, шанувати церкви присвячені Богові та слуг його.

Що торкається жінок, то сказав Чінґіз-Хан:

„Чоловік не є сонцем, щоби бути одразу у всіх місцях перед людьми. Жінка мусить, коли чоловік на ловах чи на війні, тримати дім у чистоті та порядку так, що коли прийде в дім посланець чи гість і вона приправить добру страву і гостеві нічого не буде бракувати, тоді зробить чоловікові добру славу і возвисить імя його на зборах.

Добрих чоловіків можна пізнати по добрих жінках. Коли-ж жінка буде дурна й недоладна, без ро-

зуму та порядку, видно по ній глупоту її чоловіка. Бо відоме прислівя: в домі все подібне до господаря".

Чінґіз-Хан дивиться на жінку, як на помішницю чоловіка, як на репрезентантку його дому. Коли жінки товаришать чоловікам на війні, то по наказу Чінґіз-Хановому мусять виконувати труди та обовязки чоловіків та як чоловіки, приймають участь у бою.

Чінґізіди не довго могли утримати такої великої держави. Скоро почалися повстання окремих монгольських князів, особливо західньо-монгольських племен. Князі цих племен об'єдналися в XIV. століттю в союз — ойрат.

Створення ойрату привело за собою появу нового законодавства, яке мало реґулювати взаємовідносини членів союзу. Таким є Цааджін-Бічік (наказ, устав) ойратської доби.

В Цааджін-Бічік підкреслюється положення жінки, що охороняє родинне вогнище.

„Жінку, коли вона сидить на своєму звичайному місці в юрті, а саме праворуч від входу за вогнищем в ногах господаревого ліжка, ніхто не сміє чіпнути. Вона-ж може вилаяти чужого, або навіть кинути в нього поліном чи чимсь із домашніх річей, коли того захоче. Але, коли вона в суперечці зійде зі свого місця, або вийде з юрти, вона тратить своє право й тоді можуть її покарати за образу".

Створення ойратського союзу не припинило внутрішньої боротьби між монгольськими князями, а в той-же час для Монголії росла небезпека в особі хінців, які скинувши Юансько-монгольську династію, почали загрожувати Монголії. Знову з'явилася потреба у встановленні міцного союзу проти внутрішніх та зовнішніх ворогів.

Року 1640 монгольські князі з'їхалися на нараду. На цьому з'їзді закріплено новий союз та створено монголо-ойратську уставу, яка мала нормувати умови союзу князів.

В цій новій монголо-ойратській уставі положення жінки нормується двояко: в родині та поза нею.



Молоді монголки.

Родовий побут привів до повного поневолення жінки в родині. Не лише дочка, але й вихованка цілковито підлягають панові дому. Правда, виховники мають певну відповідальність. Коли хтось дав дочку на виховання, а потім хоче її взяти назад, то за добре виховану дівчину платить один девяток худоби, коли-ж дівчину виховано зле, виховники дістають лише половину викупу.

Устава нормує й домашні кари. Коли свекруха вибє свою невістку за провину, це нічого, але коли вибє безвинно, то платить кару за важке побиття



Мешканка Манджурії в святочному обранні.

один девяток худоби, за середнє пять худобин, за мале одну коняку.

Коли це свекор побє невістку, платить кару удвоє більшу. Але чоловік цілком вільно розпоряджає жінкою. Покинувши її, він може її вбити і кара за це один девяток худоби, тобто стільки-ж, як за вбитого раба і на половину менше того, що платить свекор за побиту невістку.

Жінку, яку покинув чоловік можна купити за невеличку кількість худоби, від одного коня та верблюда до десяти (коли вона шляхетського роду). Хто убє підчас бою чоловіка, дістає його жінку.

Накази ойратських ханів мали іноді дуже своєрідну форму. На скелях вирізьблювали чи вимальовували великими буквами відповідні накази, звичайно в місцях, куди вели шляхи мандрівників. Таким чином ці накази були приступні для всіх, хто вмів читати.

В кінці XVII. століття північна Монголія підпадає остаточно під владу хінців і вони заводять там хінські закони.

Із цих трьох кодексів, монгольського права — яса, Цааджін-Бічік і монголо-ойратського уставу — бачимо поступне зведення жінки до положення рабині.

Яса призначає жінці положення хоронителя домашнього вогнища, помішниці та репрезентантки чоловіка. Припускає присутність жінки на війні, приписує їй навіть певні обовязки підчас бою.

Цааджін-Бічік признає жінці якісь права, лише коли вона сидить на своїому місці коло вогнища, себто коли вона охороняє інтереси родини. Коли-ж вона

(Докінчення на ст. 14).

МАРДЖЕРІ ШАРП.

ІНТЕРЛЮДІЯ У ГАЙДПАРКУ

Майже десять мінут сиділи мовчки вдовиця й дівчина — (одна в авті а друга на лавці) — захоплені видимо красою Серпентини і заставляли прохожого мораліста пильно розважати. — „Що варта", — питає мораліст, — „багацтво без здоровля? Вдовиця — як бачите — загорнена по самий ніс у дороге соболеве хутро і дівчина, незахищена проти вітру, у дешевенькому, протертому вбраннячку. Вдовиця дала би своє авто разом зі шофером і все що має, щоби могла так бігати за автобусами, як оця дівчина бігає за ними кожного ранку цілий свій вік. Що значить славне імя і посвоячення з високими родами, як у кого болить кожна кістка?"

А проте, — річ дивна — не пані, лише дівчинка плакала.

Леді Кляра глянула жорстоко на нещасне сотворіння на лавиці. Нестерпна річ! Цілу її втіху з Гайдпарку зінсував чи не на цілий тиждень отой неможливо шкарлатний капелюх — а до того коли вона захоче ще й у голос хлипати... ну, тажбо тут є ще сотки інших лавок, роздумувала нетерпеливо.

Першого ранку розважила її хоч трохи дуже наївна сцена, як то в пять мінут по приході дівчини приплентався до неї, мабуть на умовлену стрічу, якийсь молодик, сердито працюючи педалями на старосвітському ровері. Привитала сердечно, але здержливо. По десятимінутній чемненькій розмові — (всеж таки молодик той держав безжурно руку свою поза її плечима на спинці лавки) — глянув на величезний срібний годинник і так само важко педалуючи, від'їхав. Першим разом сцена ця була для неї деякою відплатою за заколочений спокій, але відколи те саме стало монотонно повторятися щодня пропало зацікавлення леді Кляри. А тут маєш! До того всього прийшли ще сльози.

У розпалі свого обурення видобула вдовиця з під шуби загорнену в теплу рукавичку руку і відсунула на бік шибу, що відділювала її від сидячого байдуже шофера з наміром, видимо, приказати йому рушити автом трохи подаль того місця. Але наразі ціла нісенітність такого приказу стануда їй перед очима і вона здержалася від цього. Нечувана річ, щоби її приневолили поступити хотьби на пядь землі перед якоюсь там дівчиною у шкарлатному капелюсі. Від дванадпятої з половиною до години першої її право на цей клаптик землі у Гайдпарку було таке виключне, неначе було записане до найстаршої земельної книги, заложеної ще за Вільгельма Завойовника! Яким способом воно сталося, цього докладно ніхто не знав. — Але вона завжди була тут, і це вистачає.

Всі відвідувачі Гайдпарку шанували те її неписане право, а чужосторонніх робив на нього уважними відданий їй парковий доглядач. Одніська хиба лежала в тій лавиці, що була надто близько для повної самоти. Десь давнішими часами думала леді Кляра ту лавицю просто усунути, але, — як то звичайно буває, — вона не була від того, щоби не толерувати простонароддя, розуміється, як довго воно заховувалося спокійно і не бралося годувати голубів або споживати харчів. Навіть на такі нелюбо сантіментальні дівчата могла дивитися крізь пальці. З трудом позбирала вона свої розсіяні думки і сконцентрувала їх на картині, яка лежала перед нею.

Той краєвид представляв, — вона це зміркувала — Серпентину з найкращого її боку. Три біленькі, дуговато навислі мостики, далі острівець із зарінком повним пташні і морських мев, все те мало в собі щось елеґантного, щось із тої елеґантности французької, яку вона, схлібляючи своїй уяві, душею відчувала. Цікава та слава французької елеґантности, подумала. От, хотьби з тими рукавичками. Коли я ще була дівчиною, то найкращі рукавички приходили з Парижа і щож могло бути більше елеґантного, як ті довжезні, знаменито припасовані, на шіснацять ґудзиків позашпинані ґарнітури?

Кілька ярдів подаль неї злетіла велика біла мева нишпо на край озерця а вода кидала дрібнотремтючі плями на її сніжно біле погруддя так, що птах видався гейби захоплений якимсь сильним зворушенням. — „Цікаво, що так скоро вийшли нагрудники з моди",— розважала вдовиця. „Приміром тоті вчасні Сарджепти, все в діямантах і декольте. Сьогодні не побачите ні одної жінки у такому строю. Сукні носять вже досить довгі, та боюся, що все те лиш морока на голови чоловіків, звідкіля взяти на це гроші".

В тій хвилині дівчина на лавці не вдержала своїх почувань і стала хлипати голосно і розпучливо.

З тріскотом спустила леді Кляра вікно і виставила голову, як скривджена курка.

— Бійся Бога, дівчино, — скричала, — вичисти собі носа і перестань рипіти.

Дівчина оглянулася довкола, заскочена несподівано і показала вузьке, веснянками вкрите лице, так скривлене плачем, що не було можна розпізнати, чи воно гарне чи ні. Капелюшок, засунений очайдушно на задну часть голови, з'ясовував ще виразніше той збентежений вираз її лиця.

— Та я мушу якось виплакатися, — відказала досить розумно.

— Ну, а дома не можна виплакатися? — відрізала богата вдовиця.

— Коли я дома буваю лише вечерами і годі мені псувати собі плачем той одинокий вільний час. Вона підвелася і витерла очі простісінько, як дитина. Та я не знала, що ви могли мене бачити і мені жаль цього.

Якийсь часочок гляділа старша жінка на ту привітливу молодшу свою посестру і серце її сповнилося наглим співчуттям на таку безборонність молодшої істоти. Вониж усі, ті дівчата такі сердеги і незнайки, так легко всьому довіряють і летять — з простягненими наперед руками назустріч сонцю золотому, лишаючи серце незахистним. І вони вірять, що тим вони щасливі.

— Ходи до середини і розповідж мені причину твого горя, приказала леді Кляра.

— Ну, якжеж, — спитала вдовиця, — той молодий чоловік твій наречений?

Дівчина притакнула глухо. Життя у авті здалося далеко простіше і безпечніше як на дворі. Та ось у тому опанованому і відмінному середовищі сили її духові, хитрі і невправлені, зробилися чуйними і метками, готовими при найменшій небезпеці затріснути герметичні дверцята, що захищають тонкі почування перед нападами добродушних істот і недовіряти добродушній, виплеканій цяці.

— Щож ти від нього хочеш? Він — здається, в тобі задурений.

— Ох, Альберт! — Голос дівчини задзвенів якось іронічно і зневажливо. То не він є моїм нареченим.

Леді Кляра глянула пронизливіше. Хтось там раз оповідав її про такі дівчата, що ведуть непорядне життя.

— Знаю. Він є лише такий... як то кажуть... заступник.

— Так. І на них добре виливає, коли бачуть, що не лиш вони одні є на світі. Не добре я кажу, пані добродійко? З ними треба поступати як з дурними дітьми, кажу вам.

— Дітваки і скороспілі, — притакнула старша повірниця.

— А в тім, вони такі дурні, що ніколи не знають, коли дівчина говорить правду, а коли фантазує. Кажу вам, пані, собака має більше розуму, як вони.

— А проте, ми очі виплакуємо за тими негідниками, — засміялася вдова. — Оповідай лиш далі, дитинко! — Вона була за делікатна, щоби спитатися її про прізвище, та ми її доповнимо і скажемо, що на ймення їй було Дорісса.

— То так, — почала Дорісса з кінця. — В цю пятницю минув тиждень, як ми мали йти на кінову виставу, я і мій властивий наречений, і я мала стрінути його перед будинком Емпайру. Ну, щож, трапилося таке, що я мусіла спізнитися, бо Фльоренса, то є моя сестра, мала дослугувати надобовязкові години, а мені годі було лишити маму саму. Часом пані Ґрінфініха могла би зійти до нас і сидіти разом із нею, бо то наша сусідка одним поверхом вище, але цього вечера приїхав її чоловік і вона несподівано мусіла бути при ньому. Біда ніколи не ходить одинцем.

— То було о восьмій, коли я вибігла з дому, а тут дощ не паде, тільки ллє як з цебра. Та я по парасольку не вертаю, щоби не дати йому довше на себе ждати. — Вона перестала і гляділа на вдовицю за одобренням. Не треба було додавати, що вона тоді мала на собі найліпший свій капелюшок.

— Аж там на самім розі доганяю я Альберта, що йде в тім самім напрямку, під парасолем і він розуміється каже, що мігби мені позичити або йти зі мною. Ну, мені незручно було взяти у нього парасольку і лишити його самого, щоби на дощи мок, неправда? Отжеж я кажу йому щиро, що їду з моїм нареченим на кінову виставу, та коли він іде тою дорогою, то мені буде дуже приємне його товариство. А Альберт каже, що він розуміє і що він надумався також іти на ту виставу. Про Альберта мушу сказати, що він знає, як поводитися з дівчиною, щоби ніхто не мав причини до поговірки, як ви це взяли що до мене.

— О, то велика штука, — признала вдовиця.

— Отже нарешті ми доходимо до Емпайру вже як старі знакомі, — не те, щоби я не знала його зперед років від коли вони спровадилися двері в двері коло нас, — сміємося і балакаємо під його парасолем і дивуємося, чому ми ніколи досі так гарно не розговорилися, але все способом цілком приятельським і не держалися попід руку, хиба як треба було перетяти вулицю і з того можете пізнати, що він добре розуміється на манірах. А я це люблю в чоловіків. Декотрі з них думають, що дівчина знає лиш одно, то є думатч про другого і що так поступає. Здається мені, що і ви це в чоловіків завважили.

— Отже, — я кажу, — ми доходимо до Емпайру може в двацять мінут по восьмій, а тут дожидає вже мене він у хоромах і глядить на мене зпід лоба, не то що пів копи хмар збитих до купи. Ого, думаю собі, це вже не переливки!



Американська діячка, Джейн Адамс, яка дістала цьогорічну нагороду Нобля за свою діяльність у користь світового мира. (До статті на ст. 8).

— Ага, нарешті, — каже, — ти вже тут! — тим своїм поганим, високим голосом, яким усе говорить, коли лихий.

— Так, я вже тут, — кажу, якби нічого не зайшло. Мені жаль лише, що я трохи спізнилася, але...

— Ох, розумію, — перериває він міряючи гострим зором бідного Альберта.

— Ти помиляєшся, — кажу. — Причина, задля якої я спізнилася, лежить у...

— Алеж не трудися надармо роз'ясненням. — каже він, та так холодно і злісно, як лише він один уміє. — Біжи, біжи на сходи, бо спізнишся і втратиш найгарніший образ! А самий, знявши капелюха, кинувся на вулицю як божевільний! Но, і щож ви скажете на це, пані добродійко?

Леді Кляра витерла носа і загуділа що найменше так голосно, як тоді дівчина захлипала.

— Річ вельми характеристична, — сказала нараз. — Ними руководить одна пристрасть, та це не вадить їм величати себе розумними істотами. Чи ти від того часу його бачила?

— Розуміється, що я його бачила, але не так, щоби з ним гозорити. Та у мене є своя гордість, коли він такий. Якщоб він прийшов і сам попросив вияснення, то я буду готова, бо тоді був би хоть знак, що він на щось заслуговує. А між тим я не забуваю так поводитися, щоби він памятав про молодого Альберта.

— Якби то був Валентіно, ну, або хоч який такий Фербенкс, — говорила Дорісса, вже трохи спокійніше, — то не кажу. Тоді в тім було би ще трохи змислу. Але мій Біль! Боже зглянься! Танцювати не вміє, книжок, аби одну, не прочитає і якби не я, він давно став би посміховищем. Він навіть не вміє повертатися

в товаристві як то буває у других хлопців, що як стане доказувати, то можна вмерти зі сміху, або як гарно вміють попрохати о кухлик чаю. Але Біль!

— Ну, добре! Коли я тобі такий безвартний і ти мене не любиш, — відізвався шофер, відсуваючи на бік шибку як далеко далося, — то ти не потребуєш мене триматися.

Леді Кляра глянула на нього збентежена. Ніколи не траплялося, щоби її шофер наперед вирівався, заки до нього заговорено. Він обернувся на своїому сидженні в сторону Дорісси і дарма, що йому дійсно, де де до Валентіна, то на його широкому і смаглявому лиці було щось дуже приємного і симпатичного. „Ось і воно є, задля чого ми їх не покидаємо, безперечно", — подумала сердито вдовиця, але на голос сказала:

— То ви є той Біль?

— Так, пані добродійко, відказав шофер з гідністю. — А то є моя наречена.

— Ох, я не з тих, щоби була твоєю нареченою, — відказала гордо Дорісса.

— В такому разі ти перша, що зриваєш, бо я не зриваю. Покиньже ті примхи, Дорісо і не роби з мене дурня перед добродійкою.

— А хто виробляв комедії перед Емпайром, хотіла би я знати? І то публично, на хіднику, щоби всі виділи й Альберт аж чудувався, як я могла тебе собі вподобати.

— А щож ти собі гадаєш, що для мене то все одно приглядатися майже цілий тиждень, як ви обоє сидите мені під носом близенько одно з другим? Признаю, що я завинив може за гостро поступивши тої пятниці, але ти не знала, що за день тоді був, а тут чекай-же на ню ще більш цілої години...

Він урвав нагло, кидаючи благальний зір в сторону вдовиці, та вона рівночасно старалася пригадати собі випадки тої пятниці, що мала бути для її шофера таким лихим днем. Правда, то був день Убогих Дітей і шофер її тяженько гарував ціле пообіддя, перевозячи, відвозячи і знов привозячи домів цілі гуртки дітей. Дивно, які то наслідки потягає за собою жертва на добродійні цілі!

— Дорісо! Не плач, — прохав Біль сердечно.

— Бо мені без тебе було так прикро, — вияснила. — Не те, щоби я за тобою пропадала, ні, дійсно...

— Я знаю, Дорісо, але й для мене було чисте пекло, Дорісо...

Леді Кляра кидала очима то на одного то на другого і всміхалася. Шофер проліз вже майже в половині до другого переділу і вони обоє забули про вдовицю. Перший раз у житті за стільки літ одчинила леді Кляра власноручно двері авта, лишила їх самих і подалася вниз Серпентиною. З анґл. перекл. *С. Куликівна.*

НОВА ЛЯВРЕАТКА НОБЛЯ

Нагороду Нобля за заслуги для світового мира, признано в цьому році американці Джейн Адамс, президентці Інтернаціональної Жіночої Ліґи Мира і Свободи.

Минає пів століття з того часу, як Джейн Адамс по скінченні Рокфордського коледжу почала працювати на гуманітарному та суспільному полі.

Першим і найголовнішим тереном її праці було місто Чікаґо, його найбідніша дільниця, до якої напливали, кинувши домашні злидні, щораз то нові маси темної і безпомічної іміґрації. І цей ріжномовний, всіми визискуваний і погорджуваний чужинецький елемент, став предметом її дбайливої опіки та допомоги; для нього посвятила Джейн Адамс довгі літа праці і своє майно.

Щоб мати змогу працювати успішно над іміґрацією, порішила створити для них духовий осередок. Завдяки її заходам повстав Hull House, де від сорока літ скупчувалося життя робітничої дільниці Чікаґа. Зразу її плян стрінувся з легковаженням, а то й ворожнечою загалу, тепер Hull House богато випосажена інституція з широко закроєним кругом діланія, а Джейн Адамс іменовано почесною горожанкою Чікаґа. Hull House це дім науки та розваги для всіх, що цього потребують без ріжниці раси, релігії і народности. Еміґранти, що не мають праці, можуть мати в Hull House часове приміщення, вказівки де і як шукати роботи, лікарську та правну пораду. Там містяться захоронки для дітей, яких батьки через день на роботі, дешеві харчівні, читальні та бібліотеки.

Більш як 70 клюбів та товариств іміґрантів ріжних національностей має свій осідок в Hull House Буває там і богато наших українських виселенців, чехів, поляків, словаків та всяких інших европейських народів; найбільше греків та італійців, які поселилися масово в тій дільниці.

Також у допомоговій акції голодуючим дітям руководиться не лише філянтропійними, але й пацифістичними мотивами. Має на увазі не поміч бідним взагалі, а поміч горожанам тих держав, що були з Америкою у війні, щоби в цей спосіб засипати прірву, яку викопала між ними воєнна ворожнеча. Одначе головна її заслуга для пацифізму лежить не в філянтропійній, а в політичній ділянці. Як голова Інтернаціональної Жіночої Ліґи Мира і Свободи, цеї наскрізь політичної жіночої орґанізації, працює від 1915 р. над поширенням та закріпленням ідеї світового мира. Міжнародні конґреси, мітінґи і віча, петиції і інтервенції урядів ріжних держав та в Союзі Народів, а крім того збирання матеріялів для наукового обоснования ідеї мира, пропаґанда дорогою преси, при помочі спеціяльних публікацій і курсів, а також окремих пацифістичних шкіл — це ті засоби, якими Інтерн. Ліґа Мира і Свободи змагає до своєї цілі. Всі важні політичні питання, справу репарацій чи розброєнь, справу кольоній і актуальних там проблєм расових ріжниць, важну для нас справу національних меншин, справу митної війни та теперішної економічної кризи, використовує Ліґа Мира і Свободи для пропаґанди ідей світового мира.

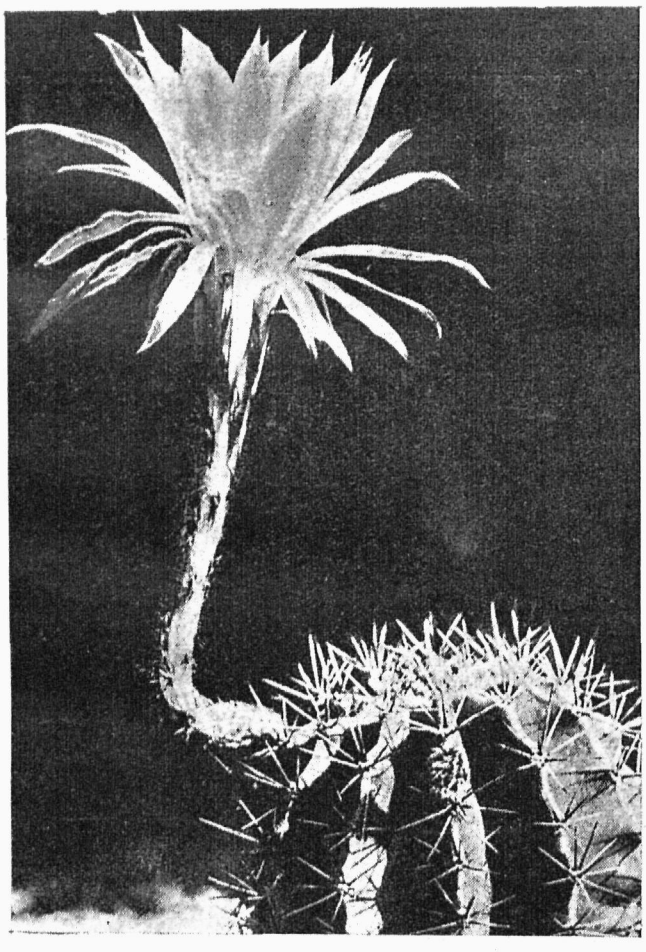
Джейн Адамс дещо обізнана з українськими відносинами, ставилася до всіх наших справ доброзичливо, з увагою і безсторонністю. Такого переконання набрала я, слідкуючи за її словами і поведінкою підчас великих конґресів Ліґи у Відні 1920, в Ґазі 1922 і Празі 1928 р.

Дуже вміло й енерґійно проводила вона нарадами великого конґресу, удержуючи на кількасотних зборах постійне зацікавлення і оживлення, поряд із увагою та серіозним відношенням до справи. Ціла поява цеї небуденної жінки збуджує загальну симпатію і пошану. *О. Залізняк.*

ЦВИТУЧІ КАКТУСИ

Вони подобаються нам завдяки своїй ґротесковій нерівномірности, яка допускає дивовижні й неожидані вистріли листків і квітів. Ці рослини такі скромні, що вміють видержати довший час без води, інколи й цілі тижні черпають свою поживу з невеличкого горщика сухої землиці. Часто бачимо його в якомусь куті кімнати, — кактус тепер-же дуже в моді, — де він покірно сповняє своє декоративне завдання, не зважаючи на недостачу світла й сонця. Щоправда за таких умовин не може він рости або цвисти.

Коли в вашому помешканні є вікно, положене до полудневого заходу, в якому сонце пражить так немилосердно, що там не витримує ніодна квітка, ось місце для кактусів. Щоправда кактус дуже скромний і мало вимагаючий, він животітиме й на покришці фортепяну, куди поставили його для декоративних цілей. Хтось назвав навіть кактус дуже відпорною квіткою тому, що він роками видержує піклування ніжних жіночих рук. Але як правдиво вперта істота воює він пасивним спротивом, — не посувається вперід. І тому мабуть придбав він загально назву мертвої

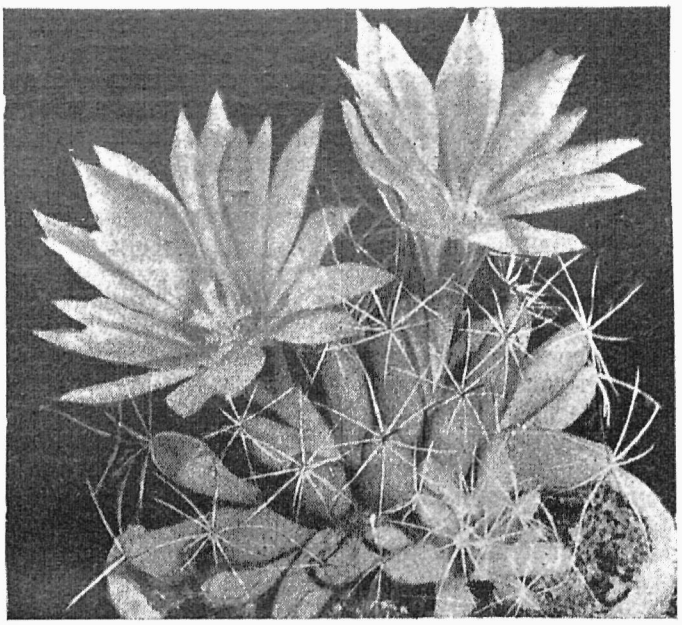


Кактус Echinopsis, що цвите зимою.

рослини, себто такої, яка роками цілими не змінює свого вигляду.

А попробуйте достачити йому те, до чого століттями цілими привикли його предки серед природи: сонце й воздух. Цеж жива істота як усі другі рослини і нічого не винна, що зробили її модною та що вона декоративна.

Кактус — відвічний мешканець пустинь і гір. Це горда рослина, яка втекла туди перед шумом буденщини, близько сонця, зір і чистої роси. Цілими століттями привикла вона обходитися з дрібкою вогкости, зреклася всіх вигод, щоби уникнути людського й звірячого товариства. Це самітний пустельник, що любить спокій і тишину. Час для нього не має значіння. Але так само як у самітних людей родяться



Рід кактусів, Mamillaria, які цвитуть ціле літо.

іноді дивовижно прекрасні думки й діла, так само й кактус плекає в своєму лоні предивні й чарівні квіти-дива. Одного прекрасного ранку вони розплющують свої великі очі й всміхаються до нас жагуче-червоною або ярко-рожевою краскою. Правдива мрія дійсного самітника.

Коли хочемо, щоби вони розвивалися, мусимо дбати про них найбільше в літних місяцях, коли й для них найбільше можливости розвитку. Вони люблять соняшні, сухі місця. Підливати треба дуже обережно. Надмірна вогкість для них більше шкідлива як посуха, але й тут не треба доводити до крайности, тільки підливати мірно в певних відступах часу.

Як правдиві діти сонця бувають квіти кактусу дуже вражливі на соняшне світло. Здебільшого вони заплющуються на ніч, а розквітаються вповні тільки при яркім соняшнім світлі. Це велить їм і природна самоохорона, — ніжні, вражливі квіти бояться холодної нічної роси.

Дуже часто пишається в кактусових збірках Echinopsis відома своєю круглою формою, що легко розмножується відногами. Коли піклуватися нею терпеливо, розвинеться тонка віднога в чарівну, велику квітку. Вона розквітається нечайно одного дня перед сумерком і цвите 2—3 дні, розплющена. Солодкий, пянкий запах лине від неї в часі розквіту.

Із других відмін відомий кактус під назвою „Королева ночі", який розквітає тільки одної ночі на кілька годин. Прекрасними квітами білими, жовтими або червоними чарує круглий, кільчастий Echinocactus Дуже розповсюджений рід Phyllocactus hybr., який розплющує великі червоні квіти зимою і стає тому особливо мило витаною прикрасою нашої збірки.

О. П.

Е. ВЕРБИЦЬКА.

ЗА ВИЩІ ФОРМИ ІСНУВАННЯ

Девятнадцятий вік — це вік великих перемін.

Французька революція повалила устрій середніх віків і внесла багато нового.

В середніх віках основними підпорами держави були міста. Родини, що займалися однаковим ремеслом або купецтвом, організувалися спершу в брацтва — організації допомоги. Але з часом ті брацтва ставали окремими станами, котрі нормували своє співжиття певними вимогами і приймали лише тих, що тим вимогам відповідали. Так повстали ремісничі брацтва — цехи і так з часом повстають гільдії — організації тоді наймогутнішого стану — купців.

Французька революція враз із проголошенням прав чоловіка знесла цехи і гільдії, як організації, що обмежують свободу громадянина, а т. зв. ліберальна школа економістів проголошує, що найкращим засобом розвою є свобода ділання — вільна конкуренція.

Обороняти-ж одиницю не повинні станові обєднання, тільки держави.

Але ці кличі не принесли богато доброго. Вони улекшили приступ до купецького стану і через це число купців значно збільшилося. Колиж запотребування споживачів були такі самі, а число купців збільшилося, то ясне, що мусіли подорожіти товари. Велика конкуренція причинилася до цього, що ті товари мусіли й фальшувати.

Одначе в тім часі заходить ще одна зміна в дотеперішніх обставинах. Винайдено машини. Машини значно облекшили продукцію товару, прискорили її. Здавалося би, що це повинно було принести благодатні наслідки. Але сталося навпаки. Це знищило домашній промисл, а тимсамим і людей, що ним займалися і кинуло ці робітні сили фабрикантам, що ставали панами їх життя і смерти.

Лекша праця при машинах дозволяла заступати чоловічу працю жіночою. Тим подешевлено працю ще більше і створено безробітних.

На вид цього непредвидженого лиха, держава — одинокий оборонець горожанина, була безрадна.

Великий визиск залежних від купецтва верств, отже всіх споживачів, надмірне збогачування одного стану без огляду на вложену працю з одної сторони, визиск робітників, недостача охорони праці дітей і через те велика їх смертність, страшні обставини в яких доводилося жити їм із другої сторони, занепокоювали уми людей, що дбали не лише про себе та приневолювали їх видумувати засоби, як зарадити лихові.

Назвемо з них двох: анґлійця Роберта Овена і француза Шарля Фуріє.

Роберт Овен, дуже спостережливий і реальний чоловік. З бідного помічника-робітника скоро вийшов на завідателя фабрики, а небаром на власника. Його чутке серце відчуло недолю робітників і як власник фабрики він переводив значні реформи — обмежив час праці, збудував для робітників дімки, а для дітей основав садки. Мимо того доходи з фабрики не меншали, навпаки збільшувалися. Але цих успіхів йому замало. Він стремів до перевиховання цілої суспільности при помочі громад т. зв. комун. Заложити комуну хотів він за готові гроші, щоби відразу її вивінувати відповідними знарядами праці. В перших роках винагорода мала бути пропорціональною до праці, відтак у відношенні до потреб чоловіка. Комуна така мала числити не більш 3000 осіб і мала бути самовистарчальною.

Шарль Фуріє, мрійник і фантаст, спершу був купецьким помічником, відтак одержав спадок і віддався цілковито письменницькій праці. Жив самітно і хоча кругом нього шуміли великі події, як французька революція, цісарство, Ватерльо, реставрація, революція 1830 р., то в його творах не відбилися вони ніяким відгомоном. Жив він у світі мрій, передбачував винахід аероплянів, пароплавів, перекопання каналів, зовсім інший спосіб відживлення і — що може цікавити нас жінок — казав, що культуру даного народу міриться правами, якими користується жінка. Те все було таке чуже для сучасників, що вони вважали його божевільним.

Але для нас найважніше те, що він хотів перебудувати суспільність. Основою цілого людства він уважав громаду. До досконалости допроваджена економія в видатках наказувала цілій громаді спільно будувати собі мешкання, спільно варити їжу. Винагорода за працю мала вимірюватися у відношенні до конечности, пожитку і приємности даної праці. Ріжнився він від Овена тим, що був індивідуалістом, вірив глибоко в людину і був переконаний, що люди виховані тією громадою, самі з власної ініціятиви стремітимуть до гармонії поміж продукцією і потребами.

Роберт Овен своїми засобами, а Шарль Фуріє через своїх приклонників перевели свої ідеї в життя. Але їхні громади не вдержалися довго. Не вдержалися через недостачу відповідного суспільного виховання своїх членів і через те, що члени ті здобули все не своєю власною працею.

Бо Шарль Жід каже, що солідарність людей мусить перейти три фази розвитку.

В першій вона є немов фаталістична - - під впливом природи люди мусять бути солідарні, напр. єгиптяни внаслідок виливів Нілю. У другій вона є примусова, але може стати добровільною в тому значінні, що люди піддаються їй добровільно, замість опиратися, розуміючи її конечність, напр. військова служба. У третій фазі всякий примус гине, а лишається лише вільне співділання сил, що випливає зі співуділу волі.

Заслуга Роберта Овена і Шарля Фуріє не лежить у тому, що вони видумали такі громади, але в тому, що перші зрозуміли доцільність плянової господарки, опертої на справедливій винагороді праці, обміні зі зиском не для поодиноких людей, але для цілої суспільности, що змагалися поліпшити, духове й матеріяльне положення людей. Це змагання є метою суспільного руху, що зветься кооперацією.

Роберт Овен кинув добру ідею, але засоби показалися недоцільними. Щоби осягнути його ціль, взялися за діло люди практичні, котрі не числили на скорі успіхи. Засобом до здійснювання цієї цілі вибрали закладання підприємств, опертих на нових принципах, підприємства, котрі мали достарчати споживачам доброякісний товар по риночній ціні, а зиски звертати тим, що купували товар чи то т. зв. товаровими зворотами, чи то закладанням ріжних гуманітарних і освітних установ, як клюби, школи, читальні і т. ін.

Хто мав би перевести ці плани в життя, про це люди створили ріжні теорії. Приглянемося першій теорії: приклонники її кажуть, що цілий теперішний устрій є зорганізований для цілей продукції, а не консумпції. Одначе цілий зиск повинен припадати не про-

дуцентові, а споживачеві у відношенні до його споживання.

Другий напрям, так суспільний як і господарський, представляє кооперація продукційна, робітнича. Вона вийшла з Франції і щойно Біше дав їй певну основу. Він змагав до того, щоби робітничі асоціяції колєктивізували як не цілі, то бодай частину зисків, щоби опанувати продукцію на користь праці.

Третій напрям, так зв. кооперація синдикальна, повстав у Німеччині під впливом ідей Шульце-Деліча, що розпочав свою діяльність, зорганізувавши спілки кредитові і ремісничі для закупу матеріялів. Пізніше займався лише кредитовою кооперацією. Її діяльність опер він на солідарній необмеженій поруці членів і зобовязанні громадження власних ощадностей.

Під впливом Шульце в Італії зорганізував Люцатті кредитові кооперативи, хоч на дещо відмінній основі. Обмежив поруку членів, установив невеликі уділи, безплатний заряд, доступність кредиту для найменш заможних, обниження проценту від позичок, замість побільшування зисків.

Ідеями соціялізму кооперативного є теж забарвлена діяльність і суспільна програма Райфайзена. Він є творцем сільської кредитової кооперації. Метою її було уділювати позички потрібні в господарстві, промислі й торговлі з фондів, які громадить спілка на основі спільної необмеженої поруки своїх членів. Кредиту уділювано тільки для цілей продукційних людям господарним і солідним.

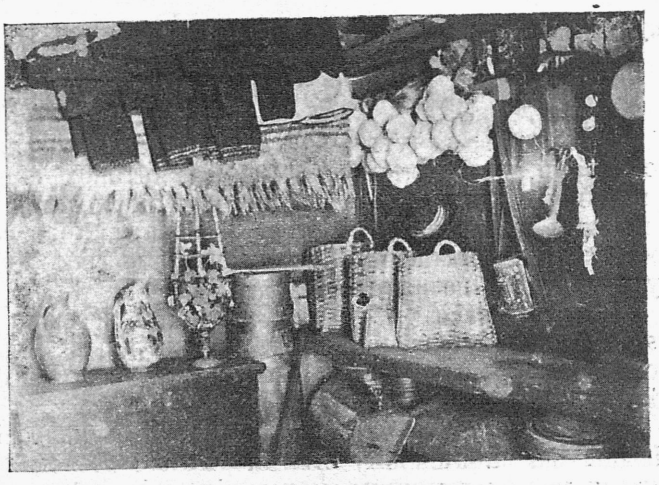
Ріжні ті погляди, хоч ріжними способами, всі стремлять до одної цілі і тому наприклад в Італії побіч себе працюють в повній гармонії всі види кооперації.

Лишилася ще одна галузь кооперації т. зв. сільсько-господарська кооперація, що до найкращого розвитку дійшла в Данії.

Зрозуміння ідей кооперації прийшло тут враз із високою освітою селянства. Данський пророк Ґрунтвіґ зрозумів конечність освіти для селянства і уложив для нього відповідний плян науки. В школах цих, переважно зимовою порою вчилися селяни мови, літератури, історії, ґеоґрафії, хемії, фізики, природи, математики, рахунковости, права, рисунків, співу і ґімнастики. Цей високий рівень осв'ти селянина промостив дорогу до зрозуміння кооперації і раціональної господарки.

Для навязання звязків між поодинокими народами і їх кооперацією основано 1895 р. Міжнародній Кооперативний Союз, що відбуває з'їзди що три роки. Його мета — це пропаґанда кооперації, та вироблення міжнародньої солідарности членів.

Короткому цему начерку далеко до зілюстрування кооперації і її методів і вислідів. Його завданням тільки показати що є засоби, котрими нарід може опанувати своє народне господарство і використати його для свого матеріяльного і духового розвитку, що під теперішну пору є найважнішим завданням українського народу.



Гуцульська комора. Світлив І. Іванець.

КОНЦЕРТ МОДЕРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

Дня 31. грудня 1931 р. відбувся в малій салі Лисенка концерт модерної української музики. Виконано сонату Зенона Лиска, Суіту (Паскалія, Схерцо, Фуґу) Миколи Колесси, Прелюдії Ревуцького і Козіцького.

Численно зібрана публика нелегко вживалася в суть модерної музики. Помічувалося певне здивування і розчарування. Очікувано легко зачеркнену мельодійність української пісні. Поверховну, нераз банальну, але завсіди легко зрозумілу форму зперед сорок літ. Ми, наспівучіший нарід на світі, не в силі зрозуміти її нескінченої краси. Характеристична модерна гармонізація її являється нам вершком чужости. А якраз єдиний і великий чар нашої пісні лежить в тих пів і чвертьтонах, котрі в клясичній формі віддати годі. Бо тільки наймодернішими виразовими засобами можна відтворити правдивий дух української пісні. Щоби її пізнати, наново в іншім виді полюбити, треба призвичаїтися слухати модерної музики.

А тут не можна нам оставати позаду. Учімся пізнавати і цінити красу нових виразових засобів. Абстрактність і невловимість музики нехай нас не лякає. Коли слухатимемо терпеливо безліч разів того самого, вживемось у нову творчу людську думку.

Тут може нас навчити молодь. Безнастанним шуканням себе, змаганням знайти нове духове оформлення своїх думок, все була й буде посередником вічного поступу.

І в наших молодих композиторів слідний той порив, розмах, та снага нового. Найбільш дозрілий, заокругленою компактністю своїх композиції, Лиско. Його твір — це бльок із ґраніту тесаний, великий, тяжкий, строго у собі замкнений. Задумчивість німця, точність чеха, щасливо змішані з тугою і розмахом українця.

Колесса, Лискові рівнорядний, тільки напрямком інший представник української модерної музики. Ніжна витонченість його музичної думки переганяється з грімким, нестримним розмахом. Його твори цизельовані, прикрашені модерними ніжностями, виточені з найвнутрішої глибини душі. Характеристичне для нього, наскрізь модерне є примінення гуцулки в своїм творі. Він, як більш безпосередний, тішиться кращим успіхом публики ніж Лиско, котрого фактура музична за тяжка.

Козіцький і Ревуцький, це представники іншого, мало знаного, світу і світогляду. До об'єктивної оцінки їх творчости необхідно почути визначніші їхні твори, ніж ті, які переведено на концерті.

М. Нижанківська.

ВОЛОДИМИРА ЖУКОВЕЦЬКА.

МИСТЕЦЬКА КУЛЬТУРА ДИТИНИ

Естетичне почуття, враз із другими людськими почуттями, приходить на світ разом із дитиною, скрите в завязку на дні її душі. Як і всі інші почування, так і почуття краси треба в дитині розвивати. Коли воно лишиться нерозвиненим, то людина ціле своє життя буде естетично незрячою.

Змисл краси був у всіх народів і пережив всі часи. Але поняття краси є дуже індивідуальне. Поодинокі люди, племена, раси — мають у тім напрямі спеціяльні уподобання.

Має тут також велике значіння степень освіти. Людина на найнижчому степені умового розвою ріжниться своїм естетичним смаком від освіченої людини. Не говорю тут про виїмки, якими є мистці. Ті мають вже вроджене, дуже глибоке естетичне почуття. Їх вічна туга за красою є часто джерелом їхньої творчости, без огляду на те, чи вони освічені, чи ні. Свідчать про це наглядно мистецькі вироби нашого простолюддя.

Коли є доказаним, що дитина переходить у скороченні всі етапи розвою людськости, від первісної дикости аж до культури — то й її естетичний світогляд переходить ріжні еволюції.

Придивімся. Спершу приманюють дитину самі яркі й незложені краски. Біла краска не робить на неї ніякого вражіння. Поганого від гарного вона ще не відріжняє. Та людина є в неї найгарніша, яка є їй мила. Обстановка рідної хати є краща від чужої. А голосні згуки крикливої пісні припадають їй більше до вподоби, ніж тиха рідна мельодія.

З того стану естетичного дикунства слід виводити дитину звільна й постепенно і впроваджувати вміло у храм дійсної краси. Красу знайдуть діти при нашій допомозі всюди: в природі, в письменстві, в мистецьких творах, в людських душах, а навіть у сірих, життєвих буднях. Але треба їм допомогти цю красу відшукати.

Естетичне почуття в дітей розбуджуємо: 1) вмовлюванням, 2) навиками, 3) гарними змисловими враженнями, 4) порівнуванням.

Що є гарне, а що погане, можна в малу дитину вмовити. Цею психічною властивістю, яку зрештою стрічаємо й у дорослих, можна пояснити факт, що цілі родини мають іноді той сам естетичний смак, наприклад смак своєї матери, або свого батька.

„Глянь, це є гарне!" — кажу до дитини, показуючи їй річ дійсно гарну. — „Гарне?" — питає дитина непевним голосом. — „Так, дуже гарне" — впевняю. Від тої хвилі річ ця в очах дитини буде все гарна, хочби вона й другому не сподобалася. Що більше: вона полишиться в дитині іноді гарною все життя.

Вмовлювання вживаємо також тоді, коли дитина при виборі одної річи поміж кількома, не може рішитися. Ми, старші, розбираємо скорше. Вибираємо ту річ, яка нам найбільше подобається і починаємо дитину на неї намовляти. Тоді вона вмить рішається, бо є певна, що вибрала річ найгарнішу.

Формуючи в душі дитини поняття, що є гарне, а що погане, можна би також впливати на її етику: гарне є те, що добре, моральне, здорове. Поганою є лиха людина, поганим лихе діло, кривда, та все те, що другому приносить будь-яку шкоду.

І дитина з тонким естетичним смаком не вчинить ніколи поганого діла. Вона почує до нього естетичну відразу.

Коли дитина пічне ходити і самостійно пересуватися з місця на місце — повинна мати у хаті свій куточок, де могла би самостійно ґаздувати. Цей кутик вона сама меблює забавками, сама прикрашує й прибирає. Ми лише від часу до часу оглядаємо його і злегка критикуємо. Хвалимо те, що є дійсно гарне і своє, рідне, а ганимо річи погані. В той спосіб можна також легко впливати на смак дитини.

Навики є великою дидактичною силою. Людина звикає до всього: до найкращого і найгіршого. Звикає також до поганого і до гарного. Ту силу слід використати всебічно при розбуджуванні змислу до краси у нашої дітвори.

Тому в рідній хаті нехай окружає дитину зі всіх сторін краса: гарна хатня обстановка, гарна посуда і гарні кімнатні квіти. Нехай всі в родині гарно висловлюються, рухаються, поводяться й одягаються.

Коли дитина в рідним кружку звикне до негарних слів, до неестетичного, хоч і пишного, одіння — вона не буде ніколи відчувати краси в такій мірі, як дитина естетичного осередку.

Недостачу почуття краси у людини можна найскорше запримітити в її одязі. Добір красок, лінія крою, навіть спосіб ношення одіння, показує наглядно степень нашої естетичної культури.

Естетика одягу, це не є річ маловажна. Нічого так не затрачує жіночої краси, як поганий одяг. І нічого так не підносить її, як одяг гарний. Скромно й естетично зодягнена людина — це дуже мила поява.

До такого одягу повинна звикати дитина від найраньших літ, від хвилі, коли вдягне на себе першу суконку.

Якіж услівя правдивого естетизму дитячої одежі?

Передовсім чистота. Одіж, хоч і дорога, коли є брудна і сплямлена, не буде ніколи естетичною. Погана є також дитяча суконка, яка наслідує одіж дорослих: модна й претенсіональна. Цілковита простота, скромність і національна своєрідність, повинні бути одинокім мірилом при виборі естетичного одягу дитини.

Малі діти, в яких ще не розвинувся змисл до краси, люблять так, як прості й дикі люди, крикливі й незложені краски. Цей їх гострий, неестетичний смак треба звільна злагіднювати. Показувати спокійні відміни барв у природі та в текстильнім промислі і захвалювати їх. Нехай дитина вдивиться в них і засвоїть собі їх вигляд.

Берім також дітей зі собою до текстильних складів, питаймо їх о пораду, коли собі щось купуємо. Вчім їх, що кожна пересада, то річ погана, а цілковита простота та чиста біла краска, це найгарніша прикраса людини. І скажім їм ще, що правдиво культурна людина не одягається ніколи богато.

Ціле окруження зверне на Вас свою увагу, коли навчитеся підносити і піддержувати ефект Вашої краси. Всіх тайн косметики довідаєтеся з одинокого на україн. мові

КОСМЕТИЧНОГО ПІДРУЧНИКА.

Потрібний молодим і старим, жінкам і мущинам, в місті і на селі. Учить загальних порад гігієнічних і косметичних способів, щоби не втратити краси. В книжці 66 малюнків. — Користаймо зі зниженої ціни 4 зол.

ВИДАВНИЦТВО М. МАТВІЙЧУКА. ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ БЛЯХАРСЬКА 8, І. п.

ОСИПА ЗАКЛИНСЬКА.

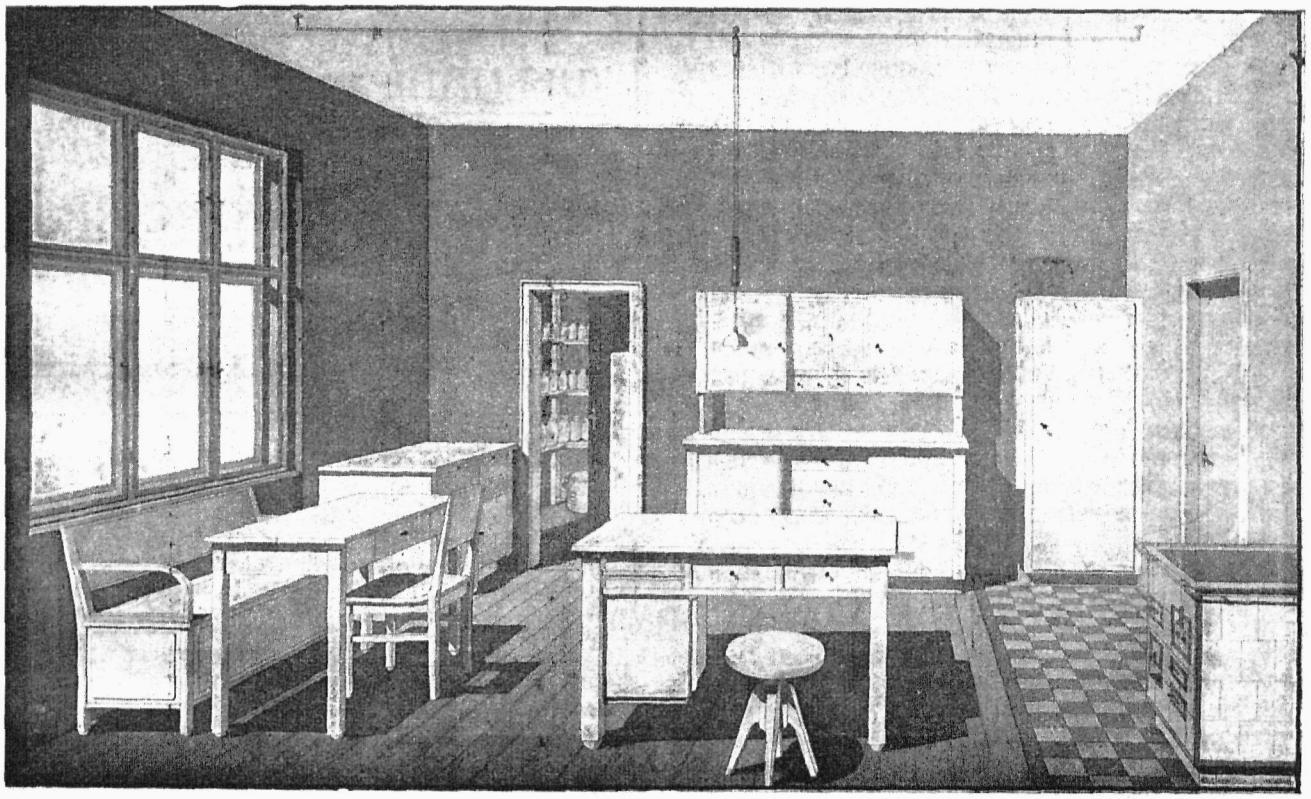
ЧИСТОТА КУХНІ

Культура несе з собою чистоту не лише шаблонову, зверхню, але й справжню чистоту одежі, житла, подвіря, стайні, вулиці аж до найменших закутин. Хто подорожував по західних краях Европи, добре знає, яка там усюди взірцева чистота на залізницях, почекальнях, трамваях, парках, а навіть торгах і торговицях. По крамницях, ресторанах, цукорнях все понакриване від мух, старанно вимите й обтерте з пороху, так що аж манить своєю чистотою та загострює апетит. Хтож навчив цих купців, та їхній персонал, служниць, кухарок, кондукторів, замітачів, робітників і всіх прочих — такої взірцевої чистоти?

Навчила їх цього м а м а в к у х н і.

близько себе й усе було щільно закрите дверцятами й засувками.

Очевидно — простір, в якому приготовляються й з'їдаються страви, в якому мати проводить майже цілий день, мусить бути удержаний у чистоті за співучастю всіх членів родини. І тому старається всякий попрятати за собою, а спільну, загальну роботу розкладають на всіх по черзі. І так привикає дитина змалку цінити чужу роботу й шанувати чистоту, коли помагає матері мити начиння, сама чистить собі черевики й убрання і памятає, що все мусить стояти на своєму призначеному місці. Вона привикає до такого способу домашнього життя.



Модерна кухня, що служить одночасно за їдальню.

Воно звучить неймовірно, правда? Але-ж чистота, любов до чистоти, розуміння чистоти це така прикмета, що мусить людині прищіпитися змалку і то не одній-двом, а цілій масі людей, одному поколінню. Завдання це лежить у руках жіноцтва, як і плекання богато інших корисних, народніх прикмет.

Тому пригляньмося, як виглядає в тих краях кухня, це вогнище домашнього осередку. Дуже часто проводить у ній жінка цілий день, коли взяти під увагу, що зрідка лише вона має там змогу вяручитися служницею в домашній роботі. При сучасній тісноті помешкання кухня стає також їдальнею; тут обідає й вечеряє ціла родина. Отже вже сам характер напів мешкальної кімнати вимагає від неї сповнення важного услівя — чистоти, а навіть деякої дбайливости у вигляді. Білі лякеровані меблі з мягкого дерева, це важна передумова до вдержання чистоти; їх же можна легко стерти вогкою стиркою від усяких плям і нечистот. Все в кухні розміщено доцільно, щоби стояло

Звісно, скажете, в нас інші відносини, що тут порівнювати? Але візьміть під увагу, що й у нас уже пісніють помешкання і що в нас, хоча й кухня не служить за їдальню родині, зате напевне служить за приміщення для служниці. Звичайно стоїть тут ліжко, подекуди й шафа. І чомусь у нас не звертають стільки уваги на чистоту в кухні, помимо того, що тут, де приготовляються страви, живе, спить і їсть доросла людина!

Чистота кухні стає вихідною точкою для чистоти цілого помешкання. Тут можна привчити служницю, яка часто знає тільки сільські гіґієнічні засади, до педантичної чистоти і прищепити їй це замилування все пізніше життя. Тут можна привчити чистоти й дітей, які радо товчуться по кухні, а саме: пошанувати чужу роботу й за собою завжди попрятати самому. Ці дрібні засади їм стануть пізніше в житті дуже в пригоді.

(Докінчення на ст. 24).

РІЖНІ ВІСТИ

Жіноча Громада в Чернівцях відкрила 11. січня ц. р. кооперативний курс, який триватиме шість тижнів. Зголосилося 29 курсантів, в цьому чотири жінки. Учасники здебільшого сільські хлопці й дівчата. Плян навчання обіймає окрім чисто кооперативних предметів, як історії кооперації, кооперативного книговодства та діловодства, також короткий курс історії та географії України.

Велике діло громадянки. Варвара Станецька в Городенці подарувала свою реальність при головній вулиці в місті Городенці на власність кооперативі „Міщанська Родина". Реальність, куплена мужем жертводавчині, бл. п. Антоном Станецьким в серпні 1930 р. за квоту 1.700 дол., перейшла вже враз із забудованнями в посідання кооперативи.

Жіноча кооперативна анкета в Надвірній. Дня 6. грудня 1931 р. відбулися численні сходини у формі кооперативної жіночої анкети. Нараду відкрила п. Е. Буцієва. Дальше промовляла п. Іванна Блажкевичева, член Надзірної Ради Р. С. У. К. Вказала на конечну потребу співучасти жінок у кооперативній роботі, та розумної ощадности у своїх видатках. Клич „Свій до свого!" відноситься в першу чергу до жінок, які полагоджують 90 проц. усіх закупів. Поміж присутніми жінками, які виповнили салю по береги, роздавано пробки мила Ц. С., прислані фабрикою. Господині обгозорювали якість мила, обмінювались досвідом і хвалили добру якість тоалєтових виробів. Чути було й голоси, що в теперішніх часах мило тоалєтове повинно заступити ядрове, яке для тих цілей цілковито вистачає. Добре було би влаштовувати такі анкети частіше. Вони обзнакомлюють жіночу публику в легкий спосіб із кооперативною ідеєю та популяризують існуючі вже вироби наших кооператив. Окрім того можна би піддати або почути неодну думку про нові вихіснування наших богацтв.

Літаюча бабуся. В Міямі на півострові Фльорида старається добути світовий рекорд летунства п-і Аліс Річердзон, родом з Люісвіль в стейті Кентукі, жінка у віці 81 років, яка сама себе назвала „літаючою бабусею". Та старенька пані, не зважаючи на свої десятки літ, зовсім сміло й уміло кермує сама літаком, піднимаючися на значну висоту. Тепер задумала відбути заморський лет з Міямі на остров Кубу понад Атлянтиком. Каже, що в літаку почуває себе краще, ніж у залізниці або самоході.

Найстарша лікарка Берліну, д-р Аґнес Блюм обходила урочисто 70-літній ювилей своїх уродин. Вона працює в Біольоґічному Інституті в Берліні, де видала вже низку праць про теорію дідичности.

„LA DAME"

одинока українська електрична робітня

перворядного жіночого й мужеського білля

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 6.

виконує: французькі пліси, мережки, ручні й машинові закладки, гапти, ручні й машинові, батики, відбивання взорів, монограми, лапання очок, підроблювання панчіх і т. п.

Для провінції порта **не числиться** тим, що покликуються на це оголошення.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Вже вдруге звертаємося до наших передплатниць із пригадкою, щоби вирівнали негайно свої залеглости по кінець 1931 року. Залеглі квоти визначуємо на опасці. В часах великої матеріяльної скрути всяко опізнення утруднює нам незвичайно роботу. Тому прохаємо не підкопувати видавництва таким зволіканням.

Не читайте журналу даром!
Приєднуйте передплатниць!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Редакція „Укр. Хлібороб", С. Катаріна, Бразилія. Вашого часопису не дістаємо. Радо висилатимемо Вам „Н. Х.", якщо вона до Вас доходить.

Пар. Костинюкова, Красноїля. Прохаємо надсилати матеріяли, а в першу чергу відповідь на анкету про народню ношу. Дальше в листі.

ДЛЯ ПАНЬ що хочуть навчитися шити діточе вбрання, уладжує кооператива „Т Р У Д", Львів, Ринок ч. 39

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КУРС КРОЮ

діточого білля, суконок, убрань для хлопчиків, плащиків.

Місячна оплата 15 зл.

(Докінчення зі стор. 5-ої).

зійде зі свого місця, будемо розуміти це, коли вона вмішається в якісь інші справи, вона позбувається своїх прав.

Накази монголо-ойратських ханів вбачають у жінці істоту, що має вартість лише, як мати майбутніх чоловіків.

Назовні правда, жінки знаходяться під захистом закону, за образу жінки більша кара, але в родині чоловік є повним паном. Він може покинути жінку, а навіть убити її нарівні з рабом. Коли-ж жінка покине чоловіка і піде до когось іншого, чоловік має право взяти жінку назад, а також і худобу того, до кого пішла його жінка.

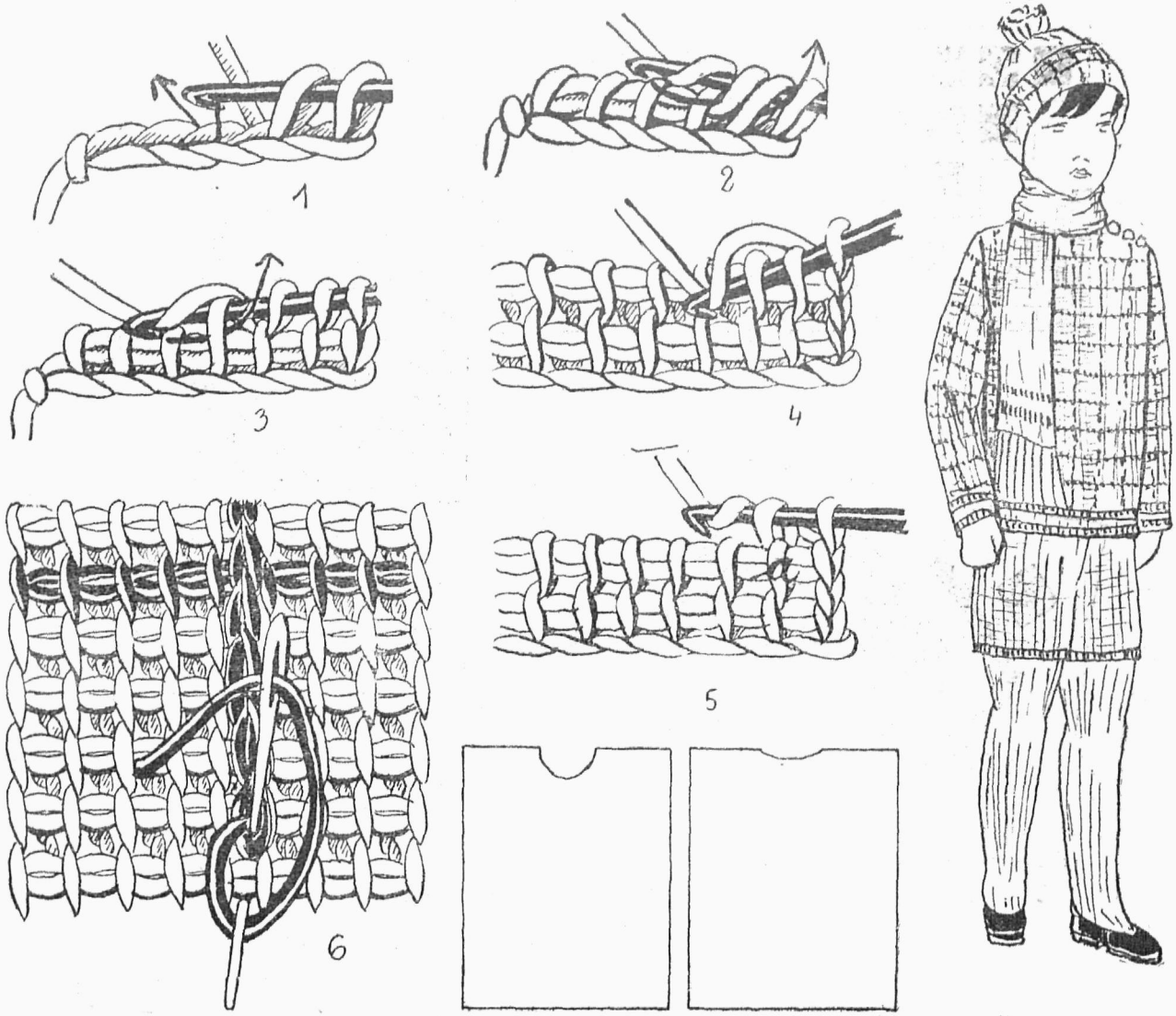
Як бачимо, закріпощення жінки йде рівнобіжно в світових правах. В первісному примітивному побуті кочовничих народів-завойовників жінка сповняла нарівні з чоловіком права й обовязки громадянина, на скільки це їй дозволяло материнство. При кращому добробуті та вищому степені культури вона обмежується кругом домашнього вогнища та обовязками матері й господині. Чим більше росте добробут та знать чоловіка, тим більше сходить вона на рівень жінки-рабині, якої обовязком є тільки привести на світ і виховати йому дітей.

Хінські закони ввели богато змін у це монгольське право. Але це вже були закони чужого й старшого культурою завойовника, тому вони не можуть давати нам вказівок про положення монгольської жінки в новіших часах.

*

Джерела: Проф. Рязановскій: „Обичное право монголов". „Старинное монгольское сказаніе о Чінгіз-Ханѣ" пер. з кит. Архимандрит Палладій.

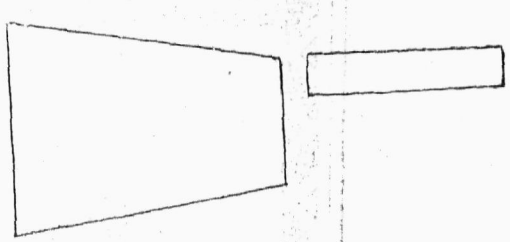
ПРО ТУНЕЗІЙСЬКИЙ СТІБ



Цей стіб загально відомий і люблений, тому що він дуже легкий і виплітає густу й тривалу тканину. Особливо добре надається він на діточі вбраннячка й зимові нагортки, коли він виконаний грубою вовняною ниткою. Гачок до нього повинен бути довгий і заосмотрений на кінці в ґудзик, щоби очка не злітали. Густота плетива залежить від грубости ниток і гачка. *Чим грубший гачок, тим рідша вийде тканина.*

Перш усього треба зладити собі крій того вбрання, яке хочемо вигачкувати. Це не трудно при трикотових річах, тому що крій мусить тут бути гладкий і простий. Напр. блюзка або джемпер складається з плечий, переду й рукавів. Довжину плечий і переду міримо з рамени в долину, ширину їхню знайдемо поділивши на половину обвід бедер. Довжину рукава міримо з рамени до чиколонка, але завжди робимо його трохи коротшим при трикотових матеріялах, тому що рамена переду й плечий трохи розтягаються й спускаються нижче. Горішний край рукава буде ширший, долішний треба відповідно звузити. Залежно від моделю викроїмо собі гострий або круглий виріз біля шиї.

Тунезийський стіб починаємо звичайним ланцюжком, таким задовгим, як ширина плечий або переду. В другому ряді переволікаємо гачком нитку через кожне очко ланцюжка, але не згачковуємо їх до купи, себто збираємо всі нові очка на гачку аж до кінця ряду. (Рис. ч. 1). Потім обмотуємо раз гачок ниткою й згачковуємо все два очка докупи, аж доки на гачку не лишиться послідне очко. (Рис. ч. 2). У слідуючому ряді перетягаємо знову нитку через очка, а властиво через прямовісні стовпці попереднього ряду (Рис. ч. 3), а потім згачковуємо їх докупи, як у другому ряді. І так тягнеться це в тому самому порядку, даючи міцне й густе вовняне плетиво.

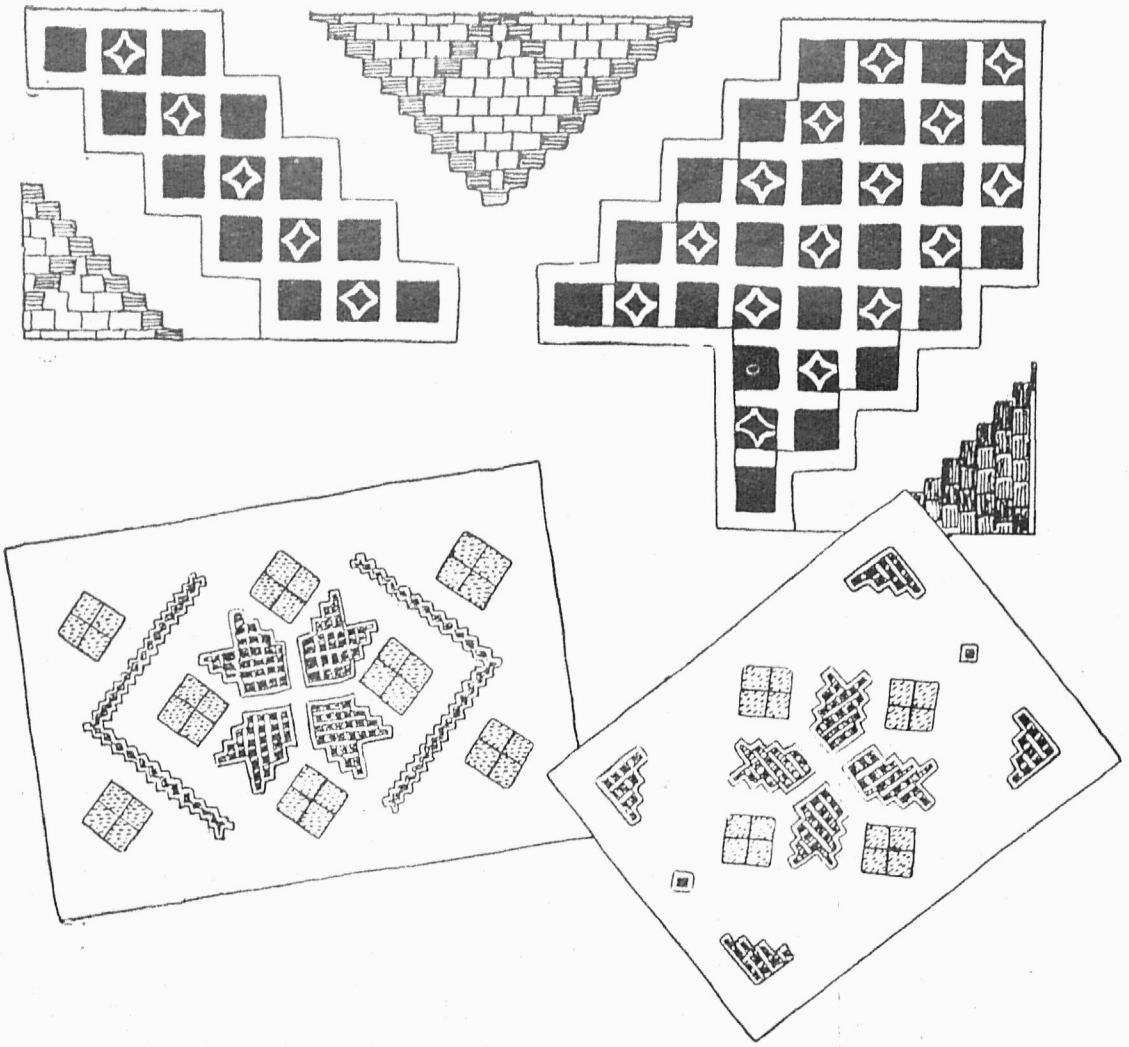


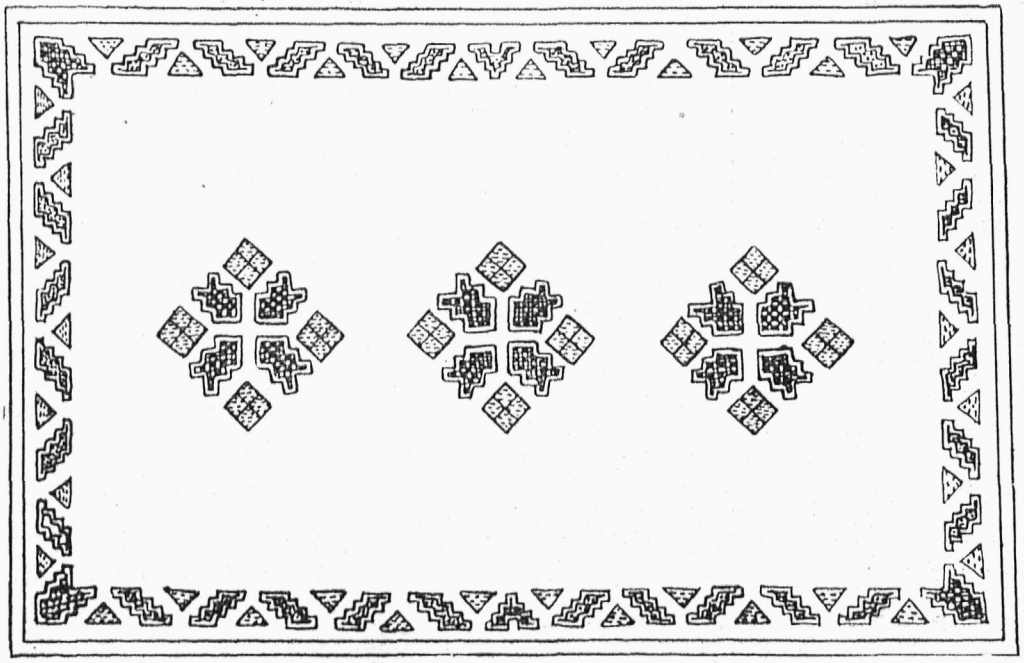
Коли хочемо відняти очок, щоби звузити ширину форми, вистачає перетягнути в новому ряді нитку через два стовпці, замість через один (рис. ч. 4). А при поширюванні форми треба її перетягнути двічі, раз спереду а вдруге зззаду (рис. ч. 5).

Щоби прикрасити роботу клітчатим узором, треба вгачкувати у правильних відступах рядки іншої краски, а потім вишити на цьому подовгуваті лінії ланцюжком (рис. ч. 6).

Готову роботу треба добре випрасувати, тому що вона викручується. На закінчення блюзки можна вигачкувати кілька рядків звичайних стовпців вовною якоїсь відмінної краски.

К. Дашинічева.





Полтавська сервета.

РОБОТИ

МОДЕРНИЙ ОБРУС.

Модерний обрус, прикрашений мережками. Дуже часто прикрашують тепер білля ручними мережками, бо ця скромна прикраса викликує дуже гарний ефект на темному тлі стола. Мережки можна виконувати на всякому полотні, коли воно лише має доволі міцні нитки. Найтриваліші мережки дає сільське лляне полотно, але при обрусах не можна його завжди вживати через недостаточну його ширину.

Модні тепер колірові лляні обруси, прикрашені в такий спосіб. Також часто комбінується середина одної, а краї іншої краски, як це бачимо на світлині. Середину лучить із краєм звичайна лучна мережка. Біла середина обруса перерізана вся мережками, які біжуть у певних відступах двома рядами. Мережки ці виконані звичайно (прутиком), або подвійно, як бачимо на побічному рисунку. Мережку цю роблять у слідуючий спосіб: витягають стільки ниток, скільки є потрібно на мережку, лишають поруч так само стільки, потім знову витягають і знову лищають. Потім обкидують одночасно два сумежні краї мережок перехресним стібом, як це бачимо на світлині. В такий спосіб праця йде досить скоро, а мережка повстає гарна, широка, залежно від того, скільки ми рядів її хочемо мати.

Звичайно виконують цю мережку колірovими нитками. Ріжні молошні відтінки красок, жовтої, синьої, фіолетної, зеленої можна примінити при такому обрусі. На світлині бачимо обрус, скомбінований із білого й блідо-жовтого полотна, прикражений жовтою мережкою нитками Colton Perle в клубках, або мотках. Гарно виглядала би також мережка виконана небіленими, лляними нитками.

ПОЛТАВСЬКА СЕРВЕТА.

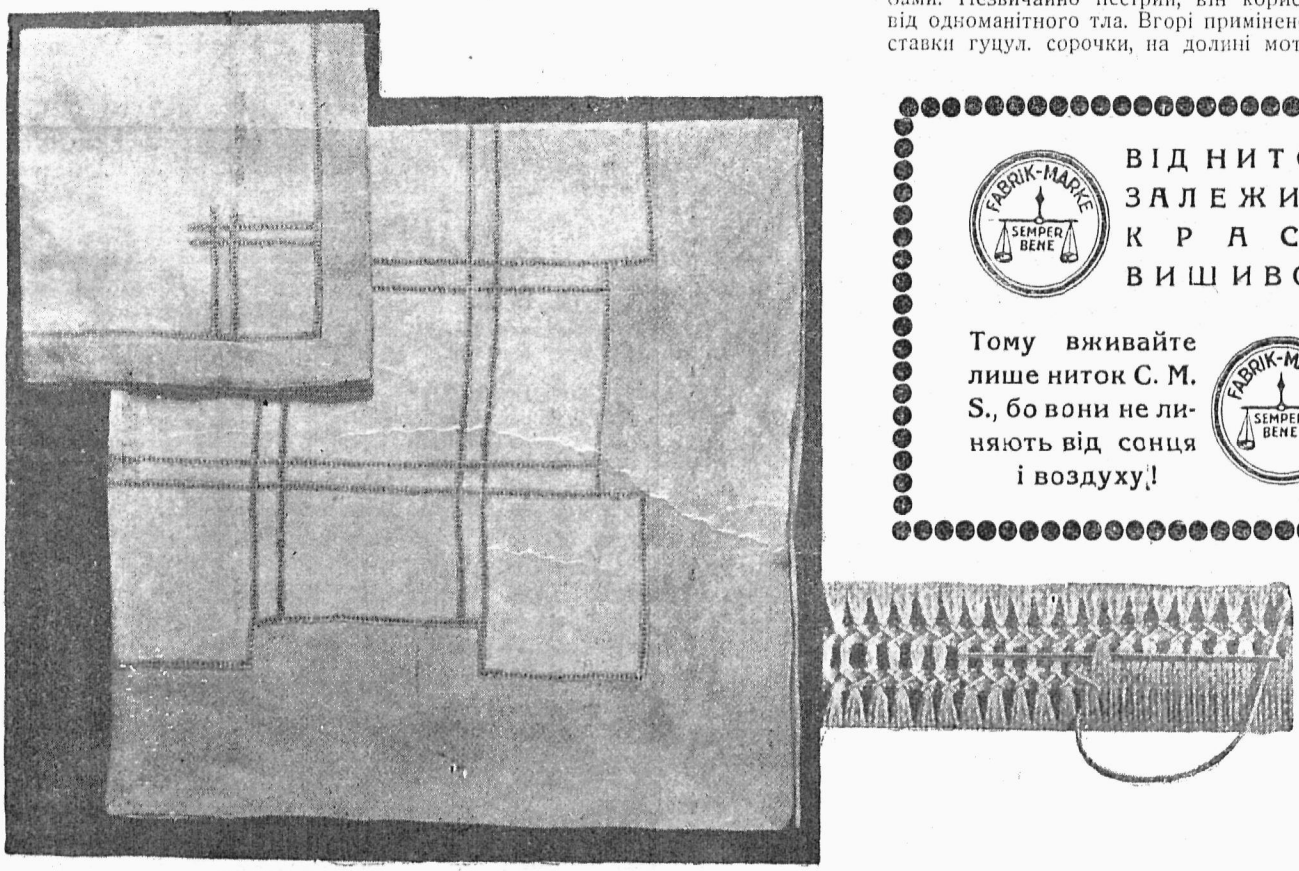
(Проектувала й рисувала п. Е. Зінченко).

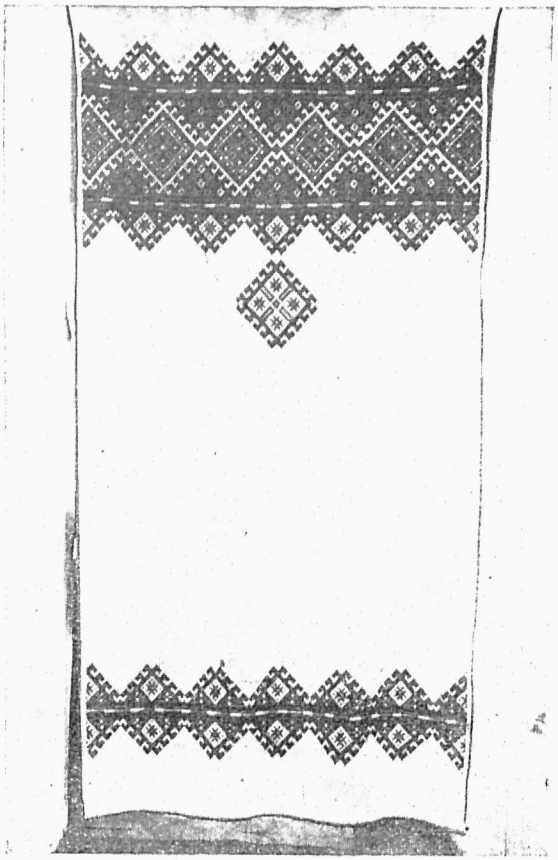
Полтавське вирізування примінене тут в оригінальний спосіб на серветі й двох менших серветках. Цей спосіб вишивки дуже поширений на Полтавщині, де його вишивають на рукавах та придолах сорочок. Вирізування дуже легко навчитися й виконати, а воно декоративно прикрашує, особливо коли вишивати його колірovими нитками. На сільських сорочках його вишивають білими або небіленими нитками, але гарні ефекти викликує також молошні відтінки красок синьої, жовтої, рудої і т. д.

Взір на серветі виконаний у двох красках: синій і помаранчевій, нитками Colton Perle ч. 8. Зразу обшивається синім настилуванням (гладдю) контури драбинок, себто віконця, які мають пізніше бути вирізані. Потім вирізують віконця щільно при краю. В середині кожного другого віконця роблять невеличкого павучка помаранчевими нитками. Квадратові мотиви поміж вирізуваними заповнюємо настилуванням (гладдю). Краї виконані синьою краскою, а середина помаранчевою.

Мотив узору, нарисований тут у природній величині, примінений на краю великої сервети. По середині її розміщено три великі мотиви, зложені з чотирьох кутів узору та серединок, виконаних гладдю.

В подібний спосіб розміщено ці прикраси на обох менших серветках.





СТОРА НА ДВЕРІ.

Стора ця виконана на грубій панамі піскової краски й прикрашена гуцульським узором.

Взір вишито низинкою доволі грубими стібами. Незвичайно пестрий, він корисно відбиває від одноманітного тла. Вгорі примінено взір із вуставки гуцул. сорочки, на долині мотив із дудів.

НА ВУЛИЦІ



1687. Зимовий плащ із брунатного вовняного велюру. Високий шалевий комір і манщети з чорного баранку. Потрібно: 3 м. матеріялу, широкого на 130 цм.

1689. Зимовий костюм із маренґа. Довгий, анґлійський жакет. Потрібно: 4.75 м. матеріялу, широкого на 130 цм.

Ч. 3. Вечірна сукня з чорної тафти. В поясі широка стяжка, ззаду завязана в кокарду. Підшита білим шовком.

Ч. 4. Елеґантна вечірна сукня з темнозеленого оксамиту. Довга дзвонова спідничка має туніку, лямовану білим хутром. Короткий жакетик із білого хутра зі стоячим коміром.

Ч. 5. Балева сукня з блідозеленого мережева. Короткий волян при станичку творить рукави.

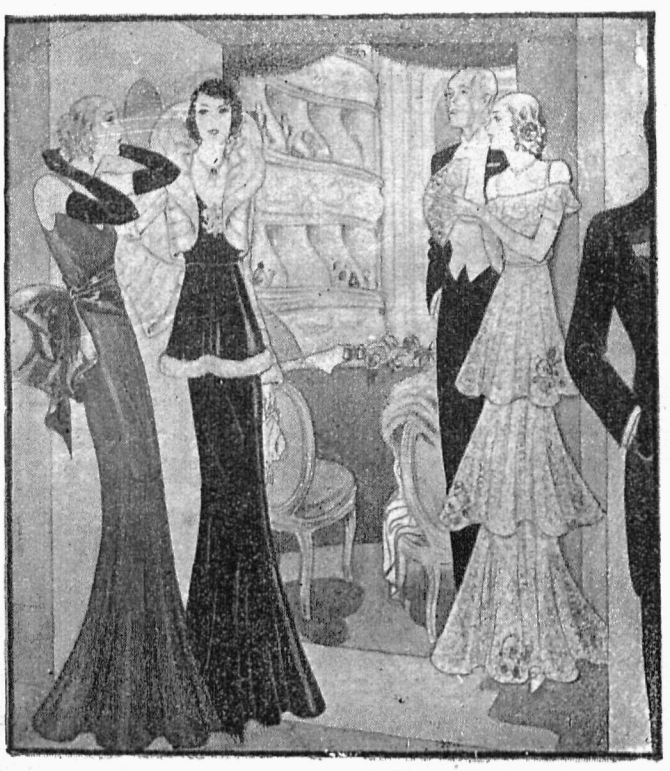
МОДА — ЗИМОЮ

Здасться мені, ніколи не було стільки суперечностей у жіночому одязі, як цеї зими. Довгі, спливаючі складки вечірних суконь чергуються з широкими штанами лещетарок, а елеґантні, веселі капелюшки воюють із яркими вовняними шапками. І все це одна і та сама особа: вранці вона розмашисто жене в сніг і нагадує собою веселого хлопчака, а увечорі вона прибирає поведінку королевої й пишно загортається в своє коротке вечірне хутро.

Цьогорічна лещетарка полюбила норвезький костюм і не покидає його чорного, темносинього і темнозеленого коліру. На цьому темному тлі ярко виступають усякі дрібнички: шапки й шалі в коралевій, горошковій, помаранчевій, волошковій або й фіолетній красці. До цього достроюються відповідно рукавиці й рубці шкарпиток. На біло-сніжному тлі вони виглядають дуже мило; вониж обчислені на цей простий, нескладний ефект.

Від цього здавалось би надто великий скок до вечірніх суконь. Але ми мусимо його зробити враз із тою лещетаркою, що з пустого хлопчака перемінюється увечорі у достойну королеву. Неначе пересичена яркими контрастами сніжного ранку, вона вибирає білу краску і в ній потопає на цілий вечір. Білі вечірні сукні найбільше модні тепер. Денеде з'явиться синя або помаранчева краска, але в ніжних неярких відтінках. Вечірня сукня виглядає тепер дуже скромно, але вона з дорогого матеріялу, а додатки до неї ще більше коштують. Сукня мусить бути доповнена відповідними черевиками, загорткою, торбинкою, квітами і бездоганною зачіскою. Вона ззаду глибоко викроєна, має тісний, прилягаючий станичок і широку довгу спідницю.

Маски розкошують у фантастичних формах і барвах. Вони повинні брати помислом: шкода-ж видавати богато грошей на один, одніський вечір. І тут дійсно кошти не грають ролі; часом прегарна, дорога тоалета може цілком згубитися поруч із дешевими, але дотепними масками.



ЗИМОВІ ПЛАЩІ

Паризькі пліси
гапти,
мережки,
моноґрами,
відбитки
взорів

М. КОЗЛОВСЬКА

ЛЬВІВ, ВУЛ. АКАДЕМІЧМА 22.
І. поверх
КРАМНИЦЯ ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ 28.

ТРИМІСЯЧНИЙ КУРС КРОЮ
СУКОНЬ і БІЛЛЯ
РОЗПОЧИНАЄ ВІД 1-ОГО ЛЮТОГО Ц Р. КООПЕР.
„Т Р У Д“ ЛЬВІВ, РИНОК 39.
МІСЯЧНА ОПЛАТА 25 ЗЛ.

БАЛЕВІ та ВЕЧОРЕВІ СУКНІ
ТА КОСТЮМИ НА МАСКАРАДИ ВИКОНУЄ ГАРНО СКОРО і ДЕШЕВО РОБІТНЯ СУКОНЬ КООПЕР.
„Т Р У Д“
РИНОК 39, II. пов.



Ч. 1. Брунатний плащ, прибраний темним лисом.

Ч. 2. Елеґантний плащ чорної або темносиньої краски. Комір із кримського хутра.

Ч. 3. Зимовий плащ із сірого вовняного матеріялу. З боку нашивані прикраси.

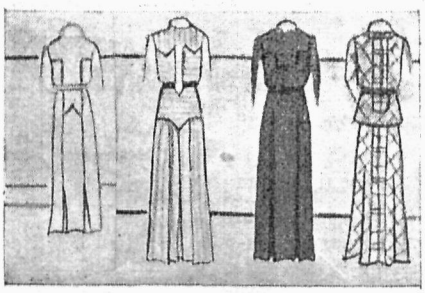
Ч. 4. Елеґантний плащ із високим коміром.



Ч. 1. Елеґантна сукня з чорного шовку або оксамиту. В стані тісно прилягає. Глибокий викрій ззаду.

Ч. 2. Стилева сукня з блідозеленої тафти. Волянки підходять ззаду аж до стану. Поясок і квітка цеглястої краски.



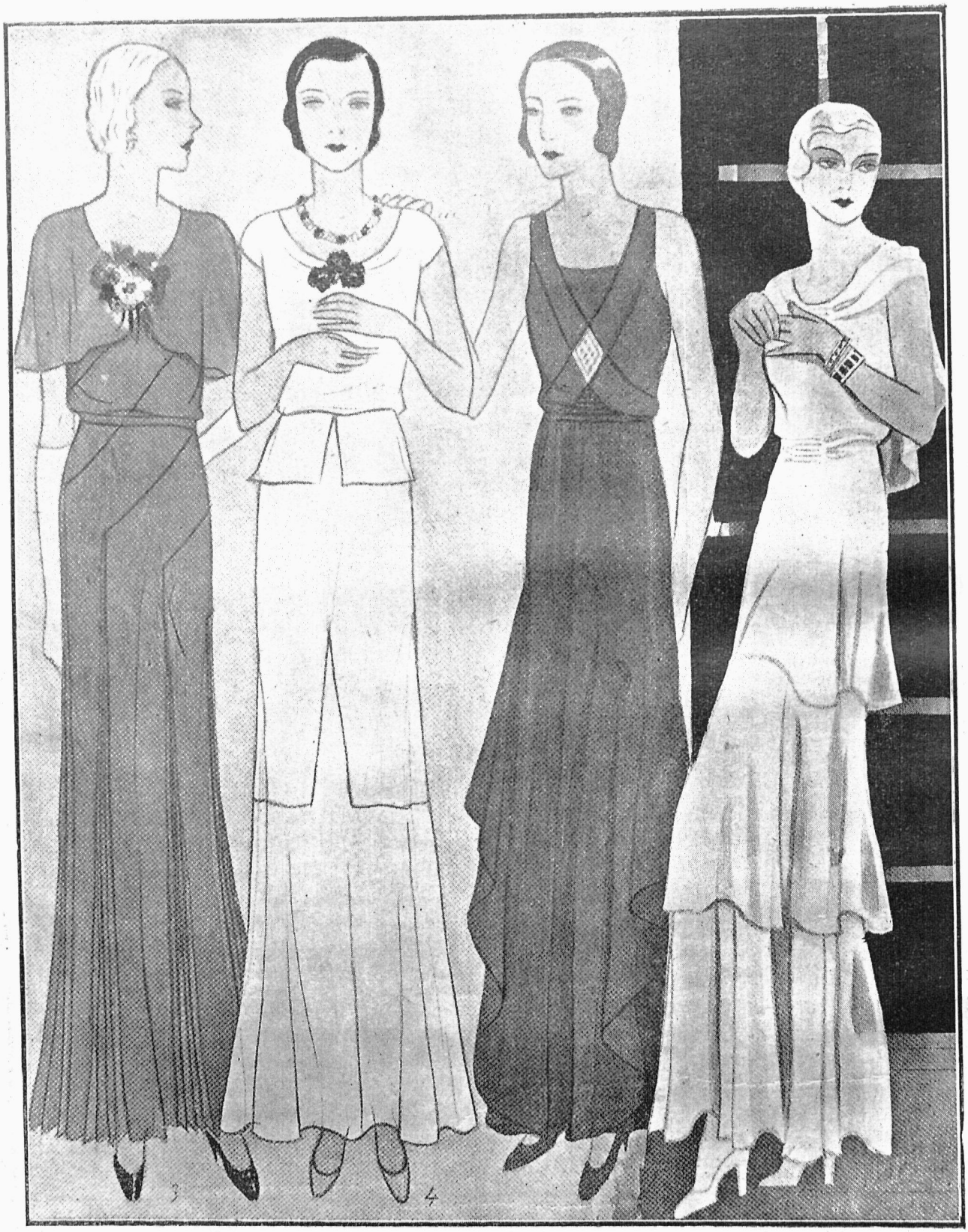


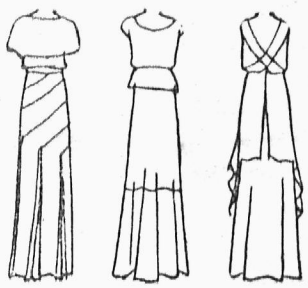
Ч. 1. Скромна сукня з жовтого твіду із шкіряним пояском. Білий піковий комірчик.

Ч. 2. Практична суконка з вовняного матеріялу. Чорний ірховий поясок.

Ч. 3. Елєґантна оксамитна суконка з білим ґаптованим комірцем.

Ч. 4. Спортова сукня з клітчатої вовняної матерії. Невеличка туніка.





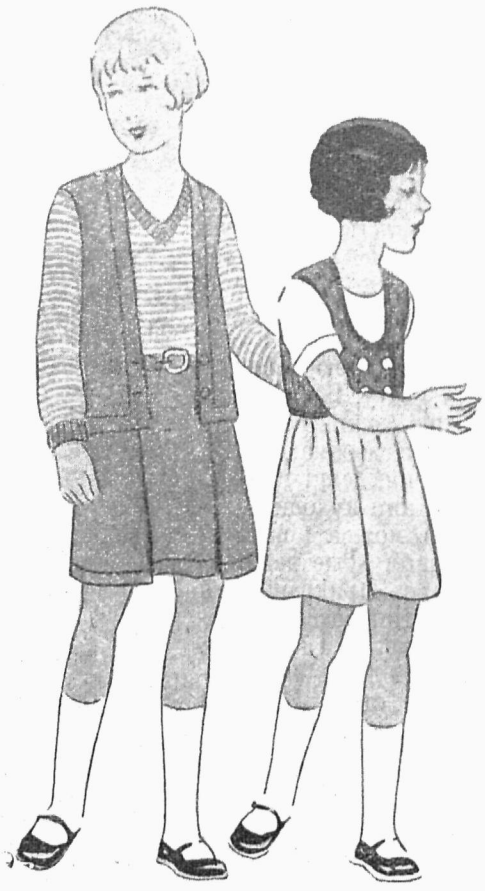
Ч. 3. Елеґантна сукня з чорного шовкового мусліну. Спідниця поширена дрібними складками.

Ч. 4. Сукня з блідозеленої жоржети. Станичок продовжений у туніку. На переді темнозелені квітки.

Ч. 5. Вечірна сукня з коралевої жоржети. На переді срібна спряжка.

Ч. 6. Сукня з білої жоржети. Комір поширюється ззаду в пелеринку. Спідниця складається з трьох тунік.

ДІТЯМ НА ЗИМУ



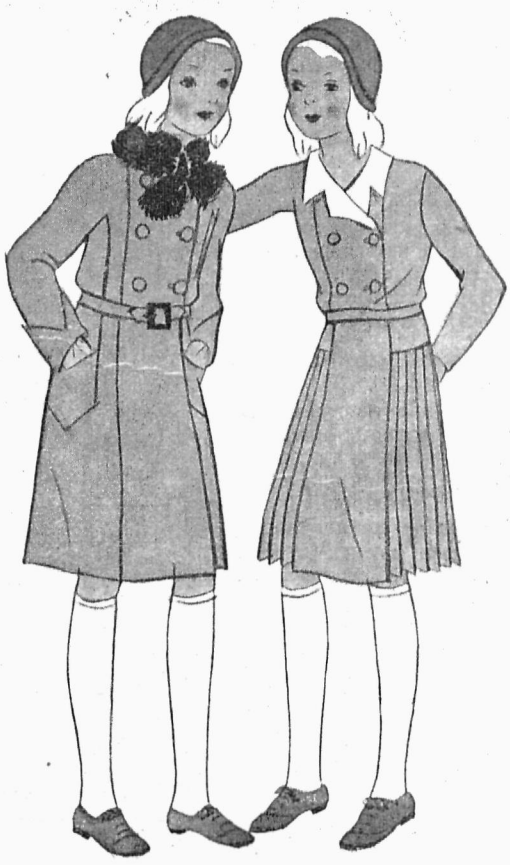


Ч. 1. Спідничка й камізелька з зеленого матеріялу Каша. Плетений пульовер в зелені пасочки.

Ч. 2. Біла блюзочка, вовняна спідничка. Пестра плетена камізелька для 6-літньої дівчинки.

Ч. 3. Шкільна суконка з темносинього вовняного матеріялу. Сверт краски беж.





Ч. 4. Ясний пульовер, сіра складана спідничка. Білий кинтарик, пестро вишиваний.

Ч. 5. Комплет із грубого вовняного матеріялу. Модель суконки добре надається на всякі перероблювання.

Ч. 6. Плащик і суконка з голубого вовняного матеріялу. Спідничка складана по боках. Білий піковий комірчик.

(Продовження зі ст. 13).

Чомусь у нас згірдно відносилися до кухні, як до місця, де можна безкарно скидати всі старі й непотрібні хатні річи. „Це може стояти в кухні", говорили, коли жаль було викидати якийсь знищений предмет. І тому тут збиралося старі дзеркала й етажерки, які стояли в дорозі та нагромаджували за собою порох. А сучасність дивиться на кухню як на лабораторію, де приготовляються страви для цілої родини. І тому пристосіблює кухню до вимог лабораторії. Звичайно буває вона невеликих розмірів — бо в ній працює одно, а найбільше двоє людей. Все уміщене близько себе, щоби було швидко під рукою на випадок потреби. Все ясне, біле, гладке, щоби можна легко удержати в чистоті й порядку. А потім усе причепурене, щоби ця домашня лабораторія не мала сухого, діловитого вигляду справжньої лабораторії.

Чистоту підчеркує незвичайно естетичний вигляд кухні. А тому, що вона є й мешкальною кімнатою служниці, навчім її звертати на це увагу. Нехай вікна прикриють білі вишивані завіски, які можна легко випрати й випрасувати. Кілька квітів у вазонках приберуть дуже вікно й між нами сказавши, деякі найкраще й там розвиваються, тому що вогкий кухонний воздух дуже їм сприяє. Стіл, креденс можна прикрити вишиваними настільниками; служниця дуже радо вишиє їх, коли знатиме, що вони мають прикрашувати її довкілля. Тут і там можна й на стіні розвісити таку вишивану серветку, коли треба підстілки під якісь горнятка, або кухонне приладдя. Вони трівкіші й чистіші, як папір, а мило прибирають стіни. Завдяки цим вишивкам прибере кухня своєрідного вигляду й може колись вона стане славнозвісною, так як тепер відомі зразки голяндської або німецької кухні?

ЩО ВАРИТИ В ІНСТИТУТАХ І БУРСАХ.

Книдлі чеські з булки.

Порізати в кістки 4 великі, свіжі булки. Окремо зробити рідке тісто, таке, як на галушки, метані ложкою на воду. Робиться це так: Взяти 1—2 кварти муки, вбити 2—3 цілі яйця, посолити, налляти води і вимішати ложкою тісто, щоби аж булки ставали. До того тіста додати 4 порізані булки, вимішати тісто, зробити грубий валок і варити його в кипячій воді 20 мінут на оден бік, а 20 мінут на другий. Води в ринці має бути досить. Вийняти, розрізати, а коли в середині вже зварене, порізати зараз на платки, щоби пара з нього вийшла. Коли ще сире, дати ще варити. Такі платки книдлів є дуже смачні. Подається їх до кропової, помідорової, цибулевої і хрінової підливи, до печені, до салати з огірків, помідорів, капусти. Коли лишаться книдлі, присмажити їх на вечерю: порізати дрібно, пригріти на маслі або смальці, вбити до того яйце, а як яйце зітнеться, висипати на таріль і подати. Подібне до омлета, дуже смачне. На більшу скількість осіб більше булок, більше муки і яєць.

Пироги з сира.

Сир тепер дешевий. Можна з нього варити страви, які не вимагають богато часу. Сир розтерти з кількома жовтками і вбити сніг з білків. Замішати до того сира муки так, щоби трималося тісто. Зробити з тіста круглий, негрубий валок, порізати на кусники, приплескати їх і варити на окропі. Як напучніють, готові. Вибрати дротяною ложкою на полумисок, помастити маслом і подати. Можна подати до них душену квасну капусту, підливу кропову, помідорову, огіркову, цибулькову.

Квашена капуста душена, без запражки.

Взяти квасної капусти з бочки. В літі наквасити собі в горшку. Робиться це так: Порізати молоду капусту, зложити до горшка, посолити, залляти перевареною літною водою. Поставити в теплім місци, а за 2—3 дні вже можна її вживати. Зложити капусту в горщок або ринку. Підляти трохи водою, дати масла або смальцю і нехай дуситься, доки не змякне і не вивариться. Викинути на таріль, помастити ще і подати до мяса, галушок, книдлів і т. п. **О. Заклинська.**

ХТО ПОРАДИТЬ?

Я скінчила львівську консерваторію, здала іспит із фортепяну та маю кількалітну практику в музичній школі. Хотілаб я поселитися в якомусь місточку та відкрити там музичну школу. Хто порадить мені відповідну місцевість в Галичині, на Волині або в західних воєвідствах? **Музика.**

Котра з читачок порадить мені припис на виріб кольонської води? **О. С.**

Як можна зарадити цьому, щоби зимне помешкання перемінилося в тепле? **М. М.**

Які є прийняті товариські форми поміж нареченими й їхніми родичами? **М. М.**

З НАШОГО ДОСВІДУ.

Господині. Аравкарія дуже чутлива рослина й часто чуємо, жовкне, губить листки, або не посувається з місця. Найчастіше причиною цього надмірне тепло, або сухий воздух у кімнаті. Аравкарія любить світло, але не ярке сонце. Тому найкраще в літі пересадити її до городу в якомусь тінистому місці й вибрати звідтіля з початком вересня. Такий побут на вільному воздусі її дуже скріпить.

Можливо, що Ваша аравкарія жовкне також внаслідок частого підливання; тоді гниють її ніжні корінчики й земля стає квасною. В такому разі треба її пересадити, але раджу Вам почекати з тим до весни. **Огородник.**

Господині. Натирання вапном має за ціль охороняти дерева перед наглими змінами температури вечером на заході, а рано по сході сонця. Не помагає воно в зовсім молодих овочевих дерев, які мають дуже гладку кору, так що вапно на них швидко вітріє й спадає. Тому треба білити їх дуже рідким вапняним розчином і додати до нього 10 проц. овочевої карболіни, яка знищить зародки комах на корі дерева. І тому, що вапно з молодих дерев скоро злізає, добре побілити їх ще раз у лютім. Цей час особливо небезпечний для них, бо їм знову грозить нагла переміна температури. **Огородник.**

О. С. З чотирьох пар шовкових панчіх тої самої або подібної краски можна пошити дуже гарненьку комбінацію під сукню. Зладити собі крій, окремо для станичка, а окремо для спіднички. Притяти панчохи у висоті чиколонка, розпороти їх при шві і зішити три пари так, щоби вужчі їхні части припали на гору спіднички, а ширші на долину. З четвертої пари можна зладити станичок, який повинен бути гладкий і рівний. Спідничка буде, щоправда, коротка (одна довжина панчохи), але її можна би продовжити на долині смугою, доданою із ще одної пари. Я зробила таку комбінацію для моєї 14-літньої дівчинки, яка була нею дуже вдоволена. Попробуйте зладити щось такого, коли матеріял все одно лежить без ужитку. **Практична.**

УКРАЇНСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ (11—15 зшиток).

Перед нами пять зшитків (11—15) У. З. Е. — половина II-ого тому, а заразом і цілого твору. 11-ий зшиток подає числа на букви З—І, 12-ий І—К, 13-ий К, 14-ий К—Л і 15-ий Л—М.



Опрацьовання матеріялу дбайливе, ляпідарне й цікаве. Поруч богатого матеріялу з усіх ділянок знання, чимало місця присвячено й жіноцтву. Ось тільки кілька визначніших українських імен, до яких додано портрети: Загорська, Заньковецька, Зарницька, Затиркевич, Кобилянська, Кобринська, Кравченко, Крушельницька Сал., Кулішева, Кульчицька О., Литвиненко, Ліницька, Лопатинська, Малицька. Крім того ціла низка імен без портретів і ціла низка чужих видатніших жінок.

Всі зшитки зілюстровані незвичайно багатим, добірним, а часто й мистецьким матеріялом (около 1000 ілюстрацій).

На загал — і щодо змісту й щодо технічної сторінки чергові зшитки виказують дальший поступ вперід. Треба признати без застереження, що В-во і редакція, не зважаючи на такі важкі сьогоднішні обставини, докладає всіх зусиль, щоби дати нашому громадянству як найкращий твір.



Але громадянство повинно сповнювати свій обовязок і негайним вирівнанням залеглостей, точним вплачуваням рат і приєднуванням нових передплатників дати змогу завершити важне й незвичайно цінне в нашому культурному житті діло! **О. З.**

У крамниці коопер. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1

МОЖНА ДІСТАТИ:

Сільське, тонке полотно домашнього виробу догідне на занавіси, доріжки, суконки, широке на 75 цм по . . . . . 3.— зол. за м.
Бурунчук, тонкого виробу догідний на суконки, занавіси, серветки, широкий на 75 цм. по . . . . . 5— зол. за м.
Канвове полотно (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, пригоже на фелони, портієри, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 16.— і 18.— зол. за м. (залежно від краски і якости).
Сирий шовк краєвого виробу, догідний на літні костюми й вишивані сорочки, широкий на 100 цм., по . . . . . 16.— зол. за м.
Лянне полотно чеське, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
Нитки до вишивання, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:

Cotton Perlé в клубках	60 сот.
„ „ в мотках	42 „
C. M. S. в мотках	22 „
Mouliné Meridian в мотках	16 „

Числа красок подані у відділі Ручних робіт.

Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
Товар висилаємо за післяплатою або за попередним надісланням готівки.

В наведених цінах невчислені кошти посилки.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! **ЧИТАЙТЕ!**

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Чвертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

Адреса: **„КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.**
Чекове конто 150.153.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ”

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Żinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телефон ч. 19.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ І МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ,
ЗАНАВІСИ, КАПИ,
БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ,
ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ,
СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ,
ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ,
ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народне Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

„ВОГНІ”

часопис для української молоді.

Містить цікаві оповідання, спомини, новини.

Для спортових вістей окремий додаток!

Передплата: в краю річно 7.20 зол., піврічно 3.60 зол. Поодиноке число 60 сот. — Закордоном 10 зол. річно.

Адреса: **Львів, вулиця Ґродзіцьких ч. 4., III. пов.**

Гроші слати складанками П. К. О. ч. 101.423.

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖУРНАЛИК

„СВІТ ДИТИНИ“

якого не повинно бракувати ні в одній українській хаті, де є діти!

Добірний духовий корм для розуму й серця дітий, — — цікаві ілюстрації, загадки, оповідання. — —

МАМИ, ПАМЯТЯЙТЕ ПРО ЦЕ!

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1931:

квартально 3 зол.; піврічно 6 зол.; річно 12 зол.

Для Америки й Канади	**1.50 дол.**
Для Чехословаччини	**50.— кор.**
Для Румунії	**240.— леїв.**

Замовлення слати на адресу:

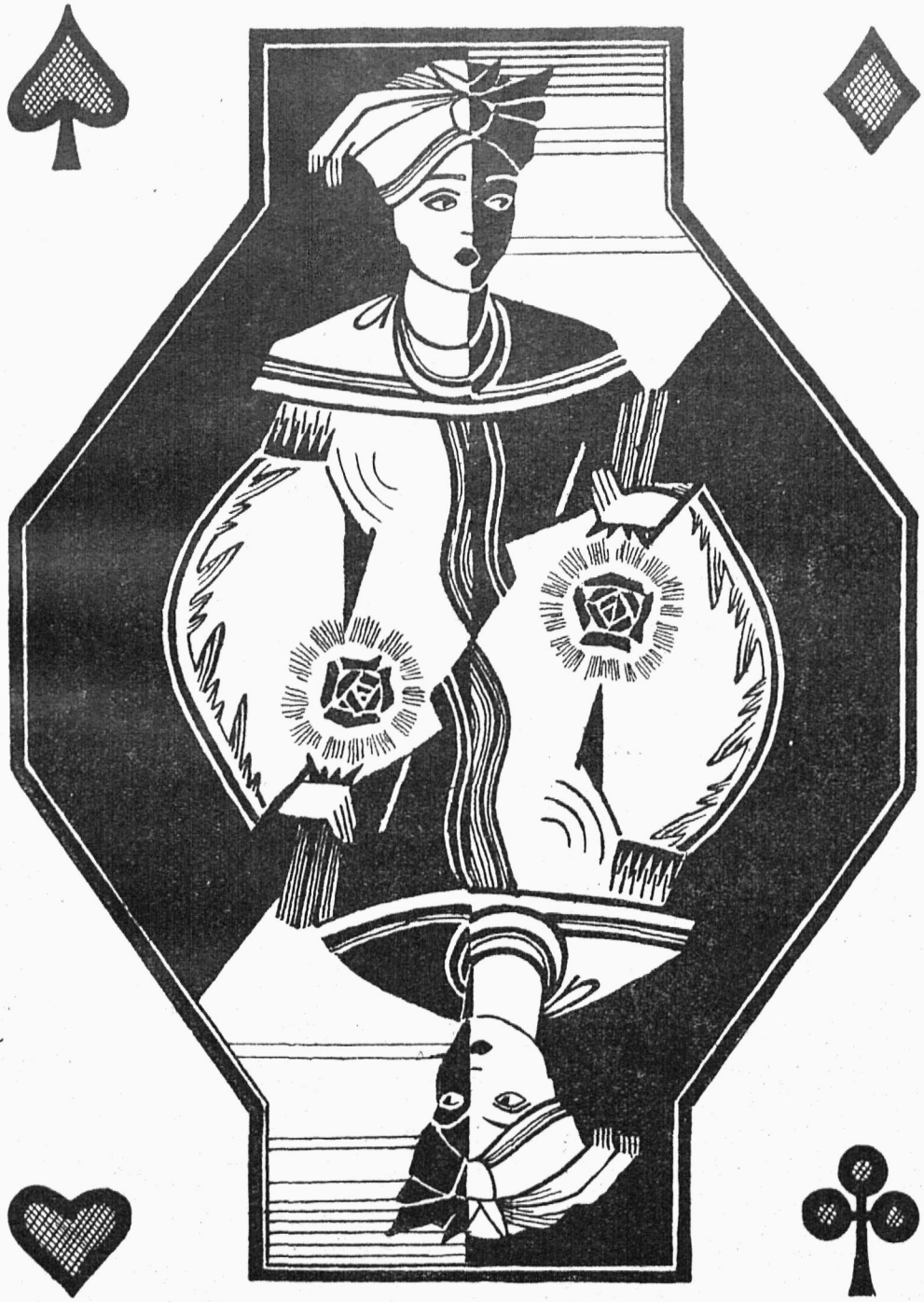
ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“,
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 3.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

НОВА



Ч. 3

ХАТА

М. Бутович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол.
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа . 1.80 „

В Америці й Канаді:
річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині:
річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, півріч на 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці: Mrs. Julia Kucher, Cleveland Ohio, 2280 West 11-th Street. — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЯК НАЙДЕШЕВШЕ ЗДОБУТИ ОСВІТУ?

ЗЛОЖІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ НА РІК **1932**

на ВИДАННЯ **„САМООСВІТИ“**

за **3·50** зол. річно

12 книжочок на рік — це 12 зрозумілих популярних викладів з ріжних галузей знання по програмі народніх університетів.

На 1931 рік дотепер появилися такі книжки:

13. **Опис землі.** Наука геоґрафії. ч. I. Ціна 40 ґр. (з пересилкою 50 ґр.). — 14—15. **Які є народи і держави на землі?** Наука геоґрафії ч. II. Ціна 70 ґр. (з пеерс. 80 ґр.). — 16. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап. (Сконфісковано!). — 17. **Причини світової війни.** Історія світової війни ч. I. Ціна 45 ґр. (з пер. 55 ґр.). — 18. **Про світову господарську кризу.** (Чому тепер є господарська скрута?) Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 19. **Як провадилася світова війна?** Історія світової війни ч. II. Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 20. **Основи життя.** Наука про те, з яких малих клітин складається кожне живе тіло. Ціна 40 ґр. (з пер. 50 ґр.). — 21. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап, статистичних образів і краєвидів. Нове видання по конфіскаті. Ціна 60 ґр. (з перес. 70 ґр.). — 22. **Про найстарші часи людського життя на землі.** I. Наука про те, що таке історія. II. Про найдавніше життя людей, про початки культури та суспільного життя (з 15 образками). Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — До кінця року появляться: 23. **Велика Україна в огнях.** Історія української революції. Часть IV. — 24. **Всесвітна історія.** Частина I. — 25. **Як повстав теперішній вигляд землі?** (Наука геольоґії).

Хто купує тепер всі книжки за 1931 рік разом, той платить тільки 4.50 зол. разом із почтовою пеерсилкою. — Хто купує тепер всі книжки за роки 1930—1931 разом, той платить тільки 8 зол. разом із почтовою пересилкою.

КОЖНОГО МІСЯЦЯ ВИХОДИТЬ ОДНА КНИЖКА!

Гроші шліть на адресу: „Центробанк“ Львів, Ринок 10, з дописком на переказі: „Для Самоосвіти“.

СЕКУНДАР ЗАГАЛЬНОГО ШПИТАЛЮ У ЛЬВОВІ

Д-Р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ

спец. жіночих хоріб і акушерії,
ординує від год. 3—5 попол.

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ДОМАҐАЛІЧІВ 2/II.
(бічна Охронок).

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 7—8.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 2.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 3.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 2.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 5.

„Учительське Слово“, — орґан Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 3.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 2.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 2.

„Шлях виховання й навчання“, — педаґоґічно-методичний місячник, ч. 1.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 7—8.

„Пчо̀лка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 5-6.

До цього числа долучуємо аркуш узорів.

Почтоту оплату оплачено гуртом

Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. ЛЬВІВ, БЕРЕЗЕНЬ 1932. Ч. 3.

ЗМІСТ: *Я. Лагодинська:* З нового Відня. *Надійка:* Що я люблю... *Н. Ч.:* Наймолодші. *К. Гекер:* Історія одного намиста. *С.:* Ви бачили нові лямпи? *Е. Вербицька:* Основна клітина ладу. *Л. Б.:* Про лагідного демона. *Др. Е Дурделло:* Що таке опасистість. *О. П.:* Кухня в березні. Ріжні вісти. Нові журнали. Шаль на шию. Хто порадить? З нашого досвіду. Приписи. — ІНФОРМАЦІЇ: Кадр із фільми „Тарас Шевченко". Вид Гаймгофу. Хор закарпатських учителів. Соня Гені. Зразки новітніх лямп. Бриґітта Гельм. *Н. Нижанківський:* Ґазди в Ґрокураві.



Кадр із фільми „Тарас Шевченко": Малий Тарас зі сестрою Катериною.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО.

СЕСТРІ

Дивлюсь: у темному садочку,
Під вишнею у холодочку,
Моя єдиная сестра,
Многострадальна святая,
Неначе в раї спочивае,
Та з-за широкого Дніпра
Мене, небога, виглядае.

І їй здаеться: виринає
З-за хвилі човен, доплива
І в хвилі човен порина...
„Мій братіку! Моя ти доле!"
І ми прокинулися: ти
На панщині, а я — в неволі!...

Оттак нам довелося йти
Ще з-малечку колючу ниву!
Молися, сестро! Будем живі,
То Бог поможе перейти.

ЯРОСЛАВА ЛАГОДИНСЬКА-КУЧКОВСЬКА.

З НОВОГО ВІДНЯ

„Heimhof" — дім з одною кухнею.

Коли в нас говориться, або пишеться щонебудь про Відень, то бачимо його — силою привички — в нашій уяві як колишню блискучу столицю габсбурської монархії. І тому найважнішими та найзамітнішими будинками Відня остались для нас усе ще ті достойні свідки давньої величі, як: старезна катедра св. Стефана з її славною вежою, цісарський замок „Бург", античний парлямент із золотоголовою Палляс-Атеною, оба величаві музеї, між якими засіла могутня постать Марії Терези. Та ще літня палата „Schönbrunn" із розкішним городом і багатим звіринцем...

Це була би сторінка Відня з точки нашого погляду. З другого-ж боку Відень — це для нас наче символ веселого, безжурного, трохи легкодушного та зате безконечно милого життя... Кому з нас невідомий — хоч би тільки з оповідання — той вічно веселий „Фольксгратер" з його гамірною музикою, яркими реклямами й сотками несподіванок для малих і великих дітей?

Та великою помилкою з нашого боку було би вдоволятися цими двома традиційними сторінками наддунайської столиці. Бо сьогоднішний Відень — це не якийсь зачарований замок, що в блаженчому сні дожидає повороту прогнаного володаря; це не казковий „Schlaraffenland", — повний сміху та веселого безділля, а модерне місто з поважними соціяльними завданнями, місто розвитку, місто будучности.

І коли в середмісті дрімають, пилом присипані, цісарські палати, то на окраїнах міста виростають рік-річно десятки нових палат: із ясно розмальованими стінами, привітними вікнами та соняшними балконами. Оподалік від давніх розкішних парків повстають десятками молоді городчики з маленькими, надійними деревцями, з молодою, яснозеленою травичкою. А серед них — асфальтові басени, наповнені водою, де під теплим промінням сонця купається в літку дітвора..

Сьогодні я хочу описати тільки один маленький вирізок із цього нового Відня, одно огниво цього великанського ланцюха, що блискучим поясом вперезав стару наддунайську столицю. Хочу повести наших читачок по кімнатах „Гаймгоф-у" — „дому з одною кухнею". Цей дім цікавий для нас своїм устроєм, що звільняє всі жінки, які в ньому живуть від клопотів домашнього хазяйства. Незвичайно цінний винахід для фахово-працюючого жіноцтва, що більшу частину дня мусить проводити поза домом.

„Гаймгоф" лежить в 15-ій дільниці Відня (Pilgerimgasse", 22—24), недалеко старої площі військових вправ „Шмельц-у". Зверхнім виглядом не ріжниться майже ні в чому від інших будинків, збудованих міською громадою. Ясно-сірі стіни, оживлені жовтою і зеленою краскою, в горі червоний напис: „Збудувала громада Відень в рр. 1925-26". Тільки великанська відкрита тераса на самій горі, що розляглася майже на цілій довжині будинку, звертає на себе нашу увагу вже з вулиці.

Соняшний, весняний ранок, тепло мов серед літа... Входимо в браму та питаємо за канцелярією управи. Вона ось-тут, у партері. В канцелярії жде нас пані „Gemeinderätin" — (цеб-то член громадської ради), до якої маємо окреме поручення. Вона сама тут живе, знає добре всі обставини і, заки управитель полагодить свої діла та зможе нами занятися, вона подає нам деякі вказівки.

„Гаймгоф" — збудований віденською громадою, це міська власність і громаді платять мешканці комірне. Але управа цього незвичайно складного механізму належить окремому товариству, що в тій цілі завязалося. Хто хоче дістати тут мешкання, мусить вступити в члени цього товариства та вложити в спільну касу 1000 шілінґів уділу. Це значна сума, але хто її має, а потребує мешкання, харчу, послуги і перш усього — часу, тому вона безсумнівно виплатиться.

В цілому будинку міститься 249 мешкань. Живуть у ньому ріжні люде: неодружені, подружі пари, родини з дітьми. Жінки в більшій части мають фахові заняття. Полишеними дітьми займається окрема доглядачка.

Кухня — спільна для всіх. Працює в ній окремий кухонний персонал під проводом доброї управительки. Модерні машини влекшують працю рук. Те саме в спільній пральні, де постійні прачки перуть і гладять білля з цілого дому.

— Але ви побачите все те власними очима — додає наша вічлива товаришка.

Управитель замикає свої книги і, разом із панею К., починає проводжати нас по домі. Кілька сходів у низ провадить нас із партеру до великих півсутерин, де находяться всі господарські відділи та їдальня. Наперед оглядаємо кухню. Вона доволі простора, та нема тут того неспокійного, горячкового гамору, що характеризує кухні реставрацій, чи тим подібних заведень, де вариться для кількох соток людей. Кілька жіночих постатей, у білих плащах і з білими очіпками на головах, порається спокійно біля столів. При нашому вході повертають голови до нас, відповідають на наше поздоровлення і працюють дальше.

Середину кухні займає великанська ґазова піч. Під залізною плитою палахкотить ґазове полумя, на плиті розсівся добрий десяток усякого начиння: обід уже вариться. Крім цього головного вогнища находиться ще під одною стіною висока ґазова рура на три „поверхи", величини доброї шафи, а з другого боку бачимо два окремі кітли. В одному з них вариться юшка, в другому бараболя.

Та найцікавіше з усього це кухонні машини, що стоять рядом під стіною. Управителька кухні пояснює нам призначення кожної зокрема. Ось машина до мелення мяса, друга до тереблення бараболі, третя до мішання тіста, а он-та знов бє сніг із білок. Всі машини гонить електрика. На прохання пані К. пускає управителька всі машини в рух, щоби викликати в нас відповідний „настрій".

Тр-р-р-р-р... Шум і свист перебивають знечевя спокій кухні, а мені ввиджається під цей модерний акомпаніямент — старий, усім нам добре знаний образ: похилена жінка з трудом теребить тупим ножиком бараболю...

З кухні переходимо до їдальні. Це довга, вузька, приємно холодна саля; попід стіни довгі ряди столиків, серединою вільний прохід. Хоч це не дальше як год. 9.30 ранком, а обід подається від 12 до 2 год., столики вже приготовлені до їди. Кожний з них накритий на шість осіб. Хто не бажає їсти в спільній салі, тому служба заносить їду до мешкання.

В тій самій салі відбуваються також відчити та спільні свята, влаштовувані товариством.

На стіні біля входу висить табличка — спис обідів і вечер на цілий тиждень. Приготовлення такого цілотижневого „меню" — це також спільне діло товариства. Із зацікавленням прочитуємо виписані страви, а наші провідники дають нам деякі пояснення.

На обід можна дістати три ріжні „меню". Найдороще з них коштує поодиноко 1.85 шіл.*), в абонаменті 1.75 шіл. Друге, середнє, коштує 1.65 шіл., згл. 1.55 шіл. Третє — тільки 90 грошів. Кожне з них складається з трьох страв, з того перша і третя страва в усіх „меню" однакова; ріжниця заходить тільки в другій страві, яка в обох дорощих зіставленнях є мясна, в найдешевшому — безмясна.

Як примір наведу один такий обід у трьох виданнях. Середнє „меню" для загалу: 1) каляфіорова юшка, 2) воловий шницель з бараболею та огірками, 3) завиванець із маком. „Меню" для більше вибагливих має замість волового шницля, телячу печеню з печерицями та ризом. А найскромніші та найощадніші з мешканців „Гаймгоф-у" дістають замість мясива — мяту бараболю з огірками.

Після їди хоче людина відпочати, прочитати щось, забавитися із знакомими. На це призначена т. зв. кімната гри (Spielzimmer), яку оглядаємо, покинувши їдальню. В ній кільканацять столиків до гри в карти і в шахи, а одну стіну займає спільна бібліотека.

Звідси йдемо до купальні. Вона простора, модерно уряджена й чисто вдержана. Крім великих кабін з ваннами, є тут також кілька менших — тільки з теплим і зимним тушом, улюблені віденцями „Brausebäder".

Недалеко купальні находиться пральня, побіч кухні — найбільша гордість „Гаймгоф-у". Складається вона з кількох кімнат. В першій з них лежить на поличках готове вже білля, випране, витладжене й рівненько зложене. Тут видається білля власникам. В сусідній кімнаті кілька молодих жінок гладить білля ґазовими залізками. Стоять тут також дві електричні машини: маґель і машина, яка вигладжує білля після маґлювання, ще заки воно піде під залізко.

В третьому відділі жде на великому столі гора висушеного білля на свою черту. Тут находяться також штучні сушарні. Вони виглядають ось як. Кілька довгих деревляних стінок заходить у відповідно довгі щілини в мурі так, що можна їх всувати до середини й назад висувати. Щілини заосмотрені в рури, якими проходить ґарячий воздух. На стінках розвішується білля й засувається їх у середину; ґарячий воздух висушує білля в дуже короткому часі.

Наконець приходимо до властивої пральні. І тут також праця машини заступила вже у великій частині працю людських рук. Руками переться тут тільки дуже брудне білля, все проче перуть і полочуть дві машини. Дві інші машини викручують білля з води. Одна з прачок кладе кілька кусників мокрого білля в таку машину, пускає її в рух, а за хвилину виймає один кусник по другім і показує нам, як добре викручені.

Сердечні машини... Тужливий настрій находить на мене і я питаю себе в думці: чи швидко прийде той час, коли такі металеві приятелі стануть в кожному домі, в кожному, навіть найбіднішому, господарстві? Скільки менше було би тоді на світі похилих жіночих плечей, скільки менше потрісканих, лугом роз'їджених рук...

*) Один австр. шілінґ — приблизно 1.26 зол.

— Тепер оглянемо кілька мешкань — заявляють нам наші провідники й ведуть нас по сходах у гору.

Двері деяких мешкань відчинені — там тепер служба робить порядок. По коридорах увихаються звинні дівчата: чистять річи щітками, стріпують від пороху. З огляду на велике число мешкань, а відносно невеликий персонал — час прятання в одному мешканні обмежений на 3/4 години. Довше дівчина не сміє задержуватися в одному мешканні.

— Правда, деякі жінки невдоволені таким поспішним прятанням, — каже пані К. — Та дарма. Хто хоче собі краще влаштувати „родинне вогнище", той мусить посвятити дещо власного часу на ту ціль. Але все конечно потрібне мешканці мають, почавши від чищення черевиків.

Всі мешкання збудовані після двох типів: одна більша кімната, або дві менші. В першу чергу відчиняє нам пані К. двері мешкання, в якому живе вона сама з сестрою. Вибачається, що воно ще зовсім „по стародавньому" уряджене, та зате обіцює показати нам потім одно зовсім модерне мешкання.



Загальний вид Гаймгоф-у, дому з одною кухнею у Відні.

Мешкання пані К. належить до двокімнатного типу. З коридора заходимо до малесеньких сінок — роздягальні. Вони тільки в части відділені від першої кімнати, дверей між ними нема. Великий, тяжкий стіл, різьблені крісла, мягкий килим на долівці — в першій кімнаті — нагадують ще справді „давні, добрі часи". Тільки довгенька чорна скринка радія вносить трохи модерного духа поміж ті стародавні меблі. Друга кімната це спальня. Стоять там два мосяжні ліжка з шовковими занавісами і... аж чотири шафи.

— Цього не повинно бути... — оправдується властителька. — Але скажіть, що я мала з тими „ґратами" зробити? Я ще стара господиня, за багато в мене усяких шматок і так важко з ними розлучитися...

В першій кімнаті бачимо в одному куті невеличке заглиблення в стіні. Воно відділене від решти кімнати завіскою і творить мов би маленьку, імпровізовану кухню. Є там водопровід, ґазове „решо", на стіні мала поличка з необхідним начинням. Тут господині варять самі сніданок чи підвечірок, бо це вже виходить поза програму спільної кухні. Такі закутки — з окремим віконцем і вентилятором — находяться в кожному мешканні „Гаймгоф-у". Кожне мешкання має також свій окремий кльозет; входиться до нього з сінок.

Заходимо до другого мешкання, якого власників нема дома. Воно вже зовсім модерно уряджене. Стіни розмальовані в три, чи чотири ріжні краски, що широкими поперечними поясами піднімаються одна по другій від підлоги вгору. Низькі стільці, вазонки з кактеями, зелена, несиметрично збудована поличка

на книжки. А в другій кімнаті модерна постіль: не-то ліжко, не-то канапа, такий собі тапчан до спання...

Наконець оглядаємо ще одно мешкання другого типу. Ясна, простора кімната, що розмірами дорівнює майже двом кімнаткам попередніх мешкань. Ліжко стоїть в окремій алькові, яку можна відділити від кімнати завіскою.

Та ми мусимо ще щось важного оглянути. Це тераса, на якій мешканці вживають соняшних купелей. Та хоч весняне сонічко добре припікає, вона тепер порожна, бо майже всі мешканці розійшлися до своїх занять. Тільки одна молода жіночка лежить в купелевому костюмі на лежаку й дозволяє сонцю пестити до-схочу своє тіло. А на другому кінці тераси находимо ще одну живу істоту. Маленька дитина-немовля лежить у візочку, на біленькій постелі і спить. Нема коло неї нікого з дорослих, та воно й не потребує їх догляду, бо стоять біля нього на сторожі два великі приятелі: сон і сонце. Так ми закінчуємо нашу гостину в привітному домі та сходимо в низ. Від нашої товаришки довідуємося ще дещо про ґенезу цілої інституції.

Ідея „Einküchenhaus-у“ (дому з одною кухнею) це твір Авґусти Фікерт, визначної піонірки жіночого руху в старій передвоєнній Австрії (A. Fickert, 1855—1910). В часи найбільшого застою й реакції боролася вона — гаряча приклонниця поступу — за політичні й економічні права жінки, за жіночу освіту, за охорону матері й дитини. Сама по фаху нужденно плачена народня вчителька — орґанізувала фахово працююче жіноцтво та передумувала над поліпшенням його долі. Одним кроком до осягнення цієї мети мало бути оснування „Einküchenhaus-у“, приюту для працюючих жінок. Як перша практична спроба, перевести цю ідею в життя, повстав — ще до війни — такий „Einküchenhaus“ при Peter Jordanstrasse, у 18-ій дільниці Відня. Там живуть тільки самітні жінки, без усяких родинних звязків.

„Гаймгоф“ — це другий з ряду „Einküchenhaus“ у Відні, з поширеною програмою. Він не обмежується самими жінками, а приймає у свої мури й цілі родини та позваляє їм користати з усіх благодатей ідеї Авґусти Фікерт.

Бо минулися ті часи, коли заробіток на життя був тільки привілеєм — чи пак, проклоном — незамужньої жінки... У важкому повоєнному часі мусить і замужна жінка, а часто й жінка-мати, працювати на рівні з чоловіком на прожиток. А такій жінці ніколи клопотатися всіми дрібницями куховарства. Дістатися до „Einküchenhaus-у“ — це для неї велика полекша.

Та ось ми знову в канцелярії. На прощання дістаємо в дарунку від пані „Gemeinderätin“ кілька світлин „Гаймгоф-у“, дякуємо за гостинне приняття й покидаємо дім з милими враженнями.

Здається, наче-б соняшні кімнати „Гаймгоф-у“ та привітні обличча господарів проводили нас аж до самого дому...

ЩО Я ЛЮБЛЮ...

ІЛЮСТРОВАНІ ЧАСОПИСИ

є широко відчиненим вікном у світ. Приносять новини; все можете довідатися цією вигідною дорогою. Там чудові помешкання, віллі фільмових зірок, далекі чарівні світи, мені мабуть на завжди недоступні, але й пожираю їх жадними очима. Може є в цьому трохи туги, але напевне немає в цьому й дрібки зависти.

НЕДІЛЬНІ РАНКИ,

тому, що вони богато обіцюють. Зимою можна полінюхувати в ліжку, перечитати часопис рано до кави. Влітку можна ранесенько збігти до води, коли роса ще лежить на травичці. Кожному дають недільні ранки обіцянку чогось гарного, несповненого.

ГІРСЬКІ ПОТОКИ,

тому, що нічого так не втихомирює, не вколисує розмотаних нервів, як буйна музика їхнього шуму. Ніде не знайдете стільки великого листатого лопуха, як біля них. Це пригадає вам щасливі дні діточі, коли такий лопух служив вам за парасольку. А зелена глибина водопадів пригадає вам чиїсь призабуті очі, які ви колись безнадійно любили. Пізніше звикнете до цих джерел і не будете вже думати ані про лопухи, ані про очі, тільки будете упорядковувати свої нерви поволи й чепурно, неначе клубок замотаної волічки.

(Коли на другий рік поїдете на гірські потоки, не беріть зі собою книжок, ані своєї приятельки. Вони не дадуть вам слухати цієї гірської музики).

ЦІКАВІ КНИЖКИ,

бо вони дають мені змогу забути про буденщину.

КВІТИ

всі. На весні фіялки, не лише тому, що вони перші, але також тому, що їх любив Шопен.

РАМОНА НОВАРРО

дуже. Але зовсім платонічно.

Надійка.

НАЙМОЛОДШІ

Стає вже на ноги й наймолодша наша сестра — Закарпаття...

Було-ж це так недавно: лиш чорний праліс на уламках скель.

— Свідомість? Світло надії? Культура? — Ні, ніщо не приходило в ту сталу пітьму під віковічні смереки.

Мадярський маґнат — володар тіла й душі; патріярхальний Жид — пан усього економічного існування. Досить було цих двох, щоб під Карпатами й на Верховині спочивала нерухома темрява, а люд пригноблений не мав і надії на людське життя. Про місце-ж у сімї народів інших — вже й не казати!

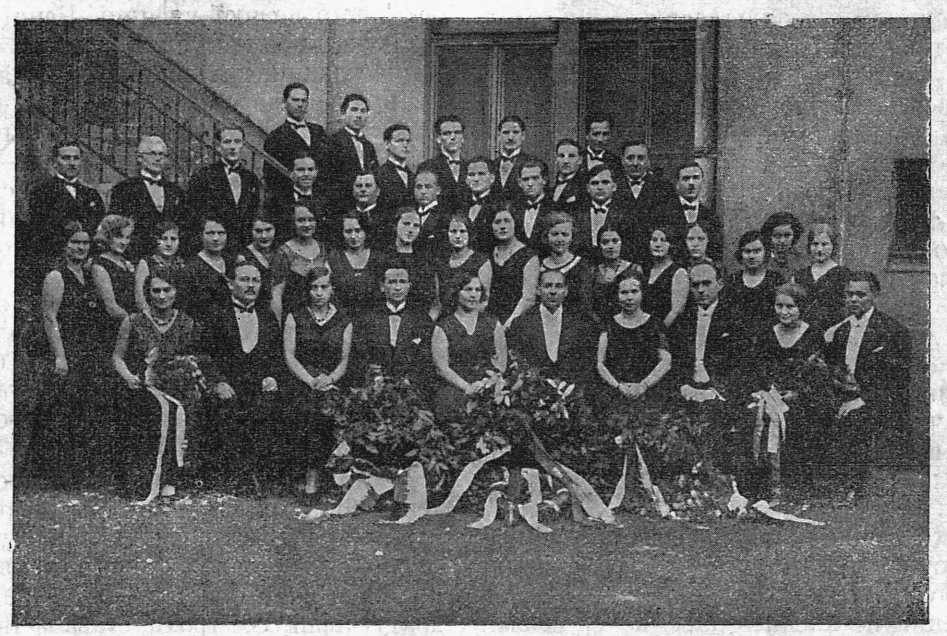
Не було це так давно. І загула хуртовина. Угнулися до землі віковічні модрини. В гострих блискавицях злетів над полониною Святий наш Юр на білім коні, розмахнувся на смока блискоясним мечем і вмочив його в тихих водах Тиси... І засвітало. І зітхнули тисячу років стиснені груди. Розплющились очі. І того благословенного ранку пробудилася наша найменшенька — сестриця з Закарпаття...

Непевно, обережно простягала вона вперед, до світла свої зтерплі рученята. Зробила крок, другий... Пішла вперед.

Ось бачимо її в народній школі. Ось — вона в ґімназії. Он — вже і в техніці, університеті. Ось уже бачимо її вчителькою. Нарешті, ось вона — на ясно освітленій естраді. Сміливо стоїть перед широким світом і ніжним, але певним голосом, мов жайворонок, співає пісню першої весни, пісню пробудження. Співає пісню свого народа, про якого тисячу повну літ навіть не чула й слова!...

Чи-ж можна згасити вічне світло? Де сила, щоб назавжди поховала правду? Кінець-кінцем, приспані очі розплющаться і „пізнають невольничі діти, чиї сини, ким, за що закуті"...

Тріюмфальний похід української пісні під досвідченою батутою проф. Олекси Приходька, проспіваної першим хором підкарпатських учителів та вчительок — подія, що її слід занотувати. По перше українська вчителька з Закарпаття, як піонірка, спробувала себе на широкій громадській роботі. В хорі було їх 22 — перших, що зійшли зі своїх полонин у світ широкий з новесеньким ще прапором свого народу...



Хор закарпатських учителів та вчительок, що своїм виступом у Празі в листопаді м. р. викликав живий відгомін у чеській пресі.

„Призначення хору на Підкарпаттю є дуже поважне" — зрозуміли чеські ґазети („Морав. Новіни"). „Серіозний і скромний виступ нещоденним, у нас невідомим способом, показував, що для Хору річ у чомусь іншому, як у концертовому успіху й персональній славі", — додали інші („Чеське Слово")...

А, певне!...

Від щирого серця вітаємо Сестер із блискучим почином!

Нехай незмінний успіх буде з Вами раз-у-раз в тяжкій, але вдячній, праці піонірок!... *Н. Ч.*

КАРЛА ГЕКЕР.

ІСТОРІЯ ОДНОГО НАМИСТА

Оце невеличке намисто висіло поруч із іншими в одній великій крамниці. Воно було напричуд гарне; матові кульки зі слоневої кости лучили тонкі золоті нитабки (які не були зі щирого золота) і блідозелені камінчики, що зовсім виглядали як з яспісу. (Чи вони були правдиві, можна було також сумніватися). Всеж таки оце намисто було прегарне. Воно навіть нагадувало своїм панським виглядом якусь аристократичну блідість. Багато рук хапало його на його віку, підносило допитливо вгору й знов пускало на своє місце, — де одним кінцем було прикріплене до поперечної жердки. А все через те, що воно було за тісне й призначене хіба для якоїсь тоненької, дівочої шийки.

Одного дня зупинилося двоє молодих людей перед жердкою з ріжноколіровими намистами.

— Ох, Ганне — ти-ж чейже не збожеволів, щоб купувати мені якийсь подарунок? — спитала дівчина збиточно й задзвеніла намистами.

— Чим можу служити? — спитав безнадійно пустий голос за прилавком. Продавниця ч. 467, яка вже два роки обслуговувала оцю жердку, була русява й носила пенсне. Молодий чоловік глянув на неї допитливо, а потім сказав покватно: „Я хотів би вибрати собі намисто!".

— Панночка дуже здивована, Ганне, — глузувала молода дівчина.

— Мовчи, Ненні. Це повинно бути найкраще намисто! — молодий чоловік поглибився, вибираючи.

— Може би щось червоного — червоне тепер в моді — затягла панночка і глянула зловтішно на Ненні.

— Ганне, ти страшенне нездібний до таких річей. Ти винайдеш певно найпоганіше намисто і скажеш мені бідолашній його носити. Кленуся...

— Прошу, Ненні, не клянись даремне — сказав молодий чоловік і вхопив дійсно невеличке, аристократичне намисто, бліде, з зеленими камінцями.

Продавниця призадумалася хвилину над ціною; саме ціну цього намиста забула.

— Ненні, прошу тебе, заплющи очі! — Ненні послухала, не без того, щоби не виставити кусник свого червоного язичка. Молодий чоловік борикався досить довго зі замком.

Продавниця збудилася зі своїх міркувань.

— Може я могла би вам помогти при цьому?

Молодий чоловік відмовив, дякуючи. Панночка в пенсне замовкла ображена. Молодий чоловік був трохи неуважний, — поставив свій капелюх на ріжні „щиро посріблені" нараменники. Панночка відложила його визиваюче на бік. Намисто вже защіплено.

— Так, Ненні, — сказав він святочно. Ненні розплющила очі й закліпала очима. — Ну і що? Дзеркало?

Панночка схилилася й добула зі засувки ласкаво запорошене дзеркальце. Ненні глянула в дзеркало й засяла. Ганнес глянув на Ненні і засяв також.

— Отже, Ганне, беру назад усякі образливі слова колинебудь сказані тобі. Очевидно, наскільки вони торкались намиста!

Ганнес вклонився поважно. — Дякую, Ненні. — Прошу вас, що коштує намисто? — звернувся до панночки. — Хвилинку, мій пане, хвилинку почекайте, будь ласка, — це намисто продаємо по зниженій ціні, тому, що воно за тісне — одну хвилину, прошу Вас! — Продавниця поплила до „начальства". З 8 марок знижено на 6.50 марок. „Виж повинні це знати!"

— Бачиш, тепер ти скористав із моєї лебединої шиї, з якої часто насміхався! Але намисто дійсно чудове, Ганне. Ти інколи дуже милий. Коли я не забуду цього до завтра, поцілую тебе...

*

Коли Гельґа, яку невідомо чому звали Ненні, приходила до Ганнеса в гості, то не на те, щоби фліртувати, або з інших неповажних причин. Ганнес був „музикою", або, як зазначувала Ненні, „спробою" музиканта. Ненні-ж була, як він знову розказував, „спробою" його першої учениці. Ненні вчилася фотоґрафії і жагуче любила музику, хоча й без особливих успіхів. Підчас лекцій камерної музики, які вона брала в нього, Ганнес часто гостро лаяв її — і за це вона його дуже поважала. Бо Ганнес кохав її на свій незугарний, впертий і нестерпний лад — а Ненні така була його певна, що стрічала всі його спроби приподобатись їй, з вибачливою й трохи глузливою усмішкою. Але в дійсності годі було їй уявити собі дня без „музики в Ганнеса". Вона поринала тут у дивовижний, зачарований, трохи суворий світ на одну або дві години, у світ, який радо згадувала, коли вранці перебігала ателіє Ґербера як „челядник" у білому плащику, або увечорі приймала, вередливою і гарненькою дамою, залицяння від байдужних їй добродіїв у бездоганному смокінґу, із доброю карієрою.

Подароване намисто лежало на фортепяні, як довго вони грали. Йому там добре було лежати, воно прегарно рисувалися на сірому, тупому накривалі. А окрім того ставало воно причиною дуже милої сценки: коли вони скінчили гру й випили чарку чаю, подратувавши себе трохи, ставала Ненні перед дзеркалом і подавала йому, повертаючись до Ганнеса, намисто. Ганнес поринав у темноті, його широка, чотирокутна голова дивно відріжнялася від вузького, хортячого личка Ненні. І незручними пальцями (підозріваймо, що ця незручність не була зовсім щира) завязував їй ззаду намисто. Тут повторялася все та сама картина, що дуже подобалася Ненні. А окрім того вона мала дуже гарненьке тімя, гладко причесане волосся і доріжка в неї була від якогось часу на тому самому місці, що і в Ганнеса. Вони були обоє цим щасливі, але не говорили нічого.

— Завтра відпадає година, пане професоре, — сказала Ненні.

— А чому, князівно Ненні?

— Я йду завтра на костюмівку, мій хлопче. — Вона врадила його по приятельськи по плечу.

— Ох — що це тобі подобається — отаке скакання — таке зусилля за всяку ціну витворити настрій — —

— Як-же мені знати, чи воно мені подобається, коли я ще не була ніколи на костюмівці? — сказала Ненні подратовано. — Взагалі... прошу не вживати педаґоґічних заходів! — Вона затягнула енерґічно капелюха на голову. — Я буду весела, гарна й гулятиму. — І Ненні зникла.

*

Ненні вже нераз зустрічала оце смугляве обличча з ясними очима. Тепер воно зупинилося перед нею і, здавалося, не думало уступити.

— Я хочу вийти звідсіль — сказала вона з до садою.

— Ох, яка ріщуча дівчина! — відповіло смугляве обличча. Засміялось і з цим йому дуже було до лиця.

— Ти, бачу, не надто вічливий — зазначила Ненні й, здавалося, розмова скінчилася. Але смугляве обличча зовсім не думало уступати.

— Ні, прінчіпессо. Я-ж морський пірат і живу з насильства й грабежі. — Й Ненні не счулася, як він ухопив їй намисто з шиї й сховав до своєї піратської кишені.

— Це-ж нахабство, ви зухвалий чоловік, ви... — гукнула Ненні.

— Я теж так думаю, прінчіпессо. Опівночі можете мною розпоряджати в барі. — І пірат зник серед юрби танцюючих. Намисто сховалося в великій чорній кишені. Але не довго. Широка рука сягнула за ним, добула його й піднесла до смуглявого обличчя. Це було на коридорі — музика доходила сюди лише дуже слабо.

— Коралі ще зовсім теплі, — сказало півголосом смугляве обличчя.

*

— Добрий день, Ганне.

— Добрий день, Ненні. Гм? Виспалася?

— Так, подумай. О другій годині я вже була дома.

— Нудьгувала? Положи намисто, дай сюди, Ненні.

— Тут, Ганне. Прошу, заграй *a*. Страшенне низький маєш фортепіян. Я все псую собі настрій через те. Ні, зрештою, було дуже приємно.

— Богацько сердець покорила? Два, три, пять, шість?

— Боже, Ганне. Що ти все такий по глупому заздрісний. Ти-ж не маєш причини. Ні — я танцювала зі сотнею людей — з китайцем, але правдивим, знаєш, він мав прегарний костюм і чудово танцював — з невеличким білявим малярем, що весь завинувся в блакитний шовк, гарненько це виглядало, і Вікі там був, ну, і так далі. Не хочеш заграти ще раз Гендля?

— Як хочеш, Ненні.

Музика. Намисто лежить на басових клявішах фортепіяну, яких ніколи не вживають. Воно бренить злегка, коли трапляється трьохтон e-дур. Музика.

— Ненні, ти страшенно нудно граєш. Ти, здається, заражена азійським супокоєм. Боже! Allegro con brio! Ще раз від початку. — Музика.

...Треба розказати Ганнесові про морського розбишаку. Смішно, що це наче важко мені. Тут-же нічого не було. Вкінці — оте з намистом, цеж лише жарт. На костюмівках цеж часто трапляється. А він у дійсності не був нахабний — ні, коли він віддавав мені його в барі ,то майже був несмілий. Ні, це невідповідна назва для цього. Зрештою його взагалі важко описати — але тепер треба вважати — Ганнес уже лютий — я-ж і граю препоґано...

Хруп... Музика врівається. Струна *A* тріснула.

— Ох, я не маю запасової струни, як глупо, Ганне. Слава Богу, тепер ми собі побалакаємо, а це далеко краще!

Чайний столик. Обі блакитні чарки, які Ненні подарувала Ганнесові.

— А вчора ти ні трохи не закохалася, Ненні?

— Ти так по старомодному говориш, Ганне. Ти-ж знаєш мене добре. Очевидно, я фліртую трохи — зрештою там був ще й один пірат, моторний парубіка (яке це глупе слово), смуглявий, в прегарному костюмі, каяжу тобі. Такі божевільні барви, яких зовсім немає на світі — чорна й якась рафінована жовтосіра...

— Що. тобі подобаються такі екзотичні постаті?

— Він зовсім не був екзотичний. Він живе в Італії, здається, й тому він такий смуглявий. Але говорить він навіть вестфальським наріччам, це й тобі подобалось би. До речі, він знає татка — він щось таке ніби славне — якийсь історик мистецтва, чи що...

Ганнес приспівує сонату Гендля.

— Ця музика не покидає мене, вона просто загніздилася в складах мого душевного одягу. Уяви собі, якби це можна так вичистити, вищіткувати!



Соня Гені, світова змагунка на совгах, яку Норвегія вислала цього року на змагання в Лейк Плесід.

— Оце було-б чудесно. Це добра ідея. Дай, я тебе за те поцілую. Ага, правда, я-ж тобі винна ще один цілунок за намисто!

Вона сідає на спинку його крісла, кладе руку на його ліве рамя й цілує його уважно й ніжно у праву його скрань, де волосся так комічно відстає, — вона це називає качачим пушком. А потім мусить іти.

Коли вона вже в дверях, завважує Ганнес намисто на басових клявішах.

— Ти-ж забула намисто, Ненні.

— Ох, дай його, я сховаю його в торбинку... Дуже спішуся. До побачення, Ганне.

— ...Побачення, князівно.

Ганнес похожає по кімнаті, запхавши руки в кишені. — Дивно, — думає. — Вона-ж сьогодні була така мила, а окрім того — вона-ж ніколи не бреше. Це мабуть і буде так, як вона розказує. Китаєць — маляр — пірат — славні люди її вже зовсім не цікавлять. Чому-ж я такий страшенне пригноблений... Намисто забула... дурниці. Можна-ж пречінь щось забути... Тільки не піддаватися цій комічній звичці модерних людей, підходити до всього зі символічного боку! Він зупиняється перед дзеркалом. — Князівна Ненні — думає й усміхається. Автім у неї занадто розвинене почуття тонкости, щоби таке народне ігрище могло її захопити. Е, дурниці!

Він повертається раз довкола себе, добуває свої папіроси ,запалює одну, відкладає й починає, посвистуючи, обмивати блакитні чарки.

*

Для намиста настали незвичайні дні. Ненні дістала нову сукню, червону, до якої воно не підходило. Давно вже вона хотіла її справити — а вкінці — годі-ж носити до смерти міґдалово-зелені сукні, тому що намисто жовтозелене! Намисто не тратило надії, хоча лежало в чорній лякованій скриночці, на поличці з книжками у Неннініній кімнаті. Але воно й не знало, що таке між тим діялося.

Ганнеса приняли тимчасом на другого інструктора при опері. Кожного дня вправляв він із глупенькими хористками строфи „Марти" або „Льогенґріна". Часом дзвонив до Ненні.

— Слухай, Ненні ,завтра маю вільне пополудне. Можеш прийти?

— Шкода, Ганне, я мушу піти на виставку образів — маю там зробити кілька світлин. Нового Кольбе, знаєш...

— Можна й мені прийти? Або прийти по тебе?

— Ох, Ганне, там стільки нудних людей, і такі все достойники. — (Вона спаленіла на другому кінці телефонічного проводу). — Що тобі з того? Не гнівайся, але на другий тиждень прийду до тебе погуторити, добре?

Ганнес не гнівався. Він став уже першим інструктором, дириґував „Міньон" в неділю пополудні. Його платня здавалася йому князівською — треба було Ненні справді щось дуже гарного подарувати. Але треба її наперед спитати. Вона не любила непотрібних річей — може головку Аменофіса, таку старинну з надломаним носом?

І одного дня пішов він у запорошену антикварню й купив головку Аменофіса. Коштувало це 35 марок, велика сума для пана дириґента. Але він був щасливий. Ішов головною вулицею, притискав її ніжно до серця і мугикав собі мельодійку, яка саме звідкись вискочила. Новенька мельодійка, в сьоми тактах, з милим задиркуватим початком і кокетливим закінченням. Він перебіг парк, щасливий...

*

Намисто вирвали так нечайно зі свого довгого дозвілля, що воно трохи що не злякалося. Але потім зраділо. Бо дівчина з вузьким хортячим личком стала за той час красунею. Вона розцвіла, а її ніжна чайно-жовта жоржетова сукня прегарно зливалася зі слоновою кістю й зеленими камінчиками намиста. Пестливо тулилося воно до тонкої дівочої шийки. Ненні натягнула ясний літний плащ, капелюх узяла в руку — вона не терпіла капелюхів. Щоправда, її мати цим обурювалась: „Це-ж так по хлопячому, бігати без капелюха!' Але морський розбишака сміявся з цього. Морський розбишака! Ненні проходила поволі вулицями. У квітникарки купила нашвидку кілька китичок фіялок. А потім здрігнулася живо й побігла на третій поверх до Ганнеса так скоро, що задихалася.

— Добрийдень, Ганне — нарешті!

— Так, нарешті, Ненні, я довго чекав, треба це признати. — Ганнес був збентежений. Ненні була така чарівна, така доросла й неначе чужа...

— Як живеш, князівно?

— Ох, кинь це глупе наймення. Маю багато праці, Ганне, добре мені ведеться. А в тебе тут Аменофіс, чудово це, Ганне!

— Подобається тобі? Я хотів тебе спитати..,

— Але-ж, я його люблю! А зрештою, я-ж маю такого дома, недавно дістала в подарунку.

— Так, так. А від кого?

— Ох, ти його не знаєш. Історик мистецтва, я для нього світлила.

— Ага. Дуже гарно, що ти надягла намисто, Ненні. Я й не припускав, що воно ще існує.

—Але-ж, Ганне, що ти собі уявляєш! Твоє намисто! Не хочеш грати тепер?

Музика. Намисто лежить на столі, біля Аменофіса ,якого Ненні вже має. Ганнес уриває:

— Ненні, але-ж ти все забула! Як можна так слабо інтонувати!

— Вибач, Ганне. Я вже не грала цілу вічність — але знову наздогоню все те.

Музика.

— Коли-б хоч струна тріснула, — думає Ненні розпучливо. Струни, на жаль, новенькі, бездоганні, нічого з ними не може трапитися. Погляд Ненні промайнув по обличчі Ганнеса, він якось постарівся — в її уяві все видавався їй дитинним. Ні, цеж зовсім інший Ганнес. Лише качачий пушок зовсім такий сам, як був. Милий Ганнес!

— Ох, Ганне, не хочеш краще побалакати?

А Ганнес не лає її за це й не злоститься. Він приладжує електричний чайник, зараз буде чай. А тут вона положила фіялки, вони вже вянуть злегка й пахнуть землею й листками і весною.

Ненні сіла напроти Ганнеса, ломка вона неначе в своїй чайній суконці. Бліда.

Ганнес радіє. Наливає їй чай, так, як вона його любить. Без сметанки, дуже міцний з одним кусником цукру.

— Ненні, я маю великі пляни. У червні поїду до Тиролю — може й до Верони, три тижні маю вільного. Не могла-б ти приїхати туди? Я маю знайомих в Боцені — в прегарному старовинному замку, серед ліса — вони-б тебе також напевне запросили...

— Спасибі, Ганнесе. Ти дуже добрий. Але мені неможливо — здається мені, я нічого ще тобі не говорила, що з кінцем квітня вибираюся до Греції?

— Ні, ані слова. На довго? І — сама?

— Ні, на мистецькі досліди. Я маю там світлити, знаєш. Берн — професор Ердман запросив мене й...

— Це-ж чудово, Ненні! І я це так між іншим довідуюсь? Ти дійсно дивна дівчина! Як-же воно сталося?

Ненні зігнулася, мала й нещасна в своїм кріслі. — Я-ж дійсно більше люблю його, ніж мені здавалося. Мені треба було його приготовити. Мене це хвилює вкінці, що він нічого не сподівається. Коли-б він тільки дрібку був недовірчивий...

— Ненні! Що з тобою?

Ненні встає. Вона в розпуці.

— Ганнесе, — каже вона й стає поза ним, так, що він піднімає голову, щоби її побачити, — мушу сказати тобі щось страшного. Щось дуже страшного. Я вже давно хотіла з тобою поговорити, але якось не йшло воно і — і — я обіцяла Бер — піратові, що я з ним одружуся. Знаєш, з Ердманом.

Павза.

— Не думай, що я підступно тобі нічого не оповідала, Ганне. Прошу тебе, не гнівайся. Все це так важко зробити й... — Вона мовчить. Її руки лежать на раменах Ганнеса.

Ганнес спустив голову. Він крутить між пальцями папіроску.

— Смішно це, — думає. — Щось таке діється лише в фільмах. Першоплянівка — патетичні слова

і так далі. Я мушу перш усього зберегти холодну кров. Тихо, тихо. Не говорити покищо — в мене горло зовсім стиснулося, — зрештою, хіба я не передчував чогось такого? Тоді ,коли вона вперше заговорила про пірата? Ні, я не сподівався. Я-ж Ненні кохаю безмежно. Що мені тепер робити...

— Гей, хлопче! — каже він до себе, — тільки тепер не піддавайся — держися завзято — держися...

І він бере Ненні за руки, зимні й мокрі й говорить скоро й переконуючо, а по її личку збігають раз-у-раз сльози.

Він розказує їй про Грецію й про музику і що він-же завжди був свідомий того, що вони-ж не подружаться. Такі ріжні світи — неправда?

Такі й подібні речі шептав їй Ганнес, бадьорим трохи придушеним, голосом, коли втирав їй сльози і гладив її. Ненні перестала плакати. Вечір. синій і привабливий заглянув у кімнату. Ненні сперлася втомлено на фортепян. Ганнес загорнув уважно її скрипку, убрав її в плащ і подав їй маленький, зімнятий жовтий капелюшок. А потім ніодно з них не знало, що сказати. Схилився на мить над її рукою.

— Прощай, Ненні.

— Прощавай, Ганне. Спасибі, спасибі Ганне...

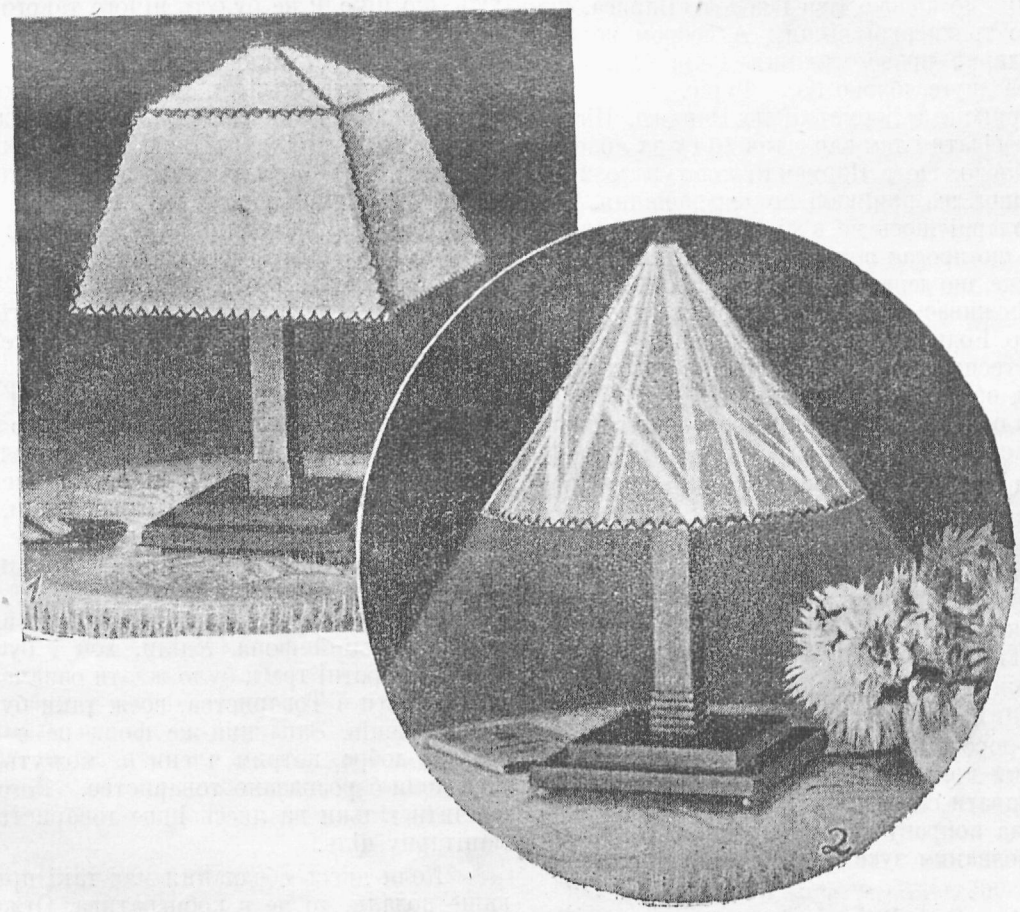
Вона повертається. Виходить. Іде вниз. Ганнес зачиняє швидко двері. Бачить на столі щось ясного. Це намисто. Він хапає його. Біжить до дверей, відчиняє їх рвучко й хоче гукнути: „Ненні! Ти-ж забула намисто". — Ні. Зупиняється у дверях, поміж кімнатою й коридором. Чує, як на долині завмирають її кроки. Відчиняються хатні двері — чути гомін вулиці. Двері зачиняються. Кінець.

Переклад із німецького *Л. Б.*

ВИ БАЧИЛИ НОВІ ЛЯМПИ?

Хто уряджує собі сьогодня хату, мусить бути в курсі найновіших винаходів для її прикраси.

Знаємо, що в цьому напрямі видумали богато нового, і хто уважно за цим слідкує, побачить щораз нові ідеї в доборі матеріялу, форми і т. п.



Зразки новітніх лямп із паперовими абажурами, які спочивають на дротяній сітці.

З модерної хати зникли в останньому часі розкішні, з шовкового або іншого матеріялу шиті абажури, які при вимогах теперішньої гігієни показалися непрактичними, бо трудно їх очистити з порохів.

Зникають теж із саль тяжкі канделябри з металю й кришталів, а на їх місце приходять криті світла високо під стелею. Натомість у мешкальних кімнатах скоро розповсюднилися лямпи з алябастрових тарілок, що крють світло з низу, або скляні кулі з мальованими цвітками. Їх місце займають нові абажури; вони зроблені з целюльоїдового незапального матеріялу. Він є дуже легкий, не бється, а дає змиватися; до того при всій своїй ефектовности такі лямпи навіть дещо дешевші від шкляних. Особливе применення мають вони при стоячих малих лямпах якраз із вище поданих причин, бо їх можна легко переставляти з місця на місце без обави їх збити, тощо. *С.*

Е. ВЕРБИЦЬКА.

ОСНОВНА КЛІТИНА НОВОГО ЛАДУ

Був 1843 рік. В Анґлії, в промисловім місті Рочдель. Недоля робітників у ткацьких фабриках дійшла до краю. Визискувані власниками фабрик, що стали панами ситуації по винаході машин, вони не знали, де мають глядати допомоги в своїм прикрім положенню. Вони прохали фабрикантів кращого винагородження праці, але ті дбали більш про себе, чим про тих, що на них у голоді працювали. Положення ткачів було чимраз більше безвихідне, безнадійне.

Але не всі попали в зневіру. Більш підприємчиві з них стали їхніми провідниками. Вони вірили, що лише власною зорґанізованістю і працею зуміють вибороти собі кращу долю. І не зневірилися, хоч не мали ніяких засобів, щоби це перевести в життя. Але мали видержливість.

Вони обєднали ткачів у т. зв. „Рочдельське Товариство Справедливих Піонірів". Як вкладку до цього товариства кожний член мав складати 50 сот. тижнево. Лиш велика віра в почате діло могла допровадити до того, що ці скромні засоби стали завязком пізнішої могутньої орґанізації.

Шарль Фуріє казав, що в світі відіграли велику ролю чотири яблока. З них два принесло добро, а два лихо. Лихо принесло яблоко Еви і яблоко Париса, що стало причиною троянської війни. А добром яблоко Ньютона, що відкрив право тяжіння, коли бачив як яблоко падало, а друге яблоко його, Фуріє.

Раз він приїхав з Нормандії до Парижа. Пішов до ресторану пообідати і там заплатив 10 су за яблоко, за таке саме яблоко, що в Нормандії коштувало 2 су тузин. Зважившн те, прийшов до переконання, що в світовій господарці щось не в порядку. Коли запитати господаря, що продає яблуко, скільки він бере за нього, то він каже, що дешевше вже годі. Коли-ж запитати того, що споживає яблоко, то він скаже, що платить дуже дорого. І один і другий каже правду.

Суспільне господарство складається з трьох процесів: продукції, обміну і споживання.

В тім випадку є використаний продуцент і використовуваний є споживач.

Лишається ще один непросліджений процес, це є обмін.

Заки дійде продукт від продуцента до споживача, то є так як з тою водою, що її повним ведром подають через тисячі рук до гашення вогню. Трошки кожний нахилить коновку, а заки дійде до вогню, то вже гасити нема чим. Тільки, що води меншає, а тут навпаки ціна збільшується через те, що між продуцентом а споживачем є за богато посередників.

Рочдельці дорого платили за товари і діставали фальшовані. Вони придумали купувати товари з першої руки і продавати своїм обєднаним членам і в цей спосіб взятися за поправу свого існування. До цього треба прийти обєднаним зусиллям, коли відокремлено нема сил.

Із таких міркувань Рочдельці прийшли до означення такої ціли в статуті товариства:

Ціллю товариства є поправляти домашні і суспільні умовини своїх членів. Товариство зібравши з уділів капітал, отворить крамницю для продажі предметів споживання, одежі, тощо.

Купить або збудує доми, в яких замешкають члени, що хочуть собі взаїмно помагати і поправляти свої домашні й суспільні умовини життя.

Роздрібне виробництво товарів, щоби достачити працю тим членам, що оставали-б без заняття або терпіли внаслідок обнижки платні.

Як дальший етап у своїй праці Товариство купить або видержавить землю, якої управою занялися-б члени, що не мають праці або мають погано платне заняття.

З хвилею, коли покажеться можливим, Товариство приступить до зорґанізування продукції, виміни, виховання і влади, т. зн. до самовистарчальної кольонії, побудованої на обєднанні інтересів членів.

Вони приступили до зорґанізування цього засобу до великої ціли, а цим була крамниця.

З подивугідною розсудливістю вони приступили до зорґанізування цього діла. А що основи цеї першої кооперативи є так досконалі, що і досі їх приймають без застережень у всій кооперації, тому, щоби зрозуміти, що таке кооператива, конечно їм ближче приглянутися.

До Рочдельського Товариства міг приступити кожний без огляду на те, яких він не був би політичних чи реліґійних переконань. Так дуже Рочдельці хотіли забезпечити кожному свободу. Вони рішили наїть, що ніколи не будуть нічого такого постановляти, що могло-б мати закраску котроїнебудь із ґруп.

Член мусів зложити вписове і уділ. Уділів міг зложити лише стільки, скільки дозволяли загальні збори членів. Вони боялися, щоби хтось богатий знов не простягнув руки по їхню волю. Тому постановили дальше, що без огляду на те, скільки хто вплатить уділів, на загальних зборах матиме тільки один голос.

Щоби наприклад одного дня через захитання валюти кооператива не остала без гроша, вони постановили, що члени мають складати уділи одні т. зв. незворотні, а другі зворотні, то значить такі, що по якімсь приписанім речинці виповідження можна їх одержати назад.

У своїй крамниці вони продавали товари по риночній ціні. Але зате зиски товариство мало звертати членам, тому що від них той зиск походить.

Звертало товариство ці зиски членам у подвійний спосіб: 1) товаровими зворотами, котрі давали тому більші, хто більше закуповував у крамниці, або 2) призначували відповідний відсоток зиску на закладання шкіл і санаторій для членів.

Було ще третє примінення для зиску, а саме т. зв. запасний фонд. Уділи, хоч і були незворотні, а на ті зворотні треба було ждати означений час, щоби їх видістати з Товариства, всеж таки були вони власністю членів. Запасний-же фонд це є виключно суспільне добро, котрим члени не можуть ділитися, навіть коли-б розвязано товариство. Його можуть призначити тільки на якесь інше товариство, що має ґуманітарну ціль.

Коли якесь обєднання має такі прикмети, як ми вище подали, то це є кооператива. Отже кооператива є вільним обєднанням людей в необмеженому числі і з мінливим капіталом, що має на ціли поправлення господарства своїх членів або їхнього заробітку шляхом провадження спільного підприємства. Дальшим завданням кооперативи є підвищати культурний уровень своїх членів.

Рочдельською кооперативою завідували загальні збори членів. Вони вибирали управу, зложену з пред-

(Докінчення на ст. 12).

ПРО ЛАГІДНОГО ДЕМОНА

Фільма знає безліч демонічних жінок. Чомусь вони на екрані потрібні пересічному глядачеві; звідки черпав би він оці приємно-страхітливі емоції, які в житті бувають далеко грізніші та глибші?

Загадочність оцих жінок, холоднокровність, жорстокість підносить їх понад життєву буденщину. Цікаве те, що особливо богато таких типів витворила та виплекала Америка. Американські фільми не обійдуться без демонічної жінки, без „вампа", як їх там коротко звуть. Навіть европейки, як Ґрета Ґарбо, Поля Неґрі завдяки цьому своєму типові зробили там карієру. Але бачимо згодом, що й Німеччина, країна невинних Ґретхен і загартованих спортовок, вміла теж виплекати оцей несамовитий тип. Як він виглядає, оцей німецький демон?

Він русявий, очевидно. Мягко хвилюється його попелясто-біляве волосся й відкриває високе, гладке, розумне чоло. Цеж „Ґретхен"! сказали ми собі, коли побачили Бриґітту Гельм в першому її фільмі „Метрополіс". Невинне сяйво, що виходило тоді від цієї стрункої молодої дівчини стало осередком цілої фільмової акції в модерному Вавилоні. Її одухотворений тип, що мало або й зовсім нічого не мав у собі модерного, здається, спонукав режисера до цього вибору.

Підставою успіху цієї талановитої артистки стала роля одухотвореної Ґретхен. Дивні несподіванки принесла дальша її праця. Вона пішла небуденними дорогами, вишукуючи собі ролі вже самостійно. По невеличких фільмах „На краю світа", „Кохання Жанни Ней" побачили ми її як Альравну, в якій її тип уже определився. Альравна, ця загадочно-злочинна істота, яка підсвідомими силами шукає зла, чарує нас чудово блискучою зверхністю. За лагідним поглядом її ясних, мрійних очей криється несамовита глибина зловіщої вдачі, яка не знає ніякого стриму, а тільки голос своїх темних інстинктів.

І так зродився німецький тип „вампу", такий відмінний від усіх тих жорстоко холодних, обчислених жінок Голлівуду. „Вамп" із обличчам „Ґретхен"! Хто втне таку штуку?

„Я не маю ніяких любимих роль або якогось особливого жанру", сказала артистка про себе. „Мене



Фільмова артистка Бриґітта Гельм.

манять завжди трудні завдання й тому хочеться мені завжди розгадувати й представляти скомпліковані жіночі характери". *Ліда Б.*

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

ЩО ТАКЕ ОПАСИСТІСТЬ*)

Опасистість, себто надмірне стовщення, давалася завсігди людям в знаки, однак енерґічне поборювання її розпочалося щойно в повоєнних літах, коли то мода наказала жінкам, а вслід за ними й чоловікам дбати про „струнку лінію". Бажання мати на собі як найменше зайвого товщу є зовсім раціональне і то не лише як правило моди, але і з гиґієнічної точки погляду. Бо знаємо добре, що часто саме люди товсті не є здорові, мало відпорні на ріжні хвороби, перевтомлюються і надуживають свою кровоносну систему, головно серце.

Однак справа поборювання опасистости не є така легка, як вона може на перший погляд здається. Не вистачить скинути зі себе кілька або й кільканадцять кільоґрамів товщу, щоб придбати здоровля, життєву енерґію, красу, ба, хочби навіть стати модерним. Процес творення і укладання товщу в живому орґанізмі взагалі, а надмірного стовщення зокрема є дуже скомпліковий, залежить від ріжних чинників і життєвих процесів, що відбуваються внутрі орґанізму, а далі від ріжних зовнішніх причин і тому не можна питання відтовщення так легко розвязати.

На жаль ширший загал не все хоче це зрозуміти. Бажання позбутися зайвої ваги тіла, або осягнути „лінію" з одної сторони, недоцільна „ощадність" з другої сторони, спонукують нераз охочих відтовститися до вживання невідповідних метод і середників. І з цього й виходять часто наслідки, які відбиваються погано не лише на красі, але й на здоровлю людини.

I.

Щоби деякі дальше уведені дані стали нам зрозумілі, хочу на початку присвятити кілька слів анатомії і завданням товщевої ткани в орґанізмі.

Товщ, що його має в собі людський і тваринний орґанізм, це не аморфна маса, як це може декому на перший погляд здається. Навпаки, людський товщ, це тіло, яке має специфічний хемічний склад і відріжняється різко — як це зрештою знаємо зі щоденного життя — від товщу інших тварин. Твориться і укладається він в орґанізмі в особливих клітинах, т. зв.

*) Опасистість = надмірне стовщення (М. Галин: Медичний укр.-лат. Словник, Прага 1926).

товщевих клітинах, які вяжуться зі собою і з деякими іншими елементами лучної ткани та творять специфічну товщеву ткань. Тканина ця, що її зародки подибуємо вже в ембріональному житті, має своєрідну структуру і поміщується нормально на певних, точно означених місцях орґанізму. Все це діється на основі біольоґічних законів розвою і є нормоване спеціяльним товщевим центром, який поміщується в мозку, а далі нервами і ріжними процесами живого орґанізму, як внутрішна секреція, переміна матерії і т. под.

Як сказано, товщева ткань укладається на точно означених місцях тіла. Діється це внутрі орґанізму і в т. зв. підшкірній ткані. Нас цікавить головно цей останній спосіб укладання товщу, бо саме він стає причиною того стану, що його звемо описистістю. Товщ укладається під шкірою майже по цілому тілі, однак верства його не є всюди однакова, це й стає причиною характеристичної форми людського тіла, виповнення і заокруглення одних частин, більшого виріжнення других і т. под.

Більше чим у чоловіків виступають ці ріжниці в укладанні товщу у жінок. Жіноче тіло має — як знаємо — на загал ніжніший скелет, менше розвинену мускулятуру, а зате більшу товщеву верству. Деякі медичні автори висказуються про зовнішню форму жіночого тіла, що це — абстрагуючи від полових частий — тіло хлопця, доповнене богатою товщевою тканею. І дійсно товщева ткань є тим чинником, що доповнює зовнішні жіночі форми та виріжнює вид жіночого тіла до окремого жіночого типу.

У чоловіків це завдання — прикмет своєрідного типу — сповняє скелет, мускулятура, тужні. І коли чоловік, що — як це часто буває навіть у теперішніх часах — не розвиває належно вище наведених компонентів, характеристичних для його типу, затрачує характеристичні чоловічі прикмети і віддалюється значно від ідеалу чоловічої краси, так само й жінка, що хотіла би у відтовщенні зійти під нормальну скількість товщевої ткани, конечної для жіночого типу, допустилась би хиби не лише проти здоровля, але навіть проти краси.

Залишається вияснити, що розуміємо під нормальною скількістю товщевої ткани. Строга дефініція тут неможлива, бо скількости товщу в живому орґанізмі ,потрібної для здоровля і гарного вигляду, не можна обняти одним числом. Тому мусимо віддати слово самій природі і як норму для даного орґанізму прийняти ту скількість товщевої ткани, яку він витворює у здоровім стані, при гиґієнічнім житті і раціональнім відживлюванні.

Товщева ткань сповняє в орґанізмі ряд означених функцій. Вона в першу чергу служить поважним резервуаром енерґії в цих випадках. коли орґанізм не може черпати енерґії зі зовні (напр. хвороба, голод). Тоді то спалюється при життєвих оксидаційних процесах в першій мірі товщ і то з підшкірного товщевого запасу. Чоловік, як кажемо, марніє, засоби товщу зменшуються, але орґанізм мав змогу запомогтися в „тяжкому часі" і то без нарушення інших орґанів, що сповняють важні життєві функції

Дальше є товщ важним чинником для ізоляції внутрішніх орґанів перед змінами температури тощо та виповнює заглиблення і заокруглює зовнішні форми тіла.

Степень опасистости людини міримо звичайно після її зовнішнього вигляду і ваги і ці методи нам у практичному життю вистачають. Одначе треба зазначити, що один і другий осуд може бути помилковим. Не кожна людина, що має пр. великий живіт, мусить бути опасиста. Великий обєм живота може бути спричинений пр. присутністю води в черевній ямі, або ґазів у кишках наслідком ненормального травлення. Так само в інших тілесних ямах, ба навіть у тканях може громадитися вода, як це пр. буває при ріжних хворобах (серця, нирок і т. п.). Такий стан зветься воднатістю орґанізму і він не має нічого спільного з опасистістю. Вкінці може й сама товщева ткань — як це дальше почуємо — вязати в собі велику скількість води, а такий стан годі назвати „стовщенням" в тому розумінні слова, як ми його привикли в щоденній мові уживати.

Особливо помічною є нам при цьому вага. Для докладнішої орієнтації треба сказати, що існують певні норми відповідної ваги для кожної людини Так пр. одні приймають, що вага здорової людини повинна виносити стільки кільоґрамів, скільки центиметрім ця людина є вища понад метер. Формула обчислення звучить: Т = В — 100. (Т — тягар в кґ., В — висота в цм., 100 — константа). Після іншої методи обчислюється вагу з добутка висоти людини і обєму її грудної клітки, поділеного через 240. Формула: $Т = \frac{В \cdot О}{240}$ (Т — тягар в кґ., В — висота, О — обєм грудної клітки в цм., 240 — константа). Остання метода дає докладніші висліди. Ухили від норми на 10—15 проц. in plus або in minus не можна ще вважати ненормальними

На цьому кінчимо короткий огляд анатомічних і фізіольоґічних відносин товщу в нормальному здоровому орґанізмі.

(Докінчення зі ст. 10).

сідника ,секретаря і вісьмох членів, з яких що кварталу уступає двох. Предсідник є немов представником кооперативи і враз із секретарем підписує звіти з діяльности, приняті всіми членами управи.

Такий спосіб управи кооперативою приняли всі західньо-европейські держави.

Слід згадати ще одно замітне, що в рочдельській кооперативі продавали лише за готівку. Виходили вони з заложення, що їх ціллю є виховувати вільних людей. Не є вільним той, хто є більш рабом своїх бажань, як паном. Ограничити споживання до своїх засобів це робить чоловіка вільним від усіх турбот, звязаних із неупорядкованим маєтковим станом. А борги найскорше допроваджують до життя понад стан.

Солідною працею Рочдельці скоро побільшили фонди своєї кооперативи і змоглися навіть до заложення кооперативного млина, ткальні з 96 варстатами, прядільні і фабрики паперу.

Вони не щадили грошей на свою освіту. Вони оснували школу для дітей своїх членів, відтак вечірні курси для старших, вкінці народній університет з 3-ма відділами, технічним, мистецьким і науковим. Крім цього їхня кооператива має власну технічну лябораторію і велику бібліотеку, яка обіймає поверх 20.000 томів.

Щоби товари дійсно закуповувати з першої руки Рочдельці дали почин до зорґанізування федерації для спільних закупів. Федерація має тепер 108 фабрик, 23 фарми, 12 молочарень, 4 кораблі та дає працю 46.000 робітників.

Такими успіхами увінчалася праця рочдельського обєднання, що своїм кличем поставило: Кожний за всіх, всі за кожного!

КУХНЯ В БЕРЕЗНІ

Місяць березень! Це переднівок для господині, коли вона розпучливо шукає в памяти за новими стравами й чує раз-у-раз нарікання за столом на одноманітну їжу. А тут наближається ще й пора великого посту, коли галушки ,каші й оселедці стають невідступними складниками нашого „меню". Ввижається тоді милою згадкою печеня теляча або шницельки, хоча й недавно ще говорили: „Ох, то мясо, вічно це мясо!"

А все оце лихо в шабльоні. Вся наша їжа шабльонова, всі ми йдемо по втоптаній стежці нашої прабабуні й боїмося заводити якісь новини. Цеж клопіт із новинками, треба випробовувати, привикнути, навчитися! І тому воліємо давні кулінарні правила, хоча вони нам і надокучили.

Оцей прикрий час для господині треба би інакше поборювати. Тому, що він повторяється щороку, тому, що його не можна оминути, не вистачає потішати себе тим, що він скоро промине. Їжа — це дуже важна сторінка здоровля людини, і тому не може вона бути байдужою і протягом такого короткого часу. Треба його відповідно унормувати й приділити для нього такі страви, які можуть бути цінними для переміни матерії.

Яринний ринок достачає нам і в цей час дуже цінні складники: маємо морковцю, бураки, що чекають на нашу добру волю. А добра воля залежить у цьому, щоби переконатися про користь оцих двох ярин, їх поживну вартість та признати ярину підставою наших пісних обідів. Тут треба лише вміти як слід приправити їх, щоби були ріжноманітними та щоби зберегли свою поживну вартість.

Коли не сягнемо за іншими способами приправи, як тільки згущування ярини мукою — проїсться нам ярина дуже скоро. А попробуймо зладити її згідно зі сучасними приписами раціональної відживи, побачимо якою ріжноманітною може бути яринна страва.

Ярину треба варити в дрібці води й уживати цього смаку на підливи або юшки, тому що це екстракт їхньої відживної сили. Щоби зберегти його також у яринах, треба варити їх дуже коротко в солоній воді. Коли лише вона стратить смак сировини, вже можна здіймити її з плити, приправити й зараз подати.

Приправляємо ярину в ріжний спосіб. Найбільше розповсюднений — це ярина зварена в воді й поллята маслом. Перецідивши її з води, подаємо її з топленим маслом, або булочкою, інколи також із маслом свіжим. Тут уже рішає рід ярини, якого способу вжити. Каляфіор ,бульва, бруксельки вимагають топленого масла з румяною булочкою, бараболя, морква, зелений горошок топленого масла чистого. Знаменитим додатком до ярин — це підливи — сметанкові, хрінові, бешамель. Вони прегарно підчеркують усі добрі прикмети ярини, отакі будні випікані під бешамелем, або верствою тертого сира, чи салатки з ярин сирих і варених, приправлені майонезом.

А тепер, коли ми вже переконалися до яринних страв, з'ясуймо собі, які ярини можемо тепер приправляти. Перш усього бараболі, подавані в ріжний, преріжний спосіб: присмажені, мяті, варені в воді, запікані, начинювані оселедцем або грибами, далі пляцки з бараболі, галушки, салатки і т. д. Морква в сметанковій підливі, морква з маслом, з горошком, з грінками, румяна, душена. Буряки душені зі сметаною або приправлені солонинкою, буряки з хріном, салата



Газди в Прокураві. Світл. Н. Нижанківський.

з бараболі й буряків. Цибуля, яку несправедливо вважають тільки кухонною приправою, є знаменитою яриною. Її можна приправляти самостійно в ріжний спосіб, наприклад малі цибульки душені в легкім росолі, або великі цибулі, начинювані начинкою з грибків і тертої булки. Посипають їх січеною петрушкою і поливають маслом.

Із дальших ярин слід згадати бульву, яку подають із бешамелевою підливою, або й присмажену на маслі з зеленою петрушкою. Селери вживають на салату, брукселькy подають із топленим маслом, або з підливою з бешамелю. Червона капуста душена в росолі, приправлена червоним вином і овочевим соком має знаменитий смак. Її можна приправляти також як салату.

Біла фасолька стає підставою пісних юшок. Юшка, зварена на ярині з додатком фасолі, заступає росіл із мяса й перевищає його в поживності. Фасолька з маслом або підливою є дуже доброю яриною; таксамо додають її часто до ріжних салат.

Не забуваймо ще одного, невідступного друга ярин — сушених грибків. Це знаменитий додаток, що підносить смак ярин та юшок. Можна подавати їх як самостійну страву, смаженими, душеними, або як додаток до ріжних салат. При мопочи грибів можна надати яринній кухні особливого смаку, якого не має й найкраще мясна страва. *О. П.*

Паризькі пліси, гапти, мережки, моногрaми, відбитки взорів

М. КОЗЛОВСЬКА

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 22, І. пов.

КРАМНИЦЯ: ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ Ч. 28

РІЖНІ ВІСТИ

Конференція роззброєння. 70 міліонів жінок маніфестує за миром. Дня 2. лютого ц. р. в переповненій салі женевського Батіман Електораль відкрив Гендерсон велику міжнародню конференцію для обмеження й усунення зброєнь. Стеля салі сповита у великий білий серпанок, який розсіває ніжне світло рефлекторів. Дня 6. лютого засідання конференції перервала незвичайна маніфестація. Коло 10-ої години рано до великої салі засідань увійшов „гусаком" похід жінок, що несли тяжкі фоліянти. Були це представниці ріжних рас і народностей, які привезли до Женеви петиції за миром, підписані 8.300 тисячами жінок.

Петиції зложено перед столом Гендерсона; утворили вони стовп, висоти 1 м. Провідниця походу голяндка звернулася до зібраних з короткою промовою, в якій заявила, що присутні на салі делеґації репрезентують 70 міліонів жінок, сфедерованих у ліґах і пацифістичних товариствах. По голяндці промовляли представниці Сіяму, Китаю, Індій і Америки.

Серед делеґатів ріжних держав, що беруть участь у цій конференції в Женеві, находиться також кілька жінок, висланих заходом свого уряду. Сполучені Держави на припоручення през. Гувера вислали на конференцію п. Мері Е. Уолей (Wolley).

Польщу репрезентує на конференції п. Анна Шеляґовська, Анґлію — п. Корбет Ешбі, Канаду — п. Кідд, Уруґвай — д-р Павлина Люісті. На передодні відкриття конференції Комітет жіночих міжнародніх орґанізацій уладив приняття в честь прибувших делеґаток держав. Предсідниця Комітету п. Дінґман в довшій промові представила зібраним репрезентанткам ріжних жіночих орґанізацій цілого світа образ довершених досі праць жіночого Комітету роззброєння.

Дивна пропаґанда за рівноправністю жінок. Паризький сенат був недавно видовищем незвичайної події: З ґалєрії кинула одна жінка, підчас бесіди одного з послів, летючки з домаганням рівноправности жінок. Предсідник перервав засідання і приказав усунути публику з ґалерії. Парляментарна служба ствердила із зачудуванням, що ця жінка була прикована до лавки тяжким ланцом, замкненим на дві колодки. Треба було перерізати лавку, щоби жінку визволити, а відтак відведено її, серед загального сміху, заковану ланцом до бюра президента, щоби зняти з неї окови. Показалося, що жінка сама прикувала себе до лавки, а ключі післала в коверті предсідникові сенату. В коверті був короткий лист із проханням, щоби президент заступився за рівноправністю жінок. Визволення петентки від оковів мало символізувати визволення жінок із пониження й неволі. Розуміється, що визволеній — покищо одній — петентці, зробило населення Парижа величезну овацію.

Першу протиалькогольну виставку у Львові влаштувало Т-во „Відродження" в лютім ц. р. в салях Музею Т-ва ім. Шевченка. Велику салю музею заповнено діяґрамами, плякатами та богатою чужомовною і своєю літературою, яка торкається протиалькогольного питання. В легкій, подекуди й мистецькій формі з'ясовано тут усі шкоди, які тягне за собою алькоголь та його вживання. У виставці взяв також участь гурток „Відродження" в Закомарю, який прислав свою стінґазету та вишиваний рушник із відзнаками Т-ва.

Поучна вартість цієї виставки велика, особливо коли взяти під увагу, що її відвідали всі львівські школи. На доказ цього помістив Комітет кілька рисунків учениць школи ім. Б. Грінченка, виконаних під враженням цієї виставки. З діточою безпосередністю та щирістю передано тут сценки з життя пяниці, так, як собі їх діточа уява малює.

Докторат глухонімої. В Парижі відбулося недавно в Сорбоні незвичайне торжество. Складала докторат панна Зузанна Ляве, літ 28, дочка професора літератури. Ця дівчина хоча від уродження глухоніма, студіювала пильно і скінчивши університет предложила докторську дисертацію про Марію Лєнері, яка також в 14 році життя оглухла й оніміла. Оця глухоніма написала цілий ряд драматичних сценічних творів, із яких ввійшло кілька в репертуар театру „Одеон" і Французької Комедії. Марія Лєнері померла 1918 року й полишила спомини, в яких зазначує ,які труднощі приходилось їй поборювати, щоби вдержатися на високому духовому рівні.

Саме мемуари Марії Лєнері стали товчком для Зузанни Ляве, якої дисертація про драматичну творчість Марії Лєнері має бути написана знаменитим стилем.

Незвичайна історія француженок-калік стане менше дивною тому, хто знає життя американки Елєн Келлєр, яка змалку сліпа, глуха й німа сама вивчилася говорити, скінчила університет, а сьогодні є визначною публіцисткою й громадянською діячкою на полі суспільної опіки для таких, як вона, калік.

Жінки суддями присяжними в Бразилії. Два бразилійські стейти признали жінкам право засідати в судах присяжних. Почин до цього дав стейт Ріо дель Ґранде, за його приміром пішло Сан Павльо, вписуючи 9 жінок на урядову листу кандидатів на суддів присяжних.

НОВІ КНИЖКИ Й ЖУРНАЛИ

„РІДНА ШКОЛА", *ілюстрований часопис для всіх*. Виходить двічі в місяць. Видає Кооператива „Рідна Школа" Львів, Ринок 10. Місячна передплата в краю 1.00 зол., для заграниці 2 доляри на рік.

З днем 1. січня ц. р. появилося у нас, у Львові, видавництво, якого недостачу давно ми вже відчували: популярний часопис, що в приступній, легкій формі обговорює переважні справи виховання й навчання на всіх землях, де живуть українці. Ціль його: під кличем „Рідна Школа" згуртувати всю українську інтеліґенцію, українське селянство і міщанство, українських робітників, — зацікавити всіх сучасним положенням нашого шкільництва, сучасними проблемами виховання й навчання. Вже два перші числа часопису принесли обильний і цікавий матеріял. Маємо тут статті про наше шкільництво на Буковині, на Закарпатті, про українські школи в Бразилії, Сполучених Державах і в Канаді — основно обговорено нову реформу шкільництва в Польщі, а передовсім подано точні вісти про розвиток і тернистий шлях приватного нашого шкільництва в „Рідній Школі". Відповідні фейлєтони, багата бібліоґрафія і „ріжні вісти", а також „веселий куток", що крізь сльози сміється з наших шкільних гараздів — ось що дає нам новий часопис. Імена співробітників таких, як: Сірополко, Карманський, Матіїв-Мельник, Карбулицький, Островський, а найпаче імя самого редактора Івана Герасимовича, знаменитого знавця нашого шкільництва, колишнього видавця учительського журналу на Буковині „Промінь", дають запоруку, що нове видавництво сповнить завдання, яке собі зачеркнуло в програмі. Обовязком українського громадянства є ті змагання підперти масовою передплатою часопису.

ШАЛЬ НА ШИЮ



Ми вже привикли до цієї декоративної окраси і не могли-б уже з нею розлучитися, навіть коли-б нам мода її заборонила. Така хустка на шию без сумніву дуже практична. Вона береже комір сукні й плаща від брукання, а також гріє шию, цього ніхто не може заперечити. Готовий гарний шалик доволі великий видаток, який у часі весняних приготувань може прикро відбитися на нашому буджеті. Попробуймо зладити собі його власними силами, за допомогою всяких відложених, шовкових решток.

Стара шовкова сукня, якої вже не можна переробити, послужить нам до цього. 70—75 цм. треба на це відмірити в квадраті. А коли зі старої решткн не можна добути таких розмірів, гляньмо на рисунок Г: там побільшено такий шаль при помочи подвійного краю відмінної краски. Інша комбінація дозволяє нам прикрасити квітчастий шовк другим гладким (гл. рис. Б) чотирма квадратами, довгими на 15 цм. Тому що такі хустки складаємо при ношенні на трикутник, треба зважати при шиттю, щоби три квадрати пришити по правій стороні, а один із лівої.

Дехто має напевно ще з давніших часів шаль, який складається з двох квадратів квітчастого шовку, сполучених одним кінцем до купи. Такий шаль дуже непрактичний, тому що зовсім не закриває карку, а весь спадає тільки на перід. Переробити його можна на зразок рисунку В, коли вставити з двох боків квадрати з якогось гладкого відповідного шовку і утворити з нього чотирокутну хустку. Лучити їх можна найкраще машиновою мережкою, приміривши наперед докладно один квадрат до другого.

Але ми хотіли-б не лише зладити собі новий шаль, деколи вистачить направити старий, який уже протерся на краях. Досягнемо цього, коли вставимо на краю кутики з колірової, шовкової стяжки, широкої на $2^1/_2$ цм. (гл. рис. А). Ніхто не здогадається, до чого послужила нам оця прикраса.

Оці чотири приміри дадуть нам богато нових думок та можливостей, як можна зладити або переробити собі шалик на весну.

Л.



Шапка й светр, виплетені тунезійським стібом. Світлив Н. Гасман.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Анастазія Кочан, Джоліет, Америка. Реклямоване число вислано. Щиро дякуємо за прихильність.

Олександра Тимочко, Доброгостів. Взір на серветі, про який питаєте, можна замовити в адміністрації журналу, враз із числами ниток та точними даними відносно матеріялу. — Українського діточого журналу мод досі немає. Дальше в листі.

Клявдія Бобикевич, Саджавка. Нарис піде. Шукаємо тільки відповідної світлини до нього. Дальше в листі.

Олександер Полянський, Мукачево. Вашим листом ми щиро зраділи. Бажання Ваше виконаємо незабаром.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Звертаємо знов увагу наших передплатниць на те, що всякі реклямації часопису треба полагоджувати у свого пошгового уряду. Реклямувати слід негайно, коли часопис не прийшов до 10-го кожного місяця на місце призначення. Тим заощадиться адміністрації журналу й собі богато зайвих коштів. Всякі реклямації, які приходитимуть прямо до адміністрації журналу, не можемо брати під увагу.

При замовленнях узорів радимо надсилати належність наперід готівкою або поштовими значками. Без надіслання належности висилаємо взори тільки за післяплатою і це здорожує непотрібно посилку, а тим самим і взори, в некористь наших передплатниць. Коли надсилатимете належність наперед, заощадите дорогі кошта пересилки за післяплатою.

Із цим числом закінчуємо І. квартал 1932 р. На адресі визначуємо червоними цифрами залеглу квоту по кінець І-го кварталу і прохаємо вирівняти її негайно. Всяка задержка спиняє видавництво в роботі й утруднює його становище серед сучасної матеріяльної скрути.

Зокрема звертаємося тут до наших заморських передплатниць, які залягають великими квотами та не відповідають на кількаразові пригадки. Своєю байдужністю підкопують вони становище видавництва, яке держиться виключно власними силами. Ще раз взиваємо всіх зложити залеглу передплату ,щоби ми не були приневолені здержати висилку журналу та належність стягати примусово!

Не читайте журналу даром!

Приєднуйте передплатниць!

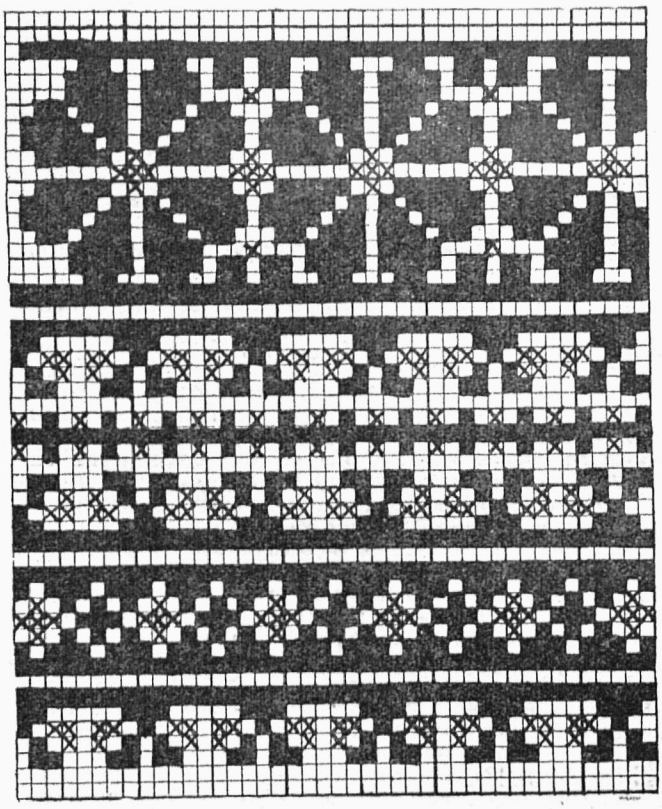
Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНІ ПОРАДИ.

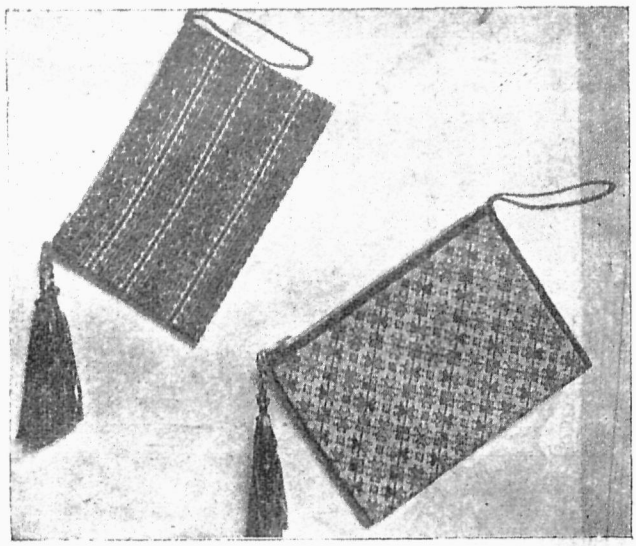
Е. Д. Масажів лиця вживаємо при певних аномаліях шкіри, як пр. вугри, лоетеча, зморщки і т. д. Вживати їх треба довший час, принайменше 6 тижнів. В разі потреби можна це лікування повторити. Масажі найкраще робити щоденно, коли кого на це стати. Бо масажі лиця вимагають великого вміння зі сторони масуючого. В противному разі можна викликати ще більші зморщки, або й чираки. — Як часто слід робити парівки, це залежить від стану шкіри на лиці і роду хвороби. Загально про це сказати не можна.

Ч. 1. а, б. *Торбинки* до літних суконок. Виконані в відповідних красках, вони можуть стати гарним доповненням кожної літної сукні.

Ч. 1. а). Подовгувата торбинка з ясного канвового полотна, вишивана хрестиковим узором з обох сторін однаково. Взір ч. 2. примінений тут у двох красках, чорній і червоній, одначе їх можна змінити на брунатну й рожеву, блакитну й помаранчеву, відповідно до призначення торбинки. Готову вишивку зшивають на обох краях, підложивши її наперед якоюсь цупкою тканиною, органтиною або канвою. Підшивку добирають звичайно у красках вишивки. Верхній розріз підшивають американським замком і прикріплюють з одної сторни два кутасики із ниток вишивки, а з другої сторони вузький плетений ремінчик, як ручку.



Ч. 2.



Ч. 1. а) б).

Ч. 1. б). Широка торбинка з сірого сільського полотна ,вишивана хрестиковим доволі рідким узором. Край торбинки обведений вузеньким густим взірцем у тих самих красках, що й вишиванка. Спосіб роблення торбинки такий самий, як попередньої. Взір можна замовляти в адміністрації за надісланням 1.50 зол.

Ч. 2. *Взір* до торбинки ч. 1. а). Краски: чорна ■ червона ×.

Ч. 3. *Оригінальна доріжка* прикрашена широким хрестиковим узором. Взір цей виконаний красками: синьою, зеленою, жовтою, брунатною і розміщений на обох кінцях доріжки у певному відступі від краю. Середнє поле доріжки прикрашене малими мотивами з головного взору, які мають форму стилізованої квітки. Вздовж взору розміщено чотири, в другому ряді три такі мотиви.

Доріжка виконана з білого сільського полотна. Повздовжний рубець викінчений „завиванкою", поперечний широкою, гарною мережкою. Взір можна замовити в адміністрації за надісланням 2.00 зол. поштовими значками.

РОЗСУДНА ГОСПОДИНЯ

С. М. S. вживає лише С. М. S.

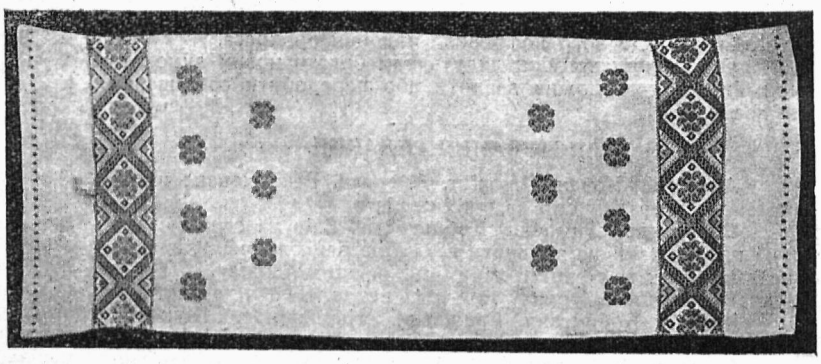
НИТОК

С. М. S.

БО ТІ ДАЮТЬ

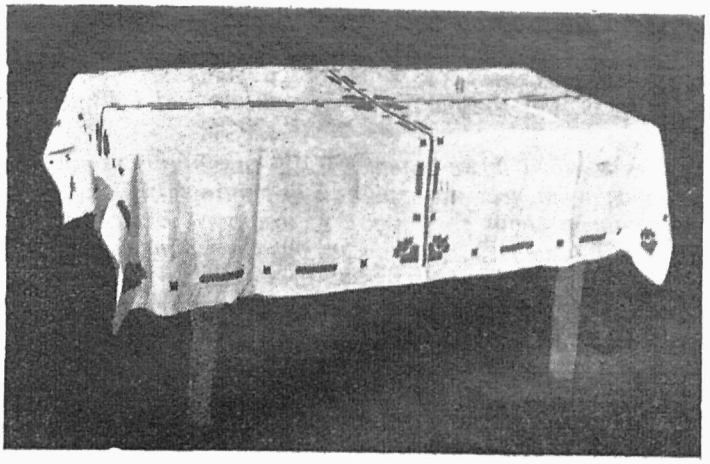
ЗАПОРУКУ ЗА ТРЕВАЛІСТЬ КРАСОК

У ПРАННЮ.



Ч. 3.

РОБОТИ



Ч. 4.

Ч. 4. Обрус із білого сільського полотна, прикрашений хрестиковою вишивкою в оригінальний спосіб. Вишивка уложена навхрест і біжить по цілому почі обруса. Вона дозволяє лучити вузьке сільське полотно на відповідну ширину. Для симетрії вставлено також поперечні смуги вишивки. Взір ч. 5 применений тут у слідуючий спосіб:

По середині обруса, де перехрещуються вузькі смуги, є розміщені чотири великі мотиви вишивки, звернені гострим кутом до себе. По обох боках вузенького взору, який лучить обі частини обруса, розміщено в певних відступах взір ч. 5 б), перетиканий час до часу невеличкими квадратовими мотивами із взору ч. 5 а). Взір ч. 5 а) повторяється в рогах обруса (раз) та

ЖІНКИ, купуйте лише в своїй крамниці!

У КРАМНИЦІ КООП.

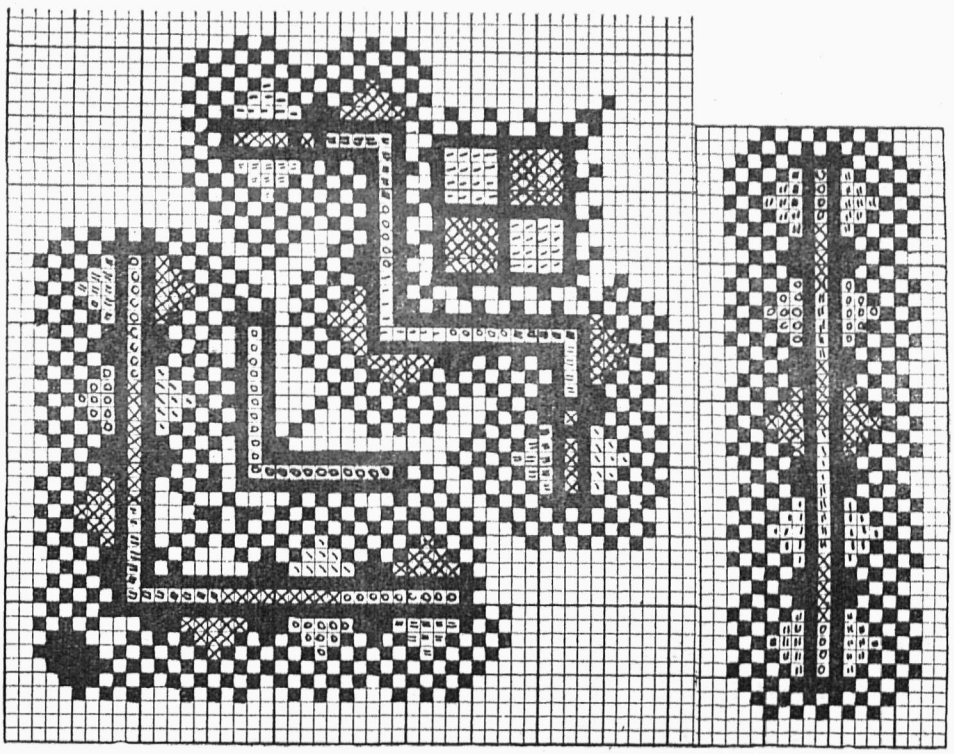
„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО"

при вул. Косцюшка ч. 1,

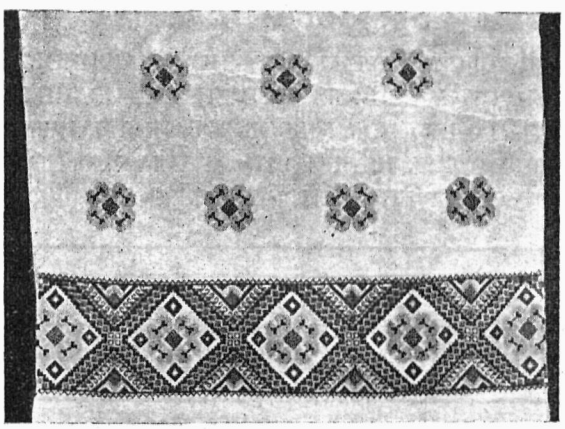
Машиновий шовк до шиття, марки „Прогрес" у всіх красках по 15 сот.

Бавовна до цирования й латання панчіх у всіх красках по 20 сот.

Голки ріжної величини до шиття й вишивання



Ч. 5. а) б).



Ч. 6.

на кінцях обох лучних смуг (двічи). Край обруса викінчений широким рубцем і прикрашений кругом також узором ч. 5 б). Лучна смуга вишивки взята з узору ч. 5 б) (середина).

Ч. 5. а), б). Взір до обруса ч. 4, виконаний хрестиками. Краски: ■ ■ ■ ■ чорна, o o o o жовтна, ‖ ‖ ‖ вишнева, | | | | зелена.

Ч. 6. Побільшена частина доріжки ч. 3.

НА ПРОВЕСНІ

Вже незадовго завитає до нас весна. Весна — кризи. Але й криза не перешкодить, що весна всміхатиметься як щороку і що зелені пуп'янки витягатимуть свої головки до радісного неба. Не перешкодить і жінкам, що хочуть бути все приманчиві і вірні новій моді.

Дійсно весняна мода дуже гарна. Лінія сильветки природно зарисована, звільнена від усіх непотрібних додатків, які її перетяжували, не виключає у своїй елеґантній скромности тих додатків, які додають їй оригінальности. Всякі прикраси розміщені головно коло шиї і рук. Стяжки вільно уложені або звязані на рамени в узол, жаботи поодинокі чи подвійні, „jabot" навхрест, вязані вклади, збиранки, комірці скісні, фантазійні або гладкі, спортові, викінчують станики коло шиї. Модні також гладкі станики, що сильно зарисовують груди, запнені на дрібні ґудзики зпереду або ззаду, викінчені при шиї стоячим комірцем.

Ще більшу ріжнородність бачимо у кроях рукавів. Модні є рукави короткі до ліктя, широкої бальонової форми, плісовані, збирані, що пригадують стиль 1880 р. Довгі рукави є рівні тільки при спортових сукнях ,інші мають буфи на ліктях або горою (стиль Генрика II.), прибрання з укісних фальбан горою або від ліктя в долину. Короткі рукави доповнюють довшими рукавичками або т. зв. мітінками.

Великою і дуже практичною новістю у весняній моді є невеличкі нагортки, а саме болєра, що сягають лишень до стану, короткі прилягаючі жакети, або вільні, короткі пелерини, камізолі з рукавами. При тих нагортках можуть бути короткі, доповнені довгими рукавами, сукні або рукавички. Так скомбінована сукня є відповідна і на рано і на вечір. Спідниця має довжину т, зв. середну, сягає до половини лидки, в бедрах прилягає, долиною поширюється складками чи дзвонами.

Із красок модна передовсім чорна, прибрана синьою, зеленою, жовтою, рожевою або терракота (танґо), дальше темногоріхова і зелена.

Модні матеріяли: передовсім вовна і то вовна рідко плетена, як сітка. Бачимо модні зіставлення вовняної матерії в тій самій красці, рідко тканої на взір мережева на гору станика, а густіше тканої ,а навіть пружкуватої, на решту сукні.

Відповідно до буджету відновім свою ґардеробу на весну і будьмо гарні, бо цього хочемо й ми самі і мода теж.

Ірина Б.



Ч. 1. Елеґантна сукня з фіолєтної сатини. Спідничка прикрашена воляном, який згущується ззаду й спадає подвійним „водопадом".

„LA DAME"

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЕЛЄКТРИЧНА РОБІТНЯ ПЕРВОРЯДНОГО ЖІНОЧОГО Й МУЖЕСЬКОГО БІЛЛЯ

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 6.

ВИКОНУЄ: ФРАНЦУЗЬКІ ПЛІСИ, МЕРЕЖКИ, РУЧНІ Й МАШИНОВІ ЗАКЛАДКИ, ҐАПТИ, РУЧНІ Й МАШИНОВІ, БАТИКИ, ВІДБИВАННЯ ВЗОРІВ, МОНОҐРАМИ, ЛАПАННЯ ОЧОК, ПІДРОБЛЮВАННЯ ПАНЧІХ І Т. П. — ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ ПОРТА **НЕ ЧИСЛИТЬСЯ** ТИМ, ЩО ПОКЛИКУЮТЬСЯ НА ЦЕ ОГОЛОШЕННЯ.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН

МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ У ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ

поручає фірма **Стахевич і Абрисовський**

ЛЬВІВ, РИНОК 32.



Ч. 2. Візитова сукня з чорного тюлю, прикрашена волянами. Пояс, зложений із чорної і блідожовтої лискучої матерії, завязується ззаду в велику кокарду.

Ч. 3. Шлюбна сукня з кремового шовку. Станичок завязується на плечах у велику кокарду. Трен можна свобідно відпинати.

Ч. 4. Елеґентна візитова сукня з чорного шовку. Великий білий комір вишиваний перелками. Рукав відгортається біля ліктя білою підшивкою, неначе рукавичка.



ДЛЯ ШКОЛИ І БЮРА

Ч. 1. Гладка сукня з чорного шовку або вовняної жоржети. Блюзка вяжеться на переді.

Ч. 2. Практична сукня з голубої вовняної матерії, прикрашена темнішим синім матеріялом.

Ч. 3. Вовняна сукня темнозеленої краски. Станичок продовжений невеличкою тунікою. Поясок із чорної ірхи.

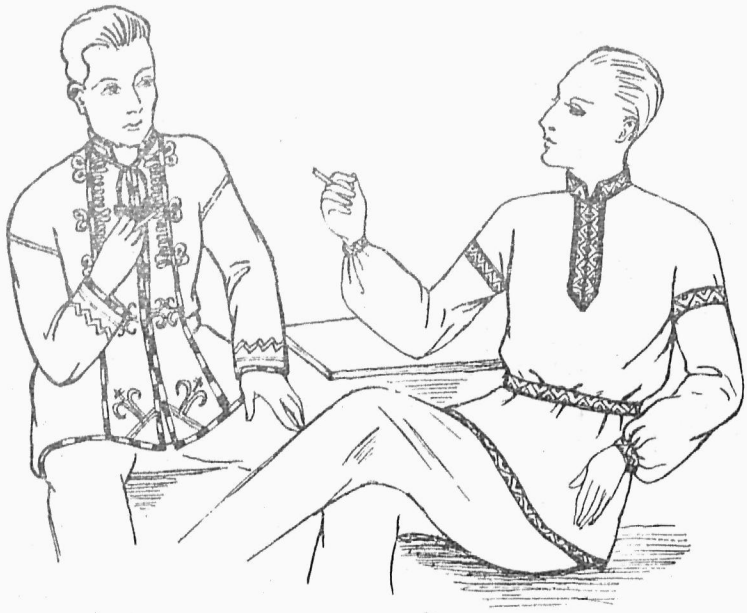
Ч. 4. Візитова сукня з червоної крепеллі. Комір пошпрюється в одну велику вилогу. Подвійний волян.

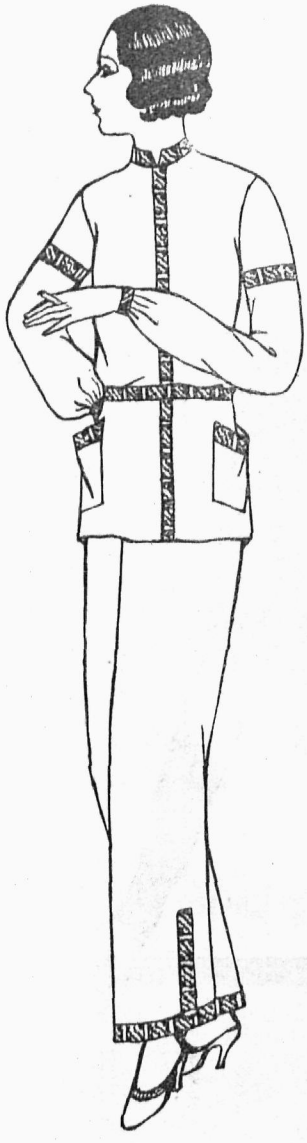
СУКНІ З ДВОЯКИХ МАТЕРІЯЛІВ



Ч. 1. Сукня з темносинього вовняного матеріялу, прикрашена білими ґудзиками і білим піковим комірцем.
Ч. 2. Практична сукня з двоякої матерії. Руками й комірці з гладкого матеріялу.
Ч. 3. Сукня з червоної кренеллі з білою блюзкою
Ч. 4. Сукня з двох матеріялів із широким шкіряним поясом.

ВИШИВАНІ ПІЖАМИ









Ч. 1. Гладка піжама з білої фланелі, прикрашена вузькою вишивкою. — Взір можна замовити в адміністрації за надісланням 1.50 зол. поштовими значками.

Ч. 2. Піжама зі сирого шовку, гаптована полтавськими мотивами. Складається з безрукавої корсетки, білої блюзки і широких штанів-шараварів.

Ч. 3. Вишивана піжама з ясного крепону. Блюзка прикрашена шивкою та коліровою обміткою.

Ч. 4. Рання нагортка в гуцульському стилю, виконана з м'якого сукна. Прикрашена гаптом, обміткою й кутасами. — Взори чч. 2, 3, 4 можна замовити в адміністрації за надісланням 3 зол.

Ч. 5. Піжама з білого полотна, прикрашена низинною вишивкою. Взір можна замовити в адміністрації за надісланням 2 зол.

ВЕСНЯНІ ПЛАЩИКИ



Ч. 1. Плащик із темносинього вовняного матеріялу.
Ч. 2. Практичний плащ із твіду з невеличкою пелеринкою.
Ч. 3. Весняний плащик із сірого, перетиканого матеріялу.



Ч. 4. Гладкий весняний плащ із шкіряним поясом.
Ч. 5. Практична вовняна суконка з клітчатого матеріялу. Краватка й поясок червоної краски.
Ч. 6. Весняний комплєт із брунатного твіду. Суконка комбінована з яснішою краскою.

ПРИПИСИ

Каша гречана червона.

Взяти білих гречаних круп, всипати на суху пательню і смажити ,мішаючи весь час, щоби добре зарумянилися. Тоді висипати їх у горщик, налляти горячої води, посолити і зварити густу кашу. Вмішати богато масла, або смальцю зі шкварками і подавати до борщу.

Закуска з оселедців.

Взяти по одному оселедцю на кожну особу, вимочити, вийняти ости і вичистити. Мясо пропустити через машинку. Взяти 5—10 дека сухих білих грибів, зварити з сіллю, лавровим листком і перцем і також перепустити через машинку. На кожного оселедця взяти по 2 цибулі, посікти дрібненько, прирумянити на товщі, перемішати з оселедцями й смажити трохи. Потім додати гриби й смажити далі. Горячу подаємо до смаженої бараболі, холодну мажемо на хліб.

Млинці.

Зладити розчин із шклянки пшеничної, шклянки гречаної муки, шклянки тепленької води і кусника дріжджів, величини волоського горіха завбільшки. Коли зійде, всипати ще по шклянці пшеничної й гречаної муки, вибити добре і дати знову підійти. Потім запарити тісто двома шклянками кипячого молока й вибивати, аж поки не вистигне. Тоді вляти 12 дека топленого масла, 5 яєць, вибити, дати ще раз підрости і смажити.

На горячій кухні приготовити кілька малих сковородок, яких у нас вживають до смаження яєшниць. Коли нагріються, вляти на кожну по ложочці масла і по ложці тіста. Коли вже *присмажилося з долини, перевернути широким ножем на другий* бік і присмажити з другої сторони. Готові млинці складати до риночки, такої самої величини як сковородки і держати її на краю кухні. Коли насмажено млинців стільки, що є їх по 2—3 на кожну особу, подавати їх у риночці на стіл, а тимчасом смажити другі.

До млинців подають добру густу сметану, топлене масло, підливу з грибів або всякі закуски з оселедців.

Підлива з грибів: зварити сушених грибів, змолоти на машинці. На наварі зробити густу підливу з мукою й маслом, перемішати з грибами й подавати.

Оселедці „Делікатес".

Вимочити, вичистити, вибрати ости з оселедця, а мясо порізати на такі кусники, як звичайно ріжуть на закуску. Класти до фаянсової миски, поливаючи кожний ряд ніцейською оливою або якимнебудь добрим, ясним олієм (найкращий — це олій з зернят соняшникових). Зверху теж залляти оливою (або олієм), завязати перґаміновим папером й дати постояти в зимнім місці 10—15 днів. Тоді оселедці стануть дуже смаковиті і їх можна вживати як закуску до горілки або теж на хліб із маслом.

Тісточко з медом для дітей.

1 жовток, 2 ложки масла, пів шклянки сметани, 4 ложки гірського меду, 1 ложку соди, 1½—2 шклянки муки, замісити так, щоби тісто можна було розтачати на пляцок, ½—1 палець грубини. З тіста вирізати ріжньої форми тісточка і покласти в піч на 10 хвилин. Перед тим помастити яйцем, посипати крупкою з масла і муки.

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувший лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики

ординує в шкірних недугах і т. д. від год. 8½—10, 18—19, в косметиці від 10—11 і 16—18, в неділі і свята від год. 10—11.

ГІРСЬКЕ СОНЦЕ. ВАПОФОР. ДІЯТЕРМІЯ. КРИОТЕРАПІЯ. СЕПАРАТКОВІ ЖДАЛЬНІ.

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 22., III. ПОВЕРХ

(біля „Народньої Гостинниці").

Вінда до вжитку. — Телєфон 38-90.

ХТО ПОРАДИТЬ?

Прошу порадити мені, що робити з індиками, які не хочуть їсти? Це мусить бути якась хвороба, бо вони тратять апетит, сидять похнюпившись, а зарізавши їх, завважила я, що печінка в них злегка позеленіла. **Ольга Н.**

Прошу порадити мені, яке звання могла би я дати своїй шіснадцятилітній донечці, яка є тепер на першому році семинара. Я хотіла би дати їй якесь практичне образування, бо вона мусить скоро заробляти. Має нахил і замилування до господарства. **Зажурена мати.**

Що робити зі старим пірям? Чи можна зробити з нього ковдру? **А. Г.**

Які тепер модні спальні? Чи біла спальня може бути прикрашена народніми килимами? **Наречена.**

З НАШОГО ДОСВІДУ

О. С. Кольонську воду трудно виробляти самому. Найкраще купити в аптиці есенцію кольонської води. Щоправда, не всі аптики її мають на складі, але декуди продають таку есенцію з запахом „Шіпр". **Гануся.**

М. М. У своїому запиті, який торкається зимного помешкання, Ви подали за мало даних для того, щоби можна Вам порадити. Помешкання буває іноді зимне через недогідне положення (до вітру), або тонкі стіни, непристаючі й надто великі вікна, недогідні печі. Тут треба знати всі ці обставини, щоби можна успішно зарадити. **Л. К.**

О. С. Із двох пар панчіх такої самої краски зладила я собі дуже гарні штанята. Щоправда ті панчохи були дуже доброї якости, так що їхні нитки були міцні й сильні, хоч стопа вже була дірава. І тільки тоді виплатиться їх переробити. Зладити собі крій із якихсь давних попорених штанят, розтяти панчохи у шві й прикроїти їх точно після цього. На горі зібрати на ґуму. У кроку вставити подвійний чотирокутник із горішнього краю панчохи, який є звичайно подвійний.

Господині. Плекання аравкарій полягає у вмілому підливанні цієї рослини, головно літом. Аравкарія вимагає постійного допливу свіжого воздуху, тому треба виставити її влітку до городу або на відкритий балькон. При цьому слід закопати її з вазонком у грядку або скриночку з землею, щоби вона не вивернулася часом від вітру. Взагалі треба їй вишукати захисне місце.

Підливати треба її досить часто (що 1—2 дні), а в літі обовязково цілу рослинку зрошувати при помочи розпиляча. При цьому треба зважати, щоби дощ із розпиляча не був надто сильний, бо сильний удар води шкодить шпилькам смерічки. Розпиляча може заступити також звичайна коновочка, коли має дрібненьку сітку до підливання.

Зимою треба тримати аравкарію в зимній кімнаті (+ 10° Ц), яку часто провітрюємо. В морозні дні слід рослинки ці накривати якоюсь легкою тканиною, щоби оберегти її від подуву повітря. Коли держатимете аравкарію в теплій і невітреній кімнаті, її галузки вяло опадуть.

При пересаджуванні аравкарій треба вживати листяної землі з невеличкою домішкою перетертої глини і грубозернистого піску.

Гануся. Краска кімнатного мальовила має велику вагу для ясности кімнати. Дайте собі вималювати покій якоюсь ясною, яркою краскою, пр. ясно-жовтою, ясно-помаранчевою, або жовто-зеленою. Ще яснішим стане покій, коли помалюєте віконну стіну дуже ясною краскою, а дальші три стіни жовто-зеленою або ясно-помаранчевою. Стіна, яка містить у собі вікно є звичайно гірше освітлена і ця ясна краска поможе усунути тінь і роз'яснить ще й прочі стіни кімнати.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

Дійсно:

„Ах, яка шкода, що я не жив перед Карлом Великим" — зітхає малий Славко.

„Що тобі прийшло на думку?"

„Тоді-б я не потребував стільки вчитися історії".

—::—

„По чім-жеж мама пізнала, що ти не мився?"

„Я забув мило замочити!"

—::—

Діточі міркування.

Горячо. Батько стягнув свою камізельку й лишив її в кімнаті. Одарка несе її за батьком:

„Тату, ти забув свій нагрудник!"

У крамниці коопер. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1

МОЖНА ДІСТАТИ:

Сільське, тонке полотно домашнього виробу догідне на занавіси, доріжки, суконки, широке на 75 цм по . . . . . 3.— зол. за м.
Бурунчук, тонкого виробу догідний на суконки, занавіси, серветки, широкий на 75 цм. по . . . . . 5— зол. за м.
Канвове полотно (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, пригоже на фелони, портієри, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 16.— і 18.— зол. за м. (залежно від краски і якости).
Сирий шовк краєвого виробу, догідний на літні костюми й вишивані сорочки, широкий на 100 цм., по . . . . . 16.— зол. за м.
Лянне полотно чеське, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
Нитки до вишивання, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:

Cotton Perlé	в клубках	60 сот.
„ „	в мотках	42 „
C. M. S.	в мотках	22 „
Mouliné Meridian	в мотках	16 „

Числа красок подані у відділі Ручних робіт.

Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
Товар висилаємо за післяплатою або за попереднім надісланням готівки.

В наведених цінах невчислені кошти посилки.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Чвертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

Адреса: **„КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.**
Чекове конто 150.153.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Żinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телефон ч. 19.

Чета



Ч. 4

М. Бѣтовичъ

Хата

1932

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ І МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ,
ЗАНАВІСИ, КАПИ,
БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ,
ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ,
СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ,
ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ
ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народне Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

„ВОГНІ”

часопис для української молоді.

Містить цікаві оповідання, спомини, новини.

Для спортових вістей окремий додаток!

Передплата: в краю річно 7.20 зол., піврічно 3.60 зол. Поодиноке число 60 сот. — Закордоном 10 зол. річно.

Адреса: **Львів, вулиця Гродзіцьких ч. 4., III. пов.**
Гроші слати складанками П. К. О. ч. 101.423.

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖУРНАЛИК

„СВІТ ДИТИНИ“

якого не повинно бракувати ні в одній українській хаті, де є діти!

Добірний духовий корм для розуму й серця дітий, — — цікаві ілюстрації, загадки, оповідання. — —

МАМИ, ПАМЯТЯЙТЕ ПРО ЦЕ!

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1931:

квартально 3 зол.; піврічно 6 зол.; річно 12 зол.

Для Америки й Канади	**1.50 дол.**
Для Чехословаччини	**50.— кор.**
Для Румунії	**240.— леїв.**

Замовлення слати на адресу:

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“,
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 3.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол.
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа . 1.80 „

В Америці й Канаді:
річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині:
річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці: Mrs. Julia Kucher, Cleveland Ohio, 2280 West 11-th Street. — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЯК НАЙДЕШЕВШЕ ЗДОБУТИ ОСВІТУ?

ЗЛОЖІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ НА РІК **1932**

на ВИДАННЯ **„САМООСВІТИ“**

за **3·50** зол. річно

12 книжочок на рік — це 12 зрозумілих популярних викладів з ріжних галузей знання по програмі народніх університетів.

На 1931 рік дотепер появилися такі книжки:

13. **Опис землі.** Наука ґеоґрафії. ч. I. Ціна 40 ґр. (з пересилкою 50 ґр.). — 14—15. **Які є народи і держави на землі?** Наука ґеоґрафії ч. II. Ціна 70 ґр. (з пеерс. 80 ґр.). — 16. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап. (Сконфісковано!). — 17. **Причини світової війни.** Історія світової війни ч. I. Ціна 45 ґр. (з пер. 55 ґр.). — 18. **Про світову господарську кризу.** (Чому тепер є господарська скрута?) Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 19. **Як провадилася світова війна?** Історія світової війни ч. II. Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 20. **Основи життя.** Наука про те, з яких малих клітин складається кожне живе тіло. Ціна 40 ґр. (з пер. 50 ґр.). — 21. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап, статистичних образів і краєвидів. Нове видання по конфіскаті. Ціна 60 ґр. (з перес. 70 ґр.). — 22. **Про найстарші часи людського життя на землі.** I. Наука про те, що таке історія. II. Про найдавніше життя людей, про початки культури та суспільного життя (з 15 образками). Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — До кінця року появляться: 23. **Велика Україна в огнях.** Історія української революції. Часть IV. — 24. **Всесвітна історія.** Частина I. — 25. **Як повстав теперішній вигляд землі?** (Наука ґеольоґії).

Хто купує тепер всі книжки за 1931 рік разом, той платить тільки 4.50 зол. разом із почтовою пеерсилкою. — Хто купує тепер всі книжки за роки 1930—1931 разом, той платить тільки 8 зол. разом із почтовою пересилкою.

КОЖНОГО МІСЯЦЯ ВИХОДИТЬ ОДНА КНИЖКА!

Гроші шліть на адресу: „Центробанк“ Львів, Ринок 10, з дописком на переказі: **„Для Самоосвіти“.**

НОВИНА для Читалень, Хорів, Соколів, Лугів!
Підручник до виступів на майдані й на сцені, 65 найкращих мельодій на 2 голоси, повні тексти, вказівки до хороводів.

Ціна 2.20 зол., з пересилкою 2.50 зол.

Замовляти найдогідніше на грошевих переказах:

Д-р ОЛЕКСАНДЕР БАРИЛЯК

ЛЬВІВ, УЛ. ТЕАТИНСЬКА Ч. 31.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 9—10.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 4.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 4.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 3.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 7.

„Учительське Слово“, — орґан Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 4.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 3.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 3.

„Шлях виховання й навчання“, — педаґоґічно-методичний місячник, ч. 2.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 9—10.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 7-8.

До цього числа долучуємо таблицю науки крою.

Почтоту оплату оплачено гуртом

Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. ЛЬВІВ, КВІТЕНЬ 1932. Ч. 4.

ЗМІСТ: **М. Рудницький:** Любовні листи Мазепи. — **У. Кравченко:** Квіти. — **Г. Чикаленко-Келлєр:** Міжнародня Федерація жінок із вищою освітою. — **М. Осінчук:** Виставка малюнку і рисунку 15—18 в. — **Кл. Бобикевич:** Проба. — **Д-р Ол. Бариляк:** Ягілки. — **І. С. П.:** Про погану жінку. — **М. Бачинська-Донцов:** Як зберегти молодість. — **Е. Вербицька:** Основини волі. — **Л. Б.:** Дещо про домашню роботу. — **Д-р Е. Дурделло:** Про відміни опасистости. — **М. Нижанківська:** Вечір української пісні. — **С.:** Яйце. — Ріжні вісти. — Нові книжки. — Господарські поради. — Приписи. — ІЛЮСТРАЦІЇ: Квіти. — **Ян Файт:** Лис і качка. — **Я. Коваль:** Ягілка. — **Я. Коваль:** Ритмічні вправи діточого курсу. — При вішанні білля. — Заощаджуємо богато енергії. — **Венецька школа:** Мадонна з дитятем.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

ЛЮБОВНІ ЛИСТИ МАЗЕПИ

(З нагоди 300-тих роковин народження Гетьмана.)

Історики, що розпорпують приватне життя великих діячів, щоби зрозуміти краще їхню індивідуальність, інколи беруть зайвий клопіт на свою голову. Навіть ґенії часто не ріжняться у своїй буденщині від звичайних смертників своїми слабощами, думками та почуваннями.

Здавалось би, що такі хвилини, як пориви кохання кидають на великих людей виїмкове сяйво, знімаючи їх на педестал фільософів і героїв. Та якби вояки Цезаря побачили його поведінку з Клєопатрою або ґренадири Наполєона його спазми, коли ждав на Жозефіну — хто зна, чи не втратили би віри в силу своїх проводирів.

Любовні листи Мазепи! На сам звук цих трьох слів уявляємо собі літературу в роді Касанови. Хто зна, може цей прехитрий дипльомат вислав у своїм житті неодну сентиментальну супліку, де між квітами стилю притаїв слова зміїної спокуси. Та ті, що залишились нам — дивують нас своєю безпосередністю та чистою лірикою, немов ізпід руки закоханого недолітка. Інколи треба цілого життя пристрастей і самоошук, щоби дійти до клясичної простоти у вислові та в почуваннях.

Державний муж, що вживає пера тільки в загально-людських справах не мусить бути поетом і таки краще, коли не взиває імення Музи надаремне.

Кохання — одно із найглибших джерел мистецької творчости. А одночасно любовні листи великих творців рідко мають у собі подих їхньої індивідуальности. Коли хто із читачів матиме колись у руках вибір таких листів, нехай прирівняє Вольтера із Кляйстом, Пушкіна із Ґетем, Бравнінґа із Уґо Фосколо, Дікенса з Кіркеґором або Бальзака з Гайнем... усі вони, яко мога, затирають усі риси свого „я" перед образом тої, яку звеличують, якій коряться, якій нашіптують слова найприємніші саме для неї, для неї єдиної і для нікого більше.

У 60-тому році життя трапилась Мазепі мало оригінальна історія: закохався в молодій дівчині. Психофізіольоґія ось-ось найде бациля, що є причиною цієї нерідкої недуги т. зв. небезпечного віку. Мазепа мав щастя до жінок. Мотря Кочубеївна замість висміяти його або пригадати йому його вік, відповіла таким самим почуванням. Мазепа післав сватів. Уже раніше він зустрічався потайки із Мотрею. Кочубеї відкинули освідчини Мазепи з обуренням; Мазепа був за старий, а Мотря його хрещеницею. Дома почали поводитись із Мотрею жорстоко; тоді вона втікла до Мазепи, гадаючи, що цим приневолить його до рішучого кроку.

Історики кажуть, що Мазепа глипнув тоді одним оком на „опінію" і другим на царський уряд; — з обома рахувався, бо Кочубей „мав впливи". І хоч як кохав Мотрю, і хоч вона мусіла його переконувати, що її мати дома не подарує їй такої ганебної втечі, таки відослав її додому.

Скільки в цій поведінці Мазепи було чисто-політичних оглядів і скільки чисто-особистих мотивів, кожному вільно догадуватися залежно від того, як змальовує собі його психольоґічний портрет.

Послухаймо двох перших листів:

I.

„Моє серденько, мій квіте рожаний! Сердечно на тее болію, що недалеко від мене їдеш, а я не міг очиць твоїх і личка біленького видіти; через сее письмечко кланяюся, всі частини тіла цілую любезно".

II.

„Моє серденько! Зажурився я, почувши від дівки (служниці) таке слово, що В(аша) М(илость) за зле на мене маєш, що В-у М. при собі не задержав, але відослав додому. Уважж сама, щоб з того виросло. Перше: що-б твої родичі по всім світі розголосили: що взяв у нас дочку уночі ґвалтом і держить у себе замісць підложниці. Друга причина: що державши В-у М. у себе, я би не міг жадною мірою витримати, та і В. М. так-же; мусіли би ми із собою жити так, як подружжа каже, а потім прийшлоб неблагословення від церкви і клятьба, щоби нам із тобою не жити. Де-ж би я тоді Вас подів і мені би через теє В. М. жаль, щоб потім на мене не плакала".

*

Після простої лірики без зайвих прикрас, приходять у другім листі дипльоматичні нюянси; що речення — то новий арґумент: родичі, світ, церква і власне серце. Невідомо, чи Мазепа лякався більше Кочубея чи себе самого. На всякий випадок він сповідається Мотрі зі своїх слабощів. Признатись жінці, що ми не певні своєї сили волі, коли залишимось із нею самі, це часто одна із найбільших лесток для неї і одна із найсолодших самооман для нас.

Тимчасом Мотря була розчарована. Мазепа відчуває, що між ними наростає непорозуміння і хотів би його вияснити:

III.

„Моє сердечне кохання! Прошу і вельми прошу, раз зо мною побачитися для устної розмови. Коли мене любиш, не забувай-же, коли не любиш — не споминай-же. Спомни мої слова, що любить обіцяла, на що мені і рученьку біленьку дала. І повторе, і постократно прошу, назначи хоч на одну мінуту, коли маємо з собою видітися для спільного добра нашого, на котре сама раніше згоду свою дала. А заки теє буде, пришли намисто з шиї своєї, прошу".

*

Видко, що лист цей не поміг або Мазепа не мав терпцю ждати відповіді, тому посилає новий:

IV.

„Моє сердечко! Уже ти мене ізсушила красним своїм личком і своїми обітницями. Посилаю тепер до В(ашої) М(илости) Меланку, щоб про все розмовилася; а В. М. не стережися її нівчім, бо є вірна В-ій М. і мені в усім. Прошу і сильно за ніжки В. М., моє серденько, обнявши, прошу не відкладай своєї обітниці".

*

І немов би після цього не дійшло до зустрічі, Мазепа починає свою лірику наново:

V.

„Моє серце коханее! Сама знаєш, як сердечно, шалене люблю В. М. і ще нікого на світі не любив так. Моє-б теє щастя і радість (було), щоб нехай їхала та жила у мене; тільки-ж я уважав, який кінець з того може бути, а головно при такій злости і заїлости твоїх родичів. Прошу, моя любко, не відміняйся нівчім, як уже неповднократ слово своє і рученьку дала-єсь; а я взаємно, поки жив буду, тебе не забуду".

*

Як бачимо, Мотря повідомляла Мазепу, що мама знущається над нею і побиває її. Кочубей теж мусів помагати бодай лайкою. Мазепа пересилає ляконічну записку:

VI.

„Моє серденько! Не маючи відомости про поводження В. М., — чи вже перестали В. М. мучити і катувати, — тепер відїзджаючи на тиждень на певні місця ,посилаю В-ій М-сти відїздного (дарунок з нагоди відїзду) через Карпа, що прошу завдячне принятн, а мене в неодмінній любови своїй ховати".

*

На листах не маємо дат і не знаємо, як довго тривала та сама атмосфера в хаті Кочубеїв; атмосфера бурі не змінялась:

VII.

„Моє серденько! Тяжко болію на теє, що сам не можу з В. М. обширно поговорити, що за відраду В. М. у теперішнім смутку учинити. Чого В. М. по мені потребуєш, скажи цій дівці. В остатку, коли вони, прокляттї твої, тебе цураються, — іди в монастир, а я знатиму, що на той час з В. М. чинити. Чого треба — ще раз прошу повідомити мене В. М.".

*

Радити коханій дівчині, щоби втікла до манастиря — таки трохи сивоволоса рада. Мотрі проганяють родичі із голови кохання дуже болючими арґументами, а Мазепа надалі тільки складає поезії в прозі:

VIII.

„Моя сердечно коханая! Тяжко зажурився я, почувши, що тая катівка не перестає В. М. мучити, як і вчора теє учинила. Я сам не знаю, що з нею, гадиною, чинити. То моя біда, що з В. М. слушного не маю часу про все переговорити. Більш від жалю не можу писати; тільки теє, що щонебудь станеться, я поки жив буду, тебе сердечне любити і зичити всього добра не перестану, і повторе пишу не перестану, на злість моїм і твоїм ворогам".

*

Мазепа ані не находить ради для Мотрі, як вона має боронитися, ані для себе, як її побачити. В уся кому разі громадські справи не дають йому часу обдумувати стратеґічні пляни для визволення Мотрі. А потім — чи пак: перш усього — вік. Мущина у 60-ім році життя не квапиться — обмірковує, полишає неодну річ часові. Саме тоді, коли закохана дівчина додала би часові крил своєї туги. Мотря ждала від Мазепи рішучости героя та зручности дипльомата, ждала не тільки надаремне, але передовсім за довго. Приходить кріза.

IX.

„Моя сердечне кохана! Виджу, що В. М. у всім відмінилася своєю любовю давньою до мене. Як собі знаєш, воля твоя, чини, що хочеш. Будеш потім того жалувати. Пригадай тільки слова свої, під клятвою мені дані, на той час, коли виходила ти з покою мурованого від мене, коли дав я тобі перстень діямантовий, над котрий ліпшого, дорожчого у себе не маю: „що хоч сяк, чи так буде, а любов між нами не відміниться".

*

Погрози та діялектика родичів Мотрі імовірно зміцнили її сумніви щодо „твердих" намірів Мазепи. Мотря мабуть скидала вину на родичів, але прохала залишити їх та її в спокою.

X.

„Моє серденько! Бодай того Бог з душею розлучив, хто нас розлучає. Знав би я, як над ворогами помститися, тільки ти мені руки звязала. Я з великою сердечною тоскницею жду від В. М. відомости, а в якім

ділі, сама добре знаєш. Тому вельми прошу, дай мені скорий отвіт на цеє моє писання, моє серденько".

*

Відповідь мусіла бути невесела і категорична.

XI.

„Моя сердечно кохана, наймиліша, найлюбезніша Мотронько! Вперед смерти на себе сподівався, ніж такої в серцю вашому відміни. Спомни тільки на свої слова ,спомни на свою присягу, спомни на свої рученьки, котрі мені нераз давала: що мене — хоч будеш за мною, хоч не будеш — до смерти любити обіцяла. Спомни наостаток любезну нашу бесіду, коли ти бувала у мене на покою. Нехай Бог неправдивого (неправдомовного) карає, а я — хоч любиш, хоч не любиш мене — до смерти тебе, відповідно до слова свого, любити і сердечне кохати не перестану, на злість моїм ворогам. Прошу і дуже, моє серденько, якимнебудь способом побачся зо мною: що маю з В. М. далі чинити. Бо вже більш не буду ворогам своїм терпіти, оконечну помсту учиню, а яку, сама побачиш.

Щасливіші мої письма, що в рученьках твоїх бувають, ніж мої бідній очі, що тебе не оглядають".

*

Це було останнє велике кохання Мазепи. „Кохання — пояснює Петер Альтенберґ — значить по суті: нещасливе кохання". Мотря виходить згодом заміж за молодого. Щасливо чи ні? Цим уже історія не цікавиться.

Листи Мотрі пропали. Кочубей не приклав їх цареві як докази Мазепиних затій. Не залишився теж портрет Мотрі. Знаємо тільки, що Мазепа за діямантовий перстень дістав від Мотрі на власне бажання мичку волосся та... вишивану сорочку.

The rest is silence — „решта — мовчанка", як каже Шекспір.

УЛЯНА КРАВЧЕНКО.

КВІТИ

Квіти навколо...

І в душі моїй квіти — святого натхнення...

Дні золотих яскрів...

Навколо—вколо квіти. Квітів богато. І все їх більше — і все їх більше. Все нова квітка каже: „Ось я тут!"



У кожної найдрібнішої форма й ідея — зміст її зливаються у гармонійну цілість. Нема переваги одної над другою. Кожна квітка має свій вигляд—красу — запах — душу...

Сміється калина соняшними світанками, зодягнена у квіття біле. Неначе живі метелики тремтить воно від весняного леготу. А в жарі літа красується вона червоними коралями... Жалібно клониться калина осінню, коли іней нещадний убиває всю красу її...

Квіти говорять без слів. Мова їх проста, коротка. Тішуться. Дякують Богові за дар роси та сонця. Говорять ніжними пелюстками, всміхаються блідими відтінками, посилають у дарунку солодкі, мрійливі пахощі своїх келихів. Вони промовляють до душі людини і знаходять там гомінкий відгук. Усмішкою, дивним блеском очей відповідає людина на їхню мову, хто-ж бо може стрічати байдуже квітів неземну красу?

Квіти — усі гарні...

Однаково та ріжно чарують нас...

Бо в кожної з них своя окрема мова. Гордо знімається старозавітна лелія й лякає всіх несмілим, вдумчивим запахом. А дрібна фіялка ховається поміж зелене листя та згущує на землі всю небесну блакить. Червоні маки палають у житі зловіщо й пригадують, що літній жар носить у собі бурю. А гордовита конвалійка, загортається у звої свого листя, хотіла би сховати там теж чарівний свій, солодкий запах.

Усі вони живуть окремим, тихим і мовчазним своїм життям. І мовчки вчать мистців-людей класти краски на полотно...

ҐАННА ЧИКАЛЕНКО-КЕЛЛЄР.

МІЖНАРОДНЯ ФЕДЕРАЦІЯ ЖІНОК ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

Міжнародня орґанізація жінок із вищою освітою (International Federation of University women) відбуває в цьому році, від 27. липня — 4. серпня в Едінбурзі свій черговий міжнародній конґрес. Останній конґрес відбувся в Женеві, 1929 року, передостанній 1926 р. в Амстердамі. З'їзди Екзекутиви відбуваються щороку: минулої весни в Америці, вістку про це подано в свій час у „Новій Хаті", а 1930 року в Празі.

Орґанізацію цю заснували 1919 року анґлійки та американки, до них незабаром приєдналися скандинавські та французькі жінки, а тепер ця орґанізація обіймає жінок із вищою освітою в 32 державах. Національні Федерації в кожній країні зі свого боку складаються з окремих орґанізацій, чи то льокальних ґруп, а найбільше з професійних орґанізацій жінок-фахівців: лікарок, учительок (із вищою освітою), адвокаток та інш. Такі орґанізації в багатьох країнах існували вже перед тим і тепер тільки обєдналися в міжнародню федерацію. В деяких країнах, як у Німеччині в склад Deutsche Akademikerinnen Bund-у входять також орґанізації студенток, правда, з обмеженими правами.

Метою Міжнародньої Федерації жінок із вищою освітою є утворення і піддержання дружніх звязків між жінками в ріжних країнах, взаємна допомога та освідомлення про осягнення жінок на полі наукової праці та фахової діяльности. Спільними зусиллями утворено значний фонд*) для стипендій, які уділяють окремим жінкам для продовження наукової праці по закінченні університетських студій; необхідною умовою є, щоби стипендіятка продовжувала свої студії в іншій країні, а не своїй батьківщині. Крім міжнароднього фонду деякі великі Національні Федерації мають власні фонди для стипендій. Одною з останніх стипендіяток міжнароднього фонду була росіянка еміґрантка, що працювала науково в Копенґазі; зі стипендій національних фондів зазначу швайцарку, що цього року дістала стипендію Голяндської федерації для продовження наукової праці в Сполучених Державах Півн. Америки.

Другим засобом для навязання тісніших зносин є обмін. Досі широко розвинувся обмін (на певний час) посадами в: шпиталях, вищих та середніх школах, бібліотеках, аптиках та інш. Між американками, анґлійками та анґлійськими домініями обмінюються без труднощів, але й країни з французькою мовою: Франція, Бельґія, Швайцарія також дають членам Міжнародньої Федерації нагоду помінятися на час посадами для поширення наукового чи фахового досвіду: кожна орґанізація чи окрема особа робить потрібні для того заходи у себе вдома. Роблять також кругові обміни: лікарка з Південної Африки, бажаючи працювати деякий час у шпиталі в Німеччині відступила на час свою посаду голяндці, на місце тої в Голяндію поїхала німкиня, яка того бажала, для своїх спеціяльних студій, а її посаду в німецькім шпиталі, чи якімсь експериментальнім інституті зайняла лікарка з Південної Африки.

Особливо добрі наслідки дала спроба обміну вчительок середніх шкіл, учительських семінарій, професійний жіночих курсів та шкіл, даючи змогу ознайомитись із методами навчання в ріжних країнах.

Для полекшення подорожі членів Міжнародньої Федерації орґанізовано по великих містах спеціяльні клюби; там де такі клюби уже існують для потреб місцевих орґанізацій, їх примінено для приїзжих. Там вони знайдуть ріжні полекші: дешеві кімнати, реставрації, читальні іт. д. і мають змогу ближче познайомитися з місцевим життям і людьми через членів місцевої ґрупи. Де клюбів нема, пороблено спеціяльні умови з деякими готелями та пансіонами для вигоди подорожуючих членів Міжнародньої Федерації. Такі клюби існують у: Лондоні, головному осідку Міжнародньої Федерації, Парижі, Римі, Ню-Йорку, Брукселі, Амстердамі та інш., а особливо по великих містах в Анґлії та Америці ,де місцеві ґрупи Національної Фередації жінок із вищою освітою мають клюби у власних, прекрасно уряджених будинках.

Перші заходи для навязання зносин із Міжнародньою Федерацією жінок із вищою освітою зробила я ще 1920 року, але тоді ще не було відповідної української орґанізації. Українське Товариство жінок із вищою освітою засновано в Галичині 1924 року. Мені доручено розпочати заходи перед центральним бюром Міжнародньої Федерації про утворення Української Федерації, яку ми мали на думці скласти з орґанізації в Галичині та розкиданих ґруп еміґранток із Наддніпрянської України. Ґенеральна секретарка Міжнародньої Федерації п. Теодора Бозанквет запропонувала нам внести про те заяву українських жінок із відповідним звітом про заснування і діяльність української орґанізації. Цю нашу заяву розглянув з'їзд Екзекутиви в Брукселі 1925 р. На жаль, ніхто з українок на той з'їзд не міг поїхати. Але навіть наша присутність ледви чи помогла би, бо в статуті Міжнародньої Федерації виразно зазначено про Національні Федерації в окремих державах. Бруксельська Екзекутива пропонувала нам чекати поки заснується польська орґанізація жінок із вищою освітою, (якої тоді ще не було, вона вступила в Міжнародню Федерацію тільки 1928 р.), а тоді приєднатися до неї. Пропозицію цю ми очевидно відкинули.

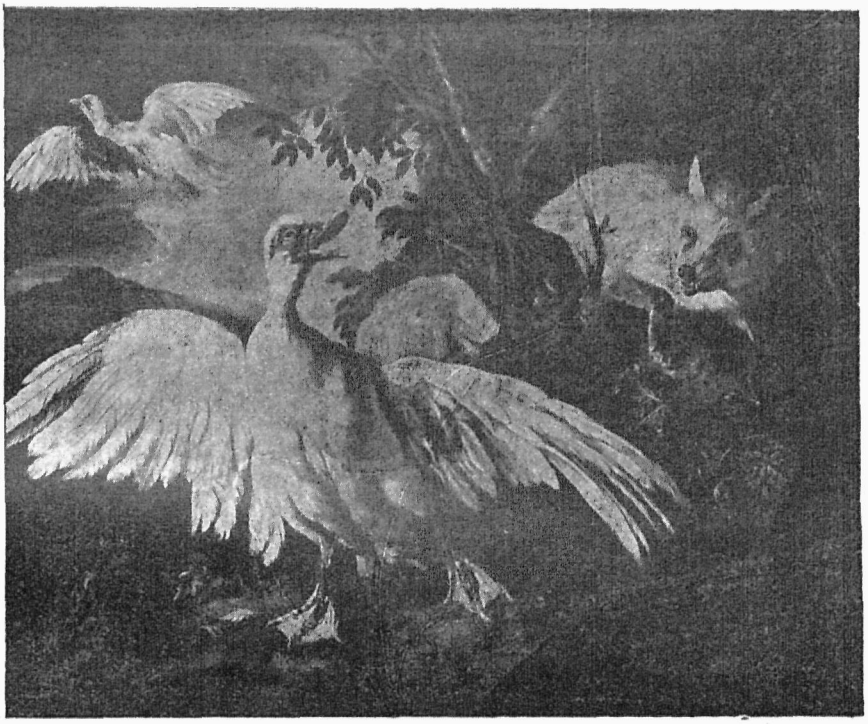
Підчас конґресу в Женеві, 1929 року, голова Міжнародньої Федерації, п. Елен Ґледіч, професор хемії на університеті в Осло, поставилася прихильно до жінок із вищою освітою у недержавних народів, які бажали-б увійти в Міжнародню Федерацію. Мені довелося зробити звіт про становище української ґрупи. Окрім українок в такому становищі опинилися орґанізації в Єгипті навколо університету в Каїро: в цьому інтернаціональному університеті є багато жінок приват-доцентів, лекторок та інш. Ґрупа жінок із Секретаріяту Ліґи Націй теж хотіла-б увійти безпосередньо в Міжнародню Федерацію, бо досі вона входить у склад Женевської ґрупи Швайцарської Національної Федерації. Росіянки-еміґрантки теж виявили бажання ввійти безпосередньо до Міжнародньої Федерації, бо досі вони тимчасово входять у склад Паризької ґрупи Французької Національної Федерації. Підчас конґресу в Женеві, 1929 р., утворено спеціяльну комісію для розгляду цього питання: є навіть думка про зміну статуту і про допущення орґанізацій на іншій підставі до Міжнародньої Федерації. Головою комісії є Елен Ґледіч. Питання це й досі не розвязане. Розглядалося воно і в Празі підчас Екзекутиви, і в Америці, прийде на порядок і підчас конґресу цього літа в Едінбурзі. Добре було-б, якби хто з українок міг нас там заступати.

*) Президент Масарик підчас останнього з'їзду Екзекутиви Міжнародньої Федерації в Празі, дав із власних коштів недостаючу тисячу англ. фунтів.

МИХАЙЛО ОСІНЬЧУК.

ВИСТАВКА МАЛЮНКУ І РИСУНКУ 15—18 В. В НАЦ. МУЗЕЮ

З приводу виставки хотів би я звернути увагу громадянства на звязок ,який мала барокова доба із нашим мистецтвом та на ті стилеві зміни в нашому мистецтві, що зродилися під її рішаючим впливом. Західні мистецькі течії вже і перед бароком зазначувалися у нас, одначе так слабо, що на зміну стилю не вилинули, а тільки причинилися до сильнішого видвигнення відрубних прикмет нашої іконописі. Проте незвичайно цікавим явищем є факт, чому саме барок, а не інші, навіть від нього стилево сильніші мистецькі епохи, як ґотика чи ренесанс, дійшов у нас до такого непереможного впливу, що випер усталене традицією століть мистецтво на основах візантійських і створив у нас нову мистецьку добу, під назвою „українського бароку". У відносно недовгому часі завоював майже всі ділянки нашого мистецтва і уґрунтувався так сильно, що докотився аж до нинішних часів.



Ян Файт (1611—1661) Лис і качка

Причиною цього явища була обставина, що наші тодішні суспільні відносини були своїм характером незвичайно схожі до тих, яких мистецьким репрезентантом був саме барок. Подібно як на заході, так і в нас ішла реліґійна борба між унією, а православєм. Через ціле сімнадцяте століття кипіла затяжна визвольна війна, що побіч соціяльних та державницьких змагань, поставила на своїм прапорі клич борби за віру. В безнастанній воєнній колотнечі вибиваються на провідні місця саме одиниці барокового характеру, що часто особисті цілі ставлять вище інтересів загальних. Словом і серед керівничих кругів і в суспільній масі настрої були дуже подібні до тих, які хвилювали маси на заході серед воєнного лихоліття контрреформації.

І тому не дивниця, що барокóвий стиль так скоро підійшов під смак тодішнього нашого суспільства і так скоро поширився. На протязі пів століття після його появи на наших землях наше традиційне мистепство пішло в забуття й задержалося ще якийсь час лишень в далеких закутинах, замкнутих високими горами.

Як усякий новий стиль, що приходить на зміну попереднього, не може уґрупуватися без компромісів, так і барок мусів піти на уступки, не міг оминути безслідно візантійського мистецтва, що держалося в нас стільки століть і прибрало вже за той час національні форми. Компроміс бароку з традиційною візантикою саме й є українським бароком. Проявився він найсильніше в мистецтві образотворчім і декоративнім.

Український барок найвиразніше скристалізувався в нашім мистецтві реліґійнім. Коли приглянемося памяткам мистецького центру, яким був Манявський Скит, зразу кидаються нам у вічі характеристичні признаки нашого нового стилю. Візантійське, ритмічне уняття композиційне одержує нове заповнення, незгідне з формальними вимогами минулого. Ясна і делікатна колірова ґама нашої іконописі уступає місце сильно контрастованій, з виразним стремлінням майже до чорноти в тінях, щоби тим сильніше видобути бароковий ефект світлотіни. Трактовання лиць реалістичне, а не схематично ритмічне. Трактовання драперій також реалістичне. Щоправда в початках бачимо тут ще значну путаницю, як це можна доглянути на іконах богородчанського іконостасу (Нац. Муз.), бо нашим що навикли до плоско-лінійного трактовання, незвичайно тяжко було перейти до реалістичних вимог. Одначе з часом ці недостачі усуваються.

Новий стиль передовсім зробив переворот в іконостасній архітектурі. Невибаглива простота іконостасної структури добарокової доби уступає місце сильно розчленованій ґзимсами та колюмнами архітектурі іконостасів барокових, виповненої богатими і прекрасними різьбами. Золочення, які перед тим находилися лише на іконах, впроваджені в різьбу іконостасів, незвичайно їх оживили, а заразом збільшили мистецький їх ефект.

Декілька прегарних барокових іконостасів заховалися по наших церковцях ще й до нині. До найкращих належать іконостаси: богородчанський, рогатинський, озірнянський. Краснопущанський на жаль згорів.

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ.

ПРОБА

(Автентичне.)

У гостинній пані Савич ставало щораз голосніше. Улині товаришки зійшлися відсвяткувати її заграничний докторат медицини, та винитати про її життя-буття в Парижі. Цілих три роки не виділися з нею, не знали її замірів, думок, бо поглиблена в своїй науці, Уля мало що писала, відкладаючи все на свобіднішу хвилю.

Докторат! Скільки неспокою в душі, дрожання нервів, скупчення всіх сил в одну точку! А хто почислить ті неспані ночі у вічній увазі над книжкою, ті боротьби зі сном, утомою та зневірою в себе та других...?

З подивом гляділи товаришки на неї. Це їх ніжній, дрібній, чорноокій товаришці вдалося дійняти докторату, лише їй одній з цілої кляси! Бо хоча всі вони про те мріяли й снили, життя інакше зарядило...

I.

Жовтаве світло великої лямпи падало на молоді лиця, що сиділи кругом богато заставленого стола. На його першому місці сиділа біловолоса бабуня Улі й лагідно гляділа на молодіж, що живо захоплювалася й розпитувала свою товаришку.

„Богато в Парижі нового й незрозумілого для наших відносин", говорила Уля. „Мені здається, неначе-б тамошні жінки випередили нас на пів століття. Кожна жінка має заняття, працює, хочби й яка богата була. Всі інституції заповнені ними, а часто жінки ведуть самостійно підприємства. От хочби великі магазини мод, прикрас домашньої обстановки, оранжерій".

„І в нас є богато працюючих жінок", завважила Оля. „Ось поглянь, між нами майже всі самостійні!"

„Так, але у нас здебільшого працюють дівчата, замужні жінки менше. А там тепер ніхто не питає, чи замужна жінка ,чи ні, лише що вона вміє! Бо хоч який поступ у світі на кожному кроці, так усе тяжче в ньому жити. Усе спішить, гонить без віддиху. Оце тяжко одному, а ще тяжче в двійку! Приходиться й замужній жінці заробляти на свій прожиток!"

„Але й її положення через те стає независиме!", сказала Ірина.

„Авжеж! Я чую, як мої бабуня дивуються, що так часто трапляються тепер розводи й похитують головою. І говорять про моральне зіпсуття, про нечистоту обичаїв теперішнього часу. Звісно є люди, які зловживають цим, але подумайте скільки нещасливих подруж розвязала оця можливість розійтися", відповіла Уля.

„О, ні, вже нема в нас того терпцю, що у наших бабунь", додала Галя. „Як часто, бувало, слухаю оповідань про те, що приходилося тоді жінці терпіти від чоловіка пяниці, картяра, марнотравника, а все з тою покорою, що вже така судьба, що нема ради цему! Розійтися? Страшний сором, що світ на це скаже? Не приймуть родичі, ні рідня, а тут діти і всякі обовязки! Лишалися одні сльози. І лили-ж їх жінки на всему світі!"

„А тепер вже сама можливість, що можна розійтися, не допускає до таких важких знущань", сказала Уля. „Я часто чула думку про подружа своїх тамошніх товаришок і інших дівчат, що мені приходилося стрічати. В подружжі бачуть вони рівнорядну дружбу між мущиною й жінкою, але й не лякаються думки розводу, коли-б їхні вдачі не погоджувались. Навіщо мучити себе взаїмно, кажуть. Я-ж сама можу заробити на себе, сама вмію пробити собі шлях у житті. І дитину зумію сама виховати, своїми силами! — Нема що казати, там я побачила, що жінка здобула собі рівні права, але вміє й нести рівні обовязки".

Настала тишина. Кожна товаришка думала ще щось докинути, коли оце обізвалася бабуся.

„Це правда, що тепер люди змінилися, стали якісь непогамовані ,нетерпеливі, нервові. Жінка краще розведеться з чоловіком, чим потерпить, видержить у покорі, спробує слізми, лагідним словом, добрим ділом, як було за моїх часів... А було тоді більше тихого щастя в сімї! Люди покірніші судьбі, вірніші даній присязі, спокійніші в серцю, без тих великих вимог що нині! Знайте одно, що якби й жінка не змодернізувалася, не змінить своєї утаєної, властивої вдачі, бажання мати рідню: чоловіка, дітей. Бо стара приповідка каже: Чоловіче серце — це цілий світ, а жіночий світ — це її серце. У цьому одному знайде щастя, за котрим шукають усі без виняткив. Є й такі, що його не зазнали, але мали іншого роду вдоволення: Сповнили свій обовязок у кожній формі, під кожним зглядом! — Оце розкажу вам малу пригоду з моїх молодих літ".

Гамірне товариство втихло. Деякі товаришки засіли вигідно на широкому тапчані, вкритому пушистим ліжником. Інші лишилися біля стола, щоби запалити папироси.

II.

Моя подруга Омеля мала виходити заміж за молодого Севера. Усі були захоплені парою молодят. Що то був за дібраний високий ріст в обоїх, а що обоє пристійні, смугляві, веселі, привітні! Коли проходжувалися рука в руку, то просто мило було дивитися, як до себе годилися. Любилися дуже взаїмно, дивилися собі в очі — й не потребували ні одного слова, щоби поділитися думками: читали їх собі в очах! Вкінці — весілля! Я була захоплена молодою. Виглядала наче царівна з казки, вся в білому; на голові традиційний міртовий віночок, довгий серпанок... Ще ніколи не мала враження такої урочистої хвилі, як тоді. Церква вся освітлена ,запах кадила, спів... Оце молодята положили руки на Євангеліє й повторяли за священиком присягу... „Шлюбую тобі вірність супружу, любов, і що тебе не опущу до самої смерти!" — Молода мусіла додати... „і послушенство", а священики заспівали „Жена да повинується мужеві свому"... Мене зворушила до сліз форма прадідів та бабок наших, освячена традицією... Не було щасливішої жінки над Омелю! Здавалося їй, що час не минає, а стоїть. Прожили вони у згоді щось вісім місяців. Коли якраз тоді випала війна з Боснею, і Северин яко запасний старшина пішов на фронт. „Пиши, пиши, що днини!", кричала Омеля за відходячим поїздом. Нема нічого тяжчого, як розлука... Омелі здавалося, що минеться, не видержить у самітній хаті. Нераз причувалися кроки милого, здавалося, що от-от отворяться двері і побачить його... Пригадувала собі всі події з їх пожиття, віджикала, кріпилася ними... Одинока надія, це були письма, що їх день у день визирала, надіялася... Та один день минав за другим, а письма не було... Омеля вже й не знала, що думати. Чому не одержує відповіді на свої листи, в яких вилила свою безмежну тугу, які зрошувала сльозами?... А думки... наче рої кружляли по її голові. Бачила вже чоловіка раненим у шпиталі, бачила вже поміж трупами на полі битви і з роздертим

серцем шукала кроваве тіло його... Омеля бігла тоді до церкви та годинами хрестом лежала перед образами... Минуло пять місяців від виїзду, а ще не було ніякої вістки. Правда, часописи писали, що на границі нема боїв, лише військо стоїть у поготівлі. Чому Северин не писав? Змарніла, почорніла, постарілася... З кінцем пятого місяця Омеля перейшла жити до своїх родичів. Напів пожевільну дочку потішала мати як відгомону в душі Омелі. Родичі бачили нещастя дочки, рішили вислати когось на розвідини до Босні. Якраз тоді оголосили часописи кінець війни, і полки вертали домів. В один прегарний день станув у дверях веселий і здоровий Северин та радісно витався зі всіма. Омеля задубіла, так, неначе побачила який привид...

— Чи ти одержував мої листи? — були її перші слова.

— Усі одержав, до одного, лише я їх не читав...

— Що?... Не читав?... — обурилася Омеля й заллялася слізми.

Северин вийняв пачку запечатаних, неотвираних листів, так, як прийшли з почти...

— Чому? Чому? — питала зворушена Омеля.

— А так. Я поставив тебе на пробу! Я знав про що ти могла писати, але хотів поставити поміж нас час, щоби ти мене ще більше, глибше полюбила...

Омеля не розуміла. Неначе опарена втекла з кімнати. Рішилася не вертати вже до нього. Але на це її родичі не згодилися.

— Це твій шлюбний чоловік, належите до себе. Присягла йому, держи слово! Виховай собі його, представ йому його хиби, які він може й не бачить, а тоді жадай виправдання! А впрочім „мила рана від милого пана!"...

Омеля з початку й чути не хотіла про те, упиралася при своїм та скоро покорилася волі родичів й зажила з чоловіком. Здається, що не жалувала свого кроку, бо зацвіла знову, як цвітка на весні, а жаль поволи відходив і забувався...

„А ми не вернули-б ніколи! Не забули-б терпіння!", гукнули хором товаришки.

„І хто знає, чи не жалували-б того!", відповіла бабуся.

Саджавка, 1930 р.

ЯГІЛКИ

Ті гарні, веселі весняні забави українських дівчат — нам по містах — мало відомі. Поза загально звісними „Зельманом" і „Жучком" існує в народі понад 200 ягілок з окремими хороводами (фіґурами). На жаль, не всі вони зібрані; особливо бракує ще багато мельодій і описів ігор.

Хто має добру волю збирати, той багато ще незнаного може записати від старших жінок в селах, подальше від міст.

Наразі вони загибають. А шкода цього дорогоцінного, тисячелітнього надбання української культури!

Ягілки — це танкові пісні, з розмовами, співом, та зі сценічними картинами — свого роду весняний карнавал із завязками оперети. Можна їх назвати й карнавалом тому, що виводять ягілки дівчата спільно з хлопцями, а в декотрих ягілках беруть участь і старші жінки й чоловіки — і похід іде через ціле село, як „Гусяр" або „Чи ви, люде, спите" і багато інших.

Вже Вагилевич зве їх „драматичним представленням побуту" (громадської жизни), бо в них відзеркалюється ціла історія українського народу: сліди княжих часів, турецька неволя, панщина — і безліч сатир на життя-буття в родині й в громаді.

Підчас тих забав зближувалися до себе хлопці й дівчата. Це була форма товариського життя — від ранньої весни до повного літа. Передше грали ягілки від половини великого посту до Івана Купала, до кінця червня. В міру занепаду обмежилися вони до великодних свят.

Щоби ці перлини устної словесности не затихли на віки, та щоби їх не присвоїли собі навіть чужинці, вважаю доцільним: відновити їх, піддержати там, де вони ще є, поширити там, де вже затихли, а навіть приняти їх у програми народніх свят і концертів.

З тих мотивів і з тою метою зробив я в червні 1931 р. проби публичних виступів на площі й на сцені. Виступи ці стрінулися із загальним признанням у пресі. Я певний, що молодь зрозуміє мету і з захопленням візьметься до діла.

Побіч на картині бачимо ученицї „Труду" у Львові, як виводять ягілки.

Зверну увагу Шан. Читачок на одну обставину. На мазурщині загинули були „Собутки" (купальські



Ягілка, виведена ученицями пром. школи „Труд" у Львові.
Світлив Я. Коваль

гри й пісні). Щойно Виспянський оживив їх і в удосконаленій формі впровадив їх на публичні виступи. Тепер „Собутки" загально принялися!

Все промовляє за тим, що й наші ягілки дадуть багатий матеріял до творчої праці в ділянці музики й хореоґрафії та стануть нашою славою!

Д-р Олександер Бариляк.

Від Редакції: Витаємо оце цікаве змагання автора оживити давні народні пісні та танки. Одначе слід побажати, щоби при влаштуванні таких ігор учасники звертали також увагу на чистоту й стилевість народнього строю, який являється в нас часто тільки зманірованим наслідуванням його.

ПРО ПОГАНУ ЖІНКУ

Сказав Оскар Уайльд: „для довгоносої жінки немає місця на світі". Богато в цій замітці парадоксальної пересали і багато... правди (коли світом назвати кохання й мужчин). На інших ділянках, як: праця, наука, мистецтво — може така бідолашна „довгоноса" здобути собі признання, збирати лаври, а навіть притьмити жінку з клясичним профілем! Але нехай доля стереже її перед балевою салею або модною пляжею! На тих ділянках не поможе їй ані розум, ані всі біблійні чесноти, взяті докупи .

Отже жінка погана й второнна шукає в іншому місці признання. Трапляється інколи, що якийсь мужчина відкопає отакий скарб і одружиться з нею... Родина поганої жінки, найчастіше буває вогнищем тихого й глибокого щастя. А кохання, яке вона зуміє викликати ,триває довго й має кріпку підставу, не розвіється при першій зморщці й першому сивому волоску... Дітей своїх погані жінки палко люблять, не згадуючи вже й про те, що силою контрасту діти їхні часто бувають... вродливими.

Погана жінка завжди однакова. Її люди не помічають, про неї не балакають. Про неї не ходять сплітки ,через неї ніхто не відбирає собі життя. Їй не грозить ніколи така заввага: „Боже, як вона змінилася!" „Ні сліду вже нема з її краси!" „Боже, як вона постарілася й згрубла!"...

А окрім того погана жінка не має богато мороки з убранням. Вона може надягти немодну сукню, може й три роки носити той сам сірий костюм і ніхто не подивується цьому. Але й поганій жінці дечого не вільно робити. Не вільно носити їй занадто модної сукні й занадто ярких красок. Не вільно їй бути кокеткою й зарозумілою. Ніхто не вибачить їй таких прикмет, вважаючи, що на таку роскіш може позволити собі тільки жінка гарна, вродлива або „мила".

Іноді погана жінка стає „милою", коли має в собі „щось", що французи називають „charmante", німці „reizend", а росіяни „прелестная". Те „щось" — це чар, який закриває всі недостачі її вроди і нераз переможе й принаду суперниці-красуні.

Але слухайте! Коли погана жінка вродиться в відповідній для себе добі й краю — стає іноді — красунею! Парадокс? Ні... Краса — це річ умовна. Те, що нам подобається тепер, не могло захоплювати колись нашого пращура, що ходив у медвежій шкірі й спав у печері. Те, що чарує нас у грецької статуї — одіте в модель фірми Пату, здивувало би нас незугарністю форми й недостачою... шику.

Нога Каріятиди, вбрана в шовкову панчішку, не вмістилась би навіть у 40-вому числі модного черевичка. Красуні середньовіччя, що так строго берегли чистоту обичаїв, здивували-б нас напевно... своїми правилами щоденної гігієни. Замість води, вживали вони — нахощів, замість мила — білил та румян. А помимо того їх кохали, обожали та складали в їхню честь поєми.

Гарна й погана жінка — річ умовна. Тут важніше те, щоби жінка вміла прийти на світ у свій час. То значить: у 1932 р. стрункою, виспортованою, зате може обійтися без грецького носа! Коли в неї скісні хінські очі, або грубі смажні губи, це не шкодить, ні, тоді скажуть тільки, що вона „екзотична"!

Коли природа обдарувала її рубенсівською пишнотою форм, зітхнуть тільки: „Ох, спізнилася ти, голубко, дуже спізнилася!". Коли її оченята дивляться невинно на світ, неначе з малюнку Рафаеля — заломлять руки: „Що тепер з такого ангельського личка!" Із тих усіх примірів бачимо, що жінки-красуні, жінки, через які вибухали війни троянські, жінки, яких обожали, для яких творили архитвори малярські й поетичні — прийшли на світ у відповідному часі. Уявім собі, наприклад, що Саломе народилась би 1910 р. на Левандівці! Або що Джозефіна Бейкер з'явилася би на дворі Людвика XVI.!

Ні, краще й не уявляти собі таких прикрих непорозумінь!

*

На закінчення — кілька порад для жінки-красуні:

„Памятай, що не добре думати раз-у-раз про свою вроду! Вона повинна бути для мужчини все новою несподіванкою, а не давно відомим, окричаним фактом".

„Умій постарітися в пору... Коли вдаватимеш молоду — подумають про тебе в найкращому разі: „Вона добре держиться... певно колись була красунею!"

Поганій жінці раджу бути „милою". Така жінка часто більше подобається, як вродлива красуня.

Переклад. *І. С. П.*

МАРІЙКА БАЧИНСЬКА-ДОНЦОВ.

ЯК ЗБЕРЕГТИ МОЛОДІСТЬ

Загально відома в нас пісонька „Стоїть гора высокая" з характеристичним песимістичним закінченнямь „А молодість не вернеться, не вернеться вона!" Пригадую, що перед двадцяти і більше літами на кожнім празнику, на кожнім родиннім святі, мусіла прийти така хвилина, коли, або сольово, або хорово, відспівували цю пісню. В супроводі тужливих зітхань і мрійної задуми всіх „старших". В нинішніх часах ця пісня не робить такого глибокого вражіння, бо модерна людина не хоче старітися! Ця модерна людина, яка пізнала самого себе, вглибилася у всі тайники свого духа, опанувала вщерть своє тіло, знає мету, до якої стремить і послідовно та вперто прямує до неї.

Про духовий розвиток дбають у нас, на загал, більше. Майже кожний інтеліґент розуміє, що „людина вчиться до самої смерти". Зате тіло плекають досить примітивно і односторонно: смачними й обильними стравами, трохи чистоти (це називається гиґієною!), трохи руху, трохи косметики (пробується один крем по другім, відповідно до принагідної поради якоїсь знакомої). Правда, маємо „Спортовий Союз", два краєві руханкові товариства і одно туристичне, але я переконана, що на пальцях можна почислити їхніх членів, мужчин і жінок, які мають сорок і більше літ і систематично (не принагідно!) управляють спорт. Чи можливе у нас, так як в Анґлії, щоби бабуня, дочка і внуки грали в одній партії тенніс, а дід, син і внук вибралися спільно на лещетарську прогульку?

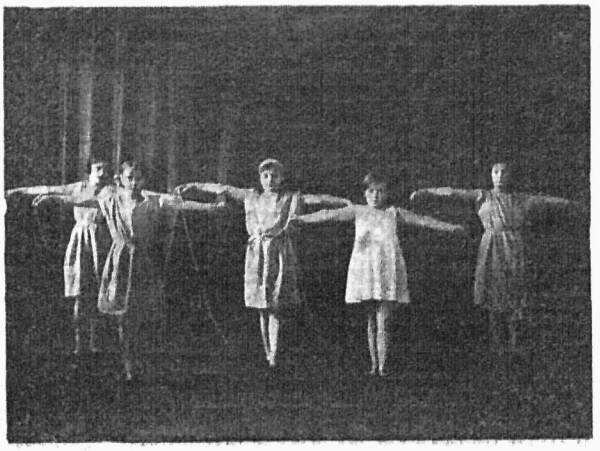
Хто не хоче старітися, мусить рухатися. Спорт, проходи, хатня робота не заступлять систематичної руханки. Добре вправляти щодня самому в дома, але конечно треба двічи в тиждень під наглядом фахового провідника. З огляду на іншу фізичну будову жіночого тіла руханка для жінок повинна бути інша, як для мужчин. Руханка-муштра корисна для жінок хіба під виховним зглядом, бо привчає до дисципліни, потрібної матерям при вихованні дітий, але противиться засадам жіночої естетики. Німецька система руханки, що в першу чергу розвиває силу людини, цілком не надається для жінок, шведська тільки частинно, і то головно для дорослу, бо наставлена односторонно на плекання здоровля. Найкраще підходить до жіночої вдачі та жіночої будови тіла ритмічна руханка.

Метою ритмічної руханки являється принадність і рівновага тіла на засаді переливних рухів: один рух заступають другим, щоби перейти до слідуючого. Тому в ритмічній руханці немає пози „Струнко! На позір!", яка є головною вихідною мужеської руханки. Тому в ритмічній руханці не вживається команди, а рух показаний провідницею, виконують при допомозі музичного супроводу, або за ударом тамбурина, чи ґонґа, з приплеском, чи притупцем. Головну увагу звертає ритмічна руханка на естетику руху, на звинність і гнучкість тіла. Плавкі ритмічні вправи викликують вражіння забави або навіть хороводу.



Ритмічні вправи діточого курсу.
Школа О. Федів-Суховерської.

Ритмічна руханка має свої ріжні відміни: калістенія (головна мета: плекати красу руху), евритмія (рух у сполуці з музикою і словом), врешті естетична, гиґієнічна, гармонійна, клясична, мистецька, виразова і пластична ритміка, яких назви говорять самі про зміст. Цю ріжноманітність ритміки спричинили її творці, між якими на першому місці блестять імена Далькроза, сестер Дюнкен, Лябана, д-ра Боде, д-ра Мензедік, д-ра Бертрам і Берґстен. Далькрозе вважав, що музичні здібности можна збудити і поширити при помочі ритму і такту; Айсідора Дюнкен твердила, що треба імпульсивно імпровізувати рухи до вторуючої музики; Лябан схилявся в сторону майже мистецького танку; д-р Аґнета Бертрам, професор копенгазького університету, вважає, що головна підстава ритмічної руханки це координація рухів широким використанням мускулів; а всі разом і кожний зокрема плекають красу гармонійно рухливого тіла і базують її на кожночасним утримуванні рівноваги.



Ритмічні вправи діточого курсу.
Школа О. Федів-Суховерської.
Світлив Я. Коваль

Ритмічна руханка є підбудовою мистецького танку. До нього потрібно вже таланту, закрашеного індивідуальністю, бо щойно тоді „визволений" ритмічний рух стає мистецьким танком. Може дехто здивується, що „танці" „Amarican Girls-ів" це ніщо іншого, як точно, гармонійно і колєктивно виконані ритмічні вправи. Головну ролю відграє тут тренінґ.

У малих дітей розвиває ритмічна руханка метричне чуття і підносить їх самопевність.

Коли ритмічну руханку вправляти з любовю і захопленням, оживляє вона не тільки тіло, але й душу. Завдяки їй кожна буденна праця стає спортовим осягом. Важне при ритмічній руханці є т. зв. відпруження: по вправах, бігах і скоках 5—10 хвилин відпочинку, лежма, з примкненими очима; треба думати тільки про гарні речі, найкраще нічого не думати, тільки прислухатися, як грає кров у жилах, стукотить у висках, шумить у вухах. Таких пять хвилин відпруження збільшують працездатність людини на 10—12 годин. Хто вправляє ритмічно, не затовстіє, шкіра його буде гладка і рожева. Коротко: лишається все молодим!

Піоніркою ритмічної руханки у нас є проф. Оксана Федів-Суховерська, що веде свої курси рід кількох літ більше з посвятою і запалом для справи, ніж зі зрозумінням громадянства, а зосібна жіноцтва. Окрім курсу для найменших дітей обіймає ця перша наша ритмічна школа також два курси для молоді (з того один виключно пластичний) і курс для пань із особливим узглядненням гиґієни жінки. Коли порівнаю всі маркантні ритмічні школи, які приходилося мені бачити, із курсами п. Суховерської, бачу, що вона не придержується одної якоїсь методи чи системи, а дуже влучно старається схопити те, що гарне й доцільне зі всіх доступних джерел. Її спеціяльністю являються ритмічні хороводи власного укладу, звичайно до українських мельодій.

Е. ВЕРБИЦЬКА.

ОСНОВИНИ ВОЛІ

Щоби життя гомоніло повним акордом, треба щоби гармонійно зливалися всі тони.

Щоби життя народу було повним, щоби воно було життям, а не животінням, мусить воно розвинутися до можливо найдальших меж, економічно, політично й культурно.

Наш нарід такий молодий, такий невикористаний в можливостях свого розвитку, що не повинен боятися зазіхань сусідів, а кермувати умовинами свого життя. Ми, теперішнє покоління, можемо довести наш нарід до найбільшої життєздатности. Чи все й усюди освідомлюємо собі те радісне завдання?

Наш нарід у 80 процентах є нацією хліборобською. Бідний, непросвічений селянин оре землю. Вона вузкими нивками зарисовується на тлі картинного краєвиду. А вузкі нивки дають убогі плоди. Під низькими стріхами рідко гостюють передумовини здоровля — відповідне відживлювання і гиґієна. А на провесні „маржина" примирає голодом і не в силі вигодувати краще дітей, як і батьків.

У 90 рр. минулого віку чутке серце інж. Василя Нагірного, що вернув із студій у Швайцарії, та приглянувся, як покращують свою долю інші народи, не хотіло бути байдужим до долі свого народу. Він задумав поліпшити долю народу, усуваючи використовування його приватними покупцями і постороннімі людьми. В тій ціли оснував він у Львові „Народню Торговлю", що мала стати централею всяких українських крамниць церковних, приватних і кооперативних. „Народна Торговля" мала стати орґанізаційним центром української торговлі.

В останніх роках минулого віку почали наші провідники економічного руху орґанізувати кредитові кооперативи, котрі стали-б джерелом кредиту для нашого промислу. Їх орґанізаційною централею став Краєвий Союз Кредитовий.

Одначе структура нашого народу подиктувала щось іншого.

Селянська більшість народу вимагає зовсім інших законів орґанізації. Перш за все треба цьому народові, що не продукує всіх предметів споживи потрібних йому до життя, роздобути засоби, щоби він мав за що купувати споживчі товари. Він мусить розробити своє господарство так, щоби з цього господарства він добував не тільки свої найконечніші запотребування, але й міг продати та дістати гроші на інші життєві потреби.

Дотеперішнє рільне господарство наших селян характеризує господарка обчислена на власний прожиток. Із того найконечнішого селянин мусить продати ще дещо, щоби купити інші конечні товари. Не використовується наприклад зовсім властивостей даного ґрунту для виспеціялізування в певнім напрямі так, щоби можна його продукт довозити до цих околиць, де даного продукту бракує. Зорґанізування такої раціональної господарки поставила собі за ціль станова орґанізація селян „Сільський Господар". Ця орґанізація враз із відповідно пристосованою кооперацією має піднести рівень нашого суспільного господарства.

Коли приглянутися господарці нашого селянина, бачимо, що найчастіше засіває він усякого роду збіжжа і то не таке, що найдорожче платиться на ринку, але таке, що йому потрібне до спожиття. Супроти великого привозу американського збіжжа не є поплатно орґанізувати збіжеву господарку на експорт. Відносно великий процент нашого поля займають пасовиска. Коли-ж додати до того, що зовсім подібна щодо обставин Данія удержується з експорту молочарських продуктів яєць, дробу і беконів, то очевидно, що і в нас повинно бути зорґанізоване молочарство, годівля безріг, птахівництво. Тут отвирається поле для орґанізації молочарської кооперації, кооперативних різень, кооператив перерібки яєць для експорту.

Перед війною поставили собі оце завдання такі централі: Молочарський Союз, Спілка для збуту худоби, Господарсько-торговельна Спілка — теперішний Центросоюз.

Війна знищила дорібок кооперації, а найбільше відчула це, через девалюацію гроша, кооперація кредитова. Сільсько-господарської-ж кооперації не можна уявити собі без відповідного кредиту. Тому всі зусилля зорґанізуватися економічно знаходять собі вислів у споживчих кооперативах на основах рочдельських. Кооперативи споживчі орґанізує Краєвий Комітет Орґанізації Кооператив. Ціла наша країна покривається мережею споживчих кооператив, котрі витворюють свої районові центри т. зв. повітові союзи, ті в свою чергу витворюють головний центр, Союз Повітових Союзів „Центросоюз".

Центросоюз має за завдання постачати споживчі артикули Повітовим Союзам, сільсько-господарське знаряддя, як машини, насіння, помічні погної і дбати про збут сільсько-господарських продуктів, як яєць, бульби, збіжжа. Останні два завдання являються головними завданнями Союзу, тому, що Народна Торговля вже від самих початків була споживчою централею краю.

Тепер Центросоюз орґанізує також своє виробництво, наприклад мило.

З менш-більш упорядкованням відносин знову виринає потреба зорґанізування сільсько-господарської кооперації, а тимсамим, як її передумовини кредитової кооперації села. Кредитову кооперацію орґанізується збиранням дрібних ощадностей. Вона має стати джерелом допомоги в творенні сільсько-господарської культури. Центром кредитової кооперації є Центробанк.

Ідейним проводом і рівночасно ревізійним орґаном кооперації являється Ревізійний Союз Українських Кооператив, колишній Краєвий Союз Ревізійний. Ревізійний Союз видає „Господарсько-Кооперативний Часопис", свій офіційний орґан, і науковий, суспільно-економічний місячник „Кооперативну Республику". Крім цього переводить статистику, уділяє всім кооперативам правних порад і веде відділ орґанізаційний.

Коли хочемо знати досягнення української кооперації, в числах, то в Ревізійнім Союзі обєднано около 2.800 кооператив споживчих, 328.000 членів, а майно кооперації виносить около 12,724.599 зол.

Чи є ще інші досягнення нашої орґанізації?

Коли в 1930 р. в одній кооперативі все знищено, а деяким членам вдалося втікти до Львова, вони зайшли до своєї централі та оповідали про те, що в їх кооперативі нема вже ніяких товарів. Колиж присутні завважили зі співчуттям, що певне їх кооператива більше не піднесеться, селяни сказали: Те, що товарі знищені — дрібниця, ми зложемо кожний по корцеві збіжжа і кооператива встане знову.

Чи може бути кращий доказ на те, що кооператива є обєднанням людей, а не крамниця?

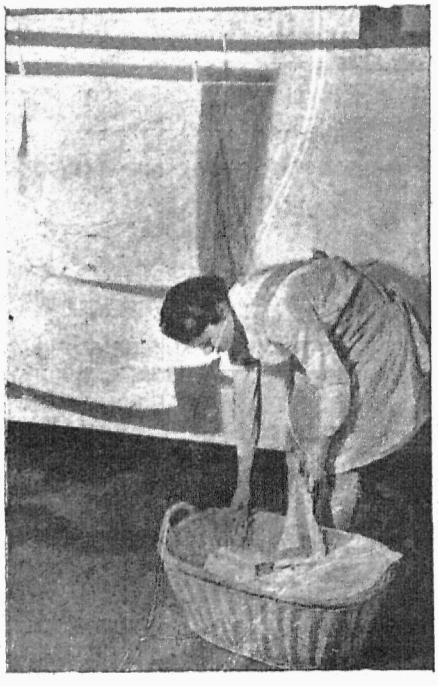
ПРО ДОМАШНЮ РОБОТУ

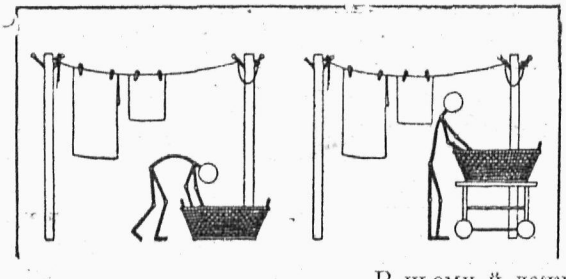
Цілими віками чомусь говорили згірдно про домашню роботу, чи краще, про неї зовсім не говорили. Це було самозрозумілим заняттям господині, яке так чи інакше мусіло бути зроблене. А скільки воно пожирало турбот, муки та фізичних зусиль! Про це вміли сказати похилені жіночі плечі стареньких господинь, які оплатили свій господарський досвід докучливими хворобами старости.

Машинізація нашого віку в першу чергу торкнулася праці. Сучасними засадами стараються її унормувати, звести до найпростіших рухів і по можности заступити машинами. Цей похід звісно не міг минути й кухні, де стільки марнується робітної сили. Повстають „Інститути домашнього господарства" в Берліні, Празі, Варшаві, яких завданням є провірювати засади та промощувати дорогу для нових систем у домашньому господарстві. Під кличем заощадження сил та сирівців почали розглядати подрібно всі господарські роботи.

Для скількости сили, яку витрачає орґанізм на якусь роботу, є важне перш усього його положення. При кожній роботі воно повинно бути ріжне. Обчислено, що лежачи, витрачує тіло як найменше енерґії, сидячи ,воно вже зуживає два рази стільки сил. Коли виконуємо якусь роботу стоячи, витрачуємо на це три рази стільки сили, як лежачи, а при зігненому положенні тіла, зуживається $4^1/_2$ разів стільки енерґії. На основі тих обчислень й установлено нові засади праці.

З недовірям похитає дехто головою, прочитавши в коловороті хатньої праці подумати про якісь засади, про те, що тут витрачуємо стільки, а тут два рази більше енерґії?





Заощаджуємо собі богато енерґії, коли поставимо кошик на високу підставу на колісцятках.

При вішанні білля згинаємося за кожним кусником зокрема.
Світлини: Zentralstelle für Haushaltkunde, Beyer-Verlag.



оце. Деж це чувано, щоби працю при господарстві виконувано лежачи, або хоч би й сидячи? Та й чи є час

В цьому й лежить заковика, що ми до нашої домашньої роботи підходимо без системи. Без пляну й обрахунків усяка робота вимагатиме більшого зусилля. А тим паче домашня робота, яка є дуже ріжноманітна. З ранку до вечора: прятати, варити, пекти, мити начиння, прати, прасувати, латати, цирувати і т. д. Коли заздалегідь не ввести в цю роботу якогось пляну й обрахунку, перекинеться господиня у робітну силу, яка ніколи не вспіває покінчити з роботою та ніколи не має вільної хвилини для себе.

Поруч того пляну, який у нас уже обговорювано кілька разів, незвичайну вагу має зручне господарське приладдя. Тут саме використовується вище згадані засади про витрату енерґії. Подумаймо, скільки сили пропадає даремне, коли приходиться прати білля в низько поставленій балії! Від похилого положення умлівають руки й болять крижі, прачка значно скорше втомляється. Або хоч би така нескладна робота як вішання білля! За кожним кусником треба зігнутися зокрема, із кожним кусником пропадає певна скількість нашої сили на те саме зігнення. І здається, зовсім не трудно зарадити цьому. Бачимо на світлині: кошик із біллям поставити на подвижні, нехитрі колісцятка й тягнути його за собою; тоді можна вибирати кусник за кусником, не згинаючись. Деж така проста річ! Колісцятка з охотою змайструє вам син-школяр у вільних хвилях та й не без гордости, що зумів прислужитися мамі.

Безліч такого приладдя придумала тепер модерна господарська техніка. Воно знаходить найкраще применення при прятанні. Тому, що сучасна практика зовсім відкидає працю в зігненому стані, бачимо тут щітки з довгими, щіточки зі зігненими держаками, знаряддя до викручування мокрих ганчірок, подвижні покришки при ведрах і т. д. Здавалось би, що ці новини ще незрозумілі й далекі для нас, бо — дорогі. Але скажіть самі, чи це великий кошт справити до щіточки довгу, закривлену ручку? Щоби нею можна збирати сміття на смітярку, не згинаючись? Або приправити до звичайної великої щітки зігнений у половині держак, щоби вимітати нею вигідно попід шафами та ліжками? Ця невеличка витрата гроша вернеться нам сторицею в наших силах та свіжому вигляді.

Отакі винаходи поруч із доцільним пляном домашньої роботи мають допомогти жінці увільнитися від рабства кухні, де пропадав безслідно її вільний час та всяка розвага. Не значить це увільнитися — від роботи, бо вона не зникне, а лише зменшиться, так що жінка зможе її опанувати і знайти також і вільну хвилину для себе.

Л. Б.

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

ДЕЩО ПРО ВІДМІНИ ОПАСИСТОСТИ*)

II.

Тепер пригляньмося умовинам, які стають причиною надмірного укладання товщу в орґанізмі.

Загально прийнято ділити причини опасистости на дві ґрупи: 1) зовнішні — екзоґенні й 2) внутрішні — ендоґенні.

Перші з них — себто екзоґенні — лежать поза орґанізмом і впливають на нього без його співділання. Наприклад надмірне обїдання, т. зв. надвідживлювання і недостача мускулярної праці. Ці причини лиш рідко коли викликують опасистість більшої степени, ба, навіть деякі автори думають, що опасистість виключно з екзоґенних причин неможлива. Вони кажуть, що надмірне обїдання спричинює в першу чергу ненормальну функцію деяких важних орґанів (печінки, серця), а щойно на такому підложі доходить до надмірного накладання товщу. Другі думають, що вже само надмірне допроваджування їжі через довший час вистачає, щоб дійшло до опасистости. Та як воно не було-б, одно здається певне, а саме, що люди, які грубіють через обїдання, мусять мати здоровий шлунок і кишки.

На те, що й недостаточна мускулярна праця може стати причиною стовщення, маємо досить примірів у буденному житті, як у тих, що з конечности (хвороба, звання) мусять більшу частину дня перележувати або пересиджувати, так і в тих, що з лінивства до руху добровільно опасаються.

Далеко частіше стрічаємо випадки стовщення з ендоґенних причин. Вони цікавіші собою для лікаря, одначе вигляди на їх лікування далеко не такі добрі, як при першій ґрупі.

Ендоґенні причини можуть бути двоякі. Перші, це т. зв. конституціональні причини, що викликують конституціональну опасистість. Другі, це захорування ріжних орґанів тіла, нервної системи та залоз із внутрішньою секрецією. Всі вони викликують ріжні роди хоробливого стовщення.

Конституція — що її популярно здефінуємо собі як дідичну меншевартність орґанізму в певнім напрямі, а внаслідок цього склонність до аномалій і хвороб (цукрівка, гостець, жовчеві і мочові каміння, передчасне звапнення бючок і т. д.) — відіграє дуже важну ролю при опасистости.

Є нині доказаним фактом, що велика скількість людей, ба, навіть цілі раси (азійські) є дідично склонні до опасистости саме на основі вродженої конституції. Люди ці вже і при нормальнім відживлюванні гладшають і то деколи в значній мірі.

Часто йде конституціональна опасистість в парі з іншими конституціональними хворобами (цукрівка, гостець і т. д.). Хвороби ці можуть мінятись у ріжних ґенерацій того самого роду.

Дальше сконстатовано, що з конст. опасистістю є получені часто також забурення в соляній і водній господарці орґанізму. Аномалії ці полягають в тому, що у таких хворих укладаються в тканях окрім товщу ще ріжні соли, які приймаємо з поживою, головно кухонна сіль (NaCL). Соли ці знову вяжуть воду і так витворюється стан, що його зовемо гидрофілією ткани. В таких випадках є ткань неначе пересичена товщем, солями і водою.

На основі сказаного про конституціональну опасистість здавалась би, що діткнені нею люди згори засуджені ціле життя на стовщення. На щастя помічення з воєнних і післявоєнних літ вказують, що так воно не мусить бути, що при відповідній дієті і ґиґієнічнім режімі та по приноровленні деяких ліків можна стовщення зменшити до деякої міри.

Щоби доповнити оці відомости про вплив конституціональних чинників на товщеву господарку орґанізму, треба зазначити, що існує також конституціональна худість. І вона проявляється досить часто та є характеристична для деяких рас (індійці). — Такі люди ціле життя остають худими, хоч відживляються добре і раціонально, та зовсім добре почуваються на здоровлі.

Конституціональна худість і опасистість є, так сказати-б, два конституціональні типи, яких існування обосноване вродженим дідичним наклоном. Вже з цього бачимо труднощі, які виринули-б, коли-б ми хотіли людий, приналежних до обох цих ґруп підтягнути під оглядом скількости товщу під один шабльон. Йдучи поза це певне максімум, могли-б ми їм спричинити поважні шкоди на здоровлю.

Ґрупа ендоґенної опасистости, спричинена ріжними хворобами орґанізму є досить велика. Згадаю про неї лиш дуже коротко, бо вона властиво не вяжеться зі змістом нашого реферату на косметичні теми. Опасисті, що належать до цеї ґрупи, це звичайно люди менше або більше тяжко хворі, а опасистість у них, це лиш один зі симптомів хвороби і то не найважніший. Сюди належать пр. хворі мозковою ґрипою в хронічній стадії, хворі, що у них не функціонують або зле функціонують залози з внутрішньою секрецією (щитова залоза, гипофіза, панкреас, полові залози).

На цім кінчу огляд причин і родів ненормального стовщення, а дальше постараюся з'ясувати нинішні профіляктичні і терапевтичні можливости поборювання цієї аномалії.

*) Опасистість = надмірне стовщення (М. Галин; Медичний укр.-лат. словник, Прага, 1926).

З КОНЦЕРТОВОЇ САЛІ

Вечір модерної української пісні.

Концерт Одарки Бандрівської, який відбувся 7. березня ц. р. можна назвати одночасно концертом української модерної пісні. Акомпанювала Одарка Герасимович-Барановська. З правдивим задоволенням відмічую факт вміло підібраної мистецької програми, яка вже сама собою говорила про глибоке зацікавлення концертантки українською модерною музикою.

Виконувано твори Людкевича, Кудрика, Барвінського, Нижанківського з одної, а Косенка, Надченка, Козіцького, Вереківського з другої сторони. На мою скромну думку відворотний уклад програми, з прозорою лірикою придніпрянців на початку, а суцільною драматикою галичан на кінці був би доцільніший. Все таки дуже влучно переведено поділ авторів на дві мистецькі ґрупи. Ось галичани! Своїм композиторським характером відбігають далеко від себе, але все таки лучить їх якась спільна черта, знання европейської музики, зрозуміння її, змагання дорівнати їй, не затрачуючи своєї української індивідуальности. Твори їхні грімкі, нераз суворі, але глибоко переконують своєю безпосередною драматичністю.

Інакше з представниками другої ґрупи. Бренить тут життєрадісна, бадьора лірика, убрана в новочасну, модерну форму. Їхня здорова, діловита лірика має в собі якийсь єдиний, непереможний чар правдивости, якому встоятися годі. Один споміж них, Степовий, станув міцно тут і там. Є в нього розмах і величавість думки ,а рівночасно та прозорість почувань, яка все таки не має в собі нічого зі солодкавої сентиментальности минулого.

Виконання всіх творів було незвичайно дбайливо підготоване. Голос вміло школений, культурний, гнучкий, приваблював мягкістю і теплотою. Ліризм підходить краще до нього ніж драматизм. Цю свою делікатність перенесла О. Бандрівська й там, де було потрібно грімких звуків і тому деякі твори (Гей поля, жита), вийшли, не зважаючи на всі старання трохи блідо. За те в композиціях придніпрянців, а головно Степового, розгорнула О. Бандрівська всю красу своїх мистецьких і виразових засобів. Сильне поєднання лірики з драматикою в одну цілість, це домена нашої співачки, тут вона панує і чарує.

Своїми пяністичними й мистецькими здібностями доповнювала й підкреслювала Одарка Герасимович-Барановська спів О. Бандрівської. Її сильна музична індивідуальність зуміла знаменито відтворити модерні композиції, де фортепян і спів творять одну нерозривну цілість, і доповнюють себе взаїмно, де від акомпанятора вимагають не тільки великих пяністичних, але й мистецьких цінностей.

Болючою точкою всіх майже концертів (за виїмком ювилеїв), це відсутність, або дуже слаба приявність нашої публики. Видно, яке слабке в нас почуття відвічальности за долю наших мистців. Вони-ж більш усього потребують моральної піддержки, підбадьорення в такій важкій праці, серед невідрадних обставин. Хотілось би мені висловити бажання почути частіше концерти европейського закрою, як оце ми почули 7. березня, але знаю, що на те не вистане замилування дрібної горстки прихильників музики. Тут треба співпраці, співділання цілого нашого громадянства. А вистачить лише попробувати. Я переконана, що обовязкове зпочатку ходження на концерти може стати згодом приємною розривкою, а де дальше духовою потребою кожного інтеліґента. *М. Нижанківська.*



Із виставки рисунку 15—18 віку в Нац. Музею.
Венецька школа 15 в. (Белліні?) Мадонна з дитятем

ЯЙЦЕ

В тій порі року яйце є найдешевшим господарським продуктом, тому маємо нагоду відповідно вихіснувати його при відживлюванні нашої рідні.

Куряче яйце важить приблизно 45—60 ґрамів, залежно від своєї величини. Складається з білка й жовтка. Найбільшу відживну вартість має жовтко, богате у фосфор, важний складник для творення й обігу крови, нервів, а головно мозкових клітин. Тому яйце приписують лікарі анемічним, хорим і виздоровцям.

Твердо зварені яйця є тяжкостравні, бо жолудкові соки не можуть розпустити цілковито твердих лушпинок білка. Подібно діється з сирим яйцем. Сире білко тяжкодоступне для жолудкових соків. Однак коли сире яйце розбити з якимсь плином, — як росіл, молоко ,коняк, і вимішати з сіллю або цукром — тоді воно стає легкостравним і в такій формі подають його хорим. Загріте яйце тим краще травить шлунок, чим мякше воно зварене. Отже найкраще стравне є мягко зварене яйце протягом 2—3 мінут у горячій воді; смажене яйце, або за тверда яєшниця є тяжко стравні.

Яйце має особливу вартість, коли його приміняють до страв, убогих у білковину. Богато страв, як яєшницю, омлети, смажені яйця з бешамелем, січені яйця, яйця з шинкою і т. д., можна приготовити дуже скоро. В зіставленні з яриною дають вони дуже вартну поживу, яка вповні заступає мясо. Як додаток або заправу до юшок і підлив, прибрання салат і т. п. можна яйце дуже ріжнородно примінити. Воно в кухонному господарстві є необхідне, не лише тому, що підносить вартість страви на вигляд, але як незви-

чайно смачний й поживний додаток. Юшки й підливи підправлені жовтком є густіші та ситніші. Битий сніг із білка розпускає густу масу, яка відтак росте. Від биття — білко ділиться на цілу масу дрібнесеньких міхурців, а в кожному з них є трішки воздуху. Сніг із яєць треба легко вмішувати під масу, щоби ці міхурці не розприскувалися і щоби воздух з них не втікав; тоді тісто стає легке, продушне, а це під зглядом дієтичним має велику вартість.

Яйця скоро псуються. Через пори вапняної скорупки входить воздух, а з ним грибки пліснї. Зіпсуті яйця пізнати по темних плямках, коли тримати їх до світла. Держати треба яйця в січці, сухому трачинню, піску, попелі і т. п. *Г. С.*

РІЖНІ ВІСТИ

У справі народньої ноші. Анкетний матеріял про народню ношу збогатився новими відомостями. Пп. Катруся Павликова з Якубова коло Долини і Параня Костинюкова з Красноїля, на Гуцульщині, надіслали точні й обширні відповіді на анкетні запити. Особливо цінним являється матеріял із Красноїлі, де узгляднено також ношу із дооколичних сіл та подано точно чисто народні, фахові вирази. П. Катря Павликова долучила до свого матеріялу вишиваний прібник якубівських узорів, який доповнив нашу збірку з тих околиць. Обом нашим читачкам, прихильницям народнього мистецтва, складаємо на цьому місці щиру подяку.

З радіових концертів. В четвер, 10. березня ц. р. почули ми через радіо гру нашої молодої пяністки Одарки Колессівної. Програма складалася з сонатіни Равеля, Albumblatt Маркса, Valse Ліста. Щоправда радіопередача нівечить тонкости фортепянової гри до певної міри, але вже з того, що нам удалося почути, видно було, що грає високо музикальна й поважна пяністка. Її легкі, звучні пальці творили вирівнаний звук і гарні пяна. Мягко жіноча гра без пересади й зайвої фантазії, велика сила виразу у філіґрановій прозорости, гарно зачеркнені фрази, а що дуже важне, музикально витримувані павзи, це головні її мистецькі цінности. Зате недоставало часом енерґійного розмаху, рішучого удару, драматичности висказу. Одначе це враження можна по части приписати радіопередачі, яка іноді зробить сильний звук слабим і навпаки. Тому краще було би, якби Одарка Колесса дала нам змогу почути й привитати себе на концертовій естраді. *М. Н.*

Виставка книжки й укр. нар. мистецтва в Журавні. Філія Т-ва „Просвіта" в Журавні може пишатися неабияким успіхом: виставкою, яку влаштувала в часі від 1.—15. лютого ц. р. В салі кооп. „Єдність", прибраній килимами та портретами наших письменників — розложено до 1.200 томів книжок нашої літератури та до 200 експонатів народнього мистецтва. Виставляли всі наші видавництва та кооп. „Українське Народне Мистецтво" у Львові. Окрім того причинилася й сама Журавенщина вишивками з сіл Володимирець, Жирави, Ляхович зарічних та Журавенки.

Так як книжка цікавила найбільше парубоцтво (історична література, останні визвольні змагання) так вишивками захоплювалося жіноцтво, а головно сільські дівчата. Чудувалися низинкам і зараз таки деяким треба було показувати, як тою низинкою вишивати.

Краса народнього мистецтва приневолила й чужинців відвідати виставку та склонити голову перед придбанням нашої рідної культури.

Жіноча анкета в Перемишлі. Заходом Ф. С. У. відбулася в Перемишлі дня 12. II. ц. р. в салі Чит. „Просвіти" жіноча анкета. Темою анкети було: а) орґанізація жіноцтва при помочи закладання жіночих гуртків; б) ширення ідеї діточих садків по наших селах, бодай підчас жнив; в) теперішня фінансово-господарська скрута на селі, та самооборона перед нею; г) гиґієна сільської хати, як підстава здоровля.

Наради відчинила голова місцевої Ф. С. У. п. Ш. Потім забрала слово п. сенаторка Кисілевська. В першій мірі підчеркувала підчас своєї промови, що все, що до тепер робилося на селі одинцем, повинно робитись к о о п е р а т и в н о. Виробництво, а також збут продуктів слід зорґанізувати у кооперативній формі. Бо тільки в такім випадку село зможе диктувати ціни на свої продукти. А перевиховати наше село в тім напрямі може добра книжка і свій часопис.

П. лікарка Г. говорила про гиґієну сільської хати. Поучувала присутних, як повинна виглядати сільська хата, з чого повстають заказні хороби, як запобігати їм.

Відтак слідувала дискусія. Зразу несміла, як це звичайно буває, а чим далі більш оживлена. Забирали слово головно голови сільських жін. гуртків, які є секціями при тов. „Просвіта" і всі як одна нарікали на невластиве, а часами навіть вороже відношення Виділів „Просвіти" до жін. гуртків. Цю справу передискутовано основно. Забирало голос кілька присутних пань, а вкінці постановлено закладати окремі самостійні жін. гуртки, щоби в той спосіб оминути непорозуміння, а всю енерґію витрачувати тільки на хосенну працю.

В часі дискусії голова місцевого жін. гуртка при Робітн. Громаді, п. В., цілком слушно звернула увагу на факт, що Ф. С. У. всю свою енерґію посвячує виключно орґанізації сільського жіноцтва, полишаючи на боці місько-робітниче жіноцтво, яке найбільше наражене на денаціоналізаційні впливи.

Треба би на будуче звернути увагу на те, щоби на подібні наради притягнути як найбільше старших господинь, на яких плечах тяжать усі злидні нашого села, а які через орґанізацію і просвіту могли-б не одно змінити на краще. *М. Ок.*

Нові книжки

ЛІТОПИС БОЙКІВЩИНИ. — Записки присвячені дослідам історії, культури й побуту бойківського племени — оце ближче очеркнення змісту „Літопису Бойківщини", являється програмою Т-ва „Бойківщина", заснованого у Самборі для систематичного досліду та студій цього краю. Заходами цього Т-ва засновано у Самборі реґіональний бойківський музей, що скриває у собі поверх 6,000 цінних предметів народньої культури Бойківщини. Окрім музею Т-во розвинуло видавничу діяльність. Перший том Літопису Бойківщини є вислідом ідейної та корисної дотеперішньої праці Т-ва. В популярній та приступній формі — що й є завданням Літопису*) — подається тут статтю д-ра Скорика про назву „Бойки", звідомлення д-ра Кобільника про археольоґічні нахідки на Бойківщині, та історію шкільництва на західній Бойківщині від 1772 до 1930 рр. в опрацьованні Івана Филипчака. Окрім відділів: матеріяли до статистики Бойківщини, матеріяли до бойківського словаря та інших — Літопис подає „Бойківський Помяник" про визначних заслужених для Бойківщини громадян(ок), де побіч світлин поміщується короткий життепис і заслуги згаданого. На прикінці долучено таблиці із репродукціями музейних експонатів.

*) Літопис Бойківщини, ч. 1., Рік І. Самбір 1931, ст. 2.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Люба Мосевич, Торунь. Дякуємо за пораду. Прохаємо відгукнутися й іншим разом.

Невідомій передплатниці. Настільник (milieu) вживається до накривання стола поверх обруса або й без нього. В „Н. Х." поміщуємо дуже часто взори на настільники з серветками.

„Музика". Для Вас лежить лист у адміністрації журналу.

Степан Савула, Ліско. Адресу можемо подати Вам зараз. Одначе ми написали туди по проспект і не маємо відповіді. Тому зволікали, щоби подати Вам ближчі условія.

В. Літинська, Віжомля. Не маємо ще відповіді про ближчі условія навчання. Коли наспіє, повідомимо Вас сейчас.

Юлія Войтович, Юнґставн. Дякуємо за привіт. Радіємо, що „Нова Хата" має таких щирих прихильниць за морем.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Звертаємо знов увагу наших передплатниць на те, що всякі реклямації часопису треба полагоджувати у свого поштового уряду. Реклямувати слід негайно, коли часопис не прийшов до 10-го кожного місяця на місце призначення. Тим заощадиться адміністрації журналу й собі богато зайвих коштів. Всякі реклямації, які приходитимуть пізніше або прямо до адміністрації журналу, не можемо брати під увагу.

При замовленнях узорів радимо надсилати належність наперід готівкою або поштовими значками. Без надіслання належности висилаємо взори тільки за післяплатою і це здорожує непотрібно посилку, а тим самим і взори, в некористь наших передплатниць. Коли надсилатимете належність наперед, заощадите дорогі кошта пересилки за післяплатою.

Із цим числом починаємо II. квартал 1932 р. На адресі визначуємо червоними цифрами залеглу квоту по кінець І-го кварталу і прохаємо вирівняти її негайно. Всяка задержка спиняє видавництво в роботі й утруднює його становище серед сучасної матеріяльної скрути.

Зокрема звертаємося тут до наших заморських передплатниць, які залягають великими квотами та не відповідають на кількаразові пригадки. Своєю байдужністю підкопують вони становище видавництва, яке держиться виключно власними силами. Ще раз взиваємо всіх зложити залеглу передплату, щоби ми не були приневолені здержати висилку журналу та належність стягати примусово!

Прохаємо наших заморських передплатниць також, щоби всякі посилки передплати супроводжали листом із поданням відсилателя. Оце застереження поможе нам оминути всякі непорозуміння із помилковим вчисленням передплати.

Не читайте журналу даром!

*

С. Бубнюк, Саскатун. Часопис висилаємо.

Жін. Т-во ім. О. Кобилянської, Мічем, Канада. Передплату одержали.

Стефанія Заплітна, Теребовля. Вирівнано до кінця 1931.

Галя Мельницька, Збора. 1 ч. 1932 „Н. Х." вже вичерпане. Чи Ви може змінили адресу? Не можемо знайти Вас поміж списом наших передплатниць.

Юлія Скотняна, Михайлівка. Просимо подати давню Вашу адресу. Не можемо знайти Вас поміж списом передплатниць.

О. Прокопович, Коломия. Передплату одержали. Часопис висилали Вам правильно. Звертаємо Вам увагу на те, що реклямувати треба сейчас, коли число не дійде до 10-го кожного місяця на Вашу адресу.

Філія „Союзу Українок", Заліщики. 1 ч. 1932 „Н. Х." вже вичерпане. Просимо подати, які саме вишивки маєте на думці, завіски, доріжки, подушки чи обруси?

Інж. Іван Олексин, Топольчанки і Людміла Бризгунова, Братіслава. З Ч. С. Р. можна посилати передплату заграничним поштовим переказом.

ЗДІБНА МОЛОДА КРАВЧИНЯ виїде на провінцію на довший час до шиття суконь, жін., муж. та діточого білля. Зголошення надсилати до адміністрації під „Солідна праця".

ХТО МОЖЕ ВІДСТУПИТИ

давні числа „Нової Хати", а саме:

1925, чч. 1, 2, 3, 7.
1926, чч. 1, 2, 3, 4, 7—8, 9, 11, 12.
1927, чч. 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10.
1928, ч. 1.
1929, ч. 6.

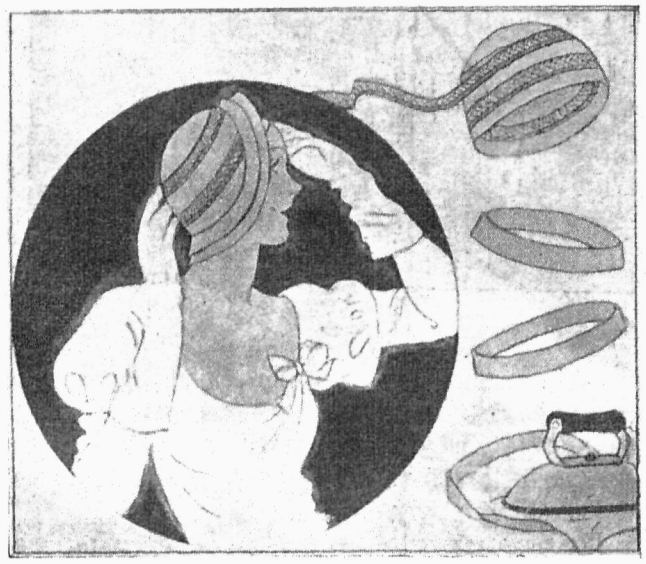
просимо зголосити це в Адміністрації часопису.

КАПЕЛЮШОК НА ВЕСНУ

Дехто має ще дома немодний уже повстяний капелюх із високим денком, як його носили тому два роки. Із нього можна зручно переробити капелюшок на перше проміння весняного сонця.

Коли наш капелюх має криси, тим краще, зужиємо їх тут на прикрасу нашого моделю. Коли він їх не має, тоді прийдеться викроїти дві вузькі довгі смужки зі самої головки, а їх заступити потім соломяною стяжкою, трохи темнішої краски. Тому треба приспособити ширину повстяних смужок точно до ширини соломяної стрічки. Коли напр. височина головки виносить від середини денка аж до краю 21 цм., можемо скоротити його на 3 цм. Цей вимір тільки поданий як приклад; його треба приспособити до величини кожної голови. Тоді повстяна й соломяна смужка повинні виносити 1 і пів цм.

Коли головку відпоремо від криси, треба прикроїти його



Як переробити капелюшок.
Світлина: Beyerverlag, Leipzig

край згідно з вимогами теперішньої моди. Зправа край повинен бути глибший, зліва підноситься догори. Відповідно до краю треба визначити (крейдою) на денку, або смужки, які будемо витинати і викроїти їх дуже точно. Тому що їх зужиємо на прикрасу капелюха, мусять їхні краї бути рівномірні. Соломяною стяжкою лучимо тепер всі три частини головки. Горішню смугу треба злегка стягати при шитті. При цьому нашивається густими стібами край соломяної стрічки на повстяний край. Хто вміє зручно орудувати машиною, може нашити їх злегка, а потім пристебнувати на машині, викручуючи при тім зручно капелюхом.

Тепер треба випрасувати повстяні смужки так, щоби зовнішній їхній край належно витягнувся. Під залізко добре підложити мокру шмату. Далі пришиваємо їх на головку, придержуючи зі середини критим стібом у віддалі 1 цм. Зліва слід піднести оці прикраси трохи вище ніж із права, щоби підчеркнути модерну скісну лінію.

Соломяні стрічки для прикраси треба вибрати доброї, міцної якости, щоби їх можна протиставити твердому повстяному матеріялові капелюха. Найкраще надаються до цього стрічки з лика. **Л.**

„LA DAME"

одинока українська електрична робітня

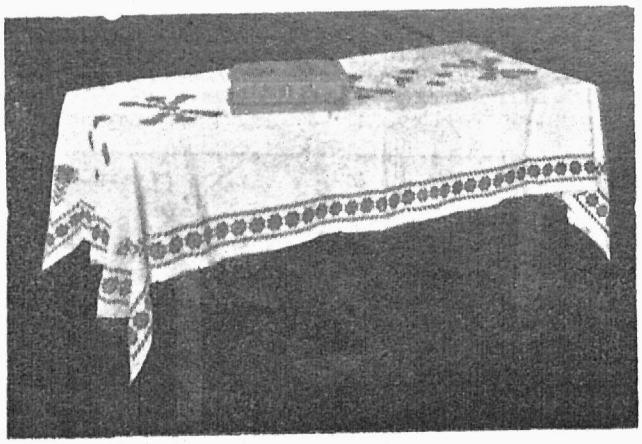
первопорядного жіночого й мужеського білля

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 6.

виконує: французькі пліси, мережки, ручні й машинові закладки, гапти, ручні й машинові, батики, відбивання взорів, монограми, лапання очок, підроблювання панчіх і т. п.

Для провінції порта не числиться тим, що покликуються на це оголошення.

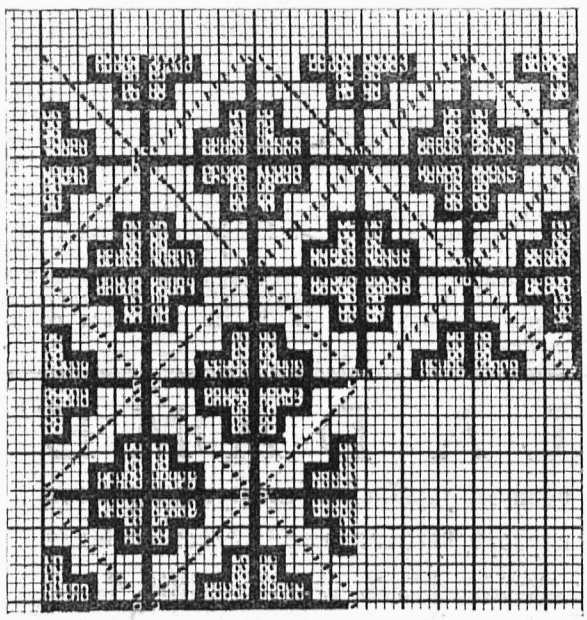
Ч. 1. Богато вишиваний обрус із сільського лляного полотна, призначений на великий, довгий стіл (Власність п. Зенони Калужняцької). Взір, яким обрус прикрашений, знятий із жіночої сорочки зі села Бедриківців. Великі розгалужені мотиви, які знаходилися



Ч. 1.

на рукаві сорочки, розміщені по середині обруса. Вони звернені кінцем галузки до купи й сполучені зі собою одною квіткою. Оці подвійні „трійці" повторяються на обрусі тричі. Поміж ними порозкидані квітки, по чотири в кожному відступі.

Долиною обрус обведений широкою смугою вишивки. Оці квітчасті мотиви, із вуставок сорочки, обведені з обох сторін вузьким взірцем, який обрамовує їх у відповідний спосіб. Взірець цей походить із дудів сорочки. В чотирьох рогах обруса вміщено по мотиву (квітка з галузкою) з головної „трійці".



Ч. 3.

Рубець обруса викінчений мережкою „прутиком".

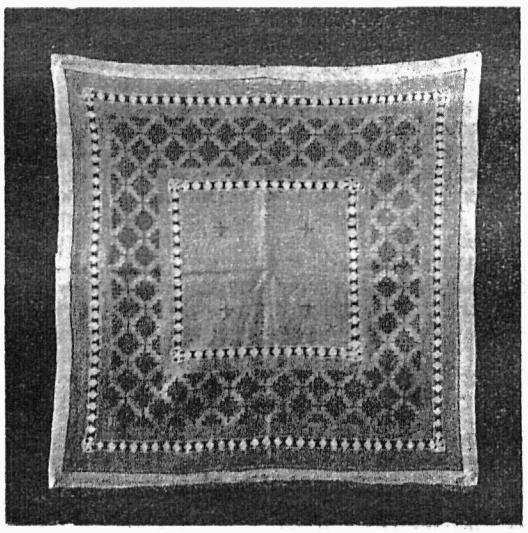
Взір вишивки виконаний хрестиками в красках: вишневій, червоній, темнозеленій, брунатній і темно-фіолетній. Контури квіток обведені чорною краскою. До вишивання вживати ниток C. M. S. або D. M. C. в клубках або мотках.

Взір до обруса можна замовляти за надісланням 3 зол. в адміністрації часопису.

Ч. 2. Серветка з бурунчуку, прикрашена стилізованим буковинським узором. Коли бурунчук або крепон належно тонкий, можна вживати цієї серветки як накидки на абажур.

Широкий взір ч. 3, виконаний хрестиками, примінений на серветі у формі квадрата. З обох сторін він обведений доволі широкою мережкою, яка робить серветку дуже прозрачною. Рубець серветки викінчений мережкою „прутиком".

Середина серветки (гладкий чотирьохкутник) переділена навхрест вузькою лінією хрестиків. У чотирьох полях, які через те повстали, приміщено невеличкі мотиви у формі хрестиків.



Ч. 2.

Ч. 3. Взір до серветки ч. 2. Його можна також примінити до подушки, або торбинки. Краски: ‖ ‖‖ ‖ блідофіолетна, ■ ■ ■ ■ золотаво-жовта. До вишивання вживати ниток Mouliné, марки C. M. S. фіолетна ч. 552, жовта ч. 431. Марки D. M C. фіолетна ч. 3354. жовта ч. 783.

ДВАНАДЦЯТЬ ТАБЛИЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК,

які обіймають 148 узорів із ріжних околиць Галичини й Буковини, видавані як безплатний додаток до „Нової Хати", в мистецькій окладинці

коштує 6.— зол.

Замовляти можна в адміністрації

„НОВОЇ ХАТИ", ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 39.

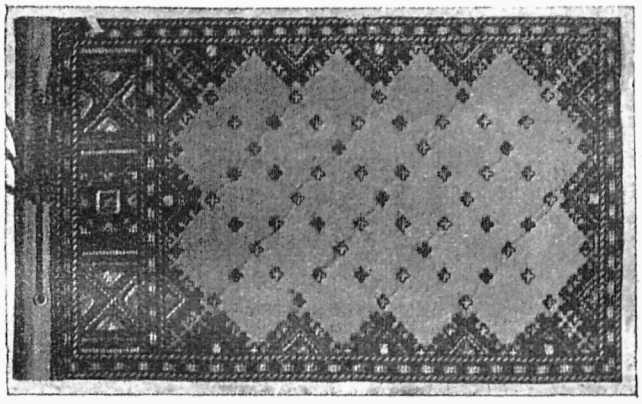
і в усіх українських книгарнях.

РОБОТИ

Ч. 4. Хлоняче літнє вбрання з грубого сирого шовку. (Власність д-ра К. Воєвідки, Станиславів). Вбраннячко складається з вільно підперезаної блюзки та коротких штанців на перехрещених раменцях. Блюзка прикрашена спереду, на комірці й дудах полтавською вишивкою в ніжних, молошних відтінках. Взір вишиваний настилуванням (гладдю) красками: рожевою, голубою й блідожовтою. Контури обведені брунатною краскою.

Вбраннячко виконане в робітні кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові. Взір і крій можна замовляти з надісланням 3.50 зол. в адміністрації часопису.

Ч. 5. Альбум на світлини, прикрашений оригінальною бучацькою вишивкою. На канвовому полотні піскової краски приміщено живими красками виконану вишивку в такий спосіб, що вона прикрашує його чолову окладинку. Взір цей, виконаний хрестиками й ланцюжком, подано в ч. 11 „Н. Х.", 1931.



Ч. 5.

Повний взір біжить здовж лівого краю окладинки. Дальші три боки прикрашені зубцями з повного взору. Середина заповнена дрібними зірками, уривками із зубців.

Хребет альбому перевязаний червоним шовковим шнурком.

Взір у красках можна замовити за надісланням 2 зол. в адміністрації часопису.

Ч. 6. Полтавський мотив із додатку до ч. 3 „Н. Х." 1932, виконаний на білому полотні кремовими нитками. На світлині видно виразно ріжнородні стіби вишивки, ланцюшок, настилування, рідку косичку, сітку.



Ч. 4.

РОЗСУДНА ГОСПОДИНЯ

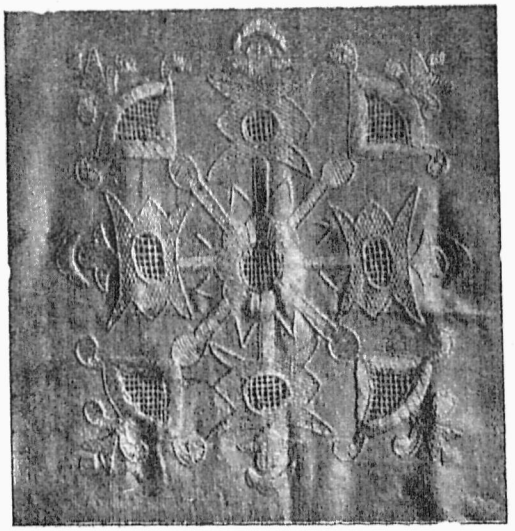
C. M. S. вживає лише C M. S.

НИТОК

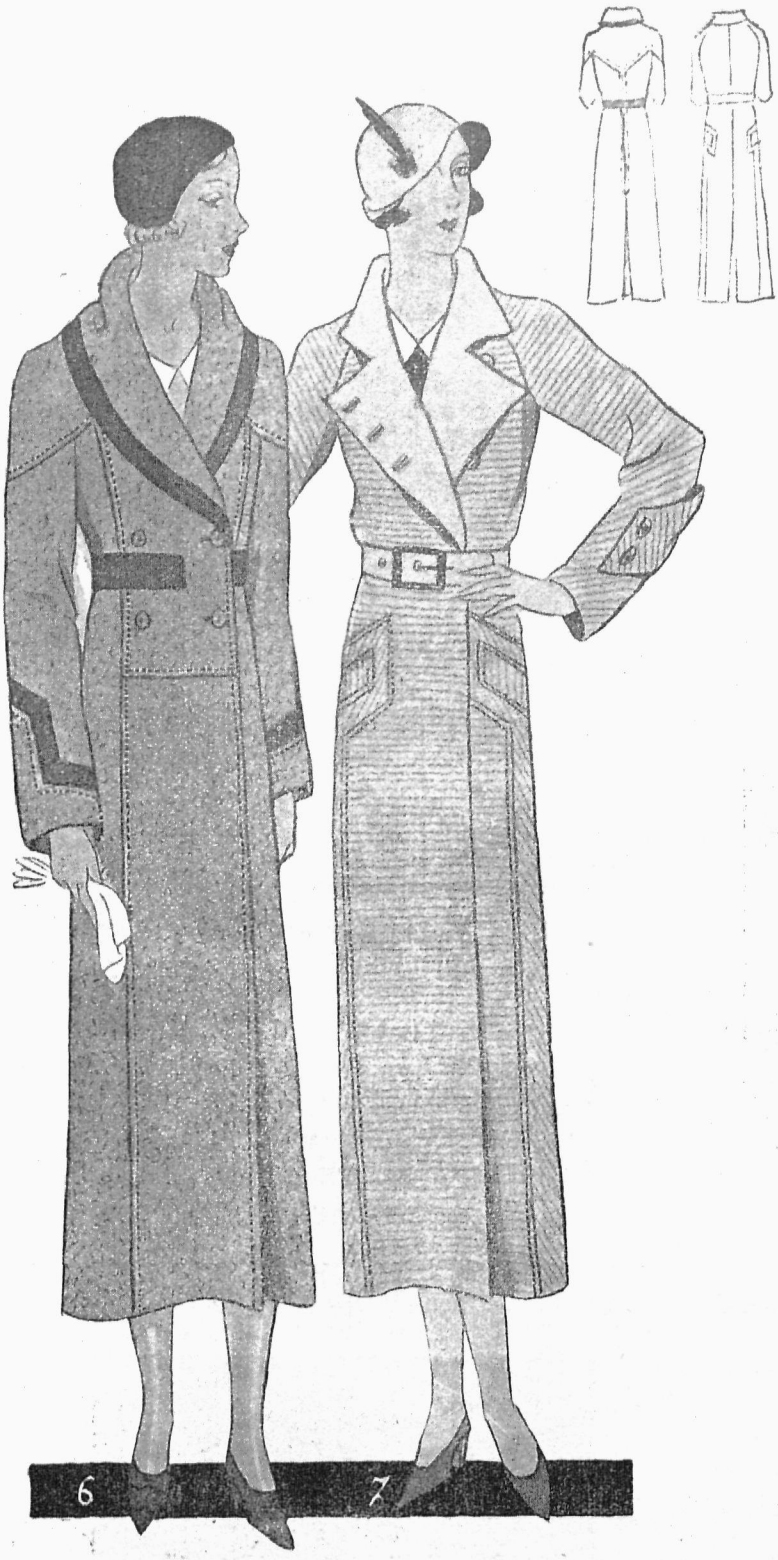
C. M S.

БО ТІ ДАЮТЬ

ЗАПОРУКУ ЗА ТРЕВАЛІСТЬ КРАСОК У ПРАННЮ.



Ч. 6.



Ч. 6. Плащ із жовтавого вовняного матеріялу, прибраний брунатною шкірою.

Ч. 7. Англійський плащ із сірого матеріялу в тонку синю смужку.

ПІД ВЕСНЯНИМ СОНЦЕМ

Клясичним убраням сучасної жінки є анґлійський костюм із блюзою і він, мимо всяких засадничих змін у жіночій моді, є конечний для практичної, працюючої жінки. Давніше комплети й сукні з двох частий усунули костюм троха в тінь, ставляючи його на рівні з подорожнім плащем або дощівником.

Цьогорічна весняна мода витягнула костюм зі забутої тіни на почесне місце і віддала йому всі відібрані права. Попри гладкий смокінговий костюм, який дальше є модний, носитимуть цієї весни всякого роду костюмові жакети. Короткі з широкими вилогами, або взагалі без коміра і вилогів, запинані на два ряди скісно зложених ґудзиків або зовсім без застібування, з короткими рукавами до ліктя, з пелериною, що наслідує вже й рукави. Спідничка при таких перелицьованих жакетах також дещо змінилася, передовсім стан підійшов ще вище, так що часто бачимо спіднички зі станом, підвищеним на 5—8 цм. Долиною спідничка поширена складками або дзвоновим кроєм.

До одного костюму можемо позволити собі навіть і в теперішніх, тяжких часах кілька блюзок і так невеликим коштом уріжноманітнити свою ґардеробу.

В блюзках можна вибирати після вподоби. Модні є гладкі спортові зі зефіру, шовку до прання, крепдешіни, білі, запнені під шию до темного смокінґового костюму, батистові в горошки або ґаптовані ажурові дірочки, прибрані закладками, фальбанками, вилогами. Модні дальше ще блюзки зі шовку в широкі кольорові паси, пошиті зі скісно уложеного матеріялу. Прибрані вони лискучими ґудзиками на раменах і переді. Дуже гарно виглядають блюзки з матеріялу в фантазійні футуристичні взори, які відбивають від темного тла костюму своїми красками.

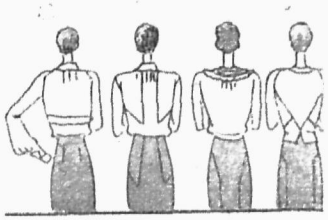
До викінчення костюмового вбрання належить ще шаль на шию. Модна форма шаля є подовжна, або у виді подвійного або і потрійного кравата. Шаль складається із двох або й більше красок, і так комбінується зелену з бронзовою, синю з темно-рожевою, брунатну з помаранчевою, і, розуміється, завжди білу з чорною.

І. В.

ЦИБУЛЬКИ ҐЛЯДІОЛЮСІВ, ЧУДОВИХ МІШАНИХ КРАСОК, 15 ШТУК, ВИСИЛАЄ ЗА ПОПЕРЕДНІМ НАДІСЛАННЯМ 3.20 ЗОЛ. (ВРАЗ ІЗ ПОРТОМ)
ІРИНА ТУРЧАН,
САМБІР, УЛИЦЯ КОПЕРНИКА Ч. 41 а.

Першорядна робітня суконь та жіночих костюмів повідомляє що вже надійшли
ВЕСНЯНІ МОДЕЛІ
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ НА 25 %!

МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА
Львів, ул. Собєского 12. — Тел. 17-04.



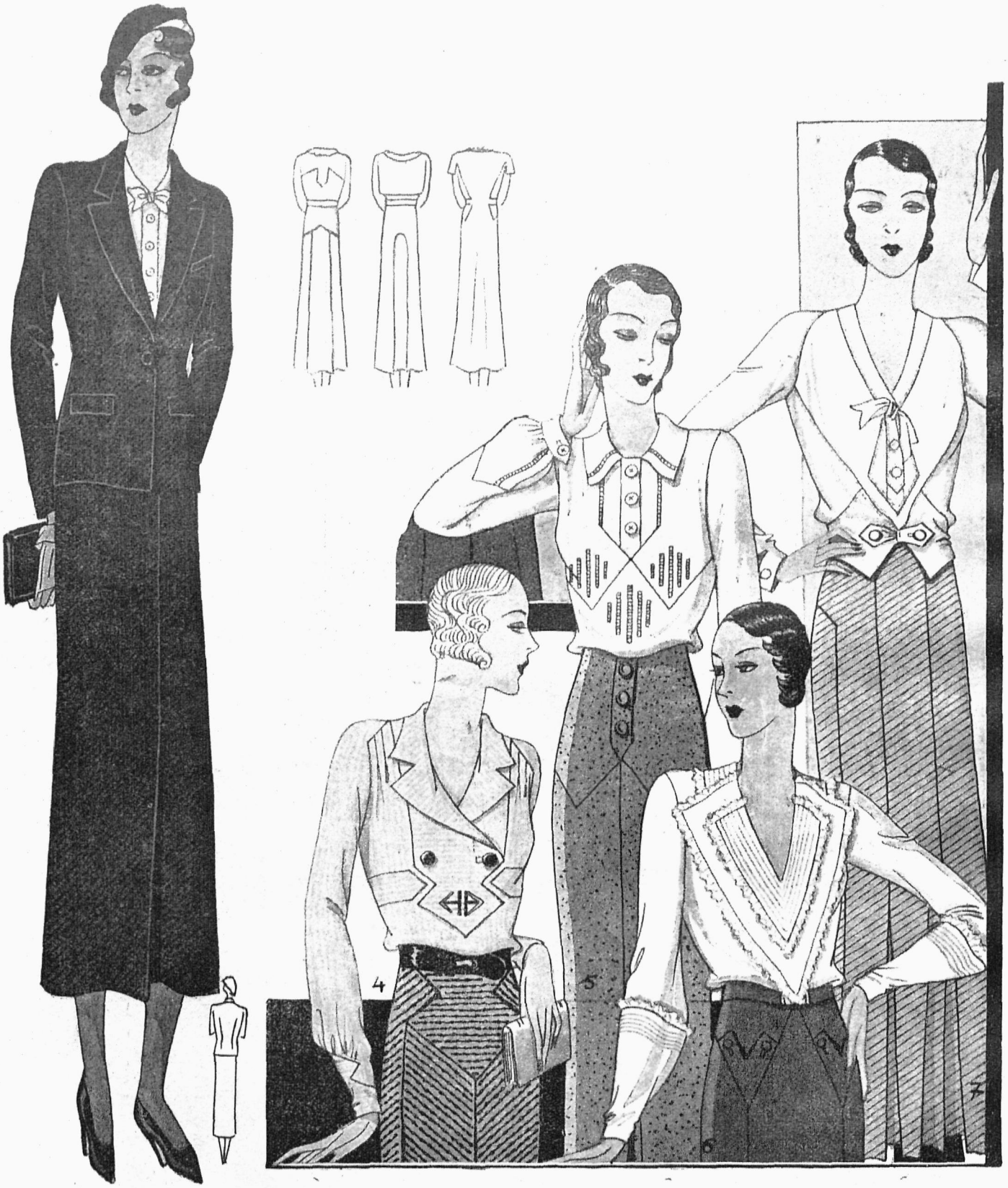
Ч. 6. Восняний костюм із голубого вовняного матеріялу. Жакетик заокруглений з переду.

Ч. 7. Короткий жакетик із темнозеленого сукна. Спідничка в дрібну зелену кліточку, поширена критими складками.

Ч. 8. Костюм із блідозеленого вовняного матеріялу. Жакет підперезаний широким шкіряним поясом.

Ч. 9. Елеґантний костюм на весну. Жакетик цеглястої краски одягається до гладкої чорної спіднички.

БЛЮЗКИ ДО КОСТЮМІВ



Ч. 3. Смокінґовий костюм із англійського матеріялу.
Ч. 4. Практична блюзка з білого зефіру, прикрашена моноґрамом. Спортова спідниця.
Ч. 5. Легка блюзка з білого шовку до прання, прикрашена ручними мережками.
Ч. 6. Блюзка з білого батисту, прикрашена валенсієнками. Темносиня спідниця.
Ч. 7. Блюзка з білої крепдешіни, завязана на переді стяжкою.

ПРАКТИЧНІ СУКНІ

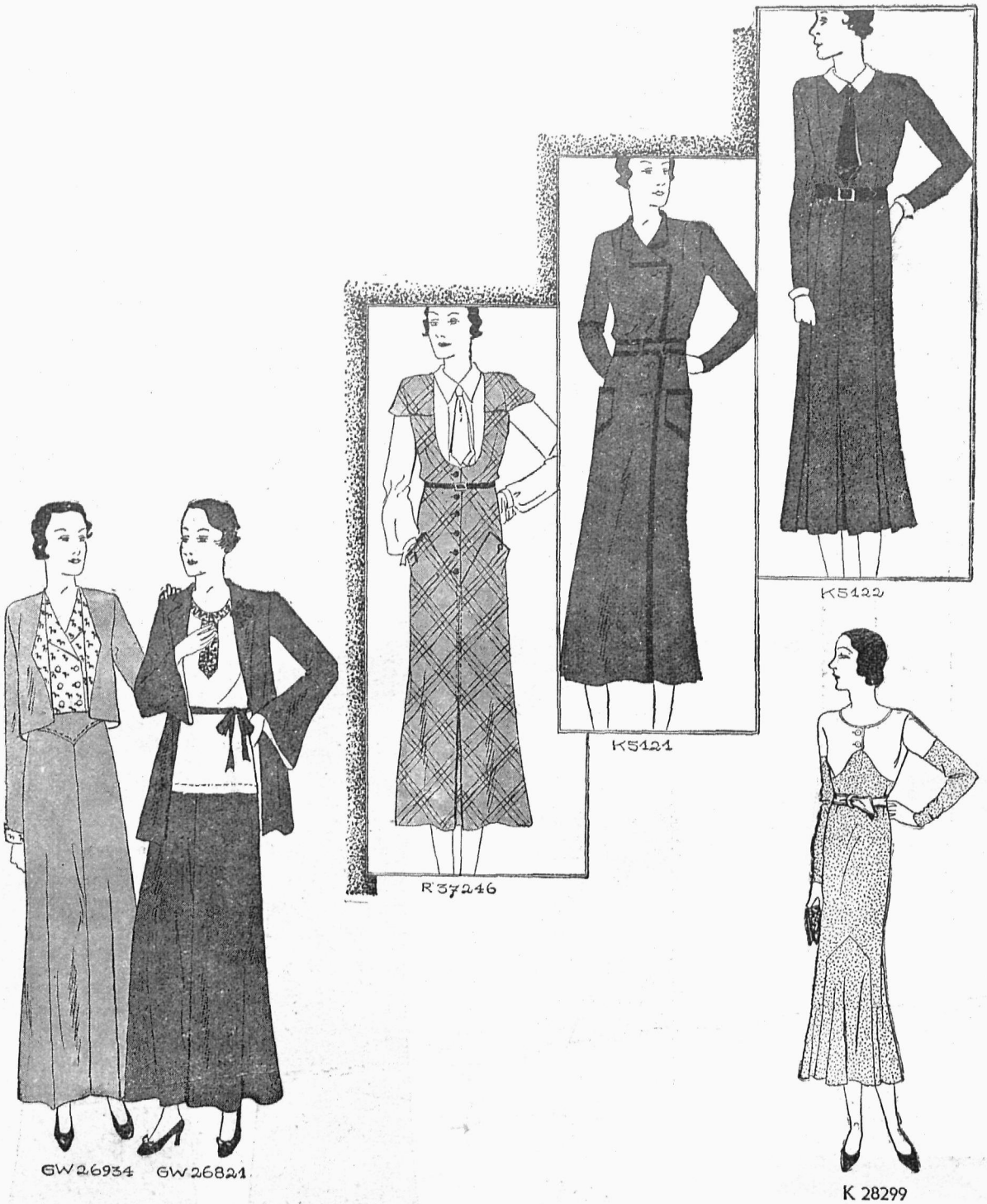


Ч. 4. Скромна сукня з двоякого матеріялу (модель надається до перерібки).

Ч. 5. Практична сукня з гладкої крепеллі. Спідничка поширена чотирма складками.

Ч. 6. Елеґантна сукня з темносинього вовняного матеріялу. Комірчик і рукавець із рожевої жоржети.

Ч. 7. Практична сукня з червоного матеріялу „каша". На переді три глибокі складки.



Ч. 1. Домашня сукня з голубого полотенця. Потрібно 4.65 м. матеріялу, широкого на 80 цм.

Ч. 2. Домашня піжама з червоної крепеллі. До цього біла, безрукава блюзка. Потрібно 6 м. крепеллі, широкої на 80 цм., а 1.50 м. білого полотенця.

Ч. 3. Спідничка зі стаником із клітчатого сукна. Потрібно 2.10 м. матеріялу, широкого на 1.30 м.

Ч. 4. Домашня сукня з гладкого полотенця. Рукави можна до роботи відпинати. Потрібно 4.65 м. матеріялу.

Ч. 5. Практична сукня з модного вовняного матеріялу. Потрібно 4.35 м. матеріялу, широкого на 80 цм.

Ч. 6. На зразок цього моделю можна переробляти старі короткі сукні. Потрібно 2 м. взористого матеріялу, широкого на 130 цм. і 50 цм. гладкого, широкого на 140 цм.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН

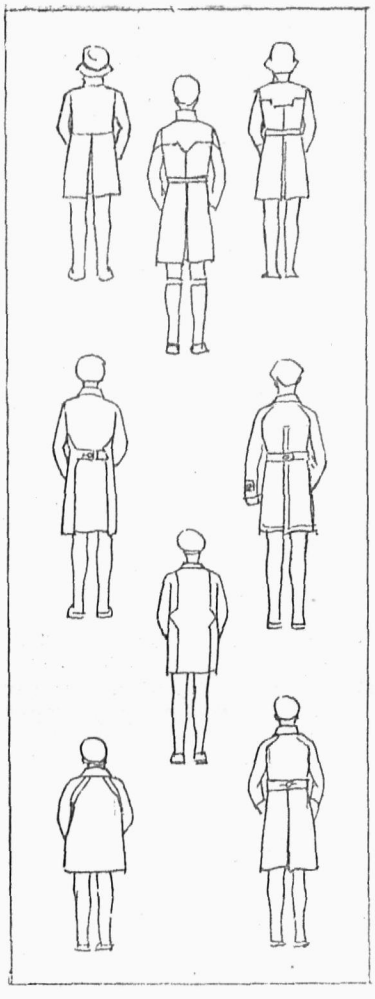
МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ У ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ

поручає фірма

Стахевич і Абрисовський

ЛЬВІВ, РИНОК 32.

ВЕСНЯНІ ПЛАЩИКИ







Ч. 1. Гладкий плащик для 7-літньої дівчинки, поширений складками.
Ч. 2. Практичний плащ із імпреґнованого матеріялу.
Ч. 3. Шкільний плащик для 7-літньої дівчинки.
Ч. 4. Плащ із анґлійського сукна, запнений на два ґудзики.
Ч. 5. Спортовий плащ із сірого сукна у синю смужку.
Ч. 6. Раґляновий плащик на дощ і негоду.
Ч. 7. Раґляновий плащик для 5-літнього хлопчика.
Ч. 8. Спортовий плащ із ясного сукна.

ХТО ПОРАДИТЬ?

Чи не шкодить овочевим деревам, коли кругом них росте трава? Чи краще виполоти землю кругом них, і як за далеко?
Емілія С.

Маю грубий покровець, який хочу примінити як накривало на отоману. Тому, що тло одноманітне, треба його чимсь оживити. Хрестикова вишивка невідповідна ,бо він надто грубий. В який спосіб можна-б його прикрасити? **Наталка Б.**

Із білого битого сукна домашньої роботи хотіла-б я зладити собі малий килимчик перед ліжко. Чи це практичне? І як його треба би прикрасити? **Наталка Б.**

Хто подасть добре випробуваний спосіб прасування „штивних" комірців? **С. Г.**

Прошу порадити мені, в який спосіб можна продовжити поперечниці в завісках до вікон. Давніше я мала менші вікна й до них вишила завіски хрестиками на сірому полотні. Тепер я перенеслася до нового помешкання, де вікна багато більші. Дуже буду вдячна за влучну пораду. **Передплатниця.**

З НАШОГО ДОСВІДУ

Ользі Н. Ваші індики мабуть хворіють на жовч, тому що по зарізанні печінка їхня зеленава. Одначе так на віддаль не можна цього напевно сказати. Коли поруч із зеленою краскою завважили-б Ви на печінці міхурчики, тоді ця хвороба матиме туберкульозну підставу, яка спричинює в пізному стадію розливання жовчі. Тоді радив би я Вам перестати на рік ховати індики й їхню стайню за той час докладно провітрювати й дезінфікувати. **Досвідчений.**

А. Г. Старе піря можна очевидно зужити на ковдру. Воно, щоправда, трохи збите до купи, тому треба дати його хемічно вичистити. Коли би Ви хотіли оминути того видатку, тоді виперіть його самі дома. Для тої цілі зладьте собі мішок із якоїсь дешевої перкаліни, пересипте туди піря й виперіть, а радше вижмакайте його в теплій воді з розвареним милом і дрібкою соди. Сушити треба на сонці або біля печі, розсипавши його на простиралі. **Практична.**

О. С. Подаю перепис на випробувану кольонську воду. Купити в гуртівні косметичних виробів:

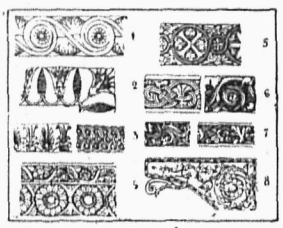
Ol. Neroli 3 ґрами
Ol. Rosmarini 1 ґрам
Ol. Citri 5 ґрамів
Ol. Bergamottae 2 ґрами
Ol. Auraulii corticis 5 ґрамів
Ol. Lavandulae 1,5 ґрамів

Олійки розпустити в 1 літрі 94-проц. спірту і додати частями (не відразу!) 1/2 шклянки перевареної води. Коли хочете Можна додати більше води, але кольонська вода буде слабша мати кращу воду, докупити 1 ґр. Ol. Aurantii flor. (дорогий!). й може змутніти. Ціна такої кольонської води винесе около 16 зол., дорожча 18 зол. **Люба М.**

М. М. Приблизно такі, як між молодими людьми й старшими кревняками. Наречений(а) повинен пісця офіціяльних відвідин поінформуватись, як родичі його нареченої ставляться до нього, а в випадку, коли прихильно, не бувати в їхнім домі надто часто. З одного боку наречений не повинен виявляти супроти родичів своєї нареченої байдужости, щоби могла видатись нечемністю, з другого не ставати настирливим надто частими відвідинами.

УКРАЇНСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ

16-ий зшиток, який започатковує вже другу половину цілого твору містить гасла на букву М. Находимо в ньому велике число українських прізвищ (около 100). Зшиток прикрашений, як і попередні багатим, дбайливим ілюстраційним матеріялом (біля 160 ілюстрацій). Як бачимо, В-во, не зважаючи на сьогоднішні труднощі на видавничому полі, продовжує свою діяльність і зближається вже до близького закінчення II. тому. Рівночасно опрацьовує вже й III-ій том, який присвячений буде у значній частині україніці. В-ву побажати-б дальшої успішної праці, а громадянство повинно й надальше піддержувати і уможливити докінчити це для нас так преважне культурне діло. — **17-ий зшиток** подає гасла на М—О (Морз—Обявлення). З довших оглядів находимо: нафта, Нідерляндія, Німеччина (історія, література, музика, фільософія, мистецтво), Норвегія (з такимиж оглядами) і т. д. Зшиток багато й добірно зілюстрований, як і попередні. Україніці присвячено багато місця так у тексті, як і щодо ілюстрацій. **З. О.**



Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

Серіозна. Словом бронхітіс означуємо запалення дишок (озявів) — себто проводів, що ними дістається воздух до легенів. — Якогось загального ліку на запалення дишок не можна подати тому, що хвороба ця може мати ріжні причини й стадія, а саме після цього треба її лікувати.

До зміцнення Ваших брів Ви вжили зовсім доброго середника. Одначе по тижневі не можна ще очікувати висліду, але він зовсім певно прийде, хоч може щойно по кількаразовім приноровленні цього способу лікування.

Бесарабка. Передовсім не мийте надто часто лиця милом; мила вживайте все перетовщеного (Нівеа, Марсейське). Після кожного миття натирайте лице масним кремом (не вазеліною), найрадше евцеріновим. Крему треба вживати також перед пудруванням.

ОСИПА ЗАКЛИНСЬКА.

ЩО ЇСТИ НА ВЕСНІ ПІДЧАС ПОСТУ?

Надокучила довга зима зі своїм одноманітним харчем. Переїлося мясо, ріжні печені, січеники, котлети і т. п. Весна вимагає відмінного харчу при віднові орґанізму на весні. Вже саме ця обставина, що весняний воздух і сонце кличе всіх покинути душну кімнату і вийти на прохід у парк, город, поле, ліс, вимагає іншої весняної поживи. Від мяса стаємо отяжілі й оспалі; весна вимагає рухливости. Отже тепер треба нам їсти ярини, легкі юшки, лакоминки, мучні і яєчні страви.

Квітень приносить уже доволі нової ярини: шпараґи, квасок (щавель), шпінак, зелену салату, редькву, цибулю (з парників). Але є ще й досить старої ярини, брукви, капусти квашеної і солодкої в головках, фасолі, гороху ярмужу, який є дуже смачний, моркви, селери, буряків. Всі оці ярини приправлені відповідно, мають незвичайну вартість для відживи орґанізму.

ОСИПА ЗАКЛИНСЬКА.

ПРИПИСИ.

Квасівка.

Це селянська страва на піст з околиці с. Пяткової Руської, повіт Добромиль. Дуже смачна. — Взяти пів літри доброго квасу з квашеної капусти з бочки. Додати до цього 1/2 л. води або яринного росолу. Заварити, а як треба, то й посолити. Підправити сметаною, в якій треба розколотити 1 ціле яйце і малу ложку муки. Перед їдою вкинути пів ложки масла. Подають до того товчену бульбу.

Салата з червоної капусти.

Пошаткувати червону капусту, вкинути на окріп і раз заварити. Відціджити, втиснути одну або дві цитрини, трохи поцукрувати і вимішати. За пів години капуста набере гарної червоної краски. До одної головки капусти порізати в платки два винні, обібрані яблока, вимішати і скропити оливою (доброю, столовою). Салату цю подають до ріжних паланичок.

Паланички з грибів.

Зварити сушених грибів. Змолоти їх, підсмажити одну або дві цибулі на маслі, вкинути до цього змелені гриби, посолити, вимішати і підсмажити. Додати ще дві намочені і витиснені булки, двоє яєць, ложку або дві тертої булки, розплескати на паланички і смажити на маслі чи смальці.

ОБІДИ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя: Грибова юшка з лазанками. Телячі котлети; мішана салата. Крухий торт.

Понеділок: Бараболяна юшка. Пиріжки з квасної капусти з грибками. Компот із яблок.

Второк: Помідорова юшка. Фальшивий заяць з бурачками. Печені яблока з конфітурами.

Середа: Молошна юшка з лятим тістом. Січеники з грибів; салата з квасної капусти. Долки.

Четвер: Цитринова юшка. Свинська печеня з капустою. Компот із сливок.

Пятниця: Борщ із бараболями. Лазанки з капустою. Риж із яблуками.

Субота: Росіл з клюсочками з крупок. Росолове мясо з хріновою підливою. Налисники з сиром.

У крамниці коопер. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1

МОЖНА ДІСТАТИ:

Сільське, тонке полотно домашнього виробу догідне на занавіси, доріжки, суконки, широке на 75 цм по . . . . . 3.— зол. за м.
Бурунчук, тонкого виробу догідний на суконки, занавіси, серветки, широкий на 75 цм. по . . . . . 5— зол. за м.
Канвове полотно (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, пригоже на фелони, портієри, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 16.— і 18.— зол. за м. (залежно від краски і якости).
Сирий шовк краєвого виробу, догідний на літні костюми й вишивані сорочки, широкий на 100 цм., по . . . . . 16.— зол. за м.
Лянне полотно чеське, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
Нитки до вишивання, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:

Cotton Perlé в клубках	60 сот.
„ „ в мотках	42 „
C. M. S. в мотках	22 „
Mouliné Meridian в мотках	16 „

Числа красок подані у відділі Ручних робіт.

Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
Товар висилаємо за післяплатою або за попередним надісланням готівки.

В наведених цінах невчислені кошти посилки.

У 1932 році виходить у Львові богато ілюстрований мистецький квартальник

МИСТЕЦТВО

орґан Асоціяції Незалежних Українських Мистців.

„МИСТЕЦТВО“ буде уміщувати статті з обсягу українського і чужинного малярства, ґрафіки, різьби, будівництва, прикладних мистецтв і хатньої культури, мистецької технольоґії, реставрування, музейництва, статті по теорії мистецтв, моноґрафії про окремих мистців і мистецьких напрямків. — „МИСТЕЦТВО“ буде широко освітлювати мистецьке життя як на українських землях, так і на заході, подавати оцінки і рецензії всіх мистецьких видань, виставок і т. д. — буде відзеркаленням сучасного образотворчого мистецтва.

Передплата: річно 20 зол., півр. 11 зол. окреме число 6 з.

Адреса: **Адміністрація: Львів, Косцюшка 5, в-во „Ізмарагд“, — Редакція: Львів, Вроновська ч. 20.**

„ЖІНОЧА ДОЛЯ”

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Żinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телєфон ч. 19.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ,
ЗАНАВІСИ, КАПИ,
БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ,
ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ,
СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ,
ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ
ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народне Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

Кооператива „Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10

видає від нового року 1932 **ілюстр. півмісячник**

„РІДНА ШКОЛА”

для всього українського громадянства.

Станьте передплатником „Рідної Школи“ і тим причинитеся до скріплення сили й відпорности Української Нації.

Передплата в краю виносить: місячно 1 зол., чвертьрічно 3 зол., піврічно 5.50 зол., річно 10 зол. — Для заграниці: 2 дол. на рік, 1 дол. на пів року.

„РІДНА ШКОЛА“ повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній українській установі, в кожній шкільній, читальняній, кооперативній і приватній бібліотеці.

Адреса: **„РІДНА ШКОЛА“, ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.**

Конто П. К. О. 153.427. Телєфон 77-52.

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖУРНАЛИК

„СВІТ ДИТИНИ“

якого не повинно бракувати ні в одній українській хаті, де є діти!

Добірний духовий корм для розуму й серця дітий, — — цікаві ілюстрації, загадки, оповідання. — —

МАМИ, ПАМЯТЯЙТЕ ПРО ЦЕ!

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1931:

квартально 3 зол.; піврічно 6 зол.; річно 12 зол.

Для Америки й Канади	1.50 дол.
Для Чехословаччини	50.— кор.
Для Румунії	240.— леів.

Замовлення слати на адресу:

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“,
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 3.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., І. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

Нова хата



Ч. 5

М. Бутович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол.
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа . 1.80 „

В Америці й Канаді:
річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині:
річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці: Mrs. Julia Kucher, Cleveland Ohio, 2280 West 11-th Street. — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЯК НАЙДЕШЕВШЕ ЗДОБУТИ ОСВІТУ?

ЗЛОЖІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ НА РІК **1932**

на ВИДАННЯ **„САМООСВІТИ“**

за **3·50** зол. річно

12 книжочок на рік — це 12 зрозумілих популярних викладів з ріжних галузей знання по програмі народніх університетів.

На 1931 рік дотепер появилися такі книжки:

13. **Опис землі.** Наука ґеоґрафії. ч. I. Ціна 40 ґр. (з пересилкою 50 ґр.). — 14—15. **Які є народи і держави на землі?** Наука ґеоґрафії ч. II. Ціна 70 ґр. (з пеерс. 80 ґр.). — 16. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап. (Сконфісковано!). — 17. **Причини світової війни.** Історія світової війни ч. I. Ціна 45 ґр. (з пер. 55 ґр.). — 18. **Про світову господарську кризу.** (Чому тепер є господарська скрута?) Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 19. **Як провадилася світова війна?** Історія світової війни ч. II. Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 20. **Основи життя.** Наука про те, з яких малих клітин складається кожне живе тіло. Ціна 40 ґр. (з пер. 50 ґр.). — 21. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап, статистичних образів і краєвидів. Нове видання по конфіскаті. Ціна 60 ґр. (з перес. 70 ґр.). — 22. **Про найстарші часи людського життя на землі.** I. Наука про те, що таке історія. II. Про найдавніше життя людей, про початки культури та суспільного життя (з 15 образками). Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — До кінця року появляться: 23. **Велика Україна в огнях.** Історія української революції. Часть IV. — 24. **Всесвітна історія.** Частина I. — 25. **Як повстав теперішній вигляд землі?** (Наука ґеольоґії).

Хто купує тепер всі книжки за 1931 рік разом, той платить тільки 4.50 зол. разом із почтовою пеерсилкою. — Хто купує тепер всі книжки за роки 1930—1931 разом, той платить тільки 8 зол. разом із почтовою пересилкою.

КОЖНОГО МІСЯЦЯ ВИХОДИТЬ ОДНА КНИЖКА!

Гроші шліть на адресу: „Центробанк“ Львів, Ринок 10, з дописко̀ю на переказі: **„Для Самоосвіти“.**

НОВИНА для Читалень, Хорів, Соколів, Лугів!

ЯГІЛКИ—ВЕСНЯНКИ

Підручник до виступів на майдані й на сцені, 65 найкращих мельодій на 2 голоси, повні тексти, вказівки до хороводів.

Ціна 2.20 зол., з пересилкою 2.50 зол.

Замовляти найдогідніше на грошевих переказах:

Д-р Олександер Бариляк, Львів, Театинська 31.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 11—12.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 5.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 5.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 4.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 7.

„Учительське Слово“, — орган Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 5.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 3.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 4.

„Шлях виховання й навчання“, — педагогічно-методичний місячник, ч. 1.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 11—12.

„Пчо̀лка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 9-10.

До цього числа долучуємо таблицю науки крою.

Почтову оплату оплачено гуртом. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. ЛЬВІВ, ТРАВЕНЬ 1932. Ч. 5.

ЗМІСТ: *К. Ластівка:* Орнаментика писанок на буковинському Підгір'ю. *А. Т. О.:* Карін Міхаеліс. *В. Л.:* Бібі, історія малої дівчинки. *М. Рудницький:* 13 Муз ваймарського Олімпійця. *Е. Вербицька:* Невирішене питання. *Г. Ю.:* Із театру ім. І. Тобілевича *М. Нижанківська:* Фортепіяновий концерт Наді Біленької. *О. Н.:* Святочний стіл. Рідкі вісти. Літні перерібки. Весняний кутик. Хто порадить? З нашого досвіду. Принесли. — ІЛЮСТРАЦІЙ: *І. Іванець:* Дзвінниця в селі Лука. Тини буковинських писанок. Кетхен Шенкопф. Лілі Шенеман. Шарльота Штайн. Христіяна Вульпіюс. Ульрика Левецов. В. Блавацький, режисер театру ім. Тобілевича. Святочний стіл.

ЯК ВЕЛИКОДНИЙ ДЗВІН ЗАГОМОНИТЬ...



СТАРИННА ДЗВІННИЦЯ В СЕЛІ ЛУКА, ПОВ. ГОРОДЕНКА. Світлив І. Іванець

К. ЛАСТІВКА.

ОРНАМЕНТИКА ПИСАНОК НА БУКОВИНСЬКОМУ ПІДГІРЮ

Буковинське Підгіря, яке починається від гори Німчича біля Вижниці і простягається на північ здовж р. Черемошу аж до містечка Вашківців, а на схід аж поза с. Бергомет н. Серетом, треба вважати під кожним зглядом переходовою полосою, де зударяються два напрями: один із Гуцульщини, а другий із Поділля між Прутом а Дністром. Цей перехід слідний не лише в вияві людських типів, мови й звичаїв, але також у народньому мистецтві. Народні вишивки, вироби з дерева, тощо, а передовсім писанки, носять у собі виразно ознаки переходової смуги, зміщуючи оба роди орнаментики в одну цілість.

Орнаментика гуцульських писанок відзначається передовсім строгою, тонколінійною ґеометрично-симетричною структурою, вживаючи лише для заповнень порожних місць ростинного та звіринного мотиву. Для заповнення вільних місць, уживає гуцулка-писарка переважно решітки, лише інколи рівнобіжних черток та точок. Для виріжнення орнаментів вживає подвійних або потрійних переділок, прикрашених комбінаціями прямих та кривих ліній. В той спосіб побіч головного орнаменту повстає не менше цікавий побічний. Чим сам головний орнамент примітивніший, тим переділки стають більше складними, придержуючись засади, що кожне місце має бути використане й заповнене. Окрім того гуцульська писанка на Буковині видержана передовсім в ясних красках, з перевагою жовтої та червоної. За зразок такої гуцульської писанки нехай послужить нам рис. писанки ч. 1, що походить зі с. Дихтинців і зветься „Богородиця в чипци вчинила".

Зовсім протилежним типом являється подільська писанка, яку подибуємо між Прутом а Дністром. Передовсім слідна тут простота орнаменту, яка зберігає при тім строгу симетрію. Для кращого орієнтування послугується тут „писарка" сіткою поперечних та повздовжних ліній, на яких взоруються протилежно повторені визерунки в симетричному порядку. Коли взірець займає цілу сторону яйця, тоді відділений він звичайною переділкою, яка перекроює яйце на дві половині. Мотиви орнаменту лише декуди бувають чисто ґеометричні; по більшій части укладають декоративно ростинно-звіринні та господарсько-знарядні мотиви. По цілій писанці розкинено неправильні капки, ріжної краски та величини, при чім тло буває або темно-червоне, або ще частіше зовсім чорне. Типом подільської писанки нехай послужить нам рис. 2, що уявляє собою писанку зі с. Горошівців біля Заставни.

Підгірська писанка, як сказано, старається оба типи погодити. Ґеометричні взірці запозичені по більшій части з Гуцульщини, причім сама орнаментика не буває такою заповненою, як це ми бачили в гуцульських писанках. Для заповнення орнаменту служать побіч решітки частіше рівнобіжні черти або й точки. Інколи гуцульські взірці вкладає підгіряшка на писанку в той спосіб, що вперед розмальовує яйце помічною сіткою, так як це робиться на Поділлі (пор. рис. 14). Зате переділи на писанках, в яких орнамент розписаний на цілій половині яйця, бувають більше скомпліковані та оздоблені на гуцульський спосіб. Капки, які бачили ми на подільських писанках, прибирають на Підгірю якоїсь правильности та рівномірности (пор. рис. 3, 19). Краски підгірських писанок темніші від гуцульських. Тип підгірської писанки, що носить на собі типічні ознаки обох полос, бачимо на рис. 3, який походить зі с. Іспасу й звісний тут під назвою „Заячі ушка".

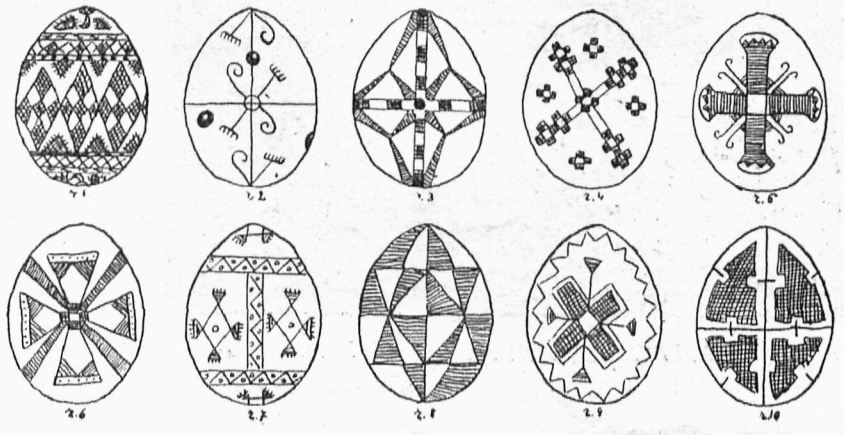
Приступаючи до подрібнішого розбору писанок на Підгірю, слід завважити, що використані тут писанки походять з с. Чорногузів, Іспасу та Милієва.

Орнаментика підгірських писанок ділиться на два головні роди: а) на ґеометричну, та б) річеву орнаментику. Само собою строгого розмежування тут не можна поставити, бо часто в одній писанці стрічаються побіч себе оба роди орнаментики в гармонійно-симетричній сполуці.

Ґеометрична орнаментика може бути комбінацією самих прямих, або самих кривих ліній, або також сполукою обох тих родів. Простолінійний орнамент послугується передовсім укладом трьох ґеометричних утворів: ліній, прямих та ломаних, трикутників та чотирокутників. За допомогою цих ґеометричних утворів повстають ріжні невичерпані взірці, для яких підгірянин підбирає окремих назв.

До простолінійних взірців належить передовсім уклад хрестиків в ріжних формах та величинах. Типічною писанкою такого року нехай послужить нам рис. 4, що уявляє собою „п а с к у". Колиж на цілій стороні яйця красується лише один хрест, ріжного виду, довільно оздоблений, тоді носить писанка назву „В е л и к о д н я" (рис. 5). Візерунок у виді хреста з трикутними раменами та з продовженими лініями поміж раменами, зветься на Підгірю „п я т н и ч к о ю" (рис. 6). Колиж поодинокі хрести, в якомубудь виді, правильно відділені переділками, тоді зветься орнамент „п о п о в и м и р и з а м и" (рис. 7).

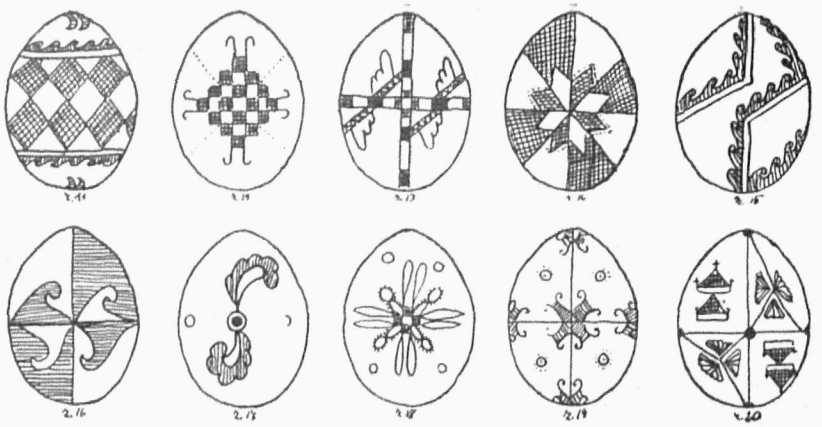
Орнамент зложений зі самих трикутників, це т. зв. „с о р о к к л и н ц і в", якого типічний взірець



ТИПИ ПИСАНОК НА БУКОВИНСЬКОМУ ПІДГІРЮ.

Ч. 1. „Богородиця в чипци вчинила". Ч. 2 „Гребені". Ч. 3. „Заячі вушка". Ч. 4. „Паска". Ч. 5. „Великдень". Ч. 6. „Пятниця". Ч. 7. „Попові ризи". Ч. 8. „Сорок клинців". Ч. 9. „Понедівнок". Ч. 10. „Головосіки".

ТИПИ ПИСАНОК НА БУКОВИНСЬКОМУ ПІДГІРЮ.



Ч. 11. „Торбинка". Ч. 12. „Середа". Ч. 13. „Божа ручка". Ч. 14. „Ружа". Ч. 15—16. „Кучері". Ч. 17. „Квітка". Ч. 18. „Звізда". Ч. 20. „Манастирі".

поданий під рис. 8. Частіше вживають трикутника в комбінації з іншими ґеометричними утворами. Трикутники в комбінації з андріївським хрестом, зображеним на одній стороні яйця, творять орнамент звісний під назвою „понеділка" (рис. 9). Коли трикутники перекроєні іншим ґеометричним утвором, тоді зветься орнамент „головосіки" (рис. 10). Остроκінчасті трикутники в комбінації з ріжними лініями, уложені декоративно, носять назву „клинців".

До простолінійного орнаменту належить везерунок зі зложених чотирокутників, які звичайно заповнюється хрестовидно. Колиж такі чотирокутники уложені довкола яйця, тоді писанка носить назву „барівочки", або „торбинки" (рис. 11). Орнамент чотирокутників у сполуці з хрестом, який дуже часто подибуємо в українських вишивках, зветься на Підгірю „середою" (рис. 12). З чотирокутників складається й так звана „ружа", яка на подільський спосіб уложена за допомогою лінійної сітки (рис. 14).

Криволінійний орнамент має на Підгірю дві відміни: т. зв. „рукави", коли подвійні закручення переходять одні в другі, та „кучері", які бувають або подвійні (рис. 15), або звичайні (рис. 1, 6, 8), „Рукави",— це улюблений орнамент на Підгірю, який виступає або самостійно, так як це бачимо в „безконечнику" (рис. 15), або вживається для закінчення іншого барилковатого орнаменту (рис. 11). На кінцях яйця часто красується цей криволінійний орнамент у виді свастики.

Це були-б типічні ґеометричні взірці підгірських писанок, хоч само собою вони ще далеко не вичерпані. Часто бувають вони в сполуці з ростинно-звіринним орнаментом, хоч і ці можна подибати інколи самостійно. Типічним ростинним орнаментом, який не є натуралістичним, лише декоративним, являються рисунправильно відділені переділками, тоді зветься орнамент треба зачислити й рис. 3 („заячі ушка").

На закінчення треба згадати як взірець річевої орнаментації на бук. Підгірю писанки „Звізда" (рис. 18) та „Манастирі" (рис. 20). В цій останній писанці видно сполуку ростинного орнаменту з річевим, запозиченим з Гуцульщини. Рівночасно слідно тут як найкраще, як ті два напрями зливаються до купи, творячи нерозривний ланцюх, що лучить обі полоси Буковини, заселені українцями, в одну декоративну цілість.

А. Т. О.

КАРІН МІХАЕЛІС

(З нагоди 60-ліття її уродин).

Данська письменниця Карін Міхаеліс доживає 60-ти літ. Шістьдесять літ ця душею молода людина не перестає любити все кругом себе, а в першій мірі: жінку, дитину і звіринy. Її любов така жива, повна довіря, як любов дитини. І як дитина бачить вона у тому, що любить, саме гарне, здорове і чесне.

Її творами йдуть, мов вимріяні істоти, жінки ріжних типів, але жінки великих цінностей духа, ніжно випрацьованих та наскрізь скристалізованих характерів.

Жінка — це головна героїня усіх творів К. Міхаеліс. Вона стоїть тут сама в цілій своїй вимріяній величі і красі та заслонює собою все проче.

Любов її до мущини непомітна і тиха, але така глибока, що заповнює ціле життя та серед жорстоких обставин руйнує його. Бідна молода дівчина не вміє говорити, ні писати гарних слів про кохання, але вміє вмерти, коли по втраті любого чоловіка не осталося їй в житті нічого. („Пан та дівчина"). Любов жінки до дитини ще ненародженої не має кращого висказу в літературі, як у листах дочки „Родини Вормсів". Та не лиш мужчину та дитину вміє жінка любити. Для знання та мистецтва покидає вона родину, вигідне життя та йде на зустріч нужді та певній загибелі (Родина Вормсів). Вона вміє удержати себе та свої діти, дати їм гарний, гармонійний дім, заступити їм матір та батька рівночасно. Вона вміє також взяти на себе цілу вагу наслідків своїх промахів („Метта Трап").

Бувають у творах Міхаеліс і від'ємні типи жінок, пасивних, без своєї думки. Вони нагадують ростини, що мусять пнутися по якійсь певній опорі, щоб жити — але й вони мають дещо гарного в собі, задля чого можна їм усе простити. Круг їхніх зацікавлень вузький, поза одним обєктом своїх симпатій вони нічого не бачуть, але для нього зуміють усім пожертвувати та на все відважитись. („Сім сестер", „Родина Вормсів").

Душу доростаючої дівчини знає Міхаеліс наскрізь та майстерно описує її у „Брехунці".

В останньому часі своєї творчости поставила собі К. М. за мету, виховувати молодь („Бібі", „Бібі подорожує", „Бібі в Ч. С. Р.").

Вона хоче бачити молодь самостійною, певною себе, хоче, щоб із них виросли здатні та розумні громадяни землі.

В. Л.

БІБІ, ІСТОРІЯ ОДНОЇ МАЛОЇ ДІВЧИНКИ

(Із нових повістей Карін Міхаеліс).

По хресті називалася вона Ульрика Єлисавета Стенсен, пестливо звали її Уллею. Гарне імя для того, хто його любить. Улля його ненавиділа, а щоб позбутися, помінялася найменнями з товаришкою Білі Лет. І тепер Улля звалася Бібі, а Бібі — Улля. Про це подали оповістку до часопису (в чорній рамці, як в некрольоґах) і казали добошеві вибубнити цю переміну по цілому місті.

Бібі одинацять літ — вона повинна вчитися і вона записана до школи, одної і другої, але з обох її усувають, бо наука зовсім не цікавить Бібі. Її письменні вироби аж кипать від ортоґрафічних похибок, вона не соромиться не знати, коли відкрили Америку, відки Дунай бере початок, кілько було апостолів і т. п. Зате прегарно вміє їздити на коні, плавати, видрапуватися на гладкий, як стіна, мур — вміє в карикатурах рисувати всіх учителів і вчительок — знає, як переводять каблі через океан, як називаються птиці і чим їх у зимі кормити. А передовсім любить Бібі рисувати-малювати ,навіть у сні і вандрувати по цілій Данії. А може це робити, бо її батько начальник залізничої стації і Бібі користується вільною картою їзди на всіх залізничих шляхах. І, покинувши дім і школу, вона цілими тижнями пропадає на вандрівках, з котрих сумлінно посилає батькові малюнки й звідомлення, де вона і як живе. І листи ці, хоч може й з похибками, повні щирої безжурности і субтельної обсерваціі людей і природи, а місцями навіяні й ніжною поезією, відчуттям краси.

Бібі не має мами. Її мама, уроджена ґрафянка Ґуітфельд, зробила мезаліянс, одружившися із скромним залізничим урядником і родина її відцуралась. Бібі знає про це і вона, попри глибокий, повний поезії культ для помершої, горить ненавистю до тої „ґрафської голоти", що зірвала з її мамою. Але, мов у казці, і в житті Бібі все кінчиться добре. Діди беруть до своєї пишної палати внучку, дитину незабутньої їх доні. І демократична Бібі, що недавно ще гнала воли з мужиками, стає пишною панянкою. Але вона і в палаті остає таки сама собою: вільнодумна, свободолюбна, наскрізь чесна, глибоко відчуваюча кожен біль і кожну несправедливість між людьми, а ще більш в світі звірят, практична й ріщуча в кожній ситуації, дає собі раду — вона і без ґрафського титулу й майна сильна індивідуальність, яка вже тепер з'єднує собі симпатію окруження й читачів.

Виховання Бібі дуже-дуже відклонюється від поглядів і метод старих педаґоґів, а таки вона цікавий тип для вдумчивого педаґоґа. І молоді можна спокійно дати в руки книжку про малу данку, яка — хоч втікає зі школи і рисує карикатури своїх учительок — має стільки гарних елементів у своєму характері, що вони мусять їй здобути серце кожного, хто серцем дивиться в серце.

А ось кілька листів Бібі до батька, які найкраще малюють її вдачу:

Дорогий Таточку!

Не потребуєш про мене вибубнювати на місті, бо я не вмерла й ніхто мене не переїхав. Скажений пес мене не покусав, бо в Данії нема скажених собак. Чи повіриш? Я хотіла-б, щоби колись такий пес мене покусав, бо тоді я поїхала-б до того Пастора чи Пастера, який лічить скаженину, й тоді вже від неї не вмирають. В ріці Ґуден не втопилася. Була-б скорше тоді написала, але не мала грошей. Купила собі тільки трохи цукорків. Тепер посилаю тобі листа без марки, бо преціньі так знають Тебе на почті.

В школі розповідали щось дуже скучного про хрестоносні походи. Чи й Тебе, Таточку, вчили про ті походи? Я заснула на лекції, учителька викинула мене за двері й вилаяла, але на подвірю грала катеринка й я присіла на вікні. Грайко сказав мені, що за містом стоїть пять возів з циганами; я вискочила вікном і втікла. Справді, було їх пять, всі зелені. Але я чула, що цигани залюбки крадуть ясноволосі діти і кажуть їм відтак показувати ріжні штуки. Я позичила з кузні шнурок на білля (та забула просити дозволу, бо дуже не було в мене часу і на шнурі висіли три сорочки, які я зложила на плоті) — відтак перевязалася тим шнурком, а конець дала пані Йохумзен — знаєш, тій, що продає муштарду й прасує комірці пасторові. Я станула проти циганських возів і просила її, щоби по пяти хвилинах притягнула мене до себе, щоби цигани не могли мене вкрасти. Двері були відчинені й я увійшла до середини. Страх, як було там весело: в спальні варили їжу, курки проходжувалися по ліжках, а діти спали на таких поличках, як є в нашій коморі. Діти цілі брунатні, а властиво чорні від бруду, бо ходять голі, як мурини в Африці. Але тепер вірю, що крадуть крім дітей і золоті хрестики, бо мала я свій ще в школі, а потім ненадійно мені пропав, коли той циган з воза завязував мені оксамітку на шиї, мовляв, розвязалася. Радо дала-б була я себе трохи вкрасти, щоби побачити, як воно виглядає, але пані Йохумзен потягнула за шнурок, бо вже минуло пять хвилин і тоді я перевернула крісло, на котрім стояла миска з рибами і вони почали по циганськи страшно мене кляти і плеснули за мною водою.

*

Любий Таточку!

Ніколи не вгадаєш, де я була, що робила й як ціле моє тіло виглядає — зовсім як у шкарлятині. Ти казав, що можу доїхати до Лянґаа і всісти до поїзду, що їде до Віборґу, а тоді доїду до гайку, де садять дерева. Але я зовсім позабула, що мала туди їхати, бо по дорозі було стільки торфовищ, а на них стільки люда, які той торф вибирали, що я мусіла цьому приглянутися. Тому й висіла, але вже не памятаю, як та стація називалася. Страшно привітлива жінка, кликали її Тріна, сказала мені, що можу спокійно підійти до торфовища і приглядатись, але самій небезпечно вибирати торф. Я скакала впоперек через ріжні рови; деякі місця були зарослі вересом, а вода в ровах мала краску лисячої шерсти. І за кожен раз, коли впала до рова і не могла викарабкатися, кричала я і завжди хтось прибіг і витягав мене з води. Це було щось чудового!

Але знаєш, вода в тих ровах зимна як лід і коли-б ти, Таточку, бачив, як мої суконки виглядали! Але не були подерті, щойно опісля при печі випалилися в них діри. Бо Тріна розповіла мені, що там дальше над ровом, де починається ліс, ростуть ожини, знаєш, ті темно-сині, такі дуже смачні, що ростуть на кущах. Я найшла їх велику силу і так обілася, що вже не годна була ні одної взяти до губи. А відтак захотілося мені спати, може від тої зимної води в ровах. Пішла я до ліса, роздягнулася і все порозвішувала, щоби просохло, крім суконки, яка була майже суха. Я була така сонна, що й не запримітила, як положи-

(Докінчення на ст. 8).

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

13 МУЗ ВАЙМАРСЬКОГО ОЛІМПІЙЦЯ

Петрарка мав Лавру, Данте — Беатрічу, Шекспір, що створив найбільшу ґалерію жіночих постатей не залишив ніодного дійсного прізвища, Достоєвський і Байрон мали дві-три, Шевченко не більш як дві...



Лілі Шенеман

Ґете користав із привілеїв ґеніяльної людини. Офіціяльні його життєписи наводять спокійно 13 жіночих імен, звязаних з його творчістю. Може ще стільки осіб можна би найти збережених під криптонімами присвят численних його лірик. Публика, що дивиться на поетів, як напів ненормальних типів, мабуть роз'яснила би надто часті „захоплення" Ґетого ненормальним розширенням його серця. А проте це була виїмково нормальна, тверeза та зрівноважена людина. Єдине, що треба подивляти у звязку з цим питанням, це хист ваймарського Олімпійця годити прилюдну опінію із своєю особистою свободою та працею.

Ґете жив 83 роки; вперше закохався в 16 році життя, востаннє в 74-ім. За 58 літ — 13 великих „ідеалів". Ось їхні літературні імена: Аннета, Френцхен, Рікхен, Льотта, Лілі (Белінде), Ліда, Фавстіна, Гарна Мілянка, Христіянка, Беттіна, Мінхен, Сулєйка та Ульрика.

Не рахуємо першої стріли Амора, якоїсь провінціяльної „Ґретхен". Перша Муза — донька власника ресторану у Ляйпціґу: Анна Катерина Шенкопф. Ґете вперше записує 1764 р., що „тепер уперше відчуває щастя, яке дає справжнє кохання". Це Аннета із збірки лірик відкритих аж 1897 р. і з „Нових пісень" (1770 р.).

Рік чи два пізніше дуже перелетна знайомість дома, у Франфурті із Франческою Креспель. Із листів до приятелів знаємо тільки, що „він усе ще належить до неї... і дуже її любить".

1770 рік, Штрасбурґ. Знайомість із донькою провінціяльного пароха Фредерикою Єлисаветою Бріон (Рікхен). Вірші присвячені їй починають нову добу в німецькій лірициі.



Ульрика Лєвецов

1775 р., Вецляр. Знайомість із донькою урядовця Шарльотою Буф, що стала спонукою до „Терпінь Вертера" — зразка романтичного „верльтшмерцу". У XII-ій книзі „Поезії та дійсности" Ґете згадує її стрункy стать, здорову вдачу, бадьорість, природну поведінку, щирість і признає, що вона готова була звязати своє життя з мущиною гідним неї...

У цьому самому році його полонює у Франкфурті чар доньки вдови по банкирі: Лілі Шенеман. Прийшло навіть до формальних заручин, але саме мотиви „соціяльної нерівности" рішили. Розстання було прикре та не болісно-траґічне. Ґете ще на старість відчував „подув справді щасливих хвилин" із цієї короткої доби.

Вернувшись до рідного Ваймару находить він не тільки нову Музу, але жінку-друга: Шарльоту Штайн (Ліда). Вона була жінкою вищого урядовця, вихована на дворі ваймарського князя, справжня аристократка. Із усіх приятельок Ґетого — найближча йому освітою, інтеліґенцією та походженням. Дванацять повних літ тривала ця велика дружба із дуже широкою скалею почувань.



Шарльота Штайн

Невідомо чому Ґете виїхав 1786 р. до Італії майже крадькома перед Шарльотою. Саме цієї „дипльоматії" вона не могла йому вибачити. „Римські елєґії" написані здебільша після повороту, критики довгий час записували на рахунок Христіяни Вульпіюс, його майбутньої жінки; тимчасом він завдячував їх італійці Фавстіні Антоніні. До тої самої доби належить восьминенна(!) знайомість із мілянкою — Маддалєною Ріґґі. Перша (все це знаємо із „справоздання" у „Італійській мандрівці") римлянка була чорнява, смаглява, блакитноока, поважна, стримана, — друга білявка, ніжно-рожевої цери, з пивними очима, безпосередньо-щира.



Шарльота Буф

Свобідне парубоцьке життя в Італії та її південне небо відкрило перед Ґетем неодну нову сторінку життя. Коли він вернувся до дому 1788 р., узяв до хати за господиню молоду дівчину Христіяну Вульпіюс. Це особа без найменших претенсій до літератури та всього світа, яким живе ум Ґетого; її ідеал — створити йому якнайвигіднішу атмосферу в хаті. Ще раз можна перелицювати приповідку про те, що найпростіший шлях до серця мущини веде через шлунок. Не так до серця, як до шлюбу. Рік пізніше Ґете має сина, а після 17-літнього щасливого спільного життя з Христіяною він жениться з нею у 1806 р.



Христіяна Вульпіюс

Ґете має 57 літ, коли до хати його 75-літньої мами приходить щодня 20-літня Бетіна Брентано, щоби діждатись щастя зазнайомитись із великим письменником. Його листування із цією ґеніяльною дівчиною — найкращий доказ, що він їй завдячує. Це одна із найсправніших його Муз, що не прокинула в ньому ніколи фізичного бажання.

(Докінчення на ст. 8).

Е. ВЕРБИЦЬКА.

НЕВИРІШЕНЕ ПИТАННЯ

Докладне обзнакомлення з даною справою дає статистика. Коли переглянемо статистику Ревізійного Союзу за 1930 р., то побачимо, що наші українські жінки є обєднані як члени в споживчих кооперативах у числі 40.000, а около 1.000 членів в іншому виді кооперації. Це число становить сему частину всіх кооперативних членів.

Але жінки не зовсім новики в тій ділянці праці. Ще з початком цього століття оснували вони Спілку, структурою подібну до Народньої Торговлі. Оця Спілка поставила собі завданням взяти в свої руки торговлю мануфактурою та всякими приборами і роботами жіночими, щоби в цей спосіб дати жінкам спромогу працювати та в такій важній ділянці народнього господарства зробити нарід господарем, а не предметом наживи для чужих.

Цею Спілкою була промислова кооператива „Труд".

Спілка поставила собі завданням постачати, як для міста, так і для села мануфактуру та мала стати краєвою гуртівнею. Задля малих засобів засновано спершу тільки робітню білля і суконь. З часом спромоглася на отворення крамниці з полотнами й іншими текстиліями, розвивалася то з меншим, то з більшим успіхом, купила каменицю. Перебувши воєнне лихоліття вже не змогла отворити на ново давнього складу матерій і полотен.

В тому часі, коли наша кооперація буйно розвинулася, кооператива „Труд" стала льокальною робітнею білля і суконь, при котрій є трилітня фахова школа кравецтва з правом прилюдности.

Але заки будемо говорити про цю нашу кооперативу, мусимо трохи відійти від неї і приглянутися, як розвивалися в інших краях кооперативи хоч трохи подібного типу.

Звичайно кооперативи ,які мали би бути робітнею суконь чи білля, основували два роди обєднаних: в першім випадку пивалі білля чито суконь, в другім ті, що хотіли-б як обєднані члени мати змогу діставати дешевшу роботу, значить споживачі даних виробів.

Коли-б підприємство виказувало зиски, то в першім случаю тими зисками ділилися би робітники у відношенні до своєї роботи або у відношенні до своєї платні.

Коли-б таку кооперативу оснували споживачі, тоді вони ділилися-б зисками у відношенні до суми своїх закупів чи замовлень у кооперативі. В першім випадку була-б це кооператива кравців, в другім кравецька кооператива.

Чи такі кооперативи є легко вести, чи так, як наприклад споживчу кооперативу товарами найконечнішої потреби?

Споживча кооператива старається закуповувати товари з першої руки гуртівно і їх продає роздрібно по ринковій ціні. Коли продавець поступає солідно, тоді кооператива мусить виказувати такий зиск, який одержує приватний купець. Якщо члени є добре зорганізовані, тоді кооператива мусить розвиватися.

Дещо відмінно є наприклад з кооперативою кравців. Тоді, коли хтось хоче споживати доброякісне масло, не вимагає для себе інакшого його смаку. Зовсім інакше є з убранням. Люди вбираються відповідно до своїх засобів і смаку.

А тепер візьмім це питання з іншої точки. Чи-ж не треба більшого суспільного виховання на те, щоби спільно згідно все з другими працювати, чим на те, щоби купувати все в споживчій кооперативі?

Перші продукційні кооперативи повстали у Франції в 30 рр. м. в. Їх підпомагала держава кредитами чи замовленням. З Франції вони перейшли до Анґлії, де в них роблять замовлення федерації споживачів. Але в більшости в Анґлії споживачі орґанізують власні підприємства, котрі достачають їм потрібних виробів.

Придивімся тепер структурі кооперативи „Труд".

В первіснім виді вона була більше зближеною до Спілки споживачів чим до спілки працюючих. Вибрана Управа зпоміж членів, котрі мали давати до кооперативи виконувати ріжні роботи, заанґажувала робітниці. Між тими не було ніякого обєднання.

Спілка опиралася на членах цілого краю, отже була побудована як краєва централя, а не льокальна кооператива.

Вона мала стати завязком продукційної кооперації, а тепер стала нітo кооперативою заробляючих, бо ці не є членами і не вони її провадять, ані кооперативою обєднаних споживачів, бо цих так мало, що вони не вспіли удержати такого підприємства.

Здавалось би, що орґанізація її — по всім вище сказаним — так незручна, що не має права існування.

Одначе так воно не є. Кооператива провадить до недавна одиноку школу того роду в цілому краю. Тим вона виховує ремісничу верству в національному дусі.

Чи дана акція орґанізування постачання мануфактури являється можливою в розвитку?

В журналі „Кооперативна Республика' за 1929 р. є стаття п. з. „Участь української кооперації в постачанні вбрання і взуття для села' інж. Ол. Охрима. Звертаємо увагу на те, що відноситься до торговлі мануфактурою: На 1.158 обслідуваних кооператив лише 171 торгувало мануфактурою і ті закупили мануфактури за 432.475.13 зол. Чиж по цих цифрах можемо представити собі можливости розвитку такої ділянки?

В 1925 р. повстав у Львові другий тип кооперативи, хоч і жіночої і промислової, однак інакше зорґанізованої. Ця кооператива показалася більш життєздатною від „Труду", хоч по роді своєї роботи „Труд" повинен бути лекший до провадження, чим „Укр. Нар. Мистецтво", тому, що під оглядом мистецьким праця „Труду" є менш вибагливою, ніж праця Укр. Нар. Мистецтва.

В чім-же лежить ріжниця? Передусім у тому, що за працю виконану коло своїх робіт кооп. Укр. Нар. Мистецтво платить від штуки, не платить обезпечень соціяльних за своїх робітниць, коли навпаки „Труд" платить місячно своїм силам без огляду на приплив роботи і оплачує соціяльні свідчення. Другим важливим моментом являється те, що Укр. Нар. Мистецтво раз опрацьований взір повторює кілька разів, що значно улекшує працю. Третім важним чинником в життєздатности Укр. Нар. Мистецтва є те, що кооператива закуповує сирівець, дає його до обрібки, а відтак при продажі ще набиває зарібок, тоді коли кооператива „Труд" має всі свої приходи виключно з праці виконуваної кожного разу зовсім індивідуально з доставленого клієнтами матеріялу.

Цілі обох кооператив собі протилежні. Ціллю кооп. Укр. Нар. Мистецтво є захованння народньої творчости народу ,котра розвинулася в добі, коли нарід, хоч у матеріяльній нужді, задивлений в картинну природу, зумів відтворити її враження в мистецькій гар-

монії красок і рисунку, а ціллю кооперативи „Труд" є уможливити йому добробут зорґанізуванням подачі потрібних йому текстилій та в дальшій будуччині використання сирівців, які він плекає.

Як належало-б зорґанізувати кооп. „Труд", щоби вона була більш життєздатною?

Кооператива повинна стати краєвою, тому, що неможливим є удержання і розвиток такого підприємства в льокальній формі.

Вона мала-б вироблять готове біллє, тому, що воно менше підлягає моді, як інші вироби. Тоді праця була-б більше змеханізована, видатніша й лекша. В такім випадку кооператива не була-б наражена на те, що і в часі застою мусить платити занятим силам побори, бо тоді не було-б застою.

Школа кооперативи повинна-б одержувати підмогу від „Р. Школи", тому, що вона має на меті сповняти ті самі завдання, що „Рідна Школа".

Сама-ж кооператива повинна мати піддержку цілої зорґанізованої кооперації, як її частина і то в першій мірі поміч при виробленні для неї пляну праці. Дальше: допомогою зорґанізування продажі вироблених артикулів, що стало-б основою до дальшого її розвою. В цім міґ би найбільше допомогти їй Центросоюз, як торговельна централя обєднаної кооперації.

ІЗ ТЕАТРУ ІМ. ТОБІЛЕВИЧА

Про наш, ніби то „найкращий" театр у Галичині мало знає наша публика. Раз або двічі на рік приїздить він до Львова, викликує своїми виставами кілька прихильних рецензій, закінчує їх із дефіцитом і вертає назад на довгі місяці на провінцію. Довгі місяці про нього не згадують ані слова, хиба уважний читач завважить у рубриці „Театри", якусь нову премієру.

І так минає його праця безслідно на сторінках преси. Тоді ,коли присвячують богато часу й місця мистецьким виставкам, коли на цілих сторінках обговорюють іноді нового автора, обмежуються театральні рецензії кількома замітками про кількох артистів. А театр заслуговує такої згадки може найбільше, тутже — мистецтво, яке найбільш безпосередно ділає на публику.

Це й було метою артистів із давного театру кооп. „Український Театр", що злучилися тут із початком липня 1931 р. Вони дали собі слово повести театр виключно власними силами і не розходитися, якаб матеріяльна скрута їм і не загрожувала. Здавалось би постороньому глядачеві, що це не якенебудь особливе рішення ,коли артистам -же все одно треба шукати якогось заробітку. Але тут не лише рішало питання заробітку, (ставлячи легкі комедії та оперети, можна було його лекше рішити), але глибоке мистецьке почуття, що наказувало артистам зберегти за всяку ціну рівень нашої сцени та живучість театру. Невеличка ґрупа артистів стала обїзджати міста й місточка і поставила протягом 6 місяців 9 премієр. Між ними бачимо комедії й оперети та сучасні драматичні пєси.

У нас чомусь не люблять драми. Щоправда, кажуть, „досить нам драми уже життя готує" й радше вибираються на комедію або оперету. А помимо того радо відвідують драми в кіні, де жорстоко сплітаються нераз обставини і люди траґічно гинуть. Може тому, що на екрані порушаються образки, а всеж таки не живі істоти та вражіння ока й вуха присипляють гостроту власної думки, тоді ,коли сцена хвилює й розбурхує її. Але в цьому й лежить заслуга театру і його вічна живучість. Сучасні проблєми, які ще не назріли в думках глядача до якоїсь розвязки, обговорюють тут живі люди, переживають їх, доводять до конфлікту або до розвязки. Вони кидають в уми глядачів думку, яка кільчиться в ньому поволи, або зачіпають за якесь болюче місце, що не знаходить собі виходу. І ділають на нього живіше, як книжка або образ, одною тільки інтонацією голосу або рішучим жестом.

Щоправда ця прикмета театру спотикається раз-у-раз об незрозуміння публики або й преси. В рецензіях читаємо закиди про такий чи інакший добір пєс, або відзначення одного чи двох артистів.

Із усіх тих перешкод із якими приходиться боротись театрові, слід ще згадати упередження нашої публики до кожночасної його обстановки. Очевидно мандрівному театрові не можна перебирати в приміщенні



В. БЛАВАЦЬКИЙ
режисер театру ім. І. Тобілевича.

та ще при його матеріяльних засобах. Одначе ця обставина повинна стати мимохіть маловажною при його мистецькому значінні. Пригадую собі, як починали іноді славні театри й артисти: в малому поганенькому кабареті „Омон" у Москві стала грати нікому невідома ґрупа учнів драматичної школи при Моск. Фільгармонії. Із неї розвинувся пізніше Московський Худ. Театр, який зовсім не соромився оцих своїх скромних початків. Очевидно нашому театрові далеко до таких мистецьких вершин, які досягнув оцей славнозвісний рос. театр. Але пріщіп, для якого згуртувалися ці люди, той сам, запал із яким вони працюють такий же великий. Голодують, мерзнуть і дивують усіх своєю витріваліетю. А ніхто не призадумається над тим, чому вони все це терплять? Чи з'явиться в когось думка, що це для них не забава і не божевілля? *Г. Ю.*

(Докінчення зі ст. 4).

лася під муравлище. Було таке велике, до досягнуло-б Тобі, Таточку, до бороди. І це були ті великі червоні муравлі, що так гризуть. Заснула. А потім як почала кричати й стогнати, люди з торфовища бігцем прибігали до мене, а так мене пекло, як того орла, що йому погані, жорстокі люди зробили діру в плечех і насипали до рани соли. Знаєш, що зробили зі мною? Взяли мене зі суконкою і зі всім, вложили у воду, виймали й погружували в річці, яка є малою притокою ріки Ґуден.

А відтак положили мене до ліжка. І подумай, Таточку, тут зовсім не вживають простирал, тільки грубих перин із вовияними клітчатими пішвами. Ох, як я спітніла, а потім дістала ще малиняку, щоби ще більш спітніти, бо Тріна казала, що воно небезпечна річ мати в собі стільки муравлиної їди. А потім усмажила на солонині пампушки. На кухні без комина, як за дуже давних часів. А на долині сушила мої суконки, при чім випалилося кілька дір. Прегарно тут бавлюся, бо хата Тріни не є витапетована, не стати її на тапети, стіни є з торфу, з вересовища і пахнуть прегарно. На стінах розліплені колірові образки. Лежу й дивлюся на них. Але завтра вертаю до дому. Твоя любляча Тебе

Вібі.

(Докінчення зі ст. 5).

Зате найближчий його порив у цьому-ж році єднає дивну низку почувань від батьківського та братерського аж до еротичного. Доньку єнського книгаря Мінну Герцліб, якої постать бачимо у „Посвоячених вибором", знав він ще дитиною, а в її 18-ім році життя присвятив їй неодну палку поезію.

Ще сім літ пізніше Ґете находить у собі нову іскру, що спалахнула вогнем нової лірики. Ідея перелицьовувати перську поезію звязана тісно із дуже талановитою жінкою Маріяною Юнґ, що вийшла за банкира-сенатора-політика-педаґоґа-філянтропа і директора театру Віллємера, який заопікувався нею як музикальною акторкою та маляркою. Безсмертна Сулейка із Ґетого „Дивану" — це вона.

Остання любовна лірика 74-літнього Ґетого для 19-літньої Ульрики Лєвецов має той самий пал, що всі попередні. „Трильоґію пристрасти" міг він був написати може не тільки десять літ раніше, але й десять пізніше...

„Тринацятка" не була для нього лиховісна. Характеристичний факт, що ріжні біоґрафи Ґетого називають ріжні періоди його життя — найщасливішими; одні добу взаємин із панею Штайн, другі — італійську мандрівку, треті — подружжа.

Правда, що таке було і його особисте вражіння. Усі вони живуть у його творах тим теплом, з яким зустрічав їх у житті і завсіди згадував. Кохання мало для нього безліч ріжних форм невпинної вдяки за хвилини пережиті з фізичною насолодою, навіть коли вони були плодом його уяви.

ВИЙШОВ У СВІТ У ВИДАВНИЦТВІ „ІЗМАРАГД"

„ЕКСЛІБРІС"

роскішне видання на бездеревнім спеціяльно спроваджепім папері з 85 ілюстраціями і 11 одно-і більше кольоровими пляншами. — Вичерпуючі відомости про сучасний український екслібріс. — Найкраща окраса бібліотеки і сальону. — Видано лише у 250 машиново нумерованих примірниках. — Французький, анґлійський і німецький текст. — Ціна 20 золотих п.

Адреса В-ва:
ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ ч. 5. В-ВО „ІЗМАРАГД".

ФОРТЕПЯНОВИЙ КОНЦЕРТ НАДІ БІЛЕНЬКОЇ

Цікавою новістю концерту Наді Біленької був реферат Нестора Нижанківського, який попередив його і мав виконувати ролю західно-европейської програмки, себто мав пояснити й проаналізувати точно заповіджені твори. Трохи за довгий, з огляду на спізнену пору, він все таки був доступний для ширших верств громадянства і ділав музично-виховуючо.

Надя Біленька виступила вперше перед українську публику зі слідуючою програмою: Бах-Буссоні: Капрічіо Б-дур, Бетовен: Соната Е-моль, Шопен: Варіяції Б-дур, Балляда Ес-дур, Лисенко: Баркарола і Ґавотт, Барвінський: „Українські мініятури".

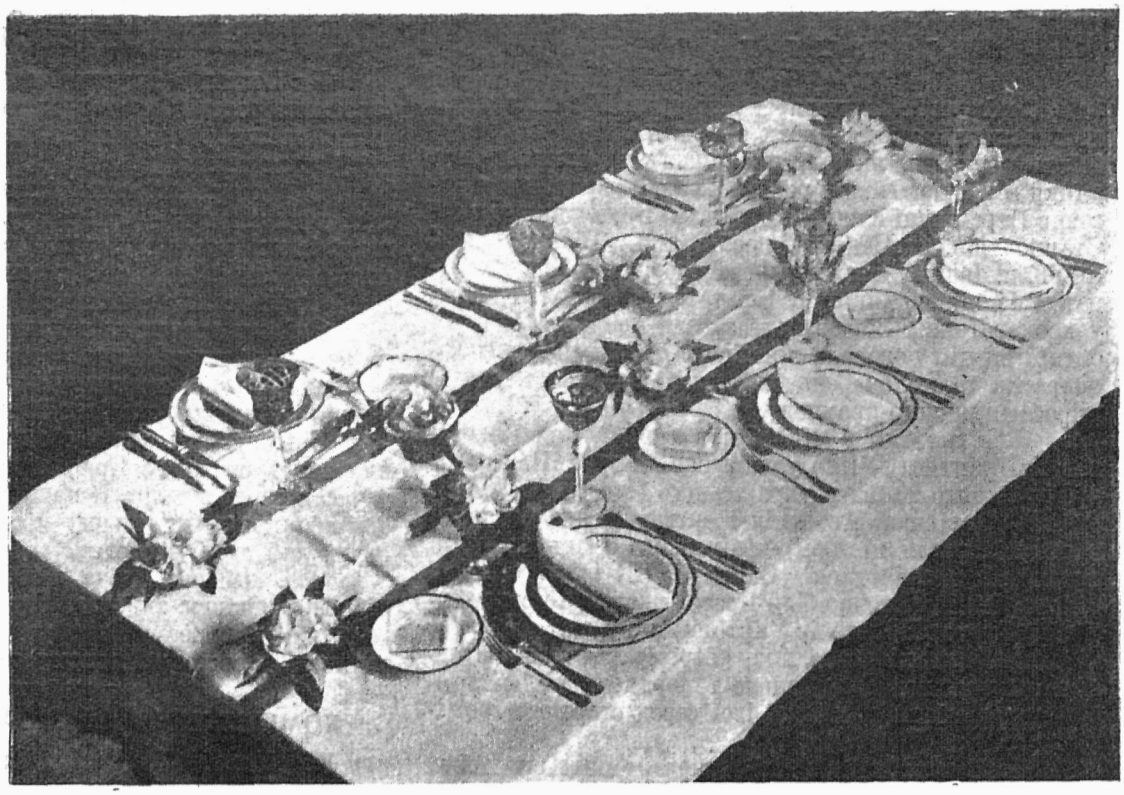
Виконувати програмову музику Баха було принайменше невдячне, як уже не ризиковне завдання (про що зрештою згадано в рефераті). Наша концертантка боролась зі своєю тремою, тимбільше оправданою, що чекала на свій виступ до години 9.30. Вже крайний час, щоби наше і так ограничене музичне життя не терпіло внаслідок винаймлення концертових саль кіновим підприємствам. А якщо це конечне з матеріяльних причин, тоді треба рішучо настоювати на тім ,щоби кіно в час уступалось і давало українським концертантам можність починати точно. Внаслідок власне тієї треми старалася Н. Біленька перепровадити цей твір чимскорше через фортепян і зробила це без обовязкового ограничення поодиноких частин, то є майже без павз. Через те програмовість твору пропала, лишилася тільки тісно зі собою звязана нескристалізована цілість, яка стала нам тяжко зрозумілою.

В Бетовена сонаті Е-моль набрала Надя Біленька відваги і сміливости. Відчувалося деяку верву і розмах. Через те, що пяністка оперувала тільки виразовими засобами від пяна до форте, виключаючи пяніссіма і мецофорте, оставила вражіння за малої контрастовости. Твір цей немов діткнено кінчиками пальців, не входячи в глубину його. Не відчувалося великої сили, тяжкої понурої експресії Бетовена. А все таки слухові спостереження могли бути тільки частинно правдивими, бо фактом є, що концертантка володіє мягким, гарним тоном, визначною технікою і, здається, що тільки брак рутини в концертових виступах не дав їй можности заблестіти повною вартістю свого знання.

Шопен пройшов вже зовсім бадьоро. Біленька переборола мужно свій страх перед потворою-публикою і здобулася на мистецько заокруглену цілість музичної думки. У творах Лисенка, які стоять на межі України й Европи (як згадує реферат) вирізьбила Біленька те рідноукраїнське і зблизила нас тим самим і душевно до цих творів Лисенка.

В мініятурах Барвінського зосередила Надя Біленька всі свої музично-художні й технічно-виконавчі виразові засоби. Вправді і тут були легкі недотягнення, як невиразно видобуті пяніссіма (Колисанка) і занадто прискорені темпа, але цілість вийшла найбільш маркантно зі всіх досі виконуваних творів. Аж у наддатках (Шуберт, Скотт, Дебіссі) була Надя Біленька справді собою, аж тепер заволоділа своїм інструментом сміливо й свобідно. Мозольний шлях праці ще лише частинно перейдений нашою дебютанткою. Більшість ще лежить перед нею. Але гарним початком був цей концерт, а доброю заохотою — тепла піддержка публики.

Мелянія Нижанківська.



СВЯТОЧНО НАКРИТИЙ СТІЛ НА ПОЛУДНЕВУ ПЕРЕКУСКУ

СВЯТОЧНИЙ СТІЛ

Не можна ніколи присвятити занадто богато уваги накриванні стола підчас Великодних свят. Цеж великий день Радости, коли кожне проміння весняного сонця, кожний зелений проблиск травички настроює нас втішно й весело. З приємним почуттям сідаємо за святочний стіл, й радіємо коли стрінемо на ньому гілку сіро-зеленої базьки, або й пестливу китичку голубої фіялки.

Святочний стіл! На згадку цього, ввижається перш усього „варене й печене", всі гордощі й нещастя господині. Тому що наші свята — це свого роду попис з одної сторони, а змагання в їдженні з другої. А при кожному попису та змаганнях важне також тло — це кожний знає.

Для кого святочна гостина не має такого змісту, а тільки дає йому нагоду стрінутися з дорогими людьми та провести кілька годин у милому товаристві, той привитає гарно, накритий стіл із врадуваною усмішкою. Тому, що естетична насолода на вид гарно прибраного стола не уступає кулінарній. І хоч я бачу вже вашу посмішку та чую вашу заввагу, шановна господине, що гарно прибраний стіл без добрих присмаків ледви чи задоволить гостей, всеж таки не лякаюся цього. Погодитеся напевно зі мною, що зовнішний вигляд та зручне підчеркнення прикмет, це половина успіху в житті. Ну, мабуть і з кулінарною штукою так воно буде. Половина успіху господині — це гарно, естетично накритий стіл.

На світлині бачимо зразок модерного святочного стола. Біле поле обруса перетинають повздовжні й поперечні лінії стяжок, неначе якісь мірничі правила. І вони стають справді правилом при накриванні: вони відмежовують береги стола від його середини. Вони колірові — це золотисто жовті або морської зелені доріжки серед білої площини обруса та порцеляни.

Кожному гостеві поставлено перед накриттям невеличку вазу з квіткою. Покидані квіти жалюгідні, вони надто скор вянуть.

Середина стола майже порожна. Не бачимо там ні глибоких полумисків, ані широких компотієр. Це все мабуть уставлене поруч на підручному столику, щоби не забирати столу суцільного ефекту. Оця середина, вимірена стяжками містить у собі хиба сільнички, прилад на зубочистки, підставки на оцет, оливу, гірчицю. В ніякому разі великі вази або вазонки з квітами, що заступають горизонт та не дають змоги балакати свобідно зі своїм vis-à-vis.

Оце святочний стіл прибраний зі смаком. Своїм виглядом заохотить він напевне кожного до наслідування. Дещо трудніше прийнялась би американська новинка: невеличкі сервети й серветки замість обруса на столі. Але й вони, хоча вражають нас своєю незвичністю, мають у собі певний естетичний чар. Уявім собі темне тло стола, в якому відзеркалюються вази й чарки, а на ньому в певних відступах невеличкі мережані накривала!

Обруси, прибрані стяжками траплялися вже давніше. Оця мода відновилася тепер, коли обруси зачинають тратити свій первісний розмір, призначення, а навіть краску. Їхню площу перетинає часто навхрест широка мережка, творячи невеличкі квадрати, або вузька вишивка згармонізована з краскою порцеляни. З білих, стали обруси тепер коліровими, блідожовті, або зелені на обід і вечеру, рожеві, фіолетні на снідання й підвечірок.

О. П.

РІЖНІ ВІСТИ

З жіночого кооперативного руху. Щораз частіші кооперативні анкети в краю є доказом, що в нас починають розуміти, якої ваги є участь та освідомлення жінки в кооперативній роботі. За кооперативною анкетою в Перемишлі слідують такі самі в Блюдниках, пов. Станиславів, та Залукві, пов. Галич. Відпоручниця РСУК п. Іванна Блажкевичева виступала на обох нарадах із відповідними рефератами про участь жінок у кооперативах. З'ясовувала засади кооперативної роботи, при чім подавала приміри з роботи місцевих кооператив та молочарень та обзнакомлювала жінок із виробами нашого промислу.

Наш скавтінґ у ЧСР. Союз Українських Пластунів Еміґрантів (СУПЕ) улаштував дня 13. III. 1932 р. в Празі свято 20-ліття українського Пласту. В програму свята ввійшла Академія і виставка, яка подавала ріжні матеріяли з історії українського Пласту та праці пластунів і пластунок. Окрім СУПЕ існує в Празі і Ржевницях (містечко біля Праги, де є українська ґімназія) Гурток Приятелів Українського Пласту. До него належать старші громадяни, котрі стараються піддержувати скавтінґ матеріяльно і морально та поширювати зрозуміння пластової ідеї серед старшого громадянства.

На Закарпатті в Густі засновано пять пластових курінів, з того два дівочі ім. княгині Ольги і Марійки Підгірянки. Окрім цього є вже один курінь старших пластунок та Лисичок. Праця іде тепер над приготуванням до світового пластового з'їзду (Джемборі) в Будапешті 1933 р. *Н. Б.*

З'їзд польських жінок із вищою освітою відбувся того року у Львові. Між іншим обговорювали сам положення сучасної працюючої жінки у звязку зі світовою кризою. Навязуючи до того питання, з'їзд виніс слідуючі ухвали:

1. позбавлення праці замужних жінок розбиває родину, бо не допускає до її завязання і є тимсамим явищем несуспільним і неморальним;

2. доступ до праці повинен бути признаний кожному після його здібностей і працездатности без огляду на його пол чи стан цивільний.

Преважне рішення. В новій еспанській конституції находиться між іншими такий параґраф: Лєґальність чи нелєґальність уродження не сміє бути зазначена на жадній урядовій посвідці.

Десятки тисяч матерей відітхне з полекшою... в Еспанії. На жаль, у нас усі папери, що проводять чоловіка від колиски до смерти, зазначують його походження, шлюбне чи нешлюбне. А скільки то болючих упокорень ощадив би невинним жертвам подібний параґраф, як завела його еспанська конституція.

Жінки моряки. В Швеції обходили недавно 10-літній ювилей „Союзу жінок моряків". При цій нагоді стверджено, що в Швеції майже 4.000 жінок займає становища в маринарці, не лише як керманичі, куховарки, служниці, але також і вищі степені, пр. помічника капітана, мічмена і другі.

30-ліття заснування кооп. „Труд" вшановано дня 17. квітня ц. р. урочистим святом. Слідуючого дня відбулися Заг. Збори кооперативи за діловий рік 1930-31. Подрібний звіт про перебіг свята та Заг. Зборів подамо в черговому числі.

Заг. Збори кооп. „Українське Народне Мистецтво" відбулися 23. квітня ц. р. З причин технічної натури не можемо помістити перебігу Зборів у цьому числі; докладний звіт з діяльности появиться в ч. 6 „Н. Х.".

ЕКЗОТИЧНИЙ ЛІС НА ВОЛИНІ

На Волині в околиці Костополя є ліс азалій. Ця екзотична ростина, така химерна в плеканні її, як кімнатної цвітки, уподобала собі мокрі багна Волині й загніздилася там на добре.

В її довкіллю нема ніяких інших дерев, ані кущів; нема звірини — ані заяць, ні ласиця, ані ящірка, ні жаба не шукають захисту в цій околиці. Люде обходять літом здалека цей екзотичний гай, що хоронить себе сонливою запашністю свого розкішного цвіту.

Внівець зводяться всі заходи пересадити цю цвітку на інший терен або до вазонів; гине, мов підкопена сухотами, і лиш це одно місце, специфічна вогкість і гниль багнища відповідає її екзотичним вимогам.

Звідкіля взялася в нас ця чужа, невідома на нашій землі ростина? Правдоподібно татари розсипали в часах своїх походів її насіння з якимсь іншим зерном або зіллям, а в цьому місці вона найшла підгожу ночву для свого розвою.

Але химерна вдача цієї чужинки не дає їй ані розповсюднитися, ані жити всуміш із нашими деревами та кущами, лише примушує її вести окреме життя, замкнене в своєму власному середовищі. *С.*

КОМІТЕТ ЖІНОЧОЇ ПРОМИСЛОВОЇ БУРСИ

при Українськім Товаристві Охорони дітей і опіки над молодю,

складає сердечну подяку добродіям за їхні пожертви для дівчат-сиріт, що вийшли зі сирітських захистів і знайшли приміщення в бурсі. Зложили: д-р Михайло Волошин 3 дол., Укр. Демократичний Клюб, Ню-Йорк, 22 дол. і два пакунки ношеної одіжі, п. Марія Скубова 6 плащів, радн. О. Стефанович зимовий коц і 8 метрів полотна ,радн. А. Увєра 21 метрів матерії на суконки, п. Ася Левицька 14 метрів полотна і ношену одіж, черевики. Також на обіди для вбогих студентів у Еміґраційному Домі чи то в Бурсі зложили: радн. А. Увєра 20 зол., п. Ґустав Паммер 10 зол., дир. Микола Залчківський 5 зол., п. Нуся Рижевська 40 зол.

За Комітет Жіночої Промислової Бурси:
М. Говиковичева.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

О. Ткачуківна, Великий Бичків. Звіт піде в слідуючому числі. Дальше в листі.

Кружок „Рідної Школи", Любачів. Світлина піде в черговых числах.

Софія Русова, Прага. Рукопис одержали.

о. Маріян Кучер, Карнеджі. За листа дякуємо. Гроші одержали. Замовлення вже дали до роботи.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Щоби піти на зустріч домаганням передплатниць та практичним вимогам нашого журналу, рішили ми поширити наш відділ мод, який тішиться окремою увагою наших передплатниць. Раз на квартал обсягатиме число цілих десять сторінок ріжнородних моделів, відповідно до кожного сезону та потреби. Вже в цьому числі заводимо цей звичай, певні того що передплатниці зустрінуть з радістю оцю несподіванку, яку приготовила їм тепер Редакція зогляду на весняний сезон.

ПОШУКУЄМО ЗРУЧНУ РИСІВНИЧКУ(КА) ДО ВІДРИСОВУВАННЯ ВЗОРІВ.

ЗГОЛОШЕННЯ: АДМІНІСТРАЦІЯ „Н. Х." РИНОК, Ч. 39.

ЛІТНІ ПЕРЕРІБКИ

Здається, давно не було модного сезону, який давав би стільки всякої нагоди для ріжних перерібок. Хиба безпосередно в повоенних роках так широко запанувало комбінування двояких матеріялів, як тепер. А наше лихоліття, якому на ймення „криза", можемо сміло порівняти з повоенними роками і тому воно відбивається не лише в загальному положенні, але також і в моді.

Засада, що можна комбінувати двоякий матеріял відмінної краски вже дає нам безліч можливостей, як переробляти торічну ґардеробу. Але вже й форма суконок до цього дуже



пригожа. Спіднички мають баскіни і ця обставина поможе нам змодернізувати торічний костюм. Як, спитаєте? Притяти довгі поли жакета і з цього матеріялу надточити спідничку баскіною. Жакетик, скорочений дещо й звужений до стану, робитиме дуже модне враження.

Короткі болерка доповнюють тепер усяку тоалету. Коли вони з відмінного матеріялу, відживляють мило одноманітне тло сукні. Вони поможуть нам також при перерібці, особливо тоді, коли верхня частина сукні знищена дещо й хочемо її продовжити. Тоді відтинаємо гору суконки й спускаємо її нижче. Гору заступимо відмінним трохи матеріялом, який мусить бути в гарному відношенні до тла суконки. З такого самого матеріялу зладимо болерко (гл. рис. 2), яке можна прикрасити випусткою з матеріялу сукні, або відповідною вишивкою.

Взагалі продовжувати можна дуже легко внаслідок цього двоякого матеріялу (гл. рис. 1). Ціла верхня частина суконки є тут зовсім відмінна. Рукав можна прикрасити матеріялом суконки у формі високого манжета.

Ще простіший спосіб маємо в т. зв. спідничках зі станиками. Коротку суконку переробляємо, відтявши рукави й зладивши з них на горі ґезку. До такої спідниці можна носити всі блюзки, яких тепер повинна кожна жінка мати в запасі бодай кілька.

Зовсім відмінний спосіб перерібки дає нам модель ч. 1. на ст. 20. Тут вставлено чужий матеріял по середині суконки, так, що він формує баскіну в спідничці й лучить її в оригінальний спосіб із блюзкою. Рукави лишено тут короткими, тому, що взагалі в літних сукнях такі рукави переважають.

К. Дашинчева.

Д-Р Е. ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

Ірині. Перчики на лиці — це рід новотворів. Нахил до творення їх буває звичайно вроджений. Звідти й назва: матірне знамя. Ознакою старости можуть бути хіба о стільки, що появляються в деяких родинах у зрілому віці.

Молода мати. Причиною ломких нігтів у дітей може бути або вроджена слабкість нігтевої субстанції, або якась загальна хвороба орґанізму (напр. малокровність). Деколи також зла привичка відкушувати нігті стає причиною цього. В кожному разі слід піддати дитину докладним лікарським оглядинам.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

Перед вікном модистки.

Він: Які-ж ці капелюхи тепер маленькі!
Вона: Тому то, коханий, купиш мені два відразу...

Жінці ніколи не догодиш.

Він: Найдороща, чи хочеш бути моєю жінкою?
Вона: А вільно мені буде робити, що схочу?
Він: Все і всюди!
Вона: І мама буде мешкати з нами?
Він: Дуже радо!
Вона: І матиму ключ від брами?
Він: Так!
Вона: І зможу вийти й вернути, коли схочу?
Він: Так!
Вона: А ти сидітимеш дома увечорі?
Він: Так!
Вона: Ну, то я не хочу такого чоловіка — роззяву!

Пан дому.

„Пані виходить?" — питає пан Вовк служницю.
„Так" — відповідає вона.
На це пан Вовк: „Не знаєте, чи я також іду?".

РОЗСУДНА ГОСПОДИНЯ

С. М. S. ВЖИВАЄ ЛИШЕ С. М. S.



НИТОК
С. М. S.
БО ТІ ДАЮТЬ



ЗАПОРУКУ ЗА ТРЕВАЛІСТЬ КРАСОК
В ПРАННЮ.

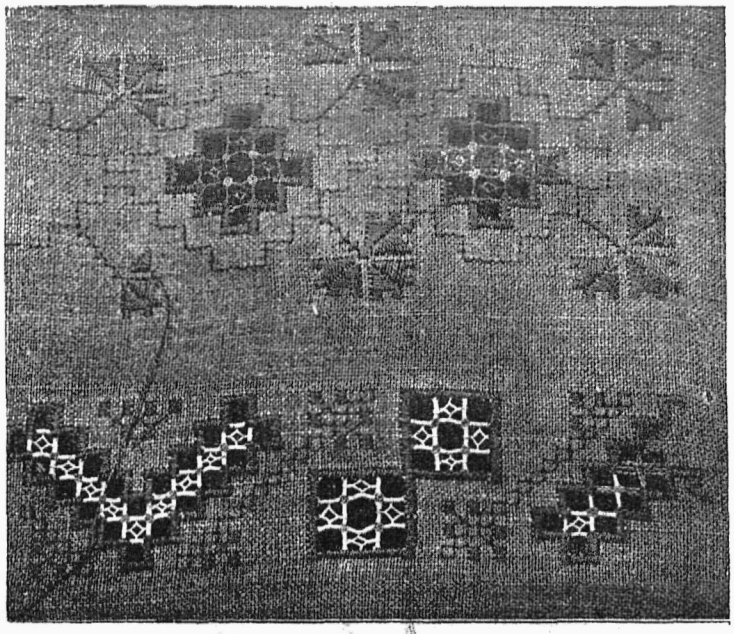
ПОЛТАВСЬКЕ ВИРІЗУВАННЯ.

(Зразки стібів виконала п. Єлисавета Зінченко, Рівне).

Досить часто поміщуємо в відділі ручних робіт зразки полтавських вишивок. До ч. 3. „Н. Х." долучили ми навіть проект на окремому аркуші. Одначе полтавське вирізування, таке відмінне від усіх наших стібів та вишивок досі мало в нас закорінене, так що читачки не все можуть із поданих у числі проектів користати. При цьому цей спосіб вишивання дуже легкий, який можна поставити на рівні з хрестиками, або мережками. Його виконують звичайно в двох або трьох красках, так що можна доцілити ним незвичайно гармонійних ефектів. Внаслідок своєї ажурности надається цей стіб особливо гарно на завіски та сервети.

Щоби обзнакомити наших читачок докладно з цією роботою поміщуємо в цьому числі точний опис стібів враз із докладними світлинами всіх поступів роботи.

Так само як при хрестиках, так і тут визначуємо собі скількість ниток полотна ,які беремо за підклад обчислень,

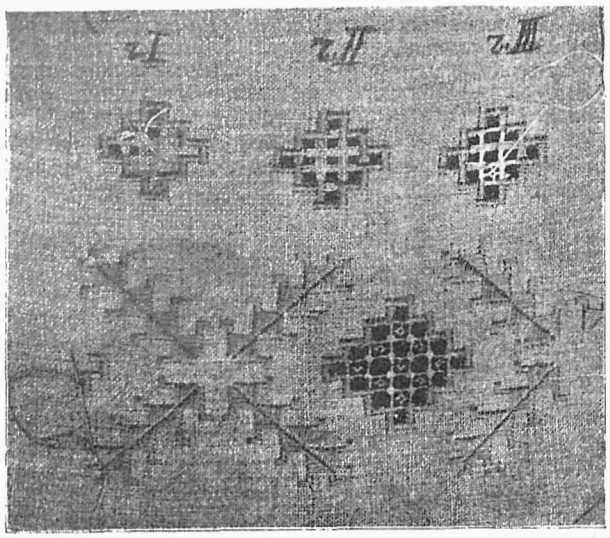


Ч. 1. а, б.

себто чи стібом беремо дві чи три нитки. Найтруднішою частиною полтавських вишивок, це вирізування — ажурна робота віконець, які переривають тло полотна. Таке віконце бачимо на рис. ч. 2, а. Його треба наперед обкинути ниткою в красці вишивки, беручи по три нитки полотна, залежно від того, чи хочемо мати вишивку дрібнішою чи виразнішою.

Перетягаємо нитку девять разів через полотно, а потім повертаємо вишивку в другий бік, щоби видістати кут. Треба зазначити, що в кожний бік віконце мусить обняти девять очок полотна, щоби воно вийшло квадратове. Коли вже обкинений край мотиву, беремо на голку ті нитки полотна, які мають бути вирізані і підрізуємо їх точно при краю гострими ножичками. На світлині ч. 2 б, бачимо, як має виглядати мотив після витягнення ниток. Повздовжні й поперечні нитки, які виходять із кожного закруту взору, лишилися невитягненими й вони творитимуть стовпці для віконець. На третій світлині видно, як обкидається ці стовпці густо нитками і в який спосіб робиться в них павучок. Хто навчиться виконати такий один мотив, вже легко дасть собі раду з усіми взорами полтавського вирізування.

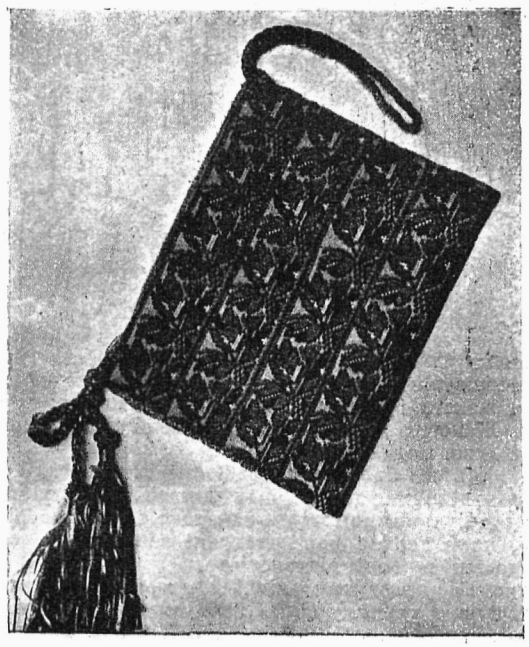
Головною засадою є тут точність при обчислюванні ни-



Ч. 2. а, б, в, г.

ток. Настилування (плоский гапт) також вимагає точного обрахунку. На взорі ч. 2, г. бачимо, що вишивати гладю починають від середини, себто беруть зразу по три нитки полотна, потім при слідуючому стібі додають з одної сторони по одній нитці так довго, аж застелять 10 ниток полотна нитками вишивки. З другого боку знову треба почати від трьох ниток до десять і так повторити цей мотив чотири рази, аж виросте ціла галузка. У віддалі 9 ниток (приблизно) починаємо вишивати другу галузку, далі третю й четверту, аж поки не повстане хрест мотиву.

Тепер приступаємо до вирізування мотиву. У віддалі 19 ниток (приблизно) від середини мотиву настилуваного починаємо обкидати мотив вирізування так, як показано на попередних світлинах. На далі взір повторюємо в однаковій віддалі.



Ч. 3.

РОБОТИ

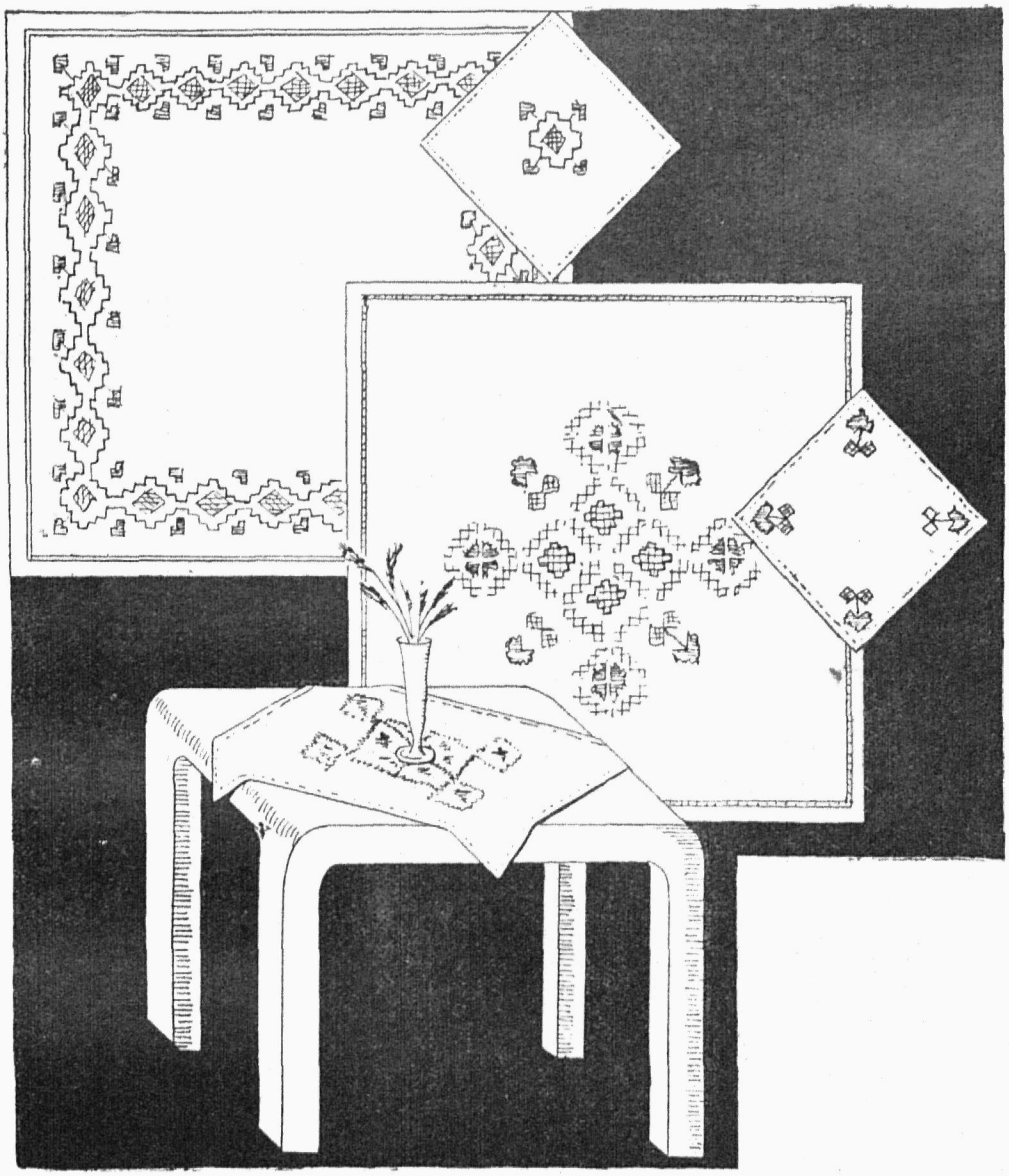
Взір ч. 1 а. хоч і має інші форми мотивів, зате засади виконання є ті самі. Крім попередних двох стібів, настилування та вирізування, тут виступає вже стебнівка й хрестики. Те саме можна сказати й про взір ч. 1 б.

Всі ці мотиви виконані на сірому домашньому полотні нитками голубої краски. Тільки в деяких віконцях навучки виконані блідо-жовтою краскою для виразного виріжнення цього роду стібів. Одначе такий спосіб сполуки двох красок часто стрічаємо при полтавськім вирізуванні.

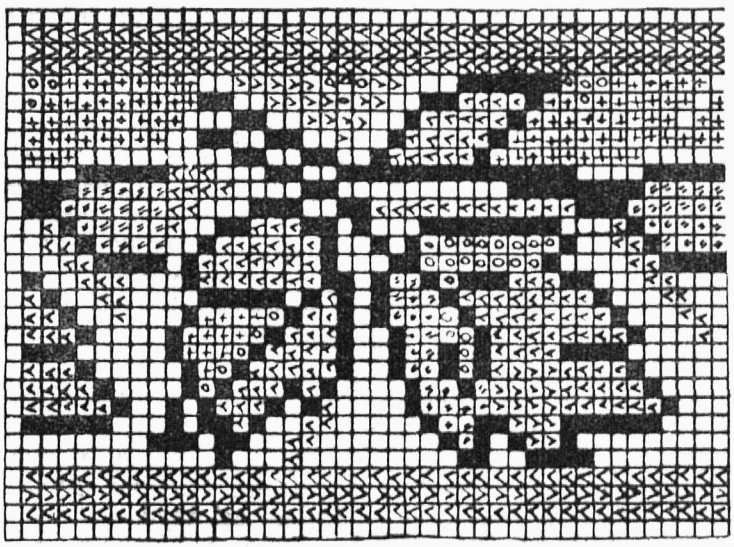
Ч. 3. Елеґантна торбинка до літніх суконок. Хрестиковий взір, оснований на рослинних мотивах повторяється чотири рази. Він виконаний у ніжних відтінках рожевої, фіолетної й зеленої краски з брунатними контурами. Взір цей, знятий із вуставок жіночої сорочки в Коломийщині, прегарно можна примінити до модерного одягу завдяки майстерному доборові красок.

Торбинка зачинена американським замком. З одного боку плетена ручка, а з другого два кутаси в красці вишивки.

Ч. 4. Проекти легкого примінення полтавських узорів до сервет та настільників. Взір ч. 2, г біжить краєм великої сервети. Він виконаний голубою краскою на сірому полотні. До цього можна приспособити невеличкі серветки з одним мотивом взору по середині або на краю.



Ч. 4.



Ч. 5.

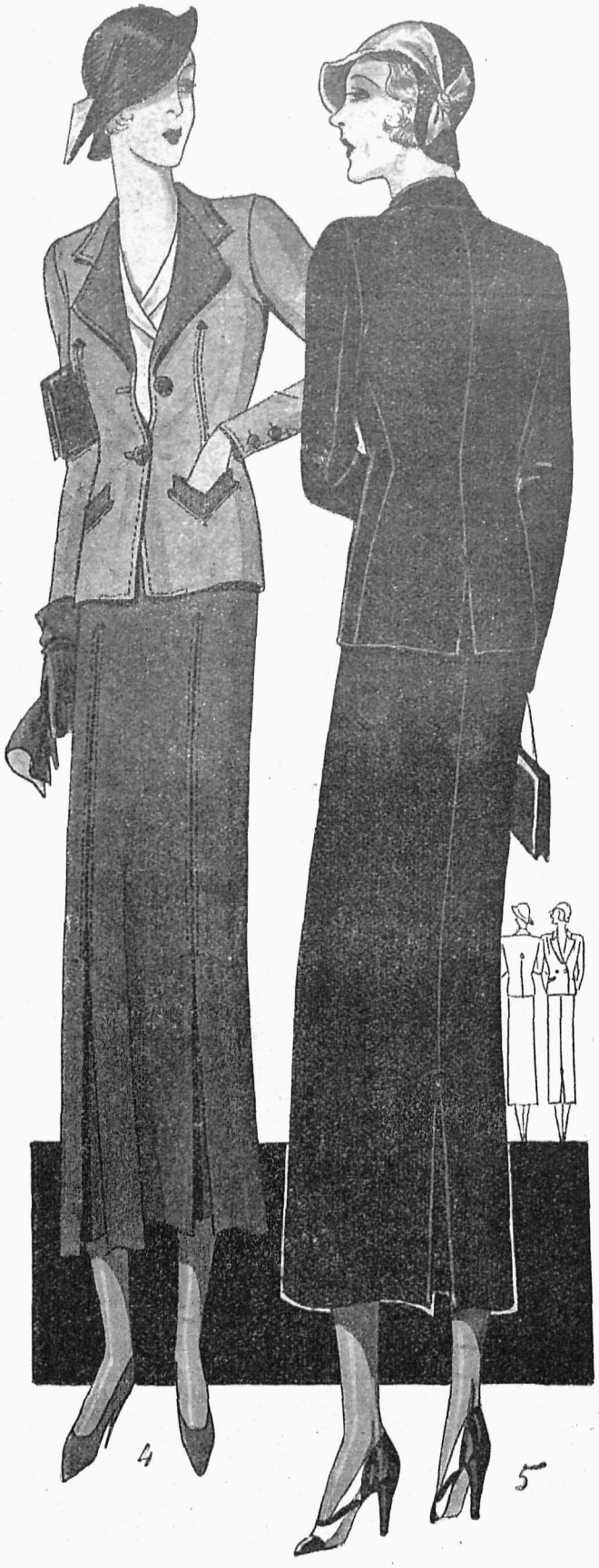
Друга серветка прикрашена по середині вирізуванням. Той сам мотив ч. 2, г розміщений тут у виді великої зірки. По середині її злучено цей мотив чотири рази. Повстає через те квадрат, на якого рогах уміщено знову по одному мотиву. Відступи поміж цими крайніми мотивами заповнені дрібними вирізуваними зірками.

Серветки, приналежні до цього настільника, прикрашені також цими дрібними мотивами.

Докладно розкрашені взори можна замовляти в Адмін. журналу за надісланням 1.50 зл. контовими значками.

Ч. 5. Взір до торбинки ч. 3. Краски: ■ ■ ■ брунатна, < < < < рожева, + + + + синя, o o o o жовта, > > > фіолетна.

До вишивання вживати ниток марки C. M. S.



Ч. 4. Практичний костюм із двоякого матеріялу. Короткий жакетик із сукна краски беж, брунатна вовняна спідничка й вилоги.

Ч. 5. Елеґантний костюм із чорного матеріялу. Смокінґовий крій.

ПІД ЛІТНИЙ СЕЗОН

Травень — це місяць дружби землі зі сонцем. Вправді у нас ще холодно і в дощевий день не можна обійтися без зимового плаща, але ще пару погідних днів, і поховаємо теплі річи у скрині. Сонце не може заскочити нас неприготованими, треба вже тепер ґудмати про легку веснянy сукню.

Не говорім про крізу. Обовязком жінки не піддаватися на дусі і з успіхом усунути неприятеля. Купувати — це також заслуга, треба, щоби і купець і фабрикант і робітник мав спромогу жити й заробляти. І тому, на скільки можемо, стараймося бути гарноодячно вбраними — це наш обовязок.

Яка краска наймодніша? Синя, мої пані! Не в одному тоні, але у найріжнородніших відтінях видуманих мистцями лінії й елеґанції.

Славний Жан Пату — дає першенство темносиній красці, робить її рівнорядною із всевладною чорною, яка видається йому за поважною.

Другі пропонують синьо-фіялковий, синьо-ґіяцинтовий відтінок на вечірні тоалети. Бачимо також синю краску перехоплену з природи, як краску волошки, барвінку, незабудьки, туркуса, неба, морської води.

Попри синю, дуже модна є краска зелена і червона. Ті дві краски мають у собі відтінок жовтий і та мішанина надає матеріялу тепла, ґейби він напився соняшного проміння.

До великої елеґанції маємо ріжні півтони красок, а саме перґаміново-білу краску сирого шовку, пакункового шнурка, молошно-сіру. Ті ніжні краски дуже гарно лучаться з фіялковим, ясно-синім, темно-горіховим.

Для тих пань, які не можуть носити живих, ясних красок, стає чорна краска і дальше модною. Лучать її зі зеленою, горіховою і білою.

Які матеріяли модні?

Вовна і вироби подібні до вовни. Тканини матові, як крепи, сержи, етаміни, вовняні ґіпюри (рід мережева), жерсей і легкі бавовняні тканини.

На день: вовняні кашміри, альпаки, мори, жоржети, воалі, марокен. Ріжні роди бавовняних тканин: батисти, мушліни, штучні шовки і рід соломяної тканини, яка покищо служить тільки до прибрання.

На вечір: шовкові крепсатени, жоржети, матове або лискуче мережево, тюль, мушліи. Матеріял може бути одностайний або у взір.

Який крій сукні?

В бедрах вузька, приділ спідниці поширений, в плечах широка. Спідниця скорочена на день, на вечір видовжена. До сукні з паском стан високий, спідниця підходить часами аж під груди і сильветка видається стрункішою. У сукнях без паска стан зазначений закладками, збиранками уложеними складно до постаті.

Як прибрання суконь служать гапти або ґудзики. Ґудзики лискучі, уложені скісно на грудях або на самих раменах надають сильветці неначе військового характеру.

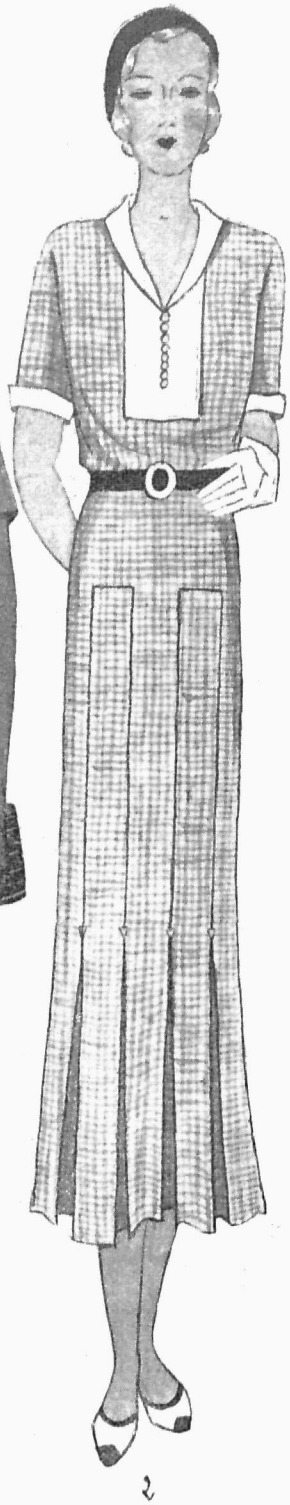
Шия переважно свобідна ,мавіть у плащах. Модні дуже боа з пер когутячих, або з футра малпи.

Капелюхи малі, криво убрані на пів голови, прибрані стяжками, квітами, а навіть овочами. Великі крисаті капелюхи чекають аж літньої пори.

ОРИСЯ.







ПРАКТИЧНІ СУКНІ

Ч. 1. Елеґантний весняний комплєт. Темносиній плащ із легкої вовняної тканини. Легка суконка з цитриновожовтої матерії.

Ч. 2. Сукня з голубого вовняного матеріялу, прикрашена на переді шовковими шнурками.

Ч. 3. Практична сукня з легкого матеріялу в дрібненьку клі-точку.

Першорядна робітня суконь та жіночих костюмів повідомляє що вже надійшли
ВЕСНЯНІ МОДЕЛІ
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ НА 25 %!

МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА
Львів, ул. Собєского 12. — Тел. 17-04.



МОДНІ КОМПЛЄТИ

Ч. 1. Елеґантний комплет темносиньої краски. Плащ із гладкого темносинього сукна завязується на переді. Сукня з темносинього шовку в кремові горошки. Вставка і манжети кремової краски.

Ч. 2. Комплет із гладкого й смужковатого матеріялу. Практична сукня без рукавів із білою блюзкою. Гладкий плащ, прибраний смужковатим коміром і широкими манжетами.



Ч. 3. Легка суконка з крапчастого фуляру. Широкий лаковий поясок.
Ч. 4. Практична сукня з голубого полотенця з білим комірцем.
Ч. 5. Гладка сукня з білого полотенця. Широка краватка в червоні горошки.
Ч. 6. Полотняна сукня помаранчевої краски, скомбінована з білими рукавцями.

ВИШИВАЙМО НА ЛІТО!

(Проєкти літніх суконь виконав Св. Гординський).



Ч. 1. Гладка суконка з синьо-млявого мушліну. Короткі рукави, квадратовий виріз біля шиї. Прикрашена полтавським гапґом у двох відтінках рудої краски. Ширина взору 5 цм.

Ч. 2. Літня суконка довільного коліру з вишивкою, як подано, в одній красці. Поясок з темнішого матеріялу, або в красці вишивки. Ширина взору 2½—3 цм.

Ч. 3. Суконка з ясносірого матеріялу, зібрана у дві ґрупи складок. Поясок, блюзка й шапочка рожевої краски. На блюзці вишивки. Ширина взору 2½—3 цм.

ністрації журналу за надісланням 2.— зол.

ВИШИВАЙМО НА ЛІТО



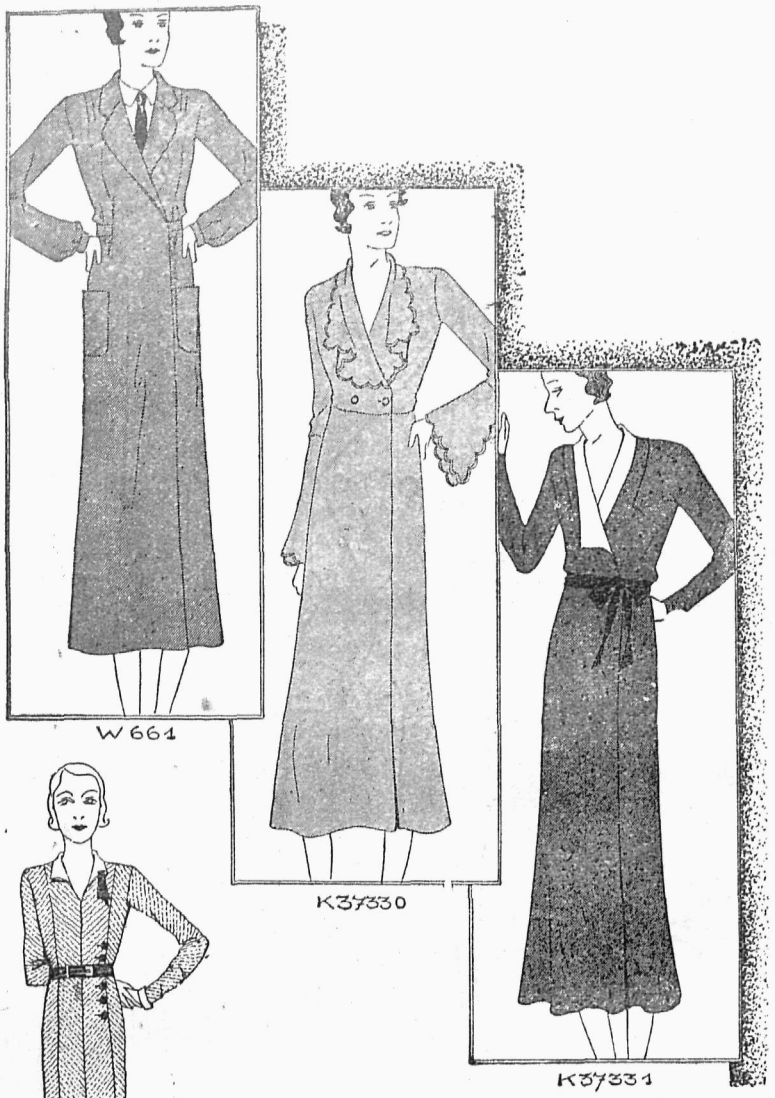
Ч. 1. Суконка з ясного матеріялу, полотна або епонжу. Короткий жакетик вишиваний хрестиковим узором в одній або двох красках, ширини 4—5 цм. Поясок у красці вишивки.

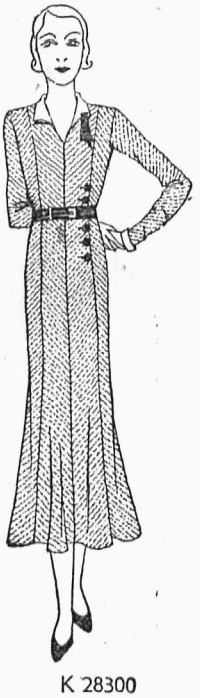
Ч. 2. Літній костюм із блакитного полотенця. Жакетик і суконка прикрашені темносиньою вишивкою. Взір поруч.

Ч. 3. Літня суконка з білого бурунчуку. Жакетик і сукня прикрашені вишивкою, яку можна виконувати одною краскою, або й ріжнокольорово (гл. таблиця „Н. Х." ч. Х., взір ч. 13).

ДО ДОМУ Й ДО БЮРА







K 28300

Ч. 1. Практична сукня з двоякого матеріялу. Баскіна з іншого матеріялу лучиться зручно зі стаником.

Ч. 661. Практичний плащ із темносинього зефіру. Потрібно: 4.50 м. зефіру, широкого на 80 цм.

Ч. 37330. Домашня сукня з воалю або штучного шовку. Потрібно 5.90 м. матеріялу, широкого на 70 цм.

Ч. 37334. Домашня сукня з цеглястого воалю в темніші горошки. Оксамитний поясок. Потрібно 6 м. воалю, широкого на 70 цм.

Ч. 28300. Практична суконка зі скісно тканого матеріялу.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН

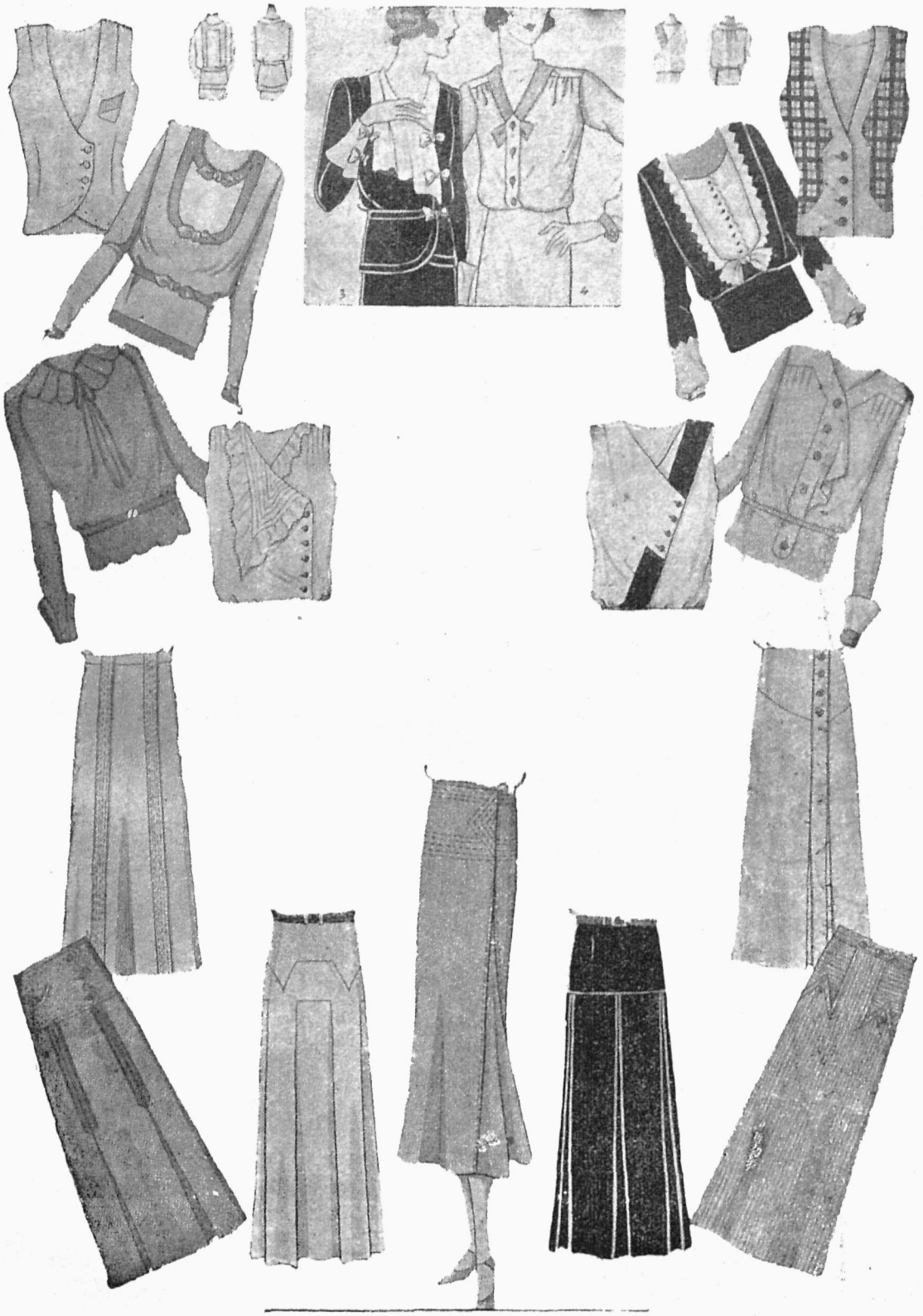
МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ, МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ Й ПЛАЩІ

поручає фірма

Стахевич і Абрисовський

ЛЬВІВ, РИНОК 32.

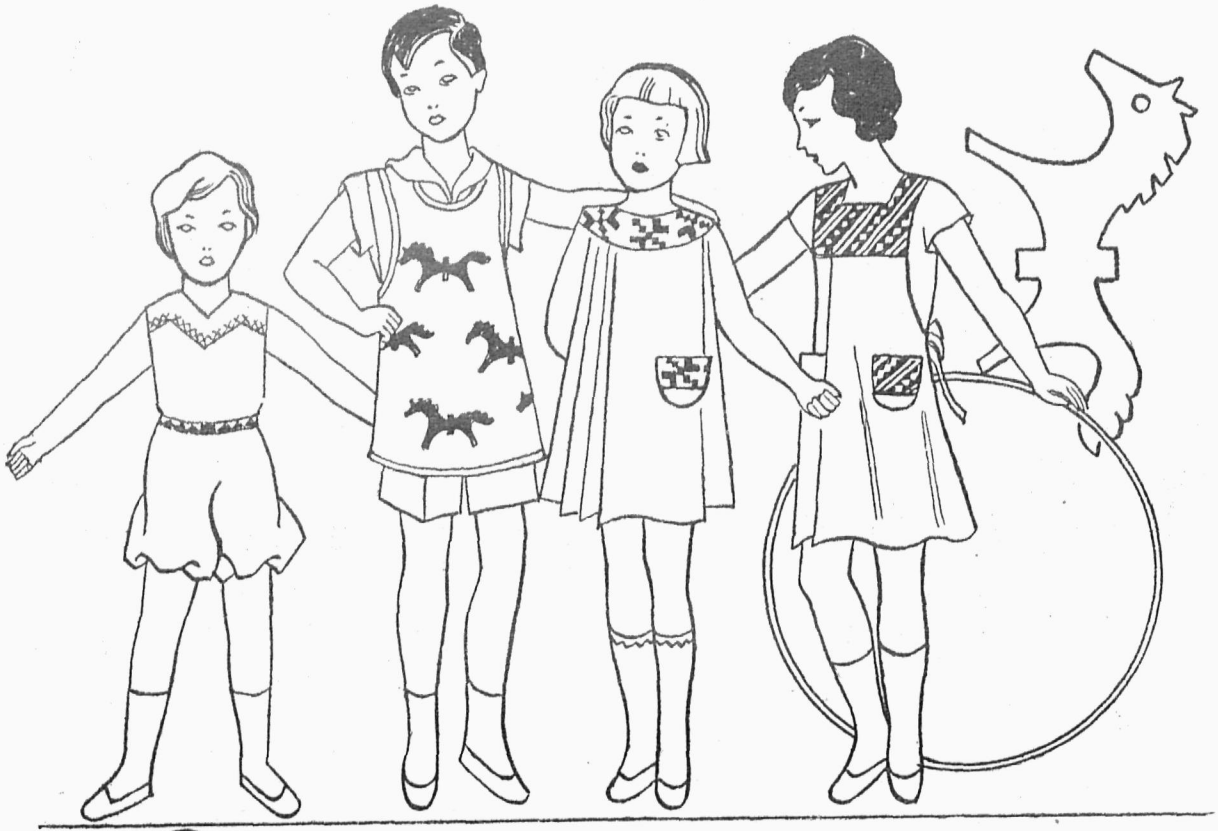
БЛЮЗКИ ЗАПАНУВАЛИ...



Ч. 1. Гладка камізелька з червоного суконця.
Ч. 2. Рожева шовкова блюзка з темнішими рожевими лиштвами.
Ч. 3. Блюзка з чорного крепсатену. Білий комір.
Ч. 4. Практична блюзка з шовку краски беж.
Ч. 5. Елеґантна блюзка з чорного шовку.
Ч. 6. Камізелька з клітчатого суконця.
Ч. 7. Скромна блюзка з легкого шовку.
Ч. 8. Костюмова блюзка з білого батисту.
Ч. 9. Костюмова блюзка з білого шовку, прикрашена чорною лиштвою.
Ч. 10. Гладка блюзка з шовку до прання.
Ч. 11—17. Ріжні моделі костюмових спідничок.

ДЛЯ НАШИХ НАЙМЕНШИХ

(Проєктував і рисував Св. Гординський).





Ч. 1. *Діточе вбраннячко* з матеріялу до прання. Взір взятий із таблиці „Н. Х." ч. 18.

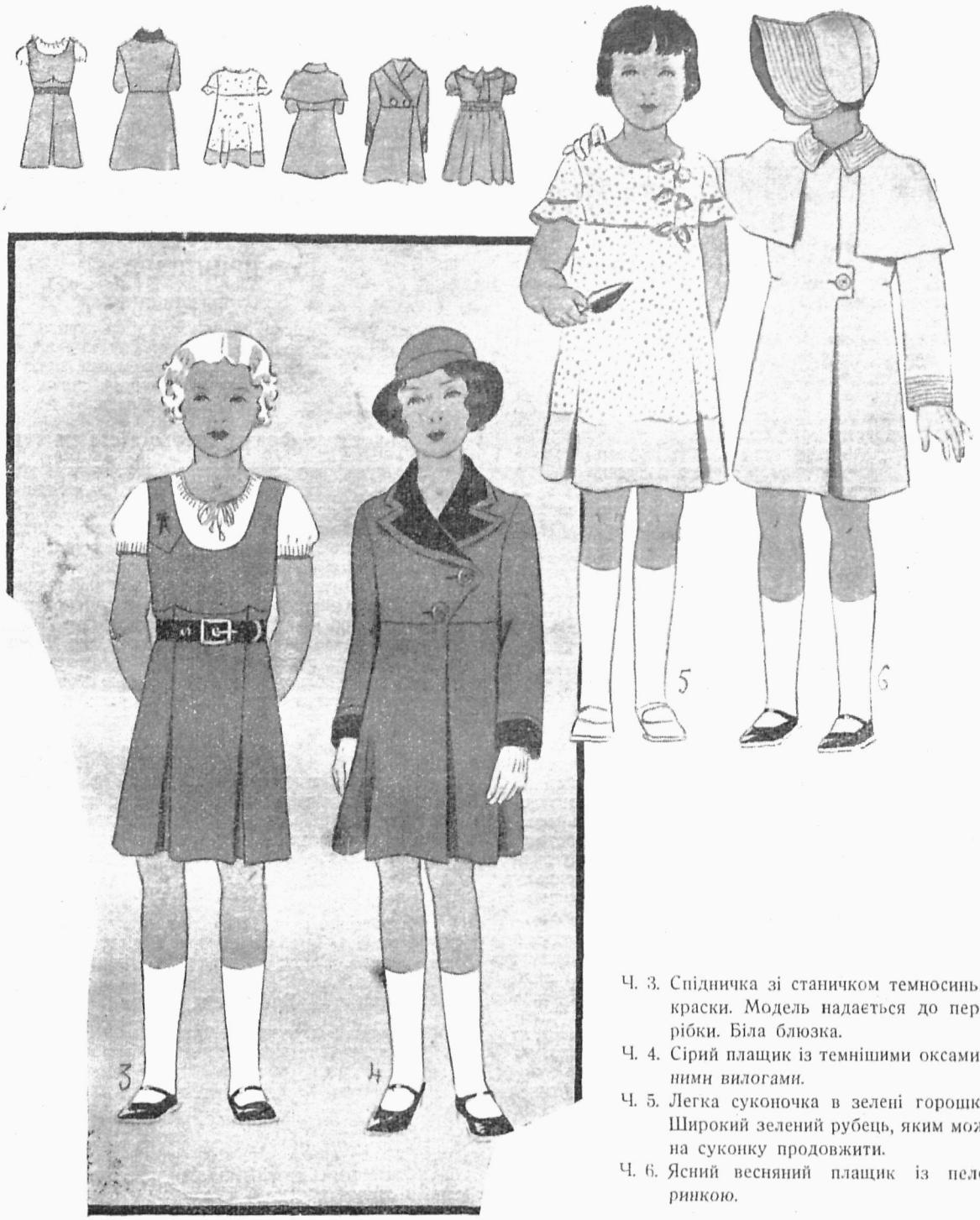
Ч. 2. Діточий передничок довільної краски з нашитими гуцульськими кониками 10—15 штук. Коники в природній величині нарисовані поруч.

Ч. 3. *Суконка з білого полотенця.* По боках складки. Комірець і кишеня вишивані мотивом табл. „Н. Х." І. ч. 4 у двох або трьох красках.

Ч. 4. Передничок для дівчинки з вишивкою табл. „Н. Х." XI. ч. 4.

Ч. 5. *Літня суконочка з вишивкою*, взятою з табл. „Н. Х." ч. III., або V., ч. 19.

Ч. 6. Рожева суконочка в складки. Білий комірчик. Вишивка взята з табл. „Н. Х." VII. ч. 6.



Ч. 3. Спідничка зі станичком темносиньої краски. Модель надається до перерібки. Біла блюзка.

Ч. 4. Сірий плащик із темнішими оксамитними вилогами.

Ч. 5. Легка суконочка в зелені горошки. Широкий зелений рубець, яким можна суконку продовжити.

Ч. 6. Ясний весняний плащик із пелеринкою.

„LA DAME“

одинока українська електрична робітня перворядного жіночого й мужеського білля

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 6.

виконує: французькі пліси, мережки, ручні й машинові закладки, гапти, ручні й машинові, батики, відбивання взорів, моноґрами, лапання очок, підроблювання панчіх і т. п.

Для провінції порта **не числиться** тим, що покликуються на це оголошення.

ЛІТНИКАМ ПІД УВАГУ!

Купелева місцевість на березі Чорного моря. Український Жіночий Гурток в Сергіївці на Бесарабщині винаймає віллі та влаштовує харчівню для приїзжих. Купелева місцевість Сергіївка біля цілющого лиману має водолікарню, болотяні та морські купелі.

Чисте морське та степове повітря.

Лікар, аптика пошта в місці. Казіно. Пляж.

Початок сезону 15. червня.

Получення поїздом через Чернівці, Кишинів, до Акерману. Білєт коштує 36 зол. в одну сторону; завізований в Акермані, він важний для поворотної дороги, яка буде безплатна. Від Акерману до Сергіївки автобус двічи на день.

Кімнати умебльовані 50—150 зол. на місяць. Повний харч денно 4—5 зол.

За всіми поясненнями просимо звертатися на адресу: H. Cernuka, Com. Cazaci Vechi Indi Cetatea Alba.

ХТО ПОРАДИТЬ?

Прохаю порадити мені, чим найкраще відчистити лещетарську вітрівку з зеленого непромакального полотна, т. зв. брезенту. Є на ній ріжні плями: живиця, покост, лещетарські смари, сильно затовщений комір і т. д. Треба вважати, щоби не ушкодити імпреґнації.

Крім цього прохаю о раду, чим вичистити почорнілу алюмінієву посудину. **Спортові клопоти.**

З НАШОГО ДОСВІДУ

Наталці Б. На грубому матеріялі не можна вишивати хрестиками. Низинка вийшла-б теж грубозернистою. Тут треба взяти до помочі стіби, які в народі вживають для домотканих вовняних виробів. Всякі обмітки, якими гуцули обкидають свої сердаки, або капчурі, прикрасили-б Ваш покровець незвичайно гарно. Також „косички", чи „шнурочки" яворівських мотивів можна би тут примінити. „Кручені" взори Товмаччини, яких виконання описане в ч. 2, 1927 „Н. Х.", можна теж з успіхом примінювати на вовняному матеріялі. Обмітки чи косички можуть Вам послужити для викінчення рубця, а „кручені" чи яворівські мотиви для прикраси рогів або краю покровця.

Дуже гарно повинні би виглядати також аплікації з іншого колірового сукна, які наслідували би народні шкіряні прикраси на кожухах. **Л. Б.**

Наталці Б. Подібно, як вище сказано, можна прикрасити також килимчик із білого домашнього сукна. Одначе на тоншому вовняному матеріялі дуже гарно виходить настилування (гладь, плоский гапт). До цього може послужити Вам мотив із кераміки ,або квітчастий мотив із Полтавщини.

Чи це практичне, не можу Вам сказати. Знаю з досвіду, що білих килимів не вживається на долівку, тому, що всеж таки з часом тратять вони ясну краску. Може Ви вжили би цього покровця замість стінного килима? **Л. Б.**

С. Г. Штивні комірці не так трудно прасувати, коли їх вміло накрохмалити. Від цього залежить в першу чергу їх полиск, а також податливість при прасуванні. Коли носили ще штивні комірці й переди, приготовляла я крохмаль у такий спосіб: 2 листки желятини, ложку бораксу, грудку білого воску і 1/4 кґ. доброго крохмалю. Боракс, віск і крохмаль перемішати і вкинути пригорщу того до зимної води. Розколотити, а потім залляти 1/2 літрою кипячої води, в якій розпустили наперед віск і желятину. Все те лишити на кухні на теплому місці. З рештою крохмалю поступати так само, аж поки не запариться весь. Тоді крохмалити дуже горячим. **І. Г.**

Передплатниці. Тут треба би знати, чи маєте ще такого самого матеріялу та як розміщено взір на Ваших завісках. Коли маєте ще того сірого полотна, тоді можна додати до поперечниці широкий рубець, який поширить її трохи. Рубець цей можна сполучити штучною мережкою. Так само можна додати з обох боків кусники матеріялу і місце сполуки прикрити вишивкою. Це залежить від того, як розміщена вишивка на ній, чи йде лише долішнім краєм, чи може по цілому полю поперечниці. Можна також попробувати вставити в середину кусник матеріялу і сполучити його штучною мережкою. **О. К.**

Відповідь М. М. Причини студеного мешкання бувають ріжні. Тонкі стіни, невиліплена глиною зверхи стеля, під підлогою порожно. Це перші причини — великі. Нічого з ними в зимі не порадите. Треба в осени до цього взятися. Як стеля тонка, виліпити зверхи глиною. Як тонкі стіни, то вже тяжко порадити. По селах дають в осени загату під стіною знадвору, там, звідки найбільше дує вітер. Зі середини завісити килим на ту стіну. Як під підлогою порожно, треба зірвати хоч одну дошку і підсипати піском. Менші причини: недобра піч — не гріє — перемурувати по новому, численні люфти-огрівальні, що ними йде тепло й розгрівае піч. Часом кагла добре не засувається, поправити. Як потріскана — поліпити. Двері й вікна не пристають — тоді закликати столяра, щоби припасував. Можна поробити скрутлі зі соломи і ними обтулити навколо вікна чи двері. Є до того окремі валочки в склепі, їх прибиваеться цьвяшками. Часом давний кіт повідпадав, тоді треба дати нового і докладно обліпити. Як гачки поржавіли, то їх переміняти або ліпше загнути, щоби краще зловили раму. Як віе долиною з вікна, підложити там коцик або заслонити килимом. На ніч заслонити вікно накривалом, щоби не дуло морозом. Шпари в підлозі затулити тріскáми, глиною, піском, а на тому місці розстелити хідник. Подивитися, чи нема отворів попід підлогою, що ними вітер дує. Мишачі діри позатикати, бо й через те входить зимно — глиною, камінням, бляхою. Поміж вікна дати подушку з трачиння, з соломи або сіна, щоби не віяло. В осени оглянути стіни з надвору і коло вікон і дверий добре їх обліпити глиною або вапном. **О. З.**

Спортові клопоти. Посудину алюмінієву найкраще чистити розчином із 30 ґр. бораксу в 1 літрі води й дрібки сальміяку.

Плями з вітрівки доволі трудно вичистити, тому, що вони ріжного походження. Всякі товсті плями витягне в себе крейда, себто кашка з дрібно потовченої крейди й води, якою треба натерти заплямлені місця. Плями з живиці можна витерти спірітусом флянелевою шматкою. Коли плями вже давні, треба зразу натерти їх несоленим маслом, а потім щойно нашатирним спірітусом. Всі ці середники не ушкоджують імпреґнації, але вони не є надто сильні. **Спортовець.**

ПРИПИСИ

Тісто на канапки.

1 кґ. муки, 3 дека дріжджів, трошки молока, розчинити з трохи мукою. Як викисне, додати решту муки, що лишилась з того кіля, одну склянку топленого масла, посолити і вимісити. Як виросте, робити круглі валочки і спечи. Як перестигнуть, краяти на тонкі платочки і прибрати.

Паштети з французького тіста на тепло.

Зробити французьке тісто з 1/2 ф. муки, 1 яйця, 3 ложок теплої води, 2 ложок оцту, трохи соли. Заробити тісто, як на завиванець. Добре вимісити. Окремо взяти 1/2 ф. доброго, свіжого несоленого масла ,витиснути в серветі, замісити в ринці або на стільниці з 2 ложками муки, уформувати прямокутник і положити його на розтачане попередне сісто. Складати як звичайно французьке тісто. 3 рази тачати. Вирізувати шклянкою круглі паланички. Половину цих паланичок спечи з отвором по середині, який витискаємо чарочкою. Робити це все в холодному місці, щоби масло не топилося. Печи в горячій рурі. По спеченні накладати паланичку з діркою на паланичку цілу, зліплювати білком і в отвір горішньої паланички накладати начинку з мозку, грибів, або капусти.

Подала Анна Іванець.

Баба міґдалова.

Обчистити, підсушити і змолоти 1 ф. солодких міґдалів і кілька гірких, і терти їх цілу годину, додаючи постепенно 20—40 жовтків і 1 ф. цукру. Потім всипати одну чашку крупчаної пшеничної муки й одну чашку бараболяної, домішати піну з білків, вляти до високої паперової форми і спекти.

Баба сніжна.

Вбити міцно сніг із 24 білків, підсипати, вбиваючи дальше, 24 ложочки бараболяної муки і півтора ф. цукру з 1 палочкою ванілії. Влити до паперової форми і вложити осторожно до печі.

Бабка сметанкова.

Розтерти 1 ф. цукру з 10 жовтками, 1/2 ф. масла десерового, 1 шклянку сметанки, 10 ложок бараболяної муки, сніг із 10 білків. Наприкінці вкинути 10 дека родзинок і спекти.

Торт „Дюшес".

Обчистити 1/2 ф. міґдалів, змолоти й розтерти на гладку масу з 1/2 ф. цукру, 6 жовтків і додати 1/2 чашки білої тертої булки. Домішати піну зі 6 білків, вляти до приготованої тортівниці й спекти протягом 20 мінут.

Других пів фунта міґдалів не чистити, а змолоти на машинці, розтерти з 1/2 ф. цукру, 6 жовтками і додати пів чашки тертого разового хліба та сніг із 6 білків. Спекти також у тортівниці.

Начинку до цього можна зладити міґдалову, або кавову. Покрити торт білою склицею. Подала О. Винницька.

Оріховий торт з оріховим кремом.

15 дека цукру, 7 жовтків і 1 ціле яйце втирати — опісля вимішати зі снігом із білків та з 15 деками мелених оріхів і 7 деками тертих бішкоптів. Масу печи 3/4 години в легкій печі. Як прохолоне, перекроїти 1—2 рази, переложити кремом і полляти білою склицею.

Крем: вбити 1/4 л. солодкої сметанки, поцукрувати до смаку і вимішати з 5 деками мелених лискових оріхів.

Торт маковий.

Втерти 6 жовтків, 6 ложок цукру, шклянку маку спарити, втерти в макітрі і відтак терти з жовтками. Додати сніг зі 6 білків, запах з цитрини і 3 ложки муки. Вимішати все легко і спечи. Склиця біла.

Подала О. Пеленська-Ліщинська.

У крамниці коопер. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1

МОЖНА ДІСТАТИ:

Сільське, тонке полотно домашнього виробу догідне на занавіси, доріжки, суконки, широке на 75 цм по . . . . . 3.— зол. за м.
Бурунчук, тонкого виробу догідний на суконки, занавіси, серветки, широкий на 75 цм. по . . . . . 5— зол. за м.
Канвове полотно (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, пригоже на фелони, портієри, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 16.— і 18.— зол. за м. (залежно від краски і якости).
Сирий шовк краєвого виробу, догідний на літні костюми й вишивані сорочки, широкий на 100 цм., по . . . . . 16.— зол. за м.
Лянне полотно чеське, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
Нитки до вишивання, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:

Cotton Perlé в клубках	60 сот.
„ „ в мотках	42 „
C. M. S. в мотках	22 „
Mouliné Meridian в мотках	16 „

Числа красок подані у відділі Ручних робіт.

Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
Товар висилаємо за післяплатою або за попередним надісланням готівки.

В наведених цінах невчислені кошти посилки.

НА СВЯТА!

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

СКЛЕПИ У ЛЬВОВІ

Ринок 36, Личаківська 155, Більчевського 3, Городецька 23.

СПОЖИВЧІ І КОЛЬОНІЯЛЬНІ ТОВАРИ — ВИНА — НАСІННЯ — ГОСПОДАРСЬКИХ РОСТИН — ГОРОДОВИНИ І КВІТІВ

продає у своїх складах, а саме: у Львові, Станиславові, Перемишлі, Тернополі, Дрогобичі, Коломиї, Стрию, Самборі, Рогатині, Бродах, Сяноці, Городенці, Борщеві, Золочеві, Збаражі, Косові, Мостиськах, Снятині, Сокалі, Турці н/Стр., Луцьку і Олиці (Волинь).

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Żinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телєфон ч. 19.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ, ЗАНАВІСИ, КАПИ, БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ, ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ, СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ, ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народне Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

Кооператива „Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10

видає від нового року 1932 **ілюстр. півмісячник**

„РІДНА ШКОЛА”

для всього українського громадянства.

Станьте передплатником „Рідної Школи“ і тим причинитеся до скріплення сили й відпорности Української Нації.

Передплата в краю виносить: місячно 1 зол., квертьрічно 3 зол., піврічно 5.50 зол., річно 10 зол. — Для заграниці: 2 дол. на рік, 1 дол. на пів року.

„РІДНА ШКОЛА“ повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній українській установі, в кожній шкільній, читальняній, кооперативній і приватній бібліотеці.

Адреса: **„РІДНА ШКОЛА“, ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.**

Конто П. К. О. 153.427. Телєфон 77-52.

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖУРНАЛИК

„СВІТ ДИТИНИ“

якого не повинно бракувати ні в одній українській хаті, де є діти!

Добірний духовий корм для розуму й серця дітий, — — цікаві ілюстрації, загадки, оповідання. — —

МАМИ, ПАМЯТЯЙТЕ ПРО ЦЕ!

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1931:

квартально 3 зол.; піврічно 6 зол.; річно 12 зол.

Для Америки й Канади	1.50 дол.
Для Чехословаччини	50.— кор.
Для Румунії	240.— леїв.

Замовлення слати на адресу:

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“,
ЛЬВІВ, ВУЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 3.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., І. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

Чета



Ч. 6

М. Бѣтовичъ

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа . 1.80 „

В Америці й Канаді:
річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині:
річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, півріччна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці: Mrs. Julia Kucher, Carnegie Pa, Jane Street — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЧИ ВИ ВЖЕ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ журналу

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“

З днем 1. жовтня 1931 року почався пятий рік існування одинокого популярно-наукового місячника „ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“.

На рік 12 чисел. Кожне число по 32 сторінки вел. чвірки. Хто бачив і передплачував названий журнал, не потребує рекомендації.

Хто не бачив, нехай не пожалує дрібку часу, переглянути у знайомого останній річник. Або нехай звернеться до Адміністрації журналу о оказове число і о зміст річника.

Побачить таке:

Журнал **подає** всебічний погляд на ріжні ділянки науки й життя; **вияснює** всі важні питання науки й життя в доступний спосіб; **подає** звістки про найновіші й найважніші досягнення, здобутки й винаходи в науці й техніці; **творить** багате джерело для доповнення й поширення знання, для самоосвіти, для викладів і грімких читань в читальнях і кооперативах; **містить** пребагатий ілюстраційний матеріял, який **робить наглядними й оживляє** поодинокі статті журналу.

Журнал повинні передплачувати всі, що займаються освітньою і культурною роботою в народі, перш за все наше Учительство й Духовенство, а далі всі інші звання, як Адвокати, Лікарі, Інженіри, Промисловці, Торговці, приватні й державні Урядовці.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Передплата на рік в краю і Чехословаччині виносить 18 зол., на 6 місяців 9 зол., на 3 місяці 5 зол., поодиноке число коштує 2 зол. — За кордоном на рік виносить 4 ам. дол., на 6 міс. 2 дол., на 3 міс. 1.20 ам. дол., поодиноке число коштує 0.35 ам. дол. Для членів Т-ва „Просвіта“ за кордоном 3 ам. дол. річно.

Комплєти II., III. і IV. річників можна замовляти по ціні: 18 зол. за брошурований і 23 зол. за оправл. в півполотно зі золотими витисками на фронті і хребті.

ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ. При кожночасній зміні адреси необхідно подавати давню адресу.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

ЛЬВІВ, РИНОК 10, Товариство „ПРОСВІТА“.

Societé „Proświta“, Leopol, Rynok 10. Pologne.
Association „Proświta“, Lviv, (Lemberg) Rynok 10. East. Galicia, Poland.

НИТКИ до вишивання марки D. M. C.!

Всі відтінки, відповідні для українських вишивок можна дістати в крамниці кооперативи „У. Н. М.“ ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ Ч. 1

Cotton Perlé в клубках	0·60 зол.
Cotton Perlé в мотках .	0·45 „
D. M. C. в мотках . .	0·25 „
Mouliné в мотках . .	0·18 „

Повищі ціни, усталені фабрикою D. M. C. для розпродажі, не можуть бути змінені. — Числа красок подані для кожної робітки у відділі Ручних Робіт.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 13—14.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 6.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 6.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 5.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 8.

„Учительське Слово“, — орган Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 6.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 3.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 5.

„Шлях виховання й навчання“, — педагогічно-методичний місячник, ч. 1.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 13—14.

„Пчо̀лка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 11-12.

До цього числа долучуємо аркуш узорів.

Почтову оплату оплачено гуртом. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. ЛЬВІВ, ЧЕРВЕНЬ 1932. Ч. 6.

ЗМІСТ: *Л. Бурачинська:* Народні вишивки в нашій хаті. *Джон Голсворси:* Санта Лючія. *Г. Ф.:* Про щастя в подружі. *Ст. Савицька:* На маргінесі Заг. Зборів двох жіночих кооператив. *С.:* Заг. Збори двох жіночих кооператив. *М. Ч.:* На літо в гори! *Д-р Е. Дурделло:* Як поборювати опасистість. Дайте фахове образування своїм донькам! *М. А.:* Жінки в боротьбі за волю Індій. Вишлім діти на село! *Л. Б.:* Нові роковини укр. театру. Ріжні вісти. Нові книжки. Господарський порадник. Косметичний порадник. Веселий кутик. Приписи. — ІЛЮСТРАЦІЇ: Влучне применення полички. Бабуся з Волині. Дівчина з Брустур. Руханкові вправи З виставки фахової школи С. С. Василіянок. Укр. Наддніпрянський Театр під проводом Т. Руденко.

Л. БУРАЧИНСЬКА.

НАРОДНІ ВИШИВКИ В НАШІЙ ХАТІ

(Реферат, прочитаний дня 8. травня ц. р. на сходинах Т-ва Жіноча Громада у Чернівцях).

I.

Під теперішню пору питання народніх вишивок у нашій хаті вже розвязане. Здається вже й не знайдемо в нас хати, де не було би вишиваної подушки чи доріжки, де не збирали би взорів та не знали би народніх стібів. А тимпаче тут на Буковині, де вже здавна закорінилася традиція вишивок, завдяки робітні „Жіночої Громади", заснованої в 1908 р. Ми свідомі того, що народня вишивка варта уваги, що вона має богато цікавих відмін та що її можна, а навіть треба впровадити в нашу хату.

Я навмисне застановляюся над цим фактом, щоби його належно підчеркнути. Тому, що не так дуже давно не цінили ми нашої вишивки в такий спосіб. Хоч би вже те, що одиниці, які цікавилися народніми вишивками та збирали їх, можна би назвати виїмками. Окрім робітні „Ж. Гр.", згадую тут т. Гордійчукову з Виженки, п. Ольгу Бачинську зі Стрия, як піонірок цього нового стремління з часу, який віддалений від нас заледви кільканайцять літ. Загал-же ставився до вишивки, як до якоїсь патріотичної відзнаки, як до жовтоблакитної стрічки, яку чіпляли вряди-годи в якесь національне свято. І тому вишивка в нашій домівці грала принагідну ролю.

Тепер-же справа стоїть інакше. Вишиваємо з замилування, з потреби, з власної охоти.

Із цих моментів, схоплених тут, бачимо яку еволюцію перейшли ми за короткий час.

Одначе, коли в розумінні наших вишивок можна переходити еволюцію, та коли ми її переходимо, слід нам застановитися, чи вже увесь цей шлях лежить за нами. Легко насуваються докази й сумніви, що ми ще не все потрібне зробили. От хоч би й таке, як влучне або невдатне примінення вишивки, гарне або погане розміщення красок, говорить нам дуже богато. А вже приміри чужих народів нас у цьому переконують. Із власного досвіду знаємо, як широко закорінилося народне мистецтво в хаті румунського інтеліґента, якої не можна уявити собі без необхідної кімнати „в народньому стилю". Воно піднеслося тут при видатній допомозі держави до високої міри. Щоправда, ми не повинні брати собі за примір руху, підпираного державними чинниками. Зовсім інакше примінюється й розвивається щось, що є накинене й модне, ніж те, що випливає з внутрішньої потреби й замилування одиниці. Тут уже краще приглянутися, як шведи розвинули своє народне мистецтво та злучили його міцно з побутом інтеліґента. Із любовю до своєї старовини вишукували вони джерела народньої творчости, збирали взори, орґанізували робітні й розбудовували широко домашній промисл. Оцей відрух, що випливав із глибокого зацікавлення своїм народнім мистецтвом, казав шведам підходити дуже уважно до свого завдання. Вони й досягнули неабияких успіхів, зрівнявши тепер хату інтеліґента й селянина у своїх прикрасах. Домашній промисл став у Швеції не лише видатним джерелом заробітку для сільського населення, але й приманчивою заохотою для відвідин чужинців.

Ось нам доказ, скільки ще в нас лишається праці. Наше народне мистецтво куди богатше шведського, коли взяти під увагу його ріжнородність та пишноту. Ніхто здається не має стільки ріжноманітности відмін, таку широку скалю можливостей у приміненні, як ми українці. Великий простір українських земель має ріжні геоґрафічні й діялектичні границі; вони й стають межами для ріжних українських стилів, а властиво для ріжних відмін одного нашого стилю. Бо що таке стиль? Це вираз мистецького почування маси, яке

витворюється під впливом життєвих умовин, природного довкілля й народнього темпераменту. Перегляньмо собі по черзі всі оті відміни, які хоч по части стверджено й досліджено.

II.

Почнемо від гуцульського. Він найбільше відомий та найкраще досліджений, а може й найбільш оригінальний з усіх українських стилів. Тут збереглася лінійна орнаментика, яка на рівнині уступила вже місце рослинній. Живі веселі краски зударяються об себе, червона, жовта, помаранчева й зелена, обведені тонкими чорними рямцями. Вогнем палає дівчина, коли в неділю йде до церкви. Сміються ґердани й уплітки, мерехтить на сонці золототкана запаска, а „писаний" киптар хватає кожного за очі. А воно й не може бути інакше серед отих стрімких зелених гір, де хиткі шпилі смерік гостро проколюють небо. Бистро збірають у долину дикі гірські потоки і грозять бурними повенями. А гірські стежки, „плаї" зникають у гущавині й при кожному закруті приносять новий краєвид.

Бутня, гордовита вдача виростає серед такого довкілля. Далеко розкинені від себе хатки гуцульського села, розкошують у палких красках та любуються в гарній одежі. Гуцулка не щадить гроша на гарний одяг.

А зійдім ми трохи на доли, в буковинське Підгіря та галицьке Покуття. Похилими горбками спливає тут земля до рівнини, а на левадах появляються вже журливі вітки верб. Сільські хатки зісунулись до купи; вони ще не притулені одна до другої, але вже бачуть себе ізза гущавини зелених садків. Поволі привикає око до покутської вишивки, важкої й темної, як земля, яку тут орють. Чорна краска покинула завдання рямців, вона поширилася на всю вишивку. Іноді перемагають густа, вишнева, смілива „кукурудзяна", та ще якась особлива жовтаво-червона. Підгірянин любується в пишноті, у нього вишивка важка, багата й одноцільна. Іноді розквітає вона золотом та сріблом; недаром ішов тудою колись шлях на Схід та зі Сходу.

Оцей перехід бутнього гуцульського світовідчування до повільної думки подолянина характеризує всі підгірські села. Зрештою це й одинока їхня спільна черта ,бо вже красками та взорами вони основно ріжняться від себе. Буковинське Підгіря, Покуття, Бойківщина, це окремі ґрупи вишивок зі своїм питомим, мистецьким обличчам.

Але всі вони стають підложжам для подільської вишивки, цієї правдивої аристократки в своему роді. Подільська вишивка виросла серед зовсім інших обставин. Подолянин оре весною чорну, дріжучу землю; вона тягнеться перед ним вузькою нивкою, така довга, як його переднівок. Літом вона хвилює колоссям, а зимою спить, грубо присипана снігом. Далеко десь лучиться з сірим обрієм неба. Гострі вітри термосять її нутро, але ніколи до нього не доходять. Тому й подільське село тісно збилося до купи, щоби знайти собі опору проти цієї ворожої сили. Подолянин сумовитий — оця одноманітна рівнина не дає розривки ні для ока ні для вуха. Він повільно думає й повільно ходить, бо знає, що рівнини не може скоро побідити. Розважно думає він і про прикраси свого одягу. Одну, дві краски добирає собі подолянка до своєї вишивки та ще й вимірює її по можности скупо. Вишивки ці трудні й мозольні; що для неї трудного супроти важкої праці в полі ?

А звідси крок і ми вже в царстві ніжних степових відтінків. Що це таке степ? Безкрая рівнина, яка на весні хвилює буйними рослинами, а влітку зісушена вяне під жорстоким поглядом сонця. На цим усім здіймається глибока синя купола неба, така глибока й синя, що на ній лише може спочити втомлене око. І в нього задивилась шевкиня, коли творика своєрідну прикрасу. Додала до цього ще рудий відтінок висушеної трави й готова картина степового обрію. Оця погідна ясність характеристична для степових вишивок. Виростають тут бліді квіти з голубими жилками, ніжні галузки вються гнучкими лініями по полотні. Іноді мистецьке почування стає таке тонке, що лякається й блідих красок та розкошує в білій. Білий гапт зго дом продіравлює полотно, щоби хоч трохи виріжнитися на зверх та дає осібний спосіб вишивки — вирізування.

Оце побіжний перегляд усіх наших стилів. Лишаються ще окраїни наших земель, оті околиці в яких слідно чужосторонні виливи перетоплені в народній уяві. Назву хочби Буковину, Сокальщину й Закарпаття, країни найбільше просліджені в тому напрямку.

Про Буковину ми вже згадували, говорячи про підгірські вишивки. На свому просторі Буковина обіймає й Гуцульщину, Підгіря та Поділля. Всі їхні вишивки мають прикмети цих своїх околиць, але й щось своє, особливе. Буковинська вишивка, коли сходить на доли, визволюється із оков густо запитої площі і стає легкою, прозрачною. Вона любується в ніжних красках і добирає їх богато то з одної то з другої, так що на кінець повстає якась пишна мозаїка рисунку. Не бракує тут і золота й срібла, а навіть трапляються лискучі лелітки. Видно, що нарід памятає золототкані східні тканини й не може не думати про них, коли творить якусь рідну прикрасу.

Буковина — це найкраще просліджена наша окраїна. Хотілось би згадати тут ще деякі мало відомі околиці, що дивовижним згуком проривають гармонію наших узорів. Оце сокальські везерунки, що впали в наш світогляд, неначе якимось відгуком барокового рисунку. Реалістично трактовані квіти, вирисовуються чорними контурами на білому тлі. Рисунок їх тонкий і химерний, так, що здалека робить враження штудерної металевої сітки. Звідкіля взялося тут таке відмінне тло, що викликало такі взори? Здалека пригадують вони покидані квіти Великої України, хоч не мають із ними безпосередного звязку. Аж страшно запускатися в здогади в такій темній гущавині можливостей. Тут лишається поле для дослідників, які матимуть послідне слово.

Ще одно незвичайне явище хотіла-б я відмітити. Це відомі вже й люблені яворівські вишивки. Вони веселі й життєрадісні, не гірше гуцульських та вишивані цілком відмінними стібами. Тонкі шнурочки й косички нанизуються один біля другого так густо, що дають суцільний густий взір, якого краски поволи переходять з гаряче-жовтої в червону й навпаки. Неначе сонячне проміння снуються вони тісно біля себе. Звідкіля ці взори й стіби? Здогади треба би опертися на фахових, обширних дослідах, для яких за тісні рямці цього реферату. Можливо ,що маємо до діла з асимільованими татарськими селами, чи може лише татарськими впливами, що тут закорінилися.

Закарпаття межує з Мадярщиною та Словаччиною та перейняло від них деякі детайлі своєї ноші В горах воно недоступне й щиро гуцульське, як і сьогобічна частина. Але в переході на доли його вишивка поважніє мимоволі і впиває в себе посторонні впливи.

А все те богацтво досі мало просліджене й майже незібране. Шкода, бо ніде правди діти — воно заникає.

III.

Ми зупинилися на усіх стилях та начеркнули їхній характер, щоби з'ясувати їхню ріжноманітність. Тепер не можемо сумніватися в тому, що наші вишивки можна примінити й підібрати до кожної потреби. Найближчим нашим завданням повинно бути використання цього народнього майна, вміло, зручно й розважно. Коли ми вже привикли до того, що вишивка повинна вкрашати нашу хату, треба з'ясувати собі, як вона повинна бути розміщена. Бо, скажім собі правду, ми цього не знаємо дотепер. Вистачить пригадати собі лише які декоративні подушки покидані на нашій лежанці. Поруч із гуцульською низинкою ми примістили там пишний взір „Richelieu" на рожевім підкладі та гаптовані фіолетні братки.

А серед такого окруження наша вишивка блідне. Вона стає неспокійна і сама собою переривае гармонію свого довкілля.

Де й як можна примінити нашу вишивку в помешканні? Мимоволі насувається таке питання на думку тому, що інтеліґентський побут ріжниться від сільського і вимагає інакших прикрас. Вже те, що наша хата має інші меблі як сільська, кладе перед вишивку інше завдання.

Примінюючи вишивку, треба з'ясувати собі, при яких меблях буде вона приміщена, який предмет вона прикрашуватиме та якого матеріялу вжиємо до цього.

Меблі, це свого роду тло для вишивки, якому вона має дати декоративне закінчення. Стиль та краска меблів тут неабиякої ваги. Легкі, французькі меблі вимагають гнучких ліній; ми знайдемо їх лише в тонких полтавських гаптах. Темні важкі меблі кабінету приймають підгірську, а навіть гуцульську вишивку дуже радо. А ясна, природня краска дерева погоджується з усім, і з блідою полтавською, темною подільською і яркою гуцульською краскою.

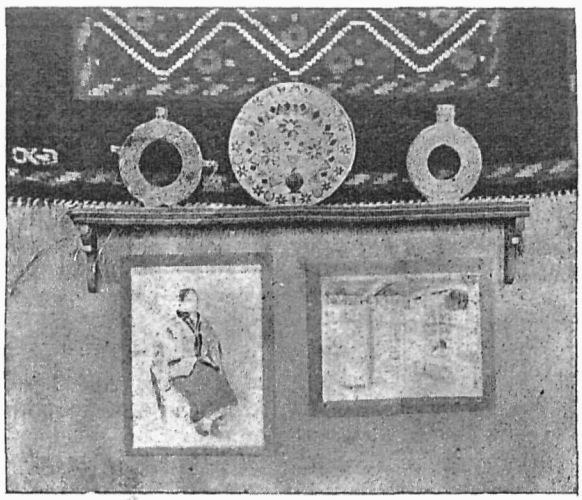
Поміж предметами домашньої обстановки, які прикрашують вишивками, устійнилися вже певні відміни. В першу чергу згадано завіски, тому що це є предмет типічний для нашого побуту. Вони підлягають моді, себто зміняються в деякому протязі часу, але й нищаться завдяки частій потребі прання та діланні сонця. Вишивку розміщують на поперечниці й на обох крилах у висоті відвіконника. До цього добирають широкий взір, а від нього відскакують дрібні мотиви, покидані по полю. Колірова й густа вишивка тут не підходить. На тлі денного світла хрестики стають рідкі, низинка важка й груба й кожне проколення голкою видніється виразно. Найкраще можна тут примінити мережки, які так гарно рисуються на тлі денного світла, або полтавський гапт, що дає суцільні лінії й візерунки.

Дальшим предметом, який прикрашуємо вишивкою, це накривало на стіл. Зроблене з білого полотна, послужить нам за обрус, а з колірового матеріялу служитиме за накривало на протязі цілого дня. Цей предмет моді не підлягає і завдяки свому матеріялу стає довготривалим. Вишивку розміщують тут у преріжний спосіб, на столовій плиті, по середині, в рогах її, краєм накривала, навхрест і врешті по цілому полю. Досі вживали найрадше до цього буковинських узорів за легкість і прозрачність їх рисунку. Одначе тепер починають примінювати полтавське вирізування та гуцульську низинку з однаковим успіхом.

Подібними вказівками повинно руководитися накривало на ліжко. Розміщення вишивки тут ріжне, залежно від того, чи воно призначене на одну чи дві постелі.

Лишаються ще подушки. Першою їх вимогою є декоративність. Тут уже може грати фантазія примінення сміливіше. До подушок можна примінювати всякі стилі, краски та стіби, коли вони лише будуть у згоді зі своїм довкіллям. Полтавські гапти, подільські темні взори, яркі краски яворівські, веселі гуцульські, знаходять тут своє місце.

Окрім цих предметів варто згадати ще пастільники зі серветками, декоративні рушники, доріжки, альбоми ,книжки, абажури й інші дрібні предмети, які надають хаті милого затишку. Лишаю на боці одяг,



Влучне приміщення декоративної полички в сучасному помешканні. На тлі гуцульського килину, проєкту й виконання О. О. Кульчицьких, виразно виступає ясна гуцульська кераміка. Поличка оббита вузенькою крайкою. На образах уміщених під поличкою, бачимо молоду гуцулку й нутро гуцульської хати, роботи малярки О. Кульчицької.

який може й частіше, як домашню обстановку прикрашують вишивками. Він підлягає моді, отже для його прикраси не може бути певних правил.

Вишивка повинна також достроїтися до матеріялу, який прикрашує. На легких тканинах, тусорі, етаміні, бурунчуку й шовку не можна вишивати низинкою, чи суцільним настилуванням. Тут годяться хрестики, стебнівка, ланцюшок, плоский гапт. Найкраще бо найбільше родів вишивки можна примінити на білому й колірovому полотні, яке є їх природним і властивим тлом. Але й тяжчі тканини, як сукно, канвове полотно, всякі вовняні матеріяли мають свої роди стібів.

Досконале і вміле примінення вишивок стає тепер для нас черговим завданням. Українська хата гармонійно прикрашена вишивками може стати звичним явищем. Тому ми повинні навчитися розуміти їхню мову та позбутися пересуду, що чужі вишивки кращі. Бо й вони, оті „Richelieu", „Hardanger" „Madeira" заможичені з народнього мистецтва якогось чужого народу. І чому ми, такі богаті в народню творчість, не можемо стати джерелом стібів та вишивок для себе й для чужини ?

ДЖОН ҐОЛСВОРСІ.

САНТА ЛЮЧІЯ

Богослуження в англіканській церкві в Монте Карльо закінчилося. Старий Тревіліен направився до свого готелю. При повороті вулиці він зупинився, приставив, щоби трохи відпочати, бо його худі ноги вже втомилися. Через галузки мімози замерехтіло мрійливо синє море й очі Тревіліена зупинилися на ньому мутним, старечим поглядом.

Монте Карльо змінилося, але незмінилося море вічно однакове, синє й безкрає. Воно так само мерехтіло й сорокпять літ тому, і він, по своїй консервативній вдачі почув за те вдячність до нього. За той довгий час він оженився, придбав собі майно, дістав у спадщині ще більше, виховав дітей, які вже розійшлися по світі, за виїмком дочки Аґати; він повдовів і кашляв тепер по старечому, як справжній дідуган. Він покинув тепер з Аґатою „кедровий дім", свій хутір у Гертфордшайрі й виїхав як щороку, неначе вслід за ластівками на Рів'єру.

Звичайно проводили вони цей час у Ніцці або в Кан, але цього разу вибрали Монте Карльо, бо дружина тамошнього англійського пароха була подругою Аґати.

Тепер уже їхній побут добігав до кінця і квітневе сонце парило дуже горячо.

Тревіліен переїхав худою рукою по вузькому, смуглявому, волохатому обличчі; шорсткі його брови ще темніли, одначе борідка була вся біла, а широкий капелюх надавав йому, англійському банковцеві, якогось неначе еспанського вигляду. Він любив говорити про те, що найкращі роди Корнуелю мають трохи еспанської крови в жилах, чи іберийської або армадийської, про це вже не згадував. На всякий випадок ця теорія дуже підходила до його вигляду і поведінки, яка щороку сильніше в нього проявлялася.

Аґата простудилася й лишилася дома, так, що він сам пішов на Богослуження. Яка малесенька тут парохія! Англійці тутешні — це якась розпустна шайка. Поміж вірними, яким він читав сьогодні Біблію, завважив він старого Телфорда, того обманця, який свого часу двічи втікав із замужніми жінками і тепер, так розказують, живе з якоюсь француженкою. На милий Біг, що такий чоловік шукає в церкві? А потім ота безсоромна пара, Ґедденгеми, що замешкують віллю в Рокбрюні! Вона, щоправда, прийняла його прізвище, але вони не були вінчані, бо Ґедденгема жінка ще живе. А що найгірше: він побачив також міссіс Ролф. Перед війною приїздила до них ця пані зі своїм чоловіком й брала участь у осінних полюваннях на „кедровім хуторі". Її чоловік виїхав тепер до Індій, а молодий лорд Шетерфорд не відступав, кажуть, від неї ні на крок. Ця справа напевне скінчиться скандалом. Кожного разу, коли він бачив цю жінку, з якою його дочка жила в дружніх відносинах, відчував якийсь дивний спокій. Соломяні вдови небезпечні, особливо на такому місці як Монте Карльо. Треба буде Аґаті натякнути про те. Такі непевні люди не мають чого шукати в церкві, він переконаний в цьому, а всеж таки не можна взяти їм цього за зле, що вони ходять на Богослуження, бо взагалі мало хто сюди ходить! Такий світовий чоловік, як він, хочби й дуже релігійний, зуміє без сумніву, сходитися з усякими людьми; їм можна й приходити до Божого дому, де проповідують слово Боже, але-ж стрічатися їм із жінками з його родини — це щось зовсім іншого! Безусловно, він поговорить з Аґатою!

Дорога вела до гори і він вдихав воздух пересичений пахощами мімози. Саме, коли хотів рушити з місця, почала грати катаринка по другій стороні вулиці. Чоловік, що крутив корбу, це був звичайного типу музикант-італієць, вусатий, чорноокий і кульгавий. Звіря, що тягнуло катаринку, звичайний сірий ослик, співачка, — це відповідна до цього смуглява дівчинка в помаранчевій хустці, а пісня — це необхідна Santa Lucia. Ясний і металевий голос дівчини дзвенів так різко при звуках букви а, що воздух дрожав від них як цимбалеві струни від удару молотка. Тревіліен не був зовсім позбавлений зрозуміння для музики. Часто вибирався послухати концерту в Казіно, але закінчував його звичайно в салях для гри. Там він ніколи не пускав більше як одну, або дві пятифранківки, бо не любив газардної гри. Ходив туди головно тому, що вся та пестра ріжноманітність неначе лоскотала його нитивну й формалістичну вдачу й він почував себе так, як хлопчик, що раз пішов поза школу. „Санта Лючія" мала для нього особливе значіння, збуджувала дивно рідний відгомін у його душі, так начеб та мельодія була колись стукотом і ритмом його серця. Дивне, дуже дивне почуття! Він зупинився й закліпав очима. Розуміється, тепер, коли він почув слова, пригадав собі пісню. Але де, в якій далеко забутій закутині, викликувало це терликання в ньому щось глибокого, горячого, майже диковинного, такого солодкого й приманчивого, як дивовижний овоч або тропічні пахощі?, Сан-та Лю-чі-і-я!! Забув! А всеж таки спогад нагрянув так сильно, що він уже не мав спокою. Дівчина перестала співати й підійшла до нього. Крикливо вистроєне дівча в помаранчевій хустці, шкляному намисті, з гарячими очима й такими зубами! Ці італійці! Дражливі, завжди хвилюються, легкодушні й правдоподібно й злодійкуваті — меншевартісні люди! Він добув із кишені франка і пішов поволи дальше.

Із цвітучого куща поза мурованим тином впало на нього кілька рожевих пелюстків. Воздух був повний тих ніжних пахощів, які є душею південних країн. І знову відчув він свідомість якогось давного переживання, відчув щось солодкого, гострого й пекучого у гортанці. Чи це був лише сон? Чи може тепер сниться йому, коли катаринка плаче, а голос дівчини заздвенів так різко? Погляд Тревіліена впав на фіґові дерева й алое поза низьким, рожево помальованим муром. Дикий ріст цих рослин викликав знову щось у його спогадах — що таке? Він глянув бездушно на затерті букви понад заваленою хвірткою й прочитав у голос: Bea Ste! Beau Site! — Боже, вже знаю!

Тут здається тепер ніхто не мешкав. Через дику гущавину садку забіліла, у віддалі яких вісімдесяти кроків, стара рожева вілля. Віконниці були зачинені і обдрапані. Beau Site. — Так, ось так воно називалося! А це ще був той вхід, яким він так часто переходив, щоби дістатися до дальшої частини саду, глибшої, якої з дому не можна було доглянути. Правда — ось тут і невеличка, поріпана й обвітріла криниця з диковинним обличчам, з якого все ще текла вода. А тут камяна лавочка, яку він так часто застелював своїм плащем, вона тепер зовсім поросла мохом і бурянами. Він відчинив молитвенник, положив його на лавку й сів обережно на нього — ніколи не сідав він на голий камінь. А тепер ввійшов у інший світ. Ніхто не бачив його через дику гущавину й буйне листя саду. І коли він

сховався там, розтопився в ньому лід цілого півстоліття.

Так, поволи, розважно, жадібно але й проти своєї волі почав він пригадувати собі все, сидячи в тіні цвітучих галузок на камяній лавочці.

Йому тоді було двацятьшість літ і він став саме, як собі пригадував, співвласником свого родинного банку, дуже молодим співвласником. Занедбана переступа викликала в нього вперше бронхіяльний катар, якого наслідки ще й досі йому докучали. Тоді був він „денді" й ніколи не вдягав і серед найхолодніщої лондонської зими теплого білля. А коли на Великдень все ще кашляв, взяв собі трьохтижневу відпустку й купив білєт до Мантону. Один із його братів був заручений із росіянкою, якої родина мала віллю в Мантоні. Він замешкав у невеличкому готелі поблизу них. Росіяни того часу, це були люди з романів Турґенєва, які давала йому Аґата пізніше читати. Простодушна, дворянська сімя — Ростакових, в якій балакали на трьох мовах нараз — батько, мати й дві дочки. Як вони його кликали? Пилипе Пилиповичу! Monsieur Ростаков з невеличкою борідкою, розказував дотепні французькі анекдоти, яких Тревілієн не завжди розумів. Він любив випити і з'їсти, не мав надто строгих моральних засад (так говорили) — але це був у свому роді милий чоловяга! A madame, née princesse Nogarin (трохи татарського походження, казав його брат) була spirituelle і трохи відтоптана внаслідок Monsieur Ростакова і свого вірування в мандрівку руш. Потім Варвара, старша дочка й наречена його брата, ледви сімнадцятилітна дівчина з темносірими, отвертими очима, широким поважним лицем, темним волоссям і застрашаючою щирістю. А вкінці маленька Катерина, синьоока, кирпата, русява й всміхнена, ставала іноді також дуже поважною. Чарівна, маленька істота! Вістка про її смерть — вона померла три роки пізніше на тиф — його дійсно дуже вразила. Дуже мила родина, коли глядіти на неї так через мряку довгих літ. Тепер напевне не знайдеш у цілому світі такої російської родини. Пропали, зникли з лиця землі! Їхні маєтки були десь — на Україні, а вони ще мали віллю в Ялті. Космополіти, а всеж возилися зі самоваром і „закусками" — слово, якого він ніколи не міг вимовити, як слід. А для Ростакова мали завжди білу „водку", яку він, Тревілієн пив із малих чарочок. На прогульки, які він робив із дівчатами до Ґорбіо, Кастеллеру й Белля Енда брали вони завжди канапки з кавяром. Їхали верхи на ослах і водили за собою свою ґувернантку, милу німецьку панянку... Ох, а німці тогочасні — вони-ж були цілком інакші! Яке взагалі життя було інше! Дівчата сиділи верхи у своїх широких спідницях під парасольками, у воздусі ще не було стільки бензини. Вози тягнули невеличкі коники в лискучій упряжі й ясних дзвіночках. Дівчата збирали на цих прогульках квіти, й закладали їх пізніше в альбоми. А вечером гляділа на нього Варвара своїми глибокими очима й питала, чи він вірить у посмертне життя. Оскільки він собі пригадує не було в нього тоді ніякої певної віри; він щойно пізніше почав вірити, коли постарівся й побільшилася його родина й торговельні звязки. Варвара неначе негодувала, що він усе думав про спорт і вбрання, а ніколи про свою душу — без сумніву знаменита річ, але краще про неї мовчати. А всеж таки перші два тижні минули дуже погідно. Він пригадав собі одну неділю — дивно, що такі неважні події збереглися в памяті — це було на березі моря близько Кап Мартіну й він стріпував хусточкою порох зі своїх черевиків. „А потім знову обітрете собі обличчя, Пилипе Пилиповичу?" — сказала Варвара. Вона все казала щось таке неприємне для нього. А за рік післала йому Катерина листа, розмальованого незабудьками і пригадала йому, що він тоді почервонів. Чарівні молоді дівчата! Такі простодушні! Тепер уже нема таких. Свіжости тієї нема. Вони тоді вже вважали Монте Карльо авантюрним місцем — а що вони тепер подумали-б! Навіть Ростаков, цей bonvivant що завжди провадив подвійне життя, йшов туди лише потайки. Тревілієн пригадував собі як він, очарований своїм



Бабуся з Волині.

довкіллям та зі страху перед поглядом Варвари, відкладав відвідини Монте Карльо з дня на день. Аж одного вечора — madame захоріла на міґрену, а дівчата були десь у гостях — зійшов він поволи до двірця й сів на поїзд до Монте Карльо. Як виразно бачив він усе перед собою: доріжку, що вилася парком, гарний тихий вечір, повний пахощів та тепла, орхестру в касині, що грала любовну сцену з Фавста, одинокої опери, яку він знав доволі добре. І старий Тревілієн засміявся. Але до касина ввійшов із биттям серця. Дійсно, він не міг тоді викидати грошей! Батько не давав йому більше, як річну ренту з чотириста фунтів: він був уже, щоправда співвласником, але ще на науці в банку. Міг пожертвувати найвище десять або двадцять фунтів. Але повернути до Анґлії й почути запити своїх приятелів: „Як? Ти був у Монте Карльо і не грав ані разу?" Цьогож не можна було допустити.

(Докінчення буде).

ПРО ЩАСТЯ В ПОДРУЖІ

Ніколи, здається мені, не зловживали цею темою так, як сьогодні. Скільки книжок уже про це написали, скільки статистик, дат, цифр нагромадили, скільки дотепів сотворили, а тема ця ще нерозгадана, ще незглублена. Видно щось із тим щастям у подружі не в порядку. Бо явище тоді лише цікавить своїх сучасників, коли воно стане питанням, проблємою.

Змінилися економічні умовини життєві, жінка стала самостійною, й подружа набрало іншого змісту. Вже не вважають тепер непохитним фактом, що чоловік є головою родини, що подружня вірність обовязує тільки одну сторону, але й перестали вимагати від чоловіка, щоби він одинокий поносив тягарі всього удержання родини. З плечий чоловіка зняли трохи тягару й наложили його на рамена його товаришки.

Але ці зміни не принесли користи для щастя в подружі. Навпаки, статистика розводів у цілому світі показує, що теперішній стан подружа захитаний і що зовсім слушно його почали називати проблємою. Приглянімося оцій справі в ріжних краях: в Голяндії розводиться 14 на 1000 подруж. У Швеції в р. 1899 було на 1000 подруж 7 розводів, а в 1909 р. (10 літ) зросло число розводів на 97. В Данії на 850.000 подруж розходилося давніше 550, а тепер 650 подружніх пар. В Спол. Державах траплявся один розвід на 17 подруж, а в 1924 р. вже один розвід на 7 подруж. Недавно виданий статистичний річник Берліна виказує, що там розходиться що шесте подружа. А як у нас? Не маємо покищо статистики в тім напрямку, але здається мені, що теж не уступаємо ні в чому західноєвропейським країнам.

Цікаво також розглянути причини розводів. Статистика виказує, що т. зв. вину звичайно беруть на себе чоловіки, чи то внаслідок зломання супружої вірности, чи не сповняючи своїх обовязків, через брутальну поведінку, або покидаючи жінку зі злобними намірами. Натомість та сама статистика доказує, що сторона, яка домагається розводу, це найчастіше жінка: на 945.625 переведених розводів вийшло жадання в 642.476 випадках зі сторони жінки, а тільки в 316.149 подружах зі сторони чоловіка. Видно, що в першій мірі протестують жінки проти теперішньої форми подружа.

Яка-ж на це рада? Тут треба конче якоїсь направи. Всі ми погоджуємося з твердженням, що подружа це найважніша підвалина нашого суспільного ладу й що його треба рятувати від заглади. Але як? Чи завернути жінку на давне становище покори й послуху? Цього вже не можна буде осягнути. Не можна завертати в зад людського поступу, бо-ж ми хочемо й бажаємо йти вперід. Отже шукаймо іншого способу на це.

За цим рятунком подружнього життя найбільше побивається жінка. Здається, що їй найбільше на тому залежить. Всюди бачимо, що жінки пишуть, пробують, студіюють. Втягнули „щастя подружнє" навіть до предметів університеських студій у... Бостоні. Тут завели недавно тому офіціяльний курс „подружньої науки" для слухачок (тільки!). Триває він 6 семестрів і викладає на ньому 12 професорів про все те, що повинна знати дівчина, щоби „могла ущасливити" свого майбутнього мужа. Школа тішиться великим успіхом. Але чи зуміє вона усунути подружню „кризу"? Сумніваюся. Передовсім тому, що не знаю, чи хоч один із тих 12 професорів вміє ущасливити свою дружину. І тому не вірю в їхній авторитет та відомости про щастя в подружі.

І ще одно: залізні цифри та непохитні факти (гляди вище) доказують, що подружа розходиться не з вини жінок, але чоловіків. Вони мабуть недоросли до такого подружа, якого вимагає сьогодні визволена й урівноправнена жінка. Впрочім вже давна німецька приповідка повчає: „Die Frau ist für die Ehe geboren der Mann muss erst dazu erzogen werden".

Мужчин пішліть ви до школи, шановні професори бостонського університету! Вони потребують вказівок та виховання в подружньому напрямку. Ми здібні до того вже від уродження!

Жарт жартом, але трохи правди є в цьому твердженні. Бо й справді дивна доля людська: жінка, яка має з засади більше охоти та пошани до подружнього життя, все ще мусить до нього приготовлятися, виховуватися. Вчать її домашнього господарства, гігієни, педаґоґії, виховують у ній засади вірности, любови, покори й т. д. Від мужчини ніхто цього не вимагає й не виховує його до подружа, так неначе-б це не було для нього такою самою проблємою.

Коли хочете бути щасливі, модерні дівчата, відвідуйте ріжні школи „подружнього щастя", але й вимагайте від ваших майбутніх життєвих товаришів підготовки до цього стану. Нехай і вони призадумаються над тим, як ущасливти свою майбутню дружину. Бо щастя в подружі — залежить від щасливости обох подругів.

Переклад *Г. Ф.*

НА МАРҐІНЕСІ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ДВОХ ЖІНОЧИХ ПРОМИСЛОВИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ.

З приводу Загальних Зборів львівських кооператив „Труд" і „Українське Народне Мистецтво", які відбулися менше-більше в одному часі (18. і 23. квітня), насуваються ріжні думки, якими слід поділитися з читачками на сторінках журналу, видаваного скооператизованим жіноцтвом, — поділитися з жіноцтвом, яке інтересується й працює в розбудові економічної ділянки нашого народнього життя, і бажає доложити до цієї розбудови свою цеглинку, — створену жіночими руками.

Вчасніші Збори, 18. квітня, були Збори „Труду", тому наперід про нього хочу говорити.

„Труд" заснований перед трицяти роками, в головному поставив своїм завданням взяти в свої руки торговлю мануфактурою та приборами до шиття.

Був то час, де в нас з одної сторони на полі економічної еманципації вже була наладнана праця в ділянці кредитовій, та торговельно-споживчій, — з другої сторони лунали еманципаційні кличі між українським жіноцтвом, яке бажало творити осередки праці й заробітку для жіноцтва.

Тоді „Труд" заложив робітні білля і суконь, які мали бути фаховою школою для молодих дівчат, що масово йдуть заробляти на своє життя голкою, — а також практичним варстатом праці. Крім цього „Труд" заложив крамницю з полотнами й іншими текстиліями, та кравецькими приборами до шиття, які бажав доставати жінкам для домашнього й кравецького вжитку.

Що потреба заснування такого підприємства в цьому часі була дуже актуальна, найкраще свідчить про те живе заінтересування загалу не лише у Львові, але і в цілому краю, та масове приступлювання в члени кооперативи. „Труд" посідав в тому часі понад 400 членів з уділами по 20.— корон, сума уділів виносила тоді около 17.000.— корон.

Також відповідно до тодішніх орґанізаційних форм кооперації, „Труд" принимав від своїх членів ощадностеві вкладки до обороту, що дало можність закупити каменицю, яка до нині є головним майном „Труду".

Фаховий вишкіл дівчат був найважнішим та найдоцільнішим завданням цеї інституції, і йому присвячувано найбільше уваги, старання, та матеріяльних витрат. Заложено в каменици бурсу для дівчат, що радо приїздили до львівського „Труду" з провінції на практичне образування. Добір управляючого перзоналу, та субвенції посторонніх інституцій на його удержання свідчать про те, яку вагу прикладано тоді до фахового вишколення жіноцтва.

Воєнний час та повоєнна скрута перервала цю працю „Труду", і щойно перед трьома роками відновлено традицію „Труду" відносно школи; засновано на нових сучасних вимогах нову правильну 3-літню фахову школу, якої недостачу в останніх часах ми так некучо відчували, а її розвій та доцільність заснування найде напевно оправдання й признання в кругах заінтересованого громадянства. Про це вимовно свідчить вже сам склад учениць школи, які зголошуються не лише зі Львова та його околиць, але й дальших повітів Галичини, а навіть Волині та Бесарабії.

Так менш-більш представляється діяльність „Труду", як громадянської установи в ділянці культурних її надбань.

Трохи більш компліковану являється справа з економічного боку, та в ділянці торговельно-промисловій.

Вже передвоєнний склеп з текстильним товаром та кравецькими приборами не вивязувався як слід із свого завдання. Для видержання конкуренції з усіма іншими склепами тої категорії, у великому місті, треба тої тонкости вичування міжконкуренційних ріжниць, гнучкости в розумінні потреб та смаку клієнтелі, меткости й можливости скорого рішення, відвічальности ризика на скору мету, все це річи, — які в такім тяжкім тілі, як кооператива, є дуже трудні до поборення і вимагають *особливої рутини, зіграности співпрацюючих в кооперативі, та розуміння інтересу підприємства,* щоб вийти з поставленого завдання оборонною рукою.

Як сказано в горі, вже перед війною склеп не приносив бажаних матеріяльних успіхів, а воєнні та повоєнні часи особливо несприятливі для цеї категорії підприємств, не створювали пригожих обставин на те, щоб відновити передвоєнну торговельну діяльність „Труду", не то щоб повести її на властиву, раціональну напрямну.

Всім інтересованим відомо, що ріжні інші спроби поза „Трудом", оживити торговлю текстильними виробами в українських кругах зліквідовано безуспішно. Акційна Спілка „Полотно", „Текстильна Гуртівня" у відносно короткому часі мусіли занехати свою торговельну діяльність, хоча в цих інституціях були заінтересовані поважні наші фінансові голови.

Також загально відомою є купецька тайна, що більшість львівських приватних купців, якраз із текстильної бранжі та кравецьких приборів, через тяжкі відносини фінансової натури, реґулюють справи ма-



Дівчина з Брустур. Світлив І. Іванець.

теткові своїх підприємств в останніх часах дорогою угодового поступування.

Всі ці справи разом вказують на те, що ведення в „Труді" льокального склепу, (до того на поверсі) на дотеперішній плятформі не може числити на успіх, тому в минулому адміністраційному році його фактично зліквідовано, редукуючи склеповий перзонал.

Як стоїть справа з робітнями білля і суконь, які провадить „Труд"?

Передвоєнні часи о стільки були сприятливіші для їх ведення, що загально був принятий звичай, весь верхній одяг, сукні й білля шити на міру, а готову конфекцію уважано за „тандиту", щось менше вартісного й несолідного. Нині цей погляд на справи одягу піднав основній зміні. Пересічну конфекцію і білля, пересічно одягнена публика купує готову, користуючися подажю склепів. Що вплинуло на цю зміну погляду відносно готової і робленої на міру конфекції, годі категорично означити. Може рухливість у зміні мод, може загально приспішене темпо життя, не дозволяє кожному індивідуально видумувати вигляд потрібного йому одягу. Конфекційні заклади розвязують за нас, пересічно вибагливих пань, практично — цю проблему: що модне, гарне, до лиця, відповідне і предкладають нам моделі до вибору, готові, приступні для безпосередної оцінки; звільняють нас тимсамим від настирливої змори при вибиранні матеріялу, фасону в журналах, кількакратного ходження та вистоювання при мірі у кравчині; все це при нинішнім новім (в порівнанні до передвоєнного) способі життя, недостачі часу у працюючих жінок, склонює радше до купования готової конфекції, як на міру. Хиба дуже вибаглива публика, якій залежить на виняткову індивідуальнім способі вбирання, ця публика гордить стандартовим готовим одягом, і вбирається в сальонах мод, платячи за свої великі вимоги високі ціни від зладжених моделів; такі сальони мод мають своє примінення і матеріяльне забезпечення. Крім цих коштовних кравецьких сальонів мають ще примінення цілком дешеві робітні суконь, переважно покутні, в яких пересічно одягнені пані, дають свою конфекцію до частинних по-

правок, черебок, а там добирають дрібні дешеві одяги для домашнього вжитку, дрібної рідні і т. п.; в цьому випадку невибаглива публика шукає за можливо найдешевшими джерелами.

В таких обставинах „Труд" із своєю робітнею має дуже важке положення. Стати робітнею для найвибагливіших вимог клієнтелі не може, хочби з причин орґанізаційної натури, поданих вже при справах ведення склепу. Вибаглива публика вимагає особливо індивідуального трактування: більший апарат, змеханізований в обслузі клієнтелі, яким мусить бути робітня того характеру, — не є заохочуючою формою для цеї категорії клієнтелі; видержувати знову конкуренцію з дешевими, покутними робітнями третьорядних кравчинь неможливо, — поминаючи престіжові, — огляди з чисто орґанізаційних причин. Робітня громадянської установи мусить дати робітницям відповідне приміщення, льокаль, світло, оплату, управу, суспільні чинитьби, що все разом здорожує коштн на цю мінімальну ріжницю, яка не дає якраз видержати конкуренції. Це саме відноситься й до робітні білля, тому не хочемо це все повторяти від початку.

В таких відносинах, не маючи виразно означено, для якої властиво категорії публики має робітня працювати, вона здана на патріотичне наставлення українського жіноцтва, яке „повинно підпирати свою інституцію".

Заклики до патріотизму, та пропаґанда в напрямі плекання почуття обовязку й заінтересування до своїх економічних інституцій є дуже цінним *допомоговим* чинником в їх розвою.

Але не може він бути *одинокою* базою для розвою економічної інституці, і це треба мати пильно на увазі, щоб інституція не стала утяжливим тягарем для суспільства. *Ст. Савицька.*

(Докінчення буде).

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ДВОХ ЖІНОЧИХ КООПЕРАТИВ

У квітні б. р. відбулися у Львові щорічні Загальні Збори двох жіночих промислових кооператив: „Труд" і „Українське Народне Мистецтво".

Кооператива „Труд" обходила рівночасно 30-літній ювилей свого існування.

З цеї нагоди уладжено в неділю 17. квітня, в малій салі Народного Дому в пополудневих годинах святочне зібрання членів кооперативи, основників, учениць школи „Труду" та гостей; в президії Зборів засіли основники й перші члени „Труду" вп.: Герміна Шухевичева, Ольга Барвінська-Бачинська, Ґресякова, Панькевичева й дир. Заячківський. Відчитано перший протокол конститууючих Зборів зперед 30 літ; відтак п. Залізнякова у виголошеному рефераті представила історичний перегляд заснування кооперативи, завдання, яке основники поклали в програму новозаснованої установи, та працю його на протязі третини століття.

По рефераті зложено привіти від: бувших учениць школи „Труду", від теперішніх учениць, від спорідненої другої львівської кооперативи „Українське Народне Мистецтво", від „Союзу Українок" та відчитано письменні привіти від ріжних львівських інституцій.

Слідуючого дня відбулися звичайні Загальні Збори із рахунковим справозданням за рік 1930/31.

Із цього звідомлення довідуємося, що кооператива числить 65 членів, які разом зложили 925.— зл. на членські уділи. Один членський уділ згідно з ухвалою попередніх Загальних Зборів виносить 30.— зл.; десять членів доповнило свій уділ до вимаганої висоти, пересічно на кожного члена випадає 15.— зл. В останньому році вплинула на уділи сума 300 зол.

Кооператива від двох літ ввела в життя нову 3-літню промислову школу нижчого типу і має пересічно коло 50 учениць до фахового виколу. При популярности, яку ця нова школа собі здобуває та завдяки загальному заінтересуванні фаховим шкільництвом, можна надіятися на гарний її розвій та оправдати повну доцільність її заснування.

В ділянці промислово-торговельній кооператива веде дві робітні та склеп. З приводу зростаючої кризи управа кооперативи була змушена перевести певну редукцію підприємств і персоналу. Вирішено зліквідувати склеп, який через своє поміщення на поверсі не може при детайлічній продажі числити на успішний рух. Услід за тим зредуковано і склеповий персонал.

Уступаючих трьох членів Надзірної Ради вибрано поновно, та доповнено вибір на місце помершого радн. Бандрівського. До Надзірної Ради належать: члени: Білецька Марія, Бонковська Ірина, Левицька Іванна (Дмитрова), Лежогубська Ірина, Макарушкова Евгенія, Морозова Мирослава, Павликовська Ірина, Палієва Анна, Савицька Стефанія. Заступниці членів: Левицька Іванна (Миколаївна), Филиповичева Стефанія, Громницька Марія, Пашкевичівна Стефанія. До Управи кооперативи належать: Залізнякова Олена, Монцібовичева Стефанія, Пацлавська Марія.

В тиждень по Загальних Зборах „Труду" дня 23. квітня відбулися Загальні Збори другої жіночої промислової кооперативи у Львові, а саме кооп. „Українське Народне Мистецтво".

Збори відкрила голова Надзірної Ради п. Монцібовичева. Із звітів з діяльности кооперативи за діловий рік 1931. довідуємося, що кооператива має 126 членів, які разом зложили уділи на суму 4.560.—зл., членський уділ виносить 30.— зл.; по останній підвижці доповнило уділи дві третини членів; пересічно на одного члена припадає 40.— зл., бо частина членів декларувала більшу кількість уділів. В останньому адміністраційному році вплинула на уділи сума 1.095 зол.

Відношення власного капіталу кооперативи (уділи і запасний фонд) до чужого (кредитів), має ться як 1—5.

В адміністраційному році поширено діяльність кооперативи отворенням власного склепу при вулиці Косцюшки ч. 1., та уладжуванням виставок в ріжних містах краю та в Данціґу. Крім цього навязано тісну співпрацю з кооперативою „Союз промисловців Гуцульщини" в Косові, яка продукує килими, інші ткацькі вироби, та гуцульську різьбу.

Уступаючих двох членів Надзірної Ради вибрано поновно. До Надзірної Ради належать: Бачинська Ольга (зі Стрия), Бонковська Ірина, Мельникова Марія, Монцібовичева Стефанія, Палієва Анна, Ракова Софія, Савицька Стефанія.

До Управи кооперативи: Павликовська Ірина, Чижовичівна Стефанія, Громницька Марія, як заступник членів Управи; Бурачинська Лідія. *С.*



НА ЛІТО В ГОРИ!

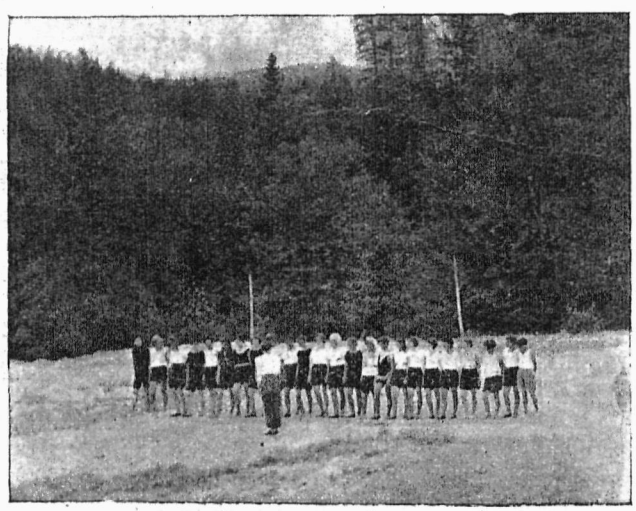
КЛІМАТИЧНА СТАЦІЯ НА СОКОЛІ
для дівчат від 26. VII. до 22. VIII. 1932.

Сонця, руху і повітря!

Цей загальний клич здорового виховання, це відрух самозбережного інстикту, що боронить нас проти обезсилення, яке приносить міський спосіб життя людському організму.

Рух, світло і повітря — це безумовно необхідні услівя нормального розвою молодих організмів. Міська людність цілого світу прикладає тепер дуже багато уваги, енергії і гроша для зорґанізування побуту молоді підчас ферій в цей спосіб, аби ті три чинники ділали на неї на протягу цілої, довгої літної днини. Спорти, гри спортові, соняшні й річні купелі, прогульки і довші мандрівки, — це складові частини того зорґанізованого життя серед природи, яке у „міжнароднім" мові має назву camping — Орґанізацією такого життя в інших народів займається в першу чергу держава, а далі — більшість виховних інституцій, спортові клюби, скавтінґ, туристичні товариства, та врешті приватно зібрані гуртки і родини. Піддержують його всі батьки, опікуни та виховники, розуміючи велику виховну вартість такої літної оселі.

Дає вона — вперше чергу — нагоду постійного побуту на сонці і свіжому воздусі. Випроваджує молодь ізпід впливу перерафінованої цивілізації, із гамору міст, та дає можність повного відпочинку для нервів. Зближає молодь до природи та дозволяє вихіснувати всякі вартости її добродійного впливу. Виробляє помічання, зручність, порадність і самостійність. Словом — скріпляє орґанізм морально і фізично, даючи йому відповідний запас сили і відпорности на всі лихі впливи, на які буде наражений на протязі довгого ,шкільного року.



Руханкові вправи.

Сонце і повітря! Мало яка кліматична місцевість має так багато сонця, і таке здорове, чисте повітря, як Стація Кліматична на Соколі. Ніякої безпосередної, ані посередної стрічности із подихом та відгомоном міського життя, із його зовнішним шабльоном. годинами томлячої праці і блідими світлами вечірних розривок, та безнадійною, давлячою атмосферою застою і крізи. Найменшого сліду з того всего. Лише великий простір зелені — і сонце на чистому, синьому склепінні. Лише ліси кругом — темні, шумлячі і пахучі — та ясні, цвітучі полонини. Лише співи птиць, і шум води в долині Лімниці.

Від сходу до заходу сонця життя на дворі. Легкий спортовий одяг. З ранку мала прогулька (2—3 год.). Потім відпочинок, та соняшні й річні купелі. — Обід і дві години спочинку і тиші. Опісля спортові гри і забави — кошиківка, відбиванка, лук, ухатній мяч, або легко-атлетичні вправи. Міжтим підвечірок і забави до вечера. При заході сонця теплий одяг, вечера і гутірка, хор, або танки. Від 9-ї до 6-ї сон.

Орґанізує Стацію Клім. Українське Гиґієнічне Товариство. Щоденники оголосили умови зголошення і прийняття. Додати можна ще хіба те, що Дирекція Стації і опіка лікарська спочиватиме в руках лікарів, а фізичне виховання і спортові гри вестимуть дипльомовані учительки фіз. вих. п. п. Марія Охримович, Уляна Сітницька та Софія Бирчак.

Оплату на Стації зменшено о 15 зол. Виносить вона тільки 55 зол. — і може бути присилана в ратах або разом — на чекове конто У. Г. Тов. в Земельнім Банку — вул. Словацького 14. — Ближчих інформацій уділює письменно Мґ. Ганна Коренець — Львів, Хмельовського 15, II. пов. — Кожна зголошена учасниця, одержить перед початком вакацій квестіонар і формуляр лікарського свідоцтва до виповнення родичам та місцевому лікареві. Зокрема одержить обіжник перед самим приїздом на Стацію. Тому проситься подавати свої точні адреси.

Ще кілька слів про саме приготування, яке можна розпочати вже від тепер — аби на Стації бути свобідним від непотрібних невигод та клопотів з одягом. В першу чергу постарати добрі, міцні черевики або шнуровані півчеревики. Не відкладати того видатку на послідні дні, бо тоді може забракнути гроша. Друга

конечна річ — теплий светер. Можна два старі переробити на один, можна до старого додати одну нитку — і це разом з роботою в трикотарні винесе не більше чим 10 зол. Купуючи вже тепер скарпитки, вибирати темні й міцні. Із виношеного плаща чи вовняного костюму — переробити собі куртку з пояском. Чорні, кльотові штанці і легкі білі блюзки чи трикоти кожна вже певно має і тепер — вправляючи гри в школі чи на площі.

Позатим — точний спис виряду буде ще поданий в часописах і обіжниках.

Матері, прихильники молоді, спортові і лікарські товариства та ріжні орґанізації жінок повинні вже тепер думати про спромогу чи улекшення дівчатам побуту на Кліматичній Стації. Нехай би кожне українське товариство дало лише одну, або хоч пів стипендії якій незаможній дівчині — тоді щонайменше 20 дівчат мало би даровий побут на Стації. Знаючи місцеві умовини, кожне українське виховне товариство може вибрати собі на місці якусь стипендистку, що заслужила на поміч.

Допоможіть молоді пережити один місяць у році веселим, здоровим життям, що дасть їй силу і міць!

І скарб найбільший — здоровля! *М. Ч.*

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

ЯК ПОБОРЮВАТИ ОПАСИСТІСТЬ

III.

Як я вже згадав, опасисті нерадо піддаються своїй судьбі й намагаються схуднути, чи то з гиґієнічних, чи косметичних оглядів. Донедавна існувала для лікаря лише одна причина відтовщення пацієнта: здоровляні огляди. Нині — зрештою зовсім раціонально — приступаємо до відтовщення також із косметичних оглядів. Раз тому, щоби вирвати пацієнта з рук ріжних знахорів, а по друге й тому, що на завдання косметики: зберегти красу і свіжий вигляд, глядимо не як на порожню забаганку, а як на один із поважних засобів у боротьбі о насущний хліб.

На самому вступі повинен я зазначити, що існують певні контраіндікації насильного зменшування товщевих засобів орґанізму. На них треба в кожнім поодинокім випадку звернути увагу, бо відтовщення може спричинити зміни, спровокувати хвороби або й завинити передчасну смерть орґанізму.

В першу чергу не вільно насильно відтовщувати дітей та молодих людей у часі розвою. Відтовщення могло-б тут спричинити недорозвинення та викликати у цих молодих орґанізмів меншу відпорність на зовнішні впливи та інфекції.

Дальше: відтовщення не є вказане по 60-тім році життя. В старшім віці слабне звичайно інтенсивність переміни матерії і тому з цеї причини, а далі внаслідок заникання деяких життєвих функцій доходить тут часто до більшого стовщення. Здавалось би, що відтовщення було-б тут побажане. Однак треба взяти під увагу, що відтовщення є всетаки дуже енерґічним посягненням на нормальні функції старечого орґанізму та може мати скорше від'ємні ніж додатні наслідки для здоровля.

Вкінці є відтовщення дуже небезпечне у людей, хворих ріжними виснажуючими хворобами, головно легеневою туберкульозою. Тут, здається, і не треба наводити особливих арґументів. А як осторожними повинні ми бути в цьому напрямі, свідчить хочби факт, що по найновішим статистикам 97 проц. мешканців великих міст хворіє на туберкульозу в скритій формі. А маємо аж надто багато доказів у медицині на те, як то погіршені життєві умовини, хвилеве ослаблення орґанізму і т. д. може стати причиною акутного вибуху хвороби.

Тому кожний, хто рішиться на переведення відтовщення, повинен передовсім спитати лікаря о пораду. В численних випадках і так не обійдеться без фахової помочі.

Найлекше лікувати опасистість, викликану зовнішними (екзоґенними) причинами. Тут осягаємо успіх вже самим відповідно уложеним дієтично-гиґієнічним режімом.

Для схуднення цим способом користуємося двома середниками:

1. Обмежуємо скількість поживи, а тим самим доплив енерґії до орґанізму;

2. Збільшуємо переміну матерії в орґанізмі, а тим самим видачу енерґії на зовні.

Цим обмеженям допливу і збільшенням відпливу енерґії приневолюємо орґанізм нарушити свої резерви, т. зн. головно підшкірну товщеву ткань.

Один і другий спосіб видаються на перший погляд легким. На ділі воно так не є, бо мусимо зважати на такі обставини:

1. Щоби нагальним відтягненням поживи не пошкодити орґанізмові.

2. Щоби, обмежуючи порцію, не викинути з неї складників, які для способу життя даної людини конечні, а з другої сторони не лишити складників, які відтовщенні перешкоджають.

3. Щоби витрати енерґії назовні не повести нераціонально, а саме, щоби не видавати її за багато, бо тоді можемо орґанізмові пошкодити перевтомою та викликувати непотрібний апетит.

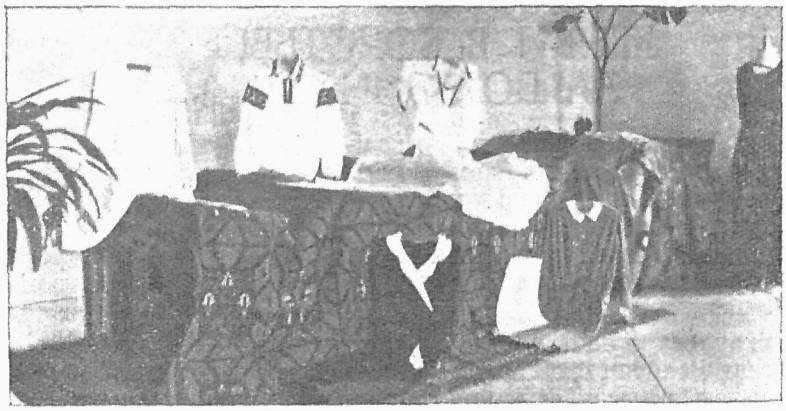
Щоб оминути всіх цих хиб і комплікацій, мусимо придержуватися при відтовщуванні певних правил і кожний випадок трактувати строго індивідуально. Починаємо звичайно докладними оглядинами пацієнта. а коли здаємо собі справу зі стану його здоровля, обчислюємо на основі його тягару і способу праці потрібну скількість кальорій, а далі процент, який із цеї нормальної скількости можемо відтягнути, щоби відтовщення настало. Тоді укладаємо йому денний „спис потрав". Він мусить виглядати так, щоб пацієнт і жив і сил не тратив і своє заняття виконувати міг та ще й добре почувався.

Загально скажу тут, що найменше обмежуємо подавання білковин, найбільше товщів. Углеводани мусимо подавати, щоб усмирити голод пацієнта, головно у виді ярин. Алькоголь і чорну каву забороняємо зовсім.

Їжу подаємо в малих порціях, але 5—7 разів денно, щоби пацієнт не відчував надто прикро голоду. В такий спосіб можна протягом 3—4 тижнів стратити значно на вазі. Потім є конечна довша павза у відтовщуванні, тому, що орґанізм наслідком страти своїх резерв, може стратити відпорність супроти ріжних шкідливих впливів. По павзі можемо це відтовщення повторити.

Дуже важну ролю при відтовщенні грає деколи раціональне відводнення орґанізму. Вище згадав я, що товщева ткань вяже в деяких випадках велику скількість води, а саме при помочи соли. Тому прихо-

ІЗ ВИСТАВКИ РОБІТ ФАХОВОЇ ШКОЛИ С. С. ВАСИЛІЯНОК У ЛЬВОВІ.



Відділ кравецький.

диться часто крім обмеження поживи обмежити значно довіз води і соли до орґанізму, ба, навіть відповідними методами й ліками виганяти з тіла воду вже в ній нагромаджену.

Щоб скріпити ділання лікування мусимо деколи вкладати до режіму відживлювання т. зв. голодові дні і то нераз досить часто (раз або й 2 рази тижнево). В такі дні обмежуємо довіз поживи до мінімум, пацієнт дістає за цілий день лише 1000 ґр. молока зґл. 1200—1500 ґр. овочів і мусить при тім лежати в ліжку.

Для збільшення видачі енерґії приписуємо проходи, руханку, спорт, тілесну працю, все це строго індивідуально, звертаючи увагу на не все нормально працююче серце.

Лікувати ендоґенну конституціональну опасистість вже значно тяжче. І тут пробуємо досягнути успіху спершу дієтою та збільшенням видачі енерґії. На жаль, у більшости випадків остається це без наслідків. Тоді орґанізм відводнюємо і обмежуємо довіз соли. Однак і цього переважно замало, тому мусимо сягати до медикаментів. Найгарніші висліди дає нам екстракт щитової залози в інекціях або в таблетках. В обох випадках треба контролювати серце пацієнта та взагалі вважати, щоб не викликати затроєння цим ліком.

Щитівкових препаратів вживаємо деколи і при екзоґенній опасистости так, що вживання їх під цю пору досить поширене, дозування точно означене, тому то й лікування ним не представляє вже небезпеки.

На закінчення згадаю, що деякі роди опасистости лікує нині т. зв. естетична хірурґія. Відноситься це до ограниченого нагромадження товщу на деяких місцях тіла, прим. на жіночих грудях або животі. В таких випадках удається звичайно при помочі відповідних операцій усунути велику часть товщевої ткани і привернути згаданим орґанам нормальний вигляд. В подібний спосіб можна відтовстити надто грубі стегна, рамена, усунути „другу бороду" і т. п. і то навіть без надто значного шраму.

*

Ось так старався я коротко і — о скільки це було можливо — приступно представити найновіші погляди медицини на поборювання опасистости. Як бачимо — вимагає воно знання і досвіду від лікаря та терпеливости від пацієнта.

Дайте фахове образування своїм донькам!

З днем 1-го лишня ц. р. входить у життя нова реформа шкільного устрою. Суть її полягає головно на піднесенні фахового шкільництва, для якого, на жаль, у нас так мало ще зрозуміння. Знаємо, що більшість наших дівчаток по укінченні виділової школи, семинаря чи то ґімназії, не має спромоги в теперішних часах дістати заняття або віддатися дальшим студіям і сидить бездільно в дома. А тим аномаліям можуть запобічи тільки фахові жіночі школи.

Коли розглянемося по наших землях, то мусимо ствердити, що в ділянці фахових шкіл зроблено у нас ще дуже мало. Ми повинні мати в кожному повітовому місті свою середню фахову школу, а в кожному місточку, а то й по більших селах своїх независимих кравчинь та білизнярок, які заспокоювали-б запотребування міста й села. Нашими вишивками заінтересувався-б весь культурний світ, а відповідне поставлення цієї справи може дати хліб у руки сотням одиниць. Треба тільки виховати піонірок праці в тих ділянках.

Таку можність дає передовсім істнуюча вже від 4-ох літ Заводова жін. Школа середнього типу С. С. Василіянок у Львові. Школа та дає загальне образування в обсягу середніх шкіл. Крім предметів спеціяльних, фахових, як: кравецтво, білизнярство, бухгальтерія, кореспонденція, товарознавство, писання на машині — побирають ученици науку предметів загальнообразуючих, не виключаючи мови німецької й французької. Школа має всі права шкіл державних, веде науку під наглядом і по програмі державних шкіл заводових.

Приймається дівчаток з укінченою школою виділовою або нижчими клясами школи середньої. Наука триває наразі три роки. Рівночасно подається до відома, що монастир робить заходи, щоби добути концесію на ведення фахової школи вищого типу (промисловий ліцей), до якої могли би вступити абсольвентки середньої школи. Блищі інформації уділяє Управа Школи при вул. Длуґоша 17. На відповідь слід долучити марку.

ЖІНКИ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ ІНДІЙ

В індійському поході до волі стануди суцільним рядом також і жінки, яким уперше довелося висловити нові думки, нові почування й зрозуміти невідомі поняття. Вони почули слова, якими віки цілі ніхто не говорив до них і чудо! Вони їх дуже легко зрозуміли. Зерно упало на родючу ниву.

На заклик господарської незалежности Індій, відгукнулися жінки могутнім відгомоном, — стукотом десятків тисяч своїх веретен. Веретено, поруч із пригорщею вареної соли, стало символом пробудження Індій.

Оцей елементарний гін до волі треба було вбрати в орґанізаційні рямці, щоби спрямувати його на властивий шлях. Дня 13. квітня 1921 р. повстала в Яравала, під протекторатом дружини Магатми — Нуї Кастурбі Ґанді орґанізація жіноча, яка стануда на площині ухвал Всеіндуського Народнього Конґресу, себто боротьби за „сварай", волю, усіми леґальними й мирними засобами.

Ця орґанізація зветься Катрія Стрі Сабна і обіймає в своїх рямцях усі касти й віроісповідання індійського народу. На зібраннях обговорювано сучасні проблеми політичні, моральні й економічні, при чім головна робота орґанізації мала йти в напрямі господарської самостійности Індій. В тій ціли засновано по містах і місточках індійські ткальні й прядільні. А по селах зорґанізовано закуп бавовняної тканини, званої „каді". Ця продажа стає причиною скріплення її виробництва, а вслід за тим значного полішшення долі індійського селянина.

Індійський конґрес у Лагре, 1929 р., виніс ряд важних ухвал. Найважнішою з них це „гартал" — бойкот заграничних товарів й переведення цієї важної постанови доручив Магатма індійським жінкам. В тій ціли став він приєднувати їх до охотничих відділів Союзу Слуг Батьківщини, яких завданням є боротися за волю Індій усіми мирними й леґальними шляхами.

Ці засоби: 1) бойкот заграничних товарів, щоби досягнути самовистарчальности Індій; 2) поборювання алькоголевих напитків, 3) тканя доморобних тканин; 4) праця над єдністю та однозгідністю всіх індійців. Жінкам призначив Магатма переведення бойкоту заграничних товарів, а чоловікам поборювання сільного монополю, при помочи варення соли з морської води.

Демонстраційним походом через вулиці Бомбаю 7. травня 1930 р. розпочали індійці гартал.

Крамниці з заграничними товарами пильнували жіночі стійки, які переконували купців та публику про те, що купувати заграничні товари тепер недоцільно. Купці підлягали згодом впливові цієї орґанізації й добровільно зрікалися заграничного купна. Моральна сила Союзу Слуг Батьківщини кріпшала.

Малюючи картину цієї важкої боротьби не можна замовчати того, хто був душею гарталу — Стріматі Нерім. Оця струнка жінка, виснажена боротьбою за велику справу, покермувала силою свого інтелєкту успіхом цілої боротьби. Її особистий чар, розум, справедливість і геройська відвага приєднували для справи навіть зовсім байдужих і викликували всюди подив і пошану. Коли її арештовано 2. липня 1931 р. враз із її заступницею Сніт Ліляваті Гірлі, показало жіноцтво в протестаційному поході (5 тисяч жінок) свою зорґанізованість і силу. *М. А.*

ВИШЛІМ ДІТИ НА СЕЛО!

Вже 27 літ минає з того часу, як „Т-во Вакаційних Осель" рік річно висилає літом львівську шкільну дітвору на відпочинок на село. Сотки-тисячі дітей в тому часі користувалося ясним сонцем, свіжим воздухом, здоровим харчем.

В останніх роках Товариство здобуло дві місцевості на приміщення малих вакаційних гостей: Милування, давне літнисько і Коршів коло Коломиї. В році 1931. вислано дівочу й хлопячу оселю до Милування, а другу дівочу до Коршева, де „Сільський Господар" відступив на цю ціль свою школу і винозичив господарський інвентар. Разом вислано 162 дітей — з персоналом 180 осіб.

Ведення осель і опіка над дітворою сиочивали в руках досвідних учительок і учителів. Лікарську пораду давали зовсім безкорисно д-р Гробельний зі Станиславова і директор шпиталя д-р Левицький з Коршева. Весь тягар адміністрації несли з правдивою посвятою старий, випробований приятель оселі й дітвори п. Юліян Бачинський і директор Панашій з Коршева. Правдивих духових пастирів-опікунів найшла оселя в особах Вп. отців парохів Блавацького і Микитина. Щиро підномагали оселю в Коршеві морально і матеріяльно панство Залуцькі, Микитини і д-р Левицький. На оцім місці складає Управа Товариства усім своїм добродіям як найщирішу подяку за серце для дітвори, за зрозуміння завдань і значіння Товариства.

В цьому році, році загальної кризи й безробіття, хоче Товариство збільшити число оселянок до 180. Щоби й найбіднішій дітворі дати змогу використати як найкраще вакаційний час, знижає оплату за побут на оселі до 50 зл. + 10 зл. на дорогу. Зовсім бідні діти на припорученя управ шкіл прийме оселя за дуже малою оплатою, а то й даром. Щоби мали ми змогу це зробити, просимо громадно вписуватися в члени нашого Товариства (3 зл. вкладка) і слати хочби й найменші жертви на руки скарбнички п. Осипи Паньківської (Чарнецького 26.)

За Виділ Товариства Вакаційний Осель: *Ольга Бачинська,* голова; *Марія Ліщинська,* секретарка.

НОВІ РОКОВИНИ УКР. ТЕАТРУ

Часописами промайнула вістка про 10-літню річницю Українського Наддніпрянського Театру під проводом Теодори Руденко. Невідомий у нас театр та прізвище його директорки застановили читача: що це за театр, який ні разу не гостював на наших землях, ні разу не відкликався до нашого громадянства?

Український Наддніпрянський Театр під проводом Т. Руденко має свою історію. Початок його нескладний і простий, як усіх майже повоєнних наших театрів. Артисти й аматори сценічної гри, викинені воєнною хуртовиною поза межі своєї тіснішої Батьківщини згуртувалися для нової спільної праці. Вихідним місцем їхніх вистав став Ковель, де вже в 1920 р. починають ставити українські побутові пєси. Звідси виїхав театр на свої мандрівки по Конґресовій та Великопольщі, відвідуючи Варшаву, Познань, Бидґощ, Тщев, Радом і Плоцк. По цім першім турне відвідав театр також Вільно, Білосток і Кельци.

До травня 1922 р. театр не мав ще твердої адміністраційної орґанізації, артисти мінялися і постійного

ансамблю не було. Аж у травні 1922 р., коли управу обняла п. Теодора Руденко, а адміністраційний провід п. Назар Обідзінський, станув театр на твердій основі. Тодішний склад його залишився майже без змін по сьогоднішний день. У жіночих ролях виступають пп. Теодора Руденко, Аґата Андрієва-Любська, Марія Левицька, Емілія Ґрінвальдова, Лідія Кусенко, Марія Мірза, Ганна Новінська, Марія Чарнота, в чоловічих ролях пп. Назар Обідзінський, Дмитро Левицький, Борис Ґрінвальд, Арсен Кусенко, Микола Чарнота, Михайло Мірза, Модест Новінський, Петро Мацько. Режисером театру є п. Теодора Руденко. Із артистів вибивається на перше місце Аґата Андрієва-Любська, в драматичних і комічних ролях „старої", яка вийшла із славетної школи артисток Затиркевичевої і Борисоглібської.



Наддніпрянський Театр під проводом Т. Руденко.

Театр став їздити згаданими вже шляхами. Для чужої публики мусів вибрати відповідний репертуар, який промовив би до ока й вуха байдужнього глядача. І тут показалися найвідповіднішими побутові українські пєси. Українське народнє вбрання, народня пісня, танок — цікавить і чарує чужинця й тоді, коли мова йому не зовсім зрозуміла. Для поляка Україна дише дикою екзотикою свого пестрого народнього побуту і він сподіється знайти проблиски його в театральних виставах. Що це явище не має льокального характеру, доказує нам захоплення школою Авраменка в Америці та недавній виступ його учнів у Метрополітені в Нюйорку. А про успіхи хору Кошиця вже не потрібно згадувати зокрема. Не знаю, чи нам радуватись, чи сумувати, що ми добуваємо розголосу в першу чергу піснею та танком?

Як воно не було-б, а заслуги цього Наддніпрянського Театру великі. Вже сам факт, що театр проіснував десять літ у такому самому складі говорить про його внутрішню міць, коли зважити, скільки театральних труп змінилося та розбилося за той час. Оця послідовність дає запоруку успішної дальшої праці. І сама оця праця, якою театр освідомлює слухачів про українське мистецтво й його культуру має неабияку вагу. Як часто прикрашують себе оцими проявами нашої культури чужинці, це ми самі найкраще знаємо. Пісню, танок чи вишивку дуже легко собі присвоїти, ще й коли їхні творці надто пасивні й не протестують. А тут виростає свого роду протест проти крадіжи цих своєрідних надбань. *Л. Б.*

РІЖНІ ВІСТИ

Праця жіноцтва на Закарпатті. В Великому Бичкові на Закарпатті влаштували місцеві пластунки свято Т. Шевченка. Бичківський пласт засновано кілька років тому, одначе усунення чільних наших осіб із Закарпаття дуже некорисно відбилося на його розвитку. Останніми часами він двигнувся з занепаду під проводом учительки Е. Ткачуківної та молодої поетки Миколаї Божук.

Черговим виступом місцевого пласту було свято, присвячене памяти Т. Г. Шевченка дня 13. березня ц. р.

Саля господарського дружества була переповнена народом — переважно нашим селянством та робітництвом. Молоді повно! Програма свята була незвичайно багата: Хор проспівав „Заповіт" Шевченка, про Життя Т. Г. Шевченка виголосила промову учит. Е. Ткачуківна; Присвяту поетки М. Божуківної продеклямував пластун П. Попович; сольо скрипкове заграла пластунка М. Бонкалівна. Пластунки перетанцювали „Козачок". А вже „Катерина" (танець пластунів і пластунок), викликав бурю оплесків: мусіли його танцювати двічи! Милою несподіванкою для присутніх було закінчення програми вдачною одноактівкою „Мені тринадцятий минав", яку заграли найменші пластуни та пластунки. Гра їх була така природня, але разом з тим і така досконала, що можна її вважати верхом артистичних досягнень діточої гри. Все це великобичівські Пластуни зробили протягом тижня підготовки. Можемо їм тільки побажати від щирого серця продовжувати далі цю їх діяльність на хосен народу і рідної культури! *Т. М.*

Установчі Заг. Збори Т-ва „Верховина" в Стрию. Услід за іншими нов. містами відчула й Стрийщина потребу й конечність заснування обласного музею та приступила в день 17. квітня ц. р. до заснування спеціяльного товариства. У зборах взяла участь значна скількість стрийського громадянства, що живо зацікавилося новим культурним ділом. Наспіли привіти від Т-ва „Лемківщина" в Сяноці та „Яворівщина" в Яворові. Від Т-ва „Бойківщина" в Самборі прибули відпоручники: д-р Гуркевич, д-р Княжинський і д-р Скорик, які своїми викладами й промовами надали напрям не тільки зборам, але й по части майбутній праці молодого товариства.

По принятті членів вибрано управу товариства, до якої ввійшли: дир. Осип Сілецький, як голова, а о. Р. Височанський, п. Ольга Бачинська, п. Р. Лисович, д-р Роман Домбчевський, п. Н. Зубрицький, п. О. Цісик, п. В. Котович, п. Н. Соколовський, п. О. Лис, п. І. Кузів — як члени.

На першому засіданні полагоджено цілий ряд питань.

Передовсім установлено засади при приймані в члени товариства (не богато, але таких людей, що люблять діло), порішено вести сталу хроніку товариства, звернути увагу на збірку писанок, вишивок і народньої ноші. Щодо цього порішено перевести із філією „Союзу Українок" спільну акцію в напрямі зібрання матеріялів існуючих у тій ділянці. Звернено увагу на памятки старовини, переховані по хатах підгірської дрібної шляхти, далі зібрання памяток світової війни, споминів, знимок і т. д.

Стрийська „Верховина" береться до праці з повною вірою, що усе українське громадянство не лише Стрийщини й Скільщини, але Долинщини та Калущини вповні зрозуміє вагу свого областного музею,

а усі суспільні верстви народні допоможуть експонатами до його збогачення.

Усякі письма слати на адресу: Товариство „Верховина", Стрий, вулиця Трибунальська 3.

Перед першим Конґресом Українського Жіноцтва Америки. Українське жінецтво в Америці готується від довшого часу до великого діла, яке певно стане новою пропамятною датою в житті нашої заморської еміґрації досіль: а саме до першого конґресу українського жіноцтва Америки. Як читаємо у відносній відозві, проголошеній в нашій американській пресі Комітетом Конґресу, скликаний той Конґрес на дні 28, 29 і 30-го травня ц. р. до Ню-Йорку, а запрошене до участи в ньому все українське жіноцтво Америки. На Конґрес прибудуть і делеґатки поважних американських орґанізацій міжнароднього значіння. На конґресі будуть реферати про орґанізацію українського жіноцтва в Америці, про співпрацю з американськими орґанізаціями, з українським жіноцтвом в Европі та з міжнародніми жіночими орґанізаціями. Далі реферати на теми: жінка-робітниця, мистецтво, виховання і асиміляція наших дітей, жінка й політика, жінка в дома й інші. *„Н. Ч."*

Виставка Мазепи, влаштована Національним Музеєм у Львові буде відкрита до 30. травня ц. р. Цікава картина середовища, в якому жив цей зручний український політик розгортається тут вповні. Портрети ґетьманів, попередників Мазепи, польських королів та вельмож ,його сучасників, Петра І., доповнені репродукціями картин Ґетьмана із ріжного віку. Всі давні й новіші видання, що торкаються політичної діяльности й особистого життя Ґетьмана зібрані тут у великій мірі.

10-ліття Української секції Міжнародньої Жіночої Ліґи Миру і Свободи. Дня 5. квітня ґрупа Української Секції М. Ж. Л. М. і С. святкувала в Празі 10-ліття свого заснування. З промовами виступили пп. Русова, Дністрянська, Лоська і Кононенко, які виклали історію секції, вказали на ті високі ідеї Ліґи, які нарешті опанують цілий світ.

Українську Секцію засновано у Відні в 1921 р., перед третім міжнароднім конґресом Ліґи. Після цього вона приймала участь у всіх конґресах, яких досі відбулося шість. Через міжнародню ситуацію, несприятливу для української справи, Українська Секція зробила на жаль не дуже велику по своїх результатах працю, але осягла тісних звязків із жінками других впливових національностей, особливо з анґлійками й американками, ознайомила їх зі становищем українського народу і зацікавила їх українською справою. На VI-ім конґресі Ліґи в Празі чеській прийнято цікаву для українців резолюцію, якою запропоновано національним секціям Ліґи, щоби просили свої уряди включити правила про охорону меншин до основних законів кожної держави, а також піддати цю охорону під контролю Ліґи Націй.

В травні цього року відбувся VII-ий конґрес Ж. Л. Миру і Свободи в Ґреноблі (у Франції).

Евґенія Лоська.

„Distinction" Косметичний Кабінет, Львів, вул. Коперника ч. 42 а, II. п. телєф. 72-18. Виконує всі косметичні заходи (усуває зморщки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лойотки, веснянки, червоність шкіри і т. д.) чисто *індивідуально.* Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами, під ґарантією *нешкідливими.* Ціни дешеві, для ПТ. урядничок і студенток знижка. Години принять від 10—14 та від 15—19-ої.

Одна втрата. Софія Борщакова. Творча праця жінок часто минає у тиші, у тіні тих, яким вони помагають і яких імя відоме ширшому загалові. Часто щойно смерть виявляє нам цю співпрацю вірних дружин і другів.

Минулого місяця померла у Парижі у 41 р. життя Софія Борщакова, одна із тих рідких наших землячок, що розвинули на чужині виїмково інтенсивну культурну працю ознайомлення чужинців із Україною. Неодна стаття й неодно видання французькою мовою появилось при її співпраці та за її спонукою. Вона знала прегарно чужі мови й мала основну університетську освіту. На приняттях у „Школі східних мов", у посольствах балтійських держав (вона була шведського походження із баронів фон-дер-Лявніців та вихована змалку на Полтавщині), де збирались французи, знавці Східньої Европи, вона живо забирала голос у дискусії про нашу історію та культуру. Вона зробила переклад „Гуса" на франц. мову, зладила франц.-український словник і приймала якнайближче співробітництво при „Житті Мазепи" Борщака та Мартеля й „Григорі Орлику" І. Борщака. Смерть її — велика громадянська втрата для нас, що так дуже потрібуємо культурних і талановитих одиниць на чужині.

Вписи до трилітньої Жіночої Фахової Школи кооп. „Труд" у Львові, Ринок ч. 39, розпочинаються від 1-го червня ц. р. Наука фахових і загальнообразуючих предметів, ведена кваліфікованими вчительськими силами, дає основне знання кравецького фаху і поширює значно загальну освіту учениць. Кравецькі варштати, уладжені при школі, дають змогу придбати потрібну фахову практику.

До школи можуть вписуватися ученици, що покінчили щонайменше 5 кляс вселюдної школи. Ученици можуть користати з шкільних знижкових залізничих карт. Для дітей державних службовиків звороти шкільних оплат.

ВПРАВНІ ВИШИВАЛЬНИЦІ ЗНАЙДУТЬ ПРАЦЮ НЕГАЙНО
Зголошення в Кооперативі „У. Н. М.",
Львів, Ринок ч. 39.

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА
міста і повіту Львова.

Філія Союзу Українок на повіт Львів приступає в цьому році до великої праці, якою є згуртування всіх Українських Жінок у Кружки С. У.

Таке згуртування дасть нам піддержку в богатьох наших справах, дасть нам віру у власні сили і можність боротися з цими злиднями, які так винищують наш нарід. Освідомлюючи себе взаїмно, чи то в справах виховання дітей, освіти, ґіґієни, чи то в суспільних справах взагалі, станемо дійсно жінками, які розуміють, що від них залежить добро нашого Народу і добро нашої родини.

Тому Філія Союзу Українок міста і повіту Львова скликує спільну нараду всіх жінок міста і повіту Львова на день 5. червня ц. р., на яку просимо прибути численно. Ні одної членки читальні „Просвіти", ні одної свідомої жінки не повинно бракнути на цій нараді. Тому явімся всі і повідомім про це всіх жінок, яким залежить на добрі нашого Народу.

Дня 5 .червня ц. р. о год. 13-ій мусите явитися на спільній анкеті, яка відбудеться в домівці Союза Українок у Львові, вул. Підвалля ч. 7.

За Виділ С. У.: *О. Крохмалюк,* в. р., орґ. реф.

НОВІ КНИЖКИ

АЛЬМАНАХ УКР. ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ В НЮ-ЙОРКУ. 1921—31. Накладом Редакційного Комітету Т-ва. Стор. 190. — Америка не має жіночої періодичної преси, так, що цей альманах являється першим того рода виданням, що нотує здобутки й успіхи американських українок. Щоправда, книжка ця, видана Т-вом „Жіноча Громада в Ню-Йорку" в честь її десятиліття, торкається здебільша праці самого товариства й не дає загального образу життя американської українки. Але ми вдячні й за ті скупі відомости, які дає нам ця книжка про далекий для нас світогляд наших заморських сестер. Слід побажати, щоби вона стала для американських українок тим „Першим вінком", який був тут вістуном нашого пробудження.

Книжка поділена на чотири части. Перший розділ присвячений праці Жін. Громади. Рік по рокові слідкує за собою перегляд праць й розвитку Товариства. Грошевий звіт приходів та розходів, а також докладне звідомлення грошевих посилок до краю доповнюють оцю частину.

Слідує обширний і для нас особливо цікавий відділ „Українське жіноцтво в Америці". Звіти жіночих товариств в Ню-Йорку, Шикаґо, Асторії, Бронкс, Филаделфії, Перт Амбой, Ню-Арку, ілюструють працю цих гуртків, яка подібно як і в Жіночій Громаді, йде в напрямку пропаґанди та грошевих збірок для жіночих краєвих установ. Одначе окрім цього сухого матеріялу маємо також цікаві, індивідуальні спомини членів, які кидають хоч трохи світла на внутрішнє життя товариств та психіку жінки-одиниці. Між ними зацікавлює особливо звіт п. Стефи Абрагамовської, довголітньої секретарки й голови Т-ва та п. Анни Мандзій, енерґійної української „бизнесменки". Є й короткий начерк нашого жіночого руху в Америці, з якого видно, що в часі великого народнього Зриву американські українки взялися були навіть за видавання власного часопису „Рання Зоря" (1918, ч. 1, 2). Одначе в читача лишається враження, що праця жінок здебільшого дрібна, муравлина й активної участи в громадській роботі нарівні з чоловіками, жінки не беруть.

Четвертий відділ — це збірка поезій та нарисів написаних жінками. Леся Українка, Віра Лебедова, Уляна Кравченко, Марійка-Підгірянка, Христя Алчевська, Надія Кибальчич, Марія Чижівна, Катря Гриневичева, Одарка Романова, О. Л-ка — ось імена, що зложилися на зміст цієї частини. Дивно вражає відсутність якоїсь, хочби й невеличкої участи американок у цій частині книжки. А вже й сам альманах згадує про те, що в Америці назрівають молоді таланти (Вс. Метелик, Анна Хомяк, М. Струтинська-Ґамбаль). Одначе нарис О. Л-ка про „Табор у Берестю", що малює картини з історії нашого недавного минулого, надає цій частині книжки подих живого, актуального змісту.

„ВІЙНА ГОРОБЦІВ ЗІ ШПАКАМИ" та інші байки й оповідання. Даруночок чемним дітям. Бібліотека РСУК ч. 29. Впорядкував К. Коберський.

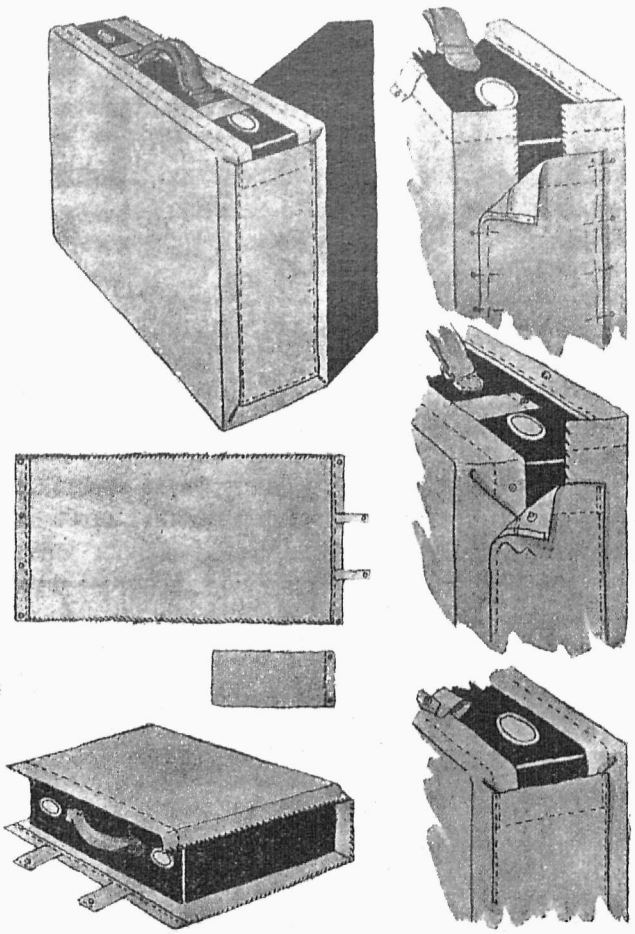
Маленька збірка байок та оповідань для дітей шкільного віку. Збірка — це спроба кинути в виховання дітей кличі солідарности в громадському житті, кличі спільні також ідеї кооперації.

Оповідання прочитано в школі і вони щиро захопили слухачів, для яких призначені. Тому щиро можемо книжочку поручити для всіх шкільних бібліотек та всіх дітей, яким хочемо зробити милий дарунок.

НАКРИВАЛО НА ВАЛІЗКУ.

Тепер коли вже мрії про літо й літні подорожі є в руху, подумаймо також про подорожне приладдя. Наші валізки зложені десь на стриху, забуті й припорошені. Витягаємо їх на денне світло. Боже, які вони обдріпані й обтовчені! Якже з ними вибиратися в дорогу? Коротка рада! Справити собі накривало.

А в кого нові валізки, тому радимо тим більше пошити собі накривало. Воно збереже валізи перед знищенням і бру-



дом, який так густо насідає на стаціях і в почекальнях. По кожній подорожі можна його випрати й чистеньке надягнути знову.

Накривала пошити найкраще з міцного полотна бурої, сірої або сірозеленої краски. Пошити їх зовсім нетрудно, але треба працювати дуже точно й вимірювати докладно, щоби накривало тісно прилягало. Лише тоді валізка елеґантно виглядає. Отже, коли назбираєте досить терпеливости й зручности, можна самому взятися за роботу.

Ось попробуємо собі пошити скромне, але міцне накривало, яке зображене на рисунку. Взяти центиметр до рук і вимірити докладно: перш усього височину, а потім ширину валізи, цю послідну двічи. Це буде довжина прямокутника, який ми маємо викроїти з матеріялу. Тоді відмірити ширину валізи й додати з обох сторін по 6—8 цм., це буде ширина нашого прямокутника. Оба краї прямокутника (ширина валізи) зарубити гарно й пришити з одної сторони два вузькі пасочки до застібування. Оті пасочки матимуть великі міцні ґудзики.

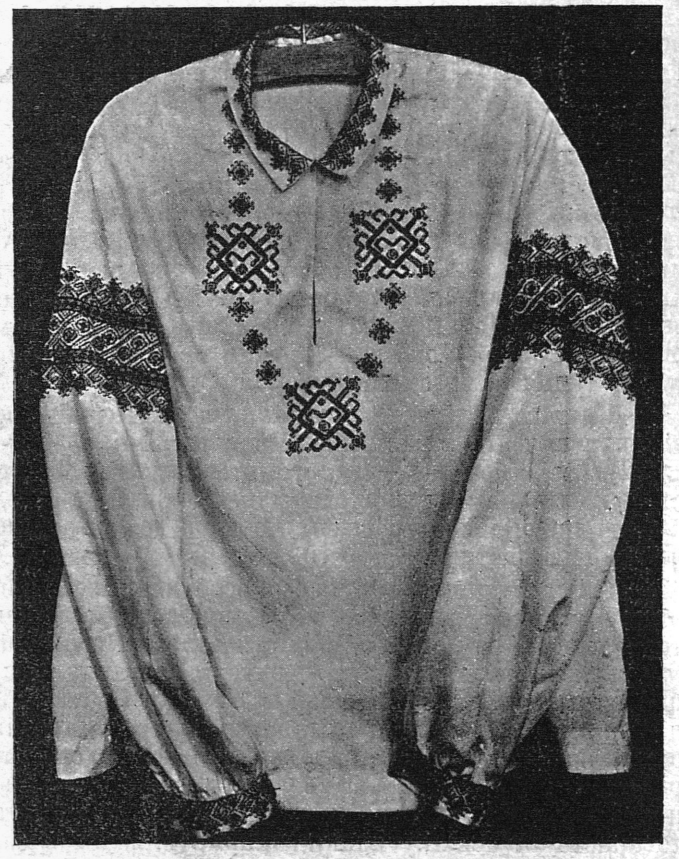
Прямокутником обтулити тісно валізку й застібнути пасочки. Тепер покінчити боки накривала. Перш усього треба випрацювати роги, загнувши їх точно при помочи шпильок. Потім вимірити й викроїти бокові частини, яких ширину й довжину треба приспособити до розмірів бічних стін валізки. З одної сторони (на горі) можна її гарно зарубити, а потім пришпилити бічну частину до цілого накривала. З одного боку пристебнуємо цю частину на машині враз із горішніми рогами, а з другої сторони приспособимо її до застібування на великі затиски. Це зроблено на те, щоби можна легко всунути й висунути валізу з пішви.

При праці треба мірити виміри дуже точно й чисто викінчувати.

Л.

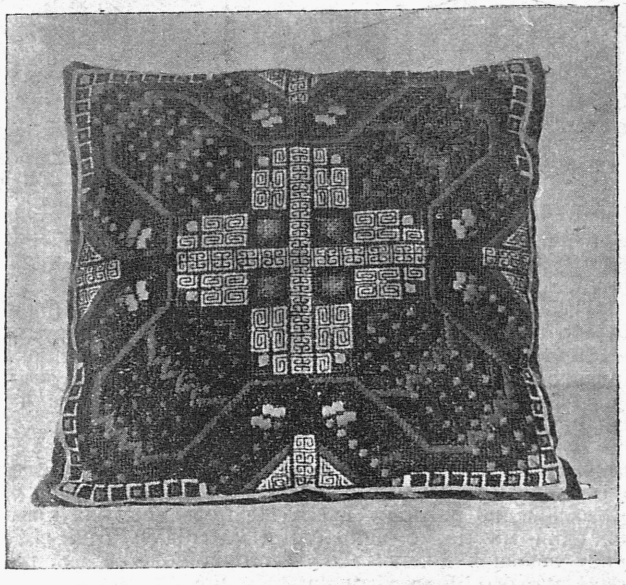
Ч. 1. Вишивана блюзка з білого шовку до прання. Блюзка прикрашена вишивкою на комірці, вуставках, і навкруг пазухи. На комірці уміщений взір ч. 2. з таблиці взорів ч. 8. Той сам взір, виконаний хрестиками й ланцюжком вишиваний на вуставках і на дудах. Спереду приміщені три мотиви з тої самої таблиці (ч. 4.), сполучені між собою дрібними мотивами. Ці дрібні взори, скомбіновані з вершків взору ч. 2, творять дуже цікаву зірку.

Вишивка виконана в красках чорній та червоній. одначе дуже успішно можна примінити тут краски, чорну й жовту, синю й брунатну, синю й жовту. Цей взір особливо зручно можна примінити до одягу, тому що він легкий і небогатий у краски. Проєкт на блюзку з тою вишивкою поміщено вже в дещо відмінному виконанні в ч. 12 „Н. Х." за 1930 р.



Ч. 1.

Ч. 2. Оригінальна вишивана подушка з приміненням переміточного взору. (Власність п. О. Левкевич, Перемишль). Взір цей повторений тут чотири рази в такий спосіб, що кути його сходяться до купи й творять по середині мотив у формі хреста. Взір вишиваний хрестиками, настилуванням і стебнівкою на ясному канвовому полотні. Краї подушки обведені золотим шнурочком. Спинка подушки зроблена з гладкого темночервоного сукна, тому що ціла подушка вишивана красками вишневою, темнозеленою, чорною й золотою.



Ч. 2.

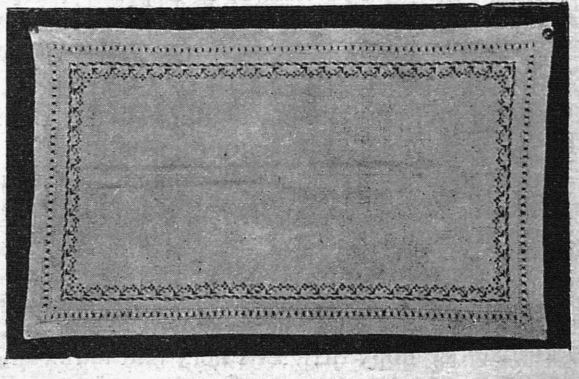
Ч. 3. Вишивана серветка з білого сільського полотна. Прикрашена на краях ніжним дрібненьким узором у квіточки. Взір цей виконаний стебнівкою, настилуванням (гладдю) в красках цеглястій, червоній, зеленій і чорній. Настільник викінчений на краю широкою мережкою.

Така серветка призначена на невеличкі столики. або приліжники.

Ч. 4. Настільник із білого сільського полотна. Буковинська вишивка примінена тут в оригінальний спосіб. Вона вється легкими зикзаками довкруги цілого настільника, творячи дуже зручно кути й осередки. Взір ч. 6, що находиться в дещо іншому приміненні на аркуші взорів, можна однаково добре примінювати на блюзках, суконях і обрусах. Краски, в яких він є вишиваний є подані під ч. 6, а також на аркуші взорів ч. 2.

Від середини взір є відділений вузенькою мережкою „прутиком'. Край настільника є викінчений широким рубцем.

Ч. 5. Взір до настільника ч. 2. Краски ■ ■ ■ чорна, O O жовта, . . цегляста, | | синя, || || зелена.



Ч. 3.

РОБОТИ

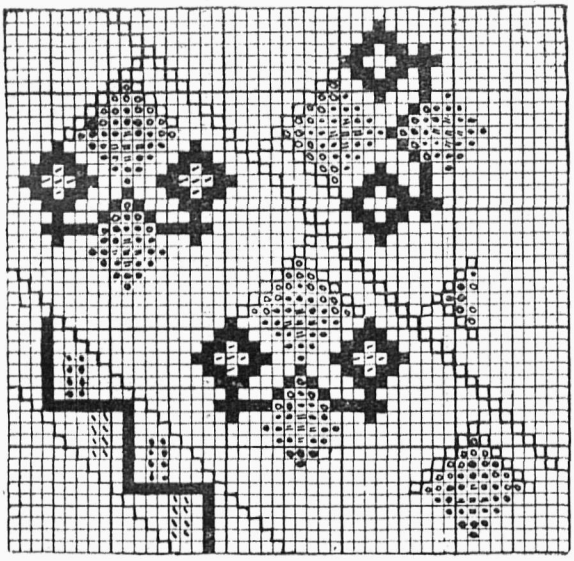
До вишивання вживати красок марки C. M. S.: чорна ч. 371, червона ч. 547, цегляста ч. 458, жовта ч. 431, синя ч. 424, зелена ч. 723.

D. M. C.: Чорна ч. 310, червона ч. 816, цегляста ч. 900, жовта (цитринова) ч. 743, синя ч. 796, зелена ч. 904.

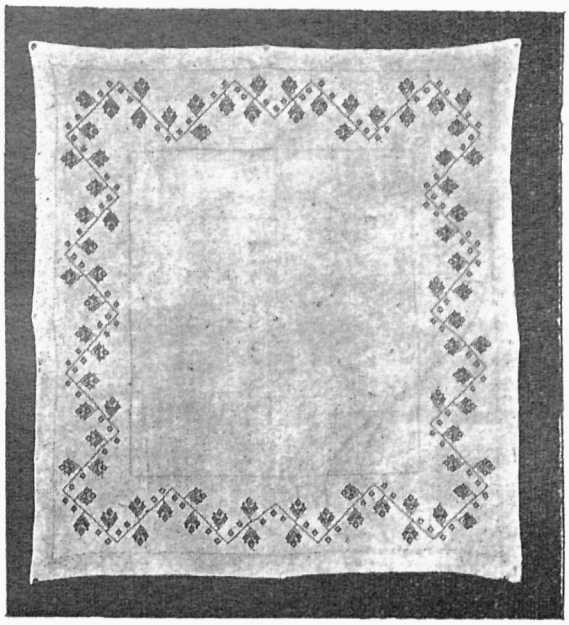
Ч. 6. Подушка з небіленого сільського полотна. По середині подушки приміщений широкий чорний взір, вишиваний низом. З обох сторін обрамовує його бліда жовта вишивка (морщинка), виконана настилуванням, (плоским гантом). Дальше переходить він у дрібні чорні мотиви, покидані в однакових відступах від себе. Мотиви ці виконані стебнівкою. Вони повторюються на обох краях подушки, покидані трохи рідше. З обох сторін подушка закінчена вузькою чорною лінією стебнівки.

Подушка ця незвичайно декоративна. Особливо гарно вона надається до чорного мужеського кабінету, завдяки своїм темним, строгим краскам.

Подушка виготовлена в робітні кооп. „Укр. Народне Мистецтво", Львів, Ринок 39.



Ч. 5.



Ч. 4.

Ціле окруження зверне на Вас свою увагу, коли навчитеся підносити і піддержувати ефект Вашої краси. Всіх тайн косметики довідаєтеся з одинокого на україн. мові

КОСМЕТИЧНОГО ПІДРУЧНИКА

Потрібний молодим і старим, жінкам і мущинам, в місті і на селі. Учить загальних порад гігієнічних і косметичних способів, щоби не втратити краси. В книжці 66 малюнків. — Користаймо зі зниженої ціни 4 зол.

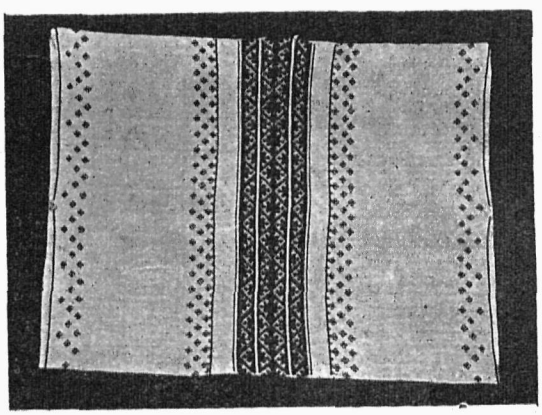
ВИДАВНИЦТВО М. МАТВІЙЧУКА, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ БЛЯХАРСЬКА 8, І. п.

РОЗСУДНА ГОСПОДИНЯ

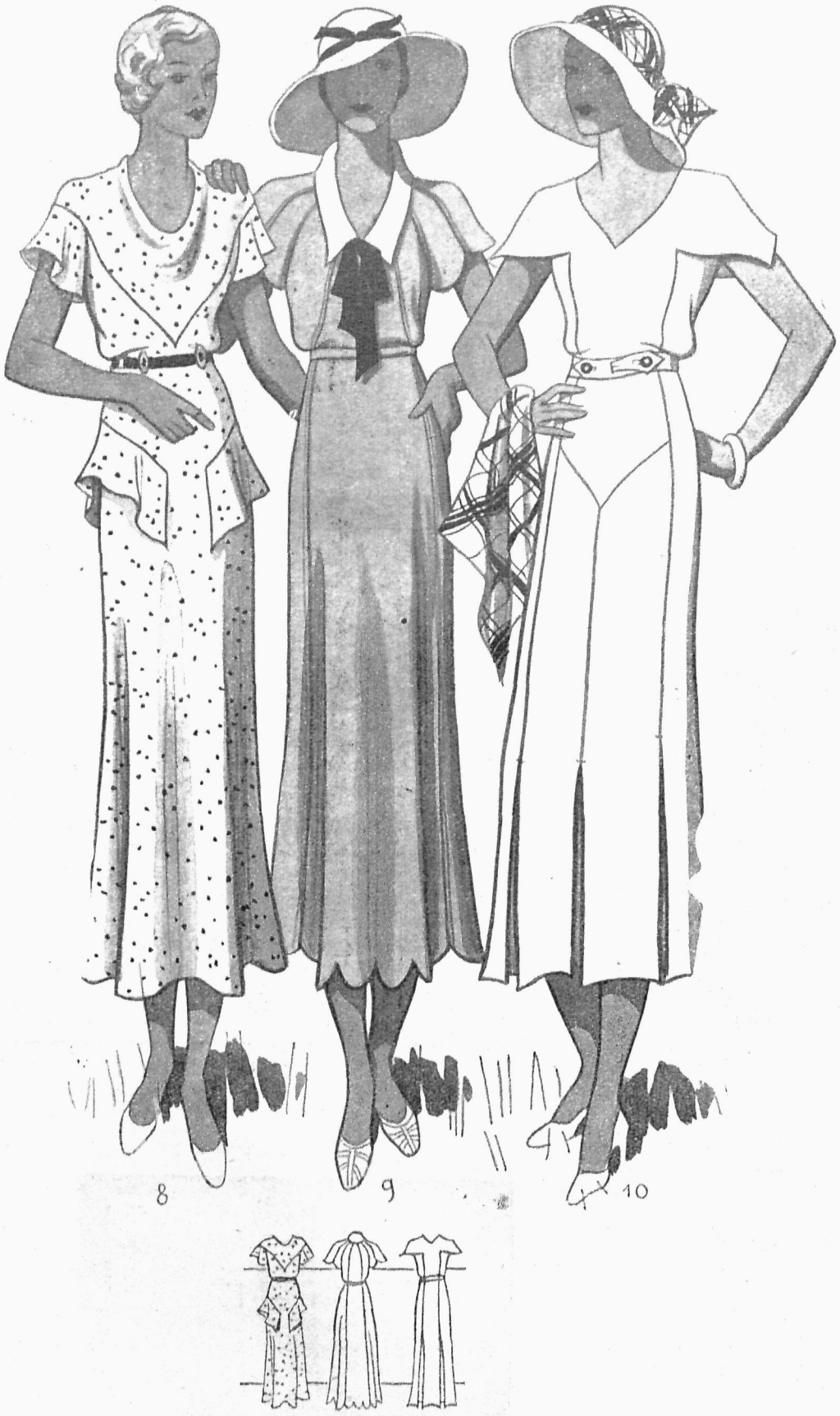
C. M. S. ВЖИВАЄ ЛИШЕ C. M. S.

НИТОК C. M. S.

БО ТІ ДАЮТЬ ЗАПОРУКУ ЗА ТРЕВАЛІСТЬ КРАСОК В ПРАННЮ.



Ч. 6.



Ч. 8. Легка літня суконка з шовку до прання. Комір у формі пелєринки.
Ч. 9. Літня суконка з голубого полотенця. Білий комірець із червоною стяжкою.
Ч. 10. Гладка суконка з лянного полотна. Оригінально скроєні рукавці.

НА ЗУСТРІЧ ЛІТА

Тішимося довгими й ясними днями й весело прямуємо до літа. Червень — місяць квітів, зелених травників і дерев — місяць мрій про літнє вбрання. Сонце світить, мода усталюється. Стара приповідка каже: „зимний лютий — тепле літо". В лютім дув північний вітер, тож вірмо щасливій ворожбі, що й літо буде погідне.

Поки дочекаємося спеки й легких суконь, маємо спіднички високі поза стан у ріжній красці й з ріжних тканин, які так гарно можна доповнити, болером, пелєриною або коротким фантазійним жакетом без комірa, а зате з гарними вилогами. Спідничка може бути зі шельками; вони високо підходять на грудях, або тільки лучать її з горою. До того вбираємо блюзку з короткими широкими рукавами зібраними поверх ліктя. Цілість творить зовсім нову сильветку.

На горячі дні приготовляють конфекційні маґазини сукні з батисту, прикрашені анґлійським гаптом, шовку до прання у широкі паси, взористої ґренадіни, а передовсім з білого полотна, піки і легкої вовни. Біла краска в літі буде дуже модна. Сукня з білої шовкової піки, гладко пошита, прибрана меріжкою — так званим „ажуром" (матеріял лучиться вузькими на вхрест складаними скісними плісками) буде найбільшою новістю. До білої спіднички з шельками носитиме елеґантна жінка блюзку з квітчастого фуляру в ріжнородних красках. На голові панаму, опоясану матеріялом блюзки.

Цьогорічні капелюхи надаються до кожного лиця. Маємо бретонки, маринарки, будки й ширококрисі рембранди. Усі прибрані квітами, стяжками, овочами або листям. Тільки пера не є модні, бо й годі на капелюсі помістити попри квітку ще птичку з гніздом. Орися,



Ч. 1. Елеґантна літня суконка з шантунґу. Рясовані фальбанки в красці квіточок.
Ч. 2. Практична сукня з зеленого клітчатого полотенця. Чорний шкіряний поясок.
Ч. 3. Літня сукня з епонжу морелевої краски. Комірчик із білого опалю.
Ч 4. Спортова сукня з білого лянного полотна. Комір із широкими вилогами.

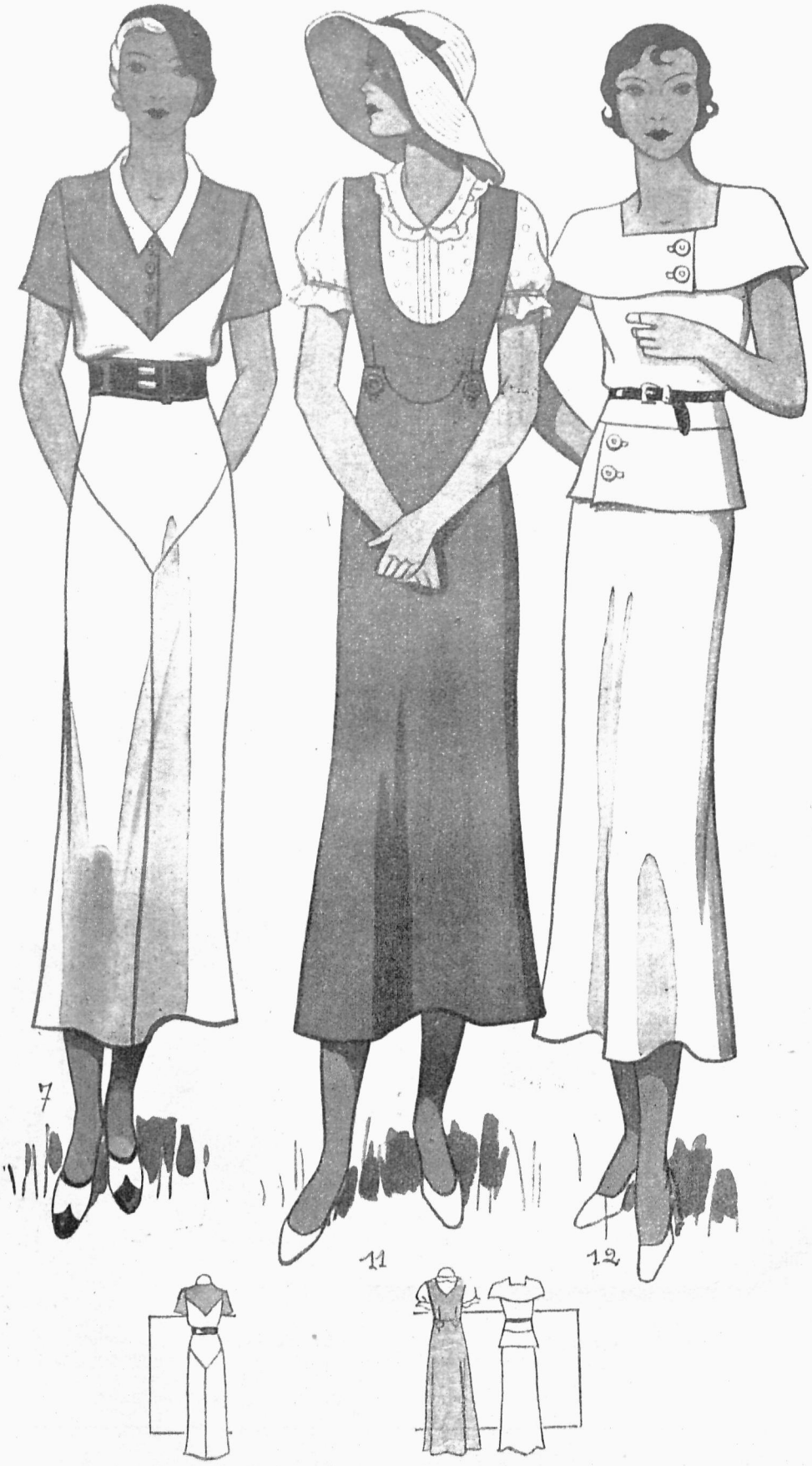
НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН

МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ, МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ Й ПЛАЩІ

поручає фірма

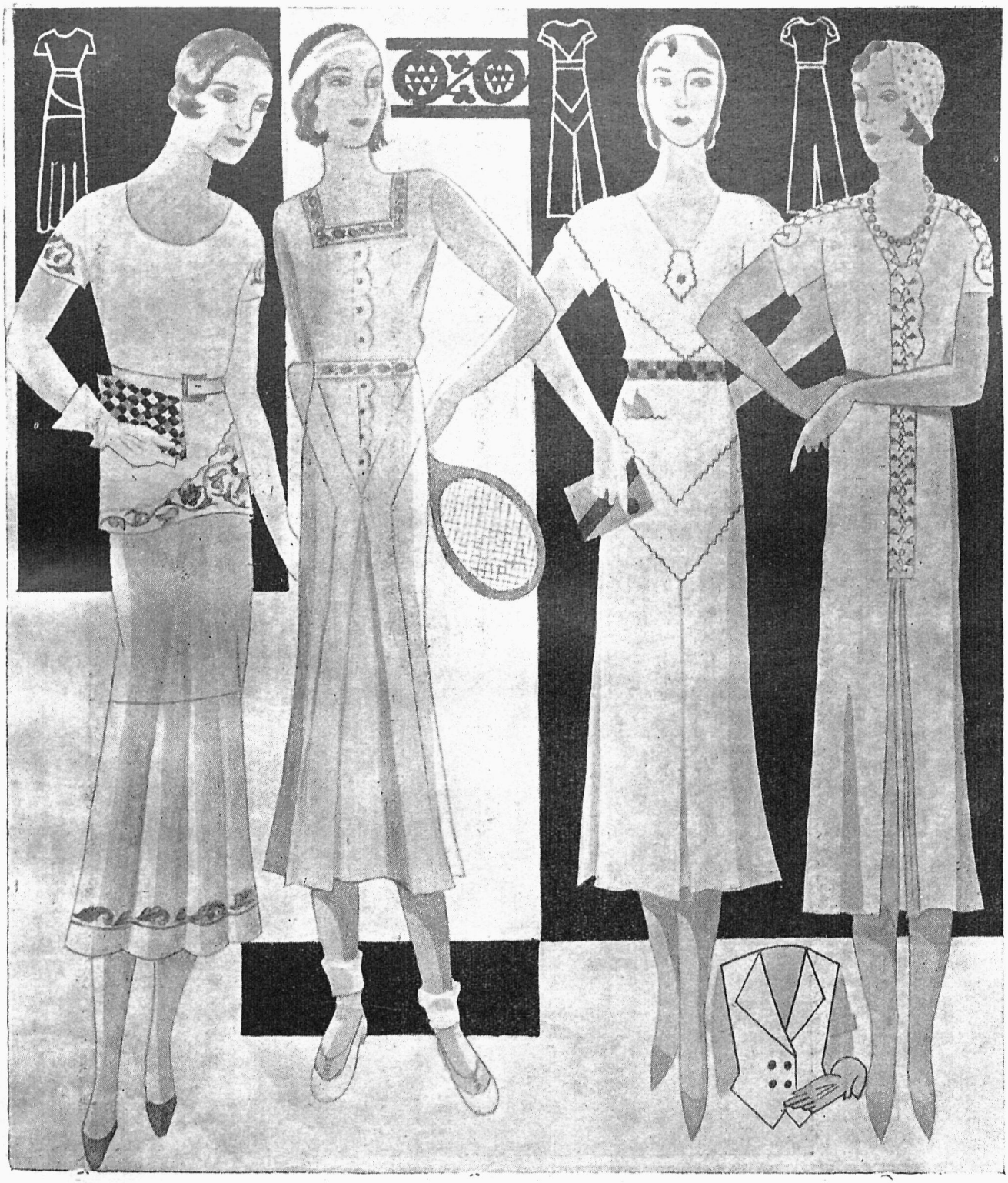
Стахевич і Абрисовський

ЛЬВІВ, РИНОК 32.



Ч. 10. Ясна полотняна суконка з рожевим насадженим верхом.
Ч. 11. Практична спідничка зі станичком. До того відповідна блюзка в дрібні горошки.
Ч. 11. Біла пікова суконка з невеличкою тунікою, якою можна прикрити продовження спідниці. Комір у формі пелеринки.

НА СПОРТ І ПРОГУЛЬКИ



Ч. 1. Літня суконка з білого матеріялу. Блюзка гаптована долиною й на рукавах полтавським мотивом. Докладний взір поміщено на аркуші взорів ч. 2.

Ч. 2. Теннісова суконка з білої піки. Скісно уложені складки. Комірець і поясок вишивані поданим мотивом на 2—3 цм. ширини. Ґудзички червоні.

Ч. 3. Суконка з білого полотна. Червоний поясок у клітку. Шви викінчені коліровою обміткою.

Ч. 4. Теннісова суконка з білого полотенця. Перід суконки й рамена прикрашені вишивкою з таблиці взорів ч. 1. „Н. Х.“.

Ч. 5. Камізелька до всіх трьох суконок із темночервоного суконця.



Ч. 1. Гладка суконка з клітчастого шантунґу. Оригінальні рукавці.
Ч. 2. Літня суконка з узористої маркізети. Її можна продовжити рясоватими фальбанками з відповідного матеріялу.
Ч. 3. Скромна суконка з пругастого полотенця. Комірчик і поясок із білої піки.

Першорядна робітня суконь та жіночих костюмів повідомляє що вже надійшли

ЛІТНІ МОДЕЛІ

ЦІНИ ЗНИЖЕНІ НА 25 %!

МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА

Львів, ул. Собєского 12. — Тел. 17-04.

ДІТЯМ НА ЛІТО



Ч. 8. Сукня з рожевої піки. Комірчик і рукави прикрашені лѐгкою вишивкою.

Ч. 9. Суконка з зеленої крепеллі. Ґезка і кишені з білого матеріялу.

Ч. 10. Елеґантна суконка з рожевого шантунґу. Прикрашена широкою мережкою.

Ч. 11. Гладка полотняна суконка. Спідничка зложена у складки.

„LA DAME"

одинока українська елєктрична робітня перворядного жіночого й мужеського білля

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 6.

виконує: французькі пліси, мережки, ручні й машинові закладки, гапти, ручні й машинові, батики, відбивання взорів, моноґрами, лапання очок, підроблювання панчіх і т. п.

Для провінції порта **не числиться** тим, що покликуються на це оголошення.

ЛІТНИКАМ ПІД УВАГУ!

Купелева місцевість на березі Чорного моря. Український Жіночий Гурток в Сергіївці на Бесарабщині винаймає віллі та влаштовує харчівню для приїзжих. Купелева місцевість Сергіївка біля цілющого лиману має водолікарню, болотяні та морські купелі.

Чисте морське та степове повітря.

Лікар, аптика пошта в місці. Казіно. Пляж.

Початок сезону 15. червня.

Получення поїздом через Чернівці, Кишинів, до Акерману. Білет коштує 36 зол. в одну сторону; завізований в Акермані, він важний для поворотної дороги, яка буде безплатна. Від Акерману до Сергіївки автобус двічи на день.

Кімнати умебльовані 50—150 зол. на місяць. Повний харч денно 4—5 зол.

За всіми поясненнями просимо звертатися на адресу: H. Cernuha, Com. Cazaci Vechi Jud. Cetatea Alba.

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

Евгенія С. У Вас річ правдоподібно в ретенції секреції лойових залозок. Лікування цієї аномалії досить тяжке. Треба злущувати нашкірень, тому зверніться найрадше до поблизького лікаря, щоби Вам приписав відповідні масти та поучив, як це робити.

О. Н. Червоність лиця має ріжні причини. Найчастіше входить тут у гру розширення шкірних волосниць, тому лікування мусить змагати до збільшення їх тонусу. На жаль і тут домашні середники не помагають так, що лікування мусить переводити лікар.

ХТО ПОРАДИТЬ?

В який спосіб направити, властиво де можна би направити шкіряну торбинку, коли верх зовсім порядний, а підшивка знищена? Чи можна би виложити нутро новою підшивкою, не ушкоджуючи цілости? Буду дуже вдячна за пораду, бо на тій торбинці мені дуже залежить. Найбільше знищився матеріял довкруги дзеркальця й на накриві з замком, решта зовсім добра, лише дещо прибрукана. **Ш. С.**

З НАШОГО ДОСВІДУ

Ш. С. Звісно, що торбинку можна вдруге підшити й виглядатиме як нова. Коли не маєте десь поблизу такої робітні з торбинками, попробуйте надіслати її до Львова. Колиб Ви подали свою адресу й значок на відповідь, можемо подати Вам кілька адрес відповідних робітень.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

НАШІ ЖІНКИ.

Його відповідь.

„Як мій чоловік подорожував, я тоді навчилася варити" — оповідає молода пані Зеленівська.

„І що він сказав по своїм повороті?"

„Він виїхав знову".

Знищене родинне щастя.

— Дивись, оце чоловік, що знищив моє родинне щастя.

— Чи збаламутив свою жінку?

— Ні, але оженився з нашою кухаркою, і від цього часу моя жінка варить сама!

Між приятельками.

— Минулої ночі снився мені страшний сон. Снилося мені, що дикі звірята, з яких зроблене моє футро, хотіли мене пожерти. То було страшне!

— Що? Ти боялася... кріликів?

*

— Пані, чи Ви затямили число авта, яке Вас переїхало?

— Ні, але керовниця возу мала синю кльошову сукню з жоржети, намисто з імітації слоневої кости, шведські рукавички ,шовкові панчохи, лякерові черевики і фарбоване волосся.

Як старі.

Іванчик і Гануся бавляться в тата й маму. Іванчик пішов на війну. Вернувши до дому, оповідає повний гордости про свої геройства. Гануся теж хоче доказати, що не дармувала й заявляє неменше гордо: „А я тоді, як ти воював, дарувала тобі діти!"

ЖІНКИ! **ЖІНКИ!**

Чи знаєте, що найкращі НИТКИ до шиття це НИТКИ вироблювані **„Ленінградтекстильом"** марки:

ПІДКОВА
ГЛЬОБУС
НЕВА
СОСОНКА
ОЛЕНЬ
ТАКСА

Доставляє їх всім українським кооперативам: **„ЦЕНТРОСОЮЗ"**, Союз Кооп. Союзів **у Львові.**

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Звертаємо увагу наших передплатниць на те, що всякі реклямації часопису треба полагоджувати у свого поштового уряду. Реклямувати слід негайно, коли часопис не прийшов до 10-го кожного місяця на місце призначення. Тим заощадиться адміністрації журналу й собі богато зайвих коштів. Всякі реклямації, які приходитимуть пізніше або прямо до адміністрації журналу, не можемо брати під увагу.

Із цим числом закінчуємо II. квартал 1932 р. На адресі визначуємо залеглу квоту по кінець II-го кварталу і прохаємо вирівняти її негайно. Всяка задержка спиняє видавництво в роботі й утруднює його становище серед сучасної матеріяльної скрути.

Нашим заморським передплатницям звертаємо увагу на новий спосіб надсилання передплати, який ми оголошуємо в цьому числі. Всі передплатниці зі Спол. Держав Півн. Америки можуть надсилати належність за передплату на адресу:

в Америці: Manufacturers Trust Company, 55 Broad Street Corner Beaver Street, New York,

в Канаді: The Royal Bank of Canada, Winnipeg, Man. з дописком на рахунок: Agrar-Hypothekenbank, Lemberg, for „Nowa Chata".

В обох випадках треба зазначити на посилці: Земельний Банк Іпотечний у Львові для „Нової Хати".

В такий спосіб даємо нашим заморським читачкам змогу, коротко й без особливих коштів вирівнувати передплату. Прохаємо скористати з цієї нагоди й вирівнати свої залеглости.

ПРИПИСИ

Яринова юшка.

Взяти два фунти бульви (земної груші), 1/2 ф. шпарагів, 1 велику головку каляфіора, 1/4 ф. перлових крупок. Зварити кожне окремо в солоній воді й відцідити на цідилі.

Відділити головки шпарагів, галузки каляфіору, решту перетерти через рідке волосяне сито разом із крупками. Заправити жовтком і сметаною, загріти, мішаючи на плиті. Докинути масла, вкінці галузки каляфіору, головки шпарагів і так подавати. Подала О. Винницька.

Борщик літній.

На весні і в літі нема стільки буряків, щоби з нього аж борщ квасити. Старі буряки вже недобрі і зогнилі. Варимо борщ так: Взяти кілька молодих буряків, обмити, порізати разом з листям, дати ще іншої ярини, полляти водою, посолити, нехай звариться. Залляти житнім борщем. Зараз борщ стане червоний і приємно квасний. Підправити мукою, розколоченою у воді. Нехай скипить. Відставити, дати сметани і подати з бульбою або кулешою. Знаменита страва.

Книдлі на дріжджах з черешнями.

Розчинити трохи тіста і вляти до цього розпущені в теплім молоці, або воді дріжджі. Як викисне, додати муки, яйця (зо 2), трохи соли, замісити не дуже густо. Хай кисне. Як тісто підросте, викинути на стільницю посипану мукою, розтачати грубо, вирізувати круглі паланички, накладати вишнями, черешнями, афинами, прикривати другими паланичками зверха, затиснути береги. Вкинути на окріп і варити на обі сторони. Вибрати на полумисок, посипати цукром, полляти маслом і подати горячі. Подається до цього биту сметану з цукром.

Подала О. Заклинська.

Ванільове морожене.

1/4 л. солодкої сметанки або молока, 14 дкг. цукру і 6 жовтків убити на парі на крем. Вихолодити, заморозити в пущці. Морожене можна зробити без машинки. Вистачить роздобути цинковану пушку (нешироку) з затичкою і ушками (кільцятами) при березі. Пушку вставити у шафлик. Натовчи леду і дрібними кусниками обложити пушку, верствами посолити і втовчи тісно. Підчас заморожування стрясати пушкою, кружляти за ушка, а від часу до часу відчинити і копистою деревляною згорнути крем зі стін, щоби рівномірно заморожувався. (Якщо морожене за рідке, додати трошки води, а як за густе посипати мілким цукром). Від часу до часу зляти воду зі шафлика. Готове морожене лишити в пущці, або переложити до відповідної форми, замкнути щільно і поставити на леді. Зверху прикрити грубим коцом. Морожене робити в пивниці, щоби лід скоро не таяв.

Подала О. Пеленська-Ліщинська.

Знижка цін на товарах!

У крамниці кооп. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖНА ДІСТАТИ:

СІЛЬСЬКЕ ПОЛОТНО ріжної грубости, широке на 75 цм., догідне на доріжки, подушки, обруси, простирала по . . 2.50 зол. за м.
БУРУНЧУК, тонкого виробу, догідний на блюзки, суконки, завіски, настільники, широкий на 1 м. по . . . . . 5.50 зол. за м.
КАНВОВЕ ПОЛОТНО (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, догідне на фелони, портієри, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 13 і 14 зол. (залежно від якости).
ЛЯННЕ ПОЛОТНО ЧЕСЬКЕ, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
КАНВА ДО ВИШИВАННЯ, дрібна й грубозерниста, ріжної ширини й виробу, від 0.20 зол. до 3.00 зол. за м.
НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:
Числа красок подані при кожній вишивці у відділі Ручних Робіт.

Cotton Perlé в клубках	60 сот.
„ „ в мотках	42 „
C. M. S. в мотках	22 „
Mouliné Meridian в мотках	16 „

Товар висилаємо за попереднім надісланням готівки або за післяплатою.
Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
В наведених цінах невчислені кошти посилки.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ”

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Żinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland. East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телефон ч. 19.

ЧИТАЙТЕ! ПЕПРЕДПЛАЧУЙТЕ!

Одинокий найбільший ілюстрований тижневик для українських родин

„НЕДІЛЯ“

„НЕДІЛЯ“ є одиноким українським ілюстрованим часописом для родин, що обіймає своїм зацікавленням усі українські землі та суспільні верстви в минулому й сучасному і тому найбільше приступним інформативно повчаючим часописом на західно-українських землях.

„НЕДІЛЯ“ виходить вже V-тий рік що четверга в обемі 16-20 стор. великого формату з багатьома картинами та статями з біжучого життя, історії техніки, природознавства, культури спорту, літератури та мистецтва — веде стало кутики: мод, шахів, господарський, фотографічний — загадки і т. п. В кожному році 2—3 рази уладжує Адміністрація „Неділі“ для своїх точних Передплатників багаті конкурси з дуже цінними нагородами, які обіймають не менше 50 дуже цінних нагород.

Передп. річна вин. 18·00 зол. Квартальна 4·50 зол.
Піврічна 9·00 „ Місячна 1·50 „
Просимо ждати оказових чисел.

Передплату слати:
Адміністрація „Неділі“, — Львів, Кілінського 3 II. п.
Телефон ч. 94-56. Конто П. К. О. Краків 412312.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ,
ЗАНАВІСИ, КАПИ,
БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ,
ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ,
СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ,
ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ
ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народне Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

Кооператива „Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10
видає від нового року 1932 **ілюстр. півмісячник**

„РІДНА ШКОЛА”

для всього українського громадянства.

Станьте передплатником „Рідної Школи“ і тим причинитеся до скріплення сили й відпорности Української Нації.

Передплата в краю виносить: місячно 1 зол., чвертьрічно 3 зол., піврічно 5.50 зол., річно 10 зол. — Для заграниці: 2 дол. на рік, 1 дол. на пів року.

„РІДНА ШКОЛА“ повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній українській установі, в кожній шкільній, читальняній, кооперативній і приватній бібліотеці.

Адреса: „РІДНА ШКОЛА“, ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.
Конто П. К. О. 153.427. **Телефон 77-52.**

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! **ЧИТАЙТЕ!**

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Чвертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

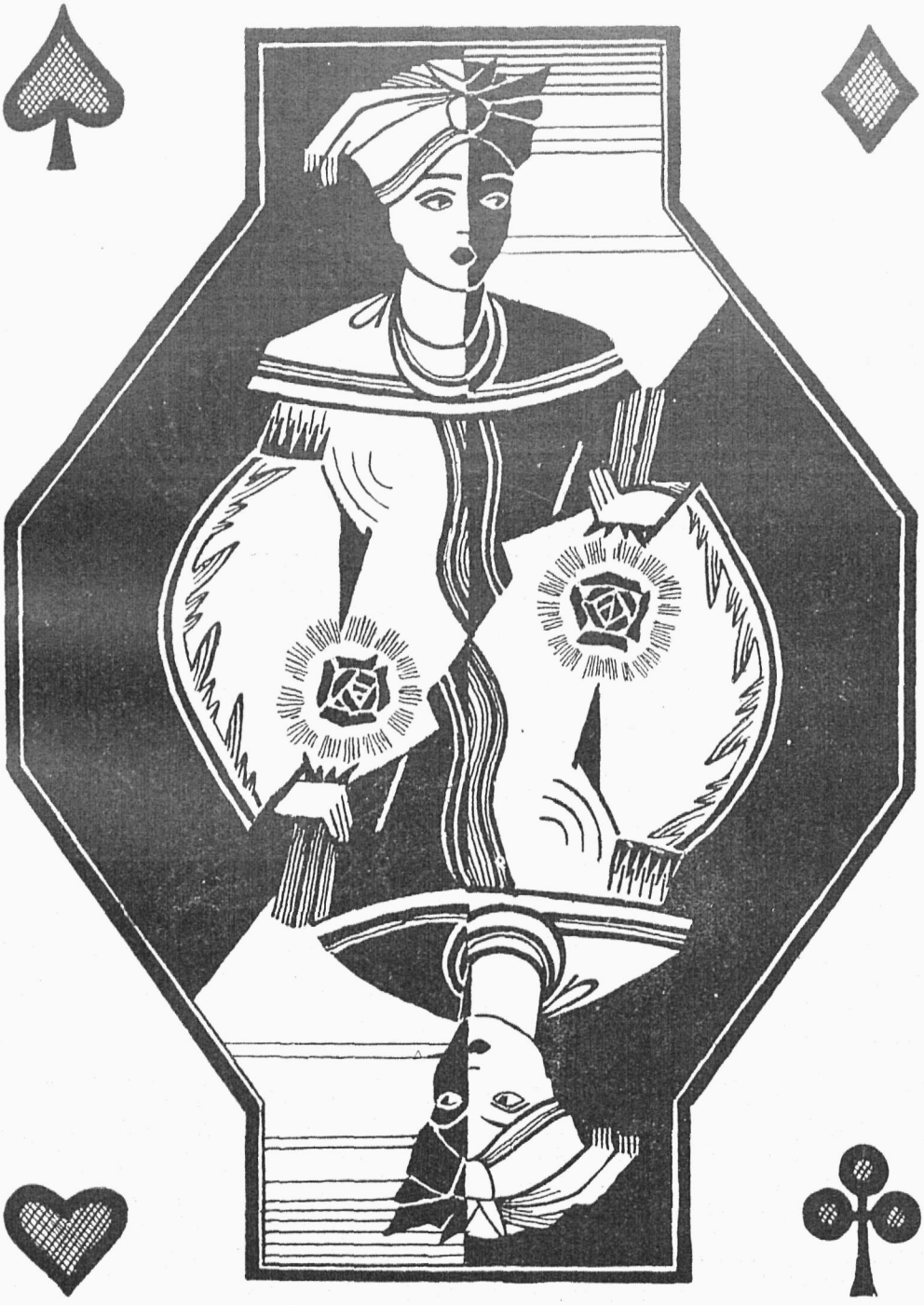
Адреса: **„КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.**
Чекове конто 150.153.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

Нова



Ч. 7-8

хата

М. Бутович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа . 1.80 „

В Америці й Канаді:
річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині:
річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці Mrs. Julia Kucher, Carnegie Pa, Jane Street — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЧИ ВИ ВЖЕ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ журналу

„ЖИТТЯ ЗНАННЯ“

З днем 1. жовтня 1931 року почався пятий рік існування одинокого популярно-наукового місячника „ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“.

На рік 12 чисел. Кожне число по 32 сторінки вел. чвірки. Хто бачив і передплачував названий журнал, не потребує рекомендації.

Хто не бачив, нехай не пожалує дрібку часу, переглянути у знайомого останній річник. Або нехай звернеться до Адміністрації журналу о оказове число і о зміст річника.

Побачить таке:

Журнал **подає** всебічний погляд на ріжні ділянки науки й життя; **виясню**є всі важні питання науки й життя в доступний спосіб; **подає** звістки про найновіші й найважніші досягнення, здобутки й винаходи в науці й техніці; **творить** багате джерело для доповнення й поширення знання, для самоосвіти, для викладів і грімких читань в читальнях і кооперативах; **містить** пребагатий ілюстраційний матеріял, який **робить наглядними й оживляє** поодинокі статті журналу.

Журнал повинні передплачувати всі, що займаються освітньою і культурною роботою в народі, перш за все наше Учительство й Духовенство, а далі всі інші звання, як Адвокати, Лікарі, Інженіри, Промисловці, Торговці, приватні й державні Урядовці.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Передплата на рік в краю і Чехословаччині виносить 18 зол., на 6 місяців 9 зол., на 3 місяці 5 зол., поодиноке число коштує 2 зол. — За кордоном на рік виносить 4 ам. дол., на 6 міс. 2 дол., на 3 міс. 1.20 ам. дол., поодиноке число коштує 0.35 ам. дол. Для членів Т-ва „Просвіта“ за кордоном 3 ам. дол. річно.

Комплєти II., III. і IV. річників можна замовляти по ціні: 18 зол. за брошурований і 23 зол. за оправл. в півполотно зі золотими витисками на фронті і хребті.

ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ. При кожночасній зміні адреси необхідно подавати давню адресу.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

ЛЬВІВ, РИНОК 10, Товариство „ПРОСВІТА“.

Societé „Proświta“, Leopol, Rynok 10. Pologne.
Association „Proświta“, Lviv, (Lemberg) Rynok 10. East. Galicia, Poland.

НИТКИ до вишивання марки D. M. C.!

Всі відтінки, відповідні для українських вишивок можна дістати в крамниці кооперативи „У. Н. М.“ ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ Ч. 1

Cotton Perlé в клубках	0·60 зол.
Cotton Perlé в мотках .	0·45 „
D. M. C. в мотках . .	0·25 „
Mouliné в мотках . .	0·18 „

Повищі ціни, усталені фабрикою D. M. C. для розпродажі, не можуть бути змінені. — Числа красок подані для кожної робітки у відділі Ручних Робіт.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 15—16.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 7.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 7.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 6.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. .

„Учительське Слово“, — орган Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 6.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 3.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 5.

„Шлях виховання й навчання“, — педагогічно-методичний місячник, ч. 91.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 15—16.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 11-12.

До цього числа долучуємо 1 таблицю колірових взорів
за 1932 р.

Почтову оплату оплачено гуртом. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VII. ЛЬВІВ, ЛИПЕНЬ — СЕРПЕНЬ 1932. Ч. 7—8.

ЗМІСТ: *Марійка Р.:* Жнива. *М. Нижанківська:* Космацьке весілля. *М. Нижанківська:* Концерт Марії Сокіл. *І. Г.:* Молода жінка в цілому світі. *Е.:* Кріза й вигляд жінки. *Джон Голсворсн:* Санта Лючія. *С. Савицька:* На маргінесі загальних зборів двох жіночих кооператив у Львові. Скільки дітей. *Д-р Софія Парафанович:* Овочі і городина — необхідні відживчі засоби. *Ярослав Коваль:* Фотографічні міркування. *Н. Чужа:* Анджеліка Кауфман. Виставка сучасної української графіки. Різні вісти. *Надійка:* Літні дімки. *Л. Б.:* Дещо про жіночий спорт. *Гайнц Шарф:* Вона не хоче... Вона не може. Листування редакції та адміністрації. З нашого досвіду. Цікавий експеримент оправи Євангелія. *Д-р Е. Дурделло:* Косметичний порадник. *Михайло Островерха:* Проєкти сервісів. Бібліографія. Ручні роботи. *Надійка:* Їдемо на вакації. Моди. Приписи смаження конфітур. — ІЛЮСТРАЦІЇ: Жнива. *Н. Нижанківський:* Весільна музика. Перед вівтарем. Марія Сокіл. *А. Петрицький:* Театральний костюм. На Спаса. *О. Сахновська:* Ілюстрація до книжки. *Я. Музика:* Коні. *А. Кауфман:* Виставка. *М. Бутович:* Бублики ззіси заки кругом її обійдеш. *М. Скубов:* Weekendhouse. *Арт. Дядинюк:* Сервіс мокка, проєкти тарілок, чайний сервіс.

ЖНИВА



Від сонця й праці розпалена земля,
Коліри неба — золотистий звук,
Той самий віддих мають люди і поля.

Далекий спів і спини. Довкола
Ґльобу мільони мозолистих рук.
Засіяне — збиратимеш у поті чола.

Марійка Р.

М. НИЖАНКІВСЬКА.

КОСМАЦЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

Соковита зелень просторих левад дише супокоєм. Ядерні, сонцем нагріті жита пашіють ситим вдоволенням. Гори дивовижно покручені, сягають самопевно в небеса. Безмежна глибина блакитного неба синіє, яркіше оживлена чарівним промінням сонця...

А десь там у долині, напів захована в зелені, скрита житами, пригноблена горами, підбадьорена сонцем біліє цяточкою гуцульська хатина. А все величаве й безконечне кругом неї.

Нині її покірність геть іщезла. Віконця вибликують незвиклою чистотою, визиваюче супроти сонця. Навіть старенька стріха намагається випростуватись насильно. А все із гордощів ,що незвичне свято відбудеться під її охороною. Ярко, бадьоро, бистро цвитуть соняшнобарвні вишивки, червоножарі запаски, пестроквітні хустки. Гордо пишаються блискучі топірці, розкішні дзьобенки, багаті череси й господарні кожухи. Срібні намиста сяють гордовито й самопевно. Бо нині богате весілля, життерадісне, палке, пристрастне, як вони самі, гуцули.

Бум, бум, бум, бум. — взноситься понад галас, над марноту людських почувань, жалі й радости, земські, побідно й рішучо важний, бо важкий стукот бубна. Я є — Я є — Я є — Я є? А ви? А ви? — — — — Приліпочкою тулиться повітка до хати, деревляна її підлога скрипить важким стогоном під тягарем танцюючих. Музика грає дрібної, дрібнішої, найдрібнішої, мельодія снується волосінним мережевом, тягнеться довго, довгенько й ховається перестрашено за важким стукотом бубна. Бум, бум, бум, бум! А свахи сидять кругом на лавках, приглядаються, перешіптуються і переплітують все своїми одноманітними, богатослівними співанками. Кожухи летять, постоли скачуть невтомно й вистукують безперервно такт гуцулки. На лицях дівчат і парубків видно завзяття, палку горяч, бистру пристрасть танку. Музики розсипуються дорогоцінним намистом, а бас — величезна, страшна, морська потвора ковтає їх пажерливо й гуде самозадоволено: танцюй, танцюй, танцюй!

Рух, крик, метушня завершилася. Сватки, свашки пнуться до хати. Хто не встиг протиснутись, зазирає дверима, вікнами. У світлиці кишить мов у вулию. Дим стелиться в кімнаті так густо, що обличчя всіх мов туманом закриті. В облаках його зарисовуються кругом стіни і під вікном контури лавок, а на них свашки, тісно притулившись до себе. Виспівують вони виразно й гідно радісної, жалісної, весільної:

Ой летіла зазулечка через сад
Своє піря розширила на ввесь сад!
Ой час тобі дівчинонько на посаг.

А перед ними стіл скатертю чисто застелений, а на столі деревце художно прибране ріжнобарвними папіровими чічками, фляшка меду барвінком уквітчана й колач.

Ой витое тай крутое деревце
У крутий беріг спускано —
Воликами сіреньокими везено
В молодої на столику вложено.

Напроти вікна на окремій лавочці сидить при столі княгиня. Вид у неї похнюплений, вона зажурена й заливається гіркими сльозами. Це все годиться, належить до весільних обичаїв і не дивує нікого. За княгинею стоїть її брат. Вигляд у нього похмурий, немов сердитий. Супокійно, з належною повагою розплітує він її косу і відступає не спішучись. Починається жіноча робота. Волосся мажуть медом, укладають червоні уплітки довго й докладно, опісля прикладають, приміряють, убирають, косиці (рід чільця мистецько зложеного з цяток срібних і золотих чічок). Укладають усе повільно й уважно, відчуваючи повно вагу хвилі. Всі беруть участь у тому прибиранні. Приглядаються, поправляють, радять і співають безконечно одностайну мельодію з усе новими словами.

Ой лежать барви барвінковії
Ой не папороть паде
Мамка віночок кладе

Білими рученьками
Добрими гадочками
Дрібними слізоньками.

Спів притишився, гамір ущух, увага всіх звернена на велику чорну скриню при вікні, яка сховалася боязко під великим рантухом. Час у дорогу! Жінота закишіла. Молода, забувши про горе, хутенько ховає всі свої жалі і поспішно втирає сліди їх, сльози. Встають. До церкви пора. Тричі обходить княгиня лавами хату своїх родичів, тричі стукає брат топірцем над помостом дверей, з яких княгиня вийде. Родичі благословляють доньку, вдягають її в гугла (рід білої вовняної пелерини, зішненої коло шиї) й хрестять її тричі. Сідають на вози. Коло молодої сидить дружка, увінчана косицями й червоними рясними уплітками, котрі закривають волосся. Музика іде побіч і дріботить невтомно. Самопевно дивиться княгиня. Нинішнє свято її, свято почести і слави. Щастя чи нещастя супроти того маловажне. Важне тільки те, що такого дня для неї вже не буде.

Неподалік церкви в обійстю якогось ґазди чекає молодий зі своїм товариством і своєю музикою. Він має на собі ті самі гугля, що молода, а в руці золотоблискучий топірець і смушкову, косицями уквітчану, шапку. Кругом нього богато цікавих. Чужо відбивають вони буденною сіротою від святочнопестрих одягів весільних гостей. Недалеко обійстя, де знаходиться князь, зупиняється при дорозі княгиня зі своїм товариством. Всі приговорюють, заговорюють, виговорюються досхочу, довго й докладно, не спішучись, а музики грають та зударяються себе взаїмно. Нарешті обі ґрупи лучаться разом. Князь і княгиня йдуть до церкви. В обох них на руках стяжечкою привязані обарінки. Як вийдуть з церкви, подивляться через них на небо. Коли знайдуть сонце, будуть щасливі, а не знайдуть — нещасливі. Таке повіря. Входять перед вівтар. За молодим стоїть дружба з його смушковою шапкою в руках, над головою молодої тримає весільна мати хліб. Князь і княгиня стоять на рантусі, в котрім є сховані гроші, щоб були богаті. Наприкінці весільної церемонії, вкладає священик княгині білий рантух на шию. Опісля відходить вона до окремого вівтаря на окреме благословення (вивод).

Вінчання скінчилося. Гуцулія загомоніла й поспішає до виходу. Лиш кілька жінок і княгиня лишилися в церкві при вівтарі. Там розложено богато ріжнобарвних хусток, це весільні дарунки. Жінки кладуть їх поволи одну на одну (є їх 9) і вбирають у них княгиню. Завязують все рантухом. Виходять. Перед церквою обовязкова світлина. Гордо випрямившись, але все таки з тайним почуттям переляку дивляться вони в загадочне око апарату. Скінчилося.

Сідають на вози. Коло княгині дружка, родичі свояки. Коло князя дружба і його родина. Роз'їздаються в протилежні сторони. Музики з'єднавшись з початку в одни непроглядний хаос, віддаляючись від себе набирають самостійности й побідно вириваються з комплексу тонів мотив дрібненької гуцулки. І все по дорозі немов дріботить, хіхочеться, регочеться. Коники рванули бадьоро вперід, потягнули і врешті спинились на місці, дома. З хати вийшли свої і станули на порозі, хліб-сіль несучи. Витають княгиню. Вона йде до світлиці, а за нею почесні гості й свояки. Решта на дворі веселиться і кормиться. Ось ходять там домашні колачі, голубці роздають, пиво наливають. Всі їдять досхочу. Лиш молоді про їдження байдуже. Обнявшись кріпко віддається вона шаленому танку, вибиваючи різко такт постолами. А в хаті на чисто закритому столі появилося три миски зі студенцем, а перед кожним гостем поставлено білий колач. Настрій поважний і вижидаючий. Молода ще не зовсім весела, але вже погодилася зі судьбою. Хтось входить. Післанець це від молодого, чи сміє князь прийти. Просять, щоби прийшов. Їдять, балакають, базікають.



Весільна музика. Світлив Н. Нижанківський.

В одинадцятій годині вечером приходить князь із дружбою, а за ним бояри. Княгиню й дружку захували. Князь і дружба ходять по лавці і шукають буцімто, а опісля виманюють, викуплюють їх грошевими подарунками. Тричі обходить князь із княгинею лавами хату, а потім сідають поруч себе під вікном по середині всего товариства. Гості дотеперішні вступились, бояри й гості молодого займають їхні місця. І музика князя дріботить, припрошує невтомно до танцю. З надвору бас напоминає: „Танцюй, танцюй!". Тут



Перед вівтарем.

скрипка виспівує: „Мерщій, мерщій!". Не втерпіли бояри. Зірвалися й пустились в завзятий танець.

А знадвору місяць заглядає, глипне, зиркне всюди своїм лукавим оком, прижмурить його хитро й усміхнеться широко.

В сріблисту величаву ясність ночі задзвенів темнобарвний голос трембіти. Це нічний сторож сповіщає, що північ недалеко. Замерехтіли зорі своїм надземним сяйвом, зарумянився місяць червоною загравою. І всі вони пригадують: „Домів пора!".

Встали новоповднані, послухали таємних голосів, пішли в нове життя...

Вже сонце засяло полудневим, повним леском, та ще не втихло настирливе, докучливе „бум, бум"....

Аж ось прищухло, приглушилось, принімію...

Мала гуцульська хатка склонила сонно свою високу стріху й зіслезилась немічно своїми вікнами-очима. Стоїть вона й усміхається винувато, безрадно, через сльози, що зважилась зухвало так потурбувати цей спокій.

МОЛОДА ЖІНКА В ЦІЛОМУ СВІТІ

Всесторонний берлінський часопис „Der Querschnitt" присвятив останнє своє число сучасній жінці. Оцю часто обговорювану тему освітлено з нового боку, так що число представляє ріжнородну ґалерію типів. Автори пишуть про жінку, іронічно, вибачливо, з пошаною, з любовю. На загал підходять до сучасного жіночого типу з великим зрозумінням, висказуючи безсторонно свої завваги.

ТИП ЗАГАЛЬНИЙ.

Др. Е. Шварцвальд зазначує, що сьогоднішна молода дівчина їй подобається. Добре „презентується" всюди, на університеті, на клініці, в фабриці, в бюрі чи в крамниці. Рішила працювати й виконує це рішення без огляду на всякі перешкоди.

Не соромиться признатись, що воліє кіно... як музей і мріє зовсім по старомодньому про кохання. Але зате страх, „що люди скажуть" у неї зовсім не існує. Погідно вміє вона достроїтися до важких життєвих обставин. Вперто пробиває собі дорогу крізь життя.

Це не є може ідеал сучасної жінки, але це тип гарний, здоровий і життєздатний.

АМЕРИКАНКА.

К. Фольмеллєр доказує, що авто відограло велику ролю в розвитку самостійности американської жінки. Почалося це перед 10-ти роками. Давніше не можна було уявити собі, щоби молода дівчина виїхала на кількаденну прогульку зі своїм товаришем праці чи науки, а тепер це явище стало зовсім нормальним. „Weekend" проводить молода дівчина зовсім так, як сама хоче.

Оця свобода є для неї новою й приманчивою, як її... авто. Можливо, що воно з часом вийде з моди.

АНҐЛІЙКА.

Брайен Геверд малює тип молодої анґлійки може надто яскравими красками. Свої спостереження виніс із одної „Lan-Party", куди запросили його знайомі.

МЕЛЯНІЯ НИЖАНКІВСЬКА.

КОНЦЕРТ МАРІЇ СОКІЛ

Наприкінці цьогорічного українського концертового сезону завітала до нас сильна музична індивідуальність співачка-сопраністка Марія Сокіл. Доволі шумна і для нашої публики дещо незвична, але правильна і потрібна рекляма, була в наслідках доцільна, бо заповнила салю. Вже своєю зовнішньою появою зєднала собі концертантка заздалегідь наші симпатії, а вони зміцнювались в міру того, як ми вслухувались в її спів.

Не зовсім щасливо підібрано на сам початок низку доволі компактних композицій Барвінський (Гей, поля!), Нижанківський (Жита) і Людкевич (Спи дитинко моя). Широка розвоєва лінія цих творів вимагає безоглядного опанування голосового матеріялу, виключає трему і не дає змоги розспіватись. Твір А. Рудницького (Самотня) давав би вправді ті можливости, але ця наскрізь настроєва пісня вийшла у порівнанні до вищезгаданих масивних творів дещо блідо. Місце їй було би в третій частині складеній з подібних творів композиторів Великої України.

Марія Сокіл загостила до нас з іншого світу і цілком природний і оправданий був її страх перед зовсім чужою для неї публикою. Наслідки цього, неріщуча інтонація і легкі тремоля. Та природна і надзвичайно цікава інтерпретація, захоплювали і не лишали часу задумуватись над тими легкими недотягненнями.

Другу часть програми виповнили: Рахманінов: Ґрузинська пісня, Василенко: Женці, Ґлієр: Солодко співав соловейко, і Ґлієр: Жити, будемо жити. Сокіл навязавши з публикою контакт співала тепер свобідно, ясно, чисто і звучно з вродженою вервою і темпераментом. Відчувалось глибоке її споріднення із цими творами. Та справжню насолоду мали слухачі у третій частині програми, коли артистка відспівала твори Косенка: Вони стояли мовчки, і Колиб ти могла, Козицького: Коли почую і Мейтуса: Колисанку.

З усіх творів добула вона найхарактеристичніші їх прикмети себ-то супокійний сум і таку-же радість.

Художньо найсильніше вийшла „Колисанка". Твір цей композиційно і сюжетово стоїть поза традицією та його позатрадиційність була передана з мистецькою тонкістю, з супокійною ніжністю і з якимсь чарівним жіночим теплом.

Та рішучою несподіванкою вечора була четверта частина програми. Все дотеперішне відспіване чарувало, але оперові арії будили правдиве захоплення. Чи Вердія „Отелльо" чи Пучінія „Тоска", чи Чайковського „Чародійка", все це відспівала артистка свобідно, блискучо із такою ноншалянтною легкістю, так сильно і рівночасно так мягко, що мимоволі насувалась думка: опера її світ, тільки тут вона є собою і у своїй правдивій стихії.

Та навіть на концертовій естраді давала нам Сокіл ілюзію широких можливостей, які дає сцена. Вона не співала, а відтворювала дану арію, грала її, але природно, без зайвої афектації, так, що тим творила тільки цінне доповнення, конечне тло свого співу.

Публика витала артистку гучними оплесками і домагалась наддатків, якими були: Пучіні: „Мадам Батерфлей і ін. Шкода тільки, що всю ту милозвучність української мови в оперових аріях не доведеться нам почути на сцені. Ще більше шкода, що одна з кращих оперових артисток примушена буде шукати праці серед чужих.

В пятницю проводить він молоду дівчину на полювання, де придивляється з відразою, як 19-літня істота безпощадно нищить болотняні птиці. Вечером при столі оглядає її худі рамена в обтислій сукні і пробує безуспішно забавити її якоюсь вченою розмовою. Вкінці лишається в нього враження, що вона здорова й виспортована, але занадто богато уваги присвячує цьому.

ФРАНЦУЖЕНКА.

Тип француженки зовсім відмінний, якого начеркнув Моріс Мартен. Воля жінки вдерлася сюди через дула гармат і тому вдарила їй трохи до голови. Бари, танці, буйне життя еротичне, все це було осадом цього першого опяніння. Сьогодні буря вже минула. Зникає тип „ґарсонки", яка підчеркувала свою незалежність яркими доказами еротичного свавілля, а її місце займає молода дівчина, свідома своїх учинків і своїх стремлінь. Не насміється з кохання і не вважає його пережитком. Мріє про подружжя, в якому вона надіється знайти повну гармонію, а одночасно не затратити своєї особистости.

ІТАЛІЙКА.

Після думки А. Антонія молода італійка це передовсім спортсменка. Смуглява, кріпка й життєрадісна. Фашизм окружив мужчину культом геройства, а жінка в міру цього відійшла трохи в тінь. Рідко яка працює науково або самостійно в якомусь фаху. А що найдивніше, автор твердить, що вона цією другорядною ролею зовсім задоволена...

*

Вкінці слідує пребогата ґалєрія типів, спостеріганих у ріжних містах. Отже: молода німка, що мріє про сцену і знаходить за кулісами брутальну й безпощадну дійсність, замість вимріяної романтики. Парижанка покидає науку, щоби присвятитися кравецтву, до якого вона має вроджену здібність.

Віденка розказує з обуренням, що „солодкі дівчатка" з Ґрінцінґу існують тільки в фантазії фільмових режисерів. Віденка це серіозна молода людина, що разом із другими жінками бореться за своє місце в світі. Тішиться милим своїм другом, білим снігом, весною, зеленю, а передовсім тішиться, що... живе!

Майже всі ті автори погоджуються в одному напрямку. Так як тепер воно є — є добре. А коли й трапляються якісь недотягнення в психічній структурі молодої дівчини, — то вони зникнуть самі з себе.

І. Ґ.

КРІЗА Й ВИГЛЯД ЖІНКИ

Президент Гувер сказав підчас одної дискусії на тему теперішної кризи, що вона побільшується внаслідок душевного пригноблення широких мас. А до цього причинюється у великій мірі вигляд недбало і вбого одягнених жінок.

Коротко по цій заяві появилася в часописах вістка, що в Сполучених Державах відчинили уряди для безробітних цілий ряд „сальонів краси", себто заведень, де безробітні жінки можуть даром зачесатися, пілекати свої нігті й дістати невеликий запас пудру. На ту тему появилася в „Таймсі" передова стаття, де один визначний публіцист обговорює дуже уважно і серіозно „акцію для прикраси жінки в Сполучених Державах". Він підчеркує оцей важний момент у боротьбі з кризою, бо тут уперше починають звертати увагу на психічний чинник загального настрою.

І це завваження зовсім правдиве. Бо в безлічі випадків ствердженo, що криза й безробіття не такі великі, як видаються. Побільшують їх людська зневіра і неохота, яка на всякі спроби порятунку тільки махають рукою. Попри всі засоби, якими фінансові голови стараються лікувати хорий орґанізм світу, підняли тепер ще й оцей новий, — вплив на людську душу. Бо знаємо добре, що в житті немає обєктивної оцінки подій і що вона залежить виключно від ріжного нашого наставлення, себто внутрішнього рефлєктора, який ці події освітлює.

І ось ми вже дійшли до зовнішнього вигляду. Що це чинник незвичайної ваги для долі кожної жінки, цього ми свідомі. Доказує це не лише історія тисячами примірів, як второпні красуні кермували світом і коронованими головами, але й сучасність не лишається позаду. Жінка, яка працює й займає визначні становища мусить дбати про свій зовнішний вигляд. Від її здатности залежить і її успіх. Це не є доказом якоїсь легкодушности, або несправедливости в вимірі життєвого успіху. Ні, це є лише засобом у боротьбі за хліб насущний. Тому, що всякому приємніше глянути на миле всміхнене обличча, скромно, але зі смаком одягнену сильветку, ніж стрічати в бюрі сумну, невдоволену міну, а то й недбалу зачіску. Тому й пишуть тепер, що від такої маловажної справи залежить настрій цілого світу.



Марія Сокіл, прімадонна харківської опери в ролі панночки з „Тараса Бульби".

Одна з анґлійський посолок, пані Вількінзон прийшла раз до парляменту в яснозеленій сукні, хоча звичайно анґлійські посолки з'являються офіціяльно в чорних одягах. На запит, чому вона вдягнулася так, відповіла, що чорні сукні й одяги довкіля настроюють її непривітно. Що при помочи веселих і ярких красок повинні ми будити оптимізм в Анґлії. „Бо ми самі викликуємо в себе важкий понурий настрій, а він відбивається некорисно на наших нарадах".

Як бачимо зі сказаного, анґлійська посолка взяла на себе ролю оптимістичного чинника в анґлійській палаті. Ця роля повинна взагалі припасти жінкам, як матірям майбутнього покоління. Вони-ж бо повинні мати довіря й надію в майбутнє людського роду, коли хочуть виховати здорових і життєздатних громадян.

Варто було би спробувати того нового ліку на нашу душевну депресію. Може ті оцадности, які ми старалися перевести до цього часу, з кривдою для нашого зовнішнього вигляду, — недоцільні? Може вони викликали саме противний вислід? Бо тут треба брати під увагу жіночу психіку, яка теж звязана в великій мірі з виглядом жінки. Пригадайте собі, як часто дратує й непокоїть вас свідомість, коли ви незачесані, як слід. Або коли ви не вдягнені відповідно для якоїсь товариської нагоди. Оце почуття відбирає вам самопевність та не дає спокою користати з товариської приємности. Таке саме почуття може іноді й рішити про успіх або невдачу у житті. Зовсім інакше вдається вам діло, коли ви вдоволені, а інакше, коли ви пригноблені.

Тому й слід застановитися нам над оцим способом боротьби з кризою. Тимбільше, що спосіб цей напевне може дати нам богато приємних хвилин. *Е.*

З ВИСТАВКИ УКРАЇНСЬКОЇ ҐРАФІКИ У ЛЬВОВІ.



А. Петрицький: Театральний костюм.

ДЖОН ГОЛСВОРСІ.

САНТА ЛЮЧІЯ

(Докінчення).

Перше, що він відчув у цих салях для гри, було розчарування. Устаткування було дуже богате й пишне, а люди — якісь дивовижні, погані чужинці! Хвилину він стояв спокійно й прислухувався, як стукають монети об грабельки крупієрів. А потім підійшов до стола, щоби слідкувати за грою, якої він зовсім не знав. Гра була зовсім така сама як тепер, таксамо й обличча грачів, їхнє сліпе, завзяте, пристрастне зосередження, яке відріжняється різко від усякого людського виразу. А та маса старих жінок! Нервове хвилювання заволоділо ним, коли він так призадумувався. Його свербіли пальці заграти, але він вагався несміло. Оці люди грали з таким смертельним супокоєм, такі були з усім обізнані! Вкінці він рішився й положив на стіл, понад рамя якоїсь темноволосої жінки, пятифранківку, гукнувши: „Vingt“. Бездушно задзвеніли грабельки крупієра й посунули монету на число. Куля покотилась: „Quatorze, rouge paire et manque“. Його пятифранківку загорнули. Але він, Пилип Тревіліян уже грав у Монте Карльо й зараз після того привиділися йому щирі очі Варвари й причувся її голос: „Як можна бути таким глупим і грати, Пилипе Пилиповичу!“ А потім встав якийсь добродій ліворуч, а він посунувся на його місце. Йому стало ясно, що він повинен грати. Отже поставив знову пятифранківку на чорне й виграв. Тепер він не мав страти; грав із переміннім успіхом оцим простим способом і оглядав при цьому обличча своїх сусідів. На ліво сидів старий англієць у фраку, з червоним лицем і товстими губами. Він ставляв лише золоті монети й здавалося, вигравав. Напротив сиділа стара жінка загорнена у величаву хустку з пташиним лицем і вірлиним носом; поруч неї чоловік, на вигляд, грецький бандит у фраку. На право сиділа та чорноволоса пані, що він через її рамя ставляв свою першу пятифранківку. Приємний запах ясминового квіту виходив від неї. Перед нею лежали таблички й шість, чи сім золотих монет, але здається, вона перестала вже грати. Тревіліян приглянувся її профілю. Вона була без сумніву найбільш принадною появою з цілого того окруження. Нараз стратив він усю охоту грати й цікавитися своїми пятифранківками. Під тонкими, темними луками брів побачив він, чорні, оксамитні очі. Її обличча було злегка загострене, ніжне й по заграничному звичаю, трохи напудроване. Сукня її мала глибокий виріз, а на білих раменах лежала хустка з чорного мережева. У волоссі мерехтіло щось лискучо. Англійкою вона не була, але чим, цього він не міг сказати. Він виграв двічи и ачорнім, лишив свою ставку й завважив, що вона теж посунула золоту монету на чорне. Чорне вигравало знову; він лишив ставку далі, а вона свою теж. Це вразило дуже мило молодого Тревіліяна, що він неначе в таємній сполуці з нею. Вона слухала його приміру й вигравала. До чорта йому вигравати — він лишить ставку! Все наново лишав він свою ставку — чорне вигравало вже восьмий раз, — а його сусідка лишала так само. Перед ними піднявся горбок золотих монет. Яструбині очі старої жінки, що сиділа напротив них, мало що не вискакували зі своїх ям. Тверда усмішка на її тонких устах неначе віщувала: „Чекайте, ви ще все програєте!“ Ясминовий запах, що виходив від його сусідки, зміцнився, так наче його увільнило хвилювання; він бачив як її білі рамена здрігалися й опадали під чорним мережевом. Вона простягла руку, так начеб хотіла загорнути свою виграну. Тревіліян сидів неповорушно, граючи відважного. Її погляд впав на нього з боку й вона відтягнула руку. Маленька кулька покотилась дальше. Чорне! Він почув, як вона зітхнула з полекшою; доторкнулася його руки: „Retirez“, зашепотіла вона, „retirez, monsieur!“ Тревіліян завагався хвилину, а потім подумав: „Коли я ще посиджу тут, страчу її з очей!“ І сягнув за грішми, сховав їх і встав від стола. Своєю пятифранківкою виграв він у девяти грах понад сто фунтів. Його сусідка почала двацятифранківкою й виграла в семи чергах — він перечислив скоро — мабуть таку саму суму. „Seize, rouge paire e manque!‘ Найвищий час! Він відійшов у піднесенім настрою. Перед ним промощувала собі дорогу струнка постать його сусідки і він пішов за нею без твердої постанови, а тільки, щоби її не стратити з очей. Нараз їй загородили дорогу, вона зупинилася; він стояв тепер так близько за нею, що трудно було, щоби вона його не завважила. Вона оглянулася й побачила його: „Ah, mercі monsieur! Дякую вам!“ „Мені вам треба дякувати!“ промовив він із трудом. Чорнява пані всміхнулася. „В мене є інстинкт для других, а не для себе“, сказала вона. „Я не маю щастя в грі. Ви граєте вперше, мій пане? Я так і думала. Не грайте більше! Обіцяйте мені; я буду дуже щаслива.“

Її очі потонули в його очах. Ніколи в житті не бачив він щось такого чарівного, як її злегка насміпливе обличча, щось такого гарного, як її постать у чорній мережаній сукні, що поширялася на бедрах на взір еспанської моди. Шаль вона накинула на плечі. Його відповідь на її слова видавалася йому пізніше завжди трохи дивною:

„Дуже радо, madame коли ви цього хочете!“

Вона плеснула в руки, як врадувана дитина.

„Згода! А тепер ми вирівнані!“

„Можна мені постарати вам візника?“

„Я йду пішки, monsieur“.

Розпучливо добув він всю відвагу і спитав тихо: „Можна мені вас провести?“

„Але певно!“

Тревілієн, сидів на молитвеннику і вглублявся далі в своє минуле: Що думав він, відчував, уявляв собі в тій хвилині, коли вона пішла по свій плащ? Хто вона була й чим? В які глибини затягне його? Трохи, трохи і він був би налякався ,втік і повернув назад до ідиллі в Мантоні, до щирої й суворої Варвари й веселої, щебетливої Катрусі, — але вона вже повернула. Мережево покрило її волосся, обличча й очі, як у туркині, а її пальці легко сперлися на його руку... Що за прохід! Яке це було почуття, отак іти на зустріч невідомому! Які вони близькі, а всеж зовсім незнакомі! Можливо, що в кожного мужчини буває така хвиля в житті, хвиля найбільшої романтики, хвилина дикої пригоди за всяку ціну. Він поборов своє пекуче бажання стиснути її ніжну руку, намагався розпучливо зберегти вічливу поведінку, яка оправдувалаб довіря такої красуні. Італійка, еспанка, чешка, росіянка? Замужна — вдова? Вона нічого йому не говорила — і він не питався. Інстинкт чи несміливість замикали йому уста, але голова в нього кружляла. А ніч була така зоряна, така пахуча й така самітна, що він такої не памятає. Лише він і вона

дихали під нічним небом. Потім підійшли до цієї хвіртки і вона сказала, відчиняючи: „Тут я дома. Ви дуже мило поступили, monsieur“.

Вона відтягнула свої пальці, що спочивали на його руці. Тревіліен пригадував собі зі здивуванням, що він поцілував її в руку.

„Я до ваших послуг, „madame“.

Її уста отворилися злегка. В її очах показався якийсь збиточний чар, якого, він ніколи раніш ані пізніш не стрічав у жінок.

„Я граю що вечора. Au revoir!“

Він почув відгомін її кроків на доріжці, побачив як заясніли світла в віллі, що тепер осамотніла, побачив, як вони знову погасли. А потім пішов до гасина й запамятував собі дорогу до цієї хвіртки, крок за кроком, щоби міг знайти її і в день і в ночі...

Легкий вітерець пролетів через гущавину, серед якої сидів Тревіліен і сухе пальмове гілля зашелестіло. „On fait des folies!“ кажуть французи. Дивно, на що здібні хлопці, коли стратять голову. І старий Тревіліен зірвав гілку бузку й понюхав її, так неначе шукав би там пояснення для вибриків своєї молодости. Як він виглядав тоді? Худий як тичка, обгорілий — він усе був гордий на те, що смуглявий, — з невеличким, чорним вусиком, все уважно одягнений. Спогад про це розгрівав його, коли він сидів так і здрігався від старечого холоду...

„On fait des folies!“ Цілий слідуючий день минув неспокійно, він почував себе дуже ніяково перед допитливим поглядом Варвари і Бог один знає, який він придумав викрут на те, щоби втікти увечорі від них! І як розвіялося його рішення розвідатися все про ту чорну жінку! Він же обіцював собі, що не дасть себе злапати якійсь чужинці, щоби його та себе скомпромітувала. Всі ті постанови розвіялися вмить, коли він її вдруге побачив. Що їй наймення було Інедж, це одиноке, що він довідався за тих три тижні. Він теж не любив про себе говорити; так неначе відчували обоє, що надто точні відомости знівечилиб романтику їхнього знакомства. Коли йому стало ясно, що він їй подобається — другого чи третього вечора? Її погляд тоді! Утиск її руки! Тут на цій лавочці простелив він свого плаща, щоби охоронити її перед простудою і шепотів їй бурливі признання! Вона вже не була вільна! Така жінка не могла-ж бути вільною! Але що це його обходило? Що його родичі виречуться, проженуть — всі ці міркування згоряли як соломинки в полумі, яке в ньому палало, коли він сидів у темноті біля неї, обнявши її за стан! Як сумно й насмішливо подивилася вона на нього, поцілувала його в чоло і зникла в темному садку. Боже, що це була за ніч! Він ходив по березі там і назад, і згоряв від внутрішнього вогню! Смішно, коли собі це все так пригадати — страшенне смішно! Що обличча цієї жінки могло мати таку силу! І він пригадав собі з переляком, що за увесь той несамовитий час він не бачив її обличча при денному світлі! Очевидно, він покинув після цього Мантон, не хотів виставляти на глум свого божевілля, ані щирим очам дівчаток, ані цинічному погляду старого Ростакова. Але й не поїхав до Анґлії, хоча його відпустка скінчилася. Завдяки щасливій грі в нього були засоби, а — потім! Apres moi le dèluge! І він справді мало що не втонув — одної ночі дощ лляв як з ведра й перемочив його до нитки, коли він чекав на неї перед хатою. І після тої дощевої ночі, яка ділила їх, відозвалося в неї почуття до нього... Дике чортеня! Які то були божевільні ночі під цими деревами біля старої криниці! Як то він чекав у темноті на цій лавочці й серце в нього билося так дико, так тужно й судорожно... Боже мій, як він дріжав з туги, сидячи на цій лавці! Які то можуть бути хлопці навіжені! А всеж — в його житті здається не було вже такого часу, тих пристрастей, що й тепер ще будили в ньому дивну молодечу теплоту? Він потер свої сухі жилаві руки, виставив їх на сонце й прижмурив очі... Ось вона виходить із хати в темну тінь садку, темна й незмінна у своїй чорній сукні — все в чорному. Як біліла її шия, коли вона схилялася й голубила його голову! В шелесті пальмового гілля почув він завмерлий гомін її голосу, стукіт її серця... Вони-ж були божевільні обоє! Нечайно його щось у спині заболіло. Послідного року ревматизм йому не докучав. А це мабуть перестерога! Під його ногами зашелестіло листя і вибігла ящірка на сеняшне проміння. А потім — кінець! Якою жорстокою вона видалася йому тоді! Але тепер він зрозумів усю мудрість і розважність її поступку. Справді, вона урвала оці божевільні переживання, так як видмухуєте свічку! Зникла з лиця землі! Зникла в безвісти, з яких вона виринула; а він повернув до Анґлії вигорілий і безпорадний, повернув до банку і став знову соціяльно і морально бездоганним членом суспільства...

Вона зникла, як ота ящірка під сухим, торічним листям, так неначеб її земля проглинула. Чи вона колинебудь відчувала таке до нього, як він до неї? Не знати чи жінки можуть палати таким палким вогнем. Тревіліен здвигнув раменами. Дивні істоти, оті жінки! Дві ночі просидів він тут, хворий від туги й жаху. Третього дня сторожив віллю. Вона була зачинена, щільні віконниці, нікого не було. Не чув ні звука, не бачив ніякої живої істоти, хиба що жовтава кітка появилася зза плота. Навіть сегодня жаль йому стало себе самого, на згадку про оцю послідну ніч. Ще три дні блукав він усюди, округ касина, городу й віллі. Ні знаку життя! Ніякого!...

Тревіліен встав, бо почув знову той біль у спині. Глянув на лавку й свій молитвенник. Що? Він поклав його на вогкий камінь? Зморщив чоло, вигладив із острахом загнені листки, що помнулися від його тягару і замкнув книжку. Потім направився до хвіртки. Які були ті пристрастні хвилини, найкращі чи найгірші в його житті? Справді, він не міг цього розгадати.

Він вийшов у пекуче сонце й пішов улицею вгору. На повороті вулиці побачив перед собою стареньку віллю. „Так, ось тут стояв я“, подумав він, тут саме! Якась музика була тоді? Правда, дівчина з катаринкою — ось вони знову! Як, як воно було? Тоді, того давноминулого ранку заграла тут катаринка, коли він потонув у розпуці. Бачив її перед собою: на катаринці сиділа малпочка і якесь дівча співало ту саму пісню. Нараз усе видалося йому давним і припорошеним, він повернувся й пішов до дому.

Про що думав перед хвилею? Ага, про оцю паню, Ролфову й того молодого дурня, Шетерфорда! Так, він остереже Аґату, остереже — безумовно! Оці люди тутешні — це якесь розпусне товариство!

З анґлійського.

НА МАРҐІНЕСІ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ДВОХ ЖІНОЧИХ ПРОМИСЛОВИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ

II.

Що цього роду підприємства як „Труд" є в засаді потрібні про це свідчить обставина, що не лише у Львові перед трицяти роками, але й пізніше на провінції повстали зовсім самочинно такі самі інституції, з такими самими або подібними завданнями. Колиж одні не встигли розвинутися, а інші в зародку заниділи, то причини треба шукати не в питанні що до рації їх існування, а у формі їх організації.

Промислова ділянка кооперації це взагалі найтрудніша ділянка її розбудови; найкращий доказ, що вона досі ще найслабше або й зовсім не розбудована. Вона вимагає сильнішого фінансового засилення, як споживча або кредитова кооперація, крім цього таки справді фахових людей, з особливою витревалістю та терпеливістю.

Щоби якесь плянове підприємство ввести в життя, на це треба мати певний капітал, гріш, — який є пливкою кровю в економічному організмі; чим живішою струєю пливе гріш, тим краще воно розвивається.

У кооперативному тілі, цю кров для введення в життя та удержання кооперативи в русі мають давати члени кооперативи своїми уділами. Кооперативний капітал, яким треба оживити торговельно-промислове життя кооперативи це сума вплачених уділів її членами.

Як представляється кооперативно-організаційна сторінка „Труду"?

Формально „Труд" є кооперативою; вона має кооперативний статут, втягнена „Ревізійним Союзом" у реєстр кооператив, має Управу, що завідує майном та підприємством, Надзірну Раду, що надає напрямну діловодству, членів, що Загальними Зборами одобрюють діяльність Ради та Управи. І все булоб як слід, якби поза цим існувало живе зацікавлення цією інституцією.

У своїй основі „Труд" — громадянська установа, — а позбавлена всякої позитивної організованої піддержки громадянства. Бо не можна назвати піддержкою для підприємства квоту зл. 925.—, зложену як уділи членами, в тім лише 10 членів з повними уділами, тоді коли сам склад Управи і Надзірної Ради вимагає вже 18 членів. Не можна прикладати громадянських вимог і критики до підприємства, коли рівночасно громадянство не виконує мінімального обовязку супроти нього. Байдужність громадянства у вплаті членських уділів пояснюється тим, що „Труд" має маєток у каменици, то „повинен собі дати раду". Тимчасом цей маєток заморожений на довший час, через сплату передвоєнних гіпотечних довгів, — і через осьтаке становище громадянства витворюється зачароване коло. „Труд" мусить дістати від своїх членів оборотовий капітал у формі членських уділів, як основну підставу для розроблення підприємства.

Хто по ідеольоґії кооперації повинен бути членом кооперативи „Труд"? Продуценти, — консументи, — чи врешті патріотично наставлені одиниці нашого громадянства, що бажають розробити цю ділянку народнього господарства в кооперативній формі?

Консументи не можуть мати досить заінтересування бути членами „Труду" з причин з'ясованих у першій частині цеї статті.

Трудно сподіватися, щоб при конкуренції приватних кравецьких робітень, можна переконати консументів, щоб *з чисто консумційного інтересу, — не патріотичного,* — складали членські уділи, здорожуючи на цю квоту свою консумцію.

Продуценти — ця друга ґрупа безпосередно заінтересованих до підприємства людей, можуть своїм членством дати властивий раціональний підхід до справи. Та це вимагає *певної підготовки, кооперативного освідомлення* тих кол громадянства, які заінтересовані в продукції підприємства, малиб змогу в кооперативній формі створити собі варстати праці.

Та й тоді весь організаційний апарат підприємства мусів би бути поширений. Кравецькі льокальні робітні й швальні білля замкнені самі в собі мусілиб далі нидіти. Їм треба створити такий апарат і зв'язки, щоб продукувати готові одяги і білля масово, а тоді запевнити цій продукції збут і оборот.

Львівський „Труд" з титулу свого центрального положення саме може і повинен створити цей звязок, та поширити свою орґанізаційну працю в цьому напрямі. Навязуючи орґанізаційні та торговельні звязки з другими такими кооперативами, міг би стати для них орґанізованою ґуртівнею та роздільнею текстильних товарів і кравецьких приборів; в спільних робітнях міг би продукувати готове білля та одяги до продажі в кооперативних склепах в місці та на провінції.

Так наладнаний орґанізаційний апарат, став би реальним, притягаючим чинником для тих продуцентів, що бачили би реальну можливість найти варстат праці в кооперативній установі. Вони, — а також ті провінціональні кооперативи, які могли би орґанізовано від центрального „Труду" діставати потрібний кравецький матеріял, знали би, чому складають уділовий капітал потрібний для ведення підприємства.

Правда, це справа не легка, і її не можна полагодити одним почерком пера. У головній мірі вона залежна від того, чи серед нашого громадянства назріє свідомість і потреба заснувати цього роду новий орґанізаційний економічний осередок.

Беручи образово повищі пляни орґанізації продукції, бачимо рух виробництва в напрямі з міста на село; виробництва мійського, з мійських фабрикатів, готового білля та дешевого одіння, які мало би засипльовати села й містечка.

Та є ще друга можливість орґанізації продукції, у відворотному напрямі а саме з села до міста, — виробництва ткацьких виробів наших сіл, які вичікують та домагаються орґанізованого збуту та вимінної торговлі, а тут зроблено ще дуже мало, а властиво майже нічого. Домашні полотна, льняні тканини, верітки, плахти, сукна, пояси, крайки, канчурі, врешті хідники, ліжники, килими та вишивки, всі ці ткацькі та інші вироби жіночих рук села, — домашній, примітивний промисл, домагаються орґанізованої піддержки та уліпшень, а відповідне заінтересування наших міродатних кооперативних кол цею ділянкою може дати не менше світлі успіхи, як наладнена вже продукція масла.

Маючи на наших поліських землях найкращий лен Европи, мусимо купувати скатерті та інші льняні полотна з Чех; маючи прегарні ткацькі вироби на хідники в Снятинщині та Ґуцульщині, (не кажучи вже про килими), купуємо до наших хат фабричну тандиту

без смаку та тревалости; а тимчасом домашні полотна наших селянок треба шукати у перекупок на ринку, або на замарстинівській вулиці в чужого приватного посередництва.

Якби з'організувати по селах у кооперативній дорозі продукцію лену, одностайного прядива, заснувати кооперативні механічні ткальні, для виробу полотен ріжної ширини, тонкости та якости, тоді напевно такі полотна здобулиб текстильний ринок, а наша львівська централя дісталаб здорову базу свого існування, оперту на народній продукції.

Що ця форма зорґанізованого збуту продуктів домашнього промислу є здоровою і раціональною, вказує на це хоч би така скромна й незначна в розмірах спроба, як продукція народніх вишивок, якими займається кооператива „Українське Народне Мистецтво". Вишивки — вироби з люксусовим характером, предмети не першої потреби, а показується, що до цієї справи можна зацікавити певний гурт людей, який притягнув до кооперативи 120 членів з уділами на суму зл. 4500, в тім також кілька наших економічних інституцій. Правда, квота це дуже мала у відношенні до потрібних оборотових капіталів підприємства; всеж таки підприємство розвивається на стільки, що збут вишивок вимагав відчинення постійної контори; продуцентами є в 90% сільські дівчата, і таким робом село заробляє річно кілька тисяч золотих готівкою, не вкладаючи ніякого капіталу у варстат, — на який складається голка та краща лямпа на зимові вечорі.

Крім продукції готових вишивок У. Н. М. займається видавництвом журналу „Нова Хата" та кольорових народніх взорів.

Обі ці ділянки, продукція вишивок і видавництво взаїмно себе доповнюють; а журнал „Нова Хата" є постійним звязковим між продуцентом і консументом.

За У. Н. М. тепер завдання зорганізувати вишивальниці в кооперативні гуртки по селах і поширити кількість гуртків по ріжних закутках краю, бо ринок вишивок далеко ще не пересичений, і далеко ще до того, щоби задоволити покупця кількістю та якістю продукції. Продукцію треба так зміцнити, щоб здобути ринок не лише краєвий, але й закордонний, щоб наші вишивки мали свою марку на всесвітнім ринку артистичного домашнього промислу, нарівні з болгарськими та румунськими вишивками, швайцарськими



„Свято Спаса".

гаптами, та бруксельськими коронками. Щойно тоді буде осягнена властива ціль, — бо селянка наша дістане в руки постійний заробіток і варстат праці, який мусить заступити брак землі, на гарний хліб.

Кидаємо цих кілька рефлєксій у надії, що може вони дійдуть до одиниць, які зацікавляться цими справами, зрозуміють вагу веденої праці в обох установах і реально піддержать її, вступаючи у члени цих наших кооператив.

Стефанія Савицька.

СКІЛЬКИ ДІТЕЙ

Скільки дітей хочемо мати? На ту тему розписав недавно тому анкету берлінський часопис „Die Brücke" Вислід анкети оголошувано в часописі в міру того, як впливали відповіді.

Висліди дуже цікаві. Більшість відповідей походить від жінок, які зрозуміло, більше зацікавилися анкетою, як мущини. Деякі з них заявляють, що не хочуть мати зовсім дітей, тому що не хочуть збільшувати числа нуждарів і достачати державі гарматного мяса.

Одна бездітна молодиця пише, на згадку про заборону зігнання плоду: Чи є більшим злочином знищити т. зв. закільчене життя, чи нести на собі відповідальність за міліони незабезпечених істот, які здані тепер на ласку й неласку судьби? Чи держава сміє виховати хоч і чесленне, зате нужденне й хворе покоління замість того, щоби зробити місце ґенерації здоровій і щасливій, ограничивши надпродукцію?

В інших відповідях стрічаємо знов цілком протилежні погляди: діти є підставою подружжя. Теперішня кріза не є ще доказом, що істнуватиме завжди і що наші діти матимуть важкі життєві умовини.

Коли наші родичі приводили нас на світ 20—30 літ тому, жили в інших економічних відносинах і не сумнівалися, що їхнім дітям поводитиметься так само. Але ці міркування не були оправдані. Відносини змінилися й теперішня молодь гірко бореться за хліб насущний. Але це не повинно бути запорукою дальшого лихоліття та не може стати причиною обмеження потомства.

ФОТОҐРАФІЧНІ МІРКУВАННЯ

З кінцем шкільного року починають тривожитися батьки й матері думкою, що зробити, що почати зі своїми дітьми. Який „кавалок хліба" дати їм у руки на життєву дорогу? І буває, що на сторінках цього журналу виринають питання: куди спрямувати наших дочок? На державні посади нема що тепер надіятися, коли стільки семінаристок чекає заняття. Також укінчені університетські науки ще не дають запоруки певного заробітку. Посади ці займають чужинці, а для „наших" нема там місця.

Метою цього писання є звернути увагу на інше, у нас чомусь нехтоване звання, яке могло би нашій молоді, а дівчатам зокрема запевнити будучність. А саме йде про фотоґрафічне ремесло. Не хочу тут вихвалювати фотоґрафію, як всеж таки приємну та цікаву працю, тільки вкажу на те, що чужинці її теж у нас забрали в свої руки. До того працює в фотоґрафічному ремеслі зокрема богато жінок, які заняті як ретушерки або й провадять самостійно фотоґрафічні заведення. Напримір власниками кількох першорядних фотоґрафічних заведень у Львові є жінки (Мєнсецка, „Дорис" і пр.).

У фотоґрафії подібно як і в кожному ремеслі треба вступити до майстра на науку, з якої „визволюється" по трьох роках. Після того треба відбути приписаний час челядничої служби. Про це зможе поінформувати кожний заводовий фотоґраф. На майстра треба вибирати доброго фотоґрафа, бо фотоґрафія є ремеслом, яке треба дуже докладно пізнати і не відомо, чи й не треба би часом повести конкуренцію з чужими фотоґрафами. На провінції працюють звичайно жиди й то партачі, так, що нема чого лякатися, щоб це могла бути важка річ. Приходи з фотоґрафії бувають ріжні. Це залежить від фотоґрафа й від місцевости.

З тих причин, що фотоґрафія це культурне й приємне ремесло, що в нас ніяк не заступлене, що поплатне й незалежне, слід би застановитися над тим, чи не спрямувати туди своїх дітей, а зокрема дочок.

Час уже покинути мрії про „пенсію", „сталу посаду", а заповнювати своїми людьми ті ділянки життя, що дають нам користь та добрий заробіток.

Ярослав Коваль.

Н. ЧУЖА.

АНДЖЕЛІКА КАУФМАН

В цім році весь культурний світ святкує ювилей великого Ґете, якого деякі дослідники визнали за найбільшого ґенія-поета. Отже, мабуть не зайво буде на сторінках жіночого часопису пригадати саме тепер і про жінку, яка втіленою мрією пройшла життям славного чоловіка.

Образ Анжеліки Кауфман памятає кожен, хто переглядав якусь історію мистецтва. У білій загортці, з античними світильниками, спирається на прекрасну руку гарна жінка з вдумливими очима. Задивилась у далечінь. Там, в — далині щось прикувало її глибокі, розумні очі.

Під образом — підпис: Анжеліка Кауфман — „Весталка". Часами підпис змінений: Анжеліка Кауфман, — „Автопортрет".

Нелегке було життя Анжеліки, поки доля, нарешті всміхнулась до неї. Родом — Швайцарка, прийшла вона одинадцятилітньою дівчинкою до Італії по заробітки вкупі зі своїм татом. Батько Анжеліки був маляр. За тих часів у Швайцарії вважали мистця за ледащо, що не хоче робити пожиточної праці, а намагається їсти хліб з усяких панських витребеньків. Зневіривши, що своїм мистецтвом може себе й родину виживити, подався Кауфман з донькою в сторону, що здавна була мрією всіх малярів. Та-ж і в Італії було не легко знайти покупця на образи, особливо-ж тяжко було знайти охочого замовити свій портрет. І не рідко доводилось малій Анжеліці з батьковими картонами та полотнами ходити від хати до хати, від дверей до дверей, шукаючи на них покупця.

Та Кауфман мав правдиву мистецьку душу. Він любив своє малярство, приставав на все, аби тільки робити те, що було йому любе. Малюючи-ж одночасно вчив і свою доньку розуміти мистецтво й малювати, а також і співати. А донька була на-прочуд здібна. Дванадцятилітньою дівчинкою вона вже портретує та не аби-кого, а навіть самого єпископа в місті Комо. Її праця робить таке виїмкове враження, що єпископ береться їй допомогти й припроваджує Анжеліку до герцоґині Каррарської.

Коли Анжеліці сповнилося вісімнадцять років, вона стає вже закінченим мистцем. До цього часу вона вже відвідала всі видатніші міста Італії — Міляно, Фльоренцію, Неаполь, Больонію. Вистудіювала памятки італійського мистецтва, пізнала багатьох людей, утворила собі власний світогляд. Прибувши до Риму, закохалася в нього й полюбила, як батьківщину. Тут і прожила вона більшу частину свого життя. Тут-же зазнайомилась вона з Вінкельманом, славним істориком, котрого прозивано „батьком археольоґії", бо він перший почав опрацьовувати старовинні памятки Риму.

Приятелювання з Вінкельманом поклало свою печать на душу й творчість Анжеліки Кауфман: вона вжилася в старовину Риму і все життя жила його згадками, не відділюючи себе від давніх образів Вічного Міста.

Підчас свого побуту в Венеції, молоденька, 20-літня, золотокоса Анжеліка познайомилась із жінкою анґлійського посла й подружилася з нею. З родиною того посла переїхала Кауфман до Анґлії, де її праці мали надзвичайний успіх. Їй, ще неповнолітній, дають там почесний титул члена Королівської Академії. Це була честь, якої до того часу не досягнула ніодна жінка.

Але... почесні титули не можуть захистити жінку, коли в її серці озветься те „жіноче", святе почування, так ґеніяльно змальоване Ґете в його творах. І Анжеліка підлягла йому. Покохала й вийшла заміж. І, як це найчастіш трапляється з артистами, вибрала собі пару, що ніяк до неї не підходила.

Її чоловік — шведський капітан, барон Горн не зумів їй дати щастя. А не минуло й півроку, як вона вже набридла йому, й він її покинув. В наслідок цього — шлюбна розлука. А наслідком розлуки — обурення

громадської опінії, що за тих часів була дуже суворою до розведених. Анжеліці зачинились усі двері в Анґлії. Не поміг і титул академіка. Навіть зроблено спробу відняти їй той титул, та що в законах не знайшлося відповідного пакту, — лишилась вона й надалі членом Академії. Одначе жити в Анґлії далі не могла. А тому знову повертається до свого улюбленого Риму, де й залишається назавжди.

Таким чином, фактично Анжеліка стає римлянкою, італійською громадянкою. Одначе ні стара Батьківщина — Швайцарія, ні нова Італія, а тим менше Анґлія не вважають Анжеліки Кауфман „за свою". Пишаються нею німці, котрі, з огляду на її німецьке прізвище інкорпорували її в свій пантеон.

Артистка, малярка й співачка, вчений археольоґ, Анжеліка особливо цікавилась цією наукою та її творцем — Вінкельманом. А коли Вінкельмана вбито, то Анжеліка не вдовольнилась тим, що Рим вшанував його память окремим памятником. Ще й в своєму садку поставила вона славному археольоґові памятник власний. Року 1786-го творець „Фауста", підчас свого побуту в Римі, схотів поклонитись памятникові Вінкельмана в садку „останньої весталки", як називав Анжеліку поет. Тут і стрінулися вони вперше.

— „Можу сказати, що в Римі знайшов я щастя. І щастя це зростає що-дня більше".

Для жінки, що викликала такі слова ґеніяльного поета — неабияка оцінка...

Року 1788-го, змушений покинути Рим, Ґете посадив у саду „Весталки" пінію, що „ніколи не вяне, ніколи не обсипається й залишається вічно — свіжою". Це мало бути символом вічної незміцної приязні між Кауфман і Ґете.

Обіцянки й присяги в коханні... Яка їм ціна?... А от-же, безліч нових зустрічей, нераз запалене нове кохання, зміни друзів і приятелів, дійсно, ніколи протягом всього довгого життя поета не заслонили в його вдячній памяти світлого образу „останньої Весталки", котра до постової смерти зуміла підтримати в його серці вогник на вівтарі любови до мистецтва, ідеалу, невмірущої мрії. І тому в дні коли згадуємо Ґете, не можна не згадати також і Анжеліки Кауфман..



А. Кауфман: Весталка.

ВИСТАВКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ҐРАФІКИ

Львів мав нову цікаву виставку. У місяці червні зорґанізував мистецький гурт „Асоціяції Незалежних Українських Мистців" (АНУМ) у Львові



М. Бутович: Ілюстрація народньої приповідки.

у салях Музею Наук. Тов. ім. Шевченка наскрізь оригінальну виставку, що мала великий моральний успіх і звернула на себе увагу чужинців. Місцева чужинна преса помістила про неї дуже прихильні статті, а знавці мистецтва були здивовані скількістю наших мистецьких сил і високою якістю численних експонатів. Виставка дала огляд праці більш як сотні артистів і більш тисяча творів; вона була поділена на 4 відділи: оригінальну ґрафіку, праці Нарбута та експедицію заготовки державних паперів України, третій відділ: Книга, окладинка, оздоба та ілюстрація, четвертий: екслібріс. У виставці взяли участь у першій мірі самі члени „А. Н. У. М.", далі найближчі прихильники цієї орґанізації, що постійно працюють на чужині (Берлін, Париж) і радянські мистці, яких твори були заступлені головно обгортками книжок у радянських виданнях. Між мистцями находимо такі жіночі імена: Кульчицька Олена, Музика Ярослава, Сахновська Олена, Рубісова Олена, Левицька Софія, Зарицька Софія, Наліпинська-Бойчук, Влизька Ол., Єніна В., Котляревська М., Кривінська Л., Москалева Т. та Розанова.

Даємо у цьому числі кілька зразків ґрафіки зі згаданої виставки.

Д-Р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ.

ОВОЧІ І ЯРИНИ, НЕОБХІДНІ ВІДЖИВЧІ ЗАСОБИ

Можна сказати, що ніякою галуззю медицини так не цікавиться загал людства, як справою відживлювання. Ця справа стоїть на переді всіх турбот людини, вона є підставою життя матерії. Вона всеціло залежна від волі і добору людини (опріч матеріяльних обставин) і тому необхідно призадуматися над справою: як раціонально відживлятися. Зацікавлення загалу цією справою розбуджує нові відкриття в цій ділянці, а саме в ділянці обміну речовин і вітамінів, про що постійно інформує його щоденна преса. От тому немало ляїків цікавиться справою відживи і навіть самі придумують собі всілякі відживні системи, раз відкидаючи одно, то знов добавляючи друге. Але таких обмаль. Зате більшість загалом не звертає уваги на рід їжі і має до неї домагання, щоби лише було її доволі, та яко-тако смашної. Коли це каже чоловік — воно недобре. Та куди гірше, коли таке становище займає жінка, яка є господинею та матірю. Вонаж приряджує їжу і від неї залежить, чи її сімя буде раціонально прохарчована, чи ні. Тому жінкам необхідно познакомитися зі значінням овочів (садовини) і ярини (городини) для нашого здоровля, бо це засоби досі мало використовувані, та мало примінені в щоденній їжі, міжтим такі хосенні та важні для нашого здоровля.

На ділі ці засоби відживи становлять тільки добавок до їжі, яка складається з мяса і мучних потрав. Це відносно міського способу відживлювання, бо селянин живиться і досі картоплями, молоком (і то в невеликій кількости) капустою і мукою з ріжних збіжевих рослин, отже є він веґетаріянином, тобто людиною, яка не вживає мяса. Якщоб він використовував вповні свої рільні і господарчі продукти, добавляв до їжі більше набілу і товщів та від часу до часу їв мясо — такий спосіб відживлювання бувби найраціональніший. На жаль село постійно голодує, чи го під оглядом кількості, чи якості. Що й казати, про його цілковиту несвідомість відносно відживної вартости овочів і ярин, навіть інтеліґент не розуміє її гаразд, вважаючи мясо за єдиновартісний відживний матеріял. Щойно наука надала рослинним продуктам більшої ваги, та в міру дослідів над ними навчила людину доцінювати їхні вартости. Якіж вони?

Вартість відживну для орґанізму міряємо кальоріями. Кальорія — це така кількість тепла, якої треба щоби огріти воду на один ступінь. Кожна їжа спалюється в орґанізмі і тим способом повстає тепло і енерґія — головні мотори життя. Тому відживну вартість їжі міряємо кальоріями. І так з трьох головних ґруп, з яких збудовані наші харчі, тобто: білковини, вуглеводанів і товщів при спалюванні в орґанізмі одержуємо: з одного ґрама білковини 4 кальорії, з одного ґрама вуглеводанів (цукрів) 4 к., а з товщу 92 к. При помочі білковини відбудовуються тканки, зужиті через життєві процеси, натомість вуглеводани і товщі є головним маґазином і постачальником енерґії і тепла. Отож людина потребує білковини найменше, тобто тільки один ґрам на кґ. ваги, решту запотребування покриває в двох дальших ґрупах. Але показується, що людина повинна побирати тільки 1/4 частину білковини із тваринного світа, дальші-ж 3/4 зі світа рослинного. Чому це так? Тваринні білки мають в собі багато азоту, який при розбудові розкладається на недопалки, а їхнє видалення з орґанізму вимагає збільшення справности нирок і печінки. При надміріж наступає їхнє перетяження, ушкодження, та задержання оцих кислот в орґанізмі, що спричинює ріжні хороби, як от ґіхт (гостець) пісок і каміння в ріжних орґанах. Оцеж і дійшли ми до першої засади про потребу рослинних харчів.

Коли друга ґрупа харчева — тобто товщ буде нас мало цікавити, бож її в цілости людина покриває в тваринному світі (масло, смалець) то третя, тобто вуглеводани або цукор має для нас першорядне значіння. Як знаємо, головним її постачальником є рослинний світ, а саме ярини, овочі а в першу чергу збіжа і стручкові овочі.

В яринах і овочах багато води. Це не тільки що не байдужа для орґанізму обставина, але вона навіть дуже корисна. Ця вода находиться тут в такому розкладі, що поволи і степенно звільнюється, та переходить враз із соками до крови. Це важне, бо вода, яку пємо в більшій кількості нараз, видалюється майже вся нирками як сеч (міч). Навіть тверді волокна, яких у овочах багато, приносять користь орґанізмові: вони збільшують рух кишок, а тим самим протиділають запорові. Є в них теж щось, що не служить ні як відживний, ні будівельний матеріял, це якісь малесенькі кількости хемічних сполук, ароматичних і гострих, які побуджують смак, підносять апетит. Їм то завдячують своє примінення приправи, такі як петрушка, селера, паприка і перець та всіляке коріння.

Вкінці переходимо до великої і дуже інтересної ґрупи тіл званих вітамінами. Я навмисне поклала їх на пограниччі ярин і овочів, бо хоча є спільні обоїм — переважають в овочах. Що це за тіла? Не так то давно про них нічого не знали. Щойно в 1912—13 р. викрили їх американці, хоча вже віддавна про цей цікавий складник, тобто його недостачу, свідчили хороби, які нині називаємо авітамінозами, тобто хоробами з браку вітамінів. Вони виникали з невідповідного відживлювання, а легко їх можна було лікувати добавком ярин чи овочів до їжі. І так у Данії і Японії діти, відживлювані збираним молоком хоріли на очі і сліпли. Ця хороба уступала, коли додавано до їжі 20 ґр. масла денно. Досліджування масла викрило там вітамін названий тілом „А", який находиться теж в інших жовтих рослинних оліях, траві на жовтих яринах: моркві, баклажанах (помідорах), салаті, капусті, шпінаті, але теж і в мясі, жовтку і нирках. Друга авітаміноза звана „Бері-бері", це нервова хороба, яка появляється у народів, живлених вилущаним рижом та по тюрмах, бараках — у нас. Причиною її недостача тіла „Б" яке находиться в лусках рижу, в житі, ячменю, дріжджах. Шкорбут (цинга), це третя хороба, що повстає через недостачу вітаміни „Ц", а її обяви то кровотечі з ясен і інших слизниць. Це тіло „Ц" находиться в цитринах, помаранчах, суницях, капусті, салаті, цибулі, картоплях, буряках. Рахітіс, кривуха, тобто хороба костей у дітей, спричинена недостачею тіла „Д", яке витворюється під впливом сонця в товщах, тобто маслі і трані наслідком ділання ультрафіолєтних промінів.

Наука про вітаміни нова. Її постійно доповнюють новими відкриттями. І так показалося, що викриті первісно тіла неоднородні, що їх розділено далі, так, що нині начислюють сім вітамінів.

Переходимо до овочів. Який їхній склад? Отож в першу чергу вода, далі цукор, якого найбільше в сушених і полудневих овочах. В наших овочах його

є приблизно 8%. Але цей цукор незвичайно пожиточний для орґанізму, бо він легкоствавний, вже в розпущеній формі, так що надається навіть для хорих. Далі: овочеві кислоти. Їх більше в незрілих овочах, а через лежання і дозрівання вони зміняються в цукор. Багато в овочах волокон, чому завдячують вони прогонне ділання. Чим менше дозрілі овочі тим твердші, через лежання овочі мякнуть „улежуються", бо під впливом кислот і цукру волокна мякнуть. Найбільше волокон в лушпі, і тому хто терпить запір, тому корисно їсти овочі не обирані. Але обирання овочів загалом зайве, бо під лушпою і в ній містяться соли і вітаміни, а чим далі в глиб овоча, тим їх менше. Варення і смаження овочів теж частинно їх ушкоджує і тому вважаємо сирі овочі за найкращі. Як ділають ріжні роди овочів в орґанізмі? Яблука: кислота ділає дезінфікуюче на устну дуплину, гірше ділає на шлунок, особливо коли в йому багато кислоти. Як усі овочі так і вони ділають невтралізуюче, бо їхня кислота спалюється в організмі. Мякі, неквасні літні яблука здоровіші, ніж зимові. Сливки ділають прогонно завдяки боровій і саліцилевій кислоті, з грушок користи мало. Ягоди: з пня найліпші, бо опісля тратять запах. Вони тяжче стравні, бо мають кісточки. Суниці ділають лічничо на ломець (ревматизм), бо мають саліциль, афини на шлунок завдяки таніні. Черешні легкоствавні, мають 10—12% цукру, тому 1 кґ. дає 400 кальорій. Виноград має 14—20% цукру, мало білковини, багато води. Ділає дезінфікуюче на кормовий провід, зменшує лепкість крови, тому добре ділає при склерозі, ґіхті, стовщенню, хоробах нирок і печінки. З інших овочів: горіхи і каштани мають велику відживну вартість завдяки товщам і білковині, фіґи, дактилі, родзинки банани — це маґазини цукру. Помаранчі і цитрини — головні засоби вітамінів. Тай загалом овочі — головні постачальники вітамінів. Вітамін „А" є в ожинах, афинах, малинах, порічках, чорних черешнях, сливках. Вітаміну „Б" в овочах мало. „Ц" в суницях, малинах, аґресті, ягодах чорного бозу, порічках, яблуках. Найбільше його в цитринах і помаранчах.

Овочі треба їсти сирі і свіжі. При варенні розпускається овочевий цукор, зникає велика кількість вітамінів та солей. Псуття і ферментація овочів на алькогольні вина, позбавляє їх відживних власностей. Всетаки ми раді би зберігати овочі цілий рік. А саме: з овочів роблять варення, повила, суш, та соки. В той спосіб маємо їх і зимою. Всі ці способи добрі, але мають одну хибу, а саме потребу цукру, а опісля нудкий смак, завдяки чому надаються лише як добавок до печива. Тому вони знов зникають з нашої їжі і цілу зиму ми живемо без овочів і ярин. Загал навіть не знає, що овочі можна переховувати без цукру, або тільки з дрібкою його при помочі стерілізації, тобто передержавши його в вищій температурі. В тій цілі наповнюємо слоїки і пляшки овочами, та вставляємо до казана, чи кітла з водою в якому на дні сіно або плахта, щоби пляшки не потріскали. Котел огріваємо аж до кипіння. Коли вже вода в кітлі кипить, держимо в ній пляшки 15—20 хвилин. Виймаємо з води, аж коли вона вистигне. Але зараз по стерілізації (варенні) мусимо заткати пляшки випареним корком, а холодні залякувати, щоби бактерії і гриби не діставалися до нутра і не спричинювали ферментації. Це засада, на підставі якої творять вина, соки і мощі овочеві, та ярині консерви. Вона дуже поширена в Німеччині і Швайцарії, де становить окремий промисл. В Німеччині витворюють зі самого винограду 1,280.000 гектолітрів такого безалькогольного вина, в якому зберігають перед ферментацією 250.000 сотнарів цукру. У нас ця метода не знана. Щойно тепер наше Протиалькогольне Т-во „Відродження" занялося цією справою, зачинає розводити пропаґанду та поучувати, як це робити. Цікавих відсилаємо до книжки, яка появиться літом, накладом „Відродження" під заголовком „Овочі і їхні безалькогольні перетвори".*)

Подібно, як з овочами мається справа з яринами. Вони найздоровіші в сирому стані, та на жаль по причині великого обсягу волокон їх сирими важко їсти. Їх мусимо варити. Та не слід їх дуже обирати, зате треба варити в парі, а невідливати воду, бо в виварі з рослин остають всі їхні корисні складники. Для збільшення відживної вартости заправляємо їх маслом, сметаною і засмажкою. Сушення і відгрівання позбавляє їх вітамінів. На зиму квасна капуста становить наш єдиний засіб вітамінів. Ярини можна переховувати теж при помочі стерілізації, але треба їх передтим поварити.

*) Замовляти в „Відродженню" Львів, вул. Костюшка 5/I.

З ВИСТАВКИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ҐРАФІКИ.



Я. Музика: Коні.

З ВИСТАВКИ УКРАЇНСЬКОЇ ҐРАФІКИ У ЛЬВОВІ.



О. Сахновська: Ілюстрація до книжки.

ДЕЩО ПРО ЖІНОЧИЙ СПОРТ

Хтось сказав раз про легку атлетику, що це плекання природних рухів тіла. Це правдива й глибока думка. Але її можна применити до всякого спорту, коли хочемо з'ясувати причину й ціль його. А зосібна в жіночому спорті має вона своє оправдання.

Участь жінки в спорті стала загальною й незаступною. Нарівні з мущиною боронить вона свого становища на теннісовому грищі, на легкоатлетичній біжні, на перегоновій площі автомобілевій. Нарівні з мужчиною! Це треба брати дослівно. Бо щойно недавно досягнула американка Іргерд нового рекорду в перельоті через океан, поконавши його як перша жінка. Отже все жіноче зусилля в спорті йде тепер по лінії зрівнання з мужчиною. І хоча воно трудне, а подекуди й неможливе, то жінка принайменше старається опанувати всі „мужеські" спорти. Тут лежить якесь її подражнене самолюбя.

Але вернімся ми до першого речення, яке висказав якийсь спортовий мудрець. Плекання природних рухів тіла! Із цих слів проблискує програма жіночого спорту. Природні рухи свого тіла розвивати в гармонійну цілість своєю, питомою, власною дорогою, чи це не цікаве завдання?

Звісно, ми захоплені силою й розмахом чисто мужеських спортів. І кого не захопив би шалений спад лещет та бистрий вихор мотоцикля? Кругом нас лише великі досягнення й рекорди, дрібна, муравлина праця не цікавить нікого та не імпонує. Так далеко, що ми вже згідно дивимося на питомий жіночий спорт совги, а навіть тенніс видається декому надто „делікатним".

Можливо, що це етап переходовий, який приходиться перейти всім мандрівникам на новій дорозі. Завжди хочеться новикам дорівнати комусь вищому, кращому, міцнішому. Завжди видається їм чуже краще й цінніше за своє. Аж поки вони самі перестануть наслідувати других і зрозуміють що власне, питоме є цінніше.

Бо жінка без сумніву ріжниться від мужчини своїм психічним і фізичним складом. Це пахне консерватизмом, але має зовсім відмінне й далеке від консерватизму значіння. Навпаки, тут лежить може й завязок нового погляду на жінку й її призначення. І воно повинно проявитися і в спорті. Чому жінка має бездушно копіювати спортовий рух чоловіків, чому не мала-б права утворити собі власний спортовий світ в повному того слова значінні?

Отакі думки починають виринати тепер у спортовому світі. Слід призадуматися над цими можливостями. Не знаю ще, як воно практично можна було би перевести в діло. Одно — ясне: тут треба взяти за підставу спорт, як плекання природних рухів тіла. Тоді вже можна-б визначити собі поодинокі роди спорту, які жінка може краще розвивати як чоловік. Хто знає, чи не повстали-б тоді зовсім нові його відміни, коли би жінка стала творчою в цьому напрямку?

Очевидно, ми не повинні вважати цього руху проєктом цілковитого відокремлення спортових вправ чи виконів жінок і чоловіків. Назвім це по модерному спеціялізацією, себто вишколенням чи наставленням на певні, пригожі спортові ділянки. А все це на те, щоби не витрачувати надто богато енергії в невідповідних спортах, а зате опанувати вповні свої власні, природні рухи.



СЛІПКО І ФЕДАКІВНА (УССК) — переможці краєвого бігу навпростець. — З правої сторони фініш жіночого бігу. Федаківна (УССК) і Струмінська (Стріла) на мєті.

Наприкінці один невеличкий примір. В День Укр. Спортовця, на площі Сокола-Батька грало відбиванку кілька дружин, жіночі й мужеські на переміну. Я приглядалася грі враз із безлічю інших глядачів. „А хлопці куди краще грають", почула я з боку. „Ось як шпарко летить у них мяч. Дійсно, де дівчатам рівнатися до них. Навіть ударити порядно не вміють!" — завважили у відповідь.

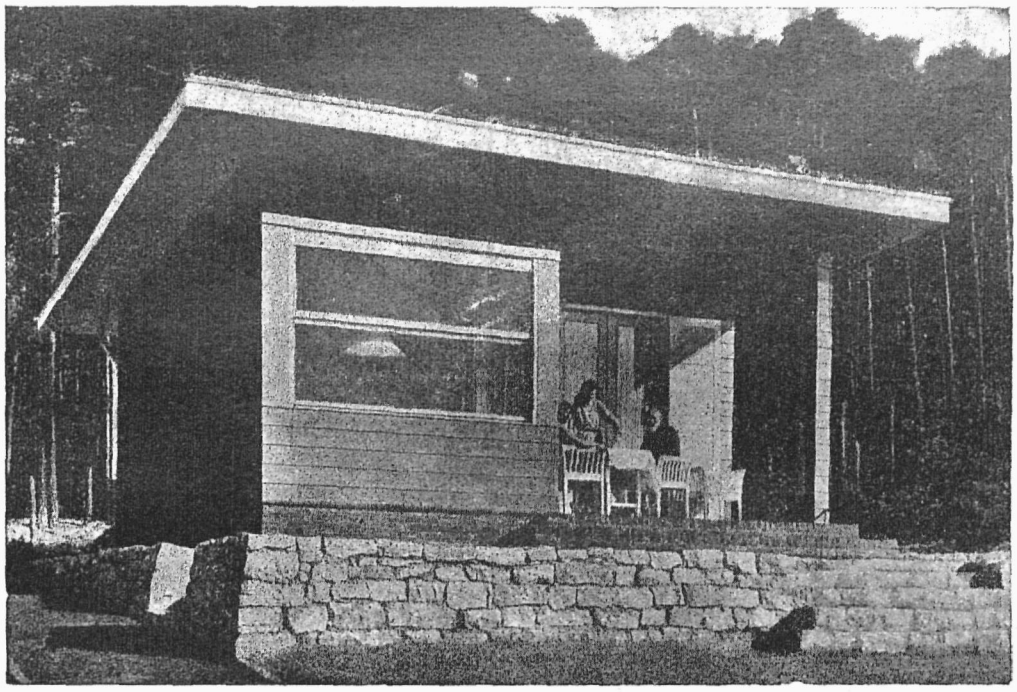
І хоч дівчата жваво пильнували свого грища, звинно підбігали під мяч та раз-у-раз були в руху, не викликували того зовнішного враження, що їхні товариші. „Це розумію, гра!" Хвалив мій сусід. „Як ударить мяч, аж ляск іде по грищі!"

Ось яскравий приклад хибного відношення до жіночого спорту. Сила, розмах, удар зараз же кидається у вічі й викликає подив і пошану. А поруч того звинність і гнучкість руху блідне і пропадає непомітно, коли хочемо мірити оті дві неоднакові сили.

Л. Б.

ЛІТНІ ДІМКИ

На світлині бачимо цікавий зразок американського Weekendhouse-у; своєю чепурною формою, присадкуватою будовою, червоним дахом, нагадує він грибок серед свіжої лісної зелені. А в тому грибку живуть люде, за роскішними широкими шибами й прозірчастими завісками. Ось засіла родина до сніданку. Сонце ще низько, скісно падає його проміння на відкриту терасу. Батько й мати сидять за столом, дочка наливає чай. Воздух ще свіжий і вогкий від ранньої роси, але пташки вже давно пробудились і щебечуть у перегони. Прегарний літній ранок!



Weekendhouse.

Отакого лісного супокою шукає втомлена міська людина. В Америці, Німеччині, Франції ростуть оці домики, неначе справжні гриби в лісному затишку. Дуже часто вони переносні, так що власники розбивають їх неначе шатра. Одначе наш домик, себто цей на світлині, хоч і деревляний, стоїть на трівкій мурованій підставі. У ньому всього дві кімнати, одна більша — спальня, а менша — кухня з переділкою на купальню. Їдальня в цьому домі — це тераса, де стоїть стіл і крісла та голосник радіовий.

Більше американцеві не потрібно в літі. Він заходить у хату лише, щоби спати, з'їсти й приладити їжу. Решту дня він проводить у лісі, над ріков, або на соняшній терасі. А в слітні дні має він радіо, велике просторе вікно у своїй спальні та свого бріджа.

Літні дімки стали тепер спеціяльним завданням зручних архітектів. У Берліні влаштовують щороку передвакаційні виставки, де можна побачити ріжні конструкції одно-і двокімнатних літних хаток. Враз із тим показують і ціле устаткування такого літного помешкання, яке складається звичайно з меблів, прикріплених до стін. Ліжка вбудовані в стіну, одно понад друге займають дуже мало місця. Окрім того біжить лежанка здовж одної стіни та уступає місце шафі, яка теж вбудована й майже непомітна. Так само влаштовані кухня й купальня з усякими технічними новинками та удосконаленнями.

Я не стану говорити тепер про наші вакації. Бо почую тисячі заміток про те, що це дорого, що це самітно, що в лісі нема припасів до їди і нема товариства, що нам ще далеко до цього! Але мріяти мені вільно про це; чи не так? *Надійка.*

ҐРЕЙП-ФРУТ

Це новий овоч американської продукції. Не треба думати, що його знайдено в пралісах Америки, та примінено до загального вжитку, так як колись бульбу.

Ґрейп-фрут Grape-Fruit це вислід експериментування перещіплювати два роди дерев: помаранчу й цитрину. Дослідники отримали новий овоч, більший величиною від обох „предків". Шкірка цього овочу трохи блідша від помаранчі, а квасний смак цитрини злагіднений солодощами; притім специфічний терпкавий запах і смак, до якого треба привикнути, як привикається до запаху і смаку помідорів або мандаринок.

Не треба й згадувати, що овочі ці, подібно як цитрини й помаранчі богаті у вітамінові прикмети, представляють велику вартість, як середник раціонального відживлювання.

В Америці стає він загальною щоденною поживою, особливо рано при сніданні, — яке звичайно складається не з традиційної нашої кави або чаю, — а з вівсяної кашки з молоком і одного ґрейпфруту.

Годівля цих овочів в Америці заспокоювала на разі потребу американського ринку, а до Европи транспортовано лиш малу кількість; щойно цеї зими появилися більші транспорти цього овочу з Палестини. *С.*

РІЖНІ ВІСТИ

Концерти Сальомеї Крушельницької. Дня 23-го відсвіжило львівське громадянство свої приємні спомини на концерті п. Сальомеї Крушельницької, що приїхала до краю з низкою концертів на добродійні цілі. Про прикмети голосу артистки, що має за собою виїмкові успіхи на найбільших світових сценах — писати зайве. З нагоди концертів п. С. Крушельницької в останніх роках доводилось повторяти те, з чим віддавна погоджуються і ляїки-слухачі і мельомани: що п. С. Крушельницька не втратила досі нічого із свого великого мистецтва співу та своєрідного чару при передачі пісень. І цього року, як попередніх, авдиторія подивляла артистку, і тішилась, що вона живучи постійно на чужині відчуває потребу відвідувати рідну землю.

Санітарні курси для жіноцтва у Львові улаштував Жіночий Кружок ім. Ганни Барвінок при допомозі Українського Гігієнічного Товариства на протязі двох місяців від 12. квітня до 21. червня ц. р. Викладів відбулося 29, а обняли вони такі ділянки: 1. Короткий курс анатомії та фізіольогії людини. 2. Курс загальної та суспільної гігієни й санітарії з увагою на ролю жінки. 3. Суспільні хороби та боротьба з ними. 4. Жіночі недуги. 5. Дезинфекція та дезинсекція. 6. Боєві ґази та охорона перед ними. 7. Догляд за хорими. 8. Перша допомога в наглих випадках.

Викладали лікарі: Роман Осіньчук, Кордюк, Любчак, Куцик і пані Софія Парфанович. Усі прелеґенти вложили чимало труду, щоби слухачкам словом, світляними образами і практичними вправами подати якнайбільш відомостей з обсягу щоденної медицини й ґіґієни. Слухачок бувало пересічно на викладах 70, переважно учениць середніх шкіл, студенток і абсольвенток семинарії. І це потішаючий прояв, що молоде покоління шукає знання найактуальнішої ділянки, такої важної в нашому суспільному житті.

Ліґа проти жінок-курців. Америка хоче відучити свої жінки курити папіроси. З тією метою повстала в Бостоні протинікотинова ліґа, яка словом, друком і світляними образами бореться з тою звичкою серед жінок. Ліґа твердить, що у мущин цієї звички не можна вже викорінити, зрештою курення для мущини менш шкідливе, ніж для жінки, якої орґанізм вражливіший на нікотину, а барва її шкіри через папіроси затрачує свою свіжість і ніжність. Відозви Ліґи вказують на небезпеку курення для матерей і їх покоління; доказують статистикою, що така часта серед жіноцтва недуга рака на губах і в горлі є наслідком надмірного курення, яке є дальшим кроком до „учоловічення" жіночого роду. В Америці курить тепер приблизно 15% дівчат і жінок папіроси, а їх приклад поширюється. „Авраам Лінкольн — голосить напис на одній із фільм, що поборює курення — так здефінював циґару й папіроску: Це смердюче зілля, яке на одному кінці має вогонь, а на другому дурня. Сьогодні можна сказати: а на другому божевільну жінку".

Бостонська Ліґа звертається проти жінок-курців, накликуючи в своїх брошурах: „Мудрости замісць диму папіросок! Це потайки ділаюча отрута, це цвях до твоєї труни!" Чи Ліґа переконає своїми арґументами налогових жінок-курців — покаже майбутнє.

Мадярська черниця Естергомського манастиря сестра Катерина написала оперетку п. з. „Дзвін на дзвініці". Сюжет цієї оперетки так подобався композиторові Брюкнеру, що він склав до неї музику і її виставить один із віденських театрів.

МОДНО — ЕЛЄҐАНТНО — ДЕШЕВО!



Всім за грощі тяжко нині
Мов за воду на пустині,
То й тому не стид, а жах,
Що як щось купити маєм,
Кілька рази обертаєм
Золотого у руках.

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево,
Убиратися що дня,
Потрудись на львівський РИНОК,
ТРИЦЯТЕ ЧИСЛО — будинок,
Де „ТЕКСТИЛЬНА ҐУРТІВНЯ""!

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА,
комплетні слюбні виправи.

Несторка австрійського жіночого руху п. Марієнна Гайніш обходила недавно 93 ліття своїх уродин. Вона ціле своє життя служила ідеї рівноправности жінок, а перед трьома роками заснувала австрійський Жіночий Союз.

Жіноча поліція в Туреччині. У найближчому часі має турецький уряд оголосити проект покликання жінок до поліційної служби. У звязку з цим Унія турецьких жінок підготовляє відкриття спеціяльної школи поліційної для жіноцтва.

Перші жіночі реформи в світі носили італійські куртизани перед 400 роками. Але до загального вжитку ввійшли вони щойно на дворі французьких королів. Одною з ревних їх пропаґаторок була королева Марія Антонина. Та сама володарка приневолювала дами свого двору вживати введених також уперше в Італії — хустинок до носа. Досі елеґантні дами втирали ніс... менше елеґантно.

Що варта жіночі брови. Гарна американка з Нью-Йорку Льоретта Юнґ оцінила свої брови на 500.000 долярів, і на таку суму обезпечила їх в асекураційному товаристві. Притоку до такої оцінки дало їй рішення жірі експертів жіночої краси, яке признало її брови найгарнішими в Америці.

Льондонська преса коментує живо долю пані Ірми Валєрії Аркельсміс, яку у 1929 р. засудили на 9 міс. за те, що вона у мужеському одязі вступила до війська і виступала назовні як „полковник". Відсидівши вязницю, вона не мала змоги найти працю як жінка, і знову переодяглась за мущину і працює у ґаражі як механік.

Зїзд Соколів і вистава Українського Народного Мистецтва в Празі Ч. С. Р. В липні минає рік від першої самостійної вистави кооп. У. Н. М. за кордоном — а саме в Данціґу, яка, як про те свого часу писалось, пройшла з небуденним успіхом та полишила за кооперативою добре імя у чужинців. Другим з черги таким виступом є виставка в Празі, яку відкрито 19. червня ц. р. Пражська вистава людового мистецтва тим цікава, що в ній беруть участь усі славянські народи що зїдуться на ювилейне свято столітніх роковин першої сокільської організації. І коли зїзд соколів має дати перегляд сили й організації молодого покоління окремих слованських народів — то всесловянська виставка людового мистецтва має виявити силу і багацтво мистецької народньої творчости тихже народів. Тому з великим зацікавленням ждемо на вислід пражської вистави.

Наймолодшою письменницею Франції, а може й цілої Европи, є Жозета Кльоті (Josette Clotis) Їй тепер двацять літ, але перші свої новелі опублікувала в 1925 р., цебто в тринацятому році життя. Першу свою повість „Зелений час" почала писати теж в тому часі,

З приводу 10. річниці видання „Жіночий Світ". Журнал „Zensky Svet" який видає ґурток словінських жінок у Любляні, вступив у 10. рік свого видання. Журнал цей, один із найкращих фемінистично-літературних журналів узагалі. На 32 сторінках наукового формату міститься дуже цікавий матеріял із жіночого світу. Перші сторінки завжди присвячені біоґрафії якоїсь видатної жінки, — між іншими приміщено там життєписи і наших жінок: Марка Вовчка, Уляни Кравченко, Ольги Кобилянської. Потім іде відділ літературний, відділ соціольоґії й господарства — огляд жіночого руху взагалі, куховарство, ґіґієна, суспільне життя. В деяких відділах поміщувано теж статті про українське життя, про політичну працю сен. О. Кисілевської та посолки М. Рудницької, про працю Союзу Українок у Львові, в Канаді та Америці. Відповідальною редакторкою цього часопису є Мариця Баршолова-Надлішек. Редаґує журнал Павла Гочеварєва, відома словінська публіцистка та щира наша прихильниця.

Виставка українського народнього мистецтва в Ню-Гевн. У столиці американського стейту Коннетґітут, місті Ню-Гевн New Haven славнім на весь світ університетом званім Єйль Yale влаштували недавно виставку нашого народнього мистецтва. Ця виставка



Пані Скубова на виставці в Ню-Гевен у народній ноші, демонструє спосіб домашнього прядення лену.

зорґанізована заходами місцевого „Міжнароднього Інституту", українських студентів і нашої нью-йоркської діячки пані Скубової, що влаштовує такі виставки і в інших американських містах. Виставка займає салі публичної бібліотеки. Є там старинні історичні килими та нові, віконні завіски, обруси, покривала на ліжка, вишивані сорочки та подушки, ріжні частини народньої ноші, ґуцульські різьблені тарілки та коробки, коралі, браслєти, ковтки тощо. Місцева американська преса, з якої беремо звістки про цю виставку, підкреслює високу мистецьку вартість виставлених зразків і ніжну ґру кольорів на тлі майстерного орнаменту. При цій нагоді американські журналісти інформують свою публику про деякі факти із нашої історії та культури. П-ні Скубова саме пояснює експонати та показує американцям техніку вишивання та мережання. Виставка має великий успіх. Вечорами в її салях виступає український хор з народніми піснями.

Лікарка жіночих хоріб д-р Софія Парфанович виїхала на літо до літниська Розлуч у Турчанщині, звідкіля вертається 1. IX. ц. р.

Бібліографія

М. КУЦІЙ. Діти у творах українських письменників. Причинок до студій над розвитком дитини. Станиславів 1932 — 16° стор. 64.

Автор скромно назвав свою книжечку „причинком до студій над дитиною" і такою вона є. Окрім передмови й закінчення самого автора, де зясовує він вагу розслідів душі дитини у всіх її проявах щоденного життя і висказує свою віру у вроджену доброту й чистість дитини — зрештою переказує тільки зміст оповідань наших письменників, у яких героями чи героїнями є діти. Перед нами пересуваються діточі постаті з творів Шевченка, М. Вовчка, Мирного, Нечуя-Левицького, Франка, Грінченка, Марковича, В. Лебедової, Стефаника, Кобилянської, А. Чайківського, Ковалева, Мартовича, Васильченка, Винниченка, Лепкого та ін. Короткий зміст кожного оповідання з довшими чи коротшими цитатами, дві-три характеристичні діточі риси — ось метода автора книжечки. Обняв він нею що важніших наших письменників, поминаючи тільки сучасну Придніпрянську Україну, де на цьому полі виросла вже дуже багата недольоґічна література. Не погодимося в одному з автором, а саме, що у виборі письменників помістив теж Віру Лебедову з її твором „Малі герої". А не годимося не з тих мотивів, які подає д. Евген Пеленський в „Українській Школі" (ч. 1 за лютень 1932 ,стор. 9), мовляв: „у Віри Лебедової в її „Малих героях" діти виходять подекуди штучно, „діти не діти, а старі-малі". „Малі герої" не повинні були найтися в книжечці д. Куція тому, що це оповідання не про діти, а для дітей. А коли пишемо для дітей і хочемо вщіпити їм якусь ідею, якийсь приклад до наслідування — то мусимо цей приклад виідеалізувати, як актор на сцені характеризує себе, щоб створити яркіший тип героя. Тенденція? — так, і це ні трохи не відбирає в очах дітей вартости оповіданням, бо діти саме люблять не дійсність, а уяву, не буденщину, а великий святочний настрій. Як знаємо з переведених анкет, діти (особливо дівчата) залюбки читають „Малих героїв", так само як польська молодь захоплюється оповіданням Сенкевича „В пустині і пущи", де малий Стась Тарновскі, доконує чудесних, неймовірних лицарських подвигів. Але до брошури д. Куція „Малі герої" Віри Лебедової не підходять. Тут треба було зацитувати її „Мами" (видання У. П. Т.) або „З траґедій діточих душ" (видання буковинського „Проміння"), де на основі справжніх подій змальовані діти у відношенні до старих, у ріжних життєвих ситуаціях і як вони на них реаґують.

Книжечка д. Куція цінна тим, що вона одна з перших у нас торкає справу студій над душею дитини — справу, яка в інших народів поставлена вже сьогодні дуже широко, стала наукою, якою займаються педаґоґи, психольоґи, лікарі. І саме тепер, коли недольоґії йде в підмогу психотехніка, коли й у нас у Львові заходом Тов-а інжинірів повстає українська порадня психотехнічна — книжечка д. Куція дуже на часі. Може вона справді стати причинком до поважних праць про розвиток дитини, бо „сьогодні найвищою студією людства є сама людина, а двічі найвищою її вік діточий". *К. Малицька.*

Dr. Edmée Charrier: L'évolution intelectuelle féminine, 1931. Париж. Вид. Alberte Mechelinck (10 rue Victor Cousin). Стор. 572, наукового формату, 49 статист. тист. таблиць і діяґрам.

Одна з відомих французьких адвокаток, авторка багатьох праць з ділянки жіночого шкільництва у Франції та з історії фемінізму, написала велику працю, в якій подала яскравий образ розвитку жіночої інтеліґенції в цілому світі. Головну частину цієї великої наукової праці авторка присвятила розвитку жіночої освіти у Франції: народнього й середнього шкільництва, високих шкіл та фахової освіти.

В другій частині своєї книги пані Шаріє подала огляд розвитку високошкільної освіти жінок цілого світу. Свою книгу авторка ілюструвала статистичними діаґрамами та таблицями. Тут подамо лише декілька цікавих статистичних даних: в 1929 р. було в цілому світі приблизно пів міліона студенток і майже стільки-ж жінок з вищою освітою, які вже на практиці доказують, що жінка може бути цілком рівноцінною співробітницею чоловіка у всіх галузях знання. В своєму заключенні авторка з'ясувала й протифеміністичний рух в деяких державах, напр. у Франції, в Італії: там навіть у жіночій літературі появилися думки, що жінка за яких 50 років ізнову забажає бути „лише матірю та господинею", „жінки знову повернуться до кухні та до вікон із біленькими завісками, де вони будуть мріять про „нього" (так неначеб і тепер освічені жінки вже не прикрашували своїх помешкань квітами та завісками?)

У Франції видатні феміністки влаштували анкету між найвидатнішими громадськими діячами, політиками та письменниками, як вони дивляться на жінку-інтелєктуальку? Майже сто процентів відповідей звучало, що жінка має рівне право у всіх галузях культурного, соціяльного й політичного життя на цілковиту самостійність у житті, як того собі бажають і що жінки освічені не тільки не гірші в подружжі та в господарстві, але навпаки, вони краще приспособляються до життя і в гірших умовах, вони розуміють ліпше душу дитини.

На закиди, що жінка втрачає привабливість та не мріє вже про заміжа французькі студентки відповіли: „І вони мріють про подружа, але подружа рівноправної з рівноправним". Статистика показала, що найбільше одружилося тих, що закінчили один і той сам факультет, були товаришами у школі. В інтелєктуальному подружі меньше дітей, але проте діти якіс-

Не будемо розбирати всіх питань, що зачіпила та розібрала авторка, нехай ті що ними цікавляться, довідаються з ориґіналу. Книжка написана дуже легко; приведено багато прикладів із життя, які перешкоди приходиться поборювати французьким жінкам та й жінкам інших народів, щоби дістатися на високу школу, або щоби дістати право працювати по своєму фаху, примінити в житті знання, придбане в школі.

В книзі найгірше подані відомости про словянських жінок, але, як я довідалася про це від самої авторки, вина не її, а наша, бо справді ми словянки маємо дуже мало феміністичної літератури, навіть у своїй рідній мові. Та чи не пора й нам почати працювати в цьому напрямку? Авторка примістила на кінці книжки спис величезної світової феміністичної літератури понад 400 джерел, які й нам могли би послужити вказівками для подібних розвідок.

Марія Омельченко.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

ПРОЄКТИ СЕРВІСІВ

роботи арт. Дядинюка.

Навіть і тепер у часи світової кризи кожний із нас дбає, щоб обстановка нашого мешкання з боку естетики стояла на належній висоті. Глядимо, щоби наша кімната в цілости творила гармонійну єдність стилю, щоби кожна річ відповідала вимогам цього стилю.

Є народи, як французи, німці, італійці, англійці, що й по сьогодня стараються у своїй хатній обстановці заховати національно характеристичний естетичний смак. І то нетільки внутрішньо, а й зовнішньо.

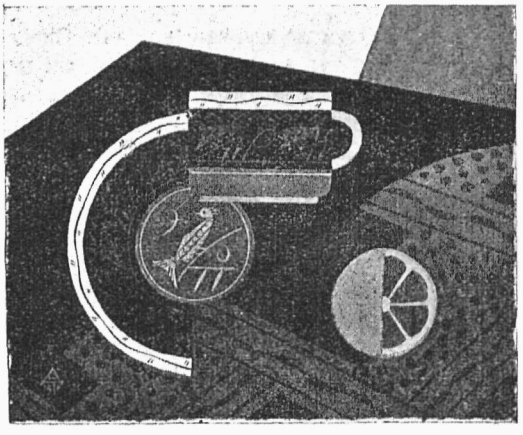
В нас українців це дещо затратилось. Головно по містах. Правда, село цю рису народньо-побутову ще таки заховало.

Останній десяток літ дав нам цікавий образ відродження цього народнього хатнього мистецтва, передусім: вишивки, килими.

За цим іде черга на третє.

Саме тепер останніми часами починаємо цікавитися і хатньою посудиною, яка з декоративно-мистецького боку малаб питоменні нашому народові риси.

Оттут подаємо кілька зразків проєктів сервісу, які виконав наш артист-маляр Василь Дядинюк. Ось перші проєкти — ще з 1929 р. — це тарелі. Бачимо, як артист у цьому, тарелевому, проєкті вміло



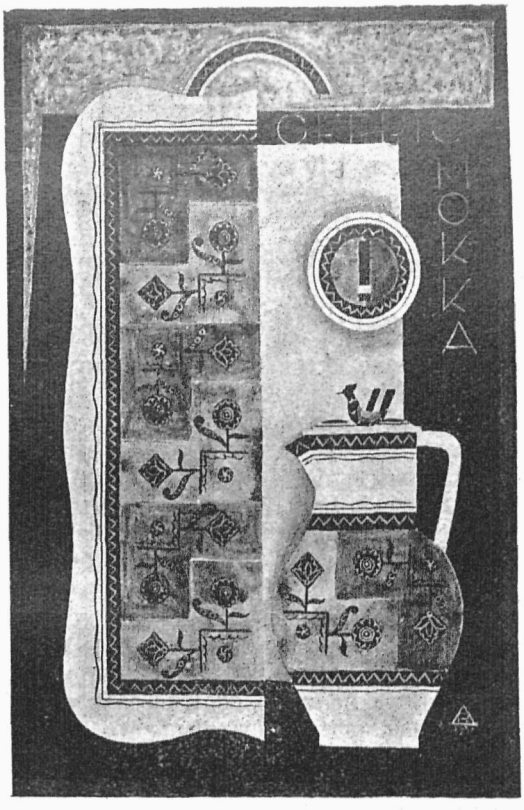
Чайний сервіс.

і делікатно користується привабливістю колірів — кобальт, срібло, золото, умбра, цинобер, — додаючи їм мельодійності його синтетично схоплених ліній. Тут він єднає орнаментику Полтавщини з Гуцульщиною.

Другий проєкт, це сервіс Мокка. Складається з двох композицій. Колір жовтий як тло (порцеляна) й, опріч того, сірий, темно-жовтий, а на них орнаментика зеленою й чорною.

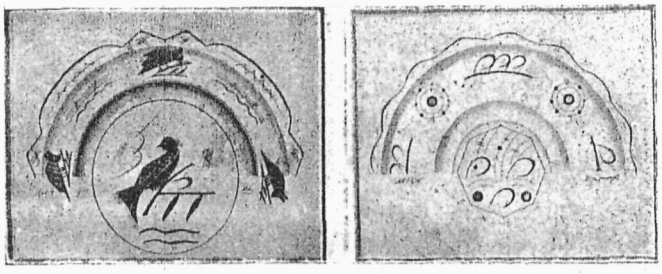
Третій — це чайний сервіс. Тут артист, даючи проєкт сервісу, створив нам образ, що просто як цяцька манить наше око. Бачимо перерізану цитрину. В колірі цитрини є й сама порцеляна. Дальше йдуть краски: червоно-венецька і селєдиново-зелена. Тло, як додатковий елемент, зі срібла і наклеєного оксамітно-блакитнього коліру. На середині підставки-тарельчика орнамент Гуцульщини — птаха, — а довкруги філіжанки й береги тієїж підставки орнамент Полтавщини — пташки.

Знаємо, що орнаментика, яка прикрашує нашу стару хатню посудину, це переважно орнаментика ростинна з додатком орнаментики тваринної. Це є та стара орнаментика, якою так пишався наш народ у давнину. „Наш квітковий орнамент, що зустрічається на рушниках, підризниках, ризах, на шовках



Сервіс Мокка (таца і дзбанок).

одежі козацької старшини, це наслідок нової змішаної культури Сходу й Заходу, яка пишно розцвіла в XVII віці, але її з корінем вирвав Петро І." (Проф. Г. Павлуцький: „Історія українського орнаменту". Київ, 1927.).



Проєкти тарілок.

Оцим наш артист Василь Дядинюк і цікавий у своїх проєктах сервісів: уміє підійти до нашого орнаментного мистецтва віків минулих і дати нам річ у новому, сучасному мистецько-декоративному оформленні, що вповні вдоволяє наше естетичне почуття смаку.

ГАЙНІЦ ШАРПФ.

ВОНА НЕ ХОЧЕ... ВОНА НЕ МОЖЕ..

Вона не хоче довше бути його жінкою; він — тиран. Вона не може рішитись на розвід. Хто інший погоджувався би так легко з її примхами, як він?

Вона не може терпіти його пестощів, коли вона нервова; та коли вона нервова їй так важко обійтись без його пестощів!

Вона не хоче мати останнього слова, коли він дає їй виговоритись досхочу. Та вона не може погодитись на його останнє слово, коли він закрив себе таємною, такою дразливою мовчанкою.

Вона не хоче бачити його заздрісним; він не повинен сумніватись у її коханні. Вона не може погодитись з тим, що він не заздрісний, бо тоді вона починає сумніватись, чи він справді кохає її.

Вона не хоче, щоби він у товаристві робив себе приємним, — на це він за поважний своїм віком. Вона не може погодитись із тим, щоби він при людях поводився з нею холодно, — вона-ж іще молода!

Вона не хоче їсти з ним сніданку, коли він вчасно виходить із дому. Вона не може снідати сама, без нього, бо тоді лежить у ліжку аж до обіду.

Вона не хоче вечорами сидіти з ним дома; тоді на неї находить сонність. Вона не може йти спати раніше без нього, бо тоді їй тяжко заснути.

Вона не може спати з ним разом, бо не почуває себе свобідною. Вона не хоче спати без нього, бо боїться.

Вона не хоче сидіти в каварні напроти нього, бо тоді дим із його папіроски дразнить її лице; вона не може сидіти поруч нього, бо тоді він струшує попіл на її сукню. Вона не може сидіти без нього, бо тоді зараз хтось сідає проти неї з люлькою.

Вона не може ждати на нього на вулиці, на сонці — її шкіра дістає веснянки. Вона не може ждати на нього в тіні — холод проймає її тремтінням. Вона воліє коли він жде на неї, головно, коли йде дощ.

Вона не любить ходити з ним ніччю до барів; тоді ніодин танцюрист не підходить до неї. Вона не любить ходити до барів без нього, тоді кожний підходить до неї.

Вона не любить їхати залізницею разом із ним; він вибирає найгірші місця. Вона не любить їздити сама, бо тоді мусить весь час стояти.

Вона не хоче їхати автом разом із ним, бо він не дозволяє їй сидіти при кермі. Вона не може їздити сама, бо шофер, що відступив їй керму, досі лежить у шпиталі.

Вона не може вибачити йому і гнівається. Як він смів глузувати з її короткої сукні! Вона не хоче довше гніватись із ним, бо хотіла би купити собі ще одну сукню, ще коротшу.

Вона не хоче жити без нього; вона не може вмерти без нього.

Вона не хоче спочивати в могилі поруч нього; це нарушувало би її вічний спокій. Вона не може спочивати денебудь інде, бо хотіла би, щоби її імя було вирізблене поруч його імені на тім самім надгробнику.

Боже! дай вічний спокій її невтишній душі, Амінь.

Перекл. *М. Р.*

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Марія Омельченко, Прага. Рукопис одержали.

Марія Мазур, Сермез, Франція. Статтю помістимо. Дальше в листі.

Ганна Романчин, Веґревіл. Листа одержали. Незабаром пішлемо Вам список.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Ярослава Дереш, Молодиньче. Реклямація прийшла за пізно.

Софія Онищукова, Раковець. Поштовий уряд зобовязаний прийняти Вашу реклямацію й безплатно доручити її нам, а також безплатно доставити для Вас новий примірник числа.

Читальня „Просвіти"", Межибрід, п. Сянік. Як ми вже зазначили кілька разів, ч. 1, 1932 є вичерпане й ми не можемо його Вам надіслати. Відповідно до того зачислимо передплату. Аркуша кроїв не видаємо цього року; ми заступили його курсом крою білля. Окрім того долучуємо колірові таблиці взорів, з яких перша появиться з цим числом. Крій до кожного моделю можна замовити в адміністрації часопису за попереднім надісланням належности у почтових значках.

Українська Жіноча Громада, Денбері Саск. Часопис Вам висилаємо. Гроші одержали.

З НАШОГО ДОСВІДУ

Емілії К. Найкраще обчистити землю під деревом від трави цілковито. Трава хочби й рідка та дрібна, всеж таки тягне для себе соки з землі. Окрім того гола земля лекше пропускає воду й воздух до глибини коріння. Окрім того не можуть задержуватися тут жучки та хробаки, які падають із дерева. А трава, яка росте під деревом, є й без того дрібна й рідка.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

Розмова приятельок.

Дві пані сидять при столику в цукорні.

— Знаєш, Соню, — каже одна, — нині кінчу двацять-пять літ.

— То цікаве! Я теж...

— Так, але я доперва перший раз!

Непомильний знак.

Король дедективів взяв справу в свої руки і злевив ошуста.

— В який спосіб вдалося Вам пізнати гультая? Прецінь був перебраний? — питають дедектива знайомі.

— Власне, це його згубило. Перебрався за жінку і переходячи попри магазин мод не затримався при виставі. Жінка не зробить такого промаху.

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувший лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики

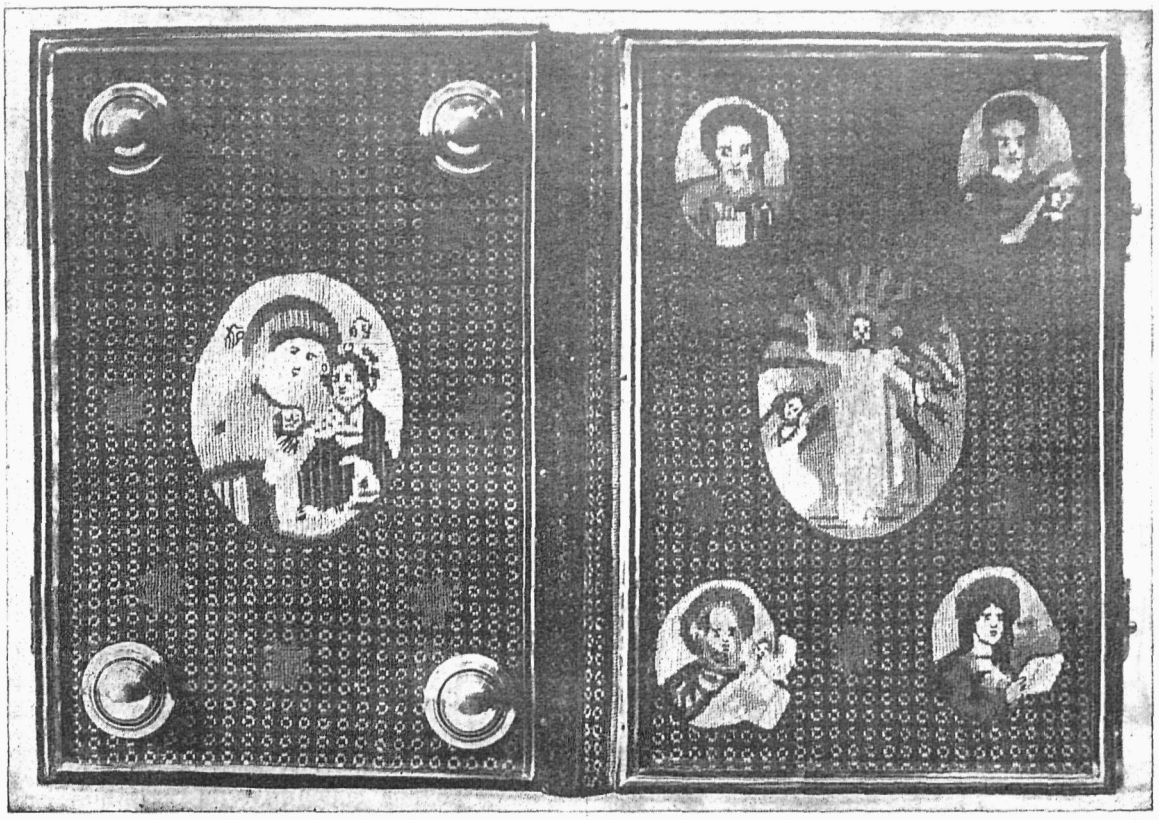
ординує в шкірних недугах і т. д. від год. 8½—10, 18—19, в косметиці від 10—11 і 16—18, в неділі і свята від год. 10—11.

ГІРСЬКЕ СОНЦЕ. ВАПОФОР. ДІЯТЕРМІЯ. КРИОТЕРАПІЯ. СЕПАРАТКОВІ ЖДАЛЬНІ.

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 22., III. ПОВЕРХ

(біля „Народньої Гостинниці").

Вінда до вжитку. — Телєфон 38-90.



Цікавий експер[illegible] Євангелія

Панна Марія Хомяк, абсольвентка школи ДУ" у Львові, з Верхні, (пов. Калуш), зробил вий експеримент: вишила на сірому сільськ лотні 6-ти коліровими бавовняними нитками і задню сторінку обгортки до Євангелія. Цю к використав львівський переплетник Дмитро Львів (Ринок 10) для мистецького переплету, передню і задню сторінку обгортки пятимі. вим, грубим чеським шліфованим склом та золотисто мідяними клямрами. У чотирох ро ньої обгортки поміщено чотири металеві кулі, ставки для Євангелія. Таким робом осягнено новий тип мистецької оправи Євангелія. З чи стецького боку сама вишивка високої вартости тому, що рисунки досить примітивні. Та нема су що ця перша спроба, виглядає далеко краще і к права в оксамит та дешевеньку імі- ля нових спроб такі вишивки і пе- виконані на мистецьких зразках, исокої вартости. Наші Отці-пароси на це увагу, збогатити свої церкви м придбанням і допомогти одночасно ком нової мистецько-вишивкової ді- лановитні сільські дівчата можуть пробу вишивки. Таке нове Євангелія ційського Інституту з 1929 р. в опи- та з твердим полотняним футералом . Коли взяти під увагу величезну ає виготовлення такого переплету, куття, трівкість і солідність роботи, навіть на нинішні часи висока.

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

Ш. С. При лікуванні веснянок чи пак печіночних плям уживають сильних нпр. ртутевих або резорцінових мастей, які можуть спричинити запалення шкіри, а навіть пошкодити нир-кам. Тому таке лікування треба вести лише під лікарським доглядом. — З домашніх засобів пробуйте вибілювати веснян-ки платками цитрини.

О. Н. Найкращим засобом поборювання жиляків є нині творення в них штучних сціпів при помочі впорскування до жили відповідних речовин. Ґумові панчохи показались зовсім непрактичними. Вони надто сильно стискають ногу, досить скоро тратять елястичність, а врешті досить дорогі. — Краще вже вживати т. зв. елястичних бандажів.

ХТО ПОРАДИТЬ?

Прошу порадити мені, як найкраще чистити запускану підлогу. Чи можна вживати до того нафти, або оливи?

І. Н.

Я насадила собі в жовтні цибульки гіяцинтові з тим, щоби мені на весні зацвили. Вони не лише що не зацвили, але й виросли дуже мізерно. Яка може бути тут причина?

Галя С.

Маємо в садку стару вже вишню, яка родить, хоча на весні буйно цвите. Шкода мені її втинати. Чи не можна би відмолодити її в якийсь спосіб?

Прошу порадити мені, що варто студіювати (в краю або заграницею) абсольвентці рисункового відділу на техніці, щоби лекше роздобути посаду при школі. В якому напрямі варто спеціялізуватися (напр. рекляма), щоби знайти можність заробітку.

Будучність.

РУЧНІ

ПРИМІНЕННЯ ВИШИВОК



Ч. 1.

Ч. 1. а) Убранка для хлопчика від 3—7 літ з білого ляного полотенця, комірчик, рукавички та розріз пазухи прикрашений вишивкою.

Ч. 1. б) Суконка для дівчаток від 2—4 літ, з тонкого білого матеріялу прикрашена дрібними квітчастими мотивами з І. таб. кол. взорів.

Ч. 1. в) Суконка для дівчинки від 4—7 літ з білого тонкого матеріялу (батист, маркізета, шовк до прання і т. д.) прикрашена багато вишивками. Навкруги шиї колірова морщинка. На рукавах і придолі порозкидані мотиви рожечок із узорів І. таб. кол. взорів за 1932 р.

Ч. 2. Модна камізоля прибрана двоякою вишивкою: цвітистою, та вузьким рубцем з ґеометричними мотивами. Рубець цей найкраще вишити окремо, та відтак пришити до камізолі стебнівкою. Камізоля з білого вовняного матеріялу або тонкого суконця.

Ч. 3. Блюзка з вишивками на спосіб народної сорочки. На вуставці та передньому пластроні та сама вишивка (дуже добре надаються тут буковинські мотиви). На рукавах та комірчику киданий вільно мотив з вуставки. Манжет і комірець лямовані вузьким мотивом з вуставки, що підчеркує там ряд галузок. Блюзка зроблена з маркізети або бурунчуку, при комірці завязана застяжкою.

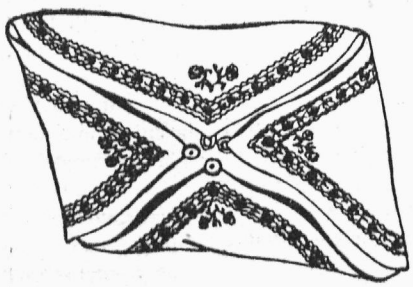
Ч. 4. Сашетка на хустинки прикрашена квітчастим узором. (Із І-ої таблиці колірових узорів у барвах: чорній, жовтій і червоній).

Ч. 5. Декоративна подушка багато прикрашена мереживом і скісними взорами, виконана на юті або на сірім льнянім полотні. Поміж двома рядами мережок поміщується три ряди скісного узору (таблиця І. ч. 2), що падуть під простим кутом. Посередині один мотив більшої рожі вибрати із узору ч. 1 або 3. (Таблиця І). Цей оригінальний проект вимагає

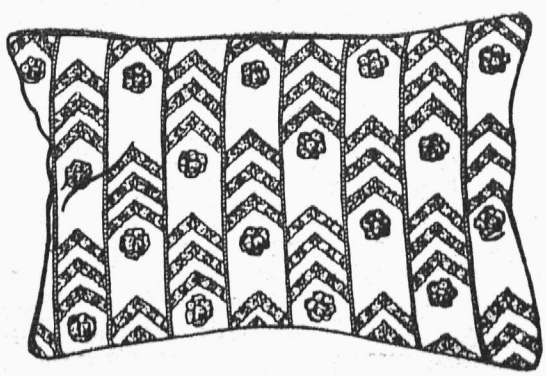


Ч. 2.

Ч. 3.



Ч. 4.



Ч. 5.

РОБОТИ

ДО ЛІТНЬОГО ОДІННЯ.

дуже точного обчислення взору та плянового його розміщення.

Ч. 6. Одяг на літо з трьох частей: гладка блюзочка з короткими рукавцями, та спідничка з болєром прикрашені народними мотивами —гафтами з Великої України. На цей комплєт надається англійське полотенце, або сирий шовк, а блюзка з маркізети, панами, або модного зірчастого бавовняного матеріялу.

Ч. 7. Суконка з легкого матеріялу (фуляру, хінської крепи, або доброго бурунчуку) який дається гарно морщити. Вишивка дискретно приміщена на ґесці, та на долині суконки. Можна легко примінити ломані мотиви з І. таблиці взорів: з 1-го та 2-ого взору.

Ч. 8. Суконка з полотенця, або модного тепер епонжу в ясній одностайній красці. Вишивка уміетно приміщена довкруги шиї, та долиною при спідничці. Канву під цей сам мотив, що в попередній суконці з І-ої таблиці взорів ч. 2. треба пришити пасочками в промінюючій лінії від шиї. Також на спідничці при віночках ,треба ломаними кавальчиками канви осягнути круглу лінію. При певній увазі та здібности це вдається.

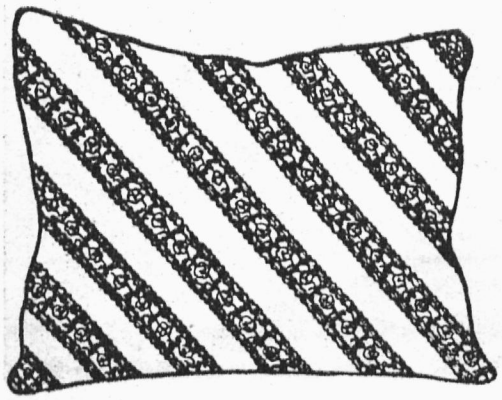
Ч. 9. Подушка на отоману де застосовано скісний взір ч. 2. табл. І. у відступах, що йдуть рівномірно до ширини взору. Барви як на взорі.

Ч. 10. Два проєкти торбинок ручно вишиваних: а) Взір снятинський у чорній і помаранчевій барві, виконаний гладко та хрестиками, на чеськім льнянім полотні, сірім або жовтавім. б) Взір з уставки жіночої сорочки, виконаний хрестиками в чорній і червоній барві. Цей сам проєкт можна виконати взором ч. 3. і ч. 5. із І-ої таблиці колірових узорів за 1932 рік.

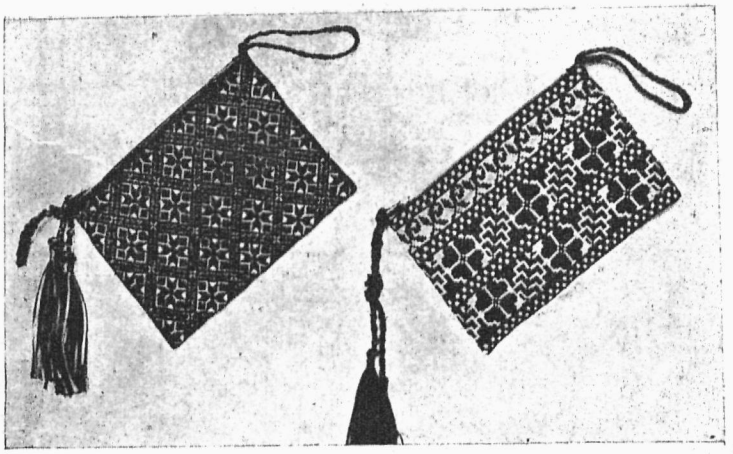
Взори до поданих проєктів можна дістати в „Новій Хаті" за 1 зол. 50 с. з пересилкою.



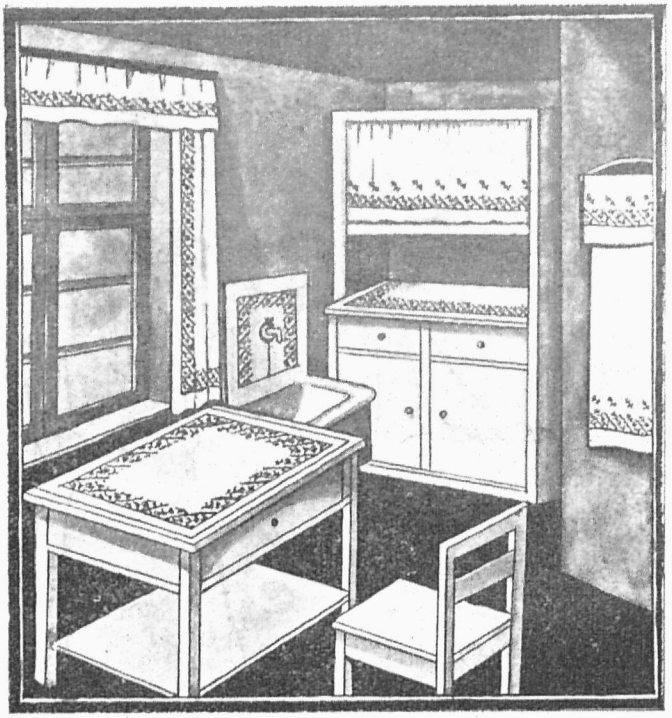
Ч. 6, 7, 8.



Ч. 9.



Ч. 10.

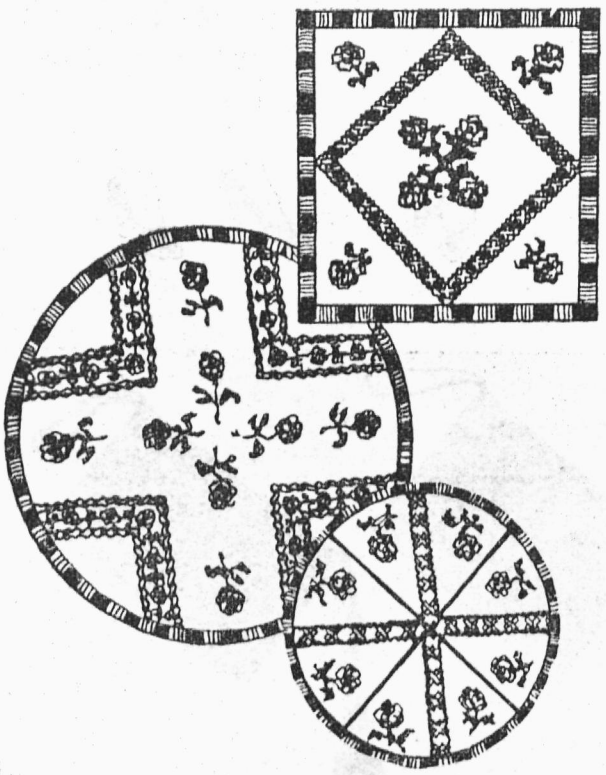


I. Проєкт.

І. ТАБЛИЦЯ КОЛЬОРОВИХ ВЗОРІВ ЗА 1932 РІК.

Народні вишивки Сокальщини:

1) Вуставка з жіночої сорочки.
2) Рукав дівочої сорочки.
3—4) Підтичка.
5—6) Дуди.



III. Проєкт.

ВИШИВКИ ДЛЯ ПРИКРАСИ КУХОННОГО УЛАДЖЕННЯ.

I. Проєкт:

1) Серветa на кухонний стіл.
2) Серветa на креденс.
3) Завіса на поличку в креденсі.
4) Завіса на вікно.
5) Кухонний рушник.
6) Завіса при водотягу.

Всі робітки виконані з домашнього полотна, з широко заложеним, примережаним рубцем, вишивка застосована з I. таблиці взорів ч. 2. оперта з крайнього боку на рівній лінії хрестиків. На завісці і рушнику додано ще мотиви розкиданих рідко рожечок

II. Проєкт:

1) Серветa на креденс.
2) Вітражики в креденсі.
3) Завіски на вікна.
4) Абажур на лямпу.

Матеріял: домашнє полотно.

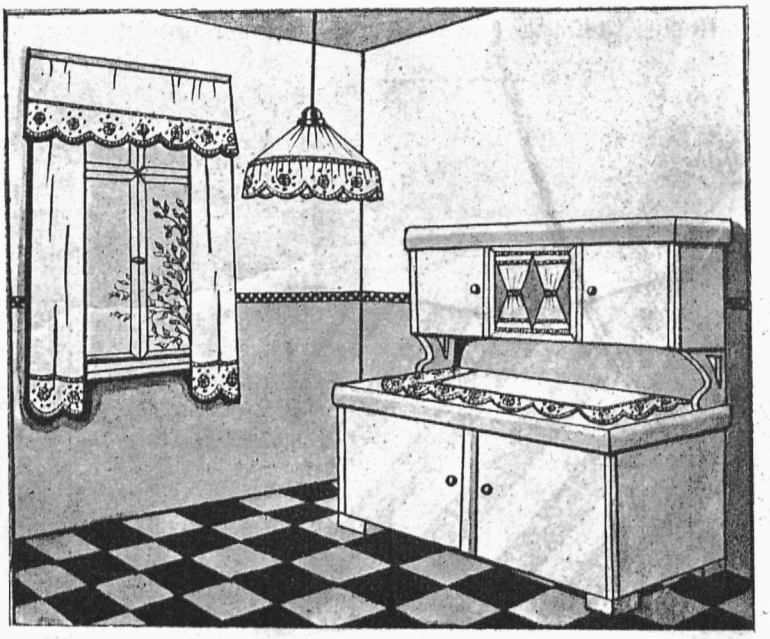
Вишивка приміщена краєм всіх робіт. Край робітки викроєний в круглі зуби, викінчені обміткою. У кожному зубі міститься один мотив великої цвітки, а у віночку дрібненькі. Відтак рядок рівної вишивки з ґеометричним мотивом. На абажурі вишивка дещо приморщена. На вітражиках лише рядки ґеометричної вишивки; якщо шибки більші, тоді можна примістити ще дрібні рожечки.

III. Проєкт:

Три серветки на тацу або кошичок під хліб, ріжної величини, та з дуже ріжноманітним розміщенням вишивок з I. таблиці взорів.

1. Кругла серветка більша.

Чотири угли з вишивки ч. 2. По середині на вільних доріжках розкинені рожечки.



II. Проєкт.

РОБОТИ

2. Кругла серветка менша.

Ґеометричний мотив зі взору ч. 2. розміщений навхрест. Відтак поміж раменами розкинені рожечки.

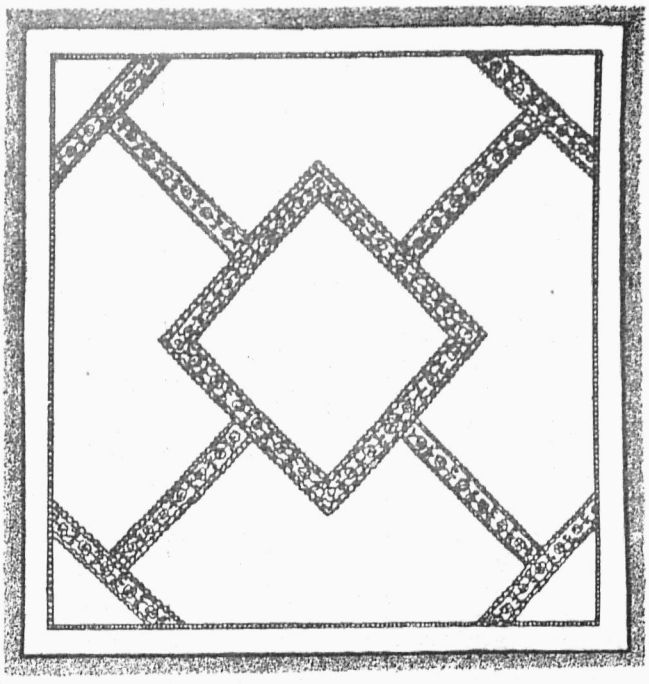
3. Квадратова серветка.

Ґеометричний мотив розміщений у квадрат. У середині розета з рожечок, — відтак у рогах теж рожечки.

Ч. 1. Одиґінальний проєкт квадратової сервети на стіл прикрашеної в цілости скісним узором. Матеріял тонке лянне полотно (широке на 100 цм.) або бурунчук. Кругом сервети у відступі 3 ст. від берега, широка меріжка, по рогах слідують пасма скісного узору ч. 2 (таб. I.), які в дальшому бігу стрічаються з квадратом, що розміщений по середині сервети. Взір вишитий хрестиками — краски, як на таблиці.

Ч. 2. Проєкт серветки на малий столик — кругом широка меріжка, по рогах квадратові ґусті мотиви взір ч. 2 а, а дальше у відступі яких 15—20 ст. (залежно від величини сервети) дрібніші мотиви (взір ч. 2 б) получені із великим мотивом двома рядами косички —виконаної у відступах тими самими красками, що виступають у цілому узорі. Найкраще на лянному на пів-біленому полотні.

Ч. 2 а і 2 б краски: ■ ■ чорна, ||| зелена, o o ясно жовта, ▪ ▪ ▪ помаранчева, < < < червона, × × × вишнева.



Ч. 1.

РОЗСУДНА ГОСПОДИНЯ

С. М. S. ВЖИВАЄ ЛИШЕ С. М. S.

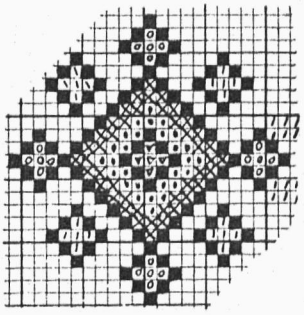
НИТОК С. М S.

БО ТІ ДАЮТЬ

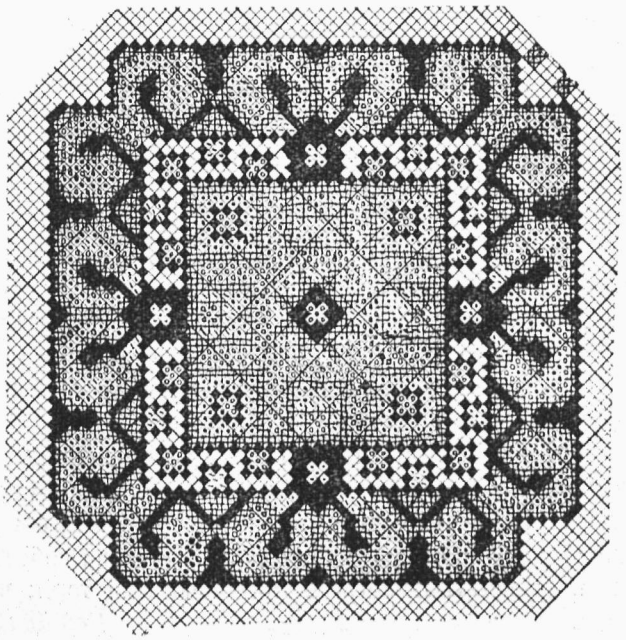
SEMPER BENE

SEMPER BENE

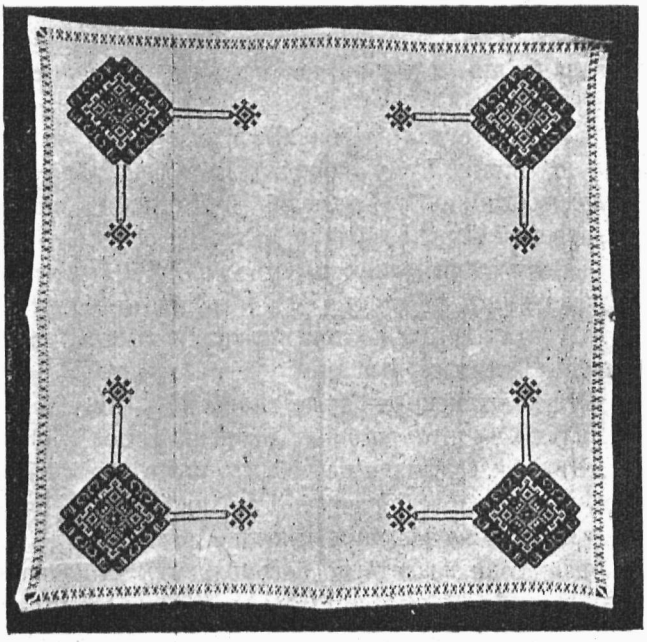
ЗАПОРУКУ ЗА ТРЕВАЛІСТЬ КРАСОК В ПРАННЮ.



Ч. 2 б.



Ч. 2 а.



Ч. 2.



ЇДЕМО НА ВАКАЦІЇ

Про літниско вже починаємо думати на Різдво. В теперішніх часах розважуємо кожний видаток, так і для цього мусимо знайти собі оправдану причину. Отже їдемо під кличем: все для здоровля! Бо й справді, хто не стає в літі фанатиком здоровля? Навіть той, що цілу зиму просидів у задимлених кавярнях і не бачив снігу, навіть той починає їсти редьківцю на вечеру, для „переміни матерії!" Отже, все для здоровля! Хоч би й для того, щоби пів року потім мали ми оправдання нічого для того здоровля не робити.

Вже й не кажу про тих, що справді мають захитане здоровля. Їм треба докладно розважити куди їдуть. От наприклад, первові люди. Вони прагнуть спокійного сільського затишку, де нема гуку автомобілів і дзвенькоту трамваїв. Тому їдуть із вигідного міського мешкання кудись до Пацикова, де нема того гуку й де нема знакомих. Але зате там скоро світ співають уже пташки, будиться домашня птиця, піють когути, ґеґають гуси, а цілу ніч виє пес під вікном. Однак вони переконані, що їм тільки село поможе й тому їдуть на село.

Клич „Усе для здоровля!" відноситься в першу чергу до легенів. Тому вибираєте літниско десь біля великих гостинців, у Гребенові, в Ямній, де зовсім нема порохів. А коли виїхали до вуйка на село, помагаєте завзято при млинкуванні зерна. Навіть показуєте, що вмієте снопи скидати й накидати, бо як це не вратувати честь і повагу міського чоловіка, перед тими сільськими скептиками?

Отже, літниско — дуже важна річ. Тому й родина, йдучи на літо, розбирає докладно всі за і проти того літниска. Очевидно не роблять цього перед вакаціями, але вже далеко скорше. Самітний чоловік може собі дозволити на рішення в послідній хвилі. Але родина, цей, коли назвати по новомодному, найменший колектив, починав вже по Різдві свої вакаційні міркування. Мамуня дістає часом уже на св. Миколая дарунок від татуня, додаток на вакації.

У квітні треба попросити татуня о новий додаток, тому, що той перший уже минувся. При цій нагоді відбувається домашня нарада і кожний член родини починає проявляти свої бажання відносно майбутнього літниска.

Отже батько хоче такого літниска, де міг би ловити рибу, щодня діставати свіжі ґазети та мати спокій. Мамуся хоче такого літниска, щоби там були гриби в лісі, й можна було дістати малини. А також щоби були лікар і аптика в місці і пес щоби був привязаний на подвірю. Загально всі бажають собі дешевого й сухого помешкання, де нема блох, і щоби господарські діти не мали коклюшу. Помешкання близько залізниці, але щоби там не було диму й пороху, близько ріки, але щоби там не було вогко і щоби не було комарів. Щоби там мали пса який не кусав і котів, для дітей. А коли вже знайшли таку ідеальну місцевість, що менше більше відповідає ним домаганням, тоді родина приготовляється до від'їзду й назначує собі літню дієту.

Молоко, яйці, масло! Ось клич вакаційної кухні. Беремо його з собою разом із величезними валізами та кошем із постіллю. Щоби відпочати і в цьому напрямку від міста. Але тут стрічаємо несподівані перешкоди. Молоко відвозять звідси до поблизького місточка, масла не роблять, кури не несуться. Мамуся й діти набігаються цілий день, шукаючи цих сільських продуктів і згадують, зітхаючи, білі вивіски „Маслосоюзу", на якого так часто в місті нарікали. А коли жид привозить з міста мясо, витають його на радощах, як спасителя й тішуться на добру „телячу печеню".

Їдемо на вакації! Кожний живе вже привидами. В діточих снах товпляться курчатка, крілики стрижуть ухами; батько вже бачить величавого іструга на вудці. А мати мріє про вінки грибів, які вона собі насушить та всі ті конфітури, які вона собі торік наварила,

Надійка,

ЯКІ БУДУТЬ ВАКАЦІЇ

Вже почався літній сезон, а з ним час виїзду на відпочинок. Відповідно до того, куди вибираємося, мусимо приготовити собі літнє вбрання.

Якщо, вибираємося в гори, то беремо зі собою вовняний костюм, або плащ ушитий англійським кроєм, вовняну гладку суконку або спідничку з камізолею і дві-три спортові блюзки, а вкінці одну легку суконку з білої чи колірової піки або епонжу в паски. Цьогорічна мода не любить надто поважного спортового вбрання. Навіть англійський подорожний плащ, оживлений фантазійно звязаними ріжнобарвним шалем набирає більше жіночо-теплого тону.

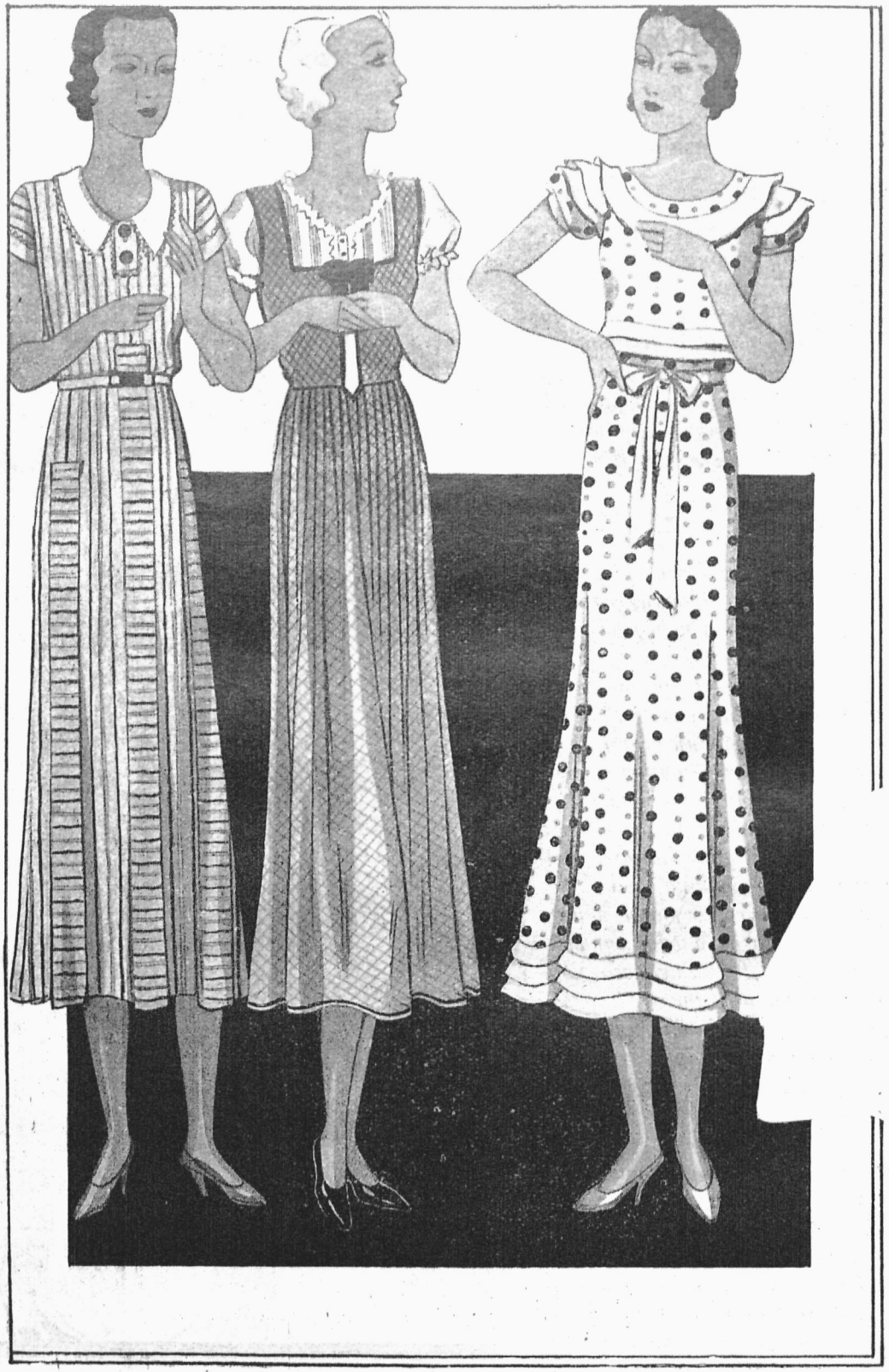
Коли ж наші обставини позволяють вибратися над море, тоді беремо зі собою кілька легких суконь із піки чи полотна, одну чи кілька з легкого взористого шовку, гарний костюм з ясної легкої вовни, а передовсім піжаму, яку над морем можна носити навіть до вечера. Шаравари прилягають у горі до стану, нижче бедер поширюються на право і ліво від кістки і відкривають гарно вбрану стопу. Гору піжами доповнює найчастіше трикот у двох барвах, дуже сильно витятий на плечах. Наверх убираємо короткий жакет з рукавами або й без рукавів. — На пляжі суперничить з піжамою коротка полотняна суконка, вшита без шва по боках, завинена навхрест збоку, переду або ззаду, сильно викроена на плечах, яка закриває купелевий стрій. До пляжового комплєту належить іще широкий капелюх з легкої соломи, деревляні капці, або полотняні плетінки на високих запятках, гарна торбинка з колірового личка і біжутерія з каучуку чи дерева. (Те все подаємо з загально-інформаційного обовязку).

А якщо вакації перебудемо на нашім галицькім селі, тоді, думаю, кожна з нас сама знає, що має і може зі собою взяти з одягу. На одно тільки хотіла би я звернути увагу. Стараймося не відбивати від тла природи. Залишім усі старі жоржетові крепдешинові сукні в хаті, не берім їх виношувати на село. Пошиймо собі дві-три легкі суконки з дешевого полотенця у квіти і якусь стару, немодну вовняну переробім на спідничку зі шельками до блюзок. Тоді будемо молодше виглядати і враз зі строями лишимо всю журбу бодай на місяць у місті. *Орися.*



Ч. 1. Літня сукня з шовкового полотенця. Верх насаджено з матеріялу відмінної краски. Так само прикрашено рукави.

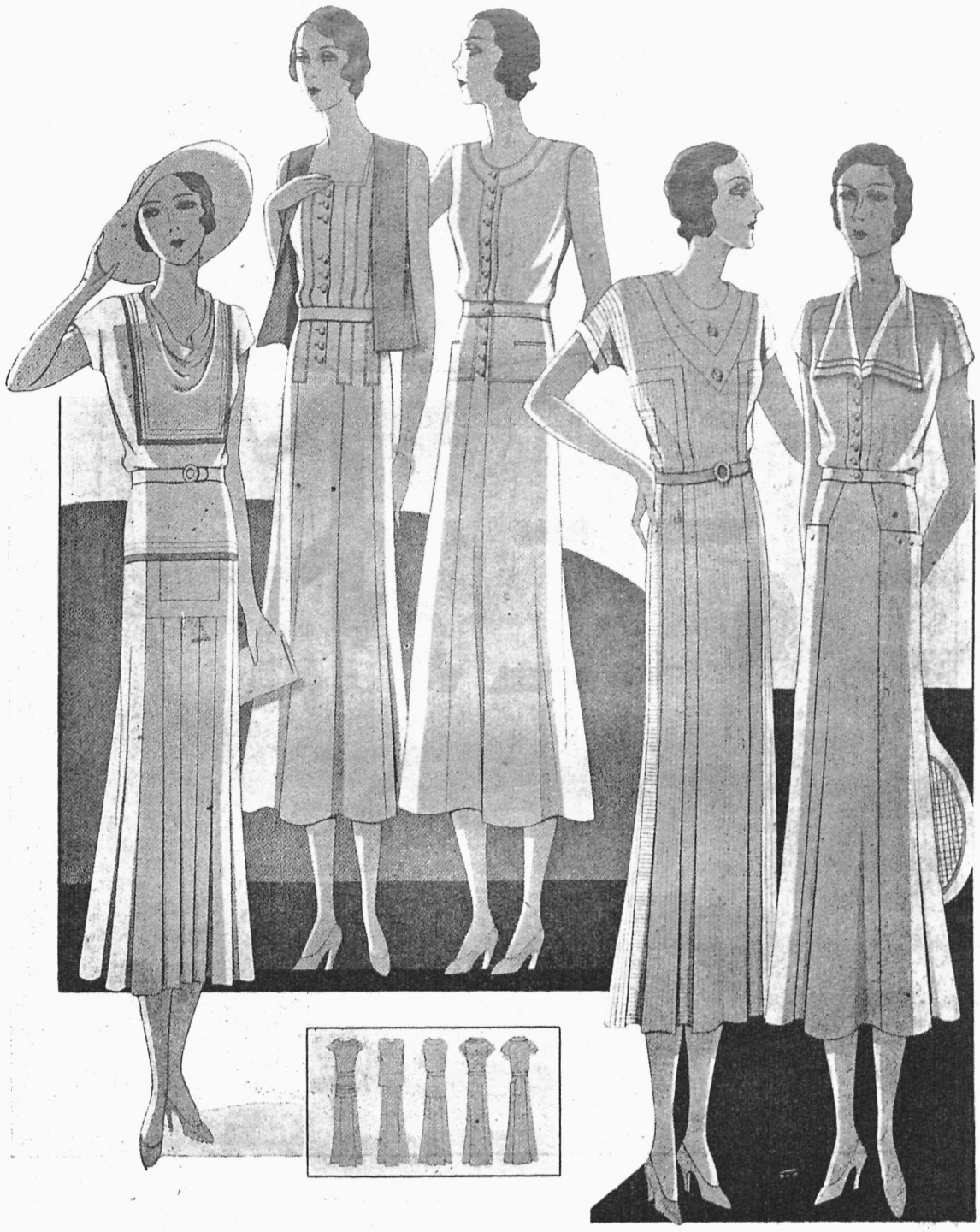
Ч. 2. Елєґантна сукня з узористої маркізети. Камізелька з оксамиту.





Ч. 1. Практична суконка з пругастого шантунґу.
Ч. 2. Спідничка зі стаником із узористого перкалю. Біла блюзочка.
Ч. 3. Гарна літня суконка з ясного фуляру в темні горошки.

ДЛЯ ТЕННІСУ



Ч. 1. Теннісова сукня з сирого шовку. Блюзка й комірець лямовані ріжнокольоровим шовком.

Ч. 2. Гладка сукня з білого полотна, прикрашена кольоровою мережкою зпереду. Вовняна камізелька в тій самій красці.

Ч. 3. Теннісова суконка з білого полотенця. Спідниця дзвонова.

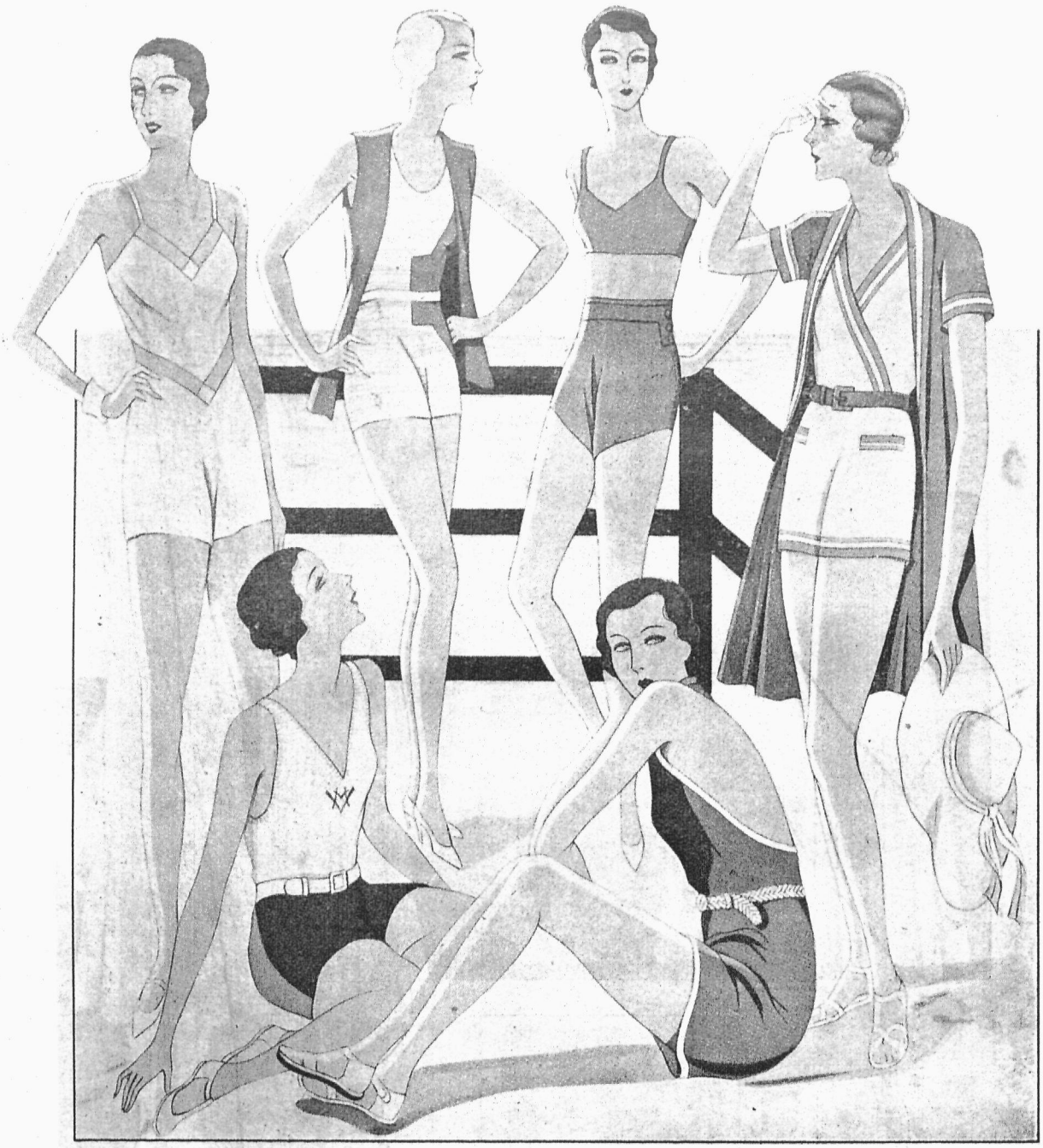
Ч. 4. Елєґантна сукня з пругастого шантунґу. Спідниця прикрашена поперечними складками.

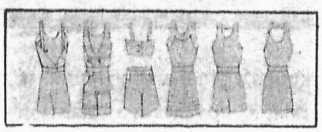
Ч. 5. Біла пікова суконка з широким коміром.

НА ЛІТНИЙ СЕЗОН
МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ, МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ Й ПЛАЩІ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
ЛЬВІВ, РИНОК 32.

ДЛЯ КУПЕЛІ Й ПЛЯЖІ

Модні зразки купальних та пляжових костюмів.





Першорядна робітня суконь та жіночих костюмів повідомляє що вже надійшли
ЛІТНІ МОДЕЛІ
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ НА 25 %!

МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА
Львів, ул. Собєского 12. — Тел. 17-04.



Ч. 2. Літна сукня з рожевого полотенця. Білий комірчик.
Ч. 3. Елеґантна сукня з узористої маркізети. Біла камізелька.
Ч. 3. Гладка суконка з білого шовку до прання. Червона стяжка.
Ч. 4. Практична спідничка зі станичком. Біла блюзка.

„LA DAME"

одинока українська елєктрична робітня
перворядного жіночого й мужеського білля

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 6.

виконує: французькі пліси, мережки, ручні й машинові закладки, гапти, ручні й машинові, батики, відбивання взорів, моноґрами, лапання очок, підроблювання панчіх і т. п.

Для провінції порта **не числиться** тим, що покликуються на це оголошення.

Ціле окруження зверне на Вас свою увагу, коли навчитеся підносити і піддержувати ефект Вашої краси. Всіх тайн косметики довідаєтеся з одинокого на україн. мові

КОСМЕТИЧНОГО ПІДРУЧНИКА

Потрібний молодим і старим, жінкам і мущинам, в місті і на селі. Учить загальних порад гігієнічних і косметичних способів, щоби не втратити краси. В книжці 66 малюнків. — Користаймо зі зниженої ціни 4 зол.

ВИДАВНИЦТВО М. МАТВІЙЧУКА, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ БЛЯХАРСЬКА 8, І. п.

ПРИПИСИ

КОНФІТУРИ.

Загальні уваги.

Значна скількість цукру додана до овочів робить їх поживнішими, але небезпечна тим, що відбирає їм своєрідний запах. Треба би обмежуватись до необхідної скількости цукру себто давати на 1 кільо овочів (або соку) 1 кільо цукру. Деякі господині радять брати цукру подвійно: 2 кільо. На конфітури призначені до тісточок і солодива (леґумін) вистарчає пропорція 1 на 1.

Треба вважати на сироп, щоби не був за густий або за рідкий. На 1 кільо цукру треба налити бодай 1½ квагирки води перевареної, з криниці (водопроводу), але теплої, щоби цукор швидко міг розтопитись. Цукор треба порубати на кусні (найкраще брати його з „голови"). Ніколи не треба ставляти нерозпущеного цукру на вогонь. Підчас варення треба збирати піну (шумовину) срібною ложкою, ще заки вложили ми туди овочі.

Є 8 стадій сиропу: 1. коли сироп паде з ложки у великих платах. 2-а Коли сироп між пальцями творить „тонку ниточку". 3-а Нитка стає грубша. 4-а Сироп виливаний з ложки творить на кінці так звану „перлу". 5-а Коли в сироп замачати вилку і дути на нього, тоді творяться баньки — сироп є вже тоді у потрібній стадії. 6-а стадія: сироп готовий, коли його пальцями можна угнітати в культу; у 7-ій стадії повинен ломатись у 8-ій коли є прохолоджений не є вже липкий і починає румянитись.

Коли смажимо конфітури у посудині мідяній, мосяжній, алюміновій або бляшаній, тоді треба їх переливати до іншої посудини, щоби не стояли довго в металевій. Підчас смаження не вільно дотикати овочів ложкою, тільки збирати піну зверху обережно срібною ложкою або бібулою.

Аґрест.

Очистити та витерти ягоди, надрізані і витягнути кістки. Заварити сироп з 1 кіля цукру на 1 кільо ягід, стягнути пінку, вкинути тоді аґрест і заварити. Так лишити його на добу. Відтак злити сироп, засмажити до густоти, вложити аґрест, досмажити аж стане мягким і прозорим, вистудити на салятерці і зложити у слоїки спершу ягоди, а відтак сироп.

Афини.

Заварити сироп із 1½ кіля цукру на 1 кільо ягід; вкинути туди немиті, але дбайливо очищені афини і смажити їх від 15—20 мінут. Для смаку можна вложити до сиропу палочку ванілії загорненої в муслін або цинамон.

Черешні.

Вибрати кістки із великих червоних або чорних черешень, заварити сироп із 1½ кіля цукру на 1 кільо овочів і вложити (для кращого смаку) палочку ванілії або 2 декаґр. цинамону в муслині. Літнім сиропом залити черешні складені до салятирки. На другий день відлити сироп, засмажити, і знову залити черешні теплим сиропом. На третій день вкинути черешні до кипячого сиропу і засмажити його аж стане прозорий. Коли охолонуть скласти до слоїків.

Вишні.

На ½ кґ. дрельованих вишень береться ¾ кґ. цукру. З цеї кількости взяти ¼ кґ. мілкого цукру і пересипати ним верствами уложені на полумиску вишні, і так лишити їх на кілька годин, або на ніч. На другий день зробити сироп з полишеного ½ кґ. цукру і 1 склянки води, заварити, кинути перетравлені в цукрі вишні і смажити їх на малім вогні — часто відставляючи для випочинку.

Мармеляда з малин і порічок.

4 літри малин і 2 л. порічок перетерти через сито, (дехто меле через машинку разом з кістками), пересмажити до половини в ринці, потім додати до того 2 кґ. мілкого цукру (стерти з голови) і смажити знову через пів години, а як мармеляда вихолоне, вложити до слоїв, завязати перґаміновим папером.

Вишняк.

4 літри цілих вишень всипати до бутлі, на то півтора кґ. мілкого цукру, потрясти бутлею, щоб вишні зміщалися з цукром, отвір завязати мушліном і так поставити на сонце на 3 місяці. Потім зляти сок в осібні начиння, а як підстоїться вляти в сухі бутельки, закоркувати і переховувати в пивниці стоячо. Якби не підстоявся, треба перефільтрувати через бібулу. По році треба корки приткати і залякувати. Вишні можна залляти спіритусом, а по пару тижнях зляти спіритус, витиснути вишні, додати відповідну кількість перевареної води, змішати, перефільтрувати через бібулу: знаменита горілка.

Порічки.

Зважити ½ кґ. обібраних порічок. Зробити сироп не надто густий з півтора склянки води і пів кґ. цукру, поляти ним, як вихолоне порічки; на другий день сироп відляти, переварити, теплішим поляти порічки, на третий день додати до сиропу чверть кґ. цукру, знову поляти, на четвертий горячим, на пятий додати знову до сиропу чверть кґ. цукру переварити, горячим поляти, шестого знову щораз горячішим. Семого дня додати знову чверть кґ. цукру, сироп переварити і поляти кипячим, — то само повторити восьмого дня, девятого висмажити сироп до густоти, і як буде сильно кипіти вкинути скоро порічки і зняти з вогню, нехай постоять в начиню, аж вистигне. Тоді дати на салятирку на 2 дні, щоб вистоялося, третього дня переложити до слоїка. Особливо добрі, варта заходу.

Морелі.

Не зовсім зрілі морелі наколоти голкою густо аж до кістки, переляти кілька разів зимною водою і розложити на серветі, так, щоб одна другої не дотикала. Потім зробити густий сироп і вкинути морелі на горячий сироп. Як заварять-ся відставити, а за пару днів знову заварити морелі з сиропом і так повтаряти аж зробляться прозначні, а сироп не буде ріднути. На пів кґ. морель береться ¾ кґ. цукру.

Мармеляда з морель.

Потовчи пів кґ. зрілих морель, перефасувати через сито, зляти до ринки, додати пів кґ. мілко товченого цукру і смажити на вогни, старанно шумуючи, а як вже робляться густі каплі, — мають досить. Тоді відставити, і наливати горячі конфітури в слої до перехования. Слоїків не треба тоді тримати в руці у воздусі, бо потріскають, лише рівно поставити на столі.

Яблука — паперівки.

Обібрати недозрілі яблука, покраяти на маларон. На пів кґ. яблук витиснути 2 цитрини без кісток. До густого сиропу з ¾ кґ. цукру кинути яблука, смажити 10—15 мінут, відтак вилляти на салятирку, щоб вистигли. Мармеляда з яблук дуже смачна і здорова до хліба для дітей, до налисників, печива і т. д. Можна дати менше цукру, щоб дешевше.

Яблука штетини.

10 яблук обібрати, покраяти в качільце, — 1 цитрину обібрати і теж покраяти, — сируп з 1¼ кґ. цукру і 2½ склянки води, вкинути яблука, додати терту скірку з цитрини. Смажити як звичайно.

Грушки.

Недозрілі грушки необирані варити, аж стануть мягкаві. Потім виняти їх з води, — як простигнуть обібрати із скірки, відважити, зробити рідкий сироп і теплим залляти грушки. На пів кґ. грушок ¾ кґ. цукру. На другий день сироп досмажити, доложити трохи цукру, і знову залляти, так щодня, аж поки сироп не згусне, а на кінци грушки досмажити.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ

Понеділок:
- Зупа із щаву з рижом.
- Печінка теляча манірована з мізерією.
- Пиріжки з ягід.

Второк
- Зупа карафіолова.
- Гуляш вепровий на солодкій капусті.
- Компот з вишень.

Середа:
- Зупа помідорова.
- Омлет зі шпінаком або грибами і молодою бульбою.
- Струдель з яблок.

Четвер:
- Зупа яринова.
- Печеня теляча з фасолькою шпараґовою.
- Компот мішаний.

Пятниця:
- Білий борщ з фасолькою.
- Крокети з мозку з квасним огирком.
- Риж зі сметаною.

Субота:
- Зупа овочева на зимно.
- Котлет телячий з горошком і морквою.
- Налисники зі сиром.

Неділя:
- Зупа з подрубців.
- Дріб: молода качка з солодкою капустою або бурачками, або курята смажені з зеленою салатою.
- Будинь черешневий, вишневий, або з афин.

Знижка цін на товарах!

У крамниці кооп. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖНА ДІСТАТИ:

СІЛЬСЬКЕ ПОЛОТНО ріжної грубости, широке на 75 цм., догідне на доріжки, подушки, обруси, простирала по . . 2.50 зол. за м.
БУРУНЧУК, тонкого виробу, догідний на блюзки, суконки, завіски, настільники, широкий на 1 м. по . . . . . 5.50 зол. за м.
КАНВОВЕ ПОЛОТНО (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, догідне на фелони, портіери, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 13 і 14 зол. (залежно від якости).
ЛЯННЕ ПОЛОТНО ЧЕСЬКЕ, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
КАНВА ДО ВИШИВАННЯ, дрібна й грубозерниста, ріжної ширини й виробу, від 0.20 зол. до 3.00 зол. за м.
НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:
Числа красок подані при кожній вишивці у відділі Ручних Робіт.

Cotton Perlé	в клубках	60 сот.
„	„ в мотках	42 „
C. M. S.	в мотках	22 „
Mouliné Meridian	в мотках	16 „

Товар висилаємо за попереднім надісланням готівки або за післяплатою.
Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
В наведених цінах невчислені кошти посилки.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ”

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Żinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 163.700. Телефон ч. 19.

Відкриваємо передплату на II-гий рік видання ілюстрованого тижневика

„МЕТА“

КОТРИЙ У ВІДНОСНО КОРОТКОМУ ЧАСІ ЗДОБУВ СОБІ ЧИСЛЕННІ КРУГИ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЧИТАЧІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ.

„МЕТА“ є одиноким українським католицьким тижневиком у якому добір цікавого для всіх змісту получений з гарною зовнішною формою при виїмково дешевій ціні передплати.

„МЕТА“ виходить що четверга, багато ілюстрована, з постійним „Літературно-мистецьким додатком“.

ПРОСИМО ЖАДАТИ ОКАЗОВИХ ЧИСЕЛ.

Ціна примірника 30 сот.

Місячна передплата 1.20 зол., квартальна 3.50 зол., піврічна 7.00 зол., річна 14.00 зол. За границею річно 2 доляри.

Адреса Редакції і Адміністрації:
ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ КІЛІНСЬКОГО ч. 3. — ТЕЛ. 94-56.
Конто ПКО Варшава 101.338.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ,
ЗАНАВІСИ, КАПИ,
БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ,
ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ,
СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ,
ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ
ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народне Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

Кооператива „Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10
видає від нового року 1932 **ілюстр. півмісячник**

„РІДНА ШКОЛА”

для всього українського громадянства.

Станьте передплатником „Рідної Школи“ і тим причинитеся до скріплення сили й відпорности Української Нації.

Передплата в краю виносить: місячно 1 зол., чвертьрічно 3 зол., піврічно 5.50 зол., річно 10 зол. — Для заграниці: 2 дол. на рік, 1 дол. на пів року.

„РІДНА ШКОЛА“ повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній українській установі, в кожній шкільній, читальняній, кооперативній і приватній бібліотеці.

Адреса: **„РІДНА ШКОЛА“, ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.**
Конто П. К. О. 153.427. **Телефон 77-52.**

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Чвертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

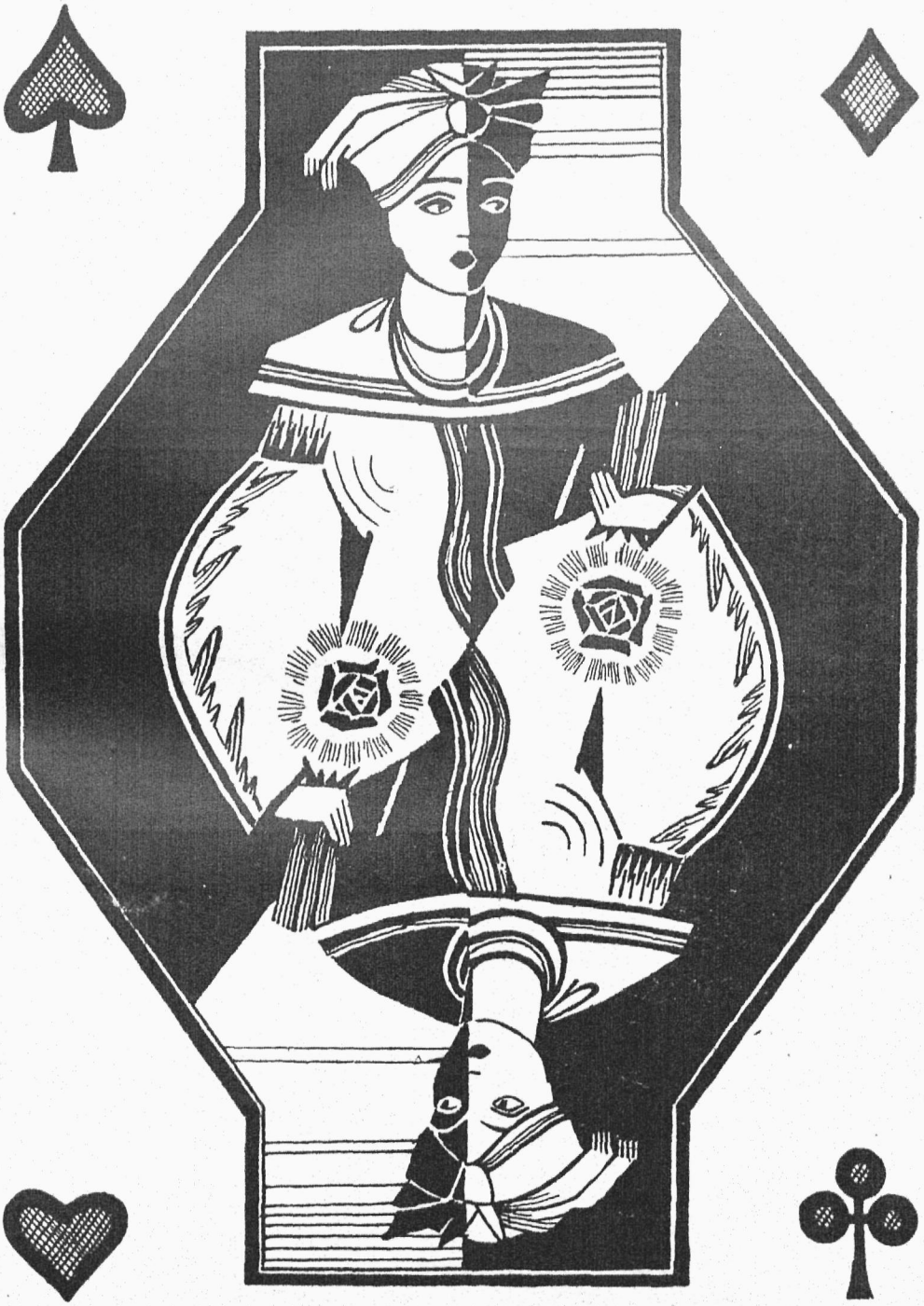
Адреса: **„КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.**
Чекове конто 150.153.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

НОВА ХАТА



Ч. 9

М. Бѣтковичъ

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне виплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси *прислати 0.50 зол. поштовими значками.*

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол.
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа . 1.80 „

В Америці й Канаді: річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині: річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці Mrs. Julia Kucher, Carnegie Pa, Jane Street — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЯК НАЙДЕШЕВШЕ ЗДОБУТИ ОСВІТУ?

ЗЛОЖІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ НА РІК **1932** на ВИДАННЯ **„САМООСВІТИ“**

за **3·50** зол. річно

12 книжочок на рік — це 12 зрозумілих популярних викладів з ріжних галузей знання по програмі народніх університетів.

На 1931 рік дотепер появилися такі книжки:

13. **Опис землі.** Наука ґеографії. ч. I. Ціна 40 ґр. (з пересилкою 50 ґр.). — 14—15. **Які є народи і держави на землі?** Наука ґеографії ч. II. Ціна 70 ґр. (з пересс. 80 ґр.). — 16. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап. (Сконфісковано!). — 17. **Причини світової війни.** Історія світової війни ч. I. Ціна 45 ґр. (з пер. 55 ґр.). — 18. **Про світову господарську кризу.** (Чому тепер є господарська скрута?) Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 19. **Як провадилася світова війна?** Історія світової війни ч. II. Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 20. **Основи життя.** Наука про те, з яких малих клітин складається кожне живе тіло. Ціна 40 ґр. (з пер. 50 ґр.). — 21. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап, статистичних образів і краєвидів. Нове видання по конфіскаті. Ціна 60 ґр. (з перес. 70 ґр.). — 22. **Про найстарші часи людського життя на землі.** I. Наука про те, що таке історія. II. Про найдавніше життя людей, про початки культури та суспільного життя (з 15 образками). Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — До кінця року появляться: 23. **Велика Україна в огнях.** Історія української революції. Часть IV. — 24. **Всесвітна історія.** Частина I. — 25. **Як повстав теперішній вигляд землі?** (Наука ґеольоґії).

Хто купує тепер всі книжки за 1931 рік разом, той платить тільки 4.50 зол. разом із почтовою пересилкою. — Хто купує тепер всі книжки за роки 1930—1931 разом, той платить тільки 8 зол. разом із почтовою пересилкою.

КОЖНОГО МІСЯЦЯ ВИХОДИТЬ ОДНА КНИЖКА!

Гроші шліть на адресу: „Центробанк“ Львів, Ринок 10, з дописком на переказі: „Для Самоосвіти“.

НИТКИ до вишивання марки **D. M. C.!**

Всі відтінки, відповідні для українських вишивок можна дістати в крамниці кооперативи „У. Н. М.“ ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ Ч. 1.

Cotton Perlé в клубках	0·60 зол.
Cotton Perlé в мотках	0·45 „
D. M. C. в мотках	0·25 „
Mouliné в мотках	0·18 „

Повищі ціни, усталені фабрикою D. M. C. для розпродажі, не можуть бути змінені. — Числа красок подані для кожної робітки у відділі Ручних Робіт.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 17—18.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 8.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 8.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 7.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 12.

„Учительське Слово“, — орган Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 7.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 4.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 6.

„Шлях виховання й навчання“, — педагогічно-методичний місячник, ч. 1.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 17—18.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 1-2.

До цього числа долучуємо таблицю науки крою.

Почтову оплату оплачено гуртом. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

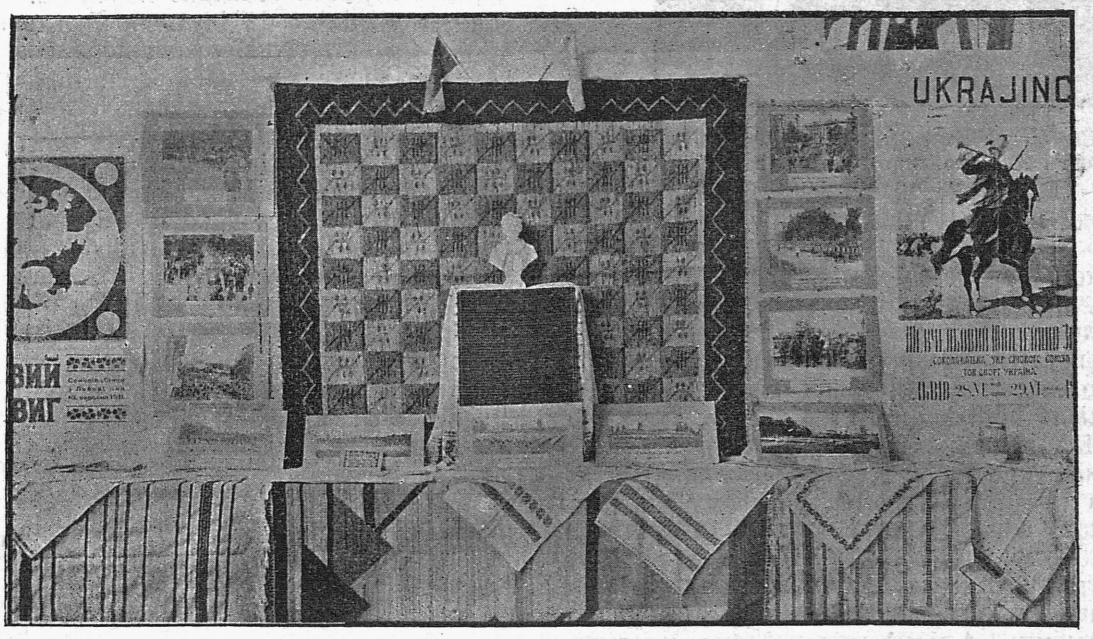
РІК VIII. ЛЬВІВ, ВЕРЕСЕНЬ 1932. Ч. 9

ЗМІСТ: Л. Б.: Із української сокільської виставки у Празі. Софія Яблонська: Лист із чужини. Ст. Сірополко: Життя та ідеї Ф. Фребеля. Стефанія Чижович: Жінка у виборі свого звання. М. Білецька: Ті, що відійшли. Евгенія В.: Бібліографія. М. Р. Олена Бенцалева. М. Мецей: Хлопець чи дівчинка? Др. І. Довбуш: Батьки, не занедбуйте своїх дітей. О. П.: Компоти й джеми. Ріжні вісти. Гачкований шаль. Господарські поради. Приписи. Обіди. ІЛЮСТРАЦІЇ: Із української сокільської виставки в Празі. Чолова стіна. Пп. Л. Леонтович і Х. Кононенко витають гостей. Перед відлетом. На полюванні в Тонкіні. Курс народніх вишивок при церкві св. Петра і Павла в Карнеджі. Олена Бенцалева. Вона хоче помагати.

ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ СОКІЛЬСЬКОЇ ВИСТАВКИ У ПРАЗІ

Місто зарябіло від червоних сокільських сорочок та веселих вигуків; здвиг уже почався. І щастить же здвигові з погодою; неділя за неділею вдалася, ясна, погідна. Соколам навіть цього трохи за богато, раз-у-раз втирають спітнілі лиця та перекидають свою „чумарку" на ліве плече, щоби лекше було нести

Місто залюднилося. Із сірого, робітного, буденного воно перекинулось нараз у галасливий, людний ярмарок, в якому можете згубити свою дитину, брата, родича. Місто захлистується від радости, а навіть трошки втратило голову: не доїдете нікуди трамваєм скорше, як за годину, а то бува, що й зовсім не доїдете. Цеж так рідко трапляється отак божеволіти!



ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ СОКІЛЬСЬКОЇ ВИСТАВИ В ПРАЗІ.
Чолова стіна виставки із бюстом Мирослава Тірша. Ліворуч та праворуч плякати Сокола-Батька із ювилейних здвигів у 1911 і 1914 рр. На столі експонати кооп. „Українське Народне Мистецтво" у Львові.

І справді, сокільський здвиг — це неабияка подія. Цеж для кожного учасника не лише прогулька до Праги, це не звичайне спортове свято, це навіть не світова Олімпіяда в Лос Енджелес. Сокільський здвиг має щось особливого в собі. Чехові стає він щасливим

символом недавного визволення, шматком їхньої черствої, але здорової історії. Анґлієць, француз, шукає тут своєрідної екзотики пестрого одностроєю. Бо й це одиноке мабуть тепер у світі видовище: 14.000 синеньких дівчат-підлітків коливається в такт на величезному стадіоні мов велике людське море. А що для нас оцей сокільський здвиг? Це тільки показ, на який ми дивимося заздрим оком. Це тільки наука, яку ми повинні втягати в себе мов губка воду. Але ні — для нас оцей здвиг має ще одно значіння: ми можемо показати тут те, що зробили ми вже в сокільському ділі й те, чим



ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ СОКІЛЬСЬКОЇ ВИСТАВИ В ПРАЗІ.
Пп. Л. Леонтович і Х. Кононенко витають гостей у стилевому народньому вбранні.

ми все і всюди можемо пишатися, — наше народнє мистецтво.

Для одного й другого була тут нагода. Перш усього сокільська виставка, яку влаштували Соколи з нагоди цього здвигу. Вона мала дати історичний перегляд сокільської праці та програми, яку назначив сокільству його основник, Мирослав Тірш А поруч із тим давала місце чужоземному сокільству, яке взорувалося на спільній ідеї.

Відділ наш просторий і ясний. Лужицькі Серби, наші сусіди з ліва примістилися в меншому павільоні. Вони й одинокі наші сусіди в громаді недержавних Соколів. Подібно як і ми послугуються своїм народнім мистецтвом для пропаґанди, виставляючи ляльки в народніх убраннях та листівки з мальовничими лужицькими молодицями. Але це вже народнє мистецтво „з другої руки", де тільки комбінація красок або форма широчезних очіпків говорить про народній смак. Тут уже немає ніодного народнього стібу, ніодної первісної тканини. Фабричні перкалі, мережева, оксамити. Але лужичани пишаються цією дрібкою своєрідности й зберігають заздро свій народній одяг. В дійсности його й не богато лишилося. Мужчини давно покинули окремішнє народнє вбрання, одягаються „по міському". А жінки перейшли на фабричні тканини, так, що зберігати народнє вбрання їм не так трудно А в нас дивним дивом оцей перехід від доморобної до фабричної тканини став великим дисонансом.

Ліворуч та праворуч від гол. стіни розляглися барвистою ґамою наші вишивки. Кооп. „Українське Народнє Мистецтво" у Львові, якій довірено влаштування цієї вистави, доложила всіх своїх старань, щоби виконати з успіхом оце чергове завдання. З допомогою кооп. „Гуцульщина" в Косові та О. О. Кульчицьких з Перемишля вдалося тут зладити невеличкий перегляд наших народніх мотивів від Карпат аж до Полтавщини, та здивувати чужинців такою широкою скалею красок та взорів.

Отже ліворуч та праворуч від чолової стіни зарябіла Гуцульщина. Яркі гуцульські краски ґрають живими відтінками та обрямовують святочну й трохи сувору середину. Килими з Косова, писанки з Космача, деревні вироби з Річки. А вже найкраще з'ясовує все богацтво гуцульської орнаментики народній стрій гуцулки, який тут одягнений на великій ляльці.

Напротив нього й неначе навмисне для контрасту розложилися вишивки з Великої України. На тлі строго стилізованих килимів О. О. Кульчицьких, які розкошують у блідих, притьмлених красках. розквітають полтавські рушники своїми примітивними взорами. Для ілюстрації цього відділу виставлено також фраґменти народнього одягу: вишивану сорочку з Чернигівщини й прекрасну, домоткану плахту.

Ліворуч від цього тихого полтавського кутка зосередилася Городенщина. Повний стрій із села Серафинців, коло Городенки найкраще говорить про доспілу гармонію вишивок наддністрянських. Все тут спокійне, зрівноважене й темне. Тут і там проблискує золота нитка й свідчить про давні якісь призабуті чужинецькі впливи. Але тут нема того життерадісного гомону, який бє із гуцульського строю й тому оці два народні вбрання особливо повчаючі.

А відвідувачів ідуть непроглядні лави. Зразу хмари соколят (їхні вправи почалися найскорше) переходять виставкові павільони. Помалу, з пальчиком у губі проходять вони вузькою доріжкою поміж столами. Звісно, їхню увагу приковує перш усього моторний козак на коні, що на сурмі грає. „Українці" читає їм провідник напис над плякатом і вони, які напевне вперше чують оце слово, ще раз оглядають уважно козака на коні. Уже він напевне присниться їм враз із іншими здвиговими дивами.

Слідуючого тижня засипали виставку Соколята-підлітки. Ґрупами, парами, гурткими залюднюють величезну гомінку будову. Скільки тут сміху й крику! І не сподіваєшся, що коли й кому тут подобається! Дівчатка розглядають народні строї, часом вишивані сорочки, збірку взорів, щось собі показують і — сміються, веселі й задоволені. Цеж бо їхні дні тепер у Празі, коли вони вправляють, виступають у поході приїзджають, від'їзджають. А хлопчаки більш поважно й діловито розглядають наші сокільські прапори. Деревляна різьба й писанки також зупиняють їх біля себе.

Третього тижня виставки вже поллялися відвідувачі-Соколи нестримним руслом. Як і в місті, так і в величезній виставовій будові зарябіло від сокільських одностроїв. Поруч чеських Соколів, заходять сюди й хорвати, серби, лотиші й лужичани. Часом і російський або польський сокіл окине здивованим оком наш павільон.

А наші вишивки й килими захоплюють відвідувачів своїм майстерним виконанням. Особливо дивують чеських господинь наші добірні домашні полотна, на

яких примінені низинні й хрестикові вишивки обрусів та доріжок. Вони — привиклі до зразкових фабричних тканин, не хочуть вірити, що оці тонкі лляні вироби — це доморобні, ручно прядені тканини.

Для оживлення виставки та для безпосереднього враження, вітають гостей та пояснюють експонати — українки в народньому вбранні. Стилевий полтавський одяг п. др. Х. Кононенко й гуцульський п. др. Л. Леонтович-Начесової, звертає на себе загальну увагу. Їх подивляють, фотоґрафують і розпитують про походження вишивок та взорів. На підставі збірки взорів кооп. „У. Н. М." можна пояснити в наглядний спосіб своєрідність нашого орнаменту.

Виставкою перейшло біля 120.000 відвідувачів, чехів та інших чужинців. Богато з них повитало нас, як добрих знайомих, а деякі стрінулися оце вперше з чужим для них народом і найменням. І завдяки виставці залишиться воно у їхній памяті не пустим згуком, а живим поняттям, повним яркого, барвистого змісту.

Л. Б.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА.

ЛИСТ ІЗ ЧУЖИНИ

МА CHÈRE

Отже і Ви вибачайте за спізнення.

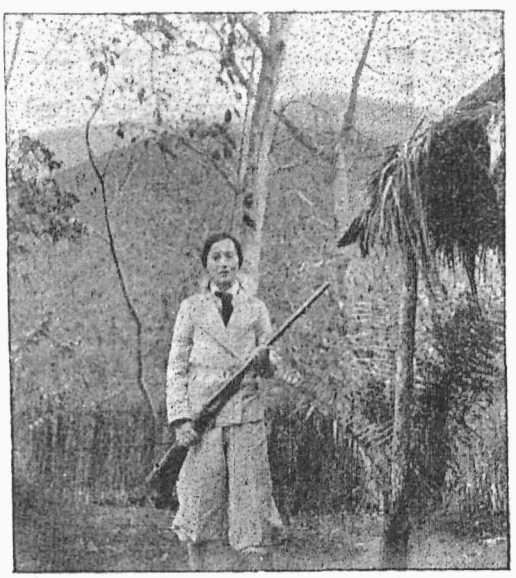
Довго вичікувала на моєму столі заадресована до Вас коверта — це мій спосіб листування — а я не писала з ріжних причин; головною була та, що в мене було богато турбот і клопотів що до продовження мого побуту в Extrême-Orient. Вже ось-ось я мала сісти на пароплав до Европи — але як звичайно і тим разом я борикалася так довго, аж зустріла щасливий вітер, що поніс мене в напрямку, куди рвалися мої мандрівні крила. В Китай. І замість на пароплав, вилізла на авіон, що полетів понад сто-тисяч хребтів Юнанських гір і довіз мене у серце Юнану — Юнан-фу. Це справжній Китай, а не ота приморська напів цивілізована країна, яка сама не знає, куди належить.

А тепер про „Нову Хату". Дуже милий журнал. Часто зворушує він мене своїми останніми сторінками — про український запашний борщ, свіжо печений житній хліб (правдивий, а не ті ґрагами), про спосіб квасити огірки, перетримувати квасне молоко. Яка поезія! О, не думайте, що це іронія. Коли-б Ви знали, що це таке Китай, яка тут туга за людьми зі свіжими, щирими лицями, тугими мязами, кріпкими руками... Про все те нагадує мені „Нова Хата". А потім оті милі запитання: „як продовжити полотняні вишивані завіски", „як зробити з подертих панчіх штанята"! Чи-ж це все не зворушливе, коли живеш життям волоцюги по чужих і щораз то нових країнах? А там десь сільські хати, родини, тихе життя, скрипіт коліт на дорозі, рехкотання жаб, празники, церкви, неділі, ярмарки. Все! Часто мені хотілось би звідси відповісти на оці запити, подати ради, а ще частіш самій запитати, нпр. про спосіб забути цілковито про рідну землю?



Перед відлетом.

Ви певно цікаві на мій плян побуту і мандрівок. Поки що Китай. Китай до вичерпання. До осені. Потім



На полюванні в Тонкіні.

назад у Тонкін, потім мабуть Ляос, — Японія, а потім уже не знаю, — чи властиво боюся складати проекти, щоби не сполохати їх. Рік, два чи довше — також не знаю, але напевне як найдовше. А потім — відважно! потім приїду хоч на короткий час до Вас у гості. Я-ж майже чужою Вам стала, далекою неначе привид, неначе давно забутий спомин.

Це-ж уже так давно! Чотири, пять, шість літ, як я не бувала у моїх рідних сторонах, не бачила моїх братів і друзів. Львів, галицькі Карпати, Поділля, Тернопіль, все це дванадцять тисяч кільометрів, півтора місяця їзди пароплавом і шість літ розлуки.

Із цього сентиментального листа Ви матимете враження, що я тужу, що мені важко тут жити самітно, що я вже знесилена — але заждіть на мої нові „Чари". Цей лист — це тільки відгомін, який збудився зі сну — на заклик „Нової Хати". Завтра його заглушить гомін хінської юрби, спів продавців, виття голодних псів, ритм жіночих ніг, сповитих у форму келиха льотосу, дзвінки роз'їздних кухонь, переклики візників (візник — це тут не поганяч, а чоловік-кінь, що тягне воза), які самі себе перестерігають.

Кінчу листа, бо пізна година. Здоровіть усіх, коли ласка, усіх кого треба і кому це приємно.

Із щирим привітом Ваша С.

СТ. СІРОПОЛКО.

ЖИТТЯ ТА ІДЕЇ Ф. ФРЕБЕЛЯ

Дня 21. квітня ц. р. минуло 150 років з дня народження Фрідріха Фребеля, одного з найвизначніших педаґоґів світової слави.

Раніш, ніж освітлити ідеї Фребеля, дозволю собі навести тут хоча би короткі відомости з його життя.

Ф. Фребель народився в Рудольштадті, в Тюринґії, 21. квітня 1782 р. Вже через рік померла його мати. Батько Фрідріха, парох в тому-ж селі, не міг присвятити себе вихованні сина, а тому передав його на руки старших сестер Фрідріха. Систематичної середньої освіти Фрідріх не набув, вчився він більше самоуком серед природи, збираючи камінці й рослини, жучків і метеликів. В жовтні 1799 р. вступив до університету в Єні, де захопився студіями природознавства, особливо мінеральоґії, але через два роки був приневолений повернутися до дому. Немало прийшлося Ф. Фребелеві попрацювати на всіляких званнях, поки не взяв посади вчителя в зразковій школі в Франкфурті над Майном. Але й тут пробув недовго. В 1806 р. він став приватним учителем в одній родині, де мав намір, навчаючи трьох хлощів, здійснювати ідеї видатного швайцарського педаґоґа Пестальоцці. Зі своїми вихованцями Фребель в 1808 р. прибув до Пестальоцці й провів там два роки. В 1812 р. Фребель знову вступив до університету в Ґетінґені та Берліні, а потім зайняв посаду асистента при мінеральоґічному музею берлінського університету. В 1816 р. Фребель заснував невеличку школу в селі Кайльгав біля Рудольштадту. Висліди своїх педаґоґічних спостережень і міркувань Фребель оголосив у творі „Виховання людини" („Die Menschenerziehung", 1826 р.). Вже в цьому творі проповідь про право дитини згучить голосно й переконуюче. В 1837 р. Фребель відкрив у Блянкенбурзі першу установу для дітей дошкільного віку, якій трохи згодом дав назву „дитячий сад" (Kindergarten).

Скоро дитячі садки поширилися по всій Німеччині та інших країнах, але в 1851 р. пруський міністр освіти наказав закрити всі дитячі садки в Прусії, бо вони, мовляв, руйнують реліґійні й політичні традиції. Це розпорядження так вплинуло на Фребеля, що він занедужав, а в скорому часі й помер, а саме 21. червня 1852 р., в Марієнталі, в Тюринґії.

В основі педаґоґічних ідей Фребеля лежить його фільософське вчення про закон єдиности: „У всіх річах жие й панує вічний закон. Цей всепроникливий закон базується на діючій, вічній і живій єдиності. Ця єдиність — Бог". Фільософська ідея єдиности, на погляд Фребеля, вимагає, як свого доповнення, ідеї безупинного розвитку (еволюції) та науки про самодіяльність. Кожне індивідуум бере участь в єдиності, маючи потребу розвернути свою істоту, а це можна досягнути тільки шляхом власного внутрішнього зусилля, волевого напруження, самодіяльности. Самодіяльністю індивідуум і досягає свого призначення, заложеного в ньому природою, в самодіяльності знаходить свій вираз власне „я", а в той же час пізнає як себе, так і те, що його оточує, і, накінець, здійснює єдиність, ставши сам частиною життя природи й людства. Виховання не є підготова до майбутнього становища чи положення: дитину слід прилучати не до життя дорослих, а до того життя, що її оточує.

Головним матеріялом дитячих садків, згідно з теорією й практикою самого Фребеля, є т. зв. заняття та дари. Під заняттям він розуміє всі роди діяльности, а під дарами — матеріял для занять. Першим матеріялом для гри Фребель вважав мяч, бо, граючи ним, дитина вчиться розуміти природу (напр. пружність, інерцію), ознайомлюється з основною формою кулі, сходлює красу форми, фарб і т. д.

Як бачимо, фільософія Фребеля прибрала собі подекуди надприродню й реліґійну шкаралупу, але під нею заховуються сучасні ідеї, що може, у нього висловлено в таких термінах, яких ми вже не вживаємо. Правда, багато дечого з учення Фребеля, під впливом нових педаґоґічних теорій, вже відпало або підлягає виправленню. Так, напр., Фребель мало рахувався при виборі матеріялу для занять психо-фізичною природою дитини, а також його гри не завше служать підготовою до майбутньої праці.

Все-ж, як правдиво каже сучасний американський педаґоґ Монро, — „ідеї Фребеля пройняли собою всю новішу педаґоґіку. Взагалі можна сказати, що якщо в школі наголос ставиться тепер на діяльності дітей, а не на техніці навчання, якщо намагається тепер більше розвинути в дитині характер і особистість, ніж втовмачити їй знання та вправити її розумові здібности, то в цьому слід визнати вплив Фребеля".

СТЕФАНІЯ ЧИЖОВИЧ.

ЖІНКА У ВИБОРІ СВОГО ЗВАННЯ

Знову стоїмо на початку нового шкільного року. І знову десятки наших батьків стоять перед ґордійським узлом, який під теперішню хвилю великої економічної кризи та господарського хаосу не можна легко розвязати. Куди спрямувати й яке звання вибрати для своїх дітей?

Колиб ми могли зібрати точну статистику причин та мотивів, що мали рішаючий вплив на вибір звання одиниці, то виявивсяб цілковито хаотичний образ нашого підходу до справи. У 90 відсотків на 100 ми переконались би, що на рішення цього важного питання, від якого залежить нераз успіх і щастя цілого життя людини, вплинув випадок, нагода, зарозумілість чи гордість батьків, традиція, пересуди, економічні обставини чи наконець мода, одним словом рішало все інше, а не то, що одиноке повинно було рішати, а саме обективна оцінка психофізичних спосібностей одиниці, введених у гармонію з економічними обставинами її середовища.

Хотіти комусь добра, а добро зробити, це дві зовсім окремі справи. Бо не вистачить лише воля, треба знати, що є добре. А добре для кожного є те, що відповідає його силам і можливостям. Тому перший обовязок того, хто хоче радити у виборі звання, пізнати точно можливости, якими розпоряджає дана одиниця. Саме в цю пору, коли приходиться батькам чи дітям рішати таке важне для них питання, хочемо хоч поверховно звернути їх увагу на вагу та трудність цієї справи.

Будемо говорити передовсім про вибір звання у жінок. І перед нами виринає питання, чи психо-фізичні можливости, властиві жінкам є інші як ті, що

ними розпоряджають мужчини, а через те чи вибір звання для жінок вимагає окремого підходу, чи можна про нього говорити загально. На оба ці питання мусимо відповісти притакуючо. Бо й психо-фізичні свійства жінки є інші, та підхід до вибору звання жінок у наших обставинах є зовсім відмінний. Вибір звання у хлопців розуміється сам собою. Мовляв, хлопець мусить дістати якийсь хліб у руки. Що до дівчини то серед широких кругів громадянства ще чуєте постійно повторюване питання, що властиво незнати, чи це є добре, що дівчина зачинає бути зарібково чинна.

Хлопець, вибирає своє звання з думкою задержати його на завжди, а зарібкову працю дівчат уважають загально, як провізорію, яка зміниться, або як працю з конечности.

Зупинімся на хвильку над тими двома питаннями: чи дівчина повинна вибирати собі самостійне звання і чи корисним є вибір праці у жінок із точки погляду переходової потреби. На ці питання далаб найкращу відповідь статистика працюючих жінок та таких, що конечно потребують праці щоб стати самостійними та не жити з ласки родини. Нажаль статистики такої у нас ще немає, тому мусимо покористатись матеріялом, зібраним у інших народів. Візьмім приміром Чехословаччину, якої відносини будуть дуже схожі із нашими. На основі найновішого перепису населення Ч. С. Р. виказує $^1/_2$ міліона жінок більше як чоловіків, при чому у віці між 15—50, то є у віці здатнім до подружа, є 800.000 тисяч жінок більше, як чоловіків. В тому самому віці є приблизно міліон чоловіків нежонатих. Коли додамо ті числа разом, то дістанемо суму майже 2 міліонів жінок, які не можуть бути матеріяльно забезпечені подружам. Колиж до цього числа додамо ще велику кількість вдів чи розведених жінок, яких доходи не вистачають на прожиток, то дістанемо кінцеву суму, яка виявляє, що понад 50% усіх жінок у Ч. С. Р. мусить шукати самостійної зарібкової праці. Колиж додати до цього, що теперішні господарські відносини є цього роду, що в великій мірі заробіток чоловіка не вистарчає на виживлення родини, та що подружа часто тепер буває лише можливе тому, що числиться з можливістю заробітку жінки, то бачимо наглядно, що відсоток жінок, які не потребують заробляти є дуже малий, та що кожна жінка скорше чи пізніше буде приневолена самостійно працювати на прожиття. Я думаю, що переведена статистика у нас з тої области виявила би ще більший відсоток жінок, (передовсім серед молодшого покоління), які приневолені самостійно заробляти на прожиття. А тому зрозумілим буде наш висновок, коли скажемо, що наші господарські умовини вимагають того, щоби кожна дівчина і хлопець займалися самостійною професійною працею. У дівчат повинно зникнути це наставлення до праці, як до певної переходової стадії в її житті, бо як виказує статистика, величезній більшості з них прийдеться ту працю задержати на завжди. Через те підготовання до праці дівчини мусить бути так само дбайливе й основне, як у хлопця, а може ще й більше, бо їй прийдеться згризти не один твердий горіх, конкуруючи в праці зі своїми суперниками.

Колиж ми прийшли до переконання, що самостійна професійна праця є конечністю для кожної жінки, то треба нам тепер застановитися над тим, яка праця відповідає найкраще душевним спосібностям та нахилам жінок.

Із розвоєм нової науки званої психотехнікою, яку принесло останнє десятиліття, це питання є предметом постійних дослідів, та постійного зацікавлення, не лише психольоґів дослідників, але й широких верств громадянства. Знайти психічні ріжниці між жінкою і чоловіком, а через те очеркнути, до якої праці хто найкраще надається, це ціль психотехніки. Із тої области незвичайно цінні матеріяли подає G. Heymans у своєму творі „Die Psychologie der Frauen". Окрім нього треба згадати Thomson, Nelson, Binet, Guillet та інших. Незвичайно цікавий дослід перевів Guillet своєю шкільною анкетою, яку перевів у школі при співучасти 300 дівчат та 300 хлопців. Він хотів прослідити сферу зацікавлення хлопців та дівчат. Предложив дітям цілий ряд найріжнородніших тем, які зібрав мали би вони опрацювати в часі шк. року. Тому, що тих тем було забогато, казав дітям вибрати ті, які з них їх найбільше цікавлять. Висліди тої анкети, для пізнання ріжниці зацікавлення обох полів були дуже характеристичні.

Дівчата ставили на перше місце: Біоґрафію великих мужів і жінок, звичаї й обичаї чужих народів, міти й леґенди старих віків, оповідання з модерного життя, історію літератури, біблійні типи і т. п. Майже всі ті питання стояли у хлопців на останньому пляні, натомість на першому були винаходи, життя звірят і рослин, наукові подорожі, спорт, землетруси. Із цього досвіду видно ясно, що зацікавлення хлопців торкається більше річей чи подій, зацікавлення дівчат особи, або душі. Тому пересічному жіночому типові буде краще відповідати праця, яка торкається людей або є для людей, бо в цьому напрямі виявляється її природне зацікавлення.

Психольоґи намічують ще цілий ряд прикмет, які виступають у пересічної жінки з більшою силою, як у пересічного чоловіка.

Жінки мають тонкий дотик, тонкий смак, розпізнають тонкі відтіні красок і т. д.

Память: більша як у хлопців, лише у відношенні до річей і справ, які її цікавлять.

Увага: більше сконцентрована на один предмет, нелегко слідкує за кількома подіями рівночасно, зате тривала і інтензивна для справ, які її цікавлять.

Інтеліґенція: практична має перевагу над абстрактною. Менша точність, більша тонкість у розріжнюванні подробиць.

Фантазія: багато живіша, як у хлопців.

(Докінчення буде).



Курс народніх вишивок та стібів, при церкві св. Петра і Павла в Карнеджі, Сполуч. Держави Америки. По середині п. Юлія Кучерова, провідниця курсу.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС...

Олена Будзиновська, донька відомих старшому громадянству артистів української сцени, Стефураків, дружина заслуженого письменника й публіциста Вячеслава, заснула сном вічним у Підлютім 27. липня ц. р. Наше громадянство тямить Покійну, як талановиту декляматорку на численних Шевченківських концертах — українське жіноцтво віддає честь памяти Покійної, як ідейної, трудячої робітниці. „Клюб Русинок" і „Жіноча Громада" вписали в свою історію імя Покійної, як справної секретарки, заслуженого члена Комітетів для поодиноких справ товариства. Живу участь брала Покійна у влаштуванні віча 1906 року, посвяченого справі виборчої реформи й рівности жінок. В 1907 р. у час масового арештування нашої академічної молоді Покійна Олена щиро заопікувалася вязнями, перенявши на себе технічну сторінку достави до тюрми і передачі вязням харчів. І в недавно минулому Покійна піклувалася долею тюремників, жертвуючи чимало часу і труду на приладжування обідів при площі св. Юра, які відтак молодь розносила тим, за решіткою.

„Жіночий Кружок ім. Ганни Барвінок" утратив у Покійній діяльного члена й бувшу метку скарбничку. Останніми роками життєві умовини Покійної склалися так, що приневолили Її усунутися від громадської роботи, але в памяти львівського жіноцтва остане спомином ідейної й високо культурної людини.

Евгенія з Рожанковських Вергановська, відійшла від нас 31. липня ц. р. Найліпша мати, дружина, ідейна, повна посвяти громадянка втомилася життям, передвчасно нас покинувши. Почуття відповідальности аж до саможертви у виконуванні принятих на себе обовязків, ціхували характер Покійної. Брала вона живу участь у всіх починах громадської роботи українського жіноцтва, вкладаючи у кожну справу цілу душу. Товариство „Жіноча Громада" користувалося успішною працею Покійної, як референтки організаційної Секції. Покійна була активним членом Комітету, який займався справою виборчої реформи в роках 1907/8 і 1912/13, домагаючися рівноправности для жінок. Чимало праці вложила теж Покійна в підготовку маніфестаційної депутації жінок до сойму 20 квітня 1913 р.

На кожну роботу найшла Покійна час, щоби виконати її в пору і прибрати артизмом своєї душі. Товариство „Поміч Молоді", яке в передвоєнних часах вело запомогову акцію і дешеву кухню для шкільної молоді, мало в Покійній взірцеву скарбничку й щиру дорадницю. Вона була теж усюди там, у всіх тих імпрезах, що мали на цілі придбати фонди на гуманітарні наші установи, такі як Захоронка, Опіка над інвалідами, Комітет допомоги політичним вязням.

Кооператива „Українське Народнє Мистецтво" і „Труд" у Львові, користувалися нераз артистичним хистом Покійної у виконуванні ручних робіт. Ті роботи, виконані рукою Покійної на мотивах полтавських мережок, виходили справжніми артистичними творами, захоплюючи глядачів. Покійна радо служила тими своїми роботами, як експонатами на виставки „Народнього Мистецтва".

В душі Покійної найшли сполуку найкращі прикмети жінки, матери, трудячої громадянки й вродженої артистки.

Відійшли від нас — вічна, добра їм память.

Марія Білецька.

БІБЛІОҐРАФІЯ

Андре Мороа: ПІДСОННЯ. André Maurois: CLIMATS.

Філіп Марсена, син одної зі старих, хоч не надто аристократичних родин, вихований серед суворих засад моралі і підходу до життя, вважав, що існує лиш те, що не вражає в конвенціональних формах. А всеж таки немов підсвідомо відчуває велику порожнечу, яка криється за цими суворими формами свого середовища, розуміє красу і може саме тому, що ціле своє дотеперішне життя провів серед книжок, має зрозуміння для безпосереднього сприймання життя.

Після якоїсь легкої недуги лікарі висилають його на південь, де він проводить останній час свого побуту у Фльоренції.

Тут пізнає він дівчину Оділю, що була немов кришталем у місячній оправі, так дивно неземною була її краса. Не надзвичайна інтеліґенція, але досконала інтуіція, не освіта, але надзвичайний вроджений смак, не начитаність, але безпосередня життєрадісність її, доводять молодого, поважного хлопця до глибокого кохання.

З Фльоренції Марсена вертається заручений.

Але до подружжа ще ціла низка перепон.

Родина Оділі це жива протилежність до родини Марсенатів. Талановитий архітект — батько, та завдяки своїй несолідній праці не дійшов до нічого; про маму, що має крім Оділі ще синів, ходять чутки, що й досі має приятелів. Родини відразу стали неприхильні до себе. Родині Оділі не імпонували суворі товариські форми Марсенатів, а Марсенатам артистична вдача Малєтів.

Одинокою товаришкою Оділі була Міза. Це дівчина здорова, конкретно думаюча, яка при світляній красі Оділі виглядала на селянку. Неоцінена товаришка у всяких розривках, вона буває у молодих Марсенатів, а згодом коли прірва між подружжам зростає, стає навіть короткий час приятелькою молодого Марсената. Всеж таки його хвилює Оділя, ця необчислена жінка, що як йому здається, не говорить ніколи щиро і ніколи не признається до всіх своїх справок.

Одначе не всилі довше терпіти своєї неясної позиції, Марсена розводиться зі своєю дружиною.

Оділя відходить від нього, виходить заміж за військового старшину, подружжа її нещасливе і вона небавом кінчить самогубством.

Марсена тяжко відчуває її смерть, всеж таки по кількох літах пізнається з Ізабелею, дівчиною з подібного середовища як він, яка живе зовсім самостійно, заробляє на своє утримання, здалека від своєї рідні, з якою не вяже її нічого. Марсена стає заздрісний за її товаришів праці, а що вона його любить, то кидає свою працю і живе виключно його життям.

Але це все Марсенатові не вистарчає, він тужить за якоюсь загадковістю у жінки, цією загадковістю, що так дуже вабила його в Оділі і цього він шукає у інших жінок, далеко поза рідним домом. Його неспокійний дух не знаходить спокою і він не вважаючи на всю дбайливість Ізабелі, щоби вдержати його при житті і щасті, вмирає.

Нерозгадана психольоґія людини, що все невдоволена тим ,що може мати, що вже від уродження носить у душі завязок своєї життєвої траґедії, що як нетля до світла летить, хоч це світло — це її смерть. Так людина гонить за тим, що приносить їй муку. Це все знайшло відгомін у душі автора, що свої рефлєксії передав по мистецьки у цьому творі. *Евгенія В.*

ОЛЕНА БЕНЦАЛЕВА

Олена Бенцалева, артистка „Театру ім. І. Тобілевича", відома нашому широкому громадянству своїми постійними виступами. За останніх кілька літ має широку скалю роль. Чи під напором обставин, які приневолюють наших артистів виступати одночасно у драмі, комедії та оперетці, чи спонукана власним талантом, вона наперебій відтворює наскрізь драматичні ролі й легкі опереткові, приймаючи участь навіть у балеті. Рухи та голос О. Бенцалевої дискретні, може навіть дещо стримані, несміливі. Саме ця її простота належить до найсимпатичніших рис її таланту. Раз вона наївна сільська дівчина, раз зрівноважена молодиця або сальонова дама, то знову орієнтальна танечниця.

Найкраще віддає свої ролі у побутових п'єсах, в яких вона й найрадше виступає, не рахуючись із якістю чи величиною свого завдання. Добра музична память дає їй змогу заступати швидко хворих чи перешкоджених артисток. Блискучою її креацією є роля Марусі в „Ой не ходи Грицю", яку вона відтворює не демонічною жінкою, а мягкою, простою сільською дівчиною.

Олена Бенцалева народилася в Проскурові на Великій Україні. Там закінчила середню освіту в 1919 році. Тогож самого року вступила вона до Львівського Українського Театру, що грав у той час на Поділлі й був філією Державного Українського Театру. В 1920 році виїхала вона з театром до Галичини і з того часу вже не покидає української сцени. *М. Р.*



Олена Бенцалева, артистка театру ім. Тобілевича.

М. МЕЦЕЙ.

ХЛОПЕЦЬ ЧИ ДІВЧИНКА?

Жінки входили й виходили. Двері отвиралися й замикались, а будучий батько сидів сам заляканий у куті кімнати. Коли питав про щось когонебудь із прохожих, вони його зовсім не помічали. Навіть служниця не зважала на нього й він відчув, що в такій хвилині „пан дому" є найбільш лишньою особою в хаті. Розбитий втомою та хвилюванням, він витягнувся у фотелі, але здрігався при кожному стуку: може несуть уже тужно ожидану вістку: хлопець чи дівчинка?

„Хлопець чи дівчинка?" — питався сам себе. — „Ще кілька хвиль, і я вже знатиму. Хлопець чи дівчинка? Мій Боже, це-ж властиво байдуже; головне, що прийде на світ перша дитина: коли це дівчинка, будемо її таксамо любити, якби це був хлопчик.

Є люди, які прямо почувають себе нещасливими, коли-б їм не вродився син. Так якби це не було все одно! Петровичі, наприклад, молилися від рана до ночі, щоби їм вродився хлопчик; відтак Іван Петрович повних чотири тижні не говорив до своєї жінки, і він ще нині нещасливий, що це так не вийшло. Я не розумію, як може так думати інтеліґентна людина. Дитина є дитиною, хлопець чи дівчинка радість однакова.

Я-б моїй жінці ані одним словом не робив „докорів", коли-б це була дівчинка, противно, з певних причин я навіть більше зрадів би дівчинкою. Дійсно, коби нам лише вродилася дівчинка. Кожна дівчинка є миліша, більше сердечна й лагідніша, також жінка зуміє дівчинку краще виховати. Хлопець кричить так, що не можна витримати, дівчинка спокійніша. Які бувають хлопці розпущені, коли підростають, скільки завдають турбот! А як гарно й чистенько можна вбрати дівчинку. Хлопця цілий день нема дома, він вічно ганяє по вулиці, дівчинка-ж стає дома втіхою й сонячним промінням, вона все весела, цілий день помагає в господарстві; увечорі сідає до фортепіяну; це потіха на старі літа. Хлопець часто грає в карти, програє на перегонах усі гроші, підписує мене на векслю,— й мені приходиться його довги платити — на це працював я ціле життя?

Дівчинка, як вийде заміж, все ще клониться до родичів, а хлопець як ожениться, пропав для своєї рідні. Як вийде заміж дівчинка, властиво я ще молодий, а вже зможу тішитися внучатами, дівчинка..."

„Хлопець!" — кликнув в тій хвилині голос через напів відчинені двері.

„Хлопець, хлопець!" — гукає щасливий батько й біжить, перевертаючи стіл і крісла, до жінки.

„Хлопець, хлопець! Дай мені на него подивитися, покажіть мені його, хлопець, слава Богу, — хлопець і важить сім фунтів... Сім фунтів і до того хлопець — що за щастя, що це не дівчинка!"

З мадярського.

Д-Р ІВАН ДОВБУШ.

БАТЬКИ, НЕ ЗАНЕДБУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ

(Із досвіду шкільного лікаря.)

Недостача евґенічних порадень і дуже слабий звязок родичів зі шкільним лікарем спонукують мене подати до відома широких кол жіноцтва передусім, декілька завваг відносно позашкільної ґіґієни дитини. Оці спостереження не менше важні для розвитку дитини, як усякі педаґоґічні правила, тим більше, що успіхи в науці є залежні від стану здоровля дитини.

Неперебірчиве, масове спрямовування дітей по старому шабльону до середніх шкіл, де молодий орґанізм мусить провести вісім до десять літ, витискає, як це відомо, на них своє пятно, кидаючи у світ блідого, нервового інтеліґента, мало підготованого, або й нездатного до боротьби за існування. Інколи вже свідомість, що дитина хоровита, рішає про впис її до ґімназії, бо панує ще вперто погляд, що така делікатна дитина спосібна лише до легкої праці над книжкою. Велику ролю відграють тут безперечно також амбіції родичів.

Чому повстають такі помилки? Через недостачу пляновости, нехтування досвіду й усіх тих чинників, які кермують життям молодого орґанізму і рішають про його доцільне виховання.

Першим таким основним чинником є конституція орґанізму. Складаються на неї з одної сторони відживлення, структура й справність поодиноких орґанів, психічної і нервової системи зокрема, з другої сторони розвій орґанізму, яко сума згаданих чинників, що впливають на нього в часі розвитку. Вся ця сума ріжних причин вияснює нам ріжнородність реакцій, меншу або більшу відпорність поодиноких орґанізмів на ті самі хоробові чинники.

Другим не менше важним чинником є унаслідженні прикмети родичів. Вони переходять на дитину не лише у формі інтеліґенції чи вдачі, але й недуг або нахилів до занедужань. До таких унаслідженних недуг, що нас тут цікавлять, належать передусім сухоти (туберкульоза), алькоголізм, венеричні і психічно-нервові недуги.

Вкінці ґрупа чинників, що впливають із зовні. Серед них дитина виростає так дома, як і в школі. Непомічені в час, вони скрито і безустанку підгризають молодий орґанізм, викликуючи затяжні недуги. До таких недуг, які грозять учневі у школі, належать у першій мірі анемія, сухоти, привичний біль голови, загальна нервовість. Недуги кістної системи передусім у дітей обтяжених рахітом і недуги наряду зору. Менше у хлопців, за те частіше у дівчат стрічаємо т. зв. ґіпертиреози, себто комплекс забурень, вивязаний функціональними змінами шийної залози з недостачею апетиту, биттям серця, безсонністю, нераз зі значним обниженням ваги. Сюди також належить ґрупа забурень менструаційних.

Коли загально приймаємо, що наложена дисципліна в бурсі, де живе більший відсоток нашої молоді, має корисні прикмети, то всеж таки стає зрозумілим, що не кожний орґанізм, у звязку з наведеними індивідуальними прикметами зможе як слід розвиватися в бурсі. Трудно приняти, щоби дитина мала відповідний харч і опіку за невелику оплату. Відомі є пр. факти, де ученик всупереч тій дисципліні читає потайки до пізної ночі. Тому нераз треба таку дитину з бурси відібрати.

Добір приміщення у приватних осіб (станцій) є дуже важний. Приміщення ті є звичайно рідко сонячні, тісні, зате часто вогкі, зроджують найбільший відсоток ревматизму і анемій. Уживання ванни раз у місяць і рідше, вказує доволі на заінтересування опіки. Не звертають увагу на поставу дитини підчас її праці, достачу чистого воздуха в кімнаті, рух на сонці, відповідний і здоровий харч, зміну нічного біля, часте миття рук і зубів передусім перед сном. Подібно річ мається в дома у родичів. Недостача окремої кімнати чи ліжка дають почин до онанії. Неоправданий острах перед простудою каже родичам шукати звільнення дитини від руханки, того доцільного чинника, якому кожний слабий орґанізм завдячує в природний спосіб свою поправу. З другої сторони, як часто не допильновують перевтоми звязаної зі спортом, котра може довести до прикрого каліцтва. Пр. нагальна їзда ровером під гору може викликати нагле, гостре розширення серця, якого вже не можна вилічити.

Трудно дати дитині змогу віддихати чистим воздухом кілька годин в клясі, коли в нетріпанім і нечищенім одягу чи взутті вносить вона до школи тумани пороху. Трудно подбати в школі як слід про ґіґієну зубів або очей, коли дитина не вживає щіточки до зубів і не носить записаних окулярів. Того сама школа дитини не навчить. Справа тут у загальному піднесенні здоровля кожної дитини, кожної одиниці, як члена нашої суспільности. При цьому треба звертати увагу власне на ці дрібні, незамітні річи, які загально вважають за дрібниці, а які на ділі є найголовнішим чинником у вихованні молодого орґанізму. Замилування до чистоти і зрозуміння для ґіґієни дитина набере лише тоді, коли відчуватиме наші стремління наглядно і постійно в кожному середовищі, через довге плекання і терпеливе впоювання тих ґіґієнічних засад.

Більшість наших учнів походить зі сіл, де нема ще на жаль якоїнебудь опіки над здоровлям населення. По наших селах не мають ще зрозуміння для ґіґієни, для запобігання недуг, для вчасного лікування, котре є певніше і дешевше, ніж боротьба з розвиненою вже чи затяжною недугою. По тій думці саме йде сьогоднішна наука медицини, а за нею школи, котрі так сильно кладуть натиск на фізичне виховання молоді. Учень здоровий, з повними вартостями живучої сили інакше проходитиме лекцію, як анемічний і апатичний його антипод.

Доцільне фізичне виховання молоді в часі найбільших небезпек, які грозять від зовні податному орґанізмові у фазі його найбільшого, а заразом дуже хиткого розвою, ставляє вимогу якнайтіснішої співпраці родичів зі шкільними лікарами. В чужих школах та співпраця дає дуже гарні успіхи. Родичі відчувають потребу її, інтересуються самі охоче станом здоровля і потребами своєї дитини. Через такий постійний звязок зі шкільним лікарем запобігають в час недугам, а коли учень кінчить школу, просять його поради у виборі дальшого звання.

Заінтересування наших батьків у цій области є на жаль дуже мале, або скажу краще — ніяке. Є це очевидно великий прогріх батьків супроти їх дітей, прогріх подиктований безсумніву несвідомістю та недоціненням ваги фізичного виховання дитини. Вони цікавляться більше поступом дитини в науці, не турбуючись чи цей поступ не являється коштом здоровля, та замість користи на будуче, принесе їй шкоду.

КОМПОТИ Й ДЖЕМИ

Занадто зрілі або потовчені овочі непридатні на компоти. Сюди годяться лише свіжі овочі або ягоди гарної якости, здорові й не зовсім зрілі. Компоти приготовляємо звичайно на перехування, або й подаємо їх зараз. В першому випадку треба робити їх уважніше, тому, що переховування на довший час вимагає збереження певних правил. Найскоршим і найпевнішим способом є поскладати овочі щільно до шкляних або камяних глечиків, добре випарених перед тим. Потім залляти їх звареним і холодним уже розчином цукру. Завязати слоїки можна добре вивареним міхуром, або й перґаміновим папером. Одначе тут і там появляється в торговлі цельофановий папір, який має власности перґамінового, але й ще до цього є прозрачний, так, що кожної хвилі можна побачити через нього поверхню компоту. При завязуванні слід викроїти перш усього коло з паперу, завбільшки в отвір глечика чи слоїка, замочити його в спірітусі або румі й прикрити ним поверхню компоту. Потім уже обвязати отвір глечика намоченим папером перґаміновим або цельофановим.

Компотів поширюють і вживають тепер більше, як дотеперішніх конфітур. Новочасна кухня противиться занадто великій примішці цукру до овочів і ягід, який забирає їм смак та природній запах. Тому й випробовують ріжні роди компотів, які втягають у себе вдвоє менше цукру й не потребують таких подрібних і коштовних заходів. В цьому відношенні найкращий примір подають нам анґлійці. Вони придумали окрім компоту ще особливий рід овочевого повила — джеми, який є в дійсности дуже густо звареною конфітурою. Джем надається до хліба й усякого печива, інколи подають його також до мясив ріжного роду.

Правдиві анґлійські джеми приготовляють укупі з кістками й не перепускають їх через сито. Гіркавий й терпкий присмак кісток уважають анґлійці особливою прикметою доброго джему.

При смаженні джемів перестерігають ріжних метод та способів. При твердих овочах (яблука, груші), треба розварити їх на густу кашу, розпустити цукор у дрібці води й смажити, мішаючи невпинно, аж згусне цілковито. Коли це мякші овочі, або ягоди (ґоґодзи, сливки), треба окремо розпустити цукор і зварити з цього сируп. Тепер докинути овочі й смажити до потрібної густоти, яка вимагає великої уваги, тому, що пересмажений джем тратить легко краску й природній смак, а недоварений може псуватися. На десять хвилин перед тим, як здіймати джем із вогню, слід вкинути до ринки одно деко масла. Воно розпуститься й відсвіжить краску джему на яснішу. При завязуванні слоїків треба закрити поверхню повила у вище згаданий спосіб, або залляти її чистим пахучим воском.



Вона хоче помагати.

Джеми й компоти слід переховувати в продувному, сухому місці. Вогкість, пара, недостача воздуху, горяч, усе те може на них погано подіяти.

При джемах пробують в останньому часі мішати ріжні роди ягід та овочів і досягають тим цікавого, незвичайного смаку. Одночасно й стають вони через те дешевші ,тому що тут можна мішати дешевші овочі з дорожчими, кращі з гіршими. Іноді мішають в джемі квасні овочі з солодкими, сочисті з цупкими. *О. П.*

РІЖНІ ВІСТИ

Жіноча Реміснича Школа, удержувана кооп. „Труд' у Львові, дала в цьому році перший випуск абсольвенток. По кінцевім іспиті всі ученици приступили до іспиту челядничого в Державній Середній Жін. Школі у Львові — де рівночасно здавали іспит абсольвентки приватних фахових шкіл, українських (Заводова С. С. Василіянок), та польських — і відповіли вповні вдоволяючо всім вимогам іспитової комісії. По іспиті одержали дипльоми, що уповажнюють їх до самостійної праці в кравецькому фаху.

Навмисне відмічуємо та підчеркаємо цю дрібну на око подію, бо вона є наявним доказом реальної праці нашого жіночтва, згуртованого в кооперативній орґанізації.

Отже існування цеї школи для нас важне не лише тим, що кожну українську фахову школу, як школу вимагаючу значного грошевого вкладу тяжко у нас зорґанізувати, а ще тяжче удержати. Ученици школи „Труд', це дівчата в тім віці, коли з підростків формується зріла людина, а завданням школи підготовити їх до самостійного життя, виробити на солідних і фахових робітниць, та виховати з них свідових і характерних жінок-громадянок.

Праця над вихованням дорастаючої жіночої ремісничої молоді з національного і морального боку чи не більш важна і відповідальна, як праця над вихованням дітей з захоронок, народних чи інших шкіл.

Тому то розвоєм цеї жіночої школи повинен живо заінтересуватися загал нашого свідомого жіноцтва та — як одною з ділянок культурно-освітної праці нашої кооперації, — також і українські кооперативні круги.

Ельґа Керн. Останніми часами перебуває у Львові німецька письменниця Ельґа Керн. Вона звісна і нашому громадянству з процесу Ріти Ґорґон, якою дуже зацікавилася, була на розправах судових і в ріжних артикулах німецьких і польських висказала свої субєктивні погляди на цілий хід процесу. Бо Ельґа Керн не лише письменниця, але й лікарка й психольоґ, і з того становища освітлює справу Ґорґонової.

Але для нас українців не тим вона цікава і не тому про неї тут згадуємо. А ось чому: Пані Ельґа велика приятелька поляків і, захоплена Польщею, бе-

реться писати дві моноґрафії *Львова і Вільна* — „тих двох *польських* міст — сповідається пані Керн якомусь журналістови — про які говориться стільки на світі, а які так дуже дорогі серцям поляків". І пані Ельґа пише при допомозі міністра Залеського, воєводів львівського й віленського, професорів і директорів архівів. Досі зацікавили її у Львові: тарі всходнє, парк Стрийський, жидівська леґенда про „Золоту Рожу", вистава штуки Артура Шика й Едварда Віттіґа. Судячи із жерел, з яких черпає пані Керн свої відомости, її моноґрафія Львова, вийде — можемо сподіватися — такою, яким його хочуть мати, а не таким, яким він був і є. Але чекаймо на появу повної праці пані Керн, якою повинні зацікавитися наші журналісти й рецензенти.

Вписи учениць на 1, 2 і 3 рік Жіночої Фахової (кравецької) Школи кооперативи „Труд" у Львові, Ринок 39, приймає Управа школи щоденно від 9—1 і 4—7. Вписуватися можуть учениці, що покінчили 14—18 рік життя та 5—7 кляс вселюдної школи. Покінчення 3-літної кравецької школи дає право на самостійну працю в кравецькім фаху та основне фахове знання. Крім фахових предметів, крою та шиття одягів, фахових рисунків, товарознавства, бухгальтерії, домашнього господарства, учать в школі загальнообразуючих предметів як: реліґія, українська і польська мова, історія, ґеоґрафія, рахунки, рисунки, спів, ґіґієна, руханка. Учениці, що доїзджають, користають зі шкільних залізничих знижок. Діти державних службовиків дістають звороти шкільних оплат.

Виставка українського народнього мистецтва в Заліщиках. Заходами філії „Союзу Українок" в Заліщиках, влаштовано виставку народнього мистецтва, в якій взяли участь: кооп. „Українське Народнє Мистецтво" у Львові, кооп. „Гуцульщина" в Косові та артистки О. О. Кульчицькі з Перемишля. Відкриття вистави відбулося дня 17. липня ц. р. у великій салі Народнього Дому. В імені „Союзу Українок" привитала учасників вистави п. М. Бараникова. Від кооп. „У. Н. М." говорила п. Ірина Макух-Павликовська, директор-справник цієї установи.

Із признанням відмітили відвідувачі високий мистецький рівень вистави. ОО. Кульчицькі надіслали кілька нових удатних проєктів. Кооп. „У. Н. М." виступила з добірними зразками прикрас домашньої обстановки та стилевою керамікою, яка перевищає дотеперішні зразки під оглядом орнаменту та виконання. Заходами філії „Союзу Українок" у Заліщиках призбирано прегарні зразки місцевої народньої ноші.

Виставка викликала велике зацікавлення серед нашого громадянства. Відвідало її також споре число літників-чужинців.

Сім і пів міліона жінок в Америці вміє провадити самохід. Сполучені Держави добули рекорд у ділянці кермування самоходів жінками. Реєстраційний уряд у Вашинґтоні обчислив, що в 7931 р. 7,346.615 жінок мало право самостійного кермування самоходом. На першому місці є стейт Арканзас ,де число жінок-шоферок перевищає число мужчин-шоферів.

Новий італійський закон про мобілізацію. Урядовий щоденник оголосив закон про обовязок військової служби в часі війни. Закон цей передбачує, що на випадок мобілізації усі горожани від 16—70 літ, так чоловіки, як і жінки будуть покликані до оборони краю. За невиконання постанов закона установлені дуже строгі кари.

МОДНО — ЕЛЄҐАНТНО — ДЕШЕВО!



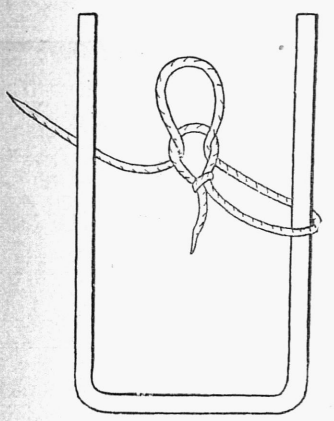
Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині,
То й тому не стид, а жах,
Що як щось купити маєм,
Кілька рази обертаєм
Золотого у руках.

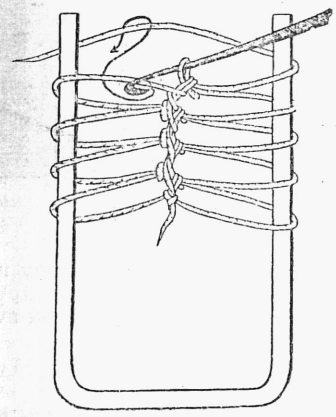
Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево,
Убиратися що дня,
Потрудись на львівський РИНОК,
ТРИЦЯТЕ ЧИСЛО — будинок,
Де „ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ"!

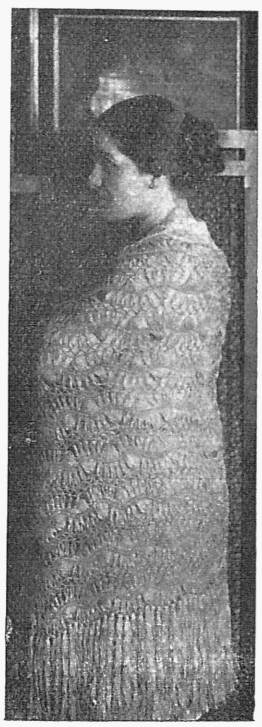
ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА,

комплєтні слюбні виправи.

ГАЧКОВАНИЙ ШАЛЬ







Чч. 1, 2, 3.

Оцей гарний шаль вигачкований із білої франц. вовни. До цього додаємо тонку нитку білого шовку, так що шаль робить потім шовковисте вражіння, а помимо цього дуже добре гріє. Вовни потрібно 25 дека, а шовку (штучного) 10 дека. Гачкуємо шаль на вилочках, широких на 5 цм. Гачок треба купити кістяний. Шаль вийде довгий на 125 цм. (без тороків), а широкий на 75 цм.

При помочі вилочок вигачкуємо вузьку смугу, довгу на 125 цм. Таких смуг треба сполучити сім докупи, щоби вийшла потрібна ширина шаля. Кожна смуга має з кожного боку по 360 петель, восьма смуга, яка оббігає цілий шаль довкруги, має 1065 петель.

Усе вміння тієї роботи полягає на зручному плетенні отих смуг. Робота нетрудна, одначе вимагає точности й рівномірности при натяганні нитки. Смугу починаємо так: одно ланцюшкове очко, потім перекидуємо нитку поза праве рамя вилочок і хапаємо її ззаду через очко (рис. ч. 1), яке мусить находитися по середині вилочок. Тепер обертаємо вилочки права на ліво й тим самим нитка сама обійде ліве рамя вилочок, піднімемо гачок понад рамя вилочок і пригачковуємо короткий стовпець до попередної петлі. Беремо завжди лише горішню нитку петлі (гл. рис. ч. 2). Гачкуємо рівномірно далі, а коли цілі вилочки заповняться, витягаємо їх ізпід петель, набираємо знову дві петлі на вилочки згаданим способом і гачкуємо далі.

Коли вже маємо 360 петель, потрібних на одну смугу, зачинаємо приготовляти вахлярики. Вони потрібні на те, щоби смуги дістали той хвилястий вигляд, який вони мають на світлині. Поступаємо так: з одної сторони смуги набираємо на гачок три петлі і злучимо їх одним коротким стовпцем, потім пять очок і знову набираємо три потлі і злучимо їх стовпцем. Повторяємо це пять разів (5 стовпців). Потім гачкуємо ще пять очок, набираємо на гачок 15 петель і злучуємо їх знову стовпцем. Далі знову йде 5 очок і стовпців пять разів. Коротко сказавши: пять разів по три петлі, а раз пятнайцять петель, усе переділене пяти очками. Так стягаємо край аж до кінця смуги. З другого боку починаємо так: коли напротив є зловлених 5 разів по три петлі, ми з цього боку стягаємо 15 петель стовпцем, а там де напротив є 15 петель, набираємо тут 5 разів по три. Поступаючи так аж до кінця смуги витвориться з неї гарна хвиляста лінія.

Коли ми вже вигачкували й обвинули так усі смуги, почнемо їх лучити між собою. Складаємо смуги так, щоби вони заходили в себе і лучимо їх на переміну 5 очками і стовпцем (гл. світлина).

Осьма, окружна смуга обійде цілий шаль. Тут мусимо зразу подбати про роги шаля. На відповідних внутрішніх місцях осьмої смуги, гачкуємо двічи по 15 петель, а на зовнішній усюди по 3 і 3 петлі. Оцю послідну смугу пригачковуємо по широкій стороні шаля зикзакуватим ланцюшком, як уже це давніше описано. До вузької сторони шаля пришиємо її злегка.

До готового шаля треба доробити з трьох сторін тороки, довгі на 25 цм. Найкраще робити їх так: взяти міцне деревляне або картонове віко від якоїсь скриночки, вирізати з нього дощечку, широку на 25 цм. Потім обвинути його ниткою яких 8 разів (залежно від того, які густі хочемо мати тороки), звязати з одного боку, а з другого рівно розтяти. Такий жмуток тороків злучимо з краєм шаля коротким стовпцем через отвір, який повстає внаслідок кожних 5 очок. Коли обійдемо так шаль із трьох сторін, повстає густий ряд гарних, довгих тороків.

Горішній край шаля треба обгачкувати рядом дірок (один довгий стовпець, два очка). Краску й матеріял можна довільно змінити.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Сергій Савицький, Папандува, Бразилія. Вашого листа з подякою одержали. П. Задорожному висилаємо чисопис від ч. 7—8 ц. р. Чекаємо дальших вісток.

Софія Грещук, Саскатун. Вашої передплати ми не одержали. Реклямуємо тепер цю посилку. До вияснення справи вишлемо Вам чч. 3 і 6 враз із ч. 9. Перші оба числа ц. р. вже вичерпані.

Музей Визвольної Боротьби України в Празі. Надсилаємо Вам ті числа, які ще маємо на складі. Решта вичерпано.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

З оцим числом замикаємо третій квартал 1932 р. На адресах визначуємо червоними цифрами залеглість по кінець цього кварталу й прохаємо негайно вирівнати її. Всяка задержка спиняє видавництво в роботі й утруднює його становище серед сучасної матеріяльної скрути.

Звертаємо увагу наших передплатниць на те, що всякі реклямації часопису треба полагоджувати у свого поштового уряду. Реклямувати слід негайно, коли часопис не дійшов до 10-го кожного місяця на місце призначення. Всякі реклямації, які приходитимуть пізніше, або прямо до адміністрації журналу, не можемо брати під увагу.

Зокрема звертаємося тут до наших заморських передплатниць, які залягають із великими квотами та не відповідають на кількаразові пригадки. Звертаємо увагу на новий спосіб висилання передплати, який ми наладнали для вигоди заморських передплатниць. Належність за передплату можна складати в Сполучених Державах на адресу: Manufacturers Trust Company, 55 Broad Street Corner Beaver Street New York. В Канаді: The Royal Bank of Canada, Winnipeg, Man. з дописком на рахунок: Agrar-Hypothekenbank, Lemberg, for „Nowa Chata„.

В обох випадках треба зазначити на посилці: Земельний Банк Гіпотечний для „Нової Хати".

2. СЕКУНДАР ЗАГАЛЬНОГО ШПИТАЛЯ

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ

спеціяліст від хоріб жіночих і положничих

повернула і ординує як досі у Львові при вул. Домагалічів ч. 2.

Ч. тел. 105-43.

Ч. 1. *Легка блюзка з білого опалу*, прикрашена вишивкою в оригінальний спосіб. Хрестиковий, буковинський, взір применений тут на рукавах і на переді блюзки. Три великі мотиви приміщені на рукавах у висоті вуставок. Так само дуди обведені невеличким вузьким взірцем. Перід прикрашений скісним узором, який красками та рисунком достосовується до мотивів на рукаві. Скісний взір переду получений із прямим, вузьким узором (з дудів), який губиться під низ ще під коміром. У поясі блюзка стягнена на ґумку.



Ч. 1.

Взір виконаний хрестиками у двох красках (чорна, помаранчева). До вишивання вживати ниток D. M. C.: чорна ч. 310, помаранчева ч. 740. Ниток C. M. S.: чорна ч. 371, помаранчева ч. 432½.

Взір можна замовити в адміністрації журналу за надісланням 1.50 поштовими значками.

Ч. 2. *Вбрання для хлопчика*, виконане з тонкого льняного полотна, одначе можна примінити до цього моделю також якусь ясну фланелеву тканину. Блюзочка скроєна кімоном. Пазуха й рукав обведені гарним хрестиковим узором у двох красках (синя, яснобрунатна), які можна довільно комбінувати. Взір при пазусі та на краях рукавців обведений ще вишиваним рубцем. Виріз для шийки і пазуха внутрі обкидані одноколіровою обміткою. Блюзочка завязується на переді на шнурочок із ниток вишивки.

Штанята до цієї сорочинки короткі й рівні. Від пояса мають шелькн. Сорочинка підперізується крайкою, або білим полотняним пояском.

ЯК ВИКОНУВАТИ ПОЛТАВСЬКІ СТІБИ.

Подаючи часто проекти взорів із полтавськими мотивами, бажали ми познайомити наших читачок із цим легким та незвичайно приємним способом вишивання. Його можна примінювати дуже зручно на завісках, суконках, блюзках, взагалі предметах, які вимагають легких прозірчастих тканин. Вже давніше подавано проекти завісок або наліжників гаптованих полтавськими стібами, а в аркуші взорів ч. 2. з червня ц. р. нарисовано такий взір у природній величині. І хоч ми в описах зазначили якими стібами вони виконуються, дістаємо часті запити про техніку вишивання тої чи іншої частини. Тому подаємо тут рисунок одної квітки в природній величині (рис. ч. 8), на якій виразно зазначені всі способи вишивання.

Окрім того подано на дальших рисунках усі стіби в побільшенні, так, що з виразного рисунку, всякий може навчитися їх, не потребуючи до цього ще якихсь посторонніх вказівок.



Ч. 2.

Рис. 3 а. *Переволікання, перетикання*. Це є стіб, яким заповнюємо велику площу, або площу посередню поміж двома заповненими, напр. пелюстки квітів або листків. Переволікання буває двояке: а) нитка перетикає тканину рівними рядами (при великих площах). б) нитка перетикає тканину на переміну з сусідним рядом. (для малої площі). В одному й другому випадку треба нитки числити бодай приблизно, щоби перетикання виходило рівномірне.

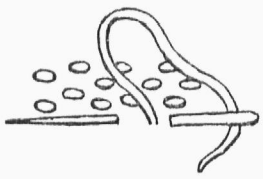


Рис. 4 а, б. *„Свиняча доріжка“, ланцюшок*. Тут бачимо два дуже характеристичні стіби для полтавського вишивання, з яких тільки другий примінено на нашій квітці. „Свиняча доріжка“, це звичайна стебнівка виконана півмеандром поза іглою. Вся краса її полягає в точності й рівномірності стібів, які можна осягнути також докладним численням ниток. Вживаємо її до обведення більших мотивів.

Поруч бачимо ланцюшок у побільшенні. Спосіб вишивання його загально відомий і на рисунку дуже виразний. Примінюється він для закривання якоїсь площі, яку важко закрити настилуванням (гладдю). На квітці бачимо, що ним покриті є внутрішні пелюстки квітки та пупянка. Труднощі цього стібу полягають у точному й рівному виконанні кожної петлі, а з тим також рядів ланцюшка.

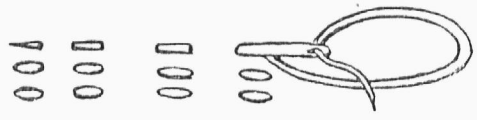


Рис. 3 а, б.

Рис. 5 а, б. *„Рідка косичка, „циганська дорога“*. Оба ці стіби мають однакову техніку. На рисунку бачимо, що це широкі хрестики, з яких слідуючий заходить на попередній. Послугуються ним для заповнення гілок, або й інколи невеличких листків. Він покриває площу химерною сіткою, яка не вимагає довгого часу й зусилля.

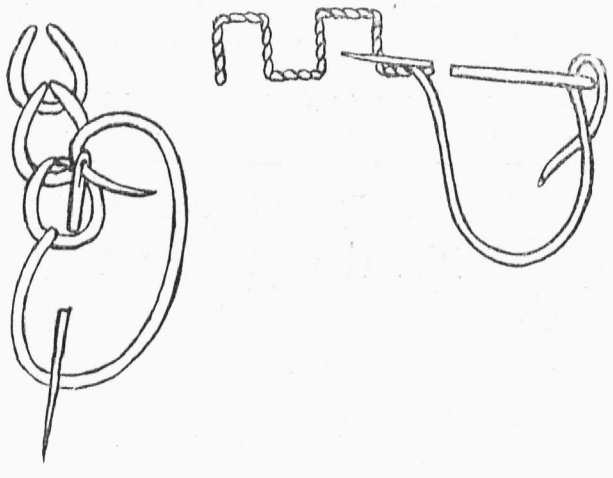


Рис. 4. а, б.

Рис. 6 а, б, в. На горі бачимо іншу форму „свинячої доріжки“, яку виконують теж подібно стебнівкою. Оцей орнамент служить для сполуки, або обведення якихсь більших мотивів. Іноді ним викінчують рубці. Дальші рисунки представляють спосіб вишивання настилуванням (гладдю), який теж загально відомий та виразний на рисунку. Настилування вживають до „застелювання“ (звідси й назва його) площ, які не сміють бути надто великі. На нашій квітці вишивано настилуванням зовнішні пелюстки та деякі менші листочки. Настилування мусить бути також точно й рівномірно виконане, щоби гладко стелилося по площі.

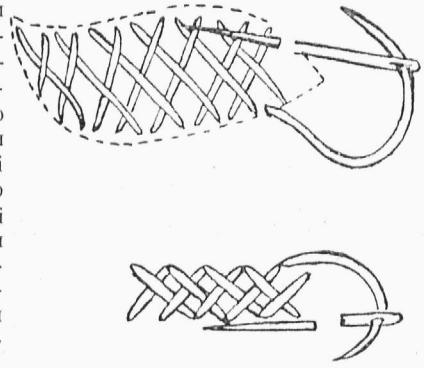


Рис. 5 а, б.

РОБОТИ

Під ці стіби не підкладаємо нічого, тому що вони повинні бути плоскі, а не випуклі.

Рис. 7 а, б, в. Сітка, віконниця. Оцей ажурний спосіб вишивання відомий на Полтавщині під назвою „вирізування". Для легкої, прозірчастої тканини цей спосіб примінюється трохи відмінно. Витягнувши нитки вздовж і вширш, обкидуємо повздовжні нитки способом назначеним на право, закріплюючи таким способом перехрестя ниток. Так само поступаємо з поперечними нитками, одначе тут не потребуємо вже обкидувати перехрестя хрестиком. (рис. б). Сітку примінюємо звичайно в серединках квіток, або пупянків. Через те рисунок набуває легкости, ажурности й тому цю техніку вишивання особливо часто стрічаємо при завісках, де сітка може лагідно пропускати світло.

Рис. 8. Мотив полтавський, виконаний *стебнівкою, настилуванням, рідкою косичкою, переволіканням*, ланцюшком і сіткою. Його можна примінити до одягу, (блюзки, суконки), завісок і прикраси народнього строю (жупан). Точне означення красок находиться на аркуші взорів ч. 2. додаток у червні ц. р.), який можна замовити в адмін. журналу за надісланням 50 сот. поштовими значками.

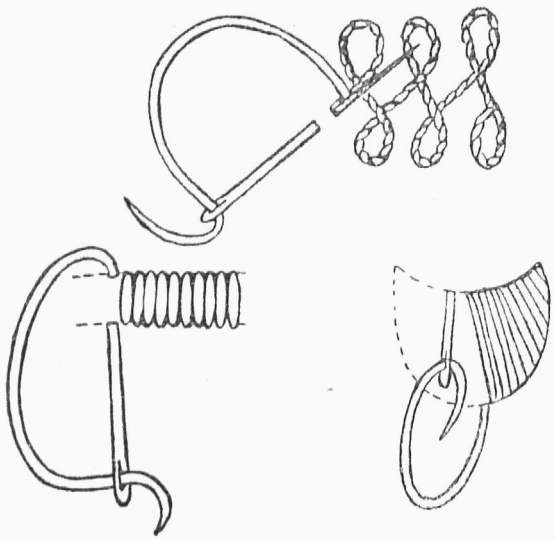
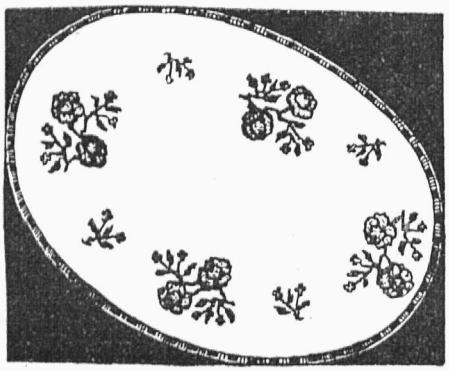


Рис. 6, а, б, в.

Ч. 9. Овальна серветка з білого, льняного полотна. На ній приміщені китички з таблиці взорів ч. 1, 1932, взір ч. 1. Невеличкі китички по-



Ч. 9.

кидані поміж більшими, взяті зі взору ч. 2, тої самої таблиці. Край серветки викінчений обміткою в красках вишивки.

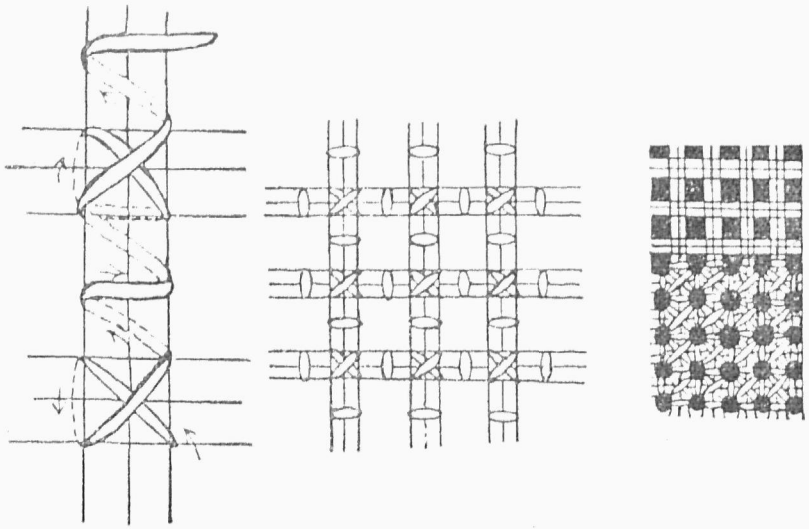


Рис. 7 а, б, в.

РОЗСУДНА ГОСПОДИНЯ

С. М. S. вживає лише **С. М. S.**

НИТОК

С. М. S.

БО ТІ ДАЮТЬ

ЗАПОРУКУ ЗА ТРЕВАЛІСТЬ КРАСОК В ПРАННЮ.

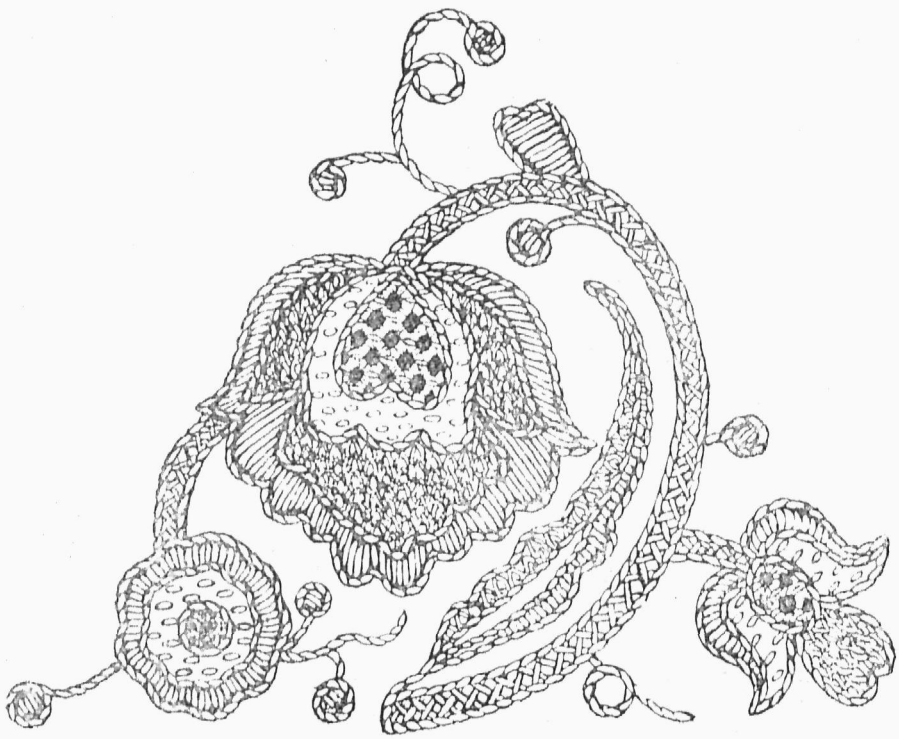


Рис. 8.



Нова сильветка

Нова сильветка сучасної жінки є дійсно дуже естетична, тому остає модною і на дальше в осінньім і зимовім сезоні. Високий стан дає дуже стрункy лінію, яка позволяє приноровити деякі подробиці зі стилю директоріяту, консуляту і 1-го цісарства, але тільки ті, які не перетяжують сильветки, бо загально обовязує клич ощадности.

Ощадність наказує моді держатися темних красок (чорна, гранатова, темно-зелена, брунатна, темно-сіра), які є гарні, а рівночасно не підлягають зубові часу. Ощадність уступає теж місце костюмам і плащам в осінньому сезоні. Костюмам тому, що вони під кожну пору дня відповідні, плащам тому, що закривають сукні, які хочемо виносити.

Характеристичною прикметою плащів є майже цілковита недостача коміра, який заступають вилоги поширені в низу. Вони або з матеріялу плаща, або з оксаміту, плюшу, а переважно з футра. Якщо вилоги є з матеріялу плаща, то на шиї бачимо фантазійно звязану футряну краватку. Рукави плаща є дуже ріжноманітно-поширені до ліктя, а звужені до кістки, стан уміщений високо, рамена поширені наложеними частями пелерини, кімоновим кроєм рукавів або стебном. Маємо плащі застібнуті на два ряди ґудзиків, вилоги заходять глибоко на грудях, а малий комірчик із футра тісно прилягає до шиї. Бачимо теж плащі застібнуті тільки на один ряд ґудзиків, або тільки на один ґудзик, виложені реверси отвирають плащ на грудях, а гарний вовняний шалик чи футряна краватка хоронить у зимні дні перед перестудою. До плащів прибраних футром модні малі, круглі зарукавки. Стільки про плащі. Про костюми напишу слідуючим разом. *ОРИСЯ.*

Ч. 1. Смокінґовий костюм із чорного вовняного матеріялу. Жакет застібується на один ґудзик.

Ч. 2. Практичний костюм із сірого твіду. Жакет прилягає в стані.

Ч. 3. Спортовий костюм із голубого сукна у скісну смужку. Спідничка з баскіною.



Ч. 1. Практичний плащ із вовняного матеріялу краски беж. Брунатні вилоги, шаль і спідничка. Модель надається для перерібки.
Ч. 2. Осінний плащ із гладкою вовняного матеріялу. Широкі вилоги.
Ч. 3. Спортовий плащ англійського покрою. На рукавах фальбани.
Ч. 4. Скромний осінний плащ із ясного матеріялу, перетиканий чорною ниткою. На рубцях чорна випустка.

ШИРОКІ КОМІРИ



Ч. 1. Елеґантний плащ із ясного сукна краски беж. Брунатні рукавиці й брунатна краваїка.
Ч. 2. Плащ комбінований із двох красок. Ясні ґудзики.
Ч. 3. Темний плащ із зеленого мисливського сукна, прикрашений шкіряною випусткою.



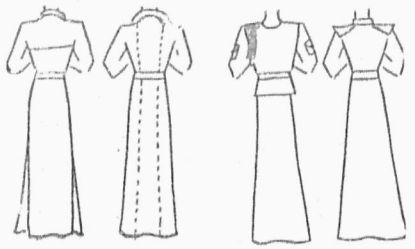
ГЛАДКІ ПЛАЩІ НА ВУЛУЦЮ

Ч. 1. Плащ із темносинього вовняного матеріялу. Широкі рукави стягнені закладками до пахи.

Ч. 2. Осінний пращ із голубого сукна. Ориґінальний рукав, розтятий на лікті.

Ч. 5. Елеґантний плащ із сірого марокену. Комір творить перєринку.

Ч. 6. Осінна сукня з чорного марокену. Біла камізелька, широкі вилоги.



НА ПОГІДНІ ОСІННІ ДНІ

Ч. 3. Спортова сукня темнозеленої краски. Білий комірчик.

Ч. 4. Спортовий плащ із темносірого сукна. Широкий витятий комір.

Ч. 5. Чорнобілий комплєт на передполудне. Блюзка з білого вовняного матеріялу, скреєна по військовому. Спідниця й плащ із чорного тонкого сукна.

НА ОСІННІ ПРОХОДИ





Ч. 2. Елеґантний костюм із пругастого вовняного матеріялу, краски брунатної. До того гладка блюзочка з брунатної крепдешіна. Поясок шкіряний.
Ч. 3. Елеґантний плащ із темносинього ріпсового шовку. Завязується в поясі. Рукави прикрашені закладками.
Ч. 4. Вечірній плащ із чорного марокену. Рукави кімоно, зібрані закладками.

Першорядна робітня суконь та жіночих костюмів повідомляє що вже надійшли
ОСІННІ МОДЕЛІ
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ НА 25 %!

МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА
Львів, ул. Собєского 12. — Тел. 17-04.

ЕЛЄГАНТНІ БЛЮЗКИ



Ч. 1. Легка блюзка з білого шовку до прання, прикрашена широкою машиновою мережкою.
Ч. 2. Елеґантна блюзка з білого моноґолю з широкою баскіною. Ориґінальні рукави.
Ч. 3. Фантазійна блюзка з білої крепдешіни, прикрашена коліровими лиштвами.

НА ОСІННИЙ СЕЗОН
МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ, МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ Й ПЛАЩІ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
ЛЬВІВ, РИНОК 32.

ДО ТЕАТРУ Й НА КОНЦЕРТ



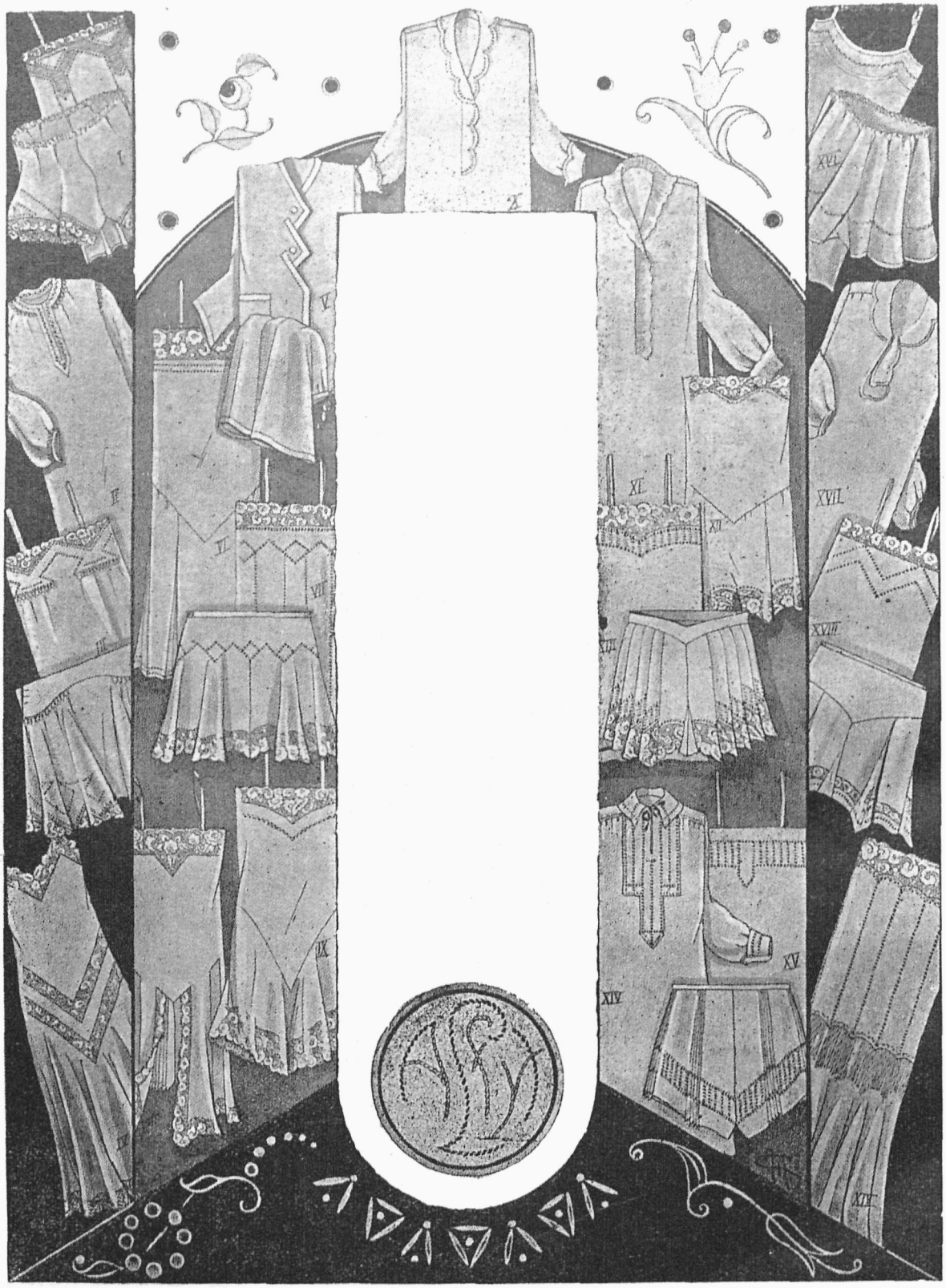
Ч. 1. Вечірна сукня з зеленого шовку. Спідниця наморщена.
Ч. 2. Елеґантна сукня з чорного крепсатену, прикрашена мережевом.
Ч. 3. Гладка сукня з узористої крепдешіни. Дзвонова спідниця.
Ч. 4. Легка вечірна сукня з шовку до прання.

ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ

Цінник кооп. „Укр. Народнє Мистецтво“

у Львові. Багато ілюстроване видання з докладним переглядом виробів кооперативи. Вишивки, тканини, килими. — Обгортка артиста І. Іванця. — Чотири колірові таблиці взорів.

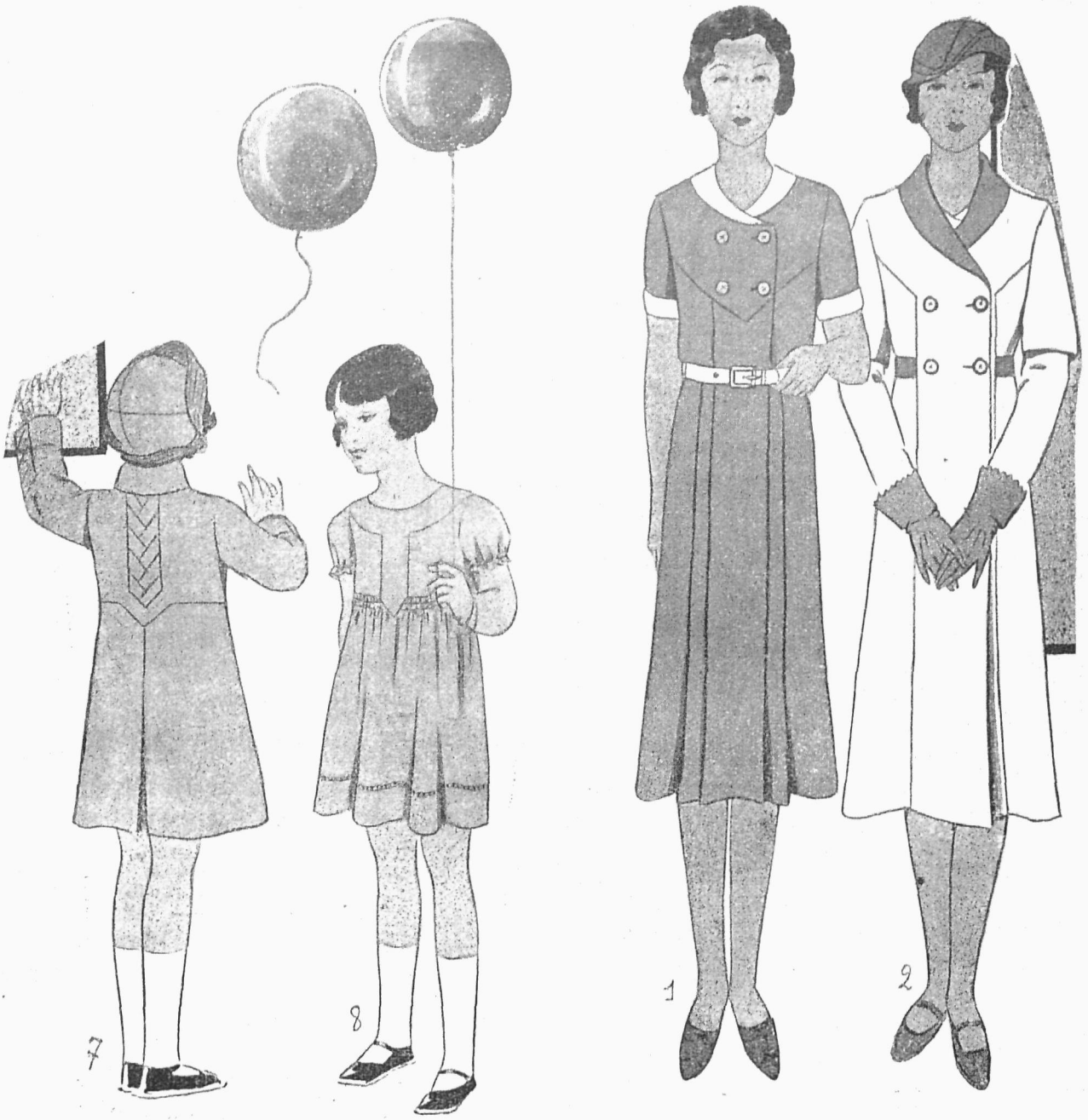
РІЖНІ ЗРАЗКИ МОДЕРНОГО БІЛЛЯ. — НА ГОРІ НЕВЕЛИЧКІ МОТИВИ ДЛЯ ГАПТУ



Повний річник „Нової Хати“ з 1931 р.

можна набути в Адміністрації часопису. Львів, Ринок 39. Ціна 15·— зол.

Проєкти ручних робіт, колірові таблиці взорів, аркуш кроїв. Цікава повість С. Яблонської „Чар Марока“



Ч. 7. Теплий осінний плащик із сірого вовняного матеріялу.
Ч. 8. Практична суконочка з голубого воалю, морщена в поясі.
Ч. 9. Практична, шкільна сукня з сірого твіду. Білий комірчик і манжети.
Ч. 10. Осінний плащик із темнішим коміром. Шкіряний пояс.

„LA DAME“

одинока українська елєктрична робітня перворядного жіночого й мужеського білля

перенесла своє заведення з днем 1. вересня ц. р. до власної робітні при вул. ВИШНЕВЕЦЬКИХ ч. 8.

(Одна трамваєва зупинка вище техніки).

Ціле окруження зверне на Вас свою увагу, коли навчитеся підносити і піддержувати ефект Вашої краси. Всіх тайн косметики довідаєтеся з одинокого на україн. мові

КОСМЕТИЧНОГО ПІДРУЧНИКА

Потрібний молодим і старим, жінкам і мущинам, в місті і на селі. Учить загальних порад гігієнічних і косметичних способів, щоби не втратити краси. В книжці 66 малюнків. — Користаймо зі зниженої ціни 4 зол.

ВИДАВНИЦТВО М. МАТВІЙЧУКА, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ БЛЯХАРСЬКА 8, I. п.

ХТО ПОРАДИТЬ?

Як маю чистити кришталову посудину? Боюся, щоби не стратила полиску. Ольга Н.

З НАШОГО ДОСВІДУ

Кришталі треба обмити теплою водою і посмарувати крейдою, розробленою на рідку кашу, тонким мягким пензлем; як крейда висохне, зчистити її мягкою щіточкою, врешті витерти добре ірхою. Кришталь дістає гарний полиск. Ніколи не треба мити кришталу водою з сіллю або содою, як то нераз роблять пані, бо тоді скоро тратять полиск. С.

Будучність. Звертаю увагу абсольвентки рисункового відділу на техніці на Instytut robót ręcznych у Варшаві. Цей інститут приготовляє педаґогів для дуже важного й поширеного тепер предмету ручних робіт в хлопячих і дівочих народніх та середніх школах. Наука в інституті триває два роки для абсольвентів якоїсь середної школи, а один рік для абсольвентів фільозофії або техніки.

Доступ до цієї школи обмежений невеликою скількістю місць. Всі кандидати мусять здати відповідний вступний іспит.

ПРИПИСИ

Начинювані огірки.

Середньої величини огірки обібрати, розкроїти на дві части, відкроїти кінці, які звичайно є гіркі і вибрати ложочкою кісточки. Приготовити начинку з мяса, рижу або грибів, наложити до огірків, звязати половинки ниткою, покласти до ринки на платки солонини і спекти. Підливу заправити мукою.

Пікантні грінки з хліба.

Фунт сирих помідорів перетерти через сито. Скибки житнього сухого хліба, 6—8 штук, помазати добре цим повилом з помідорів, щоб всякнуло за годину. Відтак мачати грінки в яйці, змішанім із тертим сиром швайцарським, потім в тертій булці і вложити на блясі до печі або рури. Такі грінки дуже ситні і можна подавати до кожної ярини.

Салата з волоської капусти.

40 дека волоської капусти, дрібно пошаткувати, посолити, вимішати і лишити на годину, щоб зійшла гіркість; 40 дека яблук обібрати з лушпинок, пошаткувати на терці до ярин, вимішати з вистоялою вже і спареною капустою, додати трохи оливи, (2—3 ложки) до смаку, трохи цитрини і евентуально соли. Хто не любить оливи може додати трохи доброї сметани. Подібну салату можна зробити з селерів. Замість капусти дати 10 селер, пошаткованих на машинці до ярин, посолених і видушених по годині. Цитриною скропити цю салату тому, щоби не чорніли яблука. Оливи або сметани, як хто любить.

Французька салата.

Зварити 60 дека ярин (морква, петрушка, селери, калярепа, горошок, фасолька, бараболя) по 5 дека корнішонів, грибків, маринованих рижків, 2 яйця на твердо, 10 дека яблук, соли, перцю до смаку. Все те дрібно покроїти в кістки, вимішати з майонезовою підливою. (Підлива з 15 дека оливи і одного жовтка).

Синя капуста на зиму.

Покроїти капусту й добре посолити, перетерти з сіллю й лишити на дві години. Витиснути, зложити в горнець, приложити зверху і залляти міцним сирим оцтом. В зимі можна приправляти оливою й цукром, як салату й подавати до мяса.

Салата з червоних помідорів.

Червоні помідори спарити окропом і зараз вийняти з нього. Пообирати шкірочку, порізати на платки, посолити, додати сметани і подавати до мяса. Можна до неї порізати також цибулі.

Помідори на зиму в консервах.

Змолоти помідори на машинці від мяса, дати ложочку саліцилю на 1 л. змелених помідорів і зілляти до фляшок. Заткати добрими новими корками, залякувати і поставити в холодне місце. Лякувати так: розпустити звичайний ляк (не червоний в лісочках, він дорогий) в риночці на кухні, до горячого замачати заткану корком шийку і вже готове.

Мішана салата зимова.

Порізати дрібно в платки огірки. До окремої судини порізати тоненько в платки зелені тверді помідори, обмити й обтерті перед тим. Посолити їх добре. Знову до окремої судини порізати дрібненько зелену і червону паприку і посолити. Уважати, щоби не пересолити. Все те нехай стоїть через ніч окремо. Рано видусити кожне сильно, змішати видушені огірки, помідори і паприку, дати до слоїка і залляти переваренім з корінням овочевим оцтом, але холодним і нерозпусканим. Залляти зверха грубо білою, провансальською оливою, завязати сильно перґаміном і винести в холодне, сухе місце. Є це знаменита салата зимова до мяса і т. п.

Компот із грушок із ґоґодзами.

Розварити зрілі ґоґодзи в дрібці цукру. Коли вони напустили досить соку, зілляти їх і процідити через густе волосяне сито. До цієї рідини вложити доброї якости грушки (найкраще мушкательки), розділені на половину й позбавлені зерняток і дусити аж змякнуть. Цукру додати після вподоби.

Компот зі сливок на меду.

Попарити сливки й розложити на полумиску. Залляти їх звареним, але вже остиглим розчином меду. Другого дня зляти його й переварити знову. Третього дня наложити сливки до слоїка, залляти медом і варити 20 хвилин у водній купелі. Сливки пересякнуть медом і придбають лагідного, приємного смаку.

Джем із яблук.

На 1 кґ. ґоґодзів узяти 2 кґ. очищених яблук без шкірки, трохи води й 2 кґ. цукру. Яблука покроїти в платки й розварити з дрібкою води на густу кашу, мішаючи часто, щоби не пригоріли. Ґоґодзи виполокати і усмажити окремо на цукрі. Потім роздусити їх варехою, а коли почнуть розварюватись, зілляти їх до яблучної каші й доварити на густо.

Джем із ожин і яблук.

1 л. ожин залляти 1 л. води і варити ½ години. Перецідити через платок. Варити 2 л. порізаних яблук аж змякнуть. Води тільки, щоби яблука прикрила. Перетерти цю масу й дати до соку з ожин. Тепер відміряти цей плин. На один літр змішаного соку дати 1 кґ. цукру. Варити аж зачне гуснути. Спробувати на таріль. Коли гусне, зілляти горяче до слоїків. Додати до варення шкірки цитринової зі свіжої цитрини. Цей джем є дуже добрий до налисників і до інших лакоминок.

Подала О. Заклинська.

Варення з морель.

На 1 кґ. цукру взяти 50 морель і 2 шклянки води. Морелі треба обібрати, перекроїти на половину й зложити на пів години до води, перемішаної з гашеним вапном, коли вже вапно осіло. Потім переполокати їх у кількох водах і заварити в сиропі, до якого добре додати ванілії для запаху.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ.

Понеділок. Юшка грибова з лазанками. Голубці з рижу з мясом. Компот мішаний.

Вівторок. Юшка карафіолова. Біфштики з бараболями й салатою з огірків. Книдлі зі сливок.

Середа. Юшка овочева з грінками. Печінка теляча з бурачками. Пиріг зі сиром або сливками.

Четвер. Юшка яринова. Потравка теляча з рижом. Компот зі сливок.

Пятниця. Борщ із фаселею. Вареники з капустою. Риж із яблуками.

Субота. Юшка помідорова з рижом. Помідори, або огірки, надівані мясом з рижом. Яблука в шляфрочках.

Неділя. Юшка з подрібок. Дріб печений зі солодкою капустою, або помідоровою салатою, бараболі. Струдель.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

Заграничний гумор.

Прелеґент: Той, що уступає, коли не має рації, — це мудрець, але той, що уступає, коли має рацію...

Голос на салі: — Це жонатий.

Бібліофіл.

— Маєте прекрасну бібліотеку. Мусіло це Вас дорого коштувати?

— Мене ні, але зате тих, що мені позичали книжки.

Вуйко: (на якого колінах сидить Іванчик): Ну, що подобається тобі така їзда?

Іванчик: О так, але я волів би їхати на правдивому ослі.

Знижка цін на товарах!

У крамниці кооп. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖНА ДІСТАТИ:

СІЛЬСЬКЕ ПОЛОТНО ріжної грубости, широке на 75 цм., догідне на доріжки, подушки, обруси, простирала по . . 2.50 зол. за м.
БУРУНЧУК, тонкого виробу, догідний на блюзки, суконки, завіски, настільники, широкий на 1 м. по . . . . . 5.50 зол. за м.
КАНВОВЕ ПОЛОТНО (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, догідне на фелони, портіери, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 13 і 14 зол. (залежно від якости).
ЛЯННЕ ПОЛОТНО ЧЕСЬКЕ, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
КАНВА ДО ВИШИВАННЯ, дрібна й грубозерниста, ріжної ширини й виробу, від 0.20 зол. до 3.00 зол. за м.
НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:
Числа красок подані при кожній вишивці у відділі Ручних Робіт.

Cotton Perlé в клубках	60 сот.
„ „ в мотках	42 „
C. M. S. в мотках	22 „
Mouliné Meridian в мотках	16 „

Товар висилаємо за попереднім надісланням готівки або за післяплатою.
Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
В наведених цінах невчислені кошти посилки.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ”

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Zinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телефон ч. 19.

ЧИТАЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

Одинокий найбільший ілюстрований тижневик для українських родин

„НЕДІЛЯ“

„НЕДІЛЯ“ є одиноким українським ілюстрованим часописом для родин, що обіймає своїм зацікавленням усі українські землі та суспільні верстви в минулому й сучасному і тому найбільше приступним інформативно повчаючим часописом на західно-українських землях.

„НЕДІЛЯ“ виходить вже V-тий рік що четверга в обсязі 16-20 стор. великого формату з багатьома картинами та статтями з біжучого життя, історії техніки, природознавства, культури спорту, літератури та мистецтва — веде стало кутики: мод, шахів, господарський, фотографічний — загадки і т. п. В кожному році 2—3 рази уладжує Адміністрація „Неділі“ для своїх точних Передплатників багаті конкурси з дуже цінними нагородами, які обіймають не менше 50 дуже цінних нагород.

Передп. річна вин. 18·— зол. Квартальна 4·50 зол.
Піврічна 9·— зол. Місячна 1·50 зол.

Просимо ждати оказових чисел.

Передплату слати:
Адміністрація „Неділі“, — Львів, Японська ч. 7. II. п.
Телефон ч. 94-56. Конто П. К. О. Краків. 412312.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ, ЗАНАВІСИ, КАПИ, БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ, ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ, СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ, ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народнє Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

Кооператива „Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10
видає від нового року 1932 **ілюстр. півмісячник**

„РІДНА ШКОЛА”

для всього українського громадянства.

Станьте передплатником „Рідної Школи“ і тим причинитеся до скріплення сили й відпорности Української Нації.

Передплата в краю виносить: місячно 1 зол., чвертьрічно 3 зол., піврічно 5.50 зол., річно 10 зол. — Для заграниці: 2 дол. на рік, 1 дол. на пів року.

„РІДНА ШКОЛА“ повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній українській установі, в кожній шкільній, читальнянній, кооперативній і приватній бібліотеці.

Адреса: **„РІДНА ШКОЛА“, ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.**
Конто П. К. О. 153.427. **Телефон 77-52.**

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! **ЧИТАЙТЕ!**

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Чвертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

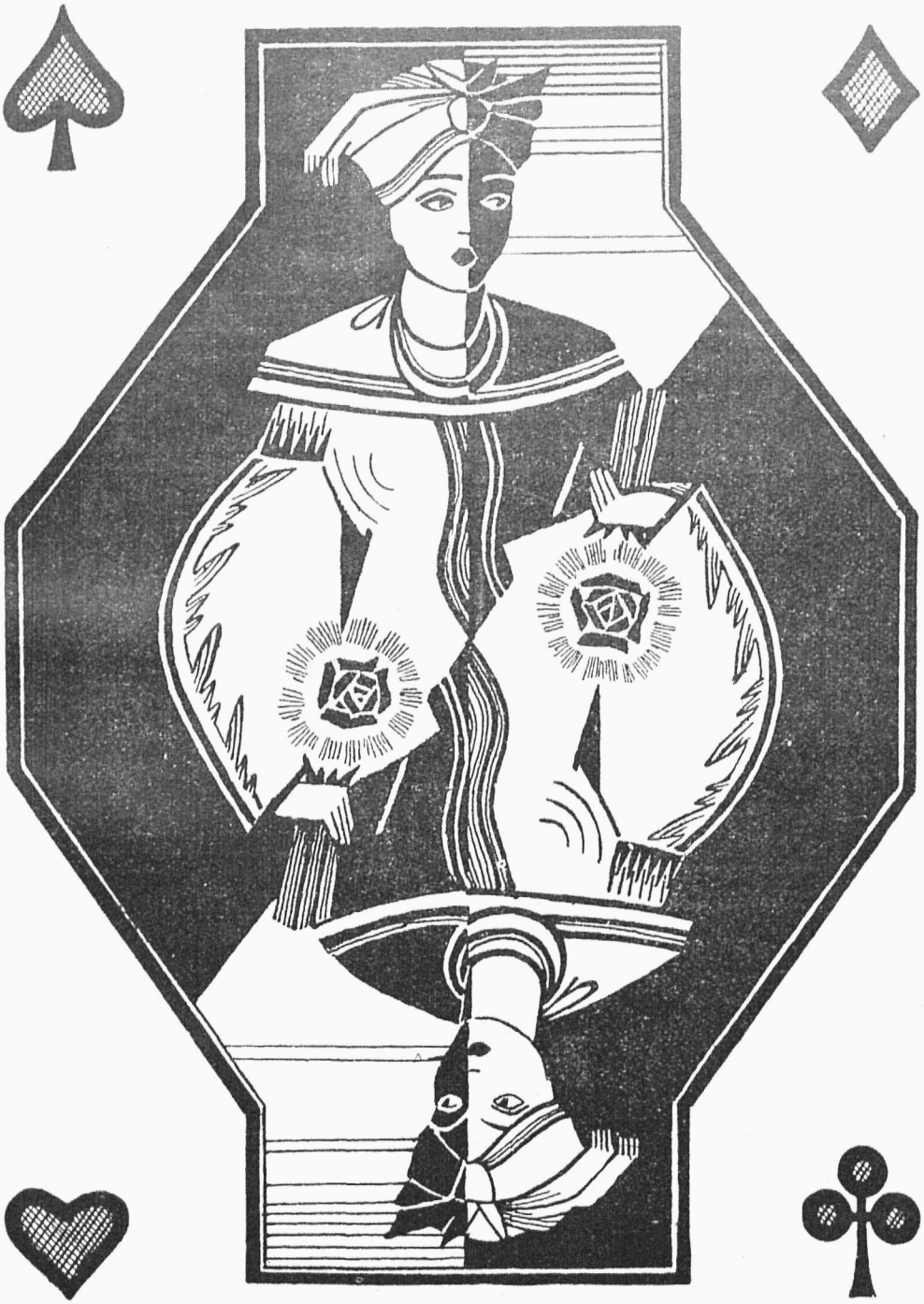
Адреса: **„КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.**
Чекове конто 150.163.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

НОВА ХАТА



Ч. 10

М. Бутович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол.
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа . 1.80 „

В Америці й Канаді:
річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині:
річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці Mrs. Julia Kucher, Carnegie Pa, Jane Street — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЯК НАЙДЕШЕВШЕ ЗДОБУТИ ОСВІТУ?

ЗЛОЖІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ НА РІК **1932**

на ВИДАННЯ **„САМООСВІТИ“**

за **3·50** зол. річно

12 книжочок на рік — це 12 зрозумілих популярних викладів з ріжних галузей знання по програмі народніх університетів.

На 1931 рік дотепер появилися такі книжки:

13. **Опис землі.** Наука ґеоґрафії. ч. I. Ціна 40 ґр. (з пересилкою 50 ґр.). — 14—15. **Які є народи і держави на землі?** Наука ґеоґрафії ч. II. Ціна 70 ґр. (з пеерс. 80 ґр.). — 16. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап. (Сконфісковано!). — 17. **Причини світової війни.** Історія світової війни ч. I. Ціна 45 ґр. (з пер. 55 ґр.). — 18. **Про світову господарську кризу.** (Чому тепер є господарська скрута?) Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 19. **Як провадилася світова війна?** Історія світової війни ч. II. Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — 20. **Основи життя.** Наука про те, з яких малих клітин складається кожне живе тіло. Ціна 40 ґр. (з пер. 50 ґр.). — 21. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап, статистичних образів і краєвидів. Нове видання по конфіскаті. Ціна 60 ґр. (з перес. 70 ґр.). — 22. **Про найстарші часи людського життя на землі.** I. Наука про те, що таке історія. II. Про найдавніше життя людей, про початки культури та суспільного життя (з 15 образками). Ціна 45 ґр. (з перес. 55 ґр.). — До кінця року появляться: 23. **Велика Україна в огнях.** Історія української революції. Часть IV. — 24. **Всесвітна історія.** Частина I. — 25. **Як повстав теперішній вигляд землі?** (Наука ґеольоґії).

Хто купує тепер всі книжки за 1931 рік разом, той платить тільки 4.50 зол. разом із почтовою пеерсилкою. — Хто купує тепер всі книжки за роки 1930—1931 разом, той платить тільки 8 зол. разом із почтовою пересилкою.

КОЖНОГО МІСЯЦЯ ВИХОДИТЬ ОДНА КНИЖКА!

Гроші шліть на адресу: „Центробанк“ Львів, Ринок 10, з дописком на переказі: „Для Самоосвіти“.

НИТКИ до вишивання марки **D. M. C.!**

Всі відтінки, відповідні для українських вишивок можна дістати в крамниці кооперативи „У. Н. М.“ ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ Ч. 1

Cotton Perlé в клубках	0·60 зол.
Cotton Perlé в мотках	0·45 „
D. M. C. в мотках	0·25 „
Mouliné в мотках	0·18 „

Повищі ціни, усталені фабрикою D. M. C. для розпродажі, не можуть бути змінені. — Числа красок подані для кожної робітки у відділі Ручних Робіт.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 19—20.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 9.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 9.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 8.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 12.

„Учительське Слово“, — орґан Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 8.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 5.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 7.

„Шлях виховання й навчання“, — педаґоґічно-методичний місячник, ч. 2.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 19—20.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 3-4.

До цього числа долучуємо аркуш колірових узорів.

Почтову оплату оплачено гуртом. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. ЛЬВІВ, ЖОВТЕНЬ 1932. Ч. 10.

ЗМІСТ: У справі народньої ноші. К. Стеглікова: Вигідне положення англійських жінок. Мері: Із водної мандрівки. Передшлюбні порадні. Український Жіночий Союз у Празі. М. Лучанська: Лист до сина. К. М.: Ідеальне подружа. Із мистецьких вистав. К. Дашиничева: Старі й нові меблі. Нехай говорять! Ст. Чижович: Жінка у виборі звання. Б. З.: Золота осінь. Вікі Бавм: Один день для краси. О. П.: Кілька слів про дичину. Ріжні вісти. Домашня сукня. Косметичний порадник. Господарський порадник. Приписи. — ІЛЮСТРАЦІЇ: Серед квітів. Гуцульська пара з Красноїлі. Жіноча сорочка з Галичини. Залога „Хортиці". Рада Українського Жіночого Союзу в Празі. Старомодний креденс. Дзеркало. П. Мегик: Шафа з ясеневого дерева.



СЕРЕД КВІТІВ.

У СПРАВІ НАРОДНЬОЇ НОШІ

З анкетного матеріялу, який наспів досі, використали ми до тепер одяг полтавський і заліщицький, помістивши докладний його опис в 7—8, 1931 і ч. 1, 1932. Із нагромадженого матеріялу вибираємо тепер одяг гуцульський, як особливо характеристичний для західно-українських земель. Живою гармонією своїх красок захоплює він всякого прихильника народнього мистецтва. Зовсім оправдано намагаються тепер увести його як народній стрій для вжитку нашої інтеліґенції, вважаючи його найцікавішою відміною галицьких народніх строїв. До того зберігся він ще настільки міцно, традиція цього вбрання ще на стільки жива, що може послужити нам дуже вірними зразками своєрідного стилю.

Матеріял, яким ми тут користуємося, зібрала й надіслала нам п. Пазина Костинюкова з Красноіля. Відноситься він до сіл, положених над Черемошем від Кут аж під полонини, вздовж Білого Черемоша й від Устерік аж по Жабє вздовж Чорного Черемоша. Спеціяльну увагу присвячено селам в середині поміж обома Черемошами, як Красноіля, Голови, Перехрестне.

Тут і там ріжняться села від себе в деяких дрібницях, одначе в загальнім цей опис дає тип гуцульського одягу в долині Черемоша. Особливо цінним є цей матеріял тому, що він свіжий, що він увзгляднює найновіші переміни в народньому смаку, які зовсім непомітно але постійно переробляють народнє вбрання. З великим трудом та замилуванням до справи зібрала П. Костинюкова докладні відповіді на наші анкетні запити, збогачуючи матеріял питомими назвами та виразами, які всюди поміщуємо в знаках наведення.

НАРОДНЯ НОША В ДОЛИНІ ЧЕРЕМОША.

Моду в гуцульській ноші заводить Жабє. Мода вишивок жабівських, взорів на запаски, кожухи, спосіб завивання хусток, приймається радо по селах над Чорним Черемошем по село Перехрестне, а по части і в Перехрестнім. Розсадниками жабівської моди являється головно молодіж по селах. Одначе села над Білим Черемошем придержуються ще давної моди. І так як над Чорним Черемошем домінує Жабє, то над Білим Черемошем ту саму ролю в задержуванні „старої моди" сповнює село Довгополе. Послідними часами жабівська мода вспіла втиснутися до Устерік і Білоберезки, що до недавна ще були під впливом Довгополя.

Сорочки на Гуцульщині шиють із домашнього, льняного полотна. Лен сіє і найбідніша ґаздиня на своїм, часом винаймленім полі. Лен треба сіяти уміло. Ні за густо ні за рідко. Коли посіяти дуже густо, виросте тонкий та кволий. Прядиво з нього виходить дрібне і ніжне — на повісма непригоже, хиба на кужелі, з яких прядуть тканння. Насіння з такого лену нема. Лен рідко сіяний, росте високий, простуватий, прядиво ликувате, тяжке до прядіння, а полотно виходить грубе. Мірно сіяний лен має добре прядиво і на основу і на тканння. Приготоване осінню волокно прядуть жінки, кожна для себе зимовими вечорами в себе дома, або на вечорницях.

На вечорниці сходяться звичайно дівчата і молоді жінки та парубки. Парубки розвеселюють прях своїми дотепами, загадками, вигадками, гранням на флоєрах, піснями та грою на скрипках. Богатші ґаздині роздають кужелі поміж бідніших. Бідніші прядуть кужелі за „толоку". Коли вже всі зголосяться з готовими пряжами, назначує ґаздиня день зносу толоки, наймає музики, варить страви, як на весілля і це являється заплатою пряхам за труд. Люблять молоді погуляти, і радо беруть таку толоку прясти.

Декотрі богачі, що хотять мати рівне-тонке полотно, беруть до себе до хати старих жінок прях, дають їм їду і плату, або дають прясти за відповідну винагороду до дому. В останьому випадку дають пряхам плату і „стравне" (мяса, муки, молока).

Ткати уміють осібні ткачі. Тчуть на „відробок" і за гроші. На відробок ткаля числить один день тканння за день-два праці в полі. За гроші тчуть від „міри" (75 цм.).

Ткацтвом на Гуцульщині займаються головно жінки (челідь) а в меншій мірі мужчини. Послідними часами стало фабричне полотно т. з. „білениця" витискати домашне. З купленого полотна шиють святочні сорочки і вживають до вишивання вуставок. Білене полотно (з біленици) не трівуче, тому жінки купують білеві нитки на основу, а тканння прядуть самі і дістають полотно досить гарне. Вибілене полотно складають у звої, з яких опісля в міру потреби крають на сорочки. Буденні сорочки шиють з грубшого полотна, а прикрашують меншими вишивками. Святочні („пролюдні") сорочки, шиють з тоншого полотна домашньої роботи, або купленого біленого в місті. Вишивки на цих сорочках бувають ширші та „скрутнійших" взорів.

Вишивати вміють лише деякі т. з. „швалі". Теперішні швалі рекрутуються з дівчат школярок або з таких, які мають „талан" до шиття. Швалі є заздрісні і нерадо вчать других вишивання. Вони переважно з шиття удержують себе, а часто і рідню, тому то і заздрість їх подекуди оправдана. І коли вже хтось просить швалю вивчити вишивати чи шити, то сам такт гуцульської вдачі вимагає не відмовити проханню. І шваля показує і пояснює тайну. Ніби показує, але ногу перекине на ногу, а тоді вже учениця зараз зміркує, що нічого не навчиться і скоро виходить з хати. В цей забобон вірять всі свято і тому дуже на це звертають увагу.

Шваль звичайно звуть не ґаздинями, бо вони лише коло голки сидять, а за господарством не мають часу доглянути. Богачки платять за шиття сорочок або вишивки, маслом, бриндзею, молоком, солониною, збіжем або бараболею. Рідше грішми. Сорочки призначені до весільного обряду або смерти не ріжняться від святочних ні полотном, ні шиттям, ні вишиванням. Одначе до шлюбу і на смерть мусить бути сорочка ніраз не убирана, ані прана, лише з голки. Котра жінка не мала би для себе, ґазди і дітей по одній сорочці на випадок смерти, то уважають її не за ґаздиню. При шиттю сорочок уважають на те, чи легко яка сорочка шиється, чи тяжко і після цього осуджують чи дана людина має добре чи лукаве серце. Як нитки путаються, то довго буде жити і ще не одну сорочку зносить. Як скінчать сорочку, то пропускають крізь пазуху ножиці, щоби була тривала як желізо та скоро не дралася.

Лише часом буває, що сорочка у жінок шита з одного кусня полотна. Поза тим як жіночі так і дівочі сорочки злучені (зточені) в поясі. Долішня частина називається підтичка. Підтичка шиється з до-

машнього полотна, бо воно тяжке і не підтягається в ході до гори. Станок шиють або з тоншого полотна свого виробу („руське") або фабричного купованого. Кожна жіноча сорочка складається з двох „півок". Задня „півка" це плечі (одна довжина полотна), а передня це „передок". Тому, що домашнє полотно вузьке й не обхопилоб цілої постаті, додають з обох боків ще по ширині полотна — клини. Докладний крій гуцульської сорочки описаний і нарисований у ч. 5 „Н. Х." з 1930 р. ст. 4.

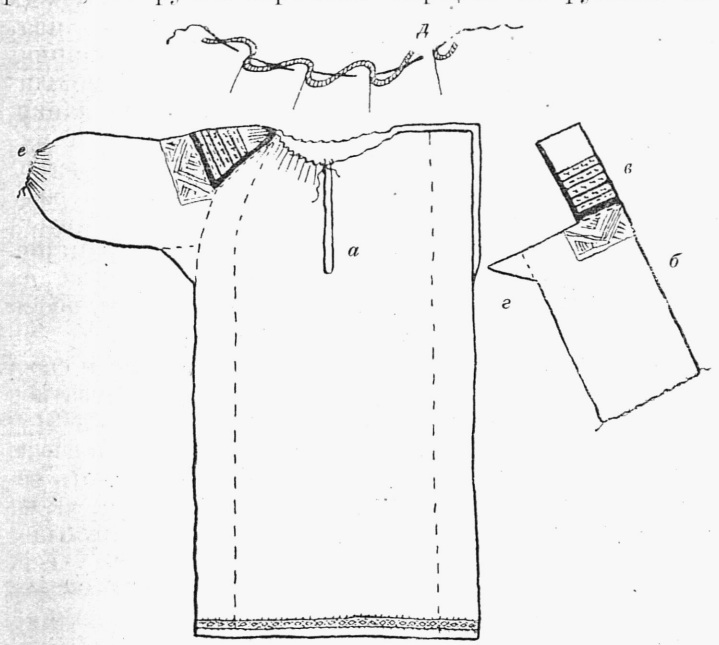
Жіноча сорочка сягає понижче колін, але з під запасок не має бути її видно, хиба лише з боків запасок тай трохи з під передньої запаски. Тепер змінилося хиба лише полотно. Доморобне полотно тонше й біліше, як у давнину бувало. Часто-густо вживають також фабричного полотна, купованого в місті.

Між давнішим шиттям сорочки та її кроєм, а теперішнім нема ніякої зміни. Шили нитками свого виробу, найрадше небіленими і морщили трохи інакше як нині.

Вишивку на сорочці розміщують звичайно більшу на вуставці (плечику), а меншу на рукаві. Мережки мережають на нитках (прутиках) поміж вуставкою а рукавом, лише прикраси до мережок „снурки" та „рижки" шиють і на вуставці і на рукаві.

Рукав складається з 3-ох частий: вуставка, самий рукав, брайцарь (дуда).

На ширину рукава беруть ширину полотна, 45—50 цм. Гуцульське полотно не дуже широке. Довжину рукава мірять від шва на плечу до пястука, меншебільше на 60 цм. Вуставку міриться жіночою пядею. На дорослу жінку буде вуставка 20 цм. висока і тільки-ж широка. На дівчину береться дівочу пядь (10×15 цм.). Брайцарі витинають із ширини полотна на два пальці (3—4 цм.) широкі. В горі під пахою вставляють „алтицю", квадрат широкий на 4 цм., щоби при вшиванні рукава до стану могла рука вільно підніматися. Рукав зібраний на долині спеціяльним гуцульським морщенням, яке стягається і розтягається при вбиранню, як ручна гармонія. Морщать на рукавах на



Жіноча сорочка з Галичини.
а.) Розріз пазухи, б.) рукав, в.) уставка, г.) клин, д.) морщення вирізу, е.) морщення рукава.
Кліша власність Наук. Т-ва ім. Шевченка.



Гуцульська пара з Красноілі у святочному вбранні.

3, 4, 5, 8, 10 або й 12 ниток. На такому широкому морщенні пришивають вузенькі брайцарі, прикрашені коліровими „ріжками", „снурками" або „хрестиками".

Рукави пришивають підводним стебном до пахи і таким самим зішивають рукав з боку. Один бік полотна лишають при тім довший і ним запідшевковують, щоби полотно не стряпалося.

Самих рукавів послідними часами не вишивають вже над Чорним Черемошем, зате над Білим можна ще побачити вишиті цілі рукави. По більшій части давали давніше ткати рукави спеціяльним ткачам заполочою і такі рукави пришивали. В останніх роках і тут уже рукави „писані" закидають, так що в короткім часі „писані рукави" стануть рідкістю на Гуцульщині.

„Брайцарі" вишивають коліровими нитками такими, якими вишиті вуставки. Цікаве те, що білих рукавів не прикрашують вишиваними брайцарями, лише „пишуть" білою ниткою, „штипують" (стебн), вишивають білою ниткою „гаджужечки" і „кривульки".

Вишивки бувають хрестикові, „поверхні", нізінні", „стелені", або мережки. Взори ріжнородні: ґрейцарові, звіздаті, хрестаті, мотилькові і т. п.

По обох сторонах Черемоша Білого і Чорного, як зрештою по всій Гуцульщині у вишивках і прикрасах переважають орнаменти ґеометричні. Гуцульщина любується в ярких красках — веселих. Ниток темних мало вживають, хиба що розходиться, щоби взір був „чорнобривий". Улюбленими красками є ясно-червона, ясно-жовта (цитринова) і „цьвітна" — жовта (помаранчева). Дальше ідуть ясно-зелена, голуба, синя, рожева, бурачкова та фіолетна. По війні взялися вишивати нитками Д. М. Ц., а називають їх „ґльобиками", берчуками, шовком або і заполочею. Давніше вишивали крашеними нитками пряженими з вовни, опісля

бавовною („бавункою"), але нині рідко можна таке шиття подибати.

Ріжниці у вишиванні сорочок дівочих, і молодиць нема. Старші жінки носять менші вишивки, по більшій части мережані вуставки небіленою ниткою, або одноколіровою пр. жовтою, червоною.

Давніші взори вишивок були без прозору. Все мусіло бути запитим і полотна не було видко.

Взори видумують що раз то новіші. По війні поширилися взори прозористі, які Гуцули називають „українськими" взорами.

Переду сорочки й пазухи у жінок над Черемошем не вишивають. Пазуху зарублюють білою ниткою. Розріз на пазуху довгий на пядь (20 ст.). На спині гуцульські сорочки не мають вишивок. Коли до сорочки є пришиті рукави з вуставками, збирається верх сорочки на нитку. Нитку стягають аж до потрібного обводу довкруги шиї. Так зібране морщення обшивають прошивкою (коміром), себто подвійною смугою полотна, широкого на 3 цм. Пришивають її з правого боку, а потім перевертають на лівий бік і там зашивають до кожної морщинки. На комірі не вишивають нічого. Оцей спосіб викінчування сорочки біля шиї є новішого походження.

Давніше викінчували сорочку „морщенням". Верх сорочки викінчували рубцем, морщили його під рубцем міцними, друганими нитками і стягали на собі коло шиї. Тепер у такий спосіб викінчують сорочку тільки для малих дівчаток.

Сорочку „защінкують" (завязують) на переді „щінками", зробленими з білих, або колірових ниток.

Приділ сорочки у жінок над Чорним Черемошем закінчений білим рубцем, в жінок над Білим Черемошем 3-ма білими „цирками". Давніше над Білим Черемошем придоли були вишивані вузеньким узором. Нині цей спосіб прикрашування придола закинули, бо сорочок і так зпід запаски не видно. (Докінчення буде).

КРІСТА СТЕГЛІКОВА.

ВИГІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ АНҐЛІЙСЬКИХ ЖІНОК.

В часописах багато пишуть про американок та про їхнє вигідне положення так у родині, як і в товаристві та в праці. Зате про анґлійок чувати помітно менше: здебільшого-ж говорять та пишуть лише про анґлійців та про їхню уважливість до жінок. „Анґлійці — то джентльмени"! — чуємо, ото-ж, по цілому світі.

Мабуть, одначе, це є висновком людей, котрі спостерігали анґлійські шлюбні парочки в подорожах та лише здалеку бачили їхнє життя в суспільстві. В дійсности-ж те славнозвісне анґлійське джентльменство виглядає цілком інакше. Не є це природня власність анґлійців. Є це наслідок вимог та завзяття анґлійських жінок. Коли-б і наші жінки були такі завзяті та обачні, як анґлійки, — то напевне й наші чоловіки теж були-б джентльменами.

Анґлійка дбає насамперед про свою добру славу й завжди — напоготові. Тим то й анґлійські чоловіки — так само вельми обережні та сторожкі, бо-ж за кожен проступок вони мусять платити кари. Навіть і безневинний любовний лист може мати вельми прикрі наслідки для анґлійця. Досить бо, щоб анґлієць назвав дівчину в листі — „моя люба", а то вже цим він „її компромітує". Це-ж означає, що дівчина, коли тільки схоче, вдасться до першого-ліпшого адвоката, котрий без жадного клопоту присудить „писателеві" кару та відшкодування „скомпромітованій". Якщо-ж дівчина загрозить надрукуванням листа в якомусь часописі, то, тому, що кожен анґлієць добре знає, що після того не приймуть його до жадного товариства, — він радше відразу у адвоката заплатить бажану квоту, аби тільки уникнути осуду.

От, через те з усіх народів анґлійці пишуть найменше любовних листів.

Та-ж, річ видима, що на світі все можна „обійти", зі всякої прикрости викрутитись. Тому й анґлійці мають ріжні способи, щоб не вскочити в хапку закона. Ото-ж, коли їм кортить пофліртувати, — звичайно знайомляться „під псевдонімом", тобто замість свого справжнього наймення кажуть вигадане. І навіть чоловіки з найкращого суспільства, особливо-ж, коли їдуть кодись у купелеві місця чи літниська, мають при собі ріжні взірці візитівок: з найменням правдивим — для своїх знайомих, та з вигаданим призвіщем — на випадок залицяння. Що-правда, та знана хитрість викликає й подвійну обачність з боку анґлійських жінок. І, коли якась пані чи дівчина приловить „каваліра" на тому, що він зазнайомився з нею „під псевдонімом", — то панові з того буває мало радощів.

Очевидно, за розваги того роду платять більше чоловіки жонаті. За любовний лист, писаний замужній жінці, треба відповідати, як за ламання шлюбної присяги. Але-ж впійманий на такому гарячому вчинку чоловік жонатий, мусить платити подвійно: одно відшкодне тій, котрій написав листа, а друге — своїй власній, правній дружині. Коли-ж йому взагалі не пощастить, то, крім зазначеного, доведеться ще заплатити гонорарі двом адвокатам. Як що-ж справа дійде аж до суду, тоді ще заплатить і судові кошти.

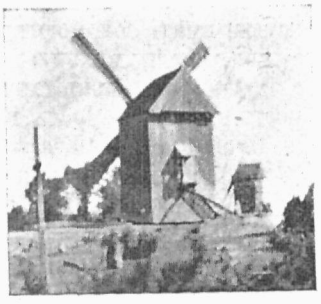
Жонатий анґлієць взагалі мусить все платити за свою дружину. То-ж зрозуміло, що, вибираючи собі подругу життя, він намагається бути вельми обережним. Бо-ж там, коли боргів наробить жінка, — платити мусить чоловік, навіть і в тім разі, що жінчині борги будуть більші, як чоловікові фінансові можливости. Коли-ж муж не в силі сплатити боргів жінки, то здебільшого його присуджують до арешту й мусить — бідаха — відсиджувати у хурдизі за легковажність своєї дружини, котрій тим часом з боку юстиції нічого не загрожує. Ото-ж, коли анґлійські суфражистки потовкли вікна по вітринах крамниць та в ріжних палацах, — відповідальність лягла на їхніх чоловіків: чоловіки заплатили відшкодне, або-ж відсиділи в холодній.

Ото-ж, коли анґлієць хоче уникнути помсти своєї жінки, йому не липається нічого іншого: заховуватись відносно жінки, як правдивий джентльмен. Він мусить утримувати жінчину до себе прихильність своєю уважністю. Таким чином, анґлійські жінки мають великі вигоди: з одного боку існує погляд на них, як на „слабе покоління", а з другого боку, вони мають однакові з чоловіками права в праці та й взагалі у всіх проявах суспільного життя.

Звичайно, анґлійські жінки бувають самостійніші, як жінки інших народностей. Видима річ, надто справедливо те не є, одначе такий лад анґлійським жінкам — вельми приємний.

(З чеського, *Н. Ч.*)

ІЗ ВОДНОЇ МАНДРІВКИ



Ріка жмурить дрібними хвильками й котиться лінивo в полуденній спеці. На небі ні хмариночки. Дихати важко. Тільки й відсвіжичися, що бризне на тебе вода з-під весла та нечайно, немов з глибини ріки промайне подув вогкости.

Широке плесо. Вода мабуть глибока, глибока, бо місцями аж чорна. Береги розступились із обох боків, мов під напором стихії. Але глянь, за хвилю вони знов підступно звужуються й замикають міцно ріку, щоби показати свою силу. І знову вузький просмик, куди просовуються обережно наші човна „Скоб", „Беркут" та „Хортиця".

„На право стерувати!" прозвучав рівномірно голос провідника. Мимоволі звернулися очі в противну сторону. „Мілина", додав комендант, пояснюючи. Небезпека оживила. „Люба! Люба! Держи в право!" „Марійко, налягай на весла, бо сядемо!" „Бачите, струя пішла під правий беріг!" „Ох, за пізно!"

Лодка вдарила глухо об мілке дно й зупинилась. „Вдаряй веслами, Марійко, може відскочить." Ще кілька рухів веслами, щоби рушити з місця, але даремне. Лодка застрягла в мілкому піску, який розсипала підступна Туря довгими лавами.

От пригода, думаєш. Треба було вважати, лаєш в думці себе, вилізаючи з човна в неглибоку воду. Ох те кляте сонце! виправдуємо зараз же свою неувагу. А вода холодна, мокра й приємна.

„Ну, дівчата, давайте, двигнемо „Хортицю", а за тим закрутом уже й причалюємо!" гукає провідник. Ми заметушились. Ще той закрут! Цеж уже пора причалювати, бо сонце високо на небі. А нам тут застрягла лодка, як на злість міцно. Всі заперлися на команду: Гей, руп!



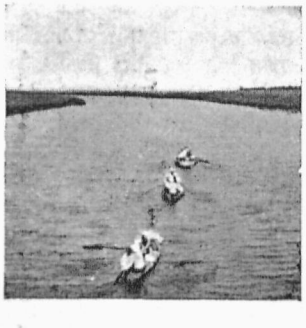
Залога „Хортиці".

Але пісок впертий. Ще раз: Гей руп! Ані трохи. Що нам робити? Марійка обдумує з насупленим чолом кращий підхід до невірної Хортиці, Люба пробує глибину ріки на ліво. „Почекаємо на Беркута", каже Одарка. „Самі тут нічого не вдіємо".

„Так, так! Беркут!" загомоніли. „Беркут не скоро зявиться! Сегодня на Беркуті автономія!" завважує провідник.

„Ого!" гукає громада оживлено. „Побачимо!" Жіноче самолюбя вражене. „А ми й без автономії на мілину сіли!" додає якийсь відважний голос.

Загальний сміх. Нечайно чути гомін голосів і плюск весел. Зза закруту випливає Беркут на велике здивування й радість усіх, що його боронили.



„А з вами що? Пеньочок?" гукають.

„Та ні, мілина! Ходіть помагати!"

Гей—руп! Гей руп! Усі разом! Трохи рушився човен, але пісок завзявся, не пускає. А хвильки на Турі морщаться дрібно й виблискують на сонці. Неначе сміються з даремного зусилля.

Що це таке? Наче на злість у саме полудне така пригода. І щоби ми собі не дали ради? Та цеж не першина!

Гей руп! Човен знову рушився трохи.

„Гальо! Гальо! А вам що трапилось?" гукають зза закрута. „Скоб" надпливає й здивовано дивиться.

„О, ми вратовані! Цеж іде наша сила! На „Скобі" все пливе „тяжка вага". Сміх і крик.

Трийцять дві руки заперлося об човно. Гей руп! І пісок покорився. Пустив човно і скаламутив воду гнівно. З розгоном вїхала „Хортиця" на глибшу воду.

Вскакуємо. Жваво за весла!

Ще цей закрут!

Сонце стоїть високо на небі. Піднявся легенький вітрець й гладить наші спітнілі обличча, грається хорувками на шатрах, які розставлено на просторій леваді. Інтендантка тарабанить горшками и роздуває вогонь у невеличкій „кухонці". А тут одна група уставилась „гусаком" і витягає човен на беріг. Гей—руп! Ми розтаборились.

Невеличка громада дітей надбігла з поблизького села. Дивляться мовчки. Цеж так цікаво. І човни, і шатра і вогонь у „кухонці"!

„Добрий день, діти!" витає їх Одарка, перебігаючи з оберемком ріща попри них. „Що доброго чувати?"

Діти мовчать несміло.

Якесь невеличке русяве хлопя виходить вагаючись із гурту. Він задихався, але видно хоче щось сказати.

„Що ти, хлопчику? Як тебе звати?"

„Івась".

„Ну, що скажеш, Івасю?"

„А, от що, знаєте... А ви українці?"

„Авжеж, українці. От, бачиш наші синьожовті хоругвки."

„А ті самі, що торік були тут?"

„Не ті самі, але такі самі."

„А я хочу... знаєте... я вже прочитав усі книжки... що мені торік дали українці. І всі хлопці в школі прочитали. І я вже чекаю... може знов приїдуть..."

„А читати ти як навчився? В школі вчили?"

„Ні, у нас у школі вчать лише по польськи. Але мені трохи українці показали, а трохи я сам навчився. І вже вмію читати. От оце, що на ваших човнах написано, я все знаю". І вже осмілено прочитав: „Хортиця, Беркут, Скоб". А по хвилі додав: „А ви книжок не роздаєте?"

Одарка засміялась. „Чекай Івасю, все дістанеш і книжок дістанеш. Тільки зачекай трохи, зараз зладимо табор, одягнемось і підемо в село. Проведеш нас, добре?"

Поліське село має широкі, привітні вулиці. Білі хатки, криті соломою та чисті обійстя. Входимо з Івасем у головну вулицю та стрічаємо здивовані погляди, а подекуди й привітання. Ґазди радіб зупинити нас, розпитати. Але Івась веде нас до своїх батьків. Він не зиркає на боки, а йде прямо й балакає невпинно.

„А як це, пані? Чи ми також українці, так як ви? Бо мені це торік казали, але коли я розказав про це в школі, то сміялися з мене. А Гаврило казав, що я брешу."

„Авжеж, ми такі самі українці, як і ви. Тільки ми з Галичини, а ви з Полісся. Ми-ж однаковою мовою балакаємо, не так?"

„А бачите, я казав їм. А тут один господар тримав ґазету звідти, та й казав, що все можна розуміти. Але тепер уже не тримає, боїться, якось його шандарі тягали за то."

Івась розказує цілу дорогу. А на обійстю родичів знову розпитують. Івасева мати, висока, ставна молодиця з широкими, витканими червоним, рукавами припрошує нас сідати. Сідаємо трошки на призьбі, щоби не образити господарів, але лише на коротко, бо ми тільки прийшли в село харчів купити.

Зійшлися сусіди. У кожного питання: чого ми приїхали, як довго думаємо тут лишитись. І питають зараз: звідки ми, та як у нас людям живеться.

Івась є героєм дня. Він за нас відповідає й пояснює. А на запит одної бабусі, чи ми бува' не приїхали на роботу, він пояснює обурено, що ми тільки „книжки роздаємо". Треба й нам дещо розказати.

„Ні, ми хочемо пізнати поліську землю", кажемо. „Хочемо пізнати як живуть тут люди, які тут звичаї та яка ноша."

„А якже в нас? Гарно?" питає один ґазда, всміхаючись недовірливо.

„Гарно, дуже гарно. Таких рік та озер як у вас ніде не знайдеш. Тільки коли би комарів не було, спати не дають у ночі."

Засміялися люди. „Та, якби ви довше тут пожили, то привикли би", радять.

Вертаємо, накупивши харчів. По дорозі запрошуємо дівчат та парубків навідатись до нас до табору сегодня увечорі.

„А тепер ватра!" каже Люба, відкладаючи по вечері свою менажку.

Ох, поліська ватра! Це не той яркий полумінний ствоп, що запалювався щовечора серед гірських сутінків. Це не те химерне вогнище, де з тріскотом згоряло сухе чатиння та розходився запах живиці. Це невеличкий вогонь із ріща, якого з трудом треба було в день призбирати. Воно ледви тліє. Але й це полумя нам вистачає для вечірної гутірки. І комарів проганяє.

Сидимо в крузі. З одної сторони ми, та сільські дівчата а з другої сторони парубки. Балакаємо. Парубки сміливіші, розпитують. Починають із нашої подорожі. Куди це ми їдемо?

„З Турі у Прицять, а потім через озера Святе, Волянське, Біле у канал Білозерський, потім Королівський та й у Береcть."

„Гей, гей! Далека дорога!"

„А ви з дому самого їдете?"

Пояснюємо, що наші ріки не лучаться з поліськими. Ми залізницею їхали аж до Ковля.

„А чи то ви і зимою так ходите, чи лиш у літі", питають зацікавлено.

Пояснюємо. І розказуємо про наші табори, про гірські мандрівки, високі ватри. А зимою! І зимою є ріжні пригоди, є саночки й лещата. Всі слухають і розпитують.

Але вогонь починає погасати. Немічне полумя палахкотить нерівно й не хоче держати кроку з нашим запалом. Не помагають заходи „інтендантки", яка щедро докидує галузки ріща, призначені на завтра на сніданок.

Хтось затягнув пісню. Долучився другий голос, третій, ще один. Всі підтягнули і хором залунали голоси в тихій поліській ночі.

Стали пригадувати спільні знайомі пісні.

За першою пішла друга і третя, однаково жваво й весело. Ми слухали поліських, підтягаючи легенько, а вони переймали наші.

Забули всі про ватру, яка тихенько тліла. А пісня піднеслася високо, неначе наша гірська ватра, й покрила своїми звуками плоский поліський берег.

І не счулися, як надтягнула північ. Пора вже спати нам, бо завтра далека дорога!

Наші гості прощаються. Ні сліду тої невеличкої чужости, що панувала спочатку. Ми старі, добрі знайомі.

„Приїдете знову?' питають, стискаючи нам руки.

„Приїдемо, приїдемо!" *Мері.*

ПЕРЕДШЛЮБНІ ПОРАДНІ

Подружні порадні почали орґанізуватися під впливом нових досягнень науки про евґеніку. Перша порадня повстала перед 50 літами в Голяндії, але зрозуміння користей із такої установи зростало дуже поволи. В останньому часі переведено там плебісцит, який виказав потребу заснувати порадні в 35 громадах.

Поза Европою розвинулися ці порадні особливо успішно в Сполучених Державах Америки.

В 1915 р. перша в Европі Швеція запровадила заборону подружа для божевільних, венерично хорих і епілептиків. В 1918 р. йде вслід за нею Норвеґія, в 1921 Туреччина, в 1922 р. Данія, а в 1928 р. Чехословаччина. Вірменська церков у Персії запровадила вже в 1913 р. обовязкові лікарські свідоцтва перед вінчанням. Подружні порадні особливо успішно розвинулися в Німеччині, головно від року 1926, коли міністерство суспільної опіки видало в тій справі окремий обіжник. Число порадень у Німеччині переступило тепер 200. В Польщі започатковано цю ділянку суспільної опіки двома порадняими в Варшаві.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СОЮЗ У ПРАЗІ

Український Жіночий Союз у Празі працює від 1923 року. Праця його поділяється на: 1) допомогову й культурно-освітну в колах самої української еміґрації й на 2) переведенні пропаганди української проблеми в ЧСР і взагалі в колах інтернаціонального жіноцтва. Для переведення діяльности першого роду Союз має робітню українських вишивок, де українські жінки заробляють і вчаться художніх праць. Має також Допомогову Секцію, яка переводить матеріяльну допомогу незаможним членам еміґрації.

Культурно-просвітна діяльність Союзу виявляється в самостійному влаштованні або в допомозі з іншими товариствами урочистих свят, ювилеїв, концертів, докладів, вечірок й т. п., присвячених видатним українським жінкам (Старицька-Черняхівська, С. Русова, Марія Грінченко, Н. Кобринська, О. Кобилянська та інш.), а також ювилейного свята поета Олеся. Крім того Союз завжди бере участь в усіх проявах громадського життя української еміґрації, як у Празі, так і на провінції.

Праця Українського Жіночого Союзу в інтернаціональних жіночих товариствах виявилася в слідуючому: Союз вступив членом до Світового Жіночого Союзу в Женеві Union mondiale de femmes. Союз має також свою представницю в Чеській Національній Жіночій Раді, де бере особливо активну участь в праці Комісії Душевної свободи Жінки (члени Союзу робили там свої доклади). Далі представниця Союзу входить до Комітету Чеської Жіночої Ліґи миру й свободи й головує там у Комісії для боротьби з наркотиками. Протести, винесені Ліґою проти процесу СВУ на В. Україні і проти „пацифікації" в Галичині, зроблено за участю українських представниць Союзу.

Останнім проявом діяльности Союзу було влаштування Великодніх розговин, які дали можливість зібрати потрібні гроші для внесення членського внеску до Товариства Прихильників Укр. Господарської Академії в Подебрадах. Це Т-во має на меті зберегти існування Академії на зібрані серед українського народу й еміґрації кошти, коли і цілковито припинено допомогу для Академії з боку уряду ЧСР.



РАДА УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО СОЮЗУ У ПРАЗІ.
Сидять: пп. Садовська, Мірна, Приходько.
Стоять: пп. Нагірна, Шлендик, Стешко, Ейхельман.
Світлив Л. Янушевич.

МАРІЯ ЛУЧАНСЬКА.

ЛИСТ ДО СИНА

Чесним звуть того, хто сплачує довги.

Доброї днини бажаю Тобі, Синочку мій!

Не легко приходиться мозолистій руці держати перо, писати листа. Якось так дивно, Дитино моя, скимить біля мойого серця, наче розриває хто нитки, що лучать мою душу з Тобою, Синочку мій. Отут, у цьому листі говоритиме материнська любов і мужицька гордість.

В день Твого весілля я думками слідком снувалася за Тобою. Була в хаті, прибраній квітами, бачила мого сина, єдиного сокола. Його благословили батьки судженої. Благословили Вас обоїх. Пишно приоділі гості обступили Вас кругом. Я, Синочку мій, невидимо була також біля Тебе. Тихісенько, обережно, щоби пани не бачили. І до церкви проводила я Тебе, Синочку мій. Товща народа, квіти, світло — все те бачила я. Кожне слово присяги вростало в мою душу. Це голос мової дитини. Мені прочулось, що він сумний. Та ні. Це мабуть у моїй душі відізвався якийсь голос болю.

Я без тями люблю Тебе, Сину мій, але ця любов не в силі спинити мене, щоби не вказати Тобі на Твій великий промах, Дитино моя. Байдуже мені, що пани не хотіли своїтися з мужиками у власній хаті при весільних гостях. Але гранею палить мою душу думка, що мої гордощі, мій син покорився.

Пани приняли Тебе, Синочку мій, до своєї рідні, але високу ціну мусів Ти заплатити за ту ласку. Тебе приневолили затерти сліди Твого селянського походження. А батьки Твої селяни чесно заробляли на хліб насущний. Їх мозолі — це свідоцтво їхньої важкої праці.

Жахом переймає душу питання: „Шанує мого сина дружина?" Із дна душі рветься відповідь, але я її здавила, не слухаю. Не хочу наводити зневіру в Твою й мою душу, Дитино моя. Пани думають, що з хвилиною, коли приймають мужицького сина до своєї рідні, батьки-мужики тратять усяке право до своєї дитини.

Мужик нехай вдоволяється тим, що вивчив сина на пана, дав панам зятя. Цією думкою хочу виправдати Твою дружину. Вона так вихована. Не розуміє і не відчуває того, що й у мужика є почування, яких не слід ранити. Ти, Синочку мій, на порозі нового життя пригнув голову в ярмо панських примх, як раб — з яким ніхто не числиться. Бережи себе, Сину, щоби нове Твоє окруження не навчило Тебе лукавити й брататися з мужиками іно тоді, коли їх потребуватимеш для осягнення якоїсь мети. Ти, Синочку мій, працею мужиків здобув знання, став паном. Ти затягнув довг. Сплати його чесно, Синочку мій.

Благословлю Тебе, Дитино моя, усім добром

Твоя мати.

М. К.

ІДЕАЛЬНЕ ПОДРУЖА

Дорога пані Надо!

Що мені робити? Я божевільно закохався і радий женитися. Я напружений весь від хвилювання, боюся розчаруватись. Крім цього не вмію пізнавати людей. Як мені розгадати вдачу своєї вибраної? Відстрашує мене думка про ґрафольоґа. В такій безрадности звертаюся радше до Вас пані. Лиш Ви мені можете помогти.

Щиро відданий

Др. Х. А.

Дорогий Докторе!

Як бачу, хочете пошити в дурні парубочий податок і відважним скоком у подружа із двох лих, вибрати більше. Не знаю, чи маю Вам до цього рішення побажати, тим менше, що не маю приємности знати Вашої судженої.

А всетаки просите в мене поради, приятелю. Мене лестить Ваше довіря, хоч воно трохи болюче. Коли мені було вісімнадцять літ, я гордилася тим, що мій великий брат і його товариші вибирали мене на повірницю своїх любовних справ. Але коли — скажім — переступиш тридцятку, і як розведена жінка, розпоряджаєш певним досвідом, тоді в очах приятелів волієш виглядати молодою, наївною дівчиною. Це так мимоходом.

Але вертаю до річи. Дорогий докторе, пізнати, що Ви хемік, але людську вдачу на перекір усякому модерному знанню не можна так попросту розложити на елєменти. Взагалі характер. Він-жеж є тільки конґльомератом неґативних прикмет. Хто не краде, не забиває, не ошукує, не чужоложить, такого загал вважає звичайно людиною з характером, що поза тим йому зовсім не перешкоджає бути осоружним, прикрим чоловіком.

Чи Ваша вибрана має предложити „свідоцтва", що є вірна, пильна і щира? Правдоподібно не привязуєте до цього надто великої ваги. Ще й до того ці прикмети є особливо умовним поняттям.

Щирість! Якщо ця незнайома звертає Вашу увагу на хиби своєї краси, замість їх прикривати старанним одягом, або при допомозі косметичних заходів, якщо вона каже: „в цій каварні я стрічалась постійно з Володимиром, або — Кость був вищий від Тебе", — тоді вона не така щира, як дурна і нетактовна.

Коли маю Вам дати правдиву раду, то ось вона: Не трудись приятелю, не міряй, ані не стверджуй величини душі, глибини її серця, гарту її вдачі. Як лиш будеш неосторожно експериментувати цими поняттями, наразиш себе на те, що вилетиш, або що гірше, висадять тебе у воздух. Не турбуйся „вищими" прикметами своєї судженої. Провір, чи зуміє тобі вона змінити сіру буденщину на безперервний ланцюх самих свят. Провір, чи в вашому домі вона запевнить Тобі почуття вікенду. Щоб доказати це чудо, мусить жінка бути добрим, передовсім інтеліґентним товаришем, мусить бути згідлива, скромна, спокійна, природна, з певною мірою гумору, й замилуванням до порядку. Запитаєш, як можна в тім переконатися? Принеси їй, приятелю цукорки, або ціґаретки, вважай чи тебе наперед почастує. Запроси її до театру, не скриваючи рівночасно своєї втоми. Побачиш зараз, як на це відізветься.

Затій суперечку без причини. Коли вона мудра,— буде мовчати, коли чутлива — плакати, коли дрібничкова — продовжатиме суперечку. В останньому випадку тікай чим скорше і старайся спасти своє майбутнє.

Відвідай її в ранці не заповідаючи, коли вона в домашньому одязі. Переконайся, чи її цвітки засохли, чи гинуть з надмірної вогкости. Переглянь (для жарту) її торбинку. Коли знайдеш там зужиті, помняті трамваєві білєти, розсипаний пудер, зліплені цукорки, нехай це буде для Тебе поважним memento.

Приглянься їй, коли говорить з дітьми або звірятами. А передовсім вважай з чого і як сміється (чому плаче це звичайно байдуже). Якщо її сміх злобний, глупий, грубоватий, покинь наступ, поки його ще почав серіозно.

Дивіться приятелю. Я наприклад велика еґоїстка. В цій хвилині горюю і обурююся страшенно, що Вас трачу. Не маю настільки гумору, щоб із цього сміятися, мої кактуси тонуть у сльозах, з хвстинками не краще. Але на щастя, на щастя Ваше, Вам це признання байдуже.

В правдивій приязні поздоровляє Вас, приятелю,

Нада.

Мила найдороща Пані Надо!

Дякую безмірно. В дальшому останнє слово належить Вам. Очікую, що звучатиме „так". Бо кохаю тільки Вас, нікого іншого.

Ваш

Др. Х. А.

З німецького С.

ІЗ МИСТЕЦЬКИХ ВИСТАВ

На весні б. р. відбулася чергова вистава укр. мистецького Гуртка „Спокій" у Варшаві. З нагоди пятиліття існування Гуртка видано більший альбом, який наглядно ілюструє мистецький здобуток на протязі тих 5 літ.

Особливо поширилося зацікавлення й практичні спроби на полі декоративного й прикладного мистецтва; виставили свої праці з цієї ділянки слідуючі мистці: Іван Курах, Ольга Мариняк, Петро Мегик, Ніл Хасевич і Петро Холодний.

І. Курах, свіжий нарибок Гуртка, виступив із дуже цікавими працями на цьому полі. Замітні були його проєкти печатки і жетону, — цей останній повний спокою і шляхотности в композиції. Рівнож цікавий його проєкт памятника поляглим стрільцям. О. Мариняк має вже повну можність показати цікаві речі, бо опанувала цілковито техніку килимів. Одначе слабо взорується вона на великій традиції українського килимарства й через те не вивязується як слід із свого завдання. У працях П. Мегика слідне поширення проєктів із ділянки прикладного мистецтва. Вперше появилися на виставці роботи з металю, напр. попельничка з легким травленим орнаментом. У дереві показано шафку з ясеневого дерева, викладану горіхом. Н. Хасевич показав свої праці з механічного ткацтва, хідник і макату. П. Холодний найбільше цікавий у своїх працях із прикладної ґрафіки.

Гурток, про який ми вже писали минулого року з нагоди його четвертої виставки, виявив у ділянці декоративного мистецтва богато нового й цікавого матеріялу. З радістю завважуємо, що наші мистці починають втягати в програму своїх студій також прикладне мистецтво, яке сповнює в житті людини таке преважне завдання.

К. ДАШИНИЧЕВА.

СТАРІ Й НОВІ МЕБЛІ

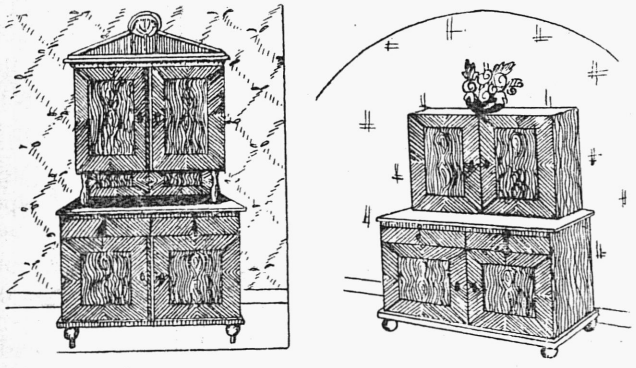
Новий напрям у мистецькому промислі намагається ввести спокійні прямі лінії в домашнє устаткування. Все змагається для того, щоби житло людини заступало їй хоча по части ту рівновагу, якої вона не знаходить в божевільному темпі вулиці. Із меблів зникають зайві прикраси й орнаменти, якими пишалися попередні стилі, коли пригадати собі лише „розложисті" меблі минулого століття. Спокійні прямі лінії підчеркують ріжноманітні слої дерева, які тепер становлять одиноку прикрасу меблів.

Господині повинні радіти таким переворотом. Стирання порохів, — оця безцільна й одноманітна робота колишніх „панянок на виданню" не займає вже стільки часу. Швидко переїхати стирочкою по гладкій поверхні шафи чи мисника й робота готова. Тепер, коли богато господинь мусить обходитись без служниці, це значно облекшує прятання.

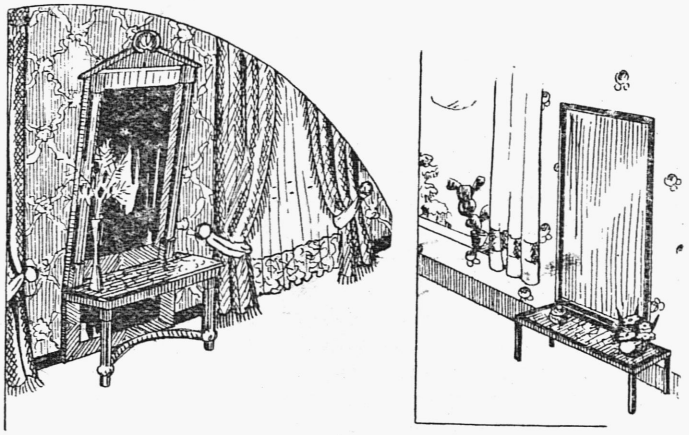
Одначе знаємо ще безліч домів, які бережуть давне устаткування. Часом із пієтизму до давніх „батьківських" меблів, часом із неспромоги справити собі нове. І тому живуть нові люди серед давньої обстановки — не думаючи про те, що можна би невеликим коштом створити собі просте й модерне житло. Вистачить обміркувати все докладно та знайти собі відповідного столяра, що переведе всі ті направки й перерібки.

Як характеристичний примір подаю тут перерібку мисника (креденсу), тому що справити собі новий у теперішніх часах не всякий може.

Перш усього здіймаємо горішній його виступ із ніжок та кладемо прямо на долішню його плиту (гл. рисунок). Щоправда дехто закине, що цим відпадає вигідна та простора плита мисникова, на яку можна було дещо складати. Але треба пригадати, що більшість мисників розпоряджає ще одною або й кількома витяжними підставками, яких звичайно мало вживають. А всі ті предмети з порцеляни, кришталю й срібла, які уставляємо для прикраси на миснику, там безцільно припадають порохом, або й служать для інших цілей, як вони первісно призначені. Їх можна примістити в горішному відділі мисника й закрити шклянними дверцями. Коли ще усунути всі зайві прикраси як колюмни, наліплені релієфи й викрутаси та вигладити стіни, придбає мисник річевого й модерного вигляду.



Як можна переробити старомодний креденс.



Великому дзеркалу в сальоні можна надати також модерного вигляду.

Часто знаходимо в „сальонах" ще величезні давні дзеркала, які сягають аж під стелю. Оце дзеркало за велике для теперішнього помешкання, в якому вже нема місця й на „сальони". Але шкло звичайно ще добре і його можна би зручно зужиткувати. Найкраще поділити дзеркало, яке звичайно складається з верхньої і спідньої частини. Рама звичайно широка й розрисована. Її треба зовсім відкинути, або коли дерево ще добре, дати зробити з неї вужчу раму. Гарно виглядає також дзеркало нашрубоване на деревляну плиту. Долішня частина дзеркала звичайно менше доброї якости. Її можна зарамувати гладко й примістити в купальні або передпокою.

Мраморну плиту, яка звичайно приміщена перед дзеркалом можна примінити в іншому місці. Коли присособимо до неї столик на низьких ніжках, дістанемо дуже зручну підставку до передпокою або до купальні, де можна би складати ріжні необхідні предмети.

Всі ці роботи може виконати нам кожний, навіть і сільський столяр. Різати й обтинати дзеркала не раджу довірити будькому. Для цієї роботи треба вже справного ремісника.

На наших рисунках кидається зразу в вічі ріжниця поміж давніми переладованими помешканнями а сучасним гладким устаткуванням. Велике дзеркало, окружене важкими портіерами на тлі темного малювила живо відбиває від того самого дзеркала приміненого до сучасних вимог естетики.

Оці два зразки модернізування наших меблів нехай послужать нам за примір, як можна переробляти й усе дальше.

НЕХАЙ ГОВОРЯТЬ!

Наші вороги про нас (з нашими дописками).

Мужчина сотворений на образ Божий — жінка на образу Божу. (А саме мужчини є якраз ті, що ту образу безнастанно поповняють).

Пропаща жінка це така, що її всюди можна найти. (А саме мужчини є ті, що її якраз находять).

Світогляд жінки залежний від того, як на неї світ глядить. (А саме мужчини є ті, що себе тим світом уважають).

СТЕФАНІЯ ЧИЖОВИЧ.

ЖІНКА У ВИБОРІ СВОГО ЗВАННЯ

(Докінчення).

Чуттєвість: загально сильніша, як у хлопців. На чуттєві імпульси легко реаґує, є більше вразлива на похвалу чи нагану, глибше радується або терпить, надіється або боїться, любить або ненавидить, одним словом підпадає лекше афектам так добрим, як і злим.

Із тихто основних прикмет жіночої психіки виводяться її спосібности, хист та зацікавлення, її успіх в праці і неуспіх, її вищість та її хиби.

Слід згадати, що одинокою основною ріжницею між психольоґією жінки та чоловіка, це перевага чуттєвости у жінок. Пересічний чоловік чуттєві зворушення переживає лише мимоходом, пересічна жінка все, що навкруги неї діється, сприймає своїм почуттям. Тому їй доволі тяжко розділити свою увагу рівночасно на кілька предметів, бо кожний зокрема займає її настільки, що обхоплює вповні її свідомість. На основі своїх експериментів Гейман приходить до висновку: не можна сказати, щоби жінки в загальному розуміли щось гірше або краще від чоловіків, лише вони розуміють краще або гірше предмет залежно від чуттєвого відношення до нього. А через те при виборі звання у дівчат, треба ще з більшою увагою, як у хлопців, приглядатися до їх індівідуального хисту та до їх чуттєвого відношення до праці, яку мають виконувати. Зацікавлення у них має далеко більший вплив на успіх у праці ,як у пересічного мужеського типу.

Тому що зацікавлення пересічної жінки спрямоване на справи і річи конкретної натури, тому ніколи не буде вона віддаватись зі замилуванням наукам, які працюють абстракціями та аналізою. Гейман пояснює тим малий успіх жінок на полі науки, що холодна безкровність абстракцій є жінкам внутрішно ненависна.

На основі повищих міркувань можемо перейти до клясифікації занять в яких жінка може себе найкраще виявити, чи досягнути найкращого успіху. Одначе треба собі зясувати, що норми подавані тут, мають більше теоретичне значіння та відносяться до так званого пересічного типу.

Індивідуально вони будуть розходитися з дійсністю тим більше, чим більше одиниця своєю психо-фізичною конституцією відбігає від цього пересічного типу. Бо нема ніяких границь поміж ціхами психольоґії обох полів. Знаємо жінок, що є більше мужеські, як самі чоловіки і знову же чоловіків, що є більше жіночі, як самі жінки.

Тому при виборі звання у кожної людини конче потрібне основне пізнання її психо-фізичних прикмет та індівідуальної поради.

До першої ґрупи занять, що найбільше відповідає психіці жінки належатимуть усі ті заняття, яких завданням є піклуватися людьми чи їм помагати і служити. Це будуть звання соціяльної опіки та опіки над здоровлям: (лікар, пістунка, шпитальна асистентка і т. д.), звання учительські, та звання торговельні.

До другої ґрупи належать звання, звязані з родинним життям та господарством, де теж у великій мірі справа в піклуванні людьми: управителька дому, готелю, пенсіонату, суспільна діячка, господиня, бона, кухарка, послугачка, годівниця цвіт'в, ярин, голубів і т. д.

Третя ґрупа це будуть заняття, які вимагають фантазії та мистецького смаку: мистецтво репродуктивне, як музика, танок, спів, ритміка, театр, і мистецтво творче, як поезія, малярство, різьбарство. Із занять, де перевищає ручна праця, — весь мистецький промисл, що не вимагає великої фізичної сили: вишивкарство, коронкарство, килимарство, виріб штучних цвітів і т. д.

До 4-ої ґрупи належать звання, що вимагають спеціяльної тонкости деяких змислів, дотику, смаку чи зору: виріб ґузиків, шпильок, голок і т. д., а також заняття, що вимагають невтомности, витревалости і інтензивної уваги, такі як: коронкарство, моднярство, кравецтво, ткацтво, кораликарство і т. п. В практичному житті жінки в рамах тих чотирьох ґруп находять найбільше можливости примінення та виужиткування своїх вроджених прикмет чи нахилів

Чехословацький статистичний вістник з 1923 р. подає виказ занять з узглядненням відсотку жінок і чоловіків, занятих у даному фаху. Із тих цифр довідуємося, що приміром на всіх занятих навчанням у народніх школах, припадає 55 проц. на жінок. Пістунок і вчительок домашного господарства є 100 проц. Учительок приватних шкіл 77 проц. Нижча лічнича служба (повитухи, шпитальні асистентки і т. п.) 64 проц. В торговлі 51 проц.

У другій ґрупі занять, про яку ми вище згадували, жінки мають теж переважаючий відсоток над чоловіками:

В домашній службі самостійній працює 88 проц. жінок (на усіх занятих в тім фаху). Домашня служба в родині 98.8 проц. жінок.

У третій ґрупі:

В моднярстві і вирібництві штучних пер 95 проц. жінок, у білизнярстві 89 проц., у кравецтві 64 проц., у пральнях 60 проц., в ткацтві 60 проц. і т. д.

Та все це, що ми сказали до тепер, відноситься до пересічної жінки як типа, в ніякому разі не до одиниці. Вибір звання мусить бути індівідуальний, мусить бути достосований до душевних і фізичних спосібностей даної одиниці, до можливостей їх якнайкращого використання в тих господарських умовинах, в яких прийдеться працювати. Для такої ціли, а саме поради одиницям у виборі звання, повстають нові установи, звані пораднями для вибору звання чи в ширшому Психотехнічні Інститути.

Як зачуваємо, Українське Технічне Тов. у Львові видвигнуло клич до зорґанізування такої установи у нас та маємо надію, що вже в найближчій будуччині цей намір зреалізується.

Б. З.

ЗОЛОТА ОСІНЬ

Красна осінна днина. Користаємо з погоди і вибираємося в ліс. Вересень був дощевий і студений. Щастя наше, що жовтень поправився.

В старій одежі, щоби безпечно продиратися корчами, взуття беремо прогулькове, бо в лісі часто стрінемо мокляки. В руках кошик.

Ми далеко від людських осель. Вже перед нами ліс. На полях кінчать осінні роботи: вибирають бульбу, переорюють стерню і засівають озимину. Пільними доріжками й стежками, або лиш межами приближуємося до ліса.

Перед нами ліс грається всіми красками: від темної (майже чорної) аж до білої. Він мішаний: листяний і чатинний. Он темнозелена велика пляма — це сосни. Ясніша — ялиці. Дальше: почорніло листя на диких грушках, на половину зівяле на грабах. Красуються буки своїм золотим листям, ліщина та трепета жовтим, а з ними й осика шелестить своїми жовтогорячими листками. Береза стоїть в розкішному кремово-жовтавому серпанку на тлі зелених смерік, наче панянка на вечерницях.



Входимо в ліс. Він устелений листям по трохи. Одначе вже грибів не легко дошукатися. Осінні гриби прибирають краски пожовклого листя, найбільш букового. Розходимося по лісі. Кіш помалу заповнюється: молоді сушняки (маслюги) — це осінні гриби. Червонаворуді рижки на квашення. Старі пні обсіли цілі купки підпеньків. В молоденькім лісі ще й впаде під руки і козар, хоч старий вже, сухий, одначе не червивий і на сушення добрий. В старім лісі купки „козячих рогів". Недавно ще були в гаю підлісівці або осикові гриби, та вже їх не видати. Зате лисички жовтіють серед моху.

Селяни аж дивуються, що ми ще назбирали повний кіш грибів. У них тільки правдивий гриб має ціну, а тепер його у лісі тяжко найти. Осінь щедра для нас грибами, а ми з них мало користаємо. Нема у нас досі книжки про гриби з малюнками. А знаємо, що половина з тих грибів, котрі ми вважаємо дикими, можна їсти.

Довгими рядами тягнуться білі курочки, повно усяких голубінок та сироїжків. Одначе ризикувати боїмося.

Червоні маримухи — це правдива окраса ліса. І вони придадуться, щоби мухи троїти ними. Як одну лиш покришити в руках і кинути в канал, то всі хроби там виздихають і матиму спокій з мухами і комарями

Крім грибів збираємо буквy, це є насіння бука. Воно має смак горіхів. Пробую і вимкнути з корінням кілька деревець усяких і корчики малин та афин. щоби посадити в городі попід пліт. Находимо ще пізні ожини, одначе вони вже майже без смаку. Зате терен і свербивіз (овоч дикої рожі) — смачний.

Не забуваємо і про зиму. Треба зібрати китицю усяких живих трав та ягід. З літа маємо вже сховану кашку. Тепер збираємо по зрубах високу на $1^1/_2$ метра траву, яку тут звуть пальмою, мох — пядич, галузки терену й дикої рожі з гарними овочами, калину та рябину (тяжко знайти, бо вже птахи обїли ягоди). Зеленим пядичом можна прибрати стіл. Бачимо й суху цвітку-будячок, що нагадує соломянки (безсмертники). Вона — окраса зимової китиці. У горах ще є девятисил, ох, коби його дістати! Дозбираємо ще на полі усякого зілля з насінням, яке тривале і не зівяне.

А які чудові види! Панорама чарівна! Всю долину видно, як на долоні, аж до Сяну, що сховався в далечині між горами. Образи змінюються що хвилини, краски також. Ліс аж просить малярів!

Сідаємо на хвилинку та покріпляємось яблуками. Над нами високі буки, кілька сосон та морожілів (модрина). Мох устелений буквою. Любуємося краєвидом. Знаємо, що такий красний день в осені — це може й останній.

Сонце заходить. Озолочує ліс на збочах та верхи дерев коло нас. Годинник позволяє нам ще пів години пробути в лісі. Заки смеркнеться, мусимо вийти з ліса на поле, бо до дому зайдемо й сумерком.

Ідемо радісні, щасливі, втомлені...

Пяткова.

ВІКІ БАВМ.

ОДИН ДЕНЬ ДЛЯ КРАСИ

Я розбалакалася одного дня в Голівуді з одною з балетниць Парамавнту. Молода чорненька дівчина відповідала простодушно на мої запити. Моя цікавість дивувала її. „Невідома" маленька танечниця не звикла іще до інтервю .

„Знаєте", говорила вона поважно, кліпаючи очима, „ми жінки — стільки варті, як виглядаємо. І це не тільки жінки, але всі люди. Не даром же кажуть у нас — гарна дівчина „like a million dollars". Гарна — коли вона молода, весела, енергійна. Треба, очевидно, присвячувати собі трохи уваги" — додала вона всміхаючись.

А це не так важко й напевне виплатиться. Наприклад я та мої товаришки присвячуємо один день у тижні на плекання своєї краси. Як це розуміти? Послухайте. Передовсім треба того дня виспатися, виспатися так, щоби це вистачило на цілий тиждень. Потім того дня трошки голодувати. Тільки молока або овочів, ярин, щось такого, чим можна реґулювати лінію і очищувати шкіру. А потім не приймати відвідин того дня, не ходити в гості, не вишукувати собі зайвих хвилювань, не співати — тільки відпочивати.

Вранці натерти шкіру на голові оливою, а обличча якимсь кремом. Щоби воно добре ввійшло в шкіру, лишаю його на кілька годин. Підчас того шукаю собі якусь роботу, переглядаю свої дрібниці: направляю панчохи, білля, рукавички, пришиваю ґудзики, затягаю тасьми. Потім ґімнастика й масаж, манікіра. Коли хто має досить грошей, каже собі не все зробити, а як грошей обмаль, тоді й самому вспієш. Раз я десь прочитала в одному романі: „Її нігті на ногах скидалися на маленькі рожеві мушлі". Це мені страшенне подобалося. Ви не повірите, пані, як дуже підіймається почуття самопевности і добрий настрій, коли нігті в вас бездоганно полякеровані. Ніхто може й цього не завважує, але воно приємно ходити по вулиці — погода така погана — але зате в вас таємничі „рожеві мушлі"! Ах, я плету дурниці! Але це таке чудесне почуття, пані.

А потім беруся до очей. Товщ, товщ, і ще раз товщ. Потім мию й купаю очі — відповідних олійків є тепер богато. Вирівнюю брови, вириваючи зайві волоски. Найкраще робити це самому, бо ніхто не знає так добре лінії своїх брів, як ми самі. Так — а потім треба помити голову. Без поспіху, без хвилювання. Із цим найкраще піти до фризієра. Із ним треба умовитись наперед, щоби не чекати надаремне. Години проведені у фризієра — святі. Мити, сушити, ондулювати, може й підкрасити волосся — все те потрібно. Дорого, кажете? Алеж я того дня майже не їм, не видаю нічого, а стільки грошей, щоби раз на тиждень відвідати фризієра, мушу заробити. Так, я ще дуже бідна тепер, це правда, але впевняю Вас, що колись матиму богато, богато грошей. Тепер я живуощадно й сама собі перу білля, щоби могти позволити собі на фризієра. А потім цілий день не вживаю пудру, ані мальовила... Шкіра також мусить відпочати. Ми балетниці, мусимо увечорі накладати ґрім — але пані, які нічого не роблять — можуть обійтися двацять-чотири години без ружу. А жінки що мають звання? Ті мусять також слідкувати за собою, так я це роблю. Може вони й найбільше. Не мають часу? А від чого є вікенд?

Коли я пробувала закидати дещо проти цієї методи — молода дівчина рішуче відповіла. „Звісно, що їм потрібно розривки! Але й краса це дуже важне діло. Без жертв — нема краси. А без краси — нема карієри. Що називаю карієрою? Кохання, подружжа!

Очи дівчини дістали якийсь тихий, мрійний відблиск. Вона всміхнулася й показала при цьому два ряди рівнесеньких зубів.

„Я не фільософ", закінчила вона свою сповідь. „Я не професор Айнштайн. Але що знаю, то знаю. Головне — це програма. І один день на тиждень — це мінімум, яке кожна жінка мусить присвячувати своїй вроді, коли надіється якихнебудь вислідів.

З німецького.

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ДИЧИНУ

Пізна й рання осінь це час, коли до кухні завитають часом рідкі й радо витані гості — заяць, серна, бажант або куропатва. Це дуже мила ріжноманітність у нашому кухонному заняттю, але й часто клопіт, тому що з такими рідкими гостями тільки досвідна господиня вміє собі порадити. Вже при купні дичини можна помилитися, тому, що звірята ці мають певні ознаки старости або несвіжости, які не догляне невправне око.

Дика птаха має подібні прикмети як і дріб. Вік її найкраще пізнати по ніжках, які можуть бути гладкі з гостренькими пазурами, або тупі й дуже зужиті. Молоду куропатву можна розпізнати також по крилах. Довгі пера в крилах старого птаха закривлені на кінці, в молодого мають гострий вершок. В неї також рішає величина остроги на ніжці, яка у старого птаха вже тверда і велика.

Водні птахи найкраще приправляти свіжими. Тут можна теж пізнати це по ніжках, які будуть вогкі й гнучкі но застріленні. Тверді ніжки є доказом, що птаха лежить уже якийсь час і має від того неприємний олійний присмак.

Так само по ніжках можна розпізнати заяця. Тверда заходжена шкіра під пазурем а притуплені нігті вказують на те, що заяць довше скакав по лісі, ніж ми бажалиб собі цього. Так само певним мірилом є тверде неподвижне вухо і сильно розділена губа. Молодий заяць, а також крілик, має коротку, присаджену шию, мягке вухо і слабо розділену горішню губу.

Перехування дичини вимагає великої дбайливости, коли переховати її думаємо якийсь час. Дичину треба держати в сухому, холодному місці, де є доплив свіжого воздуху. У вогкій і теплій кімнаті вона довго не може стояти. Птахи найкраще повісити за шию й посипати зверху перцем, щоби мухи їх не обсідали. Для тієї цілі можна їх також обвинути орґантиною. Богато залежить також і від погоди. Коли на дворі мряка й дощ, трудніше дичину зберегти свіжою, чим коли погода суха й зимна. Так само вітер дуже помагає вдержати дичину свіжою. Очевидно мясо крушіє,

коли воно довше полежить, тому треба тут вміти відгадати границю. Коли хочемо зберегти його незіпсутим на якийсь недільний обід, обскубаємо птаха й легко припечемо в рурі. В такий спосіб можна зискати дальші два або три дні.

При печенні дичини треба з мясом обходитися дуже вміло, бо можна його несмачно приладити. Скорий і надто сильний вогонь спалить і висушить його, а повільний вогонь відбере йому запах. Пекти дичину треба кілька хвилин в дуже горячій рурі, щоби шкірка на ній стяглася. Потім огонь треба звільнити й допекти мясо при меншій теплоті. Припоручають обложити мясо платочками солонини й поливати його товщем, щоби воно не висхло, поки на ньому закріпиться і стягнеться шкірка. Тоді вона стає тверда й лискуча.

О. П.

РІЖНІ ВІСТИ

Лявреатка. Канадійський уряд розпоряджає трьома літературними нагородами, які признає в формі почесних відзнак. Цього року одну таку нагороду одержала Сімона Рутіє (Simone Routier) за збірку поезій, п. н. „Ті, яких будемо любити". Поетка, яку паризька преса називає французько-канадійською письменницею, займає вже визначне місце в сучасній французькій поезії.

Рожа поетки. Графиня де Нуай (Noailles) найвизначніша поетка сучасної Франції, тішиться загальним признанням в краю, чого доказом численні відзначення, від командорії Почетної Леґії до приватних заяв симпатії включно. Останніми часами в честь авторки „Ельож де ля Рож" названо одну відміну рожі.

Жінки на пустині. Анґлійська історичка Ґертруда Катон Томпсон відбула з кількома товаришками виправу на Лібійську пустиню. Там відшукали старинну оазу Кароа, а в руслах колишніх жерел багато цікавих виробів із глини. Про свою подорож і викопалиська виголосила пані Томпсон ряд відчитів в Анґлії.

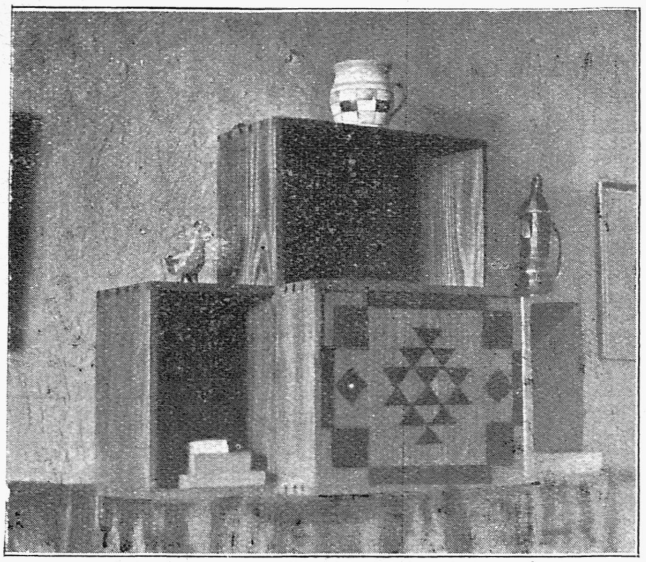
Жінки у воздусі. Минулої неділі 14. ц. м. вистартували в стейті Ню-Йорк дві американки летунки Марсалін і Теден. Осягнули рекорд видержаности лету, перебуваючи без перерви у воздусі 123 години. Бензини доставляли їм підчас лету.

Жінки на воді. Німкиня Кох здобула світовий рекорд найдовшого перебування у воді. Плавала вона без перерви 50 годин 12 мінут, навіть тоді, коли над її головою перейшли чотири бурі.

Настоятелькою радянської полярної стації в околишях північного бігуна іменовано вперше жінку, професора біольоґії, Зіну Рябцеву.

В Ленінграді померла в 80. році життя визначна російська перекладчиця Уетсон (Watson), яка перекляла на російську мову кількадесять найкращих німецьких і французьких творів.

Як у Франції пробують матір. Страшні часи кріза, яку тепер переживаємо, зродили також безодню злочинів усякого рода. День у день читаємо, як матері вбивають свої діти чи з нужди, бо не мають їх чим вигодувати, чи зі стиду, бо не мають для них шлюбних батьків. Інші, більш чуткого серця, здріганються завдавати смерть неповинному немовляткови і підкидують його денебудь на вулиці. Чей найдуться добрі люди і возьмуть дитину до себе, або віддадуть на поліцію, а там вже нехай роблять із нею, що хочуть. І звичайно так у нас буває, що така дитина пропадає з очей матери і мати не знає навіть, де її дитина, чи жиє, чи має опіку над собою.



Із виставки мистецького Гуртка „Спокій" у Варшаві.
Петро Мегик: Шафка з ясеневого дерева.

Інакше буває у Франції, де в паризькім захистї для підкинених дітей матері роблять це явно-славно. Входить собі така жінка з дитятком на руках до захисту і ніхто її при вході не задержує, ніхто ні про що не питає. Іде вона до просторої салі, де стоїть колисочка. На стінах висять правильники, які обовязують у захисті і поясняють матері, що вона робить, полишаючи тут свою дитинку і які з того для неї наслідки.

Буває дуже часто, що по прочитанню тих постанов забирає нещасна мати свою дитину і відходить. І знову ніхто її не задержує, ніхто не питає. Але понайбільше остають і кладуть дитину до колиски.

Тепер для бідної матери рішаючий момент, бо з хвилею, коли положила дитятко до колиски, відчиняються двері і на салю входить пістунка. Суворі ті правила, які пістунка подає до відома матері: „Коли оставите тут дитину, то з тою хвилею стає вона тільки кумером і ніколи вже її не побачите. Що три місяці подадуть вам коротку вістку: живе". Якщо і по тих страшних словах мати рішається оставити дитину, пістунка закладає дитині на шию ланцушок з числом і каже: „відходжу". Ще тепер востанне може мати завернути по дитину, бо коли зачиняться двері за пістункою, ніяка сила не поверне вже матері покиненої дитини

Ціла та безсердешна на вид церемонія має на цілі випробувати материнську любов жінки, не позволити їй надто легко позбуватися дитини. Котра усе те видержить і постанови не змінить, має знать важні причини, щоби виректися розкошів материнства.

І такий ніби строгий спосіб принимання дітей до захисту стократ більш людський і ліпший, ніж практиковане у нас анонімне підкидування дітей по вулицях чи під усякого рода приюти.

У Франції кожна жінка, не боячись нікого й нічого, може свою дитинку віддати в добрі і певні руки. І ніхто в тої жінки не розвідує, чому вона це робить — і ніхто її за те не карає.

І може воно так і краще.

Загальні Збори Кружка ім. Ганни Барвінок. Річні Заг. Збори Кружка відбулися 24. вересня ц. р. Зборами проводила Голова Кружка п. М. Говиковичева. Звіти Старшини за минулий рік виказами оживлену його діяльність. Своїми відчитами та курсами гуртує Кружок довкруги себе інтеліґентне жіноцтво Львова та стає для нього культурним центром. Тут обговорюють актуальні теми чи події. Згадати лише кілька відчитів, як „Протиґазова оборона" п. М. Стельмахової, „Листопадові події" п. Р. Купчинського, „Жінка у виборі звання" п. Стефанії Чижович, які торкаються преважних для нас питань. Особливим здобутком минулого ділового року був санітарний курс, влаштований Кружком за допомогою Укр. Ґіґієнічного Т-ва. Про цей курс була свого часу згадка в нашому часописі.

Слідував перевибір Старшини. До нового Виділу ввійшли: пп. Витковицька, Волошинова, Донцова, Дорошенкова, Дрималикова, Морозова, Скоплякова.

Всесвітня виставка в Чікаґо. В 1933 р. відкриває місто Чікаґо виставку з нагоди 100-літніх роковин заснування. У виставці візьмуть участь усі народности, які замешкують оце великанське місто. Українці заложили Комітет, який має на меті вибудувати на виставці окремий павільон для українських експонатів.

Цією виставкою вже починають цікавитися широкі круги. Слід згадати лише окремі „національні тижні", які будуть присвячені кожній народности для її імпрез та виступів, щоби зрозуміти якою цікавою та ріжнобарвною картиною вона буде. Корабельні лінії приготовляють окремі ґуртові прогульки на літо 1933 р. для відвідувачів. Тому й наша участь у цій виставці набирає особливої ваги та вимагає докладної підготовки та обдуманого пляну.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Звертаємо увагу наших передплатниць на те, що всякі реклямації часопису треба полагоджувати у свого поштового уряду. Реклямувати слід негайно, коли часопис не дійшов до 10-го кожного місяця на місце призначення. Всякі реклямації, які приходитимуть пізніше, або прямо до адміністрації журналу, не можемо брати під увагу.

З оцим числом розпочинаємо четвертий квартал 1932 р. З огляду на те, що поштовий уряд не дозволяє визначувати залеглостей на адресах, перестаємо з цим числом уживати такого способу визначування. Одначе прохаємо наших передплатниць памятати про ці занедбання та в жовтні, підчас місяця преси, вирівнати їх негайно.

Зокрема звертаємося тут до наших заморських передплатниць, які залягають із великими квотами та не відповідають на кількаразові пригадки. Звертаємо увагу на новий спосіб висилання передплати, який ми наладнали для вигоди заморських передплатниць. Належність за передплату можна складати в Сполучених Державах на адресу: Manufacturers Trust Company, 55 Broad Street Corner Beaver Street New York. В Канаді: The Royal Bank of Canada, Winnipeg, Man. з дописком на рахунок: Agrar-Hypothekenbank, Lemberg, for „Nowa Chata„.

В обох випадках треба зазначити на посилці: Земельний Банк Ґіпотечний для „Нової Хати".

Д-р ЕВҐЕН ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

„Бльондинка". Причини загального почення треба шукати глибше. Звичайно воно буває наслідком т. зв. інтоксікації (бактеріяльної, або зі злої переміни матерії і т. д.), тому зверніться до лікаря.

„Нерішуча". Ваш спосіб пудрования зовсім добрий, а ще краще буде, коли що дня вечером вимієте лице добре теплою водою і перетовщеним милом. — Коли терпите надмірним виділюванням товщу, спробуйте вживати на ніч сіркового пудру.

МОДНО — ЕЛЄҐАНТНО — ДЕШЕВО!



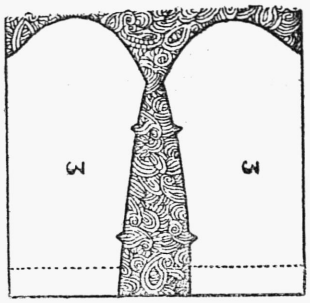
Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині,
То й тому не стид, а жах,
Що як щось купити маєм,
Кілька рази обертаєм
Золотого у руках.

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево,
Убиратися що дня,
Потрудись на львівський РИНОК,
ТРИЦЯТЕ ЧИСЛО — будинок,
Де „ТЕКСТИЛЬНА ҐУРТІВНЯ"!

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА,

комплєтні слюбні виправи.

ДОМАШНЯ СУКНЯ



Тепла домашня сукня нам дуже тепер потрібна холодними ранками. А чим далі тим більше треба подумати про неї. Теплий стебнований халат можна зладити собі самому при деякій терпеливости та зручности. На світлині бачимо модель такої сукні, доповнений схемою крою.

Стебнована домашня сукня зладжена на взір японських халатів, дуже тепла і практична. Коли підібрати на верх якогось гарного квітчастого взору, а спід підшити відповідним коліром, можна доцілити дуже гарного барвного ефекту. На цілу сукню потрібно 4 метри узористого матеріялу і 4½ м гладкої сатини або фулярдини. На підшивку випадає трохи більше тому, що з неї викроюємо також комір і маншети. Стебнована сукня вимагає ваталінової вкладки, яких 1.50 м.

А тепер крій. Його можна відрисувати з давного, попореного халату, або при деякій зручности самому вимоделювати з паперу. Хто не має ні одного ні другого, може замовити докладний крій в адміністрації „Н. Ж.". Складається з пятьох частей: 1) перід, 2) плечі, 3) рукави, 4) комір, 5) маншети. Розложити матерію на столі на цілу ширину й загорнути один кінець подвійно. Тоді приложити до так зложеного матеріялу крій переду. (рис. 1). Крій плечий треба прикладати й кроїти з поєдинчого матеріялу (рис. 2). На кінці прикроюємо рукави. Коли би ширини матеріялу не вистачило на цілі рукави, треба викроїти з решти розложеного матеріялу верхні частини рукавів а долішні частини вийдуть із боків переду.

Підшивку треба скроїти так само як верх. Останок (пів метра) дасть нам комір і маншети. При кроєнні треба додати 3—4 цм на шви і стягнення матеріялу при стебнуванні.

Ваталіну кроїмо так само, лише не додаємо тут нічого на шви. Навпаки, ваталіна не повинна досягати швів, тому що тоді вони вийшли би за грубі. Зішиваємо лише сам матеріял.

Розложивши скроєний верх, пришпилюємо до нього ваталіну (з лівого боку). Потім визначуємо на правій стороні відступи (4 цм), в яких будемо стебнувати. Стебнуємо шовком у відповідній красці, звільнивши іглу машинову так, щоби давала як найбільший стіб. Таким способом стебнуємо вздовж усі скроєні частини. Вширш не стебнуємо. Покінчивши все те, зішиємо до купи верхні частини сукні. Окремо зішиємо до купи частини підшивки і вложимо її під верх, прикріпивши на бічних швах дрібними стібами. Підшивка повинна бути трохи вільніша як верх, так як це бачимо звичайно в плащах.

До вирізу пришиємо тепер комір, який може, але не мусить бути стебнований. В такий самий спосіб пришиємо маншети.

В поясі вяжеться сукня шовковим шнурком у відповідній красці, або пояском із того самого матеріялу.

Крій можна замовити за надісланням 2 зол. в Адміністрації часопису.

М.



Ціле окруження зверне на Вас свою увагу, коли навчитеся підносити і піддержувати ефект Вашої краси. Всіх тайн косметики довідаєтеся з одинокого на україн. мові

КОСМЕТИЧНОГО ПІДРУЧНИКА

Потрібний молодим і старим, жінкам і мущинам, в місті і на селі. Учить загальних порад гігієнічних і косметичних способів, щоби не втратити краси. В книжці 66 малюнків. — Користаймо зі зниженої ціни 4 зол.

ВИДАВНИЦТВО М. МАТВІЙЧУКА. ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ БЛЯХАРСЬКА 8, І. п.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК.

МОРІЦ УЖЕ ЦЕ ЗНАЄ!

Учитель: — Скільки літ має чоловік, який уродився в 1888-ому році?

Моріц: — А чи це був чоловік, чи жінка?

НАШІ ДІТИ.

Учитель: — Скажи мені, як називається звіря, що дає нам молоко?

Іванчик: — То прошу пана, є молочарка.

НЕМА КЛОПОТУ.

Муж: — Отже ти таки купила цей капелюх за 50 зол.? А мені цей за 30 зол. всетаки ліпше подобався.

Жінка: — Не журися, той за 30 я також купила.

НЕ ПОТІШИШ...

На жидівському цвинтарі плаче над гробом мужчина і заводить: — „Чому тебе смерть так скоро забрала?"

Інший відвідувач цвинтару хоче його потішити, і питає чому він так побивається, хто йому помер, — батько, мати, жінка?

— „Перший чоловік моєї жінки"...

„LA DAME"

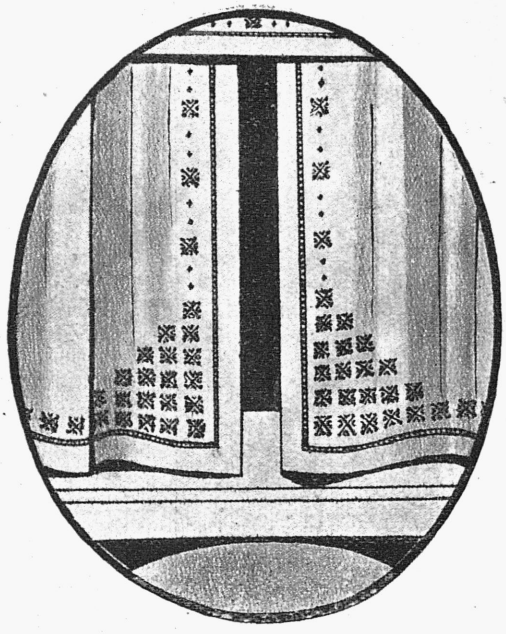
одинока українська електрична робітня перворядного жіночого й мужеського білля

перенесла своє заведення з днем 1. вересня ц. р. до власної робітні при вул.

ВИШНЕВЕЦЬКИХ ч. 8.

(Одна трамваєва зупинка вище техніки).

Ч. 1. *Завіска* з білого бурунчуку або тусору на широке й низьке вікно. Виміри довільні. Завіска прикрашена вишивкою — квадратиками. Буковинський взір взятий із таблиці взорів ч. 2/II. „Н.Х.". Вишивка виконана хрестиками й півхрестиками в ріжних красках. Невеличкі мотиви розміщені дуже ефектно. Шість квадратиків слідує по собі разом в однакових відступах. Слідуючий ряд має вже пять, дальший чотири мотиви. Таким робом твориться в кутах завіски ріжнобарвний трикутник. Здовж краю завіски розміщені мотиви в більших відступах, перекидані невеличкими зірками з середини.



Ч. 1.

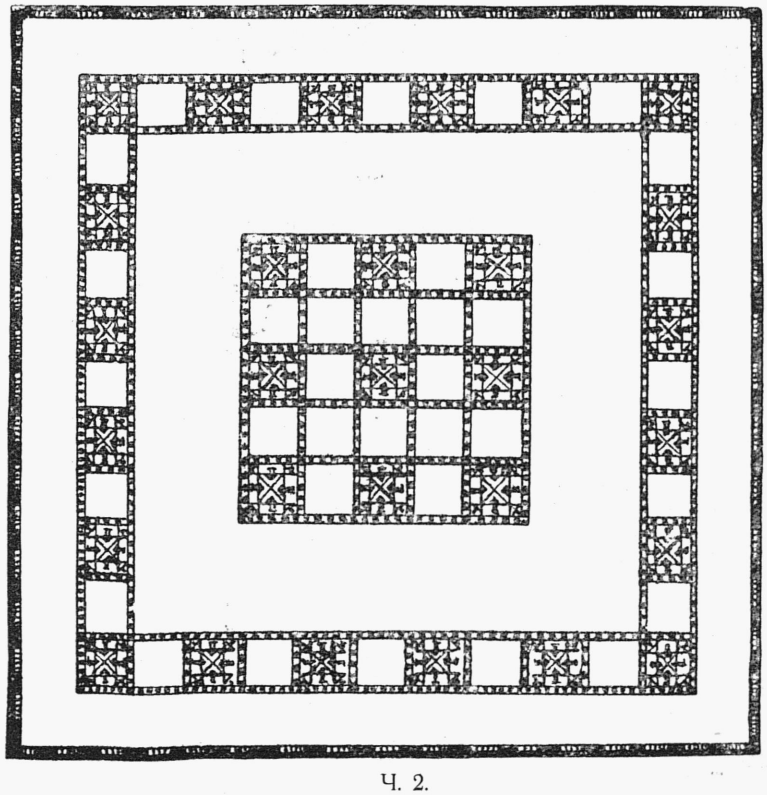
Край завіски викінчений широким рубцем. Широка мережка виконана коліровими нитками.

Ч. 2. *Сервета* або обрус з білого сільського полотна. Взір ч. 8 із таблиці взорів ч. 2/II. „Н. Х." примінено тут в оригінальний спосіб. По середині обруса приміщено тричі по три мотиви в однакових відступах. Кожний вишиваний квадратик обведений звичайною мережкою „прутиком". Через те твориться по середині сервети великий квадрат, який складається з менших повних та порожних квадратиків.

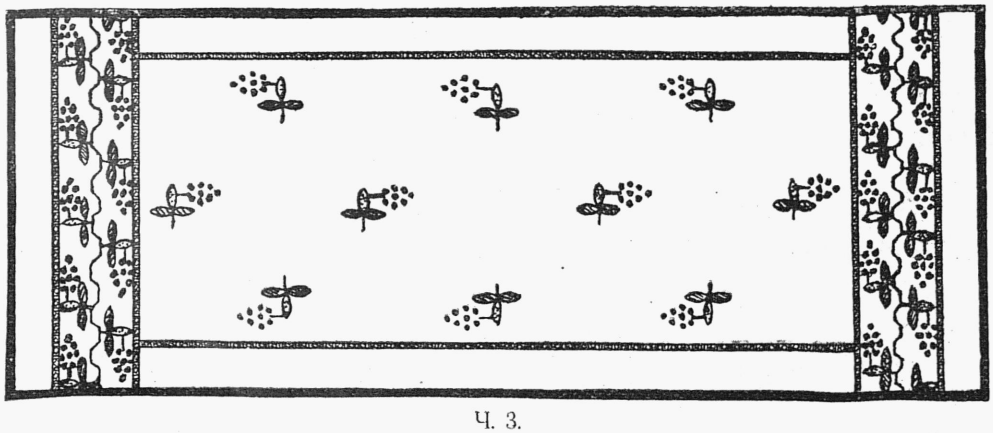
Подібно приміщений цей взір на краю сервети. Мережкою відгороджено тут ріжні квадратики, з яких усе один на переміну повний і порожний. Ця прикраса приміщена у відповідному відступі від краю. Рубець сервети викінчений коліровою обміткою.

Ч. 3. *Доріжка* з небіленого сільського полотна. Взір ч. 1 з таблиці взорів ч. 2/II. „Н. Х." примінений тут двічи на краях доріжки. Взір виконаний хрестиками й обведений з обох боків мережкою. Така сама мережка біжить здовж довшого краю доріжки.

Ціле поле закидане невеличкими мотивами винограду. Вишиваючи їх, треба вимірити добре відступи і зважати на напрям галузок, які в кожному ряді йдуть у противну сторону.



Ч. 2.



Ч. 3.

Ч. 4. *Обрус* із небіленого сільського полотна. Виміри 140×130 цм. Краєм скатерті біжить взір ч. 1 з таблиці взорів 2/II. „Н. Х.". Широкий виноградний взір виконаний дуже дрібно, хрестиками й півхрестиками. Невеличкі мотиви з головного взору покидані по цілому полю обруса. Таким самим взірцем прикрашені серветки.

Край обруса викінчений широким рубцем. По середині ска-

РОБОТИ

терті полотно є злучене циркою, тому що сільське полотно звичайно вузьке (75 цм).

Ч. 5. *Сорочка* до народнього вбрання. Оця сорочка виконана з білого бурунчуку або тонкого полотна. На вуставках є примінений взір із Сокальщини ч. 5 із таблиці взорів ч. 3 І. „Н. Х.". Вишивка виконана хрестиками у двох красках, чорній і червоній.

Цей самий взір покриває також рукави сорочки. Тут він покиданий тільки в більших відступах.

В інакший спосіб нанизаний цей взір на комірі й довкруги пазухи. Тут він іде рядом з гори на долину,



Ч. 5.

вміщуючи один мотив під другим, підчас коли на вуставках мотиви є вміщені біля себе.

Сорочку цю можна легко й скоро виконати. Заразом робить вона дуже миле враження й достроюється вдатно до кожного народнього строю завдяки своїм простим краскам.

До вишивання вживати красок: C. M. S. чорна ч. 417, червона ч. 816.

D. M. C. чорна ч. 310, червона ч. 816.

Ч. 6. *Подушка* з білого сільського полотна. Скісний взір узятий із таблиці взорів ч. 1/II. „Н. Х.". Він біжить скісно від одного рога подушки до другого та творить скромну, й дуже оригінальну прикрасу. Вишивка виконана хрестиками у трьох красках: чорній,

РОЗСУДНА ГОСПОДИНЯ

C. M. S. вживає лише C. M. S.



НИТОК

C. M. S.

БО ТІ ДАЮТЬ



ЗАПОРУКУ ЗА ТРЕВАЛІСТЬ КРАСОК В ПРАННЮ.

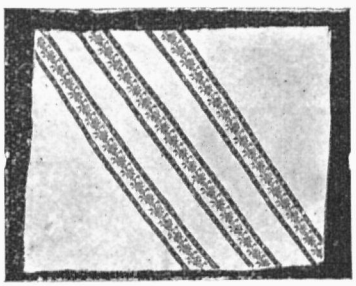


Ч. 4.

червоній та жовтій. Скісні смуги розсунені від себе в певнім відступі. Його можна довільно збільшити, або зменшити.

Ч. 7. *Гончарські вироби*, які можна набути в крамниці кооп. „У. Н. М.":

а.) Декоративний таріль, прикрашений рослин-



Ч. 6.

ними мотивами в красках зеленій, жовтій та бруватній.

б.) Глечик на квіти з широким лінійним узором.

в.) Цукорничка з накривкою.

г) Ваза на квіти.



Ч. 7.



Ч. 3. Сукня з брунатного марокену. Верх насаджений із беж матеріялу в брунатну кліточку. Пояс і шви прикрашені стебном.

Ч. 4. Зимовий плащ брунатної краски. Оригінальні рукави. Хутро з брунатного астрахану.

ОСІННІ НОВИНИ

Найпрактичнішим убранням на осінь є костюм. В цьогорічному осінньому сезоні бачимо два типи костюмів: англійський — кравецький, з коротким жакетом або й до колін, — і комбіновані костюми. Той другий тип костюму тішиться дуже великою симпатією. Короткі болеро, пелярини, вільні жакетики без ковніра, при спідничці або суконці з тої самої або відмінної матерії виглядають дуже принадливо. — До спортової сукні з модної рідко-тканої вовни попелястої краски дуже добре підходить короткий жакет із ґранатової вовни. — До сукні з чорної вовняної крепи, прибраної при шиї шалем королевої краски, прегарно підходить короткий прилягаючий жакет із вовняного плюшу, що наслідує футро астрахану. Таке зіставлення підходить під кожну пору дня, а що найважніше є знамените до перерібки.

Крій сукні на осінь і зиму не змінився. Бачимо сукні шиті кроєм „прінцессе" а також до пояска. Стан підвищений на добрих 2—3 цм понад природний, надає сильветці ще більше стрункости. В раменах широкапоширена наложеними крилами, або тільки рагляновим кроєм рукавів, з підвищеним станом, сукня надає сильветці вигляд великого метелика. — Найважнішою прикметою сукні є її викінчення і старанне вироблення. На спідничці бачимо баскіни, скісні шви, пліси, працьовито уложені складки; на рукавах оригінальні викінчення. Рукав переважно вузкий поширюється при кістці до гори поміж ліктем і рукою, в лікті, або над ліктем. Буфи при раменах або при кістці руки, поміж рукою і ліктем, або подвійні на самому лікті. Модний також гладкий вузкий рукав, як рукавичка з малим звоновим волянтом при руці, що закриває її до половини. Є також „рукави— рукавички" зложені з двох частей, нижча рухома, вища пришита до станика. Це позволяє комбінувати суконю на день і вечір.

Викінчення вирізу ще мабуть ніколи не були такі ріжноманітні. Бачимо: драпованння, тороки, плетінки, нерівномірні комірчики, вязання навхрест із ріжних матеріялів і всякі інакші після фантазії кравчині.

На сукні наймодніщим матеріялом є рідко тканa вовна в смужки, квадратики, незвичайно легка.

На плащі: вовна з волосом і маса тканин, що наслідують футро. Вони роблять сильну конкуренцію правдивій шерсти.

Модні тони красок: настурція у всіх її відмінах, зелена — в тонах ясних, молошних, краска вина, жовта, фіолетна, брунатна і вкінці чорна, прибрана коралевим, цеглясто-рожевим, краскою неба, танго. На вечорі — чисто чорна, або чисто біла належить до найбільше елегантних.

Орися.

ПОТАНІЛО!
Першорядна робітня суконь
та толочарня десенів
МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА
Львів, ул. Собєского 12. — Тел. 17-04.

ГЛАДКИЙ КРІЙ



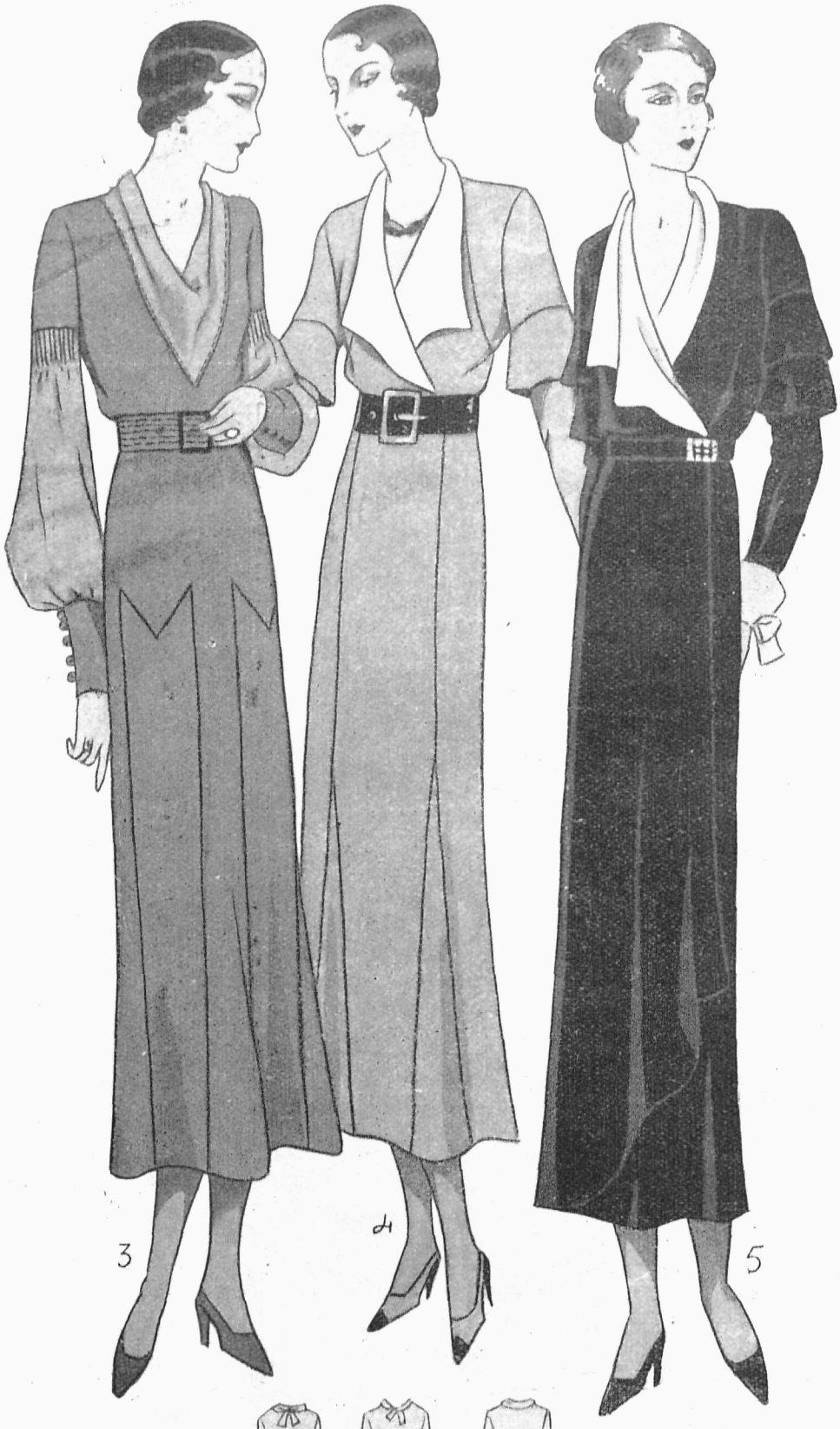
Ч. 1. Сукня з темнозеленої крепеллі. Верх насаджений із такої самої матерії, густо помережаної „прутиком".

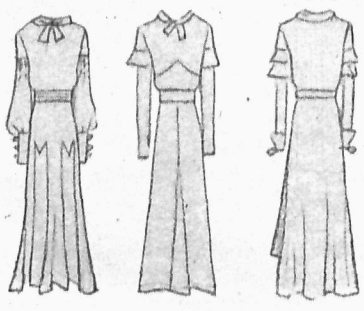
Ч. 2. Плащ із темнозеленого оксамиту. Хутро з чорного астрахану.

Ч. 3. Сукня з сірого марокену. Білий жоржетовий комірчик завязується ззаду.

Ч. 4. Сірий зимовий плащ. Хутро з сірого астрахану. Така сама хутряна шапочка. Широкі кишені.

НА ПОПОЛУДНЕ





Ч. 3. Гладка сукня з темно і ясно-зеленої крепдешіни. Комірчик завязується заду. Поясок стебнований.

Ч. 4. Скромна сукня з темносиньої крапеллі. Великі білі вилоги. Ляковий поясок.

Ч. 5. Елеґантна сукня з чорного крепсатену. Білий жоржетовий комірчик. Рукав прикрашений двома волянами.

ДО ШКОЛИ Й ДО БЮРА



Ч. 1. Спідничка з темнозеленого матеріялу жерсе. До того блюзка яснішої зеленої краски. Чорний ляковий поясок.

Ч. 2. Практична суконка з темночервоного марокену. Білий піковий комірчик.

Ч. 3. Гладка суконка з блідожовтого вовняного матеріялу. Білий комірчик. Краватка сплітається з білої, червоної і чорної стяжки.

Ч. 4. Спідничка з темносинього вовняного матеріялу. Верх суконки з матеріялу жерсе у ріжні колірові смуги,



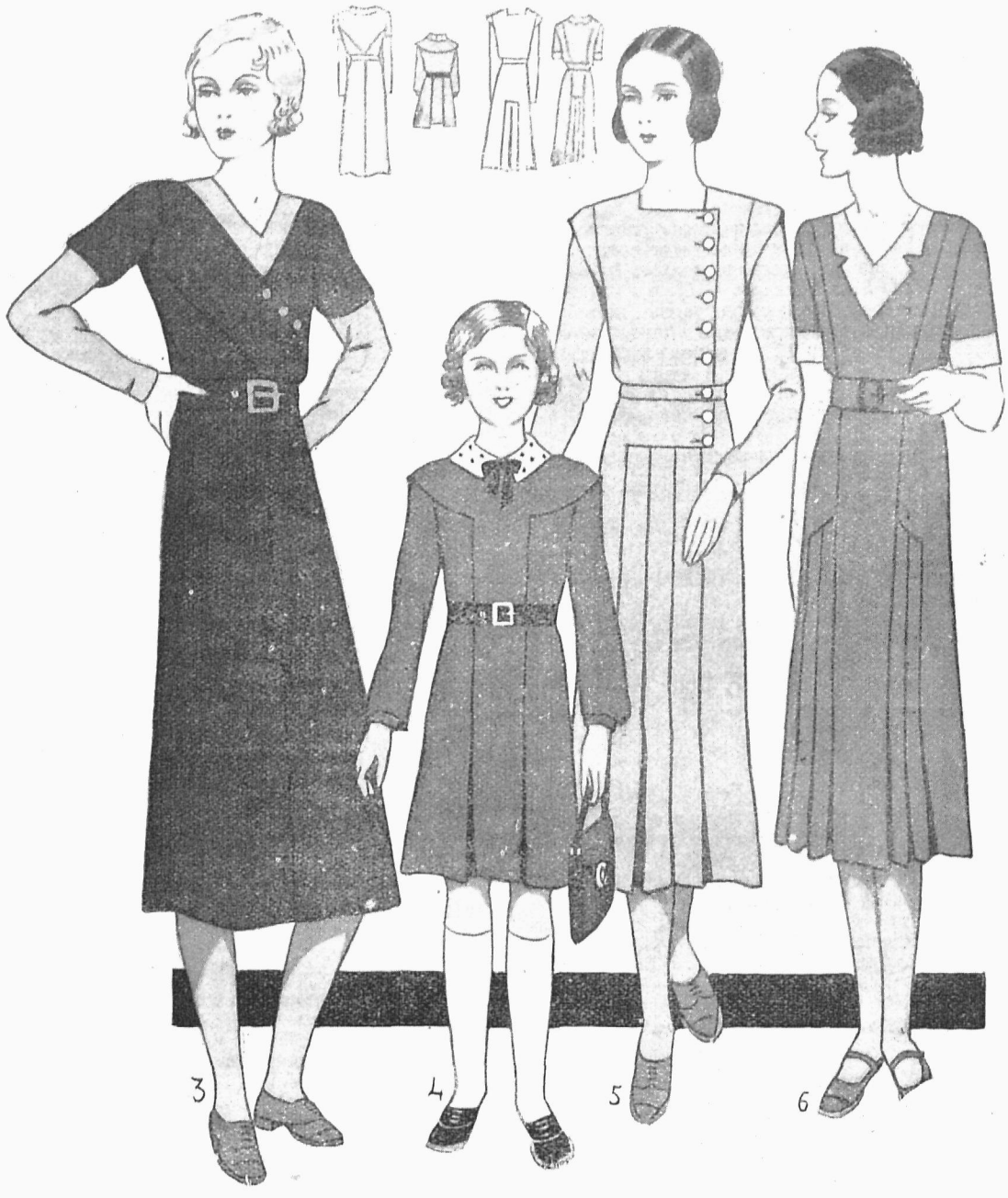
Ч. 1. Елеґантна сукня з голубого марокену. Білий комірчик, стебнований голубою ниткою.

Ч. 2. Вечірня сукня з чорного крепсатену. Комір і манжети з жовтавого мережева. Спідниця поширена на долині морщенням.

Ч. 3. Елеґантний комплєт із сіро-зеленого матеріялу. Плетена блюзка з ярко-зеленої вовни.

Ч. 4. Скромна сукня з темносиньої крепеллі. Широка біла ґезка творить також невеличкий скручений комірчик. Металеві ґудзики.

ШКІЛЬНІ СУКОНКИ



Ч. 3. Сукня комбінована з двох відтінків голубої краски. Чотири криті складки.

Ч. 4. Гладка суконка з темносинього шевйоту. Комірчик гантований у червоні горошки Червоний ляковий поясок.

Ч. 5. Тепла суконка піскової краски. Застібується на металеві ґудзики. Спереду три, а ззаду дві складки.

Ч. 6. Сукня з зеленої крепеллі. Нашиваний комірчик і манжети яснішого відтінку.

НА ОСІННИЙ СЕЗОН
МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ, МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ Й ПЛАЩІ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
ЛЬВІВ, РИНОК 32.

ХТО ПОРАДИТЬ?

Як вичистити підлогу від плям із чорнила? — Г а н у с я.

Моя бегонія не хоче цвисти. Коли має пупинки, вони злітають їй перед розцвітом. Яка тут причина? О л е н а К.

З НАШОГО ДОСВІДУ.

Галі С. Що Ваші гіяцинти не зацвили на весні, можуть бути цьому різні причини. Можливо, що це який рід цибульок, що цвите пізніше й не зносить такого раннього росту. Може бути що цибульки нормальні, але Ви не піклувались ними належно. Цибульки гіяцинтові повинні мати стільки вогкости, скільки їм цього потрібно, не за мало й не за богато. А може Ви простудили цибульки вже насаджені, поставивши їх на зимне місце? Точної причини не можу тут подати. Передумайте самі, котра з цих обставин відповідає дійсности й де може лежати причина Вашої невдачі. О г о р о д н и к.

Галі С. Вишня це дерево, яке заплоджує свої квіти пилком із другої вишні. Коли в Вашому садку лише ця одна вишня, тоді ніяке відмолодження їй не поможе. Вона, хоч цвите весною, не заплоджує свого квіту й через те не родить. Ви повинні посадити поблизу ще одну-дві вишневі щепи, тоді вже за кілька літ і стара вишня краще родитиме.

О г о р о д н и к.

„Мамі". Розвоєва недуга сина може уступити коло 13—14 року життя. Обсерваційна лікарська контроля є конечна.

Л і к а р.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Млада Липовецька, Торіно, Італія. Листа одержали. Ширше відповімо листом.

Петро Мегик, Варшава. Дякуємо за кліші.

Ольга Пеленська-Ліщинська, Комарно. Чи одержали нашого листа? Чекаємо на приписи.

Оксана Зеркалівна, Братіслава ЧСР. Щиро дякуємо за привітання та світлину.

ПРИПИСИ.

Вепровина з яєшницею.

Потрібно: 40 дека вепрового мяса, 8 дека масла, 5 дека цибулі, 40 дека бараболі, 4 яець, соли, товченого перцю й зеленої петрушки.

Покроїти мясо на невеличкі кусники й усмажити окремо дуже слабо цибулю. Вкинути до неї мясо, посолити й дусити в ринці, аж підлива зарумяниться. Тоді підляти її дрібкою окропу й дусити аж змякне. Коли підлива згусне, вкинути туди варених обібраних і покраяних бараболь. На це наллємо сирі, змішані яйці, поперчимо й посолимо, легко перемішаємо й смажимо. Вважати, щоби бараболі не роздусилися. Готову страву викладаємо на таріль, прибираємо січеною петрушкою і подаємо до цього огіркову салату (мізерію).

Молодий заяць.

Потрібно: 1 кґ заячої спини, 10 дека масла, 10 дека цибулі, 5 дека солонини, 5 зерен перцю.

Почистити заячу спину, посолити й нашпікувати. В пательні усмажити цибулю, докинути до неї решткн з солонини і кілька зерен перцю. Спину вложити тепер мясистою стороною до пательні, піділляти трохи окропом і вложити до рури. Пекти, підливаючи її часто соком, і повертати на другу сторону. Звичайно треба пекти спину молодого заяця 40 хвилин. Потім поділити його, залляти соком і подати. До нього подавати галушки (клюски) і ґоґодзи.

Молоді куропатви.

Молоді куропатви, які мають жовті ніжки, обскубати, вичистити й обмити. Обтерти їх стиркою й нашпікувати солониною. В пательні розпустити решткн солонини й кусник масла, докинути січеної цибулі, кілька зерен перцю, лаврового листка і материнки (сушеної). На злегка усмажену цибульку зложити куропатви, піділляти росолом або окропом і пекти ½ до ¾ год., підливаючи часто соком. До готових куропатв подати душений риж і ґоґодзи.

Потрібно: 4 молоді куропатви, соли, 3 дека солонини, 4 дека масла, 4 дека цибулі, 5 зерен перцю, лаврового листку, материнки.

Капуснячки.

1 шклянку топленого масла, 1 шклянку солодкої сметанки, 4 яйця, 1 ложку цукру, трохи соли, 2 дкґ дріжджів, все це замісити з мукою на вільне тісто, тонко розтачати й покраяти в квадратики, положити на них капусту, звинути в рурки, і зложити на бляху. Як підростуть, посмарувати і пекти.

Струдель із капусти.

Зварити солодку капусту, витиснути з води, посікти й присмажити з маслом і цибулькою, посолити, поперчити, а як вистигне, дати на приготоване струдльове тісто і спекти.

Яблука в тісті.

Крухі й винні яблука обібрати й покраяти в кружки. На 4 яблука втерти ложку масла з 3 жовтками, додати 2 повні ложки муки, дріжджі розроблені в 2 ложках молока і піну з білок. При тім уважати, щоби тісто було досить густе; як підросте, мачати в ньому яблука і смажити так, як пампушки.

Долки.

½ кварти муки, 2 дкґ дріжджів розроблених з молоком, 4 жовтка, ложку масла, кватирку сметани, соли і піну з білок добре виробити і поставити. Як підросте, смажити долки й перекладати мармелядою.

Цвібак.

З 6 білків убити шум, вляти розколочених 6 жовтків — убивати дальше і додавати (потрохи) 11 дкґ цукру, 11 дкґ парених і покраяних мигдалів, 11 дкґ муки, 11 дкґ покраяного цитронату, 11 дкґ. сушеного винограду і 11 дкґ родзинків. Печи в мірній печи.

ЩО ВАРИТИ?

Понеділок: 1) Юшка каляфіорова,
2) Зрази в помідоровій підливі, з кашою,
3) Компот із грушок.

Второк: 1) Юшка помідорова.
2) Котлети телячі з морквою,
3) Пиріг (пляцок) зі сливками.

Середа: Юшка овочева (яблука, сливки, ожини),
2) Вареники з капустою,
3) Каляфіор.

Четвер: 1) Юшка яринова,
2) Печеня волова на дико з бурачками (або баранина),
3) Компот мішаний.

Пятниця: 1) Борщ білий з фасолькою,
2) Помідори начиняні яєшнею,
3) Книдлі зі сливок.

Субота: 1) Росіл із макараном,
2) Мясо росолове з підливою (помідоровою, грибовою, коперковою),
3) Струдель з яблуками, або капустою.

Неділя: 1) Юшка з подрібок,
2) Дріб із бурачками, капустою, або ґоґодзами,
3) Яблука в тісті, або долки.

2. ТАБЛИЦЯ КОЛІРОВИХ УЗОРІВ ЗА РІК 1932.

Ч. 1. Взір із Снятинщини, взятий із вуставки жіночої сорочки. Виконаний хрестиками і нашитий дрібними кораликами.

Ч. 2, 3, 4, 5, 7, 8. Взірці з Молодятина, Коломийського повіту, взяті з дудів та пазухи ріжних жіночих сорочок. Виконані хрестиками.

Ч. 6, 9. Мотиви з Буковини, взяті з вуставки жіночої сорочки. Виконані хрестиками та півхрестиками.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ
Р. ДЖАЛА
Львів, ул. Хорущина ч. 5
(біля кіна „Аполльо")
поручає
ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ І ПОСТІЛЬ
ПЕРЕРАБЛЯЄ ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол.

Знижка цін на товарах!

У крамниці кооп. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖНА ДІСТАТИ:

СІЛЬСЬКЕ ПОЛОТНО ріжної грубости, широке на 75 цм., догідне на доріжки, подушки, обруси, простирала по . . 2.50 зол. за м.
БУРУНЧУК, тонкого виробу, догідний на блюзки, суконки, завіски, настільники, широкий на 1 м. по . . . . . 5.50 зол. за м.
КАНВОВЕ ПОЛОТНО (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, догідне на фелони, портієри, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 13 і 14 зол. (залежно від якости).
ЛЯННЕ ПОЛОТНО ЧЕСЬКЕ, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.
КАНВА ДО ВИШИВАННЯ, дрібна й грубозерниста, ріжної ширини й виробу, від 0.20 зол. до 3.00 зол. за м.
НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ, марки **С. М. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:
Числа красок подані при кожній вишивці у відділі Ручних Робіт.

Cotton Perlé в клубках	60 сот.
„ „ в мотках	42 „
C. M. S. в мотках	22 „
Mouliné Meridian в мотках	16 „

Товар висилаємо за попереднім надісланням готівки або за післяплатою.
Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.
В наведених цінах невчислені кошти посилки.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ”

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Żinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телєфон ч. 19.

Відкриваємо передплату на II-гий рік видання ілюстрованого тижневика

„МЕТА“

КОТРИЙ У ВІДНОСНО КОРОТКОМУ ЧАСІ ЗДОБУВ СОБІ ЧИСЛЕННІ КРУГИ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЧИТАЧІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ.

„МЕТА“ є одиноким українським католицьким тижневиком у якому добір цікавого для всіх змісту получений з гарною зовнішною формою при виїмково дешевій ціні передплати.

„МЕТА“ виходить що четверга, багато ілюстрована, з постійним „Літературно-мистецьким додатком“.

ПРОСИМО ЖАДАТИ ОКАЗОВИХ ЧИСЕЛ.

Ціна примірника 30 сот.

Місячна передплата 1.20 зол., квартальна 3.50 зол., піврічна 7.00 зол., річна 14.00 зол. За границею річно 2 доляри.

Адреса Редакції і Адміністрації:
ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ ЯПОНСЬКА ч. 7. II. п. — ТЕЛ. 94-56.
Конто ПКО Варшава 101.338.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ, ЗАНАВІСИ, КАПИ, БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ, ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ, СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ, ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народнє Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

Кооператива „Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10
видає від нового року 1932 ілюстр. півмісячник

„РІДНА ШКОЛА”

для всього українського громадянства.

Станьте передплатником „Рідної Школи“ і тим причинитеся до скріплення сили й відпорности Української Нації.

Передплата в краю виносить: місячно 1 зол., квертьрічно 3 зол., піврічно 5.50 зол., річно 10 зол. — Для заграниці: 2 дол. на рік, 1 дол. на пів року.

„РІДНА ШКОЛА“ повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній українській установі, в кожній шкільній, читальняній, кооперативній і приватній бібліотеці.

Адреса: „РІДНА ШКОЛА“, ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.
Конто П. К. О. 153.427. Телефон 77-52.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Квертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

Адреса: „КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.
Чекове конто 150.153.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

Нова



Ч. 11

хата

М. Бутович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол.
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа : 1.80 „

В Америці й Канаді :
річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині :
річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“ : **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці Mrs. Julia Kucher, Carnegie Pa, Jane Street — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЯК НАЙДЕШЕВШЕ ЗДОБУТИ ОСВІТУ?

ЗЛОЖІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ НА РІК **1932**

на ВИДАННЯ **„САМООСВІТИ“**

за **3·50** зол. річно

12 книжочок на рік — це 12 зрозумілих популярних викладів з ріжних галузей знання по програмі народніх університетів.

На 1931 рік дотепер появилися такі книжки:

13. ***Опис землі.*** Наука географії. ч. I. Ціна 40 гр. (з пересилкою 50 гр.). — 14—15. **Які є народи і держави на землі?** Наука географії ч. II. Ціна 70 гр. (з пеерс. 80 гр.). — 16. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап. (Сконфісковано!). — 17. **Причини світової війни.** Історія світової війни ч. I. Ціна 45 гр. (з пер. 55 гр.). — 18. **Про світову господарську кризу.** (Чому тепер є господарська скрута?) Ціна 45 гр. (з перес. 55 гр.). — 19. **Як провадилася світова війна?** Історія світової війни ч. II. Ціна 45 гр. (з перес. 55 гр.). — 20. **Основи життя.** Наука про те, з яких малих клітин складається кожне живе тіло. Ціна 40 гр. (з пер. 50 гр.). — 21. **Атляс „Самоосвіти“.** Збірник мап, статистичних образів і краєвидів. Нове видання по конфіскаті. Ціна 60 гр. (з перес. 70 гр.). — 22. **Про найстарші часи людського життя на землі.** I. Наука про те, що таке історія. II. Про найдавніше життя людей, про початки культури та суспільного життя (з 15 образками). Ціна 45 гр. (з перес. 55 гр.). — До кінця року появляться: 23. **Велика Україна в огнях.** Історія української революції. Часть IV. — 24. **Всесвітна історія.** Частина I. — 25. **Як повстав теперішній вигляд землі?** (Наука геольогії).

Хто купує тепер всі книжки за 1931 рік разом, той платить тільки 4.50 зол. разом із почтовою пересилкою. — Хто купує тепер всі книжки за роки 1930—1931 разом, той платить тільки 8 зол. разом із почтовою пересилкою.

КОЖНОГО МІСЯЦЯ ВИХОДИТЬ ОДНА КНИЖКА!

Гроші шліть на адресу: **„Центробанк“ Львів, Ринок 10,** з дописком на переказі: **„Для Самоосвіти“.**

НИТКИ до вишивання марки **D. M. C.!**

Всі відтінки, відповідні для українських вишивок можна дістати в крамниці кооперативи „У. Н. М.“ ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ Ч. 1.

Cotton Perlé в клубках	0·62 зол.
Cotton Perlé в мотках .	0·40 „
D. M. C. в мотках . .	0·23 „
Mouliné в мотках . .	0·16 „

Повищі ціни, усталені фабрикою D. M. C. для розпродажі, не можуть бути змінені. — Числа красок подані для кожної робітки у відділі Ручних Робіт.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 21—22.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 10.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 14.

„Учительське Слово“, — орган Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 9.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 6.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 8.

„Шлях виховання й навчання“, — педагогічно-методичний місячник, ч. 2.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 21—22.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 5-6.

До цього числа долучуємо аркуш науки крою.

Почтову оплату оплачено гуртом. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. ЛЬВІВ, ЛИСТОПАД 1932. Ч. 11.

ЗМІСТ: *** О. Степанів: Гандзя Дмитерко. Н. Лівицька: Осінне. У справі народньої ноші. Д. Біленька: Дещо про тризмаг. М. Кузикова: Як розвивається дитина. Н.: Джанет Гайнор про себе. Л. Бурачинська: Колет і косметика. О. П.: Зимівля квітів. Колет: „Паризька мода". М. Ецдорф: Мої пригоди в Японії. Зимний буфет. Бібліографія. „Ева": Обезпечення в подружі. Ріжні вісти. Веселий кутик. Хто порадить? З нашого досвіду. Приписи. — Ілюстрації: Олена Степанівна в народньому вбранні. Гандзя Дмитерко. І. Іванець: Дівчина з Брустур. Н. Нижанківський: Дефіляда змагунок. Купіль квітів. Н. Нижанківський: Тяжкі часи.

КОЛО ТУХЛІ СЛАВНІ ГОРИ ПОРОСЛІ ЛІСАМИ,
ТАМ ВОРОГИ ТРИ МІСЯЦІ КРИЛИСЬ ПЕРЕД НАМИ,
ТАМ КРИЛИСЯ ТРИ МІСЯЦІ, ЛЛЯЛАСЬ КРОВ НЕВИННА,
ІСТОРІЯ ІЗГАДАТИ ТІ ЧАСИ ПОВИННА.
І ГОРИ ЧИРЯК, МАКІВКУ ПОВІК НЕ ЗАБУТИ;
ТАМ СОКОЛИ БОРОЛИСЯ І СІЧІ НЕВГНУТІ.
І ТАМ ПРИСТУПОМ ДО БОЮ ШЛА СТЕПАНІВНА,
НЕ ЗНАЙДЕТЬСЯ В ЦІЛІМ СВІТІ ДІВЧИНА ЇЙ РІВНА;
ІДЕ СМІЛО, В РУКАХ ЗБРОЯ, ПАННА ЯК ЛЕЛІЯ,
„ІДІМ ВПЕРЕД, СТРІЛЬЦІ МОЇ! ВСЯ НА НАС НАДІЯ!"
ПІШЛИ СМІЛО НА БАГНЕТИ, МАКІВКУ ЗАНЯЛИ.
ПОЛЯГЛО ЇХ ТАМ СТОСОРОК, СВОГО ДОКОНАЛИ.
ІДУТЬ СМІЛО ЧЕРЕЗ ГОРИ І ЧЕРЕЗ РУЇНИ,
ІСТОРІЮ ПРИКРАШУЮТЬ НЕНЬКИ УКРАЇНИ.
РОЗІЙШЛАСЯ ПО ВСІМ СВІТІ ВЕСЕЛА НОВИНА:
„ЇДЕ ДО БОЮ З ЯСНИМ КРІСОМ КОЗАК І ДІВЧИНА!"

Зложили в 1917 р. три селянки в Славську, а саме:
Марія Онаць, Федуся Ферин і Настася Кірач.



Олена Степанівна в українському народньому вбранні.

ОЛЕНА СТЕПАНІВ.

ГАНДЗЯ ДМИТЕРКО

Дитина свідомого села Підберезець — чорнява, темноволоса, темноока; щира, прямолінійна, без застережень віддана справі, розуміла життя інстинктовно і не манила себе рожевими забаганками; любила свій народ і бажала своїми руками піднести камінь під фундаменти власної держави.

Ми знались школярками. Молодша від мене на рік, мала своїх ближчих товаришок і свій круг знайомих. Поза школою стрічалися ми на спільних пластових прогульках і на вправах Січ. Стрільців II. Лучила нас спільна ідея. Вдачею ріжні, ми розуміли себе в змаганні до одного.

1914 рік — війна. Вона від мобілізації при гаївській сотні. Скромна, невибаглива, точна, обовязкова. В Стрию стрінуло її те, що й інших неприйнятих стрільців. Пішла в Гуцульщину, в невідоме.

1915 рік — травень. Коротка стріча в Варпалянці. Між нами щира сердечність. Вернула з кількома прогнанцями до стрільців. Її приділено до іншої сотні, як моя.

1917 рік —вересень. Кінь — Пісочна. Чому ти вертала? Тут пекло безділля. . А старшинська харчівня — гніздо ос. Софія перестала ходити туди... І дійсно. Яка ріжниця, 1914 і 1917 рік. Над числами порцій харчевого відділу старалася в темній селянській хаті забути те, що насідало на душу. В комірчині за провіянтовою канцелярією пересувалися перед нами, тихими вечорами, спомини минулого, творилися нові образи досі незнаного.



Гандзя Дмитерко, хорунжий У. С. С.

Галицька війна. В часі боїв під Львовом вінчалися Гандзя і Василь, двох товаришів. Хвиля відвороту покотила їх обох на Україну. Камянець Подільський — той сам харчевий відділ — непевна доля. У Балті вродився перший син. Вічний неспокій. Большевицьке правління. Поворот.

Я відвідала Гандзю в Підберізцях. Двох малих синків. Вона мати — та сама роботяща, печалива людина.

Рогатин. Бурса. Бурсацька харчівня. Придалося знання війського харчевого діла. Робота йде справно, скоро і добре. Ніякий труд нестрашний. Кожний удар треба перенести: розвязання ґімназії, недугу найближчих... Чотирьох дрібних синів виховати треба, а життя не знає ласки.

Ми бачилися недавно. В нашім волоссю — сиві нитки. Осінь. Чи жаль того, що проминуло? Ні! Жаль, що не все брали життя таким, як воно є.

По давньому звичаю розуміємо себе в неодному без слів.

Львів, 10. жовтня 1932 р.

НАТАЛЯ ЛІВИЦЬКА.

ОСІННЄ

О ночі місячні, о ночі України!
Такі оспівані, такі ясні!
З моєї темної холодної чужини
Складаю вам оці сумні пісні.

Чи ж довго так мені дитиною й поетом
Тужить за вами в вересневій млі,
І згадувать, як там, під зоряним наметом,
Ясніє осінь на моїй землі,

І мріяти про хрест похилий під горою,
Про неба срібного ясну глибінь
І про зажурену над тихою водою
Верби сріблистої самотну тінь?

У СПРАВІ НАРОДНЬОЇ НОШІ

(Докінчення).

ЖІНОЧА НАРОДНЯ НОША В ДОЛИНІ ЧЕРЕМОША.

На цілій Гуцульщині тепер носять запаски на будень і до церкви, на весілля і всякі урочисті нагоди. Над Білим Черемошем носять околячки — запаски, а про свята опинки з чорними нагузниками. Це є тканий вовняний чотирокутник, який обхоплює кругом стан жіночий. Над Чорним Черемошем носять запаски подвійні з заду і з переду.

Запаски і опинки ткані з вовняних ниток, крашених ріжними красками. Взори на околячках і опинках є поздовжні, а на запасках („двоєничках") поперечні. До ношіння запаски тчуть грубші і не такі взористі. Про свята тчуть запаски тонше і додають сухозолоти („дріть, зіберина"). Кращі запаски є з волічок. Запаски з волічок купують у Косові і ті мають більше сухозолоти та блищать як золота взориста бляха. Купують їх про весілля та празники („храм"). Однак ті запаски не дуже практичні, бо дуже мягкі і легко мнуться. Тому прядуть основу з вовняних ниток, волічок купують, добувають сухозолоти та дають ткати своїм ткалям. Такі запаски і гарні і тверді. Зроблені запаски обрублюють і „обснуровують снурами". „Снур" плетуть з жовтих-цвітних („морквевних") волічок. „Снуриться" запаски з трьох боків, а на четвертий як стане, добре, а ні, то й так обійдеться, бо він приходить завсігди під попружку (пояс). Запаски сягають понижче колін. Задня запаска є довша, передня коротша. Сорочки зпід задньої запаски не повинно бути видно, а зпереду трохи. Зпід околячок і опинок видно сорочку кругом.

Запаски мають свої назви після краски тла. На тлі жовтім звуться колосові, на чорнім чорнобриві, на зеленім, зелені, голубі а на бурачковім бурачкові.

Зачіска гуцулки є доволі складна й ріжноманітна. Дівчата на Гуцульщині над обома Черемошами заплітаються у вилки з заду, в три пелюстки. На шиї сплітають обі косі у одну, і закінчують її заплітками (червона волічка) в три пелюстці. Коса висить по плечах і називається „фіст".

Голови прикрашують в літі, як ідуть до церкви чічями (живими цвітами), рідше купленими червоними, рожевими.

Хусток у літі дівчата не вживають. В зимі, всі, і дівчата і молодиці завязують хустки під бороду, а кінці перевязують на середині голови зверха. Давніше ткали хустки самі, писані як гуцульські скатерти з крашеної вовни, а нині купують хустки фабричні у квіти. Купують хустки на 1.50, 1.75 до 2 метрів довгі, звичайні або і шовкові. Тороки у хустках можуть бути або волічкові або шовкові. Носять хустки червоні, чорні, а послідними роками жовті в ріжні квіти по краях, а серединою дрібніші.

На великі свята, празники, прибирають дівчата голову в бовтиці. Бовтиці це волосся, з червоною волічкою уплетене, а між уплетами втикані блискучі „пуговички" (ґудзики). Спосіб плетення той сам, що звичайно, лише вилки не сплітають у одну косу, тільки у дві. Їх обвивають кругом голови. Під бовтицями убирають дівчата колірові нитки бавовни. Бавовна йде кругом голови і ззаду завязується. Додають ще волічок і спускають їх на плечі подібно, як по інших селах стяжки.

Перед війною жінки ходили дома в хустці, а до церкви вбирали перемітки з гарними тканими заборами на кінцях („цибах"). Під перемітку вбирали чіпець. Чіпець це рід сітки, яку самі вивязували, або купували в місті. Нині хиба старі жінки вбирають перемітки над Білим Черемошем, а над Чорним перемітку закинено. Жінки йдуть до церкви з „окритою" головою, завязавшися по молодицьки (на моду жабівську вивязують хустку над чолом, аби кінці звисали). На спосіб головський (село Голови) закидують оден кінець над чолом а другий звисає на заді, або по



Дівчина з Брустур. Світлив І. Іванець.

красноїльськи (кінці завязані ззаду і пущені плечима під кожух).

На шию вбирали давніше і тепер ще подекуди вбирають глиняні пацьорки роботи Бахмінського, або їх фальсифікати, шкляні, писані порцелянові, камінчики або і деревляні та т. з. „колотічки" (рід дерева). Нині хиба діти носять денеде по одній ніжечці тої старовини або старі жінки. Тепер купують шкляні колірові пацьорки великі, або дрібні („кришталі" або „хрусталі"). Носять і силянки власної роботи. З давної моди задержалися ще і до нині зґарди (дукачі). Зґарда або гуц. намисто це давні австрійські або інші старі монети, насилені поміж старосвітські пацьорки. Найбільші гроші нанизані посередині, з боків чимраз менші. Між пацьорки насилювали (колокільця) малесенькі дзвіночки.

Коралі завязують таки тими нитками, на яких вони насилені. Давні тяжкі коралі і зґарди зачіпали

„Чепрагами" або „пуговичками" (ґудзики), щоби не загубити намиста.

До вперізування служить гуцулці крайка або попружка. Попружка власного виробу з крашеної вовни є тверда і міцна. Виробляють попружки для дівчат вузкі, для дівок і жінок широкі, як ремені, на 20—30 цм., довгі на 3—4 метрів. Кажуть, що в широкій попружці не можна подвигатися, а при зігненню не так болить поперек.

Жінки в околячках не носять жадного передника. При запасках властиво також фартушка не носять. Але коло хати вперізують лише задню запаску, а на переді, щоби не збрудити, сорочки притикають білу платинку, декуди й купують в місті фартушок зґл. матерію, з якої шиють його. Фартушки ввійшли „в моду" від служниць, що служать в учителів або священиків. Одначе коли йдуть десь від хати, то притикають передню запаску, пару тій, що ззаду.

Поверх сорочок надівають кожухи т. з. кинтарі. Кожухи-кинтарі шиють без рукавів; вони сягають нижче пояса (стану). Кожухи шиють кушнірі — зайшлі міщане, а з них вже переняли шиття і самі гуцули, що час від часу видумують „нові моди".

Кожухи прикрашують дуже гарно витинаною шкірою з червоного або чорного сафіяну в зубці. Крім того зубці вибивають металевими кружальцями, „пишуть" кожух шнурками. При святочних кожухах укладають шнурки у вічка (ромби) і на плечах пришивають „пояс". Пояс, це силянка сафіяну на середині по білій „голици" (біла скірка), а по боках кручені шнурки з волічки помаранчевої або жовтої краски. Часом до зубців пришивають ще „пуговиці" — ґудзики. В той спосіб „пишуть" кожух кругом в долині і трохи передки до шнурів, що пришиті з переду по обох сторонах. На передках є по два „снури" — жовтий і зелений, а за ними зубці. Комір при кожусі „стелений" (виложений) і називається прошивкою. Окрім того прикрашений цілий кожух на краях, на переді, коло пах і довкола ще чорним смушком. Смушки пришиті до кожуха силянкою, щоби не слідно було шва. На щодень шиють кожушки простіше. Називають їх „ясінськими" (Ясінь на Закарпатській Україні). Давніше плечі у кожусі прибирали ріжнокольоровими хрестами або раками з сафіяну. Нині можна ще такі кожухи подибати над Білим Черемошем.

Поверх кожуха вбирають на дощ або студінь сердак, ґуґлю, манту, а в зимі кожух т. з. рукавник т. є. кожух з рукавами. Сердаки шиють з чорного або червоно крашеного сукна. Червоний сердак має назву „крашенек". Сукно власного виробу. Ґуґля шита на взір пелерини, без рукавів, з білого сукна. Ґуґля має білий ґуґовник (ґоґовник), рід каптура, від дощу на голову. Манта буває звичайно з сивого сукна домашньої роботи і служить головно богачам до подорожі в дощеві, студені дні, або зимою вбирають її поверх кожухів від снігу.

Вся гуцульська ноша коротка, щоби не путала ніг при ході. З довгих сердаків сміються і кажуть, що це бойківський. Сердаки застібаються на переді на ґудзики, що зроблені з ріжнокольорової бавовни і пришиті на правім боці. Застібки зроблені з „рєски" на лівім боці. Кожухи застібаються рівнож на переді на ґузики зі шкірки, що пришиті на правім боці. Застібки на лівім боці з крученої шкірки. Ґуґлі застібок не мають жадних, лише в горі під шиєю є гачки і „ретязка" (ланцушок) або чепраги на обох боках.

Сердаки прошивають кругом (стебном) червоною, жовтою волічкою в три або чотири рази, кругом, коло пах, шиї і рукавів, долом і на переді. В кутах сердаків вишивають „кучері". В горі з обох боків коміра є два великі ґудзики з волічок, які звуться „дармовисами" і служать лише для прикраси. Кругом сердак обшитий ясножовтим шнуром, а шнур „пишуть" поверха ріжними волічками. Ґуґля прибрана лише чорним шнуром на переді коло шиї. Часом її вишивають волічками, а часом дають і колірові дармовиси.

Манта обшита червоним „снуром", писана в рогах „кучерями". Застібається на довгі червоні застібки і червоні ґудзики, що вивязані зі „снура".

Для ходу убувають гуцули постоли. Крім постолів носять чоботи. По війні почали носити черевики. Чоботи вбирають жінки й дівчата для святочної нагоди. Вони звичайно рисовані, як гармонія.

Постоли — „виробячки" роблять із волових шкір, білі або крашені червоною краскою. Бувають постоли і „свинячки" з сирої моченої в дубині свинячої шкіри. Постоли прикрашують зморщками з одного боку знадвору. Пересилюють їх білими ремінцями (вступи).

Черевики жінки рідко носять, а як колись і носили, то в роді чобітка, чорні, шнуровані на високих запятках із підковами і високими холявками.

Давніше жінки взували до постолів опучі, викроєні з домашнього сукна чорного або крашеного, в трикутник, краями обшиті. Тепер шиють канці відповідно до ноги а на переді канця вишивають „вічка". Кругом ноги вишивають „рижки" ріжними бавунками і обкидають вгорі, щоби сукно не стряпалося (т. з. обмітки).

Під канці вбирають „штуци" — рід панчіх без стопи, плетених із крашених вовняних ниток. Штуци сягають під коліна. Канці обмотують до устугви волоками.

Волоки, це прядені білі вовняні нитки, друґані опісля. Волоки можуть бути білі, чорні або колірові. Красять волоки на зелено, жовто. Волоки обмотують наоколо ноги на конець раз коло разу, так що повстає наче білий чи чорний обручик довкола.

Такою буде в загальних обрисах теперішня жіноча ноша Гуцульщини.

Слід зазначити, що тут і там можна подибати дещо відмінне від поданого, дещо переіначене, однак в загальнім опис не відбігає від дійсности і можна його уважати за вірний образок теперішнього.

За ласкаві уваги відносно пропущеного та неточного, авторка буде вдячна, та постарається доповнити взглядно вияснити побажане.

Д. БІЛЕНЬКА.

ДЕЩО ПРО ТРИЗМАГ

Галльо! — Тут впав рекорд, там ще одна найскорша жінка, тут знову найдальша метунка; а все мінути, секунди, а навіть десяті секунки ріпають, або метри чи центиметри дають спортовому світови нового мистця. А все в горячковім темпі, кожний день приносить зміну. Бо спорт росте! Бо границі людської можливости великі.

Але в нас так часто ще чути питання: А що властиво той спорт дає? Яка з того користь, що ти там на площі бігаєш пів дня? Не все одно метер дальше чи ближче кинути, центиметер вище чи нижче скочити? А ті рекорди — безголовя! Пересада! А кажу: ні, не все одно! Бо метер дальше кинути — то цілоденне вдоволення; центиметер вище скочити — це тверда постанова ще один вище, а рекорд — тихе зітхання, а світовий рекорд — це навіть не задушевна мрія! —

Легкоатлетичний сезон скінчився. Праця йшла від весни. Перше тренінґи на площі, підготовка. Потім внутрішньо-клюбові змагання. Ціль їх — зробити перегляд змагунів, вибрати ліпших до міжклюбових змагань. Слідує вакаційна перерва. Для тих, що мають змогу тренувати дальше (площа, прилади), це знаменита нагода поправити свої осяги — приготовитися до краєвих змагань.

Осінні змагання дають висліди цілорічної праці. Великі краєві легкоатлетичні змагання збирають змагунів з цілого краю. Йде боротьба за кожний метер чи центиметер, за кожну мінуту — секунду. Падуть рекорди. — А на закінчення сезону приходять многозмаги, значить тризмаг і пятизмаг. — Як назва вказує, перший обіймає три конкуренції, а другий пять.

Многозмаги вимагають від змагунки всесторонности, доброго опанування трьох чи пятьох конкуренцій. — На тризмаг складаються: біг 100 м., скок у гору і мет ратицем. Кожна змагунка мусить ставати до всіх, а відповідно до часу в бігу, висоти в скоку і далечини мету добуває якусь кількість пунктів (обчисляється їх на підставі уложеної табелі). Коли дістане найбільше пунктів, здобуває мистецтво краю в тризмагу чи пятизмагу на даний рік. — Видно з цього, що до многозмагів можуть ставати лише ті змагунки, які мають добрі осяги в більше конкуренціях рівночасно.

В нас закінчив сезон лише тризмаг. Хоч дощ крапав, і вітер добре докучав, і змагунки тряслися (тим разом не з хвилювання), то всеж дістали ми мистця в тризмагу на рік 1932/33 — п. Марусю Кос (Плай). Добула вона 61.4 пунктів і тим поставила рекорд в українськім тризмагу, кращий від торічного на 14 пунктів. І так зла погода не злякала нас, але на жаль і не було кого лякати, коли стартували лише дві змагунки. А шкода! бо конкуренції в тризмагу дуже цікаві й було би тим двом у гурті тепліше.

Так минув рік нашої праці в легкій атлетиці. А вислід — кілька нових рекордів на краєвих змаганнях. Значить знову крок уперід. Ще раз мушу сказати — і на краєвих змаганнях було нас мало. Найбільше змагунок дав Львів — було їх 16. Перемишль дав тільки дві змагунки, але за те дві найкращі змагунки з Перемишля змагають у польських клюбах. — Стрий дав одну змагунку. А де всі інші міста? Чиж ніде нема спортового кружка, який зібрав би наших жінок і дав їм ту приємність, яку дає тренінґ на площі? Охочі до спорту знайшлись би. Якби ви всі знали, кільки приємности, вдоволення дають дві години проведені на площі! Тільки відважно і рішучо взятися до того. В кожній з нас є маса енергії і природна потреба виладувати її. Правда — як я училася і не було часу на площу, то бодай скринтом у кут кинула і так виладувала її трохи! Але шкода книжки, як можна кинути на площі кулею; така кругленька і не тяжка, аж просить, щоб нею кинути. А хто ніжніший і більше пацифістично успосіблений, не любить таких брутальних річей, як куля або гострих як списа, може легенько заграти у відбиванку. Це спокійна гра, вимагає тільки зручности і точности. Сам мяч перелітає з одної сторони сітки на другу, хиба, що часом впаде на землю. Сонце легко припече, трошки нас бронзом помалює! А як дощ паде — о, тоді дуже приємно. Часом котра сяде в болото, волосся зробиться рівне — ані сліду з природних кучерів — лице в чорні кранки, бо щож, болото бризкає, але гумор як ніколи, і сміху-сміху! — а в нинішних „кризисових" часах і за сміх тяжко. —



Дефіляда змагунок („Стріла") перед Радою Укр. Спортового Союзу. „День Українського Спортовця" в 1932 р. на площі Сокола-Батька у Львові. Світлив Н. Нижанківський.

Я хотіла ще багато написати, спеціяльно про значіння спорту для жінки, його вплив на психічний її стан. Але це колись іншим разом. Тепер ще тільки пригадаю щось цілком актуального. Йде зима, а з нею сніг. А по снігу так добре, добре їздити на лещатах; так мягко падати, неначе в пух. Всюди є горбки, чомуж по них не їздити? А де рівніше, там можна за конем або санками їхати. Навіть не треба мучитися, бо кінь біжить, а дзвіночки дзінь—дзінь і мигтить сніг у сонці, а вітер свище в уха свій зимовий свист, а ти все вперід, вперід...

На лещатах може кожний їздити. Від малих дітей до найстарших. Не такий великий кошт, а приємність на цілу довгу зиму. Тому кожна вже тепер нехай подбає про одяг, черевики і дошки, щоби зима нас не заскочила неприготованих. Бо потім у зимі зачинаємо купувати, вибирати, а врешті мине зима і „на лещатах не була і викинений гріш". — Вправді є ще тепер таке слово як „кріза", але від чого жіноча помисловість. (Зі старого плаща штани, з фляпелі блюза, рукавички і скарпитки можна самій зробити і т. д.).

Тому приготовляймося всі, бо вже скоро забіліє, заблестить красками сніг, задзвонять санки дзінь—дзінь, — тоді лише дошки на плечі і гайда в гори, на сніг, до зимового сонця!

МАРІЯ КУЗИКОВА.

ЯК РОЗВИВАЄТЬСЯ ДИТИНА

Роля матері у кожній суспільности велика, бо її завданням виховати молоде покоління. Кожна мати старається дати дитині як найкраще виховання, бо хоче бачити її щасливою.

На допомогу матері-виховниці стає знання, а саме наука про дитину — пайдольоґія, яка досліджує фізичний і психічний розвій молодої людини. Ріжні причини зложилися на те, що матері більше знають про фізичний розвій дитини, більше дбають про тіло, а психікою дитини інтересуються мало, мабуть тому, що (зовсім безпідставно) вірять у схожість своєї власної психіки із психікою дитини. Наслідком того приноровлюють у вихованні методи, які були би добрі у відношенні до зрілих людей. Така поведінка є помилкова, а наслідки її бувають деколи дуже важкі.

Дивно стає, коли приглянемося тому, що довкола нас діється: Ніхто не віддасть матерії на сукно людині нефаховій, — але функцію так важну, як виховання молодого покоління, дуже часто сповняють люди, які не знають душі дитини, ані не стараються її зрозуміти. У нинішних часах, коли найкращі психольоґи посвячують свої сили психольоґії дитини, — таку поведінку треба вважати неоправданим недбальством.

Довго, бо до двох літ не знаємо, що дитина думає і як думає, чого вона хоче, що її болить, — дитина до цього віку не говорить. Пізніше вона вчиться говорити, але рівночасно вчиться скривати свої переживання, а навіть брехати під впливом страху, сорому чи з інших причин.

Нинішня наука про дитину признає передусім два основні права: I. Дитина не є малим чоловічком, — вона зовсім інша від дорослої людини, так під оглядом фізичним, як і психічним. Те значить: Дитина не є від нас дурніша, лише її розум, її інтеліґенція інакші від наших; вона не думає гірше від нас, лише думає інакше, ніж ми. Це для виховників дуже важне правило; коли дитина щось накоїть, треба на те дивитися очима дитини, а не нашими, — треба старатися порозуміти її мотиви, — а рішуче не вільно судити дитини після себе, як воно звичайно водиться .

II. Дитина розвивається нерівномірно, скоками. Бачимо те на тілі дитини: вона деколи росте дуже швидко, потім довший час росте дуже слабо. Те саме право важне для психіки дитини. І так: до певного віку дитина майже не говорить, зате потім дуже скоро виучується великої кількости слів.

Розвій молодої людини ділять психольоґи на дитинство, яке триває від уродин до 11 року життя. Тоді у неї розвивається мова, память, думання, інтеліґенція. Вік між 11, а 21 роком — це молодість: у цій фазі розвиваються почування і в парі з тим людина відкриває у себе волю, та вчиться її вживати. Цей період буває у деяких людей дуже бурливий.

Ці дві головні фази розвою людини можна ще дальше поділити: Вік 0—5 літ — це раннє дитинство. Мала дитина зразу виконує чинности без ніякої цілі, лише для вправи, для забави. Вона прим. кидає богато разів якийсь предмет на землю, якщо лише знайдеться хтось, хто має охоту його підносити, — або бє ложкою по кріслі і те справляє її очевидну приємність. Старання, щоби її зрозуміти є зовсім зайві. Дитина взагалі не уявляє собі ще тоді, що можна її не розуміти.

Найбільше любить бавитися одинцем і любить говорити до себе для забави. Такий монольоґ займає половину самочинного говорення дитини до 5 літ. Дуже точні обчислення в цій справі перевів женевський психольоґ Piaget. Він дійшов також до переконання, що коли діти в цім віці говорять до себе і не помагають собі при тім рухами, то зле себе взаїмно розуміють.

Таке мале сотворіння живе в крузі своєї фантазії й забави. Всі предмети, що рухаються, а навіть і такі, що зовсім нерухомі вважає живими. Одна дівчинка була свято переконана, що камінцям сумно лежати непорушно на одному місці на дорозі. Підчас проходу збирала їх до фартушка, несла далеко й кидала на іншому місці дороги. З віком таке оживлювання мертвих предметів слабне і далі щезає зовсім.

Почування в цім часі дуже слабо розвинені і обмежені ще до чисто фізичної сфери. Прим.: прикро дитині з причини голоду, — вдоволена з цього, що їй тепло і т. д .

Вік між 5, а 7 роком, це переходовий вік. Давні заінтересування і чинности вигасають, а їх місце займають постепенно нові, які виразно виступають щойно у віці 7—11 літ. Цей вік, це фаза обєктивна. Дитина цікавиться тоді дійсністю, старається пізнати світ, стає завзятим збирачем марок, образків і т. п.

Про діти до 11 літ можна сказати, що одно з них більше, а друге менше інтеліґентне; одначе не можна тоді ще сказати, до якого звання найбільше клониться дана дитина. Наше дотеперішнє шкільництво із цим фактом зовсім не числилося. В IV. кл. дитина мала 10 літ і тоді вже мусіли родичі вирішити, куди спрямувати дитину. Новий устрій шкільництва пропонує 6 кляс всенародної школи. Щойно потім ішла би дитина або до 7 кляси, або до ґімназії, а далі до ліцею, де слідує розділ на типи.

Коло 10 року життя змисли доходять до найвищого розвою. Дитина, що прийшла на світ, розріжняє зразу лише світло й тінь. Краски зачинає бачити постепенно і щораз краще їх розріжняє. Коло 10 року зір доходить до найвищого розвою, так само слух, чуття й інші змисли. Також память доходить тоді до найвищого розвою, потім удержується якийсь час на цім самім рівні, згодом слабне. Коло 11 року зачинає дитина думати й розумувати в такий спосіб, як старші, отже словами. Досі думала лише образами.

На 11 рік припадає час, коли діти найбільше собі докучають і прозиваються. В одній клясі на питання учительки, чому докучають своїй товаришці відповіли так 11-літки: „Як не докучати її, коли вона не борониться?" Відносини між такими дітьми порівнують психольоґи до відносин серед птиць. Коли дві птиці стрінуться вперше, міряться і побідниця від тоді стало клює побіджену. Анальоґічно представляється у дітей справа прозивання й докучання.

Почування у них ще слабо розвинені, але зачинають відріжняти добре від злого; одначе не дуже розуміються ще на тім, що гарне, а що ні; смаку не мають виробленого.

Під оглядом фізичним, це час гармонії, — діти зрівноважені, не нервові, зручні, легко їх вести. Далі кінчиться дитинство, а зачинається молодість.

З діточим віком звязана квестія ейдитизму, (Jaensch) досі ще далеко не вирішена. Ейдетики — це особи, що мають здібність витворювання ейдетичних

образів ц. є зображень, що мають характер спостережень. Коли такій людині покажемо прим. якийсь образ, а потім сховаємо його, вона бачить цей образ так живо, якби він не був схований. Вона дає тоді докладні пояснення щодо змісту образу й його красок. Нині знаємо напевно, що ейдетизм існує в дітей, але не знаємо докладно коли й як часто. Щезає ймовірно в віці дозрівання і в зрілих вже його не стрічаємо. Як справа з ейдетизмом не стояла би, в кожному випадку певна є живість і конкретність діточих зображень. Дитина не може, як зрілий чоловік, переховувати найважніших даних спостережень у словній формі, а тільки в картинах.

Літа 11—14, це перехід від дитинства до віку дозрівання. Це є т. зв. вік упору (Trotzalter, Vorpubertät), дуже прикрий час для дитини і для її окруження. Розвиваються полові залози, а їх витвори, гормони, дістаються до крови і дразнять непривичну до них нервну систему дитини.

Дитина чує, що з нею щось діється, бачить що є ненормальна; у зовсім спокійних і чемних досі дітей доходить до виладування змучених нервів. Ми всі добре знаємо таку дитину: Вона сильно росте, всі одяги на неї тісні й короткі; Вона незручна, нездарна, і чує те; цей стан хоче покрити перед собою й окруженням дикими, голосними виступами. Деякі з цих дітей замикаються в собі, лише часами вибухи, афекти зраджують їх внутрішній стан.

Тоді будиться почування краси, діти в тому віці не хочуть вже так радо рисувати, як давніше, бо розуміють, що їх рисунки не гарні. Коло 14 року стає ясним молодій людині, що рисунок не служить людям, як засіб до порозуміння, але що він має здійснити певні естетичні вартости. Деякі рисують дальше, але ті мають спеціяльні здібности в цім напрямі. Будяться також моральні почування, прим. солідарність доходить біля 13 року до високої степені. Діти основують тоді залюбки всякі союзи, гуртки, або й банди.

У хлопців обявляється тоді охота до подорожей, вони дуже часто втікають з хати за границю, або десь ближче. Таких громадян ловлять в Ґданську або на Збручі, завертають до хати і... звичайно викидають за те зі школи.

ДЖАНЕТ ҐАЙНОР ПРО СЕБЕ

Я народилася в Філаделфії в скромній міщанській родині. Ніколи в нас не було балачки про театр або фільму, так що моє бажання фільмувати здивувало дуже моїх домашніх. З дитинства мріяла я про звання артистки й дуже проти волі родичів поїхала в 1924 р. до Голівуду.

Тут мене закликали грати героїню в невеличких комедіях та епізодах. Такими принагідними виступами проминув мені перший рік. Але й другий не заповідався краще. Мене заанґажовано щоправда до більшої фільми, але це була дика ковбойська гра, де треба було безнастанно гнати на коні, скакати на дерево, тонитися в ріці. Отже окрім фізичного зусилля, не вимагали від мене інших акторських здібностей.

Щойно за пів року пощастило мені виступати в справжній великій фільмі. Це була фільма „Джон Флуд", яка принесла мені контракт із Фокс-Корпорейшен. Тут я грала кілька разів у подібних фільмах без великого успіху. В „Синьому Орлі" стрінулася я вперше з Джорджом О'Брієном, який від того часу став моїм постійним партнером. Разом із ним накрутили ми фільму „Схід сонця". Тут прийшлося мені вперше працювати з покійним режісером Мурнавом, якому я завдячую багато нового в моїй грі. Це був перший мій великий успіх. Щойно тепер зрозуміла я, якою дорогою мені йти в фільмовому мистецтві.

Слідуючі фільми „Семе небо" й перший мій звуковик „Чотири чорти" дали мені велике задоволення. Я пробую тепер своїх сил і в інших ролях

Переклад *Н.*



Фільмова артистка Джанет Гайнор.

Л. БУРАЧИНСЬКА

КОЛЄТ І КОСМЕТИКА

Колєт — це славне прізвище, від якого поширюється з гордощів усяке французьке серце. Колєт займає своє місце в світовій літературі, окреме й особливе місце, яке чекає нобліївської нагороди. Колєт тепер близько пятьдесять літ, а її писання такі життєрадісні та збитошні, неначеб видумані на великій навзі в якійсь гамірній дівочій гімназії. Глибина досвіду, що криється за тим, пробивається лише тут і там.

Колєт живе в Сен Тропез, на півдні Франції. Там лежить серед буйного здичілого саду й винограднику її давна провансальська хатина. І вона господарить тут у сандалах та коротких штанятах. За нею бігають коти, ціла армія котів — приятелі її самотности. Великі, сірі, тягнуть лінливо пушисті хвости й жмурять блідозелені очі. Чорні крадуться в гуцавині наче тінь і світять звідти жовтими топазами очей. Тоббі, старий біленький моне лежить із виглядом скептика біля порога. Бо він усе те бачив, усе те знає. Він же виступав разом із своєю панею, коли вона ще була акробаткою в кабареті.

Колєт мала дивні професії. В її автобіографічних повістях „Кльодіна" та „Волоцюга" можна богато дечого зрозуміти. Кльодіна народилася й виросла серед такого буйного здичілого садку, як ось цей і навчилася від своїх приятелів, домашніх звірят, бистро спостерігати. Тепер на цьому домі рисується кругла таблиця: „Тут народилася Колєт". Але тоді таблиці ще не було, тільки була цікава, тендітна молода дівчина, яка вийшла заміж за відомого паризького журналіста. Її письменницький талант та бистре спостерігання понадобилось чоловікові. Він навчив її писати швидкі статті, які підписував своїм прізвищем і так здобував розголосу. Він привчав її до паризької розпусти, показуючи їй усі прірви великого міста. Аж поки цікава й тендітна дівчина не зворохобилась. Недовіря, відраза зломили її любов до нього й увільнившися з цих оков, вона пустилася в життя по своєму.

Стільки про „Кльодіну". А „Волоцюга" розказує нам далі. Волоцюга йде до кабарету співати пісеньки та танцювати з моносм Тоббі. Шукає собі тут заробітку, а також живих, дійсних переживань, яких вона не знайшла в облудному світі книжок. Вона стрічає в цій країні дешевого блеску простих, щирих людей, які розуміють, що це таке — горе. Їхня дружня піддержка рятує довіря до людини. Поволі загоюються рани — Колєт починає знову писати. Зразу вона дописує до часописів, потім різьбить із шматків свого минулого невеличкі повісти, новелі, пєси. Але Колєт не може бути лише глядачем у великому театрі життя. Вона мусить сама грати в ньому, — живому, шумному, барвистому. Колєт стає репортеркою, бігає по спортових ігрищах, балакає з Ляндрі-Синьобородим, добивається до окопів підчас війни. Її книжки, здавалось би, налиті вщерть вражіннями, де одна думка гонить невпинно другу. Гостро пронизує вона ними людське серце й розказує про нього з жіночою балакучістю. Але деколи стає її мова мягка й мельодійна: коли Колєт згадає свою матір, яка то тут то там виринає в її творах. Найкраща її книжка „Народження дня" присвячена матері. Бо „найкраще переживання мого життя — це моя мати. Їй ставлю я цей памятник. Їй, вічно молодій, вічно новій, яка все і всюди щось починала! Не забути мені ніколи такої матері, яка дріжучи від зворушення схиляла зморщене обличчя над пупянком квітки. Її, яка сама ніколи не переставала розквітати, все на ново..."

А тепер? Не думайте, що Колєт пятьдесятьлітня, мислителька й самітна думає доживати віку в провансальській хатині зі своїми котами. Вона здивувала весь французький світ нечуваним жестом: зреклася літературної праці й відчинила косметичний сальон.

Так дійсно, косметичний сальон. У Парижі, при площі Бован. І випускатиме в світ таємничі, пахучі коробочки з написом „Poudre Colette", або „Créme Colette", так як давніше свої спостережливі книжки у жовтих обгортках. І вона сміється добродушно з обурення, яким закипіли лави її читачів.

Правда, Колєт це їм давніше вже заповідала. Коли вийшла відома її книжка „Народження дня" і вся преса загомоніла в похвалах, Колєт заявила рішуче: „А тепер уже кінець із писаниною. Чи знаєте, яке мені грозить нещастя? Отой сіроголубий папір, якого я вживаю вже роками, потіха для моїх втомлених очей, перестають уже виробляти. Я ще маю пять кільо того паперу, а коли він скінчиться..." „То ви такі залежні від паперу?" спитав на це жартівливо Поль Жеральді, її приятель.

„Мовчіть ви, Бога ради! Ви є в стані писати на лякованому столі, що відзеркалює всі предмети. А ви ще гірші!" звернулася вона до Фабрелюса. „Ви навіть диктуєте свої писання до машини! Це стораз гірше від такого дзеркального стола. Бо я не можу подумати навіть, що могла би говорити колинебудь те, що пишу! А тут бачити свої обриси в якомусь гладкому столі, або слухати свого голосу, що диктує. Ні, ні, це виключено! Я заморозилаб себе!"

І мабуть вийшов уже Колєті блакитний папір. Але клаптик його вона зберегла ще, бо написала свою „оборону", а радше пояснення свого поступку. З правдиво французьким дотепом та легкою насмішкою відповідає вона на запити, здивовані та обурені, які щодня напливають. Що вона десять, двадцять літ писала книжки, хиба цього вже не досить? Вона-ж давно, ще з дитинства мріяла про пахучі креми та білила. Від матері ще навчилася приправляти оцет із рожі, який лікує відмороження. А втерти „Gold Gream", сніжнобілий і пахучий від чистого воску вона вміє, як ніхто. Помада з овечого товщу це для неї іграшка, як і двадцять інших мастей...

„А потім, ви й не знаєте, які жінки наївні! Вони по діточому несвідомі того, чого їхнє обличча потребує. Вживають за темного, або за ясного румяна, обмальовують собі очі як несамовиті, розводять собі румянець по лиці за низько, або за близько носа, або за далеко від очей... А я добре знаю, що треба поправити на перелякаиому обличчі вянучої жінки. Стільки я надивилася на цю велику країну — людське обличча — що порушаюся по ній без надуми. Яка я горда на тих, що виходять ізпід моїх письменницьких пальців на ярке денне світло! Я дивлюся їм услід з порога моєї лябораторії й трохи що не гукаю: „Ідіть же, йдіть кохати, йдіть творити... ідіть грати!"

Колєт знайшла собі знову роботу, гідну своїх спостережливих очей. Вона чує під рукою боязкий погляд та тріпочуче серце красуні, читає в зморщках, у впалих щоках своїх клієнток. В жажді їхнього погляду, в тужньому усміху бачить вона відблиски тої великої гри, яка зветься життям. А вона пішла добровільно за куліси, бо може звідти їй краще спостерігати.

ЗИМІВЛЯ КВІТІВ

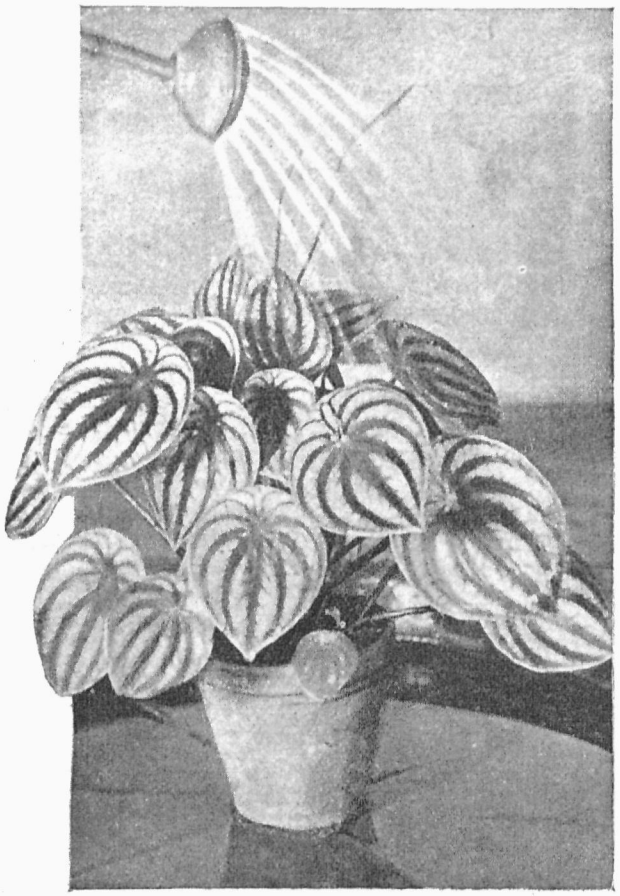
Вже заосмотрюємо на зиму вікна та двері, бо гострі зимові вітри починають докучати. Треба подбати й про вазонкові квіти, оці клаптики зелені, в яких ми рятуємо собі спомин літа. Ми вже вийняли їх ізза вікон, із бальконів і примістили їх на столиках та підставках у мешкальних покоях. Бо передержати квітку через зиму як слід, це дуже важне завдання. Особливо в тих квітів, які мають цвисти зимою, або на провесні.

Приладжуючи зимівлю квітам треба їх докладно перечистити й викупати. Великі листки беґоній, аспідістрії, фільодендрону обтерти вогкою ганчіркою, землю зрушити трошки в вазонку, щоби була пухка й продушна. Фільодендрон випускає бічне коріння, яке звичайно втинаємо непотрібно. Його треба (коли воно ще мале) спрямувати до землі, нехай там закріпиться. Кактуси обсіли часто дрібні мушки, які спинюють ріст та розквіт рослини. Їх треба позбутися за всяку ціну тепер, коли рослина готовиться до зимового відпочинку. Розпустити в шклянці води ложочку алькоголю, тонку палочку обмотати кусником вати й тим розчином обчистити кактус від мушок. Вичищений кактус можна сполокати водою.

Мушки є взагалі ворогом усіх рослин, яким вони дуже часто докучають. Вони розмножуються швидко в рослин непідливаних належно, в яких надто сухе коріння. Позбутися їх не так легко, тому, що мушки бувають ріжні й ріжно відпорні на всякі охоронні засоби. Звичайно вживаним засобом є купіль із розчину теплої води, мила й вивару з тютюну. Обмиваємо листки губкою, а пень мягкою щіточкою. При цьому треба вважати, щоби розчин не дістався до землі в вазонку або до коріння квітки. По такій купелі треба сполокати квітку чистою літною водою.

Але й здорові, чисті рослини треба купати зимою, щоби хоч по части заступити їм цілющі літні дощі. Для цього зладити собі широку бляшану миску або мидницю, в яку можна би поставити глечик по середині й поливати його з коновки літною водою. Вистачить переводити це раз на тиждень, а окрім того правильно її поливати. Від такої купелі рослина відзискує свіжість і позбувається пороху. Листки дістають гарного полиску.

Приміщення рослини на зиму дуже важне, залежно від того чи вона має в зимі цвисти, чи відпочивати. Аспараґус вимагає кімнатної теплоти, але від сухого воздуху жовкнуть легко зелені його листочки. Сильного світла не потребує. Аравкарія не любить опаленої кімнати, вона повинна стояти на такому місці де температура вагається поміж 4°, а 12° С. Таку саму теплоту любить азалія. Одначе ця вибаглива квітка



Зимою треба також поливати квіти.

потребує богато світла і не любить зміняти свого місця. Так само треба поступати з беґонією, яка направляє до світла свої великі взористі листки. Клівія-як не мусить купатися в світлі, але за те вимагає безнастанного піклування й підливання зимою, бо це пора буйного її розквіту.

О. П.

КОЛЄТ.

„ПАРИЗЬКА МОДА“

„Двадцять су перше місце, десять су друге, пять су діточі й стоячі квітки“. Така була колись скаля наших театральних розваг, коли трупа мандрівних артистів заблукалася на один вечір у моє рідне село. Слуга громадський, якому було доручено повідомляти про все тринадцятьсот мешканців цього повітового осередку розбубнював цю подію вранці коло 10-тої години. Село горіло від захоплення. Ми, діти, підстрибували на місці, вигукуючи пискливо. Дівчата замовкали на хвилю, поражені щасливою несподіванкою, а потім утікали, як від тучі. А мати моя жалілася не без злої волі. „Мій Боже! Голубонько, ти-ж не потягнеш мене на „Жіноче горе“? Це-ж таке нудне! Жінка, яка горюватиме, це буду я...“ Всеж таки вона приготовляла свої рурки, щоби нарясувати сама свій найкращий „перід“ із тонкого батисту...

Який випадок привів одного дня до нас трупу мандрівних артистів, що розпорядкала справжніми декораціями й костюмами? Всі члени її були чисто одягнені, не вихуділі. Вони приїхали під проводом якогось добродія в високих чоботах. Ми, батько, мати і я не завагались видати по три франки на особу, щоби почути *Гернані*. Але така висока ціна злякала наше дрібничкове село й уже другого дня театр покинув нас і примістив свої шатра в сусідному містечку Н. Аристократичне й кокетливе місто, сховалося у підніжжа свого замку й стелилося перед ясновельможними його власниками. *Гернані* заповнило там салю

вицерть і пані графиня, по представленні, прилюдно привитала пана Марка д'Аврікура, першого любовника труни. Це був високий і вродливий молодий чоловік, що вимахував мечем, неначе паличкою й прикривав пушистими віями свої мягкі карі очі. Слідуючого дня трохи не подусилися глядачі на *Денізі*. А третього дня, в неділю, пан д'Аврікур, з'явився в темному вбранні на Богослуженні в 11-тій год., подав свячену воду двом збентеженим дівчатам й відійшов, не піднімаючи очей на оте їхнє хвилювання. Оцю скромність хвалило ціле містечко, яке зібралося кілька годин пізніше на пополудневому представленні *Гернані*. Публиці не вистачило квітків.

Дружина молодого нотара в Н. не могла холодно розважати. Вона дозволяла собі на різні й збитошні вистуни самоцевної жінки і копіювала сукні „оцих пань із замку". Залюбки співала, супроводжаючи себе сама на фортепяні й носила зачіску по послідній моді. Слідуючого дня, вчасним ранком пішла вона замовити собі французьке тісто на пашет до Поштового готелю, де зупинився пан д'Аврікур і стала слухати з зацікавленням балачку коршмарки:

„На вісім осіб, прошу пані? На суботу о 7-мій годині, напевно? Я лише подам горячого молока пану д'Аврікурові й зараз запишу замовлення... Так, прошу пані, він тут мешкає... О! пані моя, ніхто не сказавби, що це актор! Голос як у молодої дівчини... І як лише відбуде свій прохід по обіді, вертає до своєї кімнати й береться за свою робітку."

„Робітку?"

„Він гантує, прошу пані! Як чародій! Кінчає тепер накривало на фортепян. Він його виставлятиме. Моя донька відбила собі взір..."

Дружина молодого нотара підглянула того самого дня пана д'Аврікура, який мріяв під липами, зачіпила його й стала розпитувати про певне накривало на фортепян, про його взір та виконання... Пан д'Аврікур почервонів, прислонив рукою свої шовкові, карі очі, гукнув пискливо щось неясного й забурмотів збентежено:

„Дурниці!.. Це дурниці... в Парижі тепер у моді..."

Недбалий рух рукою, що виявляв його миле заклопотання, закінчив те речення. На те нотариха відповіла запрошенням на завтрішній чай.

„О! це невеличкий чай для близьких знайомих, де кожний може принести свою робітку..."

Того тижня ішов *Зять п. Пуаріє* при повній салі, поруч із *Гернані, Горбачем і Двома Боязливими*, на хвилях захоплення невтомної публики. Пан д'Аврікур цікавив усіх у пані президентової суду, у пані антикарової і в пані інспекторової красками своїх краваток, своїм струнким ходом та способом витання.

Таку саме хвилину вибрав собі власник замку, неприсутний уже від довшого часу, щоби загостити до Н. і порадитися місцевого нотара. Він застав нотариху за чайним столом. Біля неї сидів директор канцелярії, костистий і честилюбивий великан і числив хрестики на стаміні, натягненій добре на пальцях. Син антикара, молодий гуляка з обличчям візника, гантував моногрaм на серветці а товстий удовець Ґлом, заповнював вовною, золотисто-жовтою й рудою на переміну, кліточки теплих пантофлів. Аж до старенького п. Деманжа, який дріжучою рукою пробував вивести взір на грубозернистій канві... Пан д'Аврікур стоячи деклямував вірші, обвіяний зітханнями жінок, які сиділи бездільно.

Я ніколи не довідалася точно, якими короткими словами чи якою ще більше строгою мовчанкою змів ґраф „послідню паризьку моду" й роз'яснив оцей дивогляд добродушним людям, які задивилися на нього з іглою в руці. Але мені розказували безліч разів, як другого дня рано вирушив театр у дальшу мандрівку, і як у Поштовому готелі не лишилося ні сліду Гернані, ані нахабного зятя п. Пуаріє — ні сліду, тільки моток шовку і забутий наперсток.

З французького *Л. Б.*

МАРҐА ЕЦДОРФ.*)

МОЇ ПРИГОДИ В ЯПОНІЇ

Коли самостійна дівчина пуститься на літаку у світ поза очи, неодно трапляється їй по дорозі. Сьогодні хочу розказати декілька пригод, які трапилися мені з мужчинами.

Підчас лету до Токіо причалила я девятого дня в Мукдені. Мимоволі прийшлося мені задержатися один день, тому що треба було роздобути якісь японські документи. Перший раз по восьмиденному скитанні побачила я себе в правдивому готелі. Вечір провели ми весело в Німецькому Клюбі. Коли я вернула до дому о $^1/_2$1 год. в ночі, хотіла переказати службі, щоби мене збудили о 7-мій год. вранці. Але це було получене з великими труднощами. В ньому готелі, який належав японцеві та мав японську обслугу, не можна було знайти так пізно ніодної людини, що вміла би говорити якоюсь чужою мовою. А по японськи я не вмію. Богато пояснювала я й розказувала малому хлопцеві від ліфту, але безуспішно. Вкінці повів він мене до моєї кімнати, подзвонив по телєфону і подав мені слухавку, поклонившись уперед церемоніяльно. Там хтось говорив по анґлійськи. Якийсь мужеський голос. Я зрозуміла, що це менеджер цього готелю. А тепер мушу признатися, що я тоді ще не вміла гладко говорити по анґлійськи. Так що й не знала слова „збудити". Щоби йому це пояснити як найкраще, кажу Please, come to-morrow at 7 o' clock to my door and knock**). Повторивши йому це кілька разів та назвавши йому виразно число моєї кімнати, заснула я преспокійно. Аж доки мене не збудив голосний гуркіт у двері.

Боже мій, уже сема година! Я відповіла, але стукіт не переставав. Бачу, що менеджер не лише точний, але також витрівалий. Вкінці вискочила я в піжамі й побачила на коритарі елеґантного молодого чоловіка, свіжо виголеного, в новісенькому вбранні. Одним словом, представилася мені в Мукдені стопроцентова Европа. Я прийняла його мабуть із не дуже розрадуваним виглядом. Вибачливо став він пояснювати: „Я голяндський летун, ви-ж мене прохали вчора увечорі,

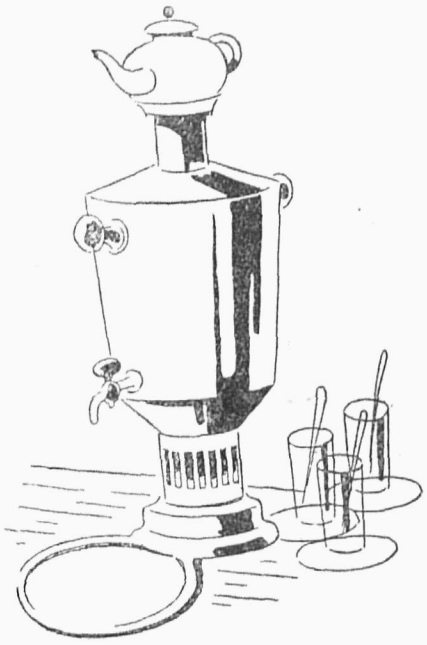
*) Марґа Ецдорф, відома німецька летунка, яка відбула торік лет Берлін—Токіо і встановила новий летунський рекорд.

**) Прошу вас, прийдіть завтра о 7-мій год. під мої двері й застукайте.

ЗИМНИЙ БУФЕТ

Зимний буфет це винахід нового часу. Має стати полекшою всіх господинь, що не мають помічниці, або лише якусь невишколену силу. Головною вигодою зимного буфету є те, що його можна приладити перед приходом гостей й уложити так, щоби гості самі вибирали собі з нього те, що їм до вподоби.

Гостини ці повинні бути невибагливі, з огляду на теперішні часи й на перетяження господині. Але помимо цього можна поставити одно бажання: щоби не були одноманітні. Щоби не повторялося те саме в кожному домі, щоби не повторяли ми в себе торічної нашої гостини. Бо хоч буфет розпоряджає одною, двома стравами, але вони можуть бути інакші від торічних, і при найменшій витраті часу та зусилля.



Великий стіл застелити в середині кімнати й розложити на ньому апетитні полумиски й підставки. Біля полумисків поскладати десерові тарілки, ножі й вилки. Чашки до чаю, цукорничку, тарілочку з цитриною й самовар або чайник складаємо звичайно на бічному малому столику.

Головною стравою зимного буфету — це канапки. Канапки, або як їх анґлійці називають Sandwich повстали первісно в Анґлії і носять назву свого винахідника, лорда Сендвіча. Тільки „сендвічі", оці первісні анґлійські канапки трошки інакше виглядають, як наші відміни. Це дві тонесенькі скибки хліба, переложені якоюсь пікантною масою. Оцю начинку вміють анґлійці знаменито приправляти. Первісно це була мелена шинка, перетерта з маслом, або якесь інше зимне мясиво. Пізніше пробували те саме робити з сиром, вудженою рибою, сушеною яриною, а вкінці із солодощами. Сендвічі ці — невеличкі, їх можна проковтнути за одним разом. А виглядають дуже апетитно, коли уложити на таці невеличкі квадратики з чорного й білого хліба на переміну, переложені якоюсь таємничою начинкою. Головне тільки, щоби хліб був легкий та дуже, дуже тоненько покраяний.

Все те значно лекше подати в зимному ніж у теплому стані, тому що не треба спішитися при подаванні, а накладати все добро на полумисок поволи й розважно. Накладання на полумиски це — викінчення страви. Залежно від того вона виглядатиме апетитно й приманчиво, або й ні. Печеню кроїмо в тонкі платки й складаємо рядом по середині полумиска, коли він овальний, або скісно, коли він круглий. Довкруги заквітчаємо віночком із зеленої петрушки, або наложимо горбочки з французької салати, перетиканої петрушкою. Особливо гарно можна декорувати все платочками з яйця, звареного на твердо.

Прикрашувати й доповнювати полумиски можна ріжними маринованими дрібничками, як корнішонами, грибами, помідорами, оливками, цитриною. При цьому треба звертати увагу на те, щоби вони смаком доповнювали як слід зміст полумиска.

Але ми забулиб оте найголовніше, до чого всі ті закуски й канапки придумані. Чай! Маґічне слово, яке загріває нам довгі зимові вечорі. Хоч здавалось би, що це нескладний напій, а приготовити його як слід, це неабияка штука. В богатьох домах збереглися ще самовари, які дають найкращий чай на світі Прикметою самовара це те, що зода в ньому щільно замкнена та що ніколи нічого іншого окрім води в ньому не варять. Чай зберігає свій чистий первісний запах.

Самовар зручніший також при гостинах. Він може стояти тут же, при гостях і господиня наливає чай кожному, залежно від його бажання, кріпкий чи слабкий.

Загально поширені тепер емаліовані чайники на воду, до яких належить ще менший порцеляновий чайничок на запарювання чаю.

Одначе такі чайники вже не появляються при гостині. Хиба що в порцелянових великих чайниках подають на заході чай уже запарений і господиня його в кімнаті розливає до чашок. *Н.*

(Докінчення зі ст. 11).

Пізніше при спільному сніданні ми страшенне сміялися з цього і подивляли малого японця, який так вміло знайшов вихід із трудного положення.

*

Урусан — це призабутий летунський майдан у південній Кореї. Мене припинила там погана погода на цілих три дні. Далеко й широко не було пристановища. Я розгостилася в пасажирській почекальні, яка була прекрасно обставлена фіолетними плюшевими меблями й камінною мозаїковою підлогою. Не могла покинути цієї фіолетної пишноти, тому що дощ лляв як з ведра. Одинока людина, яка зворушливо опікувалася мною — це був летун поштового літака, який курсував поміж Урусаном і Японією.

Одного прекрасного вечора придумав мій летун дуже милу несподіванку для мене. Разом із своїм приятелем, монтером, запросив він мене на вечеру. Цей бенкет мав відбутися в моїй кімнаті. Обіцяли приладити „сукіякі", японську мясну страву, яку треба смажити самому при столі. Я приготовила невеличку спіртову машинку. Увечорі надтягнули вони з тим „сукіякі" й кожний ніс величезну фляшку пива під пахою. Це мабуть у мою честь придумали вони такий напиток, але я помимо того, що німецького роду, ніколи його не вживаю. Вони цим не зажурилися, тільки випорожнили скоро обі фляшки й так розвеселились, що я тільки кріпилася на дусі та очікувала що цей вечір дальше мені принесе. Мушу признатися, що я вже приготовилась на ріжні можливости. Але диво! Японці зовсім не тратять розсудку при випивці. Вони стають веселі, як діти. І мої господарі почали хіхотати, квакати й мявкати і на мою думку, вони прегарно забавлялися. А коли вдарила восьма година, вони встали від стола й вийшли сміючись та мявкаючи з моєї кімнати. З німецького: *С.*

БІБЛІОҐРАФІЯ

Сінклер Льоіс: Головна вулиця. Історія Каролі Кеннікот. Роман. Sinclair Lewis: Main Street.

„Це Америка — місто з кількома тисячами мешканців, в околиці де росте пшениця й кукурудза, де великі фарми й молочарні". Так починає автор свою передмову, в якій хоче з'ясувати суть своєї повісти. Лишім її на боці. Не читаймо ніколи передмови на початку книжки. Чого входити в незнаний світ уже з якоюсь определеною думкою?

А цей незнаний світ це головна вулиця в Ґофер Прері, „місті з кількома тисячами мешканців". Головна вулиця, яка могла би лежати в будьякому американському місті. Є тут все, що належить до такої вулиці. Антика, в якій господарить поважаний усіми Дейв Давр і в якій сходяться на балачку під вечір визначні громадяне міста. Є конфекційний дім „Вон-Тон" і його власник Гаррі Гайдок, який уважає себе найздібнішим купцем в околиці. Є великий готель і банк, які мають теж своїх власників — солідних, второпних, розсудних купців. Є кілька крамниць зі споживчими товарами, які ворогують зі собою та тихенько вирівають собі покупців. Є кілька лікарів, учителів, правників. Є навіть один славний чоловік, який народився в Ґофер Прері і якого висувають усе приїзжим і чужинцям, як особливі гордощі цього міста.

Головна вулиця живе своїм життям. Таким самим, як кожна вулиця в якомунебудь американському місті. Міська аристократія, сходиться зі собою і нишком заздрить собі майна, успіху, знання. Товариства, які мають підпирати духовий розвиток Ґофер Прері влаштовують сходини, вечірки. „Весела сімнадцятка" гуртує молодших віком та духом, для забави. Клюб Тенетопсіс влаштовує зимою відчити на ріжні літературні теми. А місцева ґазетка нотує всі ті події аж до святочного обіду в пані директорової банку включно.

Ця повість називається також: Історія Каролі Кеннікот. Тому, що це історія молодої дівчини, яка хотіла розворушити, оживити головну вулицю цього міста. В її двацятипятилітній голові роїться від плянів. Ясні просторі будинки! Літературний клюб! Аматорський театр!

Не вона одна поборює оцей одвічний духовий сон малого міста. Є тут Віда Шервін, енерґійна, немолода вже вчителька, яка вложила вже десяток літ своєї праці у Ґофер Прері. „Це не можна робити так нагло, так напрасно, як Ви це хочете", каже вона до Каролі. Вона вчить мов та літератури при місцевій середній школі. „Я працюю чотири роки на те в клясі, щоби добитися вкінці якоїсь дискусії над літературним питанням. Я веду Тенетопсіс — клюб уже десять літ, щоби привчити наших господинь до друкованого слова. А ви хочете зробити революцію одним махом?"

Каролія не вірить. На те вона Каролія, на те їй двацятьпять літ, на те в неї жива, ентузіястична вдача. Вона шукає дальших союзників і знаходить Ґю Поллока, адвоката.

„Я хворий, пані", каже їй цей старий парубок, розказуючи їй свою історію. „Я зараженний бакцилем малого міста. Що це таке? А це бачите недуга, що чіпляється всіх нас, які поживемо деякий час у малому місті. Я, бачите, жив колись чотири роки в Нью-Йорку й тремтів від хвилювання сидячи на ґалерії, коли в театрі мала виступати Дузе. А тепер я боюся чужої вулиці і не люблю заступати в складних процесах. Мене лякає молодша конкуренція. Взагалі, я думаю, що мале місто, це якась соціяльна сліпа кишка", закінчив він усміхаючись.

Каролія засумувала. Несподівано стрічає вона третього союзника, міцнішого й сміливішого ,як попередні. Це Мілес Бернштам „рудий швед", місцевий зарібник і древоруб. „Я собі трошки інакше уявляю справу", каже він, балакаючи про місто. „Панна Шервін хоче затикати діри в цьому зогнилому кораблі, а Поллок хоче направити його, читаючи поезії, цьому заспаному молохові. Аа! Я видобув би цього корабля на беріг і прогнав би того будівничого, що змайстрував його так. Зовсім наново його треба збудувати!"

Каролія це відчуває. Але дроворуб, це слабий союзник у реформах товариського життя. Навіть у вільній Америці не можна подумати собі дроворуба на принятті у пані директорової банку й сама Каролія — пані докторова, йде на розмову з ним, оглядаючись нишком. Хоча правда кравець Нат Ґіл належить до місцевої аристократії, але це тому, що він уміє полювати і за таке вміння прощають йому його професію. Але дроворуб, та ще й такий, що любить говорити правду в очі, не може Каролі помогти ні в чому.

І Каролія стає сама до бою. Вона піднімає один проєкт за другим і старається зацікавити ним головну вулицю. А головна вулиця стрічає їх як миляні баньки, як діточі примхи, яких раз послухати забавно, але не більше. Її запалові протиставить головна вулиця тупу байдужність і грубовату насмішку. Ця насмішка холодить Каролине одушевлення й ранить її самолюбя. Мов ранений звір, ховається вона на кілька літ у теплу шкаралущу свого материнства і тихо зносить пісну атмосферу малого міста.

Але цей спокій тільки позірний. Бо перший сміливіший вітрець, перший несподіваний удар вириває Каролю з її рівноваги. Вона покидає Ґофер Прері, бо не може її побідити.

Велике місто приймає її в ряди працюючих жінок. Вона відзискує рівновагу і згодом вчиться бачити головну вулицю не великанською силою, а безвартісною масою. Одинокою обороною проти неї є сміх, веселий, безжурний сміх без горечі. Вона вертає згодом до чоловіка і потішає себе: „А в одному я всеж таки побідила! Я не осмішувала ніколи своїх плянів і коли вони мені не вдалися! Я не вважаю, що головна вулиця така, як повинна бути! Я ніколи не признам, що для жінки досить є прятати й мити начиння! Можливо, що я не боролася як слід, але я лишилася вірною своїм переконанням!"

Смілива молода людина виходить із таким білянсом із нерівної боротьби. І коли подумати як слід, то це в боротьбі з головною вулицею вже являється перемогою. Бо головна вулиця однаково страшна, чи в Ґофер Прері, чи Анез сір Марн чи в Тисьменниці. І однаково на цілому світі вона підкошує таких молодих, довірчивих борців як Каролія.

Цікаво познайомитися з цею книжкою, яку вважає дехто, (всупереч загально принятій думці, яка віддає перевагу „Беббітові"), найкращим твором автора.

Л. Б.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ В ПОДРУЖІ

Одною із найважніших підоїм еманципаційного руху було бажання жінки усамостійнитися матеріяльно. Унезалежнитися за всяку ціну! Порішили тоді провідниці жіночого руху й нишком зітхали за цим сотки й тисячі заміжних і неодружених жінок. Те, що було лише мрією наших бабунь і матерей, здійснилося дуже швидко в наші часи. А молодь уже й не розуміє блаженного змісту цього клича, приймаючи його як самозрозуміле явище.

Колись означав він безмежно багато. Здається ніодин із кличів не двигнув би так скоро жіночі маси за собою, як оте бажання розпоряджати своїм власним буджетом, а тим самим і собою. Тому, що залежність від батьків, а потім від чоловіка відбирала жінці перше й найбільше право самостійної людини: влаштовувати собі життя після свого смаку й уподобання.

Це з одного боку. А з другої сторони жінка визволювалася, хоч і непрямим способом, від свого неясного положення в родині. Неясного, кажу тому, що праця жіноча в господарстві не оцінювалася й досі не оцінюється належно. На становище господині чи домашної помічниці дивляться згірдно, як на працю ремісничу й крайне залежну, а навіть члени самої родини ставляться до неї з легковаженням. Чомусь устійнилося переконання, що удержує родину тільки чоловік, коли лише він працює поза домом. І хоча праця в господарстві, вимагає богато зручности, пляновости, а часто й фізичної сили, її не вважали за рівнозначну з зарібковою роботою чоловіка.

Оцей кривий погляд на завдання жінки-господині старалися обійти жінки непрямим способом, втікаючи з господарства до фахової праці. Але тим не направили лиха. Бо тисячі й тисячі жінок, яких приковують діти до господарства, живуть і житимуть далі життям господині в матеріяльній залежности від чоловіка. І в безлічі випадків звертаються ще й сьогодні жінки несміло й збентежено до „нього", домагаючись на першого, додатку на конче потрібні нові черевики. Відмова, чи згода впливає відповідно на подружі відносини і стає часто джерелом затяжних непорозумінь.

Тому не вистачає заступити працю в господарстві роботою поза домом, щоби піднести оце звання жінки-господині до належного рівня. Погляд і оцінка домашної праці повинна змінитися у жінок самих у першу чергу. Бо тоді лише, коли сама жінка буде свідома значіння й ваги своєї праці в господарстві, зможе вона й других про це переконати. Коли працю „пані дому" признають за рівнорядну з кожною іншою роботою — тоді й стане ясним незаперечний факт, що вона поруч із чоловіком працює над удержанням родини. Тоді доходи чоловіка не будуть його виключною власністю, але спільним прибутком, яким чоловік і жінка ділитимуться в міру своїх потреб.

Але тут річ не лише в очищенні подружньої атмосфери. Далеко важнішою є справа покинутих, або розведених жінок, які, часто цілковито залежні матеріяльно від чоловіка, знайшлися в безвихідній ситуації. В Німеччині заснувалася спеціяльна орґанізація жіноча, яка має за мету боронити прав розведеної жінки, тому що розвід є тепер зовсім не спорадичним випадком, а щораз то більше поширеним явищем. Вона дбає за освідомлення своїх членів відносно прав розведеної жінки, помагає їм добути фахове вишколення, а то й деяку працю, й особливо богато уваги присвячує опіці над дитиною з розведеного подружа. Оце товариство здобуло собі богато прихильниць і швидко розрослося. Це найкращий доказ того, що хоча еманципаційні кличі й розвязали богато спірних питань, проте практичне життя все ще кидає їм колоди під ноги. Ми-ж напевне з власного досвіду знаємо подружа, в яких жінка терпить і переносить співжиття тільки тому, що нема „їй куди дітися"... І хоча тепер при фаховому вишколенні нашої молоді такі випадки стануть рідкістю, проте вони існують та існуватимуть ще деякий час.

Завзятий оборонець жіночої справи, невтомна данська письменниця Карін Міхаеліс, видвигнула на одних сходинах цієї орґанізації проект обезпечування жінок у подружі. Передовсім жадає вона, щоби доходи чоловіка й жінки вливали до одної спільної каси, а не до рук одного з подругів. Одначе тому, що в такій справі важко числити лише на добру волю обох сторін — треба правною дорогою забезпечити майбутнє покривдженій стороні. Оцю акцію називає вона обезпеченням у подружі. Її клич підхопила недавно тому ґрупа жінок у Відні, яка працює на полі „Подружнього обезпечення" з великим успіхом.

Чи оця акція є потрібна й оправдана в майбутньому — це життя покаже. Знаємо, що оборона прав розведеної жінки ще довгий час буде конечною й необхідною. А тим самим і оборона прав жінки-господині, яка не вміла чи не хотіла виборoти собі досі належного місця в громаді працюючих жінок. *„Єва".*

ІЗ ВИСТАВКИ УФОТО: ЛЬВІВ У СВІТЛИНІ.



Н. Нижанківський: Тяжкі часи.

РІЖНІ ВІСТИ

Освітньо-орґанізаційний курс Союзу Українок у Львові. Вже почалися виклади на освітньо-орґан. курсі, який Союз Українок у Львові сполучив із кооперативними викладами Рев. Союзу. Курс триватиме місяць і подасть головні відомости з ідеольоґії жіночого руху, соціольоґії, народнього мистецтва, кооперації, протиалькогольного руху, спорту, дошкільного виховання й реторики. Виклади освітньо-орґ. курсу обіймуть 60 годин, кооперативного 45 годин; участь в обох курсах є обовязкова.

Усіх курсанток є 42, зі Львова 15, а з краю 27. Між ними є відпоручниці Нов. Союзів, Союзу Українок і кооператив (кооп. „Гуцульщина" в Косові). Виклади відбуваються щодня в льокалі Союзу Українок від 15—20 год. Вільний час від викладів, себто передполудне використовують курсантки на відвідини ріжних львівських установ, музеїв і т. д.

На закінчення курсу відбудеться іспит з усіх предметів. — Докладніші відомости про перебіг курсу та його висліди подамо в черговому числі.

Міжнародня виставка в Чікаґо. Приготування до цієї „виставки виставок" ідуть повним ходом. Місто Чікаґо розписало окрему позичку в сумі 350 міліонів долярів на будову і влаштування павільонів, які побудують здовж 6 кільометрів над озером Міщіган. Більша частина будинків уже готова. Стоять уже найбільша в світі астрономічна обсерваторія, акварій, великанський музей та спортовий майдан. Але найбільш цікавою будовою буде висока вежа (600 м), яка вдвоє перевищає вежу Айфля в Парижі.

Американські українці постаралися про те, що матимуть свій окремий павільон й розписали вже конкурс на проект будови. В цілі належного зорґанізування виставки повстав уже в Чікаґо спеціяльний виставовий комітет.

Конґрес народніх строїв. „Союз старих віденців" рішив влаштувати у Відні в 1935 р. конґрес народніх строїв. До участи в цьому конґресі запросять усі европейські народи. Програма конґресу передбачує відчити визначних знавців із ділянок краєзнавства. Найкращою точкою конґресу будуть народні танки в віденському стадіоні. В програмі конґресу передбачено також „похід народів", на лад такого самого походу, що відбувся в Відні в 1908 р.

Заходами Кружка ім. Ганни Барвінок та Філії Союзу Українок у Львові відбувся в днях 28. і 29. вересня ц.р. відчит проф. Павла Зайцева про Олександру Пєсьолівну, поетку з плеяди Шевченка. Мало відому постать поетки, приятельки княжни Варвари Репніної, освітлено у відчиті з дуже цікавої сторони. Її листування з Шевченком, кілька поезій на спомини її свояків — це одиноке джерело відомостей про цю призабуту приятельку Шевченка.

ХТО МОЖЕ ВІДСТУПИТИ ДАВНІ ЧИСЛА „НОВОЇ ХАТИ":

1925 р., чч. 2, 7.
1926 р., чч. 1, 3, 4, 6, 9, 10, 11.
1927 р., ч. 3.
1928 р., чч. 2, 3, 4, 7—8, 9, 10, 11.
1929 р., ч. 7.

Вже появилися наново в розпродажі чч. 1, 2, Н. Х." 1932, які були вичерпані.

МОДНО — ЕЛЄҐАНТНО — ДЕШЕВО!



Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині,
То й тому не стид, а жах,
Що як щось купити маєм,
Кілька рази обертаєм
Золотого у руках.

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево,
Убиратися що дня,
Потрудись на львівський РИНОК,
ТРИЦЯТЕ ЧИСЛО — будинок,
Де „ТЕКСТИЛЬНА ҐУРТІВНЯ"!

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА,

комплетні слюбні виправи.

ПЛЕТЕНА КАМІЗЕЛЬКА ДО МУЖЕСЬКОГО ВБРАННЯ

Вже наспів час придбати теплу плетену камізельку на зиму. Коли її вигачкуємо самі, матимемо певність, що вона зроблена з правдивої вовни, а не з бавовни, як звичайно продають готові светери. Краски можна собі викомбінувати також самому, відповідно до кожного чоловічого вбрання. Окрім того можна зужити матеріял ще раз, коли би камізелька вже трохи притерлася.

Наш модель можна дуже легко відробити. Одначе плести треба вже вміти, тому що тут не можемо давати вказівок про додавання й забирання, обрублювання й плетення лівих та правих очок.

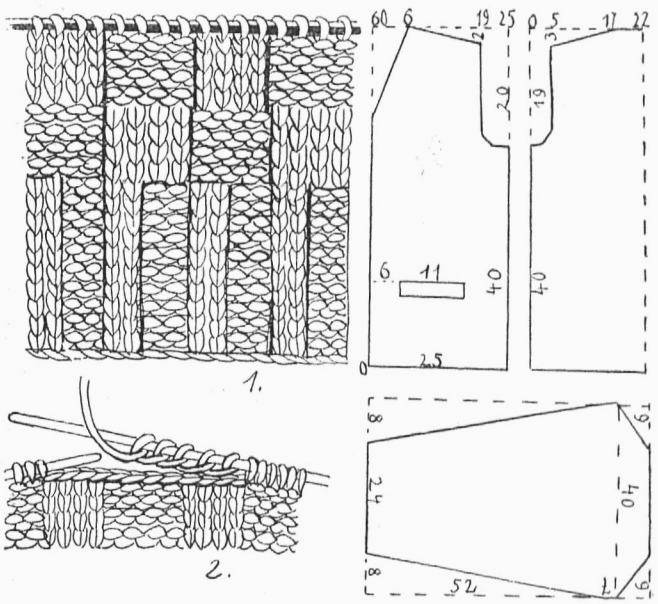
Перш усього треба зладити собі крій із паперу. Схема того крою назначена вгорі на рисунку.

Передню часть починаємо рядком 80 очок. Як матеріял послужить нам гарасівка в трьох красках, напр. чорна й два відтінки сірого, брунатна й два відтінки піскового, залежно від того, до якого вбрання хочемо її призначити. Перших десять рядів плести по два очка вправо а два очка вліво. Потім почнемо оту невеличку шахівницю, якою покрита ціла камізелька. Вона складається з чотирьох очок, плетених у право а чотирьох плетених у ліво (гл. рис. 1).

Коли виплести 11 рядів таких кліточок, треба подумати про кишені, які звичайно приміщуємо в переді. Від середущого рубця виплетемо 6 кліточок, потім треба зарубити 7 чергових кліточок (28 очок), і далі плести слідуючі кліточки. В черговому ряді перескочити тих 7 зарублених кліточок у такий спосіб, що їх треба почати тут наново. Так придбаємо отвір для кишені. (Гл. рис. 2).

Слідує 30 рядів кліточок. Тепер прикладаємо плетінку до крою, щоби побачити, чи його не треба вже звужувати. Починаємо постепенно віднимати очок з обох боків і відповідно зарублювати на краях, щоби повстав викрій для шиї та для пахи.

Плечі починаємо 120 очками. Тут кишень немає, так що можна плести рівно аж до пахи. Коло пахи треба почати віднимати очка.

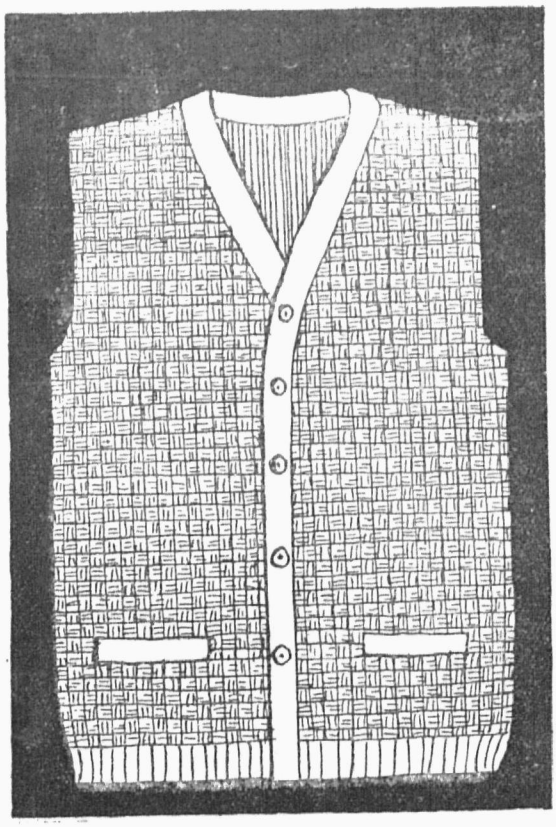


Викрій на кишеню треба зарубити міцною плетінкою, широкою на 3 цм (раз плести вправо а раз уліво). Кишеню підшити міцною підшивкою.

Коли готові всі частини, можна сполучити їх на боках та раменах. Рубець переду і викрій для шиї треба закріпити такою самою плетінкою, як і кишені. З одної сторони лишаємо в такому рубці дірки для ґудзиків, зарублені в подібний спосіб, як кишені.

Коли до такої камізельки хочемо додати рукави, можна зготовити їх після крою. Манжети почнемо плести в довільній висоті, звертаючи по 2 очка на право а 2 на ліво.

К. Дашинчева.



ВЕСЕЛИЙ КУТИК

Байки.

„Скажи мамо, чи всі байки зачинаються словами: Давно, давно, колись?"

„Ні, дитинко. Деякі зачинаються: „Я маю сьогодня вечір засідання!"

Нічний спокій з перешкодами.

Василько дзвонить пізно вечором до сусіда:

„Тато казав спитати, чи Ви-б не схотіли позичити грамофона?"

„Що, так пізно хочете ще грати?"

„Ні, але спати".

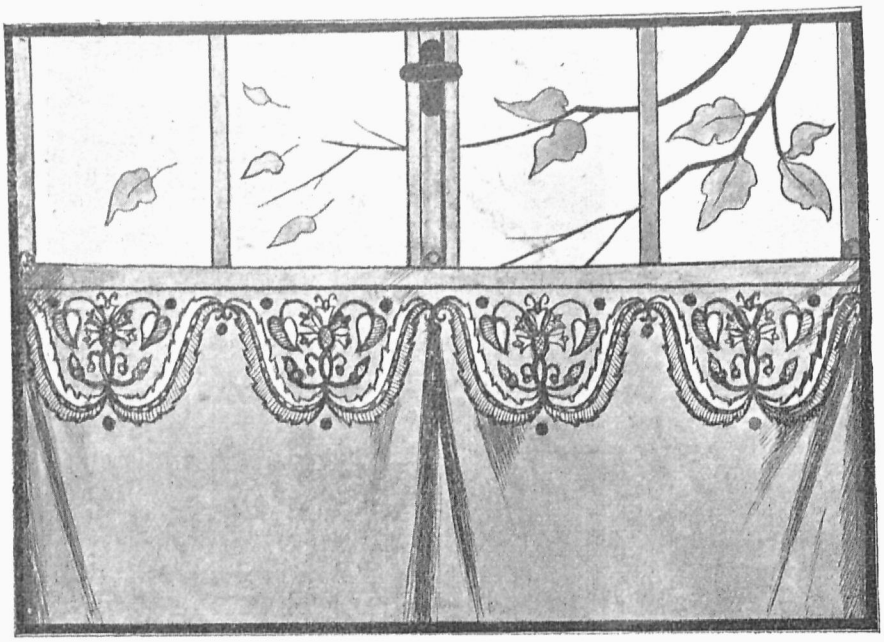
ЩО РОБИТИ, ЩОБИ БУЗОК ЦВИВ У ЗИМІ

Людська вдача вже так створена, що забагає часом, як кажуть, „мерзлого в Петрівку або печеного леду". Нас більше цікавлять фіялки в осені, а рожі на весні. Щоби задовольнити це бажання людини, вона вже винайшла способи, як то виплекати зимою квіти, за якими в той час є своєрідна туга.

Тут подам спосіб плекання бозу в зимі. Хто хоче мати цвітучий боз на Різдво, то мусів би це зробити ще в листопаді. Насамперед виконуємо на городі невеликий кущ бозу, звичайно такий, що цвив уже і даємо його до цебрика чи більшого вазону. Ставимо боз у кімнаті в темному місці близько печі. Кущ старанно поливати водою, так щоби земля була все богка. Тиждень через 2—3 боз випустить бруньки, а то і появляться перші листочки. В цей час його треба перенести ближче світла коло вікна. Щоби корінчики не охолоджувалися, поставити вазонок на стільчик. За кілька тижнів бузок зацвіте. В цей час квітів скроплювати водою не можна, бо вони облітають.

Хто любить квіти і хоче мати цю приємність і запах бозу в зимі, нехай спробує цей спосіб.

Інж. О. Бучинська.



Ч. 1.

Ч. 1. Лямбрекін на вікно. Щоби забезпечити вікно зимою від різких продувів, завішуємо його лямбрекіном. Таку зимову завіску треба також вміло прикрасити, щоби вона не вражала нас надто практично. Вишивкою можна прикрити також всякі недостачі матерії, тому що на такий лямбрекін можемо зужити завжди якесь давнє вже накривало або іншу стару вовняну матерію.

Широкий полтавський взір применений на горішньому краю лямбрекіна. Виконаний ріжнородними стібами у дуже легкій формі. Краски: ясно- і темнозелена, червона, жовта і брунатна. Край лямбрекіна загнений у рубець, або при грубшому сукні викінчений коліровою обміткою. Взір можна замовити за надісланням 2 зол. в адміністрації.

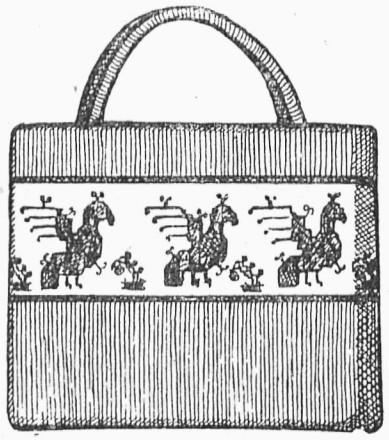
НИТКИ ДО РУЧНИХ РОБІТ

МАРКИ C. M S.

є крашені індантреновими красками і тому ніколи в пранню не пускають!

ЧАС УЖЕ ПОДУМАТИ ПРО МИКОЛАЇВСЬКІ ДАРУНКИ!

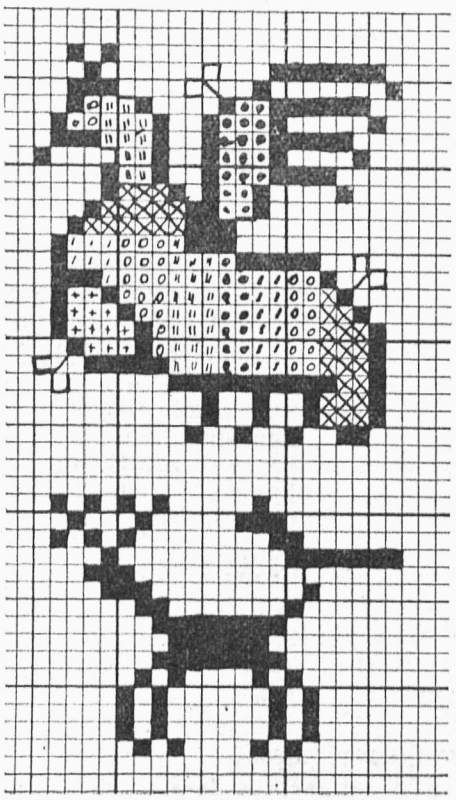
Ч. 2. Практична торбинка на снідання для дівчинки. На це можна зужиткувати довільний матеріял, полотно, сукно, панаму. Широкий вишиваний пас прибирає її довкруги. Пестрі когутики уміщені рядком на цьому пасі (рис. ч. 4). Ви-



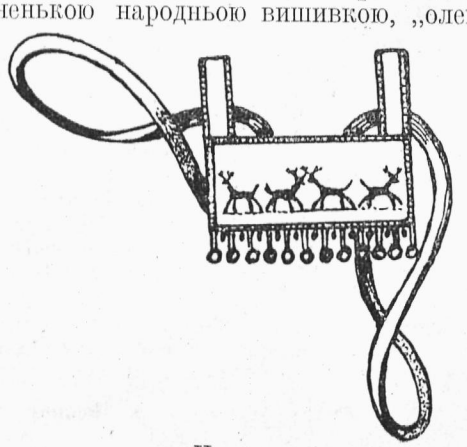
Ч. 2.

шивка виконана хрестиками в ярких красках. Взір дуже легкий.

Ч. 3. Вдатний дарунок на св. Миколи — це упряж, в яку дітвора любить себе запрягати для своїх забав. Оця упряж виконана з кусника полотна, або решткі сукна і прикрашена гарненькою народньою вишивкою, „оленіками". Ці



Ч. 4, 5.



Ч. 3.

РОБОТИ

„олениками" вишивані хрестиками в одній, яркій красці (рис. ч. 5). Довкруги упряж обведена обміткою в красці вишивки, а на переді закінчена тороками.

Ч. 4, 5. Взір до проектів чч. 2, 3, 4, 5. Буковинський взір „когутики" виконаний хрестиками. Краски: ■■■ чорна, oo oo жовта, " " " " зелена, xx xx червона, ... помаранчева, // // синя, ++ ++ золота.

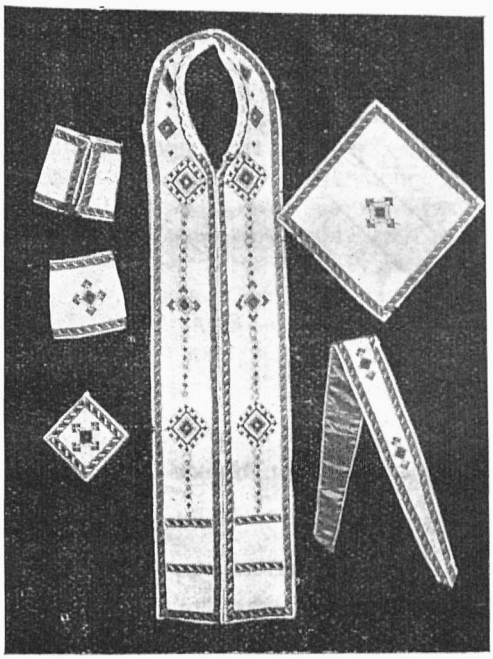
Ч. 6. Фелон із канвового полотна піскової краски. Взір хрестиковий, виконаний у ярких відтінках краски, червоної, зеленої і жовтої. Контури чорні. В таких самих красках держана лиштва (борта), якою фелон є обшитий на краях. Вишивані смуги покривають фелон у рівних відступах. Великі мотиви є получені між собою вузеньким взірцем, ніби ланцюшком. По середині плечий уміщені чотири мотиви у формі квадрата, а серед них образ св. Євангелиста.

Цілий спід фелона підшитий фулярдиною в відповідній красці.

Ч. 7. Прибори до фелона з того самого матеріялу. Той сам взір, що на фелоні приміщений тут відповідно. Краєм усіх тих предметів біжить вишивана лиштва. Сюди належить:



Ч. 6.



а) епітрахиль, б) пояс, в) манжети, г, е) накривки на чашу. Все те підшите відповідною підшивкою.

Фелон і прибори до фелона виконані в робітні кооп. „Українське Народне Мистецтво", Львів, Ринок 39.

Ч. 8. Тепла піжама для дитини 4—6 літньої, з ясної фланельки. Рубці обведені коліровою обміткою в красці вишивки, яка приміщена на кишенях .Це ті самі когутики, що на торбинці (рис. ч. 4). Крій піжами можна замовити в адміністрації часопису за надісланням 1.50 зол. пошт. значками.

Ч. 9. Практичний одяг до спання для 2—4 літньої дитини. Виконаний із білої фланельки. Застібується спереду крито. Відпинається також ззаду. Кругом вирізу і на переді біжить лиштва, вишивана дрібними когутиками. Взір і крій можна замовити в адміністрації часопису за надісланням 2 зол. пошт. значками.

До вишивання вживати ниток марки C. M. S: чорна ч. 371, червона ч. 716, жовта (соломяна) ч. 431, жовта (помаранчева) ч. $432^1/_2$, зелена ч. 424.

Марки D. M. C.: чорна ч. 310, жовта (соломяна) ч. 744, жовта (помаранчева) ч. 740, червона ч. 600, зелена (травяна) ч. 909.



Ч. 8, 9.

СУКНІ ТА ЇХНІ ПРИКРАСИ



Вовняний спортовий пульовер. Капелюх і шаль із вовняної шкоцької матерії.

При кожній зміні сезону бачимо краски, які є модою виріжнені. Здавалось би, що ніхто їх не накидає і вони спершу несмілі, по якімсь часі стають виразнішими, а вкінці побідно панують у цілому сезоні.

На сьогорічну зиму дві краски вибороли собі право існування, а саме: попеляста і брунатна. Попри них бачимо найріжнородніші відміни краски червоної, впадаючої у фіолет і вишневої. Голуба краска не є вже така модна, як була весною, але бачимо її в відтінку сливки. В зеленій красці модна темна, так звана фляшкова, в брунатній модні всі відміни, а саме краска зівялого листя, дерева, жовта, а передовсім темно-брунатна звана tete de negre.

Дуже модні є сполуки двох красок і то в гармонійному зіставленні або противно у яскравому контрасті. Темні сукні комбінуємо з ясними красками, до суконь в одній красці добираємо викінчення як комірці, шарфи, вязання при шиї, викінчення при рукаві або навіть і цілі рукави в яркій красці.

Краска чорна, як все і тепер є модна, оживлена ясною а саме білою або яркою.

До прибрання суконь послугуємося гудзиками. І як колись прибирали ми ними тільки спортові сукні, так сьогодні бачимо їх навіть при вечірних сукнях зі шовку і „велюр-шіфону" і то у великій скількости.

Велику ролю в цьогорічному зимовому сезоні грають штучні квіти. Вечірну сукню приберемо одною великою рожею або одним широколистим маком. Пришпилимо таку квітку при декольті з переду або зі заду на плечах.

Ще одною новістю є поворот до пер. Малі боа з пер дуже ефектовно викінчують вечірну тоалету, а модні малі точки з пер мягко прилягають до гарнозаопудльованої головки.

Гудзики, штучні квіти, фризовані ріжнокрашені пера нагадують нам давні добрі часи. Можливо, що з їх появою зникне найбільше страхіття сучасности — безробіття.

Орися.

„LADAME"

одинока українська елєктрична робітня перворядного жіночого й мужеського білля

перенесла своє заведення з днем 1. вересня ц. р. до власної робітні при вул. **ВИШНЕВЕЦЬКИХ ч. 8.**

(Одна трамваєва зупинка вище техніки).

Вже вийшов

ЦІННИК КООПЕРАТИВИ

„Українське Народнє Мистецтво"

Богато ілюстроване видання з докладним переглядом виробів кооперативи.

:-: Вишивки, тканини, килими. :-:

Обгортка артиста І. Іванця.

Колірова таблиця взорів.

Ціна 50 сот. без пересилки.

Замовляти можна в адміністрації часопису „Нова Хата". :-:-:-:-:-:

Повний річник „Нової Хати" з 1931 р.

можна набути в Адміністрації часопису. Львів, Ринок 39. Ціна 15·— зол.

Проєкти ручних робіт, колірові таблиці взорів, аркуш кроїв. Цікава повість С. Яблонської „Чар Марока"

ВИСОКИЙ СТАН



9. Елеґантна вечірня сукня з широким вирізом.
10. Практична сукня з зеленого жерсей. Металеві спряжки.
11. Спортова сукня з перетиканого вовняного матеріялу. Неве личкі воляни поширюють рамена. Кремовий комірчик.
12. Сукня з голубої плетінки. Комірчик і манщети з білої піки.

ПЕРЕРІБКИ



Ч. 1. Сукня з вовняної жоржети. Темний шкіряний поясок. Біла камізелька прикрашена мережкою й ґудзичками.
Ч. 2. Оксамитна сукня з довгими білими рукавами з білої жоржети.
Ч. 3. Ясносіра спідничка на шельках. Блюзка з білого шовку до прання з широкими рукавами.
Ч. 4. Темносиня сукня, комбінована зі шкоцьким матеріялом. Широкий шкіряний пояс.
Ч. 5. Сукня з ясної крепеллі. Оригінальні рукави.
Ч. 6. Спортова сукня з пругастого матеріялу. Комір і високі маншети з темнішого матеріялу.
Ч. 7. Вовняна сукня з болерком. Модель надається до перерібки старих суконь.



Ч. 1. Гладка сукня з вовняної пругастої матерії. Спідничка поширена на боці складками. Комірчик і манжети вишивані в горошки.

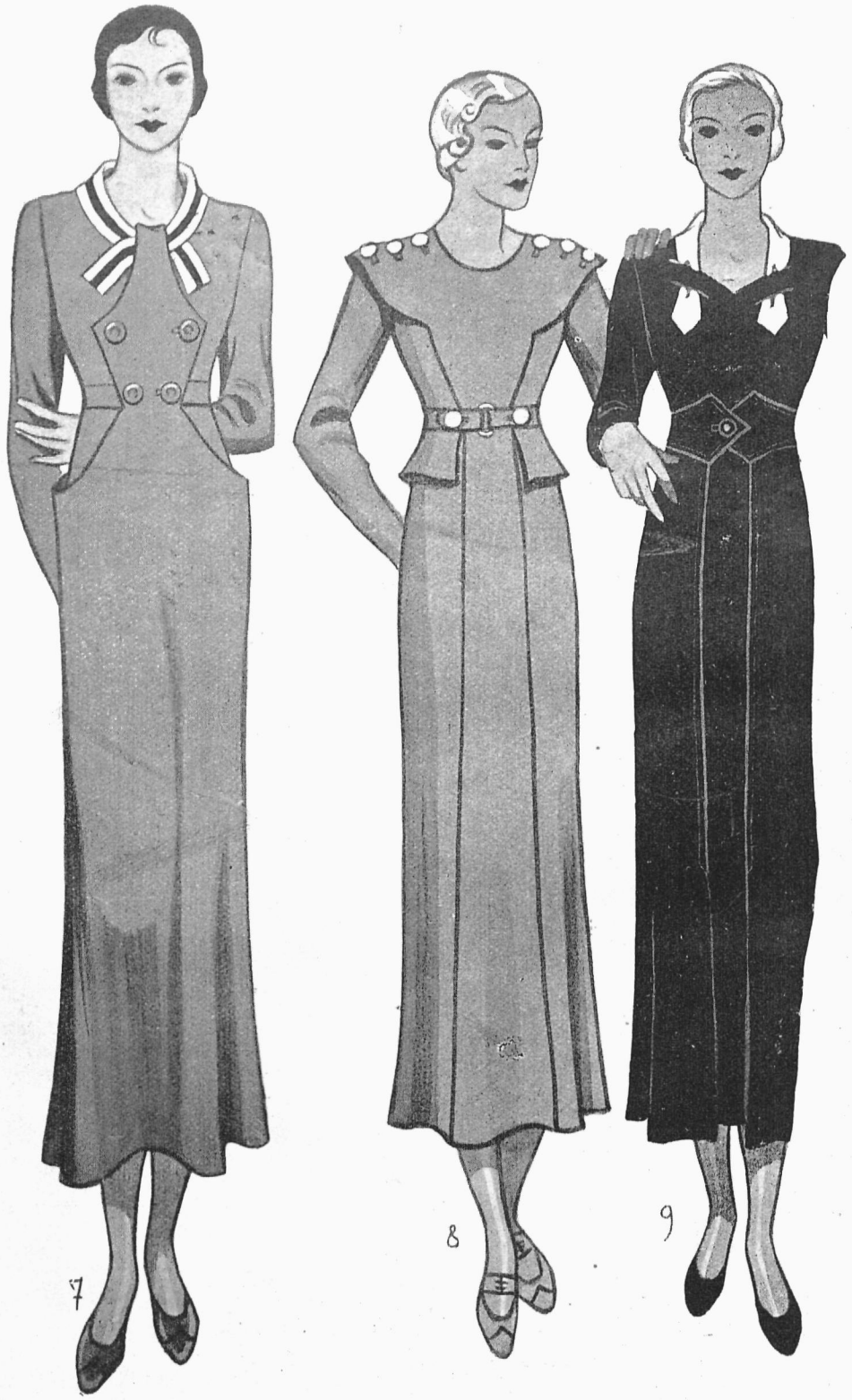
Ч. 2. Візитова сукня з пестрого вовняного матеріялу. На переді спідниця має глибоку складку. Вузький шкіряний поясок.

Ч. 3. Чорна шовкова сукня. Блюзка випущена поверх спідниці. Біла камізелька і рукавчик із жоржети.

Ч. 4. Спортова сукня з шкоцького матеріялу. Спідниця поширена чотирма глибокими складками.

ПОТАНІЛО!
Першорядна робітня суконь
та толочарня десенів
МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА
Львів, ул. Собєского 12. — Тел. 17-04.

ҐУДЗИКИ Й СПРЯЖКИ



Ч. 7. Гладка суконка з брунатного вовняного матеріялу. На переді прикрашена ґуздиками.
Ч. 8. Сукня з червоної крепеллі. На раменах срібні ґудзики. Така сама спряжка.
Ч. 9. Елеґантна сукня з вовняного матеріялу вишневої краски. Білий комірчик.

НА ОСІННИЙ СЕЗОН
МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ, МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ Й ПЛАЩІ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
ЛЬВІВ, РИНОК 32.

ДЛЯ ШКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ



Ч. 1. Сукня для 12-літньої дівчинки з темносинього жерсей. Блюзка голубої краски.
Ч. 2. Вовняна сукня, скомбінована з брунатного й піскового матеріялу. Перід прикрашений ґудзичками.
Ч. 3. Сукня для 8-літньої дівчинки, скомбінована з брунатного й зеленого матеріялу.
Ч. 4. Суконка з голубого матеріялу, стебнована білим.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ
Р. ДЖАЛА
Львів, ул. Хорущина ч. 5
(біля кіна „Аполльо")

поручає

ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ І ПОСТІЛЬ
ПЕРЕРАБЛЯЄ ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Наталя Королева, Мельник. Прохаємо вибачення, що досі не відповіли, одначе хотіліб повідомити Вас уже про вислід наших заходів.

К. Завицька, Гвоздець. Реклямоване число вислано. Дотеперішні аркуші крою заступили ми курсом крою білля на те, щоби познакомити читачок із засадничим кроєм білля, якого при аркушах не можна подавати. В аркушах крій нарисований на пересічну величину, тут можна нарисувати собі крій на всяку постать. З кінцем року придбає собі кожна передплатниця практичний альбом із вказівками крою. А щоби взяти крій із себе чи приміряти готовий вже крій, на те завжди потребуєте помочі другої особи.

М. Я., Кремянець. Нариси не підуть. Ширше відповімо листом.

Др. Харитя Кононенко, Прага. Листи наші розминулися. Дуже дякуємо за заходи в нашій справі.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Т-во „Доньки України", Ріджайна, Саск. Гроші одержали. Передплата заплачена до березня 1933.

К. Ходаковська, Волбурґ, Саск. Канада. Річна передплата виносить 3 дол. Грошей у листі не було.

В. Ґрубська, Стрий. Часопис для Союзу Українок висилаємо все під тою самою адресою.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Щоби піти на зустріч нашим передплатницям та з огляду на загальну обнижку цін, рішили ми обнизити передплату в черговому році. Сподіємося, що цей крок знайде зрозуміння серед наших читачок та спонукає їх держатися свого часопису і при теперішніх скрутних часах.

З оцим числом долучуємо чеки П.К.О. При перегляді картотеки завважили ми, що велика більшість передплатниць не вирівнала ще залеглостей за попередній квартал. Прохаємо вирівнати їх негайно, щоби ми не були приневолені здержувати висилку журналу та стягати довг судовою дорогою.

Нашим заморським передплатницям пригадуємо, щоби вирівнали як найскорше свої залеглости, які стають із кожним місяцем щораз то більші. При пересилці передплати прохаємо зазначувати завжди точно імя, прізвище й адресу передплатниці, щоби уникнути зайвих непорозумінь.

Др. Е. ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

Ольга Н. Найкращим і майже нешкідливим середником до фарбування волося є Г е н н а. При помочи цеї барви і відповідних додатків можна одержати ріжні відтінки волосся. — Найкраще звернутися в тій справі до солідного фризіерського заведення, бо крашення вдома не все вдається з чисто технічних причин. — Домашніми середниками сивого волосся не можна покрасити.

Молода вчителька. Коли це дійсно чираки, то найкраще звернутися до лікаря, бо чираки на лиці небезпечні. А може це т. зв. аспе? І в такому разі вказаним булоб негайно засягнути лікарської поради, бо чираки, чи прищі лишають на лиці знаки, що їх відтак не легко усунути.

ХТО ПОРАДИТЬ?

Я читала в „Н. Х." про корисну науку фотоґрафії. Ця стаття зацікавила мене, але тому що там не було ближчих вказівок як довго ця наука триває і де її відбувають, прохаю порадити мені, як це зробити. Я здала цього року матуру в учительській семинарії і тому, що не бачу виглядів дістати вчительської посади, хочу зараз же взятися за вивчення якогось ремесла. Г а л я Н.

ПРИПИСИ.

Начинюваний бажант.

Посікти дрібно кусник телячого мяса й вимішати зі січеною солониною, дрібкою масла й паприкою. Цею начинкою наповнити бажанта й зішити. Груди можна шпікувати солониною. Пекти його, обложивши солониною. В такий спосіб приготовляють кожду дику птицю в Анґлії.

Начинювані листки з капусти.

Листки з одної головки попарити і кождий листок осібно помазати начинкою. Звинути, платком солонини обвинути, звязати ниткою, — дусити 1 год. на цибулі, покраяній в кружочки. Підливати росолом або водою. По годині залляти 1/8 сметани. Н а ч и н к а: змолоти 1/4 кґ вепровини і 1/4 кґ вуджениии, 1 ложку січеної цибулі зарумянити, вимішати з мясом і 2 моченими булками, 1 яйцем, сіллю і петрушкою.

Вегетарянські січеники.

40 дкґ печериць або грибів, 1/8 кґ шпінаку, одну петрушку, 1 січену цибулю, 6 булок мочених у молоці, 1/8 л молока, 5 дкґ масла, 2 яйця, соли, перцю, тертої булки. — З молока, масла і перефасованої булки зробити бешамель (білу засмажку), змішати зі січеними грибами, шпінаком, цибулею, 2 яйцями, сіллю і перцем. З маси виробити хлібчики, посмарувати яйцем, отачати в тертій булці і смажити на горячім товщі.

Торт „Гофрата".

21 дека масла, 2 яйця, 3 жовтка, 21 дека цукру, цитринової шкірки, 21 дека меленних міґдалів (не парених), 5 дека тертих бішкоптів, 5 дека мармеляди з порічок. До втертого масла вбивати по одному жовтка і яйця, втирати їх з цукром, вимішати з меленими оріхами, бішкоптами і шкіркою цитриновою. Печи 3/4 год. Як прохолоне, перекроїти і переложити мармелядою. Полляти цитриновою склицею.

Шарльотка в крухім тісті.

1/2 л. муки спарити трьома ложками води, додати 3 ложки масла і одно яйце. Добре виробити, тонко розвалкувати. Ринку добре вимастити маслом і посипати тертою булочкою. Виложити ринку цим тістом і наложити в нього удушені перед тим яблука, перемішані з тертими горіхами і міґдалами та посипати трохи тертою булкою, щоби забрала в себе вохкість. Яблука мають бути холодні, коли кладемо у тісто. Прикрити зверха рештою тіста, поколоти вилками, щоби яблука могли парувати підчас печення і не витворили закальця. Як румяна, готова. Посипати цукром і подати на стіл.

ОБІДИ НА ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ

Понеділок: Росіл з макараном, мясо росолове з хріновою підливою, компот.

Вівторок: Горохова юшка, вепрова печеня з капустою, вареники з повилом.

Середа: Помідорова юшка, телячий мозок з яриною, компот зі сливок.

Четвер: Бараболяна юшка, волова печеня з бараболею і бурачками, компот із яблук.

Пятниця: Юшка з грибів, вареники з бараболею та сиром, налисники з конфітурою.

Субота: Борщ, зрази з кашою, макарон з яблуками.

Неділя: Юшка яринова, телячі котлети з морквою, крухий пиріг із конфітурою.

З НАШОГО ДОСВІДУ

Ганусі. Чи Ви пробували шурувати те місце сильним лугом? Коли це не помагає, купіть собі в дроґерії який розчин манґану і полляйте ним пляму з чорнила. Х е м і к.

Олені К. Цвітуча беґонія не любить повного яркого світла. Через те спадають пупянки нерозцвівшись. Таксамо може бути причиною цього й надто малий вазонок, в якому коріння щільно сплелося до купи. Через те й вогкість до нього не доходить як слід. Раджу Вам змінити положення Вашої беґонії на трохи тінисте місце. Пересаджувати тепер уже за пізно.

Знижка цін на товарах!

У крамниці кооп. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖНА ДІСТАТИ:

СІЛЬСЬКЕ ПОЛОТНО ріжної грубости, широке на 75 цм., догідне на доріжки, подушки, обруси, простирала по . . 2.50 зол. за м.

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, догідне на фелони, портіери, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 11, 13 і 14 зол. (залежно від якости).

ЛЯННЕ ПОЛОТНО ЧЕСЬКЕ, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.

КАНВА ДО ВИШИВАННЯ, дрібна й грубозерниста, ріжної ширини й виробу, від 0.20 зол. до 3.00 зол. за м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:
Числа красок подані при кожній вишивці у відділі Ручних Робіт.

Cotton Perlé в клубках	60 сот.
„ „ в мотках	42 „
C. M. S. в мотках	22 „
Mouliné Meridian в мотках	16 „

Товар висилаємо за попереднім надісланням готівки або за післяплатою.

Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.

В наведених цінах невчислені кошти посилки.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ”

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Żinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телефон ч. 19.

ЧИТАЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

Одинокий найбільший ілюстрований тижневик для українських родин

„НЕДІЛЯ“

„НЕДІЛЯ“ є одиноким українським ілюстрованим часописом для родин, що обіймає своїм зацікавленням усі українські землі та суспільні верстви в минулому й сучасному і тому найбільше приступним інформативно повчаючим часописом на західно-українських землях.

„НЕДІЛЯ“ виходить вже V-тий рік що четверга в обсязі 16-90 стор. великого формату з багатьома картинами та статтями з біжучого життя, історії техніки, природознавства, культури спорту, літератури та мистецтва — веде стало кутики: мод, шахів, господарський, фотографічний — загадки і т. п. В кожному році 2—3 рази уладжує Адміністрація „Неділі“ для своїх точних Передплатників багаті конкурси з дуже цінними нагородами, які обіймають не менше 50 дуже цінних нагород.

Передп. річна вин. 18·— зол. Квартальна 4·50 зол.
Піврічна 9·— зол. Місячна 1·50 зол.

Просимо жадати оказових чисел.

Передплату слати:
Адміністрація „Неділі“, — Львів, Японська ч. 7. II п.
Телефон ч. 94-56. Конто П. К. О. Краків. 412.213.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ, ЗАНАВІСИ, КАПИ, БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ, ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ, СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ, ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народнє Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

Кооператива „Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10
видає від нового року 1932 **ілюстр. півмісячник**

„РІДНА ШКОЛА”

для всього українського громадянства.

Станьте передплатником „Рідної Школи“ і тим причинитеся до скріплення сили й відпорности Української Нації.

Передплата в краю виносить: місячно 1 зол., чвертьрічно 3 зол., піврічно 5.50 зол., річно 10 зол. — Для заграниці: 2 дол. на рік, 1 дол. на пів року.

„РІДНА ШКОЛА“ повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній українській установі, в кожній шкільній, читальняній, кооперативній і приватній бібліотеці.

Адреса: „РІДНА ШКОЛА“, ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.
Конто П. К. О. 153.427. Телефон 77-52.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Чвертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

Адреса: **„КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.**
Чекове конто 150.153.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., І. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.

НОВА ХАТА



Ч. 12

М. Бутович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . . 18.— зол.
Піврічна передплата . . 9.50 „
Чвертьрічна передплата . 5.— „
Ціна поодинокого числа . 1.80 „

В Америці й Канаді:
річна передплата . . . 3 дол.
В Чехословаччині:
річна передплата . . . 80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, півріччна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися – В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці Mrs. Julia Kucher, Carnegie Pa, Jane Street — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЯК НАЙЛЕКШЕ ЗДОБУТИ ОСВІТУ!
треба передплатити видання

„САМООСВІТИ“

ЗА 3.50 ЗОЛ. РІЧНО НА 1933 РІК.

Передплатник дістає **що місячно одну** книжку. Річно дістає **12 книжок,** які окремо в книгарні коштували б 5.50 зол. — Всі видання дадуть разом за нові два роки загально зрозумілу, одиноку українську **приступну енциклопедію знання** по програмі **народніх університетів.** Кожна книжка є для себе окремою цілістю і може служити як **готовий реферат** для Читальні.

Тому передплатіть негайно „САМООСВІТУ“ на 1933 рік. **Дотепер появилося в Самоосвіті 3 річники, себто РАЗОМ 36 ЧИСЕЛ КНИЖОК.**

Ці книжки є з ділянки суспільного виховання, світової історії, історії світової війни, історії української революції, історії революційного руху в Росії, науки економії, астрономія, науки про землю (географія і геольогія), науки про життя (біольогія), науки хемії і фізики.

Книжки писані найкращими фахівцями.

Хто купує всі ті 36 книжок разом, той платить лише 11 ЗОЛОТИХ разом із пересилкою.

Всі книжки є з **богатьома образками.** Самі передплатіть і другим порадьте!

Гроші слати на адресу:
ЦЕНТРОБАНК — ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.
на чеку або на переказі дописати **„для Самоосвіти“.** —
Жадайте проспектів і поодиноких книжок у всіх книгарнях.

II. РІК ВИДАННЯ. II. РІК ВИДАННЯ

Приймається передплату на 1933 рік.

МИСТЕЦТВО

орган Асоціяції Незалежних Українських Мистців.

„МИСТЕЦТВО“ буде уміщувати статті з обсягу українського і чужинного малярства, графіки, різьби, будівництва, прикладних мистецтв і хатньої культури, мистецької технольогії, реставрування, музейництва, статті по теорії мистецтв, монографії про окремих мистців і мистецьких напрямків. — „МИСТЕЦТВО“ буде широко освітлювати мистецьке життя як на українських землях, так і на заході, подавати оцінки і рецензії всіх мистецьких видань, виставок і т. д. — буде відзеркаленням сучасного образотворчого мистецтва.

Адреса Адм.: Львів, Косцюшка 5, в-во „Ізмарагд“.

НИТКИ

до вишивання марки D. M. C.!

Всі відтінки, відповідні для українських вишивок можна дістати в крамниці кооперативи „У. Н. М.“ **ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ Ч. 1.**

Cotton Perlé в клубках	0·62 зол.
Cotton Perlé в мотках	0·40 „
D. M. C. в мотках	0·23 „
Mouliné в мотках	0·16 „

Повищі ціни, усталені фабрикою D. M. C. для розпродажі, не можуть бути змінені. — Числа красок подані для кожної робітки у відділі Ручних Робіт.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 23—24.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія, ч. 12.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 15.

„Учительське Слово“, — орган Взаїмної помочі Українського Учительства. Львів, ч. 10.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту. 1931 р., ч. 6.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 9.

„Шлях виховання й навчання“, — педагогічно-методичний місячник, ч. 2

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 23—24.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 7-8.

До цього числа долучуємо аркуш науки крою.

Почтову оплату оплачено гуртом. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

НОВА ХАТА

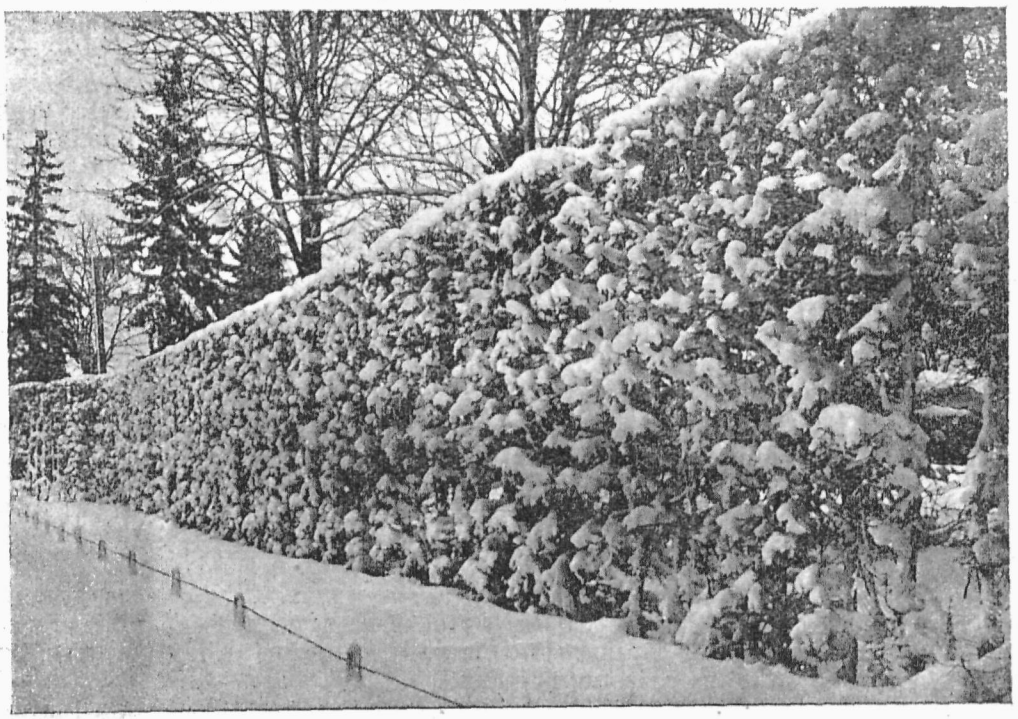
ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. ЛЬВІВ, ГРУДЕНЬ 1932. Ч. 12

ЗМІСТ: І. Хмара: Лист із Парижа. І. Гургула: Характеристика вишивок зазбручанського Поділля. Надійка: Жіноча самостійність. Др. С. Парфанович: Нервовий вік. Граці[illegible] Концерт О. Енджейовської. М. Кузикова: Як спостерігати дитину. Л. Б.: Століття поступу. Б. Ольден: Казка про Крігера. К. Дашиничева: Практичний поділ місця. Л. Б.: З освітнього курсу. Нові книжки. На закінчення року. Різні вісти. Косметичний порадник. Господарський порадник. Гачкована шапочка й камізелька. Приписи. — ІЛЮСТРАЦІЇ. Я. Савка: У Стрийському парку. „Ломаний хрест". „Кручені рукави". Вправи з ритмічної школи Оксани Суховерської. Вхід до адміністративного будинку. Виділ Т-ва Українських Жінок у Чікаґо. Ритмічні вправи.

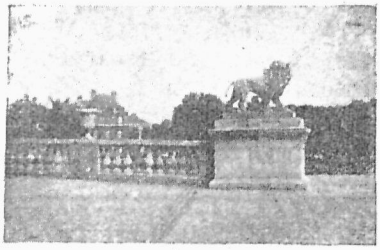
ЛЬВІВ ЗИМОЮ



У Стрийському парку. Світлив Я. Савка.

І. ХМАРА.

ЛИСТ ІЗ ПАРИЖА



Чи можна мені писати про Париж, як думаєте? Коли я щойно кілька місяців у ньому й коли мені крутиться голова від елеґанції мідінеток, від легкого вина та французького гумору? Вже бачу, як усміхаються знавці, ці скептики, що здобували поволи й послідовно оце химерне місто. Роками треба вивчати Париж! так скажуть, прижмурюючи око.

Що там роками! Так начеб треба довгого часу, щоби зробити світлину. І не купати її в солях, а зафіксувати в памяті. А біля неї другу. А потім третю. А вкінці повязати не все одною ниткою на чарівну фільму Парижа-міста. А потім пускати її перед самим собою на мозковому екрані.

Зупиняюся на хвильку й викликую оті світлини з першого дня, коли я непевними (від довгого сидження) ногами злізала з ваґону на Gare d'Est. Голова дудніла від шуму коліс і в вухах шуміло. Але очи наставилися на все окруження, як сочки фотоґрафічного апарату.

Ну і щож? Великанський двірець. У могутній салі бігають люди. Носії, подорожні, песики на линвах. Котяться вози з баґажом, свище льокомотива. Сіро і брудно. Все біжить і не має часу. Як усюди на світі.

А потім таксівка несе мене широкими вулицями. Вони також сірі й одноманітні. І небо паризьке зливається з ними в один відтінок молошносірої поверхні, перериваний тільки зеленими коронами бульварів.

І це Париж? Подумала я засипляючи в готелевому ліжку. В дуже мягкому й пуховому, мушу додати. Бо паризькі ліжка (тут уже починаю захоплюватись) такі приємні, що самі вас заколисують. Порлнаш у пухові нетри, неначе у мрію.

Отже такий був мій перший день у Парижі. Вислід, аж на пухове ліжко, невідрадний. Але другого дня показалося, що мої очі, хоча гостро слідкували за окруженням, не бачили всего (щоби сказати по фотоґрафічному), через туманний фільтр утоми. Два дні подорожі, це не жарт. І тому пухове ліжко було найкращим ліком на нехіть до Парижа.

Бо Париж сірий — це правда. Як у кожному іншому місті мчаться автомобілі, бігають люди втомлені працею і дзенькають трамваї на кожному повороті вулиці. Але коли глянути вглиб його будня, відкриваєте його вдачу, скриту й лукаву, що сміється хитро зі здивованого чужинця. Місто богате в несподіванки, але лише потрошки відкриває їх для спостережливого ока.

А вже другого дня почалися мої виправи по враження. Перша — ви вже вгадали куди! Бо не були би правдивими жінками. Так як я не була би справжньою жінкою, колиб не вибралася зараз же на славетну вулицю de la Paix, де гніздиться мода.

Міліони вистав. Одна біля другої тягнуться непроглядним рядом. А великі маґазини на бульварах! Але ні, не можна перескакувати з одної вулиці на другу. Давайте поволеньки, по фотоґрафічному. Отже rue de la Paix. Вистава. Перша з краю. Мягкий оксамит хвилює в драперії й вистелює спід. Тло темносіре, як мишка. В ньому мягко губиться світло, ну і кожний порошок очевидно. Але як на ньому виступають жіночі сукні!

За величезною шибою всего дві. Одна висить на вішаку, а друга кинена недбало. Одна має біля себе колірові шкіряні рукавички й таку саму торбинку, а друга нашийник із деревляного намиста. Тільки й усього. Із цих суконь кожна має своє обличча. І згірдно дивиться на прохожих: не для тебе, я, мовляв, сотворена! Я мрію про високу смугляву дівчину, що гордо підніме з мого коміра свою тоненьку шийку! А друга хотіла би відтінити напевне свіже обличча бльондинки. Бо вони аристократки, оці самітні сукні в паризькій вітрині. Добирають собі своє товариство.

Біля цієї вистави стоїть висока, худощава пані. Я минаю її й мандрую далі вулицею. Коли вертаю назад, завважую, що вона все ще стоїть і дивиться в глиб вікна. Я зупиняюся. Висока пані уважно розглядає крайну сукню, яка лежить ближче неї. Схиливши голову на бік, розглядає шви і думає, насупивши злегка рівні брови. Комбінує. Напевне невдоволена краскою, бо прикушує зубами свіжу долішню губу. Я бачу тільки припудрений ніс та підняту брову, підведену тонкою лінією олівця ледви помітно. Вона повертає голову до мене й відходить. Сукня живе далі в її очах, примінена й перетворена, а може скопіована. Паризанка знайшла щось відповідного для себе.

А тепер перший мій паризький обід. Малий ресторанчик в Латинському кварталі. Услугує балакуча кельнерка, від якої можна зараз довідатися, що вона з Марсей і що вже три роки замужем. Вона відзначається ще тим, що має напевне пятьдесять зубів, яких радо показує при всякій нагоді.

На списку є безліч усяких страв. Що вибирати? У країні буліону треба його покушати, тим більше, що він написаний на самому верху. Але він став першим а мабуть і послідним моїм буліоном у Парижі. Бо буліон чи пак росіл, який роблять у мене дома значно кращий. Аж пізніше прийшла я до переконання, що французи таки не вміють приправляти юшок. І що можна прекрасно без них обійтися. А тепер я тицьнула пальцем поміж закуски й попала на якусь таємничу назву: salat de concombre. — Я признаюся, що трошки з острахом очікувала цю страву. Але коли побачила звичайну нашу огіркову салату, чи властиво „мізерію", лекше мені стало. Пластинки огірків грубі на пів центиметра (я пригадала собі нишком усі невдалі салати, які я колинебудь у житті змайструвала) і посипані свіжою петрушкою. А оцет і олива стоять на столі й чекають, щоби ними її викінчити. Я не знаю, чи я була голодна, але вона смакувала мені дуже.

А тепер знову до списку страв. Уже відважніше дивлюся на назви й вибираю після звуку. Бо все одно не можу знати, що за тим криється. Отже давайте, попробую Chateaubriand-Vert-prè. Шатобріян це франц. поет; я навіть щось його читала, коли вчилася французької мови. Памятаю, що воно нудне було, але може тому, що я вчилася нерадо. Vert-pré це зелена левада. Отже Шатобріян на зеленій леваді?

А це звичайний собі біфштик. Присмажений і апетитний лежить на зеленій — салаті з якоїсь травки, якої я не знаю. Травка смакує приємно й пікантно.

(Докінчення на стор. 12).

ІРИНА ГУРГУЛА.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИШИВОК ЗАЗБРУЧАНСЬКОГО ПОДІЛЛЯ

(на основі збірки Національного Музею з XIV в.).

Майже рік праці біля впорядкування вишивок та уложення їх у певній системі — дозволив розглянути їх докладно та пізнати їхній зміст. Вишивки відчищені, нашиті на білих картонах і систематично впорядковані розгорнули багатство рисункових замислів, кольориту і технічних засобів.

Оці вишивки зібрані на початку XX. в. переважно в ямпільському повіті — 931 штук; з них 683 припадає на село Тиманівку, прочі — по кілька чи кількадцять — на місцевости: Джурин, Мурафу, Білоусівку, Княже, Малу Кісницю, Крижопіль, Колоденку. З огляду на те, що вишивки є з одного села — околиці, за основу їх систематичного укладу прийнято рисунок, технічне виконання й краски.

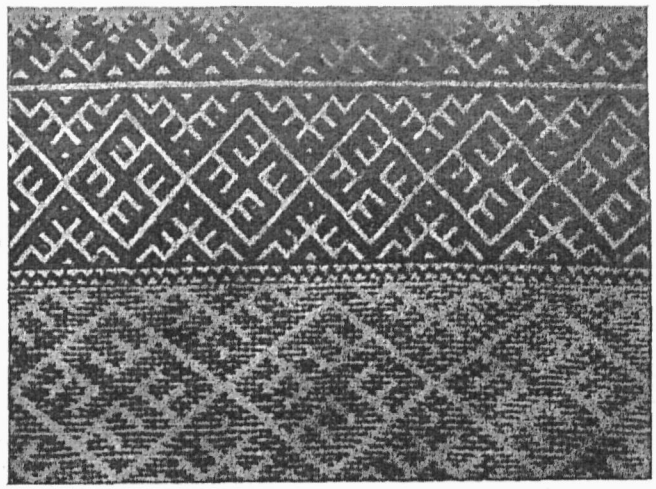
Рисунки уложено по народнім назвам мотивів, що повторяються постійно на означення того самого мотиву в ріжному часі, в ріжних селах, та в ріжному технічному виконанні. На тисячці вишивок збірки можна розріжнити лише 36 мотивів у всяких відмінах, які не повторюються.

Народня назва відноситься до мотиву, що прямолінійно укладається і повторяється в орнаментальному порядку. Варіянти в укладі взору — як пр. повторення мотиву у двох чи трьох рядах над собою, зарисування лише половини його, збагачення новими чертками — відмічується у народніх назвах — пр. „половина орлів", „пявки у два ряди", „цвітковий хрест"...

При розгляді вишивок виступає передовсім тісний звязок рисунку і техніки. Свобода, яку впроваджує хрестикове шиття, що дозволяє класти довільно стіби витворює багато ріжнородних мотивів; взори хрестикові, в укладі подібні, ріжняться переважно темою рисунків. Шиття низинне дає меншу кількість узорів; воно укладає свої стіби у напрямі поздовжних ниток тканини і лише нанизання більшої чи меншої кількости поперечних ниток полотна може вплинути на зміну рисунку. Через те багатство відмін низинного орнаменту залежить від його укладу — часто мотив повторяється в іншій техніці, укладається у 2, 3 ряди, або є вишитий частинно.



Село Тиманівка, пов. Ямпіль, губ. Подільська.
„Кручені рукави", вишивані поверхницею у червоній, жовтій і білій красці.
Зі збірки Нац. Музею у Львові. Світлив Ст. Щурат.



Село Тиманівка, пов. Ямпіль, губ. Подільська.
„Ломаний хрест", на полику вишиваний низинкою на підполиччі підбиранням у чорній красці.
Зі збірки Нац. Музею у Львові. Світлив Ст. Щурат.

Пропущення чи недотягнення чертки творять новий мотив — як пр. мотиви „рискалики" і „орли", „ломаний хрест" і „звіщастий"...

Окремі теж мотиви витворила техніка вирізування: вирізувані „журавлі" або ромби завжди чергуються із трилистком шитим гладдю, рідше хрестиками.

Мотив вишивки міняється в залежності від її примінення. Найбільше розвинений орнамент має вуставка; на дудах, при обшивці чи на придолі сорочки є вже орнамент скромний, що обмежується рядом ромбиків лінійно уложених чи ломаною лінією. Вуставка є звичайно викінчена ззовні зубкованим мотивом, — інші вишивки є звичайно без викінчення. Дуди, обшивка сорочки й приділ не повторяють ніколи мотиву вуставки.

Вуставка лучиться з вишивкою підполича, що має інший мотив у тій самій техніці, або повторяє мотив вуставки іншим стібом — пр. підбиранням (при низинних взорах). Виріжнення вишивки підполича від вуставки характеристично виступає на сорочках придністрянського Поділля та Буковини, де обі вишивки нічим зі собою не звязані й ріжняться основно під оглядом рисунку, техніки й кольориту.

Для характеристики мотиву має велике значіння й те, для кого вишивка призначена. Старші жінки вишивають свої вуставки широкими взорами різаними, низинними й хрестиковими та в залежності від цього виводять взори ґеометричні або стилізують мотиви ро-

стинні, звіринні чи предметові. Дівчата прикрашують свої сорочки переважно хрестиковими взорами та разом із тим вводять багато мотивів живо розкрашених. Діточі полики шиті звичайно „хмеликом" або „квіточками" — дрібними квітчастими мотивами, що є вишиті хрестиками та живо розкрашені чорною й червоною краскою. Вишивка діточого полика має ще й інше уложення — вона кладе під поземо уложеною вуставкою прямовісні рядки квіточок. Ряди квіток, ніжно й прозоро виконані, нагадують поздовжні пасма квітів, що йдуть через плечі, груди, або розкидаються на рукавах буковинських сорочок. Низинні діточі полики стрічаються рідко, вони дають переважно мотив „звіщастий", що є поменшенням „звіщастих" поликів, призначених для старших. Залежність мотиву від призначення вишивки вказує на вишивку як прикрасу, що є органічно звязана з предметом, який прикрашує та доцільно придумана для нього.

Датування вишивок у збірці вказує на те, що найдавнішими є мережані й вирізувані, що сягають 1835. р. Їх у збірці мало, вважаються стародавніми й очевидно уступають перед низинними. Виходить, що вирізування, яке заховується на галицькому Покутті до нинішнього дня сягає традицією ще XVIII. в.

Шиття низинне обіймає майже половину зібраних узорів; воно припадає головно на 50—80 рр. та вживається на полики, обшивки, подоли. — У галицьких вишивках низинне шиття є дуже поширене на Покутті, Гуцульщині, де є переважно по нинішний день і майже не допускає інших стібів; вказувало би це на давну традицію галицьких низинних вишивок.

Переважно з кінця XIX. в. походять хрестикові вишивки, що в тому часі — так як давніше низинні — прикрашують вуставки, дуди, обшивки, переди сорочок. Із впровадженням хрестикового стібу збагачується кількість мотивів, головно ростинного характеру. Що хрестик несе за собою поширення ростинного орнаменту на це вказують і сучасні галицькі вишивки: в околицях де є низинна техніка і хрестикова, виступають два роди орнаменту: ґеометричний, що лучиться з низинкою — і ростинний, шитий хрестиками. В північних околицях Галичини, де переважає ростинний орнамент — не вживається низинки.

Певний звязок існує також між мотивами і розкрашенням взору. Ґеометричний взір є виведений в одній красці: білій, чорній, червоній. Взори двобарвні є так розкрашені, що основна краска — пр. чорна — добирає іншої — червоної, синьої, — яка тонким контуром обводить головні фіґури мотиву, барвною мережкою відмежовує взір, повторяє мотив барвним рефреном або лучиться з основного в цілість, як це стрічається при чорних вуставках з червоним чи синім підполичам. Деколи добирається й жовтої краски; в трибарвному взорі чорна краска є основною, дві інші доповнюють взір. Монотонність взору є характеристичною прикметою низинного шиття та вирізування; хрестикові вишивки мішають часто в рівних кількостях дві або три краски, що барвно виповняють взір.

Більшість вишивок села Тиманівки й околиці відзначається монотонністю. Така-ж монотонність є по сьогодняшній день характеристична для галицьких вишивок, у яких велика навіть кількість ріжних відтінків зливається в один відтінок з переватою основної краски.

ЖІНОЧА САМОСТІЙНІСТЬ

Ми, що носимо на плечах хрест того нового поняття, вміли би щось про те розповісти. Ми вже привикли до нього і знаємо, що кожний день, це вірітель, що хоче видобути від нас свої гроші. Уже навчилися працювати як мужчини, але й не забувати про те, що маємо бути жінками. Бо людина світа не переробить, тільки світ людину. І панчохи, які наші бабуні колись плели для нас на дротах, пишаються уже по вітрінках музеїв.

Жіноча здібність уже заспокоїла своє честилюбство, коли вміє проектувати бетонові мости та посилати дипльоматичні ноти. Я вірю, що здібність, це рідна дочка пильности та що впертістю можна богато осягнути. Але мушу признатися на жаль, що в деяких справах моє вміння не вистачає. Паленію, коли це пишу.

Хочби приміром така невинна річ як „вічне" перо. Ще ніколи не вдалося мені наповнити його чорнилом, щоби не заплямити собі пальців. Нераз беруся до діла дуже, дуже обережно, і здержуючи віддих, натискаю сильно на ґудзик, ого! Уже мої руки виглядають як по шкільній задачі у першій клясі.

Або скажім, шукати дороги на мапі. Напевне заблуджу. Одного разу на прогульці повела я товариство і ми блудили цілий день, заки дійшли до сусідного села. Ох, не люблю навіть згадувати цього випадку. А мапа була дуже докладна.

А потім платити в ресторані. Якось так незручно кликати мені платничого, неначеб я чужими, а не своїми власнісінькими ґрішми платила. І мені все здається, що він це бачить і що йому смішно з мого збентеження.

А вже виповнювати податкові декларації, або всякі рубрики для народочислення! Не втну! Щоправда всякі дати завжди навівають суму на душу. А тут усе починається від: місце, день, місяць і рік народження... І думаючи над тим, де я народилася, чи жіночого чи мужеського пола, чи я заміжня, удова чи дівчина, застрягну напевне над якимсь хитро поставленим питанням і біжу вже до брата або до вуйка...

А також думаю, ніодній із нас не вдасться так забити цвяха в стіну, щоби вапно не сипалося на голову, або предложити, не хвилюючись, свої річи до митної контролі. Але чого я напевне ніколи не втну, це — виповісти на першого своїй служниці. Часто чую, що пані хваляться як шпарко викинули служницю, нахабну, злодійку і т. д. А коли мені приходилося перевести щось такого, Боже, я не мала спокою вже тиждень перед першим. А накінець таки не рішалася. А потім закликала до цього мамцю й три дні не приходила до дому.

Це мабуть не слабовілля і не боязливість, це тільки важке почуття того, що ми працюючі жінки розуміємо вагу таких слів.

Колиб я була дуже богата і мала власне авто, не могла би мати шофера, бо ніколи його не позбулась би. А колиб я когось покохала, боялась би одружитися з ним, щоби не кликати колись мамцю й тікати на три дні з дому.

Надійка.

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ.

НЕРВОВИЙ ВІК



Наші часи недармо називають віком нервів. Куди не глянь, з ким не говори, — кожен скаржиться на подразнення, безсонність, надмірну втому та вичерпання і безліч обявів, які виглядають на якісь важкі хороби, а які лікар приписує нервам. Коли застановимося над тим, спитаємо: чи давніше люде не були нервові? Як запобігати тому лиху?

Отож: були і давніше нервові люде і нервові хороби, але не в такій мірі, не так розповсюджені як тепер. Масова нервовість, яка переходить подекуди навіть у психозу (хоробливий умовний стан), являється виливом двох чинників головних, побіч декільки побічних. Ці два: війна і розвій техніки. Війна нарушила спокій і психічну рівновагу людини, її життя позбавила стійкости та певности. Людина втратила охоту і терпець працювати і жити упорядкованим, рівномірним темпом. Після війни настали погані важкі роки господарського лихоліття, які не менше хвилюють людей, та відбирають їм до решти спокій та рівновагу. До погіршення цього стану причиняється ще й друга обставина: надмірний розвій техніки. Машини, винаходи, примінені в щоденному житті і праці, на вулиці, дома, прискорили темпо життя. Людина не зуміла наздігнати своїх власних винаходів і це до решти зруйнувало її спокій.

Окрім тих двох чинників викликує, чи хочби тільки збільшує її ряд дальших обставин. Тут зачислюємо в першу чергу вживання алькоголю і нікотини (горілка і тютюн), а далі морфіни, кокаїни та других отрут. Отож ці отрути мають у першу чергу руйнуючий вплив на нервозу систему, а що поширення цих перших є повселюдне, тому ці шкідливі речі вживані віками, якраз тепер ясно унаглядюють своє погубне ділання. Дальші чинники: неправильне, обмежене, або хоробливе заспокоювання полового гону, в звязку з опізненим віком подруж, або й обмеженням числа подруж. Невідповідне відживлювання мясом, з добавкою кави, чаю та коріння, теж підбичовують та ушкоджують нерви.

В дослідах над причинами нервовости наука старається лікувати не тільки наслідки цього лиха, але й його причину. Щоправда повороту до природи вже не можна здійснити сьогодні; людство надто загналося вже в здобутки цивілізації. Всеж таки поворот до природи був і є мрією втомленого людства. Він і є підкладом для спорту — як природньої реакції проти викривлення тіла.

Те саме, що до спорту, відноситься і до руханки. Уміркована руханка, ведена розумним способом, узглядюючи в першу чергу здоровля і працездатність цілого орґанізму, чи його частин — є корисна і успішна. Де здорова вправа переходить в перепруження і втому, руханка минається зі своїм завданням.

Зсоміж родів руханки варто звернути увагу на один, мало у нас знаний, тобто ритміку і її вищий рід, плястику. Ми привикли робити шведську руханку, чи вправи на приладдях. Але ми — нервові інтеліґенти — бажаємо відпочинку, успокоєння. Нам хочеться не надміру, не томлячої, лише легкої вправи, яка більш нас тішить, ніж томить. І тут знову вертаємо до ритмічної руханки.

О це найздоровіший рід фізичних вправ, в якому находить скріплення тіло і душа людини. Легка, ритмічна музика веде людину лагідною рукою пляхами фізичних зусиль. Але людина не відчуває примусу, не підпорядковує себе ніяким приказам. Ці приказі виникають самі в людському нутрі під впливом музики. Вони мають свій почин в елементарній поезії людського тіла, в його потребі співділати з музикою чи співом.

Хиба не діється те саме в житті? Дитина бачить бузька: скаче, плеще в долоні, а далі розставивши ніжки йде новагом колибаючись та високо підносячи ніжки. Від часу до часу підстрибне, стріпає ручками: он природна плястика, вроджена людині потреба і охота наслідувати всесвіт. А хиба ми не робимо цього? Огляньте крок і поставу веселої і щасливої людини. Ще більш уявнюється плястика в сумі: похила постава, понурена голова, луковаті плечі. Важкий, повільний хід. Діло не в танку чи мистецтві, тільки в виливі вашого нутра. Така провкція психічних станів, ділає на всіх успокоюючe, визволюючe.

На таких чинниках построєно ритмічну руханку. Оглядаєте книжки німецьких авторів. Якже гарно! На квітчастих лугах, на тлі моря і ліса бачите легкі співучі рухи пригарного людського тіла. Скільки поезії, спокою і краси!! Це саме в кімнатах: під звуки інструменту робите ріжні роди рухів. Від найлекших постепенно переходите до тяжших, більш складних. Ви на лекції ритмічно-гігієнічної руханки. Не майте упередження: з вас не хочуть тут зробити балетниці, борони Боже! Вас хочуть навчити як ходити, згинатися, сідати, лягати, щоб було гармонійно і легко. Вас хочуть навчити почуття ритму і розуміння такту. Ваші мязні ствердлі від шведської руханки розтягнуться, наберуть гнучкости, пружівости. Ваші суглоби навчуться виконувати мінімальні рухи і вихили, яких ви не робите в щоденному житті, але яких засіб вам потрібний до того, щоби ви не порушалися важко й незручно.



Вправи з ритмічної школи Оксани Суховерської у Львові.

Світлив Ю. Дорош.

ҐРАЦІЯ ДЕЛЄДДА.

СУКНЯ З МІНЛИВОГО ШОВКУ

Карієра пана Бріскі була довга, почесна і хосенна. Передусім хосенна, бо нею придбав він собі прегарне помешкання у місті і великий зразковий хутір за селом, над морем, із будинками для служби й панською палатою. Одначе він ніколи з ніким не балакав. І ніхто з його селян, з виїмком одної старенької селянки, що багато вже літ була в його у наймах, не знав нічогісінько про його минуле. Був він собі пан, тай годі.

Іноді, бодай в очах селян, нападали його панські примхи. Наприклад: було літніми ранками одягнутий весь у чорному, вичепурений, мов Дон Кіхот, ганяв на кобилі, яка ледве могла тягнути візчину. Іншим разом він на свому манісенькому байдаку, якого йому заздрили всі набережні шибайголови, випливав на широке море. А вже найохотніше шукав розваги, піклуючися своїм квітником, що був незвичайний: тут він защіплював нові ростини, схрещував усякі роди квітів, робив усякі хемічні спроби. І тоді накривав голову турбаном альхеміка. І таки справді зі своїми дивовижніми ножицями, вазонками, дзбаночками, поливайками й, передовсім, зі своєю високою, сумною постатю з обличчям старого фавна, він подобав на істоту надприродну, що вся брала участь у якомусь таємничому обряді піль.

*

Пані, що тут літкували, у своїх лінивих проходах заходили аж на дорогу, що виходила перед віллею Бріскі. І зупинялися перед фірткою, богато прикрашеною погано золоченими колюмнами. Тут із зависною й глумливою пошаною гляділи на квітник, що пишався гнучкими грядочками ріжнобарвних квітів, з беріжками коліру мармоляди. А весь цей квітник був неначе виставове вікно у цукорника. А чистенькі, гладенькі камінчики, якими були виложені доріжки, скидалися на цукорки.

Одного дня одна з цих пань зупинилася біля фіртки найдовше. Маленька, смуглява, в японській піжамі та накидці, з парасолькою, наче справжня ґейша, вона вперла свої здивовані очі в постать характеристичного огородника. А він, не зважаючи на неї, плів зелене віття пялуна й вішав його по залізних прутиках фіртки, зпоза якої скидався зовсім на малпу, що хоче вирватись на волю. Та при всій цій схожости жінка не переставала глядіти на нього, як зачарована. І пливучою, гнучкою ходою, привітно усміхаючись, вона так близько підійшла до нього, що з дороги крізь фіртку діткнула його рукавом свого вбрання.

— Пане Мануїле!?

Він уже побачив її і пізнав. Трохи зніяковів. Але заволодів над собою. Над малими зеленими очима зморщив чоло: нишпорив у памяті.

Вона помогла йому.

—Щож, не пізнаєте мене? Цеж я панна, а тепер пані Лявра.

— Егеж, егеж, вибачте, тепер пригадую собі дуже добре. Як ведеться вам?

— Мені? Все гаразд. А що у вас новенького? Бачу, що ви завсіди молодий, жвавий, бадьорий.

Він, підлещений похвалами, усміхами, поглядами маленької, гарненької пані, важко сопів.

— І бачу, дорогий пане Мануїле, що ви перемінились у набоба. Яка чудова ваша вілля! Які чарівні ваші парк, город, альтанка! Ви просто щасливий і вдоволений. І ви, дорогий пане Бріскі, заслугували на все це. Я-ж дальше кликатиму вас, так, *як тоді* — Мануїле! Пригадуєте собі?

Він усе пригадував собі. Але сам не знав, чи бути вдоволеним, чи ні, з того, що й вона все це собі пригадала.

— Пригадуєте собі? — солодко примикаючи оченята, немов накликувала минуле спільне кохання, яке бажаємо оживити. А вона нишком наполягала.

— Ваш сальончик із усім тим штучним квіттям, що здавалося правдивим? А дзеркала? А великі журнали мод? І те хвилююче вижидання, те вижидання, що боліло й радувало. Потім, вхід у святая-святих? „Кожна по черзі: пані й панночки!" Так говорили ви. А коли черга щастя приходила й на мене, я мала враження, немов біля мене переходить султан, кидаючи мені хусточку. Ох! дорогий пане Мануїле!

В міру того, як балакала, погляд її очей ставав палкий і змисловий, мов у коханки, що жде на поклик любка. І, без обиняків, усі ці солодкі слова кидала оцій малпі, старому панові Мануїлові. Так, що він її попрохав: „Увійдіть, будь ласка".

*

Тепер сальон пана Бріскі був зовсім інакший від того суворого, давнішого. Тепер у цій віллі вештаються босі молодиці. В неодної голова, немов замуміована, завязана червоною хусткою. Ходять швидко, мовчазні, працьовиті. Одна з них, віком найстарша, задержалась і очима ящірки оглянула незвичайну гостю. Потім, хитаючи перечливо головою, подалася за нею у сальон.

— Чи випєте чарочку лікеру? — спитав Мануїл, відчиняючи гарну скриночку.

Хороша ґейша, хоч і приняла чарочку, то пробуючи мятовий солодкий напиток, повторила перечливим рухом селянки.

— „Щоб тут тільки при чарці й обійшлось: „може й грошей захотіла", — думає пан Мануїл. І думкою собі й відповідає: „О! ні, ні, дорога пані Лявро".

Захитана трохи у сміливості, але не зовсім, вона знову почала:

— Ви, либонь, уже зрозуміли, що маю до вас прохання. Зараз вам скажу. Вийшла я заміж із кохання. Мій чоловік заробляє мало. А моя рідня, яка була проти цієї нашої злуки, дає мені щомісячно скромненьку квоту. То й зрозумієте, пане Мануїле, колишні богацтва вже пригасли. Високоцінні, чудові вбрання зайшли, як мерехтливі зорі за обрій. Мушу вдоволятися суконочками від руки, прихапцем. А ваше серце таке добряче. Я ж так прагнула-б мати нову сукню й бути гарною на святі, що влаштовують у суботу вечором тут над морем. Була-б це мила несподіванка й для мого чоловіка. Ви мусите помогти мені. Адлеж не заперечите, що колись я вам давала таки гарні заробітки. Опріч того я вас так люблю, а й ви мене повинні-б ще любити. Принесу матерію й усе те, що необхідне до вшиття сукні й ви мені скроїте. Попрацюємо вдвійку. Тільки, щоб ніхто не знав. Ніхто й знати не сміє, що пан Бріскі був найбільший, найкращий кравець для пань: він же-ж наш коханий пан Мануїл. Так — так, мерщій кажіть, що так!"

Отак балакаючи, знову наблизилася до нього. І витягнула до нього гарні нагі рамена, що визирали з широких помаранчевих шовкових рукавів, як із ке-

лихів. А зморшки сукні злегка, ніжно розтулювалися й з поза них визирали такі-же ноги. Запах молодости й есенція троянди, що віяли від неї, як від живої квітки, огорнули мужчину, розбуджуючи в його змислах спогади усієї його чудової й болючої минувшини. Здавалось йому, що він знову своїми пальцями, як поліпами обмацує шовки, оксамити, серпанки й усі ці частини суконь зогріті тремтючим теплом жінок, які, в меншій чи в більшій мірі, опріч того гріху до моди приносили зі собою ще й інші гріховні почування. А ті почування, через їх тіла та одежу чіпалися до пана Бріскі, як зараза.

І вже хотів було сказати: „так". Але прийшов йому на думку глумливий, майже таємний перечливий рух старої селянки. І, дивлючись у вічі чудовій спокусниці, повторив його точнісінько:

— Слухайте, сядьте собі ще на хвилинку. Тепер я скажу. Щодо мене, то я хотів би вам помогти і зараз, із охотою. Таки так. Уже неначе бачу вас у салі над морем усю в блеску, пречудову між чудовими. Для вас треба би пошити сукню із мінливого шовку: коліру, як то колись я його називав, бенґальських вогнів, що грають зеленню, фіолетом, золотом, сріблом. Правда, теперішньої моди я не знаю. Та будьте певні, що сукня, яку зробить пан Мануїл, буде найзразковіша, найчепурніша за всі: на вашій статі — розуміється. А я, мабуть був би очарований моїм твором, а то й вами, бо сукня і ви творили-б одну цілість, хотівби бачити вас, як артист, що йде на виставку оглядати свій твір. Ви ж оминали-б мене, не хотіли-б і глянути на мене. Не тільки те: ви, розсерджена на мене, повернулись би до мене спиною: бо ваша сукня із Парижа, але моя нещасна приявність забирає вам цю оману. А то ще й грозить вам небезпека, що якась там ваша приятелька забагне розпізнати мене й виявити тайну. І я терпів би. А ранком, хай Бог рятує, я знову вернувся би до божевільні, де я пробув уже два роки на лікуванні нервів. Бо химерність, претенсії, забаганки, чортівське вередування ваше, мої пані й паняночки, все те причина тих моїх нервів.

Авторизований переклад з італійського.

Михайло Островерха.

КОНЦЕРТ О. ЄНДЖЕЙОВСЬКОЇ

Дня 7. листопада ц. р. відбувся в салі Лисенка концент Ольги Єнджейовської. Стояв він під знаком кризи і недиспозиції концертантки. З одного і другого виринула велика шкода, як для публики, так і для концертуючої. Для публики, бо більшість її не почула обємного оперового голосу; для концертантки, бо не мала змоги вповні розгорнути свого вміння орудувати голосом. Доволі інтензивна рекляма не видвигнула на мою думку, чи не найважнішого моменту, а саме що Ольга Єнджейовська — буковинка. Обовязком усіх було привитати члена буковинської вітки нашого народу, яка так тяжко бореться за своє істнування.

Програма ограничилась на загально знаному репертуарі. Не внесла нічого нового в наше музичне життя. Були це оперові твори: Маскані: Кавалєрія рустікана, Ваґнера: Таннґойзер, Пуччіні: Мадам Бетерфлей, Галеві: Жидівка. З українських композиторів виконано: Лисенка, Січинського, О. Нижанківського й Барвінського. З правдивим задоволенням довелося ствердити, що в Ольги Єнджейовської великий голосовий матеріял, інтеліґентна, інтонаційно чиста інтерпретація, добра дикція. Деякі недотягнення в вищих тонах слід рішуче брати на рахунок досить поважної недиспозиції.

Загалом вийшли чужомовні оперові твори куди краще, ніж українські. Мабуть недостача рідного мистецького середовища, яке потрібне співачці тої міри, що Єнджейовська, та недостача тіснішого звязку з українськими музичними центрами, не позволили



Співачка Ольга Попович-Єнджейовська, яка виступала дня 7. листопада ц. р. на концерті у Львові.

Єнджейовській одностайно виконати українські твори. Поруч із творами Лисенка (Гомоніла Україна, Айстри), які виконала артистка прекрасно, інші твори, як Барвінського (Гей поля) не виказали такого мистецького оброблення, яке Єнджейовська вміла дати в інших композиціях. В тому числі і в українських. Коли додати, що наші музичні круги майже не піддержують звязків із Буковиною, то треба ствердити, що осяг Єнджейовської був пропорціонально великий, тимбільше, що їй прийшлося власною працею здобувати те, що в інших обставинах зискає людина майже даром від відповідного середовища.

М. Нижанківська.

ЛЕКЦІЇ РИТМО-ПЛЯСТИЧНОЇ І ГІГІЄНІЧНОЇ РУХАНКИ

веде

ОКСАНА СУХОВЕРСЬКА

при вул. Мохнацького ч. 12 (партер)

саля Дів. Школи ім. Шевченка.

Зголошення для дітей і старших:

вівторок і субота від год. 4—7.

МАРІЯ КУЗИКОВА.

ЯК СПОСТЕРІГАТИ ДИТИНУ

У віці 14—17 літ приходить вік властивого дозрівання сексуального, але також і цього, що незвязане з полом. Молода людина поволи втихомирюється, але ще бачимо в неї останки бунту й упору. Обявляються вони в тім, що дитина дуже любить усему перечити й упиратися при своїй гадці, хоч не має рації до цього. Інтеліґенція розвивається тоді слабо. Зате дуже сильно розвивається воля й почування. У попередній фазі дитина відкрила свою волю, але вживадовувала її на своєму окруженні в досить немилий спосіб. Тепер відкриває своє „я" і формує себе після взору, який їй подобався. Взором цим є звичайно особи з окруження, часом постаті з історії, або сучасні слави артистичні чи наукові. З почувань розвиваються головно туга, мелянхолія. Молода людина дуже любить перебувати на самоті і мріяти.

Її заінтересування звертається в однім виразнім напрямі: тепер уже приблизно можна означити, яке звання буде дитині найбільше відповідати і відповідно до цього її образувати.

Досі діти мали лише товаришів, тепер шукають приятелів, яким звірюються зі своїх переживань і залюбки пишуть до них листи. Пишуть також денники, або поезії, — у пізнїщому віці це минає. Отже не треба думати, що з усіх тих, які у віці дозрівання пишуть, виростуть поети чи письменники.

Дуже цікаве є характеристичне для цього віку явище адорації. Проф. Балей описує його так: Дівчатам з одної кляси казали написати як задачу лист зі своїми бажаннями до доброї русалки, яка може їх мрії сповнити. Виявилося тоді, що богато дівчат хотіло подобатися учительці французької мови, інші хотіли жити з нею як її свояки, та висловлювали подив для її краси й незвичайних прикмет душі. Кляса обожала цю вчительку. Тому, що адорація трохи подібна до любови, а пол обожаної особи байдужий, — виховники бояться її, але зовсім непотрібно. З віком вона проминає і не є впрочім нічим ненормальним.

Дозріваючі відносяться критично до етичних засад, бо бачуть, що старші не дуже-то їх придержуються, хоч молодим їх накидають.

Далі слідує фаза адолесценції між 17 і 21 роком. Це вік згармонізування ідеалів із дійсністю. Від способу в якій дитина це зробить, буде потім залежати її вартість як зрілої людини. Розвій тоді довершується, як каже Claparéde „Гаряче залізо стигне".

Знання й розуміння психічного й фізичного розвою людини є конечне для кожного, хто має до діла з дітьми. Воно заощадить матерям, батькам і виховникам богато зайвої жури. Коли досі чемна й слухняна дитина ввійде у вік упору, — родичі, які не знають прав розвою людини, журитимуться, а нераз можуть скривдити і так уже змучену й бідну дитину.

Одним із визначніших учених, які працювали над психольоґією дитини є В. Штерн, проф. університету у Вроцлаві. Він видав спільно зі своєю жінкою н. Клярою Штерн твір п. н.: „Psychologie der frühen Kindheit bis zum sechsten Lebensjahre". Вона спостерігала своїх трое дітей: Гільду, Ґінтера й Еву, та записувала свої помічення у щоденнику. Її чоловік упорядкував ці записки, та додав до них свої пояснення й теорії.

У вище згаданому творі висловлює Штерн гадку, що безпосередню обсерваціо дитини зможе найкраще перевести мати, — бо ніхто так богато не перебуває з дитиною, як вона, — ніхто більше від неї не хвилюється діточими радощами й терпінням. Ніколи обсервації не може переводити зовсім чужа людина, бо дитина стає несміливою, а то й боїться, — бувають знову такі діти, які тоді хочуть пописатися.

Мати, яка хоче занятися обсерваціею своєї дитини для цілей психольоґії, — мусить мати відповідну научну підготовку, яку при добрій волі можна собі здобути; вона мусить теж уміти занятй обєктивне й безсторонне становище у відношенні до своєї дитини.

Дальше мусить вона тямити, що:

1) дитина не сміє знати про те, що є предметом спостережень, —

2) спостереження треба записувати сейчас,

3) треба вміти відріжнити обєктивний факт (прим.: дитина уживає якогось слова в даних обставинах), від власних здогадів (прим.: дитина має загальне поняття звязане з цим словом), —

4) треба записати обставини, серед яких находиться спостерігана дитина, прим. чи дитина відповідала комусь, чи говорила самочинно, — де вона тоді находилася і т. п.

Коли прим. хочемо звернути увагу спеціяльно на розвій мови, тоді треба би записувати всі звуки, які дитина вміє видати, починаючи від хвилі її уродин. Дальше записуємо кожний звук чи слово, яке дитина наслідує, записуємо, коли вона перший раз це зробила, коли й яке слово визчила. В цей спосіб дістанемо цілий словник дитини. При цім треба стало зазначувати її вік.

Донечка К. Штерн Гільда у віці 1,1 (1 рік, 1 місяць) вміла 9 слів.

Цікаве також, що згодом вона уживала одного й того самого слова на означення ріжних предметів, отже: коли побачила ляльку зі шматок, назвала її „пуппе", — потім так само назвала шматяного крілика і шматяного пса; на дзвінок казала, що це не є „пуппе". У віці 1,7 „пазе" — означало в неї чинність щипання батька за ніс, — пізніше цею назвою охрестила черевики, тому що їх можна було також подібно щипати, очевидно заходила тут схожість рухів забави і її саме дитина схопила.

Згодом молода людина опановує мову і тоді говорення й розмова справляють їй очевидну приємність. Тут треба нотувати дослівно все, що вона говорить, — зазначуючи, чи говорила до себе, чи до когось.

До нині богато питань із психольоґії дитини ще нерозвязаних, богато таких психічних явищ у дитини, яких ще досі ніхто не описав. Треба ще богато праці зі сторони людей покликаних до цього — а саме родичів і виховників з одної сторони, а психольоґів із другої, щоби докладно пізнати ніжну й відмінну від нашої зрілої — психіку дитини.

Певне, що чиста психольоґія має свій інтерес у розвязці цього питання, але й практичне її значіння для виховання не підлягає ніякому сумніву. Отже в імя добра дитини, повинні питанням зацікавитися свідомі свого завдання виховники чи виховниці, в першу чергу матері. Мати, якій найбільше залежить на щасті її дитини, мусить станути до праці над зрозумінням душі дитини; без цього зрозуміння нема раціонального виховання молоді.

СТОЛІТТЯ ПОСТУПУ

Про „виставу вистав" уже тижнями пишуть ґазети; по світі розлетілися вже проспекти, пляни й запрошення. Нічого й казати, для американців це черговий „бізнес". „Століття поступу", це гасло імпрези, якою Чікаґо хоче відсвяткувати свої столітні уродини. У житті міста це невеликий шмат часу. Але в Америці треба міряти інакше, коли місто вспіло перекинутися за сто літ з невеличкого форту в $3^1/_2$ мільйоновий осередок.

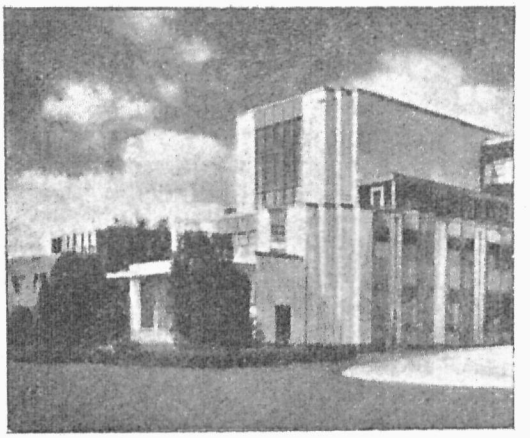
І тому ця виставка матиме відмінний характер. Так як усе американське ріжниться від нашого. У нас справляють ювилеї, щоби зупинитися на хвильку, глипнути в зад і оцінити його з нашого становища. А Чікаґо це місто необтяжене минулим. Тут можна поглянути в майбутнє, перескочивши сміливо сто літ людського поступу.

Над озером Мічіґен визначено вже площу, на якій виростає поволи місто „століття". На подовгуватім трикутнику, що ширшим кінцем прилягає до берега заложено вулиці й парки. Частина висунена глибоко в озеро й сполучена мостами і проходами зі сушею. По середині площі стоїть уже заздалегідь побудований стадіон. Він призначений для міжнародніх змагань у 1933 р. Усі народи, які виставлятимуть там, вишлють також свої найкращі дружини. Хиба може виставка обійтися без спорту, цього необхідного здобутку послідного століття?

Центральне положення займає на виставці наука. Вонаж була головним двигуном поступу, яким тепер пишається Чікаґо. Тому й поділяється вона на відділ чистої науки, де покажуть подрібно всі винаходи на протязі сто літ і відділ науки приміненої, де промислові фірми з'ясують способи використання цих винаходів. Оба ці відділи тісно сполучені зі собою в такий спосіб, що часто з наукового освітлення винаходу переходимо зараз же до промислового використання, щоби зразок став більше наглядним та повчаючим. Бо годі уявити собі поступу без оцих двох чинників із яких один є творцем, а другий виконавцем якогось замислу.

Окремі будівлі будуть присвячені електриці, хліборобству, транспорту. Перед відвідувачами розгорнеться величава картина матеріяльної культури.

Щоби з'ясувати цей поступ як найкраще, рішили всі народи які в пестрій суміші, замешкують Чікаґо зобразити те середовище, з якого вони вийшли сто літ, або й недавно тому. Індіянське село з давніми хатинами, китайська паґода з задиркуватим дахом, індійська святиня з гострими вежами, виростуть посеред



Головний вхід до адміністраційного будинку міжнародньої виставки в Чікаґо.

американських хмародерів. Громадяни міста Чікаґа відбудують форт Дерборх, першу осаду іміґрантів, зложену з грубих деревляних брусів.

Українці в Чікаґо рішили з'ясувати століття свого поступу у власному будинку, збудованому в народньому стилі. Для тієї цілі існував в Чікаґо комітет, який уже розписав конкурс на будову павільону. Йому в допомозі станув недавно заснований комітет у краю із тою самою метою. Поміж численними секціями, заснованими з почину цього комітету, цікавить нас у першу чергу секція народнього мистецтва.

Завдяки дотеперішнім виставкам, вланпованим заграницею, знаємо яке враження викликує наше народнє мистецтво на чужинців. Отож воно й тут може зацікавити й подобатися у першу чергу, коли з'ілюструвати зручно століття поступу і в цій ділянці. Поруч сільської світлиці, покутської чи гуцульської, стане модерна їдальня чи вітальня, прикрашена народніми вишивками та килимами. Цілий ряд народніх строїв з'ясує ріжноманітність нашої народньої носні. Збірка добірних гончарських виробів засвідчить про тонкий народній смак у красці та формі. А деревні різьби докажуть неймовірність найтоншої ручної роботи шорстких селянських рук.

До секції народнього мистецтва ввійшли окрім кооп. „Українське Народнє Мистецтво" у Львові також кооператива „Гуцульщина" в Косові, спілка „Гуцульське Мистецтво" в Косові, пп. О. О. Кульчицькі, Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка, Національний Музей у Львові і Музей Т-ва „Бойківщина" в Самборі.

Лучником поміж краєвим та американським Комітетом являється відпоручниця Комітету п. Стефанія Чижович, яка в вересні ц. р. виїхала до Чікаґо. Бажаючи зацікавити широкі круги нашого громадянства, відбула п. Ст. Чижович по ріжних американських містах ряд відчитів про вагу нашої участи у світовій виставці. Дня 24. жовтня ц. р. передала радіостанція в Чікаґо відчит нашої відпоручниці на ту саму тему.

Л. В.



Виділ Т-ва Українських Жінок у Чікаґо відвідав враз із нашею відпоручницею, інж. Ст. Чижович, площу під український павільон над озером Мічіґен.

Б. ОЛЬДЕН.

КАЗКА ПРО КРІҐЕРА

Самовбійство Івара Кріґера загреміло наче вибух вулькану; промисл та світові біржі затремтіли в своїх основах, провалились крицеві валюти, державні позички задрожали, міліярдові цінности зникли з лиця землі й ціла армія робітників стратила заробіток. Неначе Самсон розніс Кріґер сволоки тієї великанської будівлі, яку сам поставив. І погребав себе сам під звалищами.

„Чому?" загомонів світ, який і не міг збагнути нестійности цієї будови.

Всі питали, здрігаючись із цікавости.

„Хто це був Кріґер? Що це був за велитень? Чи це дух будови чи руйнування?"

Люди старалися збагнути двигуна цього життя, розкрити його таємницю. Бо в чоловікові, який думав велитенськими розмірами і покінчив так первісно, оцему Джінґісханові чи Бонапартові двадцятого століття мусіли буяти первісні й великанські пристрасти.

Нічого не можна було знайти, ніякого пояснення або розвязки. Безбарвний чоловік бюрократичного покрою промайнув життям, самітний, без особистого щастя. Такий самітний, що кожний жебрак міг уважати себе щасливішим від нього. Без пристрастей, без довірених.

Жінки? Жінка? Немає-ж чоловічого життя без жінки. Може якась недосяжна, якій він думав приносити жертви? Якась жінка, що палала жаждою власти й почестей, якась Даліля, що позбавила його розсудку?

Не було її, не було в житті Кріґера ні сліду такої жінки, ні сліду якоїсь ніжности, ні сліду вогню.

Два тижні по смерти Кріґера покинула п. Джорджіна Л., дуже відома особистість у лондонському товариському житті свою віллю біля Гайдпарку і поїхала на Рівієру. Вона не попращалася з ніким і не повідомила про свій відїзд навіть телєфонічно своїх знайомих. Оця вродлива дівчина з добірної родини, ніколи не робила враження ексцентричної. Сирота, багата й самоповна, жила вона таким самим способом, як усі молоді й богаті панянки її кругів жили й пятьдесять або сто літ тому. Скромна й поважна, вона заздро зберігала свою добру славу й придержувалась строго товариських обичаїв. „Джорджіна відїхала, не прощаючись?" питали себе здивовано її приятелі. Це була перша сензація в житті двадцятичотирьохлітньої. І Гарольд Дж., молодий урядовець із кольоніяльного міністерства, якого майбутнє було таке надійне, не дістав від неї ані привіту ані слова розлуки. Йому здавалося, що він розбитий і принижений. Розбитий тому, що він кохав Джорджіну, а принижений тому, що ніколи не скривав цього.

В тому часі часто вешталася по дорозі поміж Мантоном і Монте Карльо молода дівчина в отвореному невеличкому авті. На горішній Корніш, себто шляху, який неначе натягнена линва вперізує стрімке узбіччя Приморських Альп. Оцей шлях вимагає сильних первів та холодного розсудку в автомобіліста. Підноситься й спадає під гострими кутами, які дають небезпечні закрути. Коли віз вихопиться з рук шофера, напевне вдариться в скалу, або пожене в пропасть. Авто молодої дівчини гнало звичайно в божевільному темпі.

До цієї скали приліплено терассу на залізних стовпах. Це ресторанчик „Еремітаж", пристановище автомобілістів. Тут переживають дивовижний страх, тому що коли переїздить автомобіль, тремтять злегка залізні стовпи. Але одночасно любуються прекрасним видом на синє побережжа, де погляд лине аж до корсиканських сутінків. В напрямі до Монте Карльо простягається міст понад глибокою пропастю і зараз за тим мостом гнеться Карніш своїм найпрудкішим закрутом, біля 90°. Очевидно прикріплено з обох боків перестороги, щоби їхати поволи.

Одного вечера зупинилося авто біля „Еремітажу". Молода автомобілістка сіла на терассі, випила поквапно кілька чарок коняку і написала кілька слів на повороті списку страв. Вона заклеїла оцей дивовижний лист у коверту, заадресувала й попрохала кельнера, щоби його вислав.

Джорджіна заплатила, сіла на віз, погнала повним ґазом через міст без світла, без сиґналу, смерті в очі.

„Я не можу пережити Кріґерової смерти" написала Джорджіна Гарольдові. Це було послідне її слово для нього й знайомих.

Кріґера смерть і самовбийство Джорджіни! — Переказ про Кріґера трошки прояснився. Так завзято згущував Кріґер заслони на своєму шляху, що тільки вбиваючи себе, вона відчинила уста! А тепер світ зрозумів, що таке Кріґер. Всюди, де він з'являвся колись у товаристві, де балакав з якоюнебудь жінкою, скривалася якась траґедія, якась проблєма для знавців людського серця. Ясні, спокійні, дівчата — красуні — це була його здобич. Вони улягали перед тайною великого чоловіка, перед наполєонською силою його богацтва. Його камяне обличча, з бездушними очима і злегка посивіле волосся вбивалося їм у серце. В яких містах Европи й Америки закорінився Кріґер у такий спосіб? Він мав у кожному місті окремі помешкання, довірені слуги, таємничі числа телєфону. Гарем це втіха мабуть кожного другого міліонера, але оця система звязків, розсіяних по цілому світі, в яку заплутувалися лише найчистіші, найбільше вибрані жінки — це була королівська забаганка! Кріґера овіяли нові лєґенди. Він став чоловіком із залізною маскою й палаючим серцем. Чоловіком, що кохав лиш те, що найкраще й найчистіше, а беріг у собі стільки зла!

*

Гарольда Дж. зломило оце послідне слово, надіслане з „Еремітажу" на пять хвилин перед смертю. Він стратив кохану людину й довіря до неї, — оцю карґину, яку намалювало собі його закохане серце. Коханка Кріґера! Жінка, яка скрито таїла свою пристрасть, яка мовчала про своє кохання!

А потім наспіла вістка, що Джорджіна записала вже віддавна Гарольдові все своє майно.

Чи вона його кохала? Чи це була насмішка зпоза гробу? Він мучився довгими самітними ночами і докоряв покійниці.

Аж доки не довідався, що Джорджіна жила й померла невинною. Кріґера вона не бачила ніколи. Вона видала весь свій маєток на кріґерівські акції й стратила його. Бідна дівчина не могла цього перенести.

І знову затихли поголоски про Кріґера. Він розчарував знову всіх, оцей божевільний бюрократ без особистого щастя.

З німецького **Н.**

К. ДАШИНИЧЕВА.

ПРАКТИЧНИЙ ПОДІЛ МІСЦЯ

Домашнє господарство вимагає добре обміркованого пляну, це знає кожна господиня. Тоді лише можна заощадити часу, сили й матеріялу. А конечним услівям такого пляну стане практичний розподіл місця в господарстві.

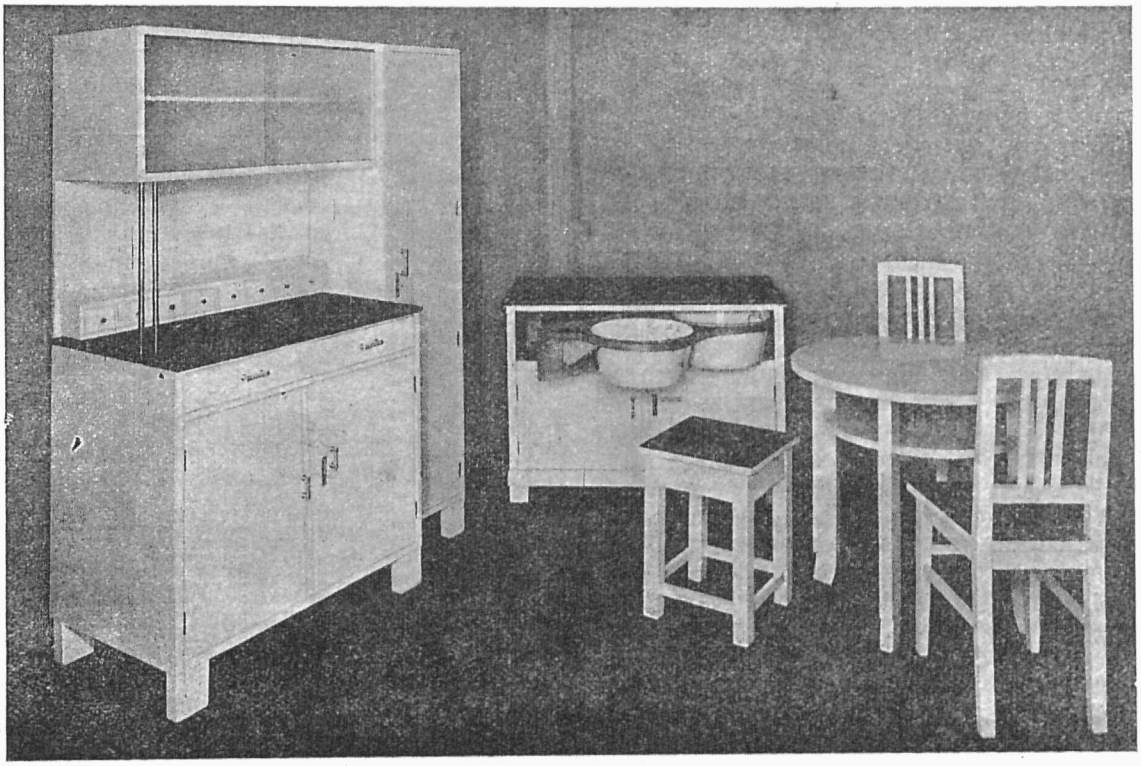
Ми-ж знаємо, скільки пропадає даремне нашої сили, коли за кожним предметом у кухні треба бігати від столу до плити й від мисника до комори. Часто меблі стоять нам у дорозі, або не приміщені як слід. Уставляючи їх не руководимося доцільністю, тільки привичкою, традицією або й естетичними міркуваннями. З другої сторони винні тут і будівничі, які давніше не уставляли стін, печий, вікон і дверий згідно з домаганнями кухонної роботи.

При влаштованні кухні треба завжди памятати про те, щоби всі меблі й знаряддя, які потрібні нам для якоїсь певної роботи, лежали вкупі. Наприклад: усе, що нам потрібне до приправи страв, треба примістити біля кухонної плити. Отже поличку чи шафку з усяким знаряддям, як сікачами, терками, ножами, глиняними мисками і всякими кружками чи стільничками. Близько цього повинен стояти кухонний стіл, на якому приготовляємо страви. Над плитою повинні висіти всі ложки й подібні предмети, яких потребуємо при варенні, як варехи, колотушки, ситка і т. д.

У другому кінці кухні уставляємо меблі, яких потребуємо до миття начиння. Отже, лавка з шафликом або практичний стіл із впусканими шафликами. Він має й бляшану плиту на помите начиння. Біля нього стоїть мисник, до якого складаємо обтерте начиння.

Отаке уставлення меблів є ідеалом, якого не завжди можна досягнути. Але коли приблизно так улаштуємо собі кухню, можемо заощадити собі багато біганини.

Досвід нас навчив, що невелика кухня в місті практичніша, ніж велика. Поділивши її доцільно, можна досягнути також великої ощадности в своїх силах, себто не треба далеко ходити за кожним предметом. Сучасні кухонні меблі також пристосіблені до цього. Тридільний мисник помістить у собі все кухонне приладдя, включно зі щітками й ганчірками. Коли він зачинений, не видно в кухні ані горшків ані ринок.



Практична модерна кухня з замкненим мисником і столом до миття начиння.

Не лише кухонне приладдя повинно стояти при купі. Але можна означити місце для всякого іншого знаряддя й ховати його там. Щітки, мітли, пасту складаємо до одної шафи, або відгороджуємо для них кут у кухні, або передпокою.

Коли не маємо власної прачкарні, тоді зберігаємо все що торкається прання на одному місці в помешканні. Щоби не мусіли пізніше зшукувати всього, що потрібно. Те саме важне й при шитті. Всякі додатки й голки, ножиці повинні лежати в одному місці. Так само у їдальні треба приготовити відповідний столик на страви біля дверий. Дуже практичними є віконця з їдальні до кухні, через які приходять страви на стіл. Тоді не входять до їдальні випари з кухні, а подавання страв є дуже просте.

Ще одна порада: на початку якоїсь роботи обчислити все, що нам потрібно і позбирати на одному місці. Наприклад, коли думаємо пекти тісточка, треба відважити те, що потрібне і поскладати близько все знаряддя: стільницю, макітру, деревляну ложку, валок і бляху, щоби не шукати всього того підчас роботи.

З ОСВІТНЬОГО КУРСУ

Освітньо-орґанізаційний курс Союзу Українок закінчився в днях 18. і 19. листопада іспитами, до яких зголосилися майже всі учасниці. Перед іспитовою комісією ґромайнули ряди нових сил, які вишколювалися на народніх робітниць. Здебільшого молодь по закінченні середньої школи — саме вік пригожий навчитися і зрозуміти складні життєві практики.

Програма курсу ріжноманітна, може й за обширна на одномісячний протяг часу. Але наскрізь практична, це треба завважити й підчеркнути. Приспособившися до вимог теперішньої орґанізаційної роботи, намагався курс заступити у вихованні молоді те, чого не дає їй сучасна школа, а щойно по довгих зусиллях може навчити життєвий досвід.

Громадська робота є залежна від умовин, у яких вона виростає. Тому й ті чи інші методи вимагають провірки чи зміни при нових услівях. І коли Управа Союзу Українок запросила Ревізійний Союз Укр. Кооператив до співпраці при влаштуванні курсу, мабуть руководилася тою думкою, що справжньої освітньої роботи не можна провадити без економічного освідомлення села. Виклади Ревізійного Союзу обзнайомили учасниць із засадами кооперативної роботи, подаючи матеріял у дещо згущеній формі.

При іспитах можна було вглянути в те, що учасниці скористали з переведеного й переслуханого. Відповіді звучали вірно, хоча може й по учнівськи точно. Та цьому виною мабуть вік учасниць, які не встигли ще відвикнути від шкільної дисципліни. Із богатого матеріялу, поданого тут, можна було скористати й вибрати собі те, що кому до вподоби. Найбільше зацікавлення видно було історією жіночого руху, яка і з сьогоднішної перспективи хвилює й цікавить жіночу молодь. Так само живо слідкували за викладами про кооперацію, яка досі здавалася може незрозумілим світом. І хоча за такий короткий час годі очікувати опанування цього ріжнородного матеріялу, проте такі виклади можна вважати для учасниць цінними вказівками на майбутнє. Тому, що тут для них уперше відкрився перегляд на все те знання, якого вимагає практична робота. Хочеться вірити, що учасниці це так прийняли і зрозуміли.

Л. Б.

(Докінчення зі ст. 2).

А Шатобріян, біфштик себто, знаменитий. В духу перепросила я його іменника за те, що назвала його поезії нудними.

А що тепер? Два банани. Здираю обережно з них шкірку й закріплюю в памяті своє перше враження французької кухні. Але я щось забула згадати! Вино, яке вилискує переді мною в шкляній карафі. І яке можна тут пити до схочу.

Чи можна уявити собі без вина французького обіду? Бо вино, цей плід веселого французького сонця так належить до цієї країни, як її вдача. Воно помагало творити французький дотеп, легкий і крилатий та усмішку, що показує нараз пятьдесятьпять білесеньких зубів.

Але для заспокоєння поважних умів, які уже хмурять свої чола читаючи таку „єресь", додам, що вино французьке не опянює. Бо хоча я й пяна тепер, коли пишу ці рядки, але не вином, а тільки Парижем; цим бурливим, таємничим містом.

НОВІ КНИЖКИ

ВЗАЇМНА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА 1905—1930. Львів, 1932. Сторін 339+23.

Це книжка-альманах, ювилейне видання з приводу 25-ліття існування й орґанізаційної праці В. П. У. В. Спізнилася о півтора року, бо ювилей товариства припадав 1930 р. і в тому році відсвятковано його в цілому краю торжественними обходами.

Книжка обіймає: історію початків професійного учительського руху у нас в Галичині до часу заснування В. П. У. В. — історію повстання „Взаїмної помочи галицьких і буковинських учителів і вчительок" і її розвиток у роках 1905—1914 — часи світової війни (1914—1918), коли просвітну шкільну діяльність перенесено з краю на еміґрацію, головно до Відня — часи від 1. листопада 1918 до липня 1920 р., воєнний стан між українцями і поляками, часи творення власного українського шкільництва в Галичині — наконець останній період у розвитку В. П. У. В. від липня 1920 р. до 1930 р., віднова життя й діяльности орґанізації й теперішній її стан під Польщею.

Друга часть книжки — це історія Окружних Відділів В. П. У. В., яких тепер числить товариство 46.

У третій части находимо історію руху українського народнього вчительства на Буковині від його починів до сьогодні.

Четверта частина переповідає святкування ювилею товариства у Львові і по Окружних Відділах у краю.

Дуже цікавий розділ альманаху творять особисті спомини видніших діячів і представників учительського руху. *Дир. Алиськевич Андрій* з Ужгороду подає історію заснування тов-а, у якому сам відіграв преважну ролю. *Богдан Заклинський* згадує рік 1918—1919 „такий дорогий, а такий уже далекий" і свою працю в тому часі в укладанні шкільних читанок і підручників. В короткому нарисі *Івана Лилика* змальований його побут у Камянці Подільському, як учителя в юнацькій школі отамана Петлюри. *Конст. Малицька* оповідає, як учила в роках 1919—1920 в першій українській школі в Красноярську на Сибірі. *Микола Мороз* подає дещо зі своїх споминів про товариство, у якому працює невтомно від його засновку до сьогодні. Наконець *Михайло Таранько* малює картинку „школи", яку провадив у селі Теремні на Волині.

Книжка прикрашена численними (аж може за численними) портретами видніших учителів і цілих ґруп, а також картинами з оселі у Ворохті.

Коли читаємо цю памяткову книгу, мусимо признати, що українське народнє вчительство на протязі неповних трьох десятків літ розвинуло незвичайну енерґію в орґанізуванні свого професійного життя. Дві каменици у Львові, оселя-літнисько у Ворохті, реальність у Мушині й Криниці пригожі на санаторію, два власні часописи: Учительське Слово і Шлях навчання, запомоговий фонд, фонд посмертний для родини, недавно заснований учительський банк — оце здобутки, якими не може похвалитися ніодна інша наша установа орґанізація.

Але важніша над ті матеріяльні здобутки є роля, яку відіграло народнє учительство в історії національного нашого відродження і нашої визвольної боротьби — як сірий робітник на селі, як сірий вояк у рядах Січових Стрільців — у школах на далекій еміґрації, у школах на Волині, на Великій Україні.

К. М-ка.

НА ЗАКІНЧЕННЯ РОКУ

Знову лежить за нами один рік видавництва, довгий та важкий у теперішніх скрутних часах. Але бадьоро дивимося в майбутнє: коли ми його перетрівали, може пощастить нам і цього року успішно боротися з кризою. Не хочемо вірити в те, що в часах матеріяльної скрути мали би ми, жінки, відцуратися нашої преси, скресливши оцей видаток із буджету. Тому що „Нова Хата" на протязі семи літ була вірним другом і помічником кожної інтеліґентної жінки, ставала їй у пригоді своїми порадами та вказівками, та висказувала на своїх сторінках те, що жінку трівожить і хвилює.

Минулий рік приніс передплатницям чимало новин. В ділянці народнього мистецтва пізнали ми цікаві два типи народньої ноші: Гуцульщину й Поділля. Літературна частина принесла декілька цікавих перекладних та ориґінальних новель, так само як і відділ мистецький та спортовий нотував усякі актуальні справи. Ґіґієну жінки й косметику обговорювали фахівці, а виховання дитини торкнулися виховники. А вже найчастіше обговорювано всякі питання, які безпосередно торкаються жінки та її завдання в суспільстві. Питання які вирішуються щодня й виростають наново завдяки поступу жіночого руху.

На порозі майбутнього року слід розважити те, що нам принесе часопис у цьому році. На самому вступі мила несподіванка: обнижка передплати! Щоби піти на зустріч нашим прихильницям і передплатницям вирішили ми обнизити належність за передплату на 16 зол. річно. Квартальна передплата виноситиме 4.50 зол., піврічна 8.50 зол., поодиноке число коштуватиме 1.50 зол., подвійне 2.50 зол. Оця обнижка важна для чисел, виданих у 1933 р. і передплат заплачених на 1933 р. Усі залеглости за 1932 р., який на жаль так богато, остають важними у давній квоті.

Члени кооперативи „У. Н. М.", які користувалися правом зниженої передплати, матимуть і тут свою вигоду. Як і давніше діставатимуть часопис д а р о м на протязі одного кварталу і їхня передплата виноситиме, заплачена з гори, 12 зол. річно, заплачена квартально 13.50 зол. річно.

Одначе вкупі з загальною обнижкою передплати рішили й ми, враз із іншими часописами, скорочувати висилку журналу всім післяплатницям. Тому й заявляємо на цьому місці, що з початком слідуючого року, висилатимемо наш часопис лише тим, які вирівнали принайменше усю залеглість до кінця 1932 р. та бажають користати зі знижених умовин у 1933 р.

Що готує „Нова Хата" в майбутньому? Перш усього цікаву повість, яку міститимемо в продовженнях. Далі використання нашої анкети про народню ношу: на черзі будуть строї лемківський та яворівський. Перекладні й ориґінальні нариси, відомости зі спортового й мистецького світу, новини в ділянці педаґоґії й ґіґієни та бібліоґрафія — ось наша програма.

У практичній частині принесе „Нова Хата" знову дещо нового. Окрім поширеного відділу мод двічи до року, вийдуть нові таблиці колірових узорів, продовження II. альбому. Цьогож року приступимо вперше до видання колірових листівок із народніми типами, яких недостачу відчуваємо вже від довшого часу. Першою серією (6 листівок) гуцульських типів С. Гординського, розпочинаємо нову ділянку нашого видавництва, яка справить читачкам „Н. Х." ще неодну милу несподіванку.



Ритмічні вправи зі школи Оксани Суховерської у Львові.

РІЖНІ ВІСТИ

Ювилей Богдана Лепкого. Дня 20. листопада ц. р. вшанувала краківська українська громада 60-літні уродини нашого поета врочистим святом. Відчитано привіти від усіх українських установ та часописів. Як ювилейний дар рішено вручити Ювилятові на власність сільську хатину.

Український концерт у Варшаві. Співачка п. Іванна Шмеречинська-Приймова виступила дня 16. листопада ц. р. із власним концертом у Варшаві. Акомпанював д-р Н. Нижанківський. Варшавська преса зустріла з великим признанням виступ нашої співачки, підчеркуючи в першу чергу її незвичайне вміння інтерпретації.

Український театр ім. Тобілевича загостив знову на три вистави до Львова. Із новопоставлених пєс побачили ми „Грішницю на острові Паґо-Паґо", „Сорочинський ярмарок" і „Бродвей". Усі ці пєси виказали старанну постановку та змагання перещіпити модерний світовий репертуар на наш ґрунт.

Виставка фотоґрафії „Львів у світлині". Третя виставка Уфото взяла собі за тему Львів, наше столичне місто. На світлинах бачимо старинні будівлі, мальовничі закутки і характеристичні постаті львівського ринку. Аж дивно скільки своєрідного береже в собі, оце на перший погляд чуже нам місто.

Жанна Д'Арк у новому освітленні. На сторінках французького місячника „Mercure de France" історик Якобі, виступив зі смілою тезою, що Жанна д'Арк, орлеанська дівчина, не була — як досі твердженo — селянкою, скромною пастушкою з Домремі, а була сестрою Ґельфіна, Карла VII., нешлюбною дочкою королевої Ізабелі і Людвика Орлеанського. Як докази наводить Якобі такі факти: Жанні від першого її виступу віддавано почести, як членові королівського дому, а тодішні февдальні пани не протестували проти цього. Жанна д-Арк виступає від першої хвилі, як вождь, вміє проводити війська, знає всі поклики і прикази військові, вміє теж приказувати найвищим достойникам, картає їх, чує свою вищість уродження. Про своїх „родичів" у Домремі не згадує ніколи. Герб, який орле-

анська дівчина носила на щастя, дві золоті лелії на синьому полі, був гербом Орлеанів зі змінами, які обовязували бастардів тодішньої шляхти. Навіть назва, яку героїня прийняла „Орлеанська діва" походить — по думці Якобі — не від увільнення Орлеану, тільки означає дівчину з орлеанського роду. І в документах офіціяльно називано її „du Lys" (Лелія).

І багато ще арґументів на скріплення своєї тези наводить історик Якобі, щоби розбити леґенду про чудесне післанництво дівчини-селюшки, що рятує короля і французький нарід у критичному моменті.

Нова пані в „Білому Домі". Вибір Рузвельта на президента Сполучених Держав звернув увагу і на його приватне життя, в першу чергу на його дружину Анну Елєонору Рузвельт, якій прислугує тепер титул „першої дами Америки". Але й без того титулу нова президентова знана вже здавна завдяки своїй енерґії, інтеліґенції й працьовитости. Вихована в славнім анґлійськім пенсіонаті п-ни Сувестр, в молодому віці відвідала всі більші міста Европи, а в 21 році життя стала дружиною теперішнього президента, а свого кузина Франкліна Рузвельта. Сьогодні має вона чотирьох синів і є вже бабунею. Відомо, що дітям своїм полишала повну свободу. Сама зрештою ні на часок не переставала працювати фахово. Є вчителькою і тепер ще вчить у школах історії Америки й анґлійської мови, примінюючи найновіші педаґоґічні методи. Видає теж знаменито проспериючий часопис для дітей „Діти — тільки діти". Крім того пані Рузвельт є власницею славної торговлі артистичними меблями в Вель Кіль (Wall Kill). Працює там 30 ремісників, які без машин, а тільки ручно виконують прегарні речі.

Як бачимо, пані Рузвельт гідно репрезентуватиме дружину голови найбільшої держави.

В черговому числі починаємо містити нову повість

СОФІЇ ЯБЛОНСЬКОЇ „ДАЛЕКІ ОБРІЇ"

На тлі подій із Далекого Сходу іде жива акція, цікаві описи природи й життя тубильців.

Перша жінка міністром в Америці. З вибором Рузвельта на президента наступить теж перестрій цілого міністеріяльного кабінету. Поміж кандидатами на міністрів находиться місс Перкінс, дотеперішня провідниця державного уряду праці. Має вона обняти теку міністра праці.

Туркиня — інжинір механік. Молода турецька дівчина Ніґтіяр Ганем одержала в Стамбулі дипльом інжиніра-механіка. Сейчас заанґажовано її на управительку одної з великих фабрик механічних виробів у Стамбулі. Це перша жінка в Туреччині, яка виконуватиме таке звання.

Б. секундар Загального Шпиталю у Львові

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ

спеціяліст жіночих хоріб і поліжництва

перенесла ординацію

на вул. Зибликевича 51/I. тел. 105-43.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК.

Вершок поступу.

— Це просто **надзвичайно**, які поступи зробила техніка в останнім десятиліттю: телеґраф без дроту, порох без диму, повозки без коней...

— А все таки ще бракує найважнішої річи.

— Іменно?

— Посагу без жінки.

МОДНО — ЕЛЄҐАНТНО — ДЕШЕВО!



Всім за гроші тяжко нині
Мов за воду на пустині,
То й тому не стид, а жах,
Що як щось купити маєм,
Кілька рази обертаєм
Золотого у руках.

Пані! Княжно! Королево!
Хочеш модно і дешево,
Убиратися що дня,
Потрудись на львівський РИНОК,
ТРИЦЯТЕ ЧИСЛО — будинок,
Де „ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ"!

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА,

комплєтні слюбні виправи.

Гачкована шапочка і камізелька

Оцей спосіб гачкування дуже легкий, а заразом ефектовний. Як матеріял послужить спортова вовна в трьох або чотирьох красках.

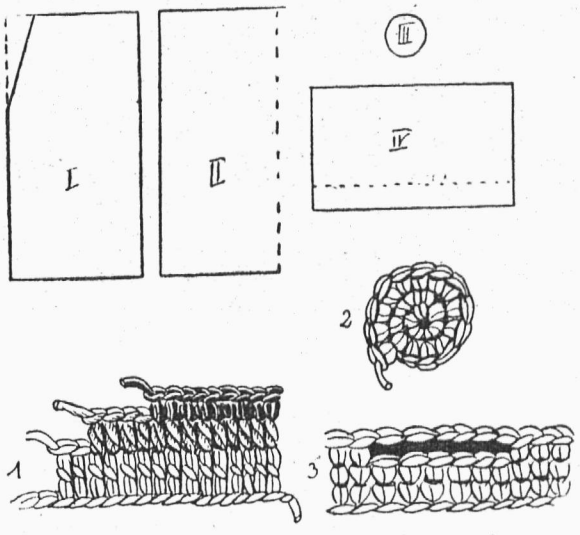
Перш усього треба зладити собі крій після зразку, назначеного на рисунку. Довжину міримо з раменами в низ, ширину дістанемо, вимірявши обвід тіла вільно в горі. Цей вимір треба поділити на половину. Дістанемо ширину плечий; ширину переду треба ще раз поділити на половину. Половинки переду поширимо пізніше ще гачкованою лиштвою.

Перший ряд гачкування складається з раз навиваних стовпців, другий ряд це півстовпчики. Робимо їх так: обвинути нитку раз навколо гачка, запхати його до стовпця в попередньому ряді й перетягнути нитку. Таким способом придбаємо три очка на гачку, через які перетягаємо тепер нитку ще раз. Третій ряд це міцні ненавивані стовпці. По закінченні кожного рядка треба нитку обірвати, тому що кожний рядок гачкуємо іншою краскою. Коли уже всі три частини камізельки готові, треба сполучити її бічними швами та на раменах. Лиштву можна гачкувати окремо й пришити її пізніше, або пригачковувати до готової камізельки. В послідному випадку треба вже мати певну зручність у гачкуванні, тому що легко можна стягнути або звільнити деякі частини.

Рис. ч. 3. показує як треба вгачковувати до лиштви отвори на ґудзики. Лиштву гачкуємо звичайними стовпцями. На дірку опускаємо певну скількість стовпців у попередному ряді, а натомість гачкуємо очка, які стануть підставою для слідуючого ряду. Оця лиштва може бути гачкована одною краскою із красок, примінених на камізельці.

При комбінації красок треба добирати відповідні відтінки. Для дітей підбираємо звичайно веселіших, яркіших красок, як прим. два відтінки рожевого й зелене, два відтінки синього й помаранчеве.

Шапочка складається з круглого денця (гл. рис. 2) із стовпців. Середущу частину гачкуємо так само, як камізельку (рис. IV). Від точкованої лінії починається криса шапочки,



гачкована також стовпцями. Коли дістанемо потрібну ширину шапочки, сполучимо її бічним швом, а потім наморщимо горішній край й пришиємо до денця. Денце можемо зробити в довільній величині.

Шапочка й камізелька годяться однаково добре для хлопчика й для дівчинки.

„L A D A M E“
одинока українська електрична робітня
перворядного жіночого й мужеського білля
перенесла своє заведення з днем 1. вересня ц. р. до власної робітні при вул.
ВИШНЕВЕЦЬКИХ ч. 8.
(Одна трамваєва зупинка вище техніки).



ХТО ПОРАДИТЬ?

Я маю старе емаліоване начиння, і боюся варити в ньому, щоби емайль не дістався до страв. Що мені робити з тим начинням? **Зажурена.**

Мій олеандер уже має кілька літ, але ані разу ще не цвив. Від чого це залежить? **Анна К.**

З НАШОГО ДОСВІДУ

Галя Н. Науку фотографії треба відбувати у концесіонованого фотографа на протязі трьох літ, а потім здавши челядничий іспит та відбувши дворічну практику, можна отворити власну робітню. Ці всі формальности можна виминути дістаючи диспензу, до чого й Ви як абсольвентка семинарії маєте право. Всежтаки, щоб навчитися добре фотографувати, треба найменше три роки в тому ділі працювати в доброго фахівця. Коли вже хто вміє добре фотографувати (з ретушем і портретами включно) може зголоситися до челядничого іспиту у воєвід. Ремісничий Палаті (Izba Rzemieślnicza). По такому іспиті (теорія й практика) треба зголоситися з відповідним свідоцтвом до Воєвідства з проханням „про звільнення від обовязку предложення формального доказу здібности в ціли самостійного ведення ремесла“. Туди треба залучити матуральне свідоцтво, (що на підставі 155 арт. пол. пром. права з дня 7. VI. 1927 звільняє від фахово-доповнюючої школи) свідоцтво зложення челядничого іспиту, цертифікат приналежности та метрику. **Яр. Ко.**

Др. Е. ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

„Скільська передплатниця“. Дуже добрим середником на вилущення шкіри є гірське сонце (кремінна лямпа), а далі високопроцентові сіркові або резорцінові масти.

990/1932. а) З Вашого опису видно, що Ваша шкіра не переносить мила, тому мусите вживати його лише деколи (раз або двічи тижнево) і то перетовщеного.

б) Під пудер треба властиво завсігди уживати крему. Не бачивши Вашої шкіри, тяжко Вам щось певного порадити. Спробуйте ще в кожнім разі уживати на день стеарінового, а на ніч (бодай кожний другий день) евцерінового крему. (Дістанете в апт. Терлецького у Львові).

в) Це трудне завдання, але можна спробувати. Передовсім треба знайти причину надмірної блідости, а тоді вже подумати про румянець.

ЩЕ КІЛЬКА НЕВЕЛИЧКИХ ДАРУНКІВ НА СВ. МИКОЛИ!

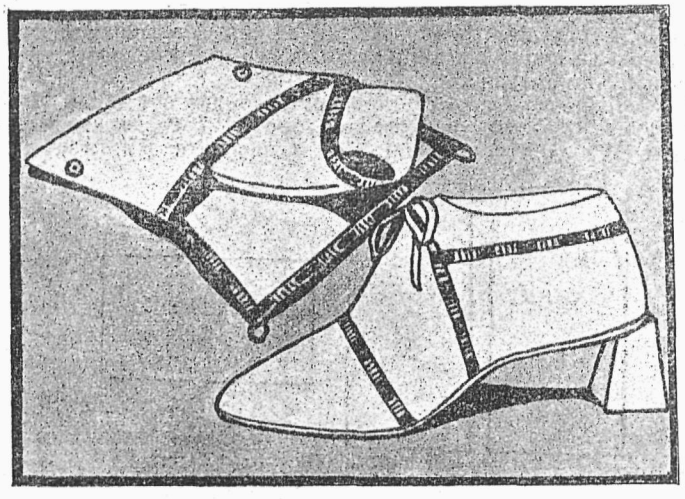
Ч. 1. Шаль на шию до плаща, або костюму. Виконаний із білого міцного шовку, вишиваний хрестиками в красках чорній, голубій та жовтій. Легка буковинська вишивка приміщена зручно на краях шаля. Скісний взір із рукава сільської сорочки злучений на краях у трикутник. Невеличкі мотиви середущого взору покидані вздовж довшого рубця шаля.



Цей взір вишивається скоро й легко. У красках можна примінити його до кожного одягу. Готовий взір можна замовити за надісланням 1.50 зол. в адміністрації часопису.

Ч. 2. Легкі пантофлі можуть стати дуже приємним дарунком. Із кусників сукна викроїмо верхні частини, зі старого фільцового капелюха стопу. Рубці верху обкинемо ріжноколіровою обміткою, широкою на $^1/_2$ цм. Верхні частини підшиємо флянелею, а спід виложимо полотном. Пантофлі завязуються на переді стяжкою в красці обмітки. При деякій зручности можемо досягнути дуже гарного вигляду.

Поруч бачимо торбинку на ці пантофлі, яка може стати в пригоді підчас подорожі. Виконана з того самого сукна, що пантофлі й прикрашена тою самою обміткою. Застібується на два ґудзики.



Ч. 2.

Ч. 3. Обгортка на книжку з сірого домашнього полотна. Прикрашена хрестиковим узором із таблиці взорів „Н. Х." ч. IX/I. (взір ч. 1.). Половинки цього взору розміщені по обох сторонах хребта і сполучені кілька разів косичкою. Так само прикрашений беріг книжки з долини. Зі споду викінчена обгортка так, що можна в неї закладати книжку.

Поруч бачимо подібну обгортку, інакше прикрашену вишивкою. Тут примінено скісний взір із таблиці взорів „Н. Х." ч. I./II. (взір ч. 2.). Взір виконаний хрестиками. Він примінений скісно на полях обгортки. Квіточки цього взору нанизані рівно на хребті книжки. Зі середини обгортка викінчена так, що можна в неї закладати книжку.

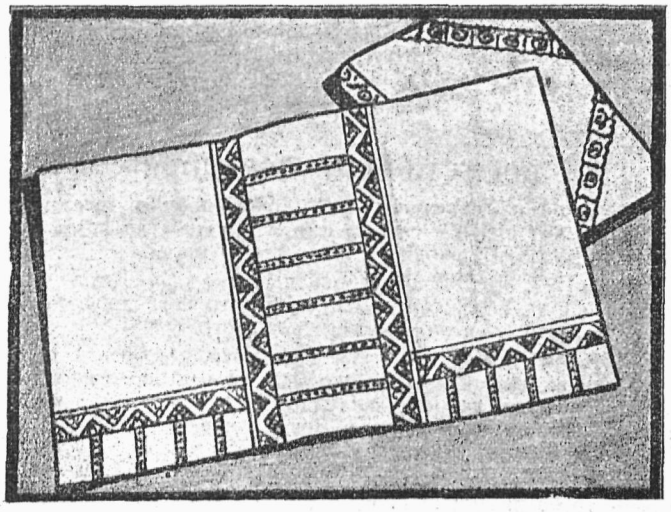
Оба взори легкі й ефектовні й не вимагають великої вправи. Одначе викінчення обгорток мусить бути дуже уважне.

НИТКИ ДО РУЧНИХ РОБІТ

МАРКИ C. M S.



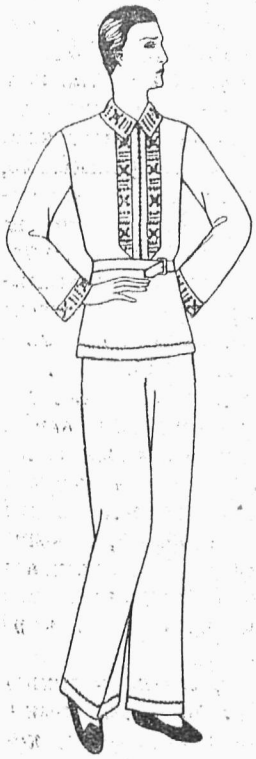
є крашені індантрено вими красками і тому ніколи в пранню не пускають!



Ч. 3.

РОБОТИ

Ч. 4. Жіноча піжама з сирого шовку. Вишивана на комірці, дудах, кругом пазухи та на придолі штанят і блюзки. Взір із Великої України (т. зв. полуботківський), виконаний дуже дрібно хрестиками й півхрестиками. На комірці, дудах і на придолі штанят примінено лише найширшу частину взору ч. 7. Біля пазухи уложений цей взір двома рядами у подвійні трикутники, які притикають до себе своїми підставами. Щоби взір був лекший та розпливчастий, обгороджений він на пазусі дрібними квіточками, виконаними в тих самих красках, що середина. Такі самі квіточки нанизані на придолі блюзки і на рубцях штанів. Щоби їх побільшити, вишивано оці послідні на грубшій канві, як пазуха.



Ч. 6.

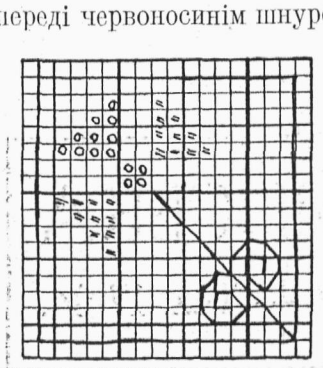
Взір виконаний у двох красках (синя й жовта). Блюзка вперізується синім шовковим шнуром.

Ч. 5. Чоловіча сорочка до народнього вбрання із тонкого льняного полотна. Взір полуботківський примінений тут на комірці, пазусі й дудах. Виконаний дуже дрібно хрестиками й півхрестиками у двох красках (червона, синя).



Ч. 5.

Комір викладаний, рукави широкі. Взір ч. 7. примінений подібно, як на піжамі. Зложений двома рядами творить ромби й трикутники. Вишивка на пазусі обрамована також дрібними квіточками. Комірець завязується на переді червоносинім шнурочком.



Ч. 8.

Ч. 6. Чоловіча піжама. з білого льняного полотна. Полуботківський взір примінений так само, як на жіночій піжамі, на комірці, дудах і пазусі. Одначе пазуха обведена тут лише одним рядом полуботківського взору. Штани неприкрашені вишивкою. Взір виконаний у двох красках,

Ч. 7. Взір із Великої України (т. зв. полуботківський). Краски: ■ ■ ■ синя, xx xx червона або жовта. Хто бажає його більше розкрасити, може додати краску зелену // // жовту (помаранчеву) oo oo. Контури обведені синьою краскою.

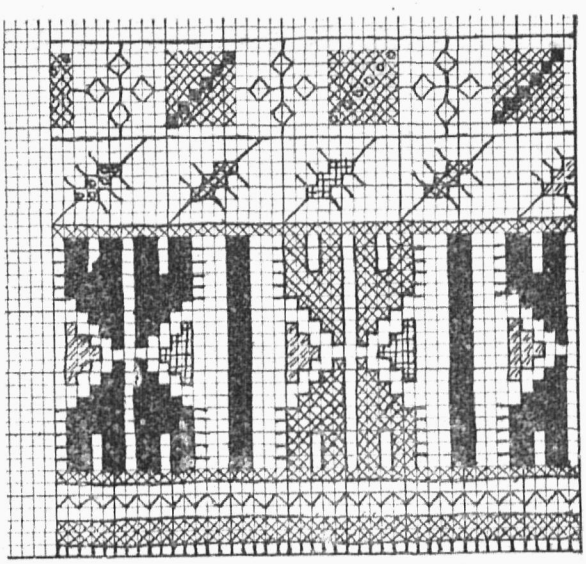


Ч. 4.

Ч. 8. Квіточка до великого взору полуботківського. Краски: oo oo жовта, // // синя.

До вишивання вживати ниток C. M. S: синя ч. 424, червона ч. 716, жовта ч. 431, зелена ч. 723.

Марки D. M. C.: синя ч. 336, жовта ч. 742, червона ч. 816, зелена ч. 895.



Ч. 7.



Пополуднева суконка дуже гладкого крою. Рукави, станик і частини спідниці зашиті дрібними закладками. Матеріял: темнозелена жоржета.

ЩО ВБИРАТИ УВЕЧОРІ?

Вже почався сезон чайних вечерів, концертів, театральних вистав. І мимо „тяжких" часів хочемо бодай час від часу розірватися і забути про біду. — Вечірна сукня конечно нам потрібна — а на виставах такі прегарні матеріяли. Штучний шовк флямізоль, штучний оксамит дуже добре заступають дорогі їх оригінали. Фасон вечірної сукні гладкий; гарно викінчені, штудерно уложені складки і застіби є одинокою її прикрасою.

Легка, гладка вовна також відповідна на вечір. Дуже добре виглядає гладка „прінцеска" з чорної вовни, оживлена рукавами і прибранням довкруги вирізу. Сукня з темно-вишневої вовни може бути викінчена короткими рукавами з чорного оксаміту.

Немодну шовкову сукню змодернізуємо дуже легко. До чорної додамо горою коротку ґезку з білого, туркусового чи фіолетного флямізолю і получимо її з широко-буфястими короткими рукавами. При вирізі приштпилюємо відповідну китицю квітів, пр. парменських фіялків, у стані вузький поясок із матового металю і вже не мусимо журитися вечірною тоалетою.

На все є рада і коли жінка хоче, то з кожного немодного фаталашка викомбінує прегарну тоалету.

Орися.

ПОТАНІЛО!
Першорядна робітня суконь та толочальня десенів
МАРІЯ ВОЛЯНСЬКА
Львів, ул. Собєского 12. — Тел. 17-04.



Ч. 1. Брунатний пульовер із жовтим передом у брунатні горошки.



Ч. 2. Спортова сукня з чорного матеріялу „bouclé". Камізелька з узористого жерсей. Ґудзики і спряжки срібні. Модель надається до перерібки.



Ч. 3. Елеґантна сукня, яка складається з ржавого оксамиту і жовтавої коронки. Поясок із оксамиту з срібною спряжкою.

НА ЗИМОВИЙ СЕЗОН
МОДНІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ НА КОСТЮМИ, МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ Й ПЛАЩІ
поручає фірма
Стахевич і Абрисовський
ЛЬВІВ, РИНОК 32.

ПРАКТИЧНІ СУКНІ



Ч. 1. Практична сукня з пругастого вовняного матеріялу. Білий піковий комірчик, червоний шкіряний пояс.
Ч. 2. Скромна пополуднева суконка з зеленого вовняного матеріялу. Комір має несиметричні вилоги, з яснозеленої жоржети.
Ч. 3. Спортова суконка. На переді широкі складки. Комір із білого шовкового ріпсу.
Ч. 4. Скромна пополуднева суконка з чорної креп-еллі. Спідниця поширена вставними складками.

МАГАЗИН ПОСТЕЛІ
Р. ДЖАЛА
Львів, ул. Хорущина ч. 5
(біля кіна „Аполльо“)
поручає
ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ
КОВДРИ, МАТЕРАЦИ І ПОСТІЛЬ
ПЕРЕРАБЛЯЄ ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол.



Ч. 1. Пополуднева сукня з червоного марокену. Спідниця прибрана закладками. Вилоги з білого марокену.
Ч. 2. Суконка з зеленої крепеллі. Елеґантний комірчик із білого шовку. Прибрана дрібними складками.
Ч. 3. Елеґантна суконка з чорного оксамиту. Біла шовкова блюзка. Модель надається для перерібки старшої сукні.
Ч. 4 Сукня з темносірого марокену. Рукави й вилоги прикрашені рясованими фальбанками. Перід із рожевої жоржети.

Повний річник „Нової Хати“ з 1931 р.

можна набути в Адміністрації часопису. **Львів, Ринок 39.**

Проєкти ручних робіт, колірові таблиці взорів, аркуш кроїв. Цікава повість С. Яблонської „Чар Марока“

НА ТАНЦІ



Ч. 5. Суконочка з ясного шовкового полотенця, викінчена зубцями.

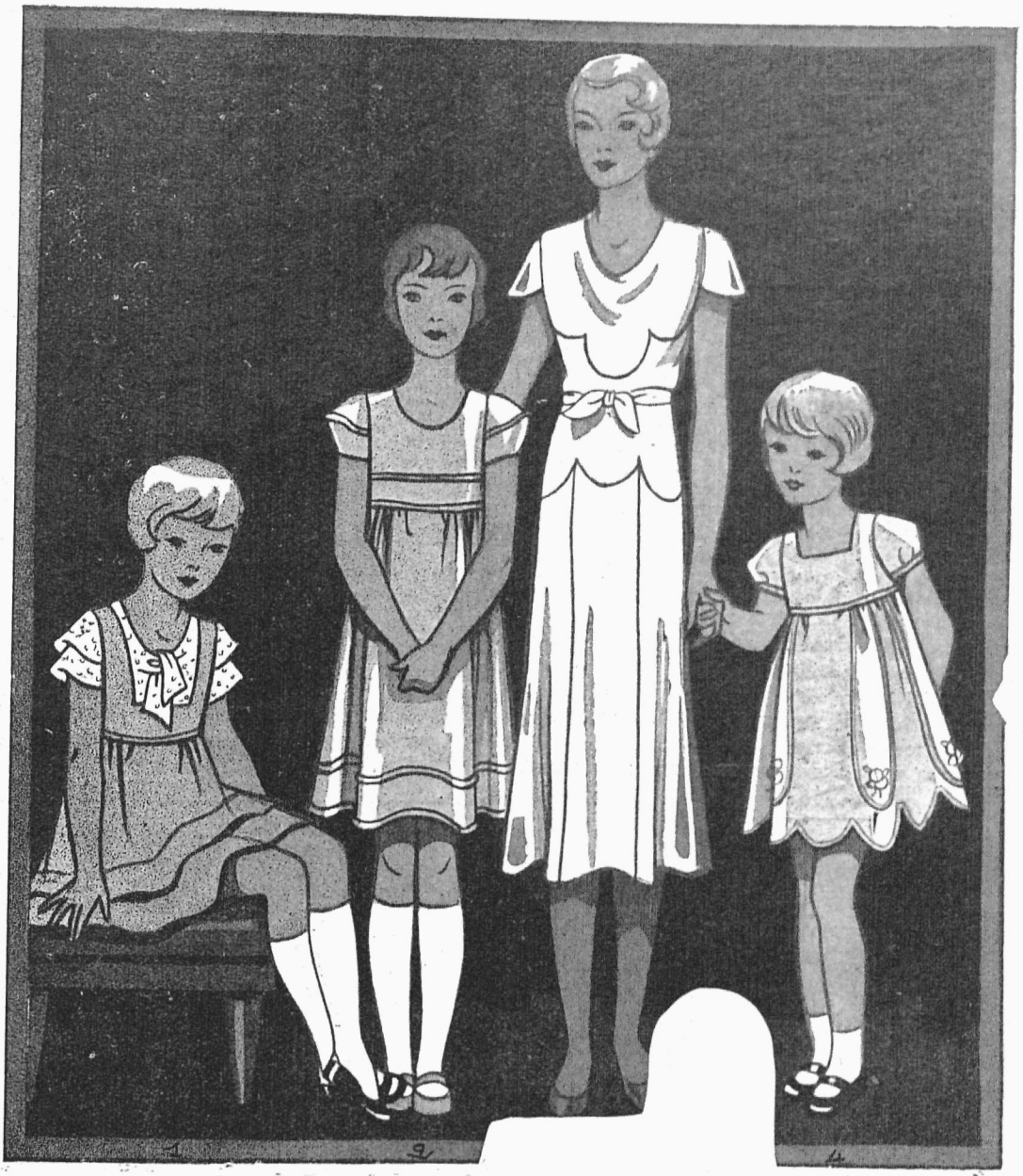
Ч. 6. Суконка з брунатного оксамиту. Спідничка викінчена головкою.

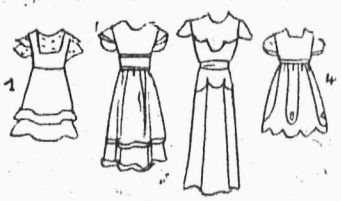
Ч. 7. Сукня з голубого шовкового полотенця.

Ч. 8. Сукня з рожевого шовку. Станик завязується ззаду.
Спідничка прикрашена невеличкими волянами.

Ч. 9. Скромна суконка з зеленого шовку, прикрашена рясованими фальбанками.

НА СВЯТА Й ІМЯНИНИ





Ч. 1. Суконочка з голубого сукна на шельках. Блюзка в голубі горошки.
Ч. 2. Святочна суконка з ясного оксамиту.
Ч. 3. Суконка з червоної крепеллі. Спідниця складається з шість частей.
Ч. 4. Діточа суконочка з голубого полотенця. Прикрашена рожевими китичками.

НА ОСІНЬ І ЗИМУ
припоручаємо наші одинокі в цілому краю
безконкуренційні комплєти товарів за зол. 13·50
висилаємо: 1 пульовер дамський, чисто вовняний із наймоднішим узорм, 2 пари добрих панчіх марки „Марко", 3 білі рушники, 3 мережковані хусточки до носа, 1 пару зимових трикотових штанят доброї якости, 1 пару вовняних подвійних рукавичок, і комплєт косметичний, що складається: з тоалєтового пахучого мила, фляшки кольонської води і коробки пудру.
Адресувати:
І. Домжальський, Варшава I., скр. п. 381, відділ 24.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

„Іра". Нарис піде в чергових числах.

Ярослав Коваль, Цінева. За допис і світлини дякуємо.

В. Січинський, Прага. Стаття піде в черговому числі.

Т-во „Жіноча Громада", Чернівці. Листа одержали. Одначе Ви не подали в ньому, куди вислали взори.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

„Український Хлібороб", Санта Катаріна, Бразилія. Часопис висилаємо знову.

Микола Забєлло, Царгород. Гроші й листа одержали. Числа висилаємо.

А. Кульганек, Довге, Ч.С.Р. Оказове число вислано. Чи бажаєте річник за 1932, чи також і давніші річники?

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

З оцим числом закінчуємо IV. квартал 1932. Пригадуємо всім, які залягають із передплатою за попередні квартали, щоби негайно вирівнали свою залеглість. У противному разі будемо приневолені здержувати висилку журналу і стягати довг судовою дорогою.

Звертаємо увагу наших передплатниць на обнижку передплати, яку ми запроваджуємо в 1933 р. Сподіємося, що цей крок знайде зрозуміння серед читачок та спонукає їх держатися свого часопису і при теперішніх скрутних часах.

Зокрема звертаємося тут до наших заморських передплатниць, які залягають із великими квотами та не відповідають на кількаразові пригадки. Звертаємо увагу на новий спосіб висилання передплати, який ми наладнали для вигоди заморських передплатниць. Належність за передплату можна складати в Сполучених Державах на адресу: Manufactures Trust Company, 55 Broad Street Corner Beaver Street New York. В Канаді: The Royal Bank of Canada, Winnipeg, Man. з дописком на рахунок: Agrar-Hypothekenbank, Lemberg, for „Nowa Chata".

В обох випадках треба зазначити на посилці: Земельний Банк Гіпотечний для „Нової Хати".

ПРИПИСИ

Юшка зі салєрів.

1 велику салєру, 15 дкг. шинки, або вепровини, 7 дкг. товщу, 5 дкг. муки, соли, перцю, 1 жовток, 2 ложки сметани, 2 л. юшки на костях або води. Обібрану салєру покраяти дрібно, піддусити на маслі — присипати мукою, зрумянити — залляти юшкою, посолити і поперчити. Підправити жовтком і сметаною. Підправку розколотити зі зимною водою, або юшкою, щоби не завурдився жовток. Подати з дрібно покраяною вудженниною, або грінками.

ПАШТЕТИ З ДИЧИНИ.

Час полювання приносить нам деяку відміну в їжі. Мясо з заяця й дикої птиці смачніше й поживніше, ніж звичайне. Дика звірина живе в чистому лісному воздусі, богато бігає й порушається, не товстіє так, як домашня. Потім лісні звірята вишукують собі самі поживу, яка їм краще смакує, домашніж мусять їсти те, що їм господиня зладить.

Дуже добре можна зужиткувати мясо з дичини у формі паштету. Його можна подавати на зимно і на горячо й ладити зі смаженого або й сирого мяса.

Паштет із серни.

Оцей паштет дуже смашний у зимному стані. 50 дека смаженого мяса покроїти в тонкі пластинки, втерти 5 дека масла на піну, перемішати з двома ложками муки, двома яйцями, ложкою квасної сметани, додати трошки соли й перцю і залляти цим мясо. Приладити форму, добре помастити і пекти в цьому масу. Добре полляти це соком із печені.

Паштет із заяця.

Цей паштет приготовляємо з сирого мяса. Щоби надати йому гарної, рожевої краски, треба замаринувати мясо на два тижні в соли. 50 дека мяса і 12 дека печінки (заячої або телячої), 25 дека товстого свинського мяса перемолоти пізніше на машинці тричі. Посолити, поперчити й терти чверть години зі шклянкою молока так, щоби мясо втягнуло в себе зовсім рідину. Потім домішати до маси 7 дека муки і трохи січених сушених грибків. Тепер вимастити добре форму й пекти при доброму вогні.

Інший паштет із заяця.

Особливо добрий паштет із сирого мяса дістанемо в такий спосіб: 20 дека муки, 7 дека масла, одно жовтко, дрібку соли й трохи води замісити на тісто. Начинку для цього тіста зладимо в слідуючий спосіб: 25 дека мяса з заяця, 12 дека переросłого, 12 дека товстого свинського мяса перемолоти на машинці і перемішати з 4 яйцями, 25 дека дрібно січених грибків, січеною цибулею усмаженою на маслі, чашкою росолу і чашкою білого вина. Посолити це до смаку. Виложити форму тістом і налляти туди начинку. З тіста зладити накривку на неї й пробити в ній кілька дірок ножем, щоби пара з начинки могла виходити. Помастити її зверхи жовтком і пекти годину на мірному вогні. Коли вона прохолоне, викинути її з форми.

Сніжні кулі.

1/4 л. муки, 3 ложки сметани, 5 жовтків, 1 ложочку руму, трохи соли, замісити на вільне тісто. По годині розтачати, як на галушки (клюски) грубо, викраяти чотирокутники, надкроїти по краях вузенькі паски. Ці паски лучити на перехрест зі собою на верх і на спід так ,щоби уформувати кулі. Смажити на кипячім товщі, як хрусти і подати зі шумом.

Шум. 1/2 кг. яблук спечи, перетерти через сито, вимішати з 1/4 кг. цукром і трохи румом, 2 ложки морельової мармеляди і з шумом з 2 білків. Утирати добре, аж маса згусне. (Яблука вихолодити).

ВИШИВАЛЬНИЦІ, що вміють мережати й гаптувати знайдуть роботу в кооп. „Українське Народне „Мистецтво". — Зголошуватися у домівці кооперативи, Львів, Ринок 39, від 11—14 год. кожного дня.

ПРИЙМУ в середмісті Львова на мешкання з дієтетичним добрим харчем культурну панночку. Відомости подає адміністрація „Нової Хати".



Prof. R. Roxroy

ПРОФ. Р. РОКСРОЙ

визначний містик, досвідний психотьог і знавець -- астрольог, який вишле Вам незвичайно докладний гороскоп Вашого життя цілком **безплатно.**

ПРЕДИВНІ ГОРОСКОПИ ДЛЯ КОЖНОГО!

Зложимо Вам тепер Ваш справжній життєвий гороскоп!

Хто бажає довідатися безплатно, що можуть розказати зорі про його судьбу, який його чекає успіх, богацтво, щастя, які інтереси, кохання, подружа, приязнь і ворожнеча, подорожі, недуги, щасливі й нещасливі події, чого треба уникати, які нагоди використовувати, враз із іншими цінними інформаціями, може дістати життєвий гороскоп і то зовсім безплатно.

Безплатно: дістанете сейчас свій гороскоп, зладжений після зір великим астрольогом, якого передбачення здивували найповажніших людей обох земських півкуль. Треба тільки післати своє прізвище і адресу, написані власноручним виразним письмом, зазначити чи пише мужчина, чи жінка (замужня, жонатий, дівчина чи парубок), або подати Ваш титул із докладною датою народження. Грошей непотрібно. Хто хоче, може залучити 0.50 зол. поштовими значками (не посилати монет) на покриття коштів порта і бюра. Незвичайно докладний гороскоп здивує Вас напевне. Отже не зволікайте і пишіть сейчас на адресу:

Roxroys Studios, Dept 3566 Emmastraat 42 Der Haag, Holland.

Порто на лист до Голяндії виносить 0.60 зол.

П. С. Проф. Роксрой не вміє по українськи і тому відповідати може лише по німецьки (на бажання по французьки чи по англійськи).

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ Ж-2096

Знижка цін на товарах!

У крамниці кооп. „Українське Народне Мистецтво“

ЛЬВІВ, УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖНА ДІСТАТИ:

СІЛЬСЬКЕ ПОЛОТНО ріжної грубости, широке на 75 цм., догідне на доріжки, подушки, обруси, простирала по . . 2.50 зол. за м.

КАНВОВЕ ПОЛОТНО (Панама) у білій, сірій і пісковій красці, догідне на фелони, портієри, накривала на стіл і ліжка, широке на 160 цм. по 11, 13 і 14 зол. (залежно від якости).

ЛЯННЕ ПОЛОТНО ЧЕСЬКЕ, догідне на церковні хоругви, обруси, широке на 180 цм., по . . . . . 25.— зол. за м.

КАНВА ДО ВИШИВАННЯ, дрібна й грубозерниста, ріжної ширини й виробу, від 0.20 зол. до 3.00 зол. за м.

НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ, марки **C. M. S.** ріжних красок і виробів по слідуючих цінах:
Числа красок подані при кожній вишивці у відділі Ручних Робіт.

Cotton Perlé в клубках	60 сот.
„ „ в мотках	42 „
C. M. S. в мотках	22 „
Mouliné Meridian в мотках	16 „

Товар висилаємо за попереднім надісланням готівки або за післяплатою.

Замовлення прохаємо адресувати до головного складу кооперативи Львів, Ринок 39.

В наведених цінах невчислені кошти посилки.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ”

НАЙДЕШЕВШИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ТИЖНЕВИК!

ЗМІСТОМ СВОЇМ ЦІКАВИЙ ДЛЯ ЖІНОК, МУЖЧИН, МОЛОДІ Й ДІТЕЙ!

ДОПИСИ З УСІХ КІНЦІВ СВІТА.

ЗВЕРТАТИСЯ НА АДРЕСИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“, Коломия, Нова 1.

„Zinocza Dola“, Kołomyja, Nowa 1, Poland, East Galicia, Europa.

Чек. конто П. К. О. Варшава 153.700. Телефон ч. 19.

Відкриваємо передплату на II-гий рік видання ілюстрованого тижневика

„МЕТА“

КОТРИЙ У ВІДНОСНО КОРОТКОМУ ЧАСІ ЗДОБУВ СОБІ ЧИСЛЕННІ КРУГИ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЧИТАЧІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ.

„МЕТА“ є одиноким українським католицьким тижневиком у якому добір цікавого для всіх змісту получений з гарною зовнішною формою при виїмково дешевій ціні передплати.

„МЕТА“ виходить що четверга, багато ілюстрована, з постійним „Літературно-мистецьким додатком“.

ПРОСИМО ЖАДАТИ ОКАЗОВИХ ЧИСЕЛ.

Ціна примірника 30 сот.

Місячна передплата 1.20 зол., квартальна 3.50 зол., піврічна 7.00 зол., річна 14.00 зол. За границею річно 2 доляри.

Адреса Редакції і Адміністрації:

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ ЯПОНСЬКА ч. 7. II. п. — ТЕЛ. 94-56.

Конто ПКО Варшава 101.338.

В КРАМНИЦІ КООПЕРАТИВИ

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЛЬВІВ. УЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1.

МОЖЕТЕ ОГЛЯНУТИ РУЧНІ РОБОТИ З НАРОДНІМИ ВИШИВКАМИ МЕРЕЖКАМИ ЯК:

ОБРУСИ, ДОРІЖКИ, ЗАНАВІСИ, КАПИ, БЛЮЗКИ Й ДІТОЧІ СУКОНКИ, ТОРБИНКИ Й ХУСТОЧКИ, СОРОЧКИ ДО НАРОДНІХ ОДЯГІВ, ПОДУШКИ Й СЕРВЕТКИ ВИШИВАНІ ХОРУГВИ І ФЕЛОНИ.

Всі роботи виконуємо на замовлення. За границю висилаємо за попереднім надісланням готівки.

„Українське Народнє Мистецтво”

ЖІН. ПРОМ. КООПЕРАТИВА З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Виконує готові або на замовлення ручні роботи з народніми вишивками,
Видає щомісячний журнал для плекання домашньої культури „НОВА ХАТА“ з відділом мод і ручних робіт,
Доставляє на замовлення потрібні крої й монограми.

ЖІНКИ! Вступайте в члени кооперативи, яка використовує богаті скарби нашого народнього мистецтва!

Уділ кооперативний виносить 30 зол., вписове 3 зол. Можна сплачувати догідними ратами.

Адреса: Львів, Ринок 39.

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ.

Кооператива „Рідна Школа“ у Львові, Ринок ч. 10
видає від нового року 1932 ілюстр. півмісячник

„РІДНА ШКОЛА”

для всього українського громадянства.

Станьте передплатником „Рідної Школи“ і тим причинитеся до скріплення сили й відпорности Української Нації.

Передплата в краю виносить: місячно 1 зол., квертьрічно 3 зол., піврічно 5.50 зол., річно 10 зол. — Для заграниці: 2 дол. на рік, 1 дол. на пів року.

„РІДНА ШКОЛА“ повинна найтися в руках кожного свідомого Українця, в кожній українській установі, в кожній шкільній, читальняній, кооперативній і приватній бібліотеці.

Адреса: „РІДНА ШКОЛА“, ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.
Конто П. К. О. 153.427. Телефон 77-52.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

КІНО

одинокий український фаховий журнал,

багато ілюстрований з двобарвною обгорткою, присвячений справам кіновим, театральним, радієвим і фотографічним.

Квертьрічна передплата 3.— зол.
Поодиноке число коштує 55 сот.

Адреса: „КІНО“, Львів, вул. Бляхарська ч. 8/I.
Чекове конто 150.153.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.